KOMMERSKOLLEGII AFDELNING FÖR ARBETSSTATISTIK

ARBETSSTATISTIK. V

KOLLEKTIVAFTAL

ANGÅENDE

ARBETS- OCH LÖNEFÖRHÅLLANDEN I SVERIGE

II

1. FÖRTECKNING Å GÄLLANDE KOLLEKTIVAFTAL
2. KOLLEKTIVAFTAL INOM OLIKA NÄRINGSGRENAR (I URVAL)

1932/08

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1908

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Sid.

Förord . . . . . V.

Förteckning å gällande kollektivaftal . . . . . 1.

Kollektivaftal inom olika näringsgrenar (i urval) . . . . . 68.

I. *Jordbruk och trädgårdsskötsel* . . . . . 69.
Jordbruk s. 69; trädgårdsskötsel s. 73.

II. *Skogsbruk* . . . . . 74.
Skogsafverkning s. 74; flottning s. 75.

III. *Grufdrift* . . . . . 79.
Zink- och blygrufvor s. 79; järngrufvor s. 80; kolgrufvor m. m. s. 81.

IV. *Närings- och njutningsämnesindustri* . . . . . 98.
Kvarnar s. 98; bagerier s. 100; kexfabriker s. 102; karamellfabriker s. 104; råsockerbruk s. 106; sockerraffinaderier s. 108; cigarrfabriker s. 111; tobaksspinnerier och snusfabriker s. 121; spritförädlingsfabriker s. 122; bryggerier s. 124; margarinfabriker s. 132; slakterier och charkuterivarufabriker s. 133.

V. *Textilindustri* . . . . . 135.
Väfverier, spinnerier och trikåfabriker s. 135; repslagerier s. 143.

VI. *Beklädnadsindustri* . . . . . 144.
Filthattfabriker s. 144; stråhattfabriker s. 146; skrädderier s. 146; skomakerier s. 157; skofabriker s. 160; handsktillverkning s. 163; buntmakerier s. 166; trätoffeltillverkning s. 167; barberare och perukmakare s. 167; tvättinrättningar s. 169.

VII. *Läder-, hår- och gummivaruindustri* . . . . . 170.
Läderfabriker s. 170; gummifabriker s. 173; tapetserare s. 177; tapetserarsömmerskor s. 181; sadelmakare s. 183.

VIII. *Trävaruindustri* . . . . . 184.
Sågverk s. 184; träkolsverk s. 192; snickerifabriker s. 192; möbelsniekerier s. 198; korgmakerier s. 199; tunnbinderier s. 203; korkfabriker s. 206; vagnmakerier s. 209.

IX. *Pappersindustri* . . . . . 210.
Trämassefabriker s. 210; pappersbruk s. 213; bokbinderier, kartongfabriker m. m. s. 215.

X. *Grafisk industri* . . . . . 225.
Boktryckerier s. 225; kemigrafiska anstalter s. 256; litografiska anstalter s. 260.

XI. *Malmförädlingsindustri* . . . . . 263.
Järnbruk s. 263; kopparverk s. 273.

XII. *Metallindustri* . . . . . 282.
Kniffabriker s. 282; gjuterier s. 283; smides- och hofslageriverkstäder s. 284; cykelverkstäder s. 285; bleck- och plåtslageriverkstäder s. 286; guld- och silfvervarufabriker s. 289.

XIII. *Maskin- och skeppsbyggnadsindustri* . . . . . 291.
Mekaniska verkstäder s. 291; elektriska montörer s. 298; skeppsvarf s. 301; pianofabriker s. 303; urmakerier s. 306.

XIV. *Jord- och stenindustri* . . . . . 307.
Stenhuggerier s. 307; kalkbrott s. 314; torfupptagning s. 318; kritbruk s. 319; cementfabriker s. 321; glasbruk s. 328; tegelbruk s. 341; krukmakare s. 343.

XV. *Kemisk-teknisk industri* . . . . . 344.
Ljusfabriker s. 344; tekniska fabriker s. 346; sprängämnesfabriker s. 347; tändsticksfabriker s. 350; drogfabriker s. 351.

XVI. *Byggnadsverksamhet* . . . . . 353.
Murare s. 353; murerihandtlangare s. 360; grundläggare och bergsprängare s. 364; cementgjutare s. 366; gipsrörare s. 368; stuckatörer s. 370: byggnadsträarbetare s. 372; glasmästeriarbetare s. 389; kakelugnsmakare s. 391; skorstensfejare s. 398; målare s. 399; rörarbetare s. 407; kraftstationsbyggnad s. 410; järnvägsbyggnad s. 412; spårvägsbyggnad s. 414.

XVII. *Allmänna arbeten* . . . . . 417.
Kommunal drift s. 417; enskild drift (renhållning) s. 429.

XVIII. *Handel och varulager* . . . . . 431.
Handelsarbetare s. 431; tidningsbud s. 433.

XIX. *Landtransport* . . . . . 434.
Åkare s. 434; droskkuskar och automobilförare s. 436; hamnarbetare s. 440; spårvägar s. 450; järnvägar s. 454.

XX. *Sjötransport* . . . . . 470.
Maskinister s. 470; sjömän s. 473; prämskeppning s. 474.

XXI. *Hotell- och restaurantrörelse m. m.* . . . . . 477.
Kypare s. 477.

Tillägg . . . . . 479.

Förord.

Genom kungl. bref den 18 oktober 1907 har Kungl. Maj:t anbefallt Kommerskollegium att införskaffa en, såvidt möjligt, fullständig samling af inom Riket gällande kollektivaftal angående arbets- och löneförhållanden, samt att verkställa utredning rörande de i dessa aftal förekommande bestämmelser, äfvensom beträffande aftalens räckvidd och andra frågor, som i detta sammanhang syntes böra blifva föremål för undersökning.

Af den sålunda anbefallda utredningen, hvilken först om några månader kan föreligga fullständigt afslutad, offentliggöres härmed **del II,** hvilken innehåller *dels* en systematisk, och, så vidt möjligt, fullständig förteckning öfver i Riket gällande kollektivaftal inom olika näringsgrenar och *dels* ett i görligaste mån representativt urval af dessa aftal.

Den här meddelade *förteckningen å kollektivaftal* upptager sålunda samtliga för Kommerskollegium i tryck eller afskrift tillgängliga eller eljes kända aftal, som voro gällande år 1907, äfvensom sådana, som tillkommit och trädt i kraft under första kvartalet år 1908. Därest under loppet af år 1907 eller första kvartalet år 1908 ett äldre aftal blifvit aflöst af ett nytt, har dock endast det nya aftalet upptagits i förteckningen.

Som denna förteckning hufvudsakligen är afsedd att utgöra ett praktiskt uppslagsregister, hafva af utrymmesskäl endast de närmast aftalsslutande parterna däri angifvits och öfriga understundom förekommande undertecknare af aftalen (förlikningsoch skiljemän, resp. hufvudorganisationer, m. fl.) i regel uteslutits. I de fall, då underskrifter saknats å till kollegium inkomna afskrifter, hafva aftalens ingresser, notiser i fackpressen, skriftliga meddelanden o. s. v. måst anlitas för att erhålla kännedom om hvilka parter träffat ifrågavarande aftal, och äro parternas namn i dessa fall anförda inom parentes.

Den i förteckningen angifna giltighetstiden är alltid den i hvarje aftal förekommande, äfven om denna giltighetstid för en del aftal redan tilländalupit och blifvit förlängd till en senare tidpunkt.

Hvad åter beträffar de *kollektivaftal inom olika näringsgrenar (i urval)*, som här återgifvas in extenso, har vid urvalet hänsyn i främsta rummet tagits därtill, att detsamma skall utgöra ett naturligt och välbehöfligt komplement till själfva utredningen. Den meddelade aftalssamlingen bör dock därjämte kunna blifva till praktiskt gagn vid förekommande aftalsförhandlingar mellan arbetsgifvare och arbetare inom olika näringsgrenar.

Alla i urvalet upptagna aftal äro ordagrant återgifna endast med undantag däraf, att stafningen normaliserats, uppenbara misskrifningar rättats, rubriker i en del aftal blifvit insatta samt alla personnamn i regel uteslutits.

Dessutom har i en del fall, på grund af särskild framställning eller af andra orsaker, äfven firmanamn samt i vissa ackordsprislistor själfva ackordspriserna uteslutits, därvid dock i allmänhet, till belysande af normerna för ackordslönernas beräkning inom ifrågavarande näringsgren, ackordsprislistans uppställning det oaktadt meddelats.

Uti samlingen hafva jämväl, med hänsyn till deras stora vikt, återgifvits tvenne förslag till aftal, som ännu ej trädt i kraft, nämligen det föreliggande förslaget till aftal mellan Svenska järnvägarnes arbetsgifvareförening och Svenska järnvägsmannaförbundet angående regler för behandling af uppkommande meningsskiljaktigheter m. m., hvilket godkänts af de båda organisationerna och är afsedt att blifva gällande fr. o. m. den 1 juli 1908, äfvensom det förslag till öfverenskommelser mellan Järnbruksförbundet och vederbörande fackförbund, hvilket de olika organisationerna först inom den närmaste framtiden komma att slutbehandla.

Stockholm i maj 1908.

Kungl. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik.

Använda förkortningar.

A.-B. = aktiebolag.
afd. = afdelning.
anläggn. = anläggning.
arb. = arbetare.
arb.-gifv. = arbetsgifvare.
fabr. = fabrik.
ff. = fackförening.
förb. = förbund.
för. = förening.
ind. = industri.
sekt. = sektion.
skand. = skandinaviska.
sv. = svenska.
Sv:s = Sveriges.

Int. lit. förb. (i Sverige) = Internationella litografiska förbundet i Sverige.
Int. tob.-arb.-förb. (i Sverige) = Internationella tobaksarbetareförbundet i Sverige.
Skand. sadelm.- o. tapets.-förb. = Skandinaviska sadelmakare- och tapetserareförbundet.
Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb. = Svenska bageri- och konditoriarbetareförbundet.
Sv. bokb.-förb. = Svenska bokbindareförbundet.
Sv. elektr. arb.-förb. = Svenska elektriska arbetareförbundet.
Sv. förgylleri- o. glasm.-arb.-förb. = Svenska förgylleri- och glasmästeriarbetareförbundet.
Sv. mask.- o. eldareförb. = Svenska maskinist- och eldareförbundet.
Sv. slakt.- o. chark.-arb.-förb. = Svenska slakteri- och charkuteriarbetareförbundet.
Sv. sågv.-ind.-arb.-förb. = Svenska sågverksindustriarbetareförbundet.

O. s. v.

Förkortningar, som förekomma i de afskrifter, hvilka legat till grund för denna publikation, hafva bibehållits.

FÖRTECKNING Å GÄLLANDE KOLLEKTIVAFTAL

Förteckning å gällande kollektivaftal.

1. Jordbruk och trädgårdsskötsel.	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
a) *Jordbruk.*			
Arlöfsgården (Malmöh. l.)	Arlöfsgården.	Skånska landtarb.-förb:s afd. 24.	24/10 1907—24/10 1908.
Brandsberga (Krist. l.) .	Brandsberga ångbränneri A.-B.	D:o d:o afd. 60.	1/3 1907—1/3 1908.
Charlottenborg (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	(D:o d:o afd. 54.)	14/9 1907—1/4 1909.
Domnarfvet (Kopparb. l.)	St. Kopparbergs bergslags A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.	1/6 1907—1/10 1908.
Gysinge och Åsbergs gårdar (Gäfleb. l.).	D:o d:o.	(Mell. Sveriges landtarb.-förb:s afd.)	3/2 1908—1/11 1909.
Hammarshus, Näsbygård, Lillö (Krist. l.).	1 arb.-gifv.	Skånska landtarb.-förb:s afd. 55.	Daglönare: 1/9 1907—1/4 1909. Statare: 1/11 1907—1/11 1908.
Höganäs (Malmöh. l.) . .	Höganäs-Billesholms A.-B.	D:o d:o afd. 66.	1/8 1907—24/10 1909.
Källesjö gård (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 2.	1/11 1907—24/10 1908.
Mackmyra (Gäfleb. l.) .	Mackmyra bruk.	Valbo landtarb.-ff.	1/10 1907—1/10 1908.
Offer (Västernorrl. l.) . .	Björkå A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 117.	1/5 1907—1/5 1908.
Ramnäs, Seglingsberg, Säter och Västsura gårdar (Västmanl. l.).	Ramnäs Bruks A.-B.	Mell. Sveriges landtarb.-förb:s afd. 58.	1/11 1907—24/10 1908.
Råbelöf, Odersberga och Hammarsjö gårdar (Krist. l.).	Skånska landtmännens arb.-gifv.-för.	(Skånska landtarb.-förb:s afd. 55.)	14/10 1907—1/11 1909.
Rögle, Västraby, Bjärbolund, Höghult, Stureholm, Lönhult, Johanneshus, Rönhult, Vegeholm, Oregården, Häringe, Karindal och Spannarp (Malmöh. l.).	D:o d:o.	(Skånska landtarb.-förb:s afd:ar 40 o. 47.)	28/10 1907—1/11 1909.
Säby, Örja och Herslöfs socknar: Skånska sockerbruksaktiebolagets gårdar (Malmöh. l.).	Skånska sockerbruks-A.-B.	Skånska landtarb.-förb:s afd. 36.	18/5 1907—1/4 1908.
Tobo bruk (Upps. l.) . .	Tobo bruk.	(Därstädes anställda extra landtarb).	1/4 1907—24/10 1907.
Venestad (Krist. l.) . . .	1 arb.-gifv.	(Skånska landtarb.-förb:s afd. 65.)	Daglönare: 1/9 1907—1/4 1909. Statare: 1/11 1907—1/11 1908.

	Parter.		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
(Jordbruk, forts.)			
Vikmanshyttan, Jelkarby, Prästhyttan och Thurbo (Kopparb. l.).	Larsbo-Norns A.-B.	(Mell. Sveriges landtarb.-förb:s afd. 48.)	1/11 1907—31/12 1908.
Villandsfarm (Krist. l.) .	1 arb.-gifv.	Skånska landtarb.-förb:s afd. 55.	Daglönare: 1/9 1907—1/4 1909. Statare: 1/11 1907—1/11 1908.
Åby (Gäfleb. l.)	Åby gård.	Valbo landtarb.-ff.	1/10 1907—1/10 1908.
b) *Trädgårdskötsel.*			
Hälsingborg med omnejd	6 trädgårdsmästare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 1.	1/5 1907—1/8 1908.
Linköping	Linköpings Trädgårdsförenings park.	Sv. trädgårdsarb.-förb:s afd. 6.	1/9 1907—1/4 1909.
Malmö med omnejd . .	5 anläggningsträdgårdsmästare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	26/11 1906—1/8 1908.
Malmö och Lund med omnejd.	Malmöhus läns trädgårdsodlareför.	D:o d:o afd. 3.	16/11 1906—1/7 1908.
Stockholm med omnejd .	8 trädgårdsmästare.	Sv. trädgårdsarb.-förb:s afd 1.	(8/6 1906)—1/4 1908.
II. Skogsbruk.			
a) *Skogsafverkning.*			
Dorotea afverkningsdistrikt (Västerb. l.).	Kramfors A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 137.	För afverkningen vintern 1907—1908.
Ramsele (Västernorrl. l.)	Kungsgården-Mariebergs A.-B.	D:o d:o afd. 122.	D:o d:o.
b) *Flottning.*			
Dalälfven:			
Domnarfvet och Tägten . (Kopparb. l.)	Dalälfvarnas flottn.-för.	Därstädes anställda arb.	Flottningsåret 1907.
Färnäs, Remsö m. fl. . . (Kopparb. o. Gäfleb. l.)	Nedre och nedersta Dalälfvens flottn.-för.	D:o d:o.	D:o d:o.
Thorsång (Kopparb. l.) .	Dalälfvarnas flottn.-för.	D:o d:o.	D:o d:o.
Indalsälfven . . . . (Västernorrl. l.)	Indals älfs flottn.-komp.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 95.	D:o d:o.
Ore älf och Griffelån . (Kopparb. l.)	1 flottningsentreprenör.	(D:o d:o afd. 157.)	D:o d:o.
III. Grufdrift.			
Billesholm, Bjuf, Skromberga (Malmöh. l.).	Sv. arb.-gifv.-för. för Höganäs-Billesholms A.-B. Skromberga stenkols- o. lerindustri-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 29, 47, 48.	18/8 1906—31/12 1909.
Billesholm, Bjuf, Skromberga (Malmöh. l.).	Höganäs-Billesholms A.-B. Skromberga stenkols- och lerindustri-A.-B.	Sv. träarb.-förb:s afd. 101.	20/11 1906—31/12 1909.
Billesholm och Bjuf (Malmöh. l.)	Höganäs-Billesholms A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 62.	20/11 1906—31/12 1909.
Boserups grufva . . . . (Malmöh. l.)	Förvaltaren.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.	1/7 1907—1/7 1908.

(Grufdrift, forts.)	Parter		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Garpenberg (Kopparb. l.)	A.-B. Garpenbergs zink- o. koppargrufvor	Sv. grufarb.-förb:s afd. 5.	1/7 1906— .
» »	A.-B. Ryllshytte zink- o. blygrufvor.	D:o d:o afd. 5.	1/7 1906— .
Grängesberg (Kopparb. l.)	Grängesbergs gemensamma förvaltning.	Sv. träarb.-förb:s afd. 135 (för grufbyggarne).	1/1 1908—31/12 1910.
Hyllinge (Krist. l.) . . .	Sv. arb.-gifv.-för. för Hyllinge stenkols- och lerindustri-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 40.	3/10 1906—31/12 1909.
» » . . .	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 19.	27/8 1907—31/12 1909.
» » . .	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 121.	1/5 1907—31/12 1909.
Höganäs (Malmöh. l.) . .	Höganäs-Billesholms A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 66. Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 120. Sv. träarb.-förb:s afd. 68. Sv. murareförb:s afd. 11. Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 7.	16/4 1907—31/12 1909.
» » . .	D:o D:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 100.	16/4 1907—31/12 1909.
Idkerberget (Kopparb. l.)	Grufaktiebolaget Dalarne.	Sv. grufarb.-förb:s afd. 15.	1/11 1906— .
Ingelshyttan (Örebro l.) .	Ingelsgrufve A.-B.	(D:o d:o afd. 27.)	1/5 1907— .
Kiruna (Norrb. l.) . . .	Luossavaara-Kiirunavaara A.-B.	(D:o d:o afd. 12.)	1/7 1906— .
» » . . .	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 69 (för grufbyggarne).	1/1 1908—31/12 1909.
Koskullskulle (Norrb. l.)	Bergverks-A.-B. Freja.	(Sv. grufarb.-förb:s afd. 7.)	1/6 1907—31/5 1908.
Malmberget (Norrb. l.) .	A.-B. Gällivare malmfält.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 56.	1/7 1906—1/7 1909.
» » .	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 56.	1/8 1906—1/8 1909.
» » .	D:o d:o.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 158.	1/10 1907—1/10 1908.
Malsjöbergs grufva (Kopparb. l.)	Kungsgrufve A.-B.	Sv. grufarb.-förb:s afd 6.	1/4 1907—1/4 1908.
Striberg (Örebro l.) . .	Stribergs grufvebolag.	(D:o d:o afd. 14.)	——
Ställberg (Örebro l.) . .	Ställbergs grufve-A.-B.	D:o d:o afd. 23.	1/10 1907— .
Timansberg (Örebro l.) .	Timansbergs grufvebolag.	D:o d:o afd. 11.	1/8 1907—1/3 1908.
IV. Närings- och njutningsämnesindustri.			
a) *Kvarnar.*			
Eskilstuna	1 arb.-gifv.	(Sv. arbetareförb:s afd. 16.)	1/10 1907—1/10 1908.
Falkenberg	A.-B. Falkenbergs elektriska valskvarn.	Kvarnarb.-förb:s[1] afd. 54.	1/10 1907—1/10 1910.
Göteborg	A.-B. Göteborgs ris- och valskvarn.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 118.	1/5 1907—1/5 1909.
Halmstad	1 arb.-gifv.	Kvarnarb.-förb:s afd. 60.	28/2 1908—1/10 1910.
Hidinge (Örebro l.) . . .	1 arb.-gifv.	Därstädes anställda arb.	
Hälsingborg	Hälsingborgs ångkvarns A.-B.	Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 17.	1/9 1906—1/9 1909.

[1] De sammanslagna Kem.-tekn. o. kvarnindustriarb.-förb. samt Läderarb.-förb. benämndes i början Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb., sedan De förenade förbunden. I detta förbund hafva äfven uppgått Handskmakareförbundet och buntmakeriarbetarnes organisation.

(Närings- och njutnings-ämnesindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Hälsingborg	Hälsingborgs ångkvarns A.-B.	Sv. maskinist- o. eldare-förb:s afd. 1.	1/9 1906—1/9 1909.
»	A.-B. Ringstorps valskvarn.	Kem.-tekn. kvarn- o. läder-arb.-förb:s afd. 17.	1/12 1906—1/9 1909.
Kalmar	Kalmar ångkvarns A.-B.	(Kvarnarb.-förb:s afd. 18.)	15/8 1907—15/8 1910.
Karlstad	Alsters valskvarn.	Därstädes anställda arb.	16/6 1907— 1/7 1910.
Kristianstad	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. Mårten Pehrssons valskvarn.	Kvarnarb.-förb:s afd. 20.	1/1 1908— 1/1 1910.
Landskrona	Landskrona franska ångkvarns A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 12.	1/9 1905—31/8 1908.
Lund	A.-B. Lunds valskvarn.	Kvarnarb.-förb.	12/10 1907—12/10 1909.
Löddeström med omnejd (Malmöh. l.)	Allm. arb.-gifv.-för. för 6 kvarnar.	Kvarnarb.-förb:s afd. 77.	1/10 1907— 1/10 1909.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för Malmö stora valskvarn.	(Kem.-tekn. kvarn- o. läder-arb.-förb:s afd. 16).	1/8 1906— 1/8 1909.
»	D:o d:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldare-förb.	1/7 1906— 1/7 1909.
Mariestad	Mariestads valskvarn.	Kem.-tekn. kvarn- o. läder-arb.-förbs afd. 65.	1/7 1907—30/6 1910.
Mjölby (Östergötl. l.)	3 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 22.	1/12 1905— 1/12 1907.
Norrköping	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 50.	29/11 1906—29/11 1909.
Nyköping	A.-B. Nyköpings storhus-kvarn.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 99.	— 1/5 1909.
»	Karlsfors kvarn.	D:o d:o	13/7 1906—13/7 1907.
»	S:t Annæ kvarn.	D:o d:o.	13/7 1906—13/7 1907.
Stockholm	4 arb.-gifv.	Kvarnarb.-förb:s afd. 15.	1/5 1905— 1/5 1908.
Trelleborg	Allm. arb.-gifv.-för. för Trelleb:s ångkvarns A.-B.	Kem.-tekn. kvarn- o. läder-arb.-förb.	1/9 1906— 1/8 1909.
Uppsala	Uppsala ångkvarns A.-B.	(Därstädes anställda arb.)	1/7 1906— 1/7 1908.
Ystad	Allm. arb.-gifv.-för. för 2 arb.-gifv.	Kem.-tekn. kvarn- o. läder-arb.-förb:s afd. 40.	1/11 1907— 1/11 1909.
Åtvidaberg (Östergötl. l.)	Åtvidabergs kvarn-A.-B.	D:o d:o afd. 80.	21/7 1907—21/7 1908.
Örebro	1 arb.-gifv.	D:o d:o.	1/10 1906— 1/10 1908.
b) *Bagerier, konditorier, kexfabriker, karamell- och chokoladfabriker.*			
Bollnäs med omnejd (Gäfleb. l.)	5 bageriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 42.	1/6 1907— 1/6 1908.
Borås	9 bageriidkare.	D:o d:o afd. 10.	1/4 1907— 1/4 1909.
»	7 konditoriägare.	D:o d:o afd. 10.	10/12 1907— 1/4 1909.
Eskilstuna med omnejd	E. bageriidkareför.	D:o d:o afd. 14.	1/6 1907—31/5 1909.
» » »	Bageriidkarne.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 116 (brödutkörare).	1/6 1907—31/5 1909.
Eskilstuna	Konditoriidkarne.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 14.	1/8 1907— 1/8 1909.
Eslöf	Bageriidkarne.	D:o d:o afd. 4.	1/5 1907— 1/4 1909.
Gäfle och Bomhus	G. bageriidkareför.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 12.	1/7 1905— 1/7 1908.
Gäfles omnejd	15 landsbagerier.	D:o d:o afd. 12.	1/7 1904—30/6 1907.
Gällivare och Malmberget	7 bageriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb.	1/5 1904— 1/5 1906.
Göteborg	G. bageriidkareför. och 10 utomstående bageriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 1.	1/6 1905— 1/6 1908.
»	9 bageriidkare.	D:o d:o afd. 55.	15/10 1905— 1/6 1908.

(Närings- och njutnings-ämnesindustri, forts.)	Parter		Giltighetstid
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Göteborg	G. bageriidkareför.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 108 (brödutkörare).	1/7 1907—30/6 1910.
»	9 konditoriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 55.	15/10 1905— 1/6 1907.
»	2 karamellfabr.	D:o d:o afd. 55.	8/10 1907— 1/10 1909.
Halmstad	5 finbagerier.	D:o d:o afd. 11.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	3 spisbrödsbagerier.	D:o d:o afd. 11.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	Grof bagerierna.	D:o d:o afd. 11.	1/1 1907— 1/1 1909.
Hudiksvall	Bageriidkarne.	D:o d:o afd. 18.	1/5 1906—31/3 1908.
»	1 spisbrödsfabr.	D:o d:o afd. 18.	7/10 1907—30/4 1908.
Hudiksvalls omnejd	Landsbagerierna.	D:o d:o afd. 18.	1/5 1907— 1/5 1908.
Hälsingborg	H. bageriidkareför.	D:o d:o afd. 2.	15/1 1907—15/2 1911.
»	3 bageriföreningar u. p. a.	D:o d:o afd. 2.	1/5 1907— 1/5 1911.
Härnösand och Ådalen	Härnösands och Ådalens bageriidkareförening.	D:o d:o afd. 25.	13/5 1907— 1/5 1910.
Härnösand	9 konditoriidkare.	D:o d:o afd. 25.	1/12 1905— 1/6 1907.
Jönköping	7 bageriidkare.	D:o d:o afd. 6.	16/6 1907— 1/6 1910.
Kalmar	4 bageriidkare.	D:o d:o afd. 45.	1/6 1906— 1/6 1908.
»	Kalmar ångbageri-A.-B.	D:o d:o afd. 45.	1/4 1905— 1/4 1906.
»	A.-B. Kalmar karamellfabr.	D:o d:o afd. 45.	9/12 1907— 9/12 1909.
Karlskrona	Bageriidkarne.	D:o d:o afd. 16.	1/4 1904— 1/4 1906.
Karlstad	Bageriidkarne.	D:o d:o afd. 31.	15/10 1907—15/10 1910.
Kil (Värml. l.)	Kils spisbrödfabr.	D:o d:o afd. 58.	1/7 1906— 1/7 1908.
Kiruna (Norrb. l.)	6 bageriidkare.	D:o d:o afd. 49.	15/8 1907— 1/5 1909.
» »	5 bageriidkerskor.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb.	1/5 1907—15/8 1908.
Kristianstad	Bageriidkarne.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 8.	1/4 1907— 1/4 1909.
Landskrona	L. bageriidkareför.	D:o d:o afd. 3.	15/2 1908—15/2 1911.
»	Handels-A.-B. Arbetarnes ring.	D:o d:o afd. 3.	15/2 1908—15/2 1911.
Linköping	L. bagerier, konditorier och hembagerier.	D:o d:o afd. 43.	1/7 1907— 1/5 1910.
Lund	L. arbetares bageriför.	D:o d:o afd. 4.	1/10 1907— 1/4 1910.
Lysekil	3 bageriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb.	1/5 1906— 1/5 1908.
Malmslätt (Östergötl. l.)	Bageriidkarne.	D:o d:o.	1/4 1907— 1/10 1907.
Malmö	M. bageriidkareför. (för grof bagerierna).	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 5.	29/12 1906—29/12 1909.
Malmö med omnejd	M. bageriidkareförening.	D:o d:o afd. 5.	1/4 1906— 1/4 1910.
» » »	D:o d:o.	Sv. varuutk.- o. handels-arb.-förb:s afd. 1 (brödutkörare).	1/10 1907— 1/10 1910.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för konditorierna.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 24.	15/1 1907— 1/4 1910.
»	Malmö chokolad- och konfektfabr.-A.-B.	Malmö chokolad- o. konfektyrsarb.-ff.	30/7 1906—30/7 1911.
Mariestad, Sköfde, Falköping.	10 bageri- och konditoriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd:ar 46 och 54.	1/5 1907— 1/5 1910.
Norrköping	N. koop. bageriför. / N. bageriidkareför.	D:o d:o afd. 9.	1/7 1907— 1/7 1910.
»	5 bageriidkare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54 (brödutkörare).	30/6 1907— 1/7 1909.
Nyköping och Oxelösund	5 bageriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 39.	1/5 1907— 1/5 1909.
Oskarshamn	Oskarshamns spis- o. knäckebrödsfabr.	D:o d:o afd.	11/7 1905— 1/7 1908.
Ronneby	R. bageriidkareför.	D:o d:o afd. 44.	1/4 1906— 1/4 1908.
Stockholm	7 delikatessbrödsfabr.	D:o d:o afd. 35.	26/4 1906—31/3 1909.

(Närings- och njutningsämnesindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Stockholm	5 limp- o. spisbrödsbagerier	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 28.	1/6 1906— 1/6 1909.
»	19 konditoriidkare.	D:o d:o afd. 51.	24/10 1904—15/11 1905.
»	St. konditoriför.	D:o d:o afd. 51.	17/1 1905— 1/7 1907.
»	St. bageriidkareför. (för finbagerierna).	D:o d:o afd. 13.	1/6 1905— 1/6 1908.
Stockholm med omnejd	Limp- o. kakbageriidkarne.	D:o d:o afd. 28.	1/6 1906— 1/6 1909.
Stockholms omnejd och skärgård.	13 bageriidkare.	D:o d:o afd. 13.	1/6 1906— 1/6 1909.
Stockholm	St. bageriidkareför.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 109 (brödutkörare).	1/6 1907— 1/6 1910.
»	Chokoladfabr.-A.-B. Sture.	Sv. bageri- o kond.-arb.-förb:s afd. 51.	15/7 1907— 1/6 1909.
»	Stockholms sockerbageri-A.-B.	D:o d:o afd. 51.	24/10 1907— 1/7 1909.
»	A.-B. Stockholms kexfabr.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb.	1/5 1907— 1/5 1908.
Strömstad	4 bageriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 32.	1/3 1908— 1/3 1910.
Sundbyberg	4 bageriidkare.	D:o d:o afd. 50.	1/8 1906— 1/8 1909.
Sundsvall	S. bageriidkareför.	D:o d:o afd. 20.	1/8 1905— 1/8 1908.
Södertälje	6 bageriidkare.	D:o d:o afd. 22.	1/7 1907— 1/7 1910.
Söderhamn med omnejd	18 bageriidkare.	D:o d:o afd. 48.	1/6 1907— 1/6 1909.
Sölvesborg	4 bageriidkare.	D:o d:o afd. 8.	15/6 1906—15/7 1908.
Tannefors (Östergötl. l.)	Nya bageriet.	D:o d:o afd. 43.	1/5 1907— 1/5 1909.
Trollhättan	Bageriidkarne.	D:o d:o afd. 57.	15/11 1907—15/11 1909.
Trelleborg med omnejd	Hembagerier o. konditorier.	D:o d:o afd. 27.	17/3 1907— 1/1 1909.
Uddevalla	7 bageriidkare.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb.	1/4 1905— 1/4 1907.
Umeå med omnejd	Bageriidkarne.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 52.	1/5 1907— 1/5 1910.
Uppsala med omnejd	Bageriidkarcorganisationen.	D:o d:o afd. 23.	17/7 1907— 1/8 1910.
Uppsala	4 konditorier.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb.	15/6 1907—15/6 1910.
»	2 karamell- o. konfektfabr.	D:o d:o.	1/6 1907— 1/6 1910.
Vaxholm	2 bageriidkare.	D:o d:o.	1/4 1907— 1/4 1910.
Visby	Bageriidkarne.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 34.	1/5 1906— 1/5 1907.
Västervik	Bageriidkarne.	D:o d:o afd. 33.	1/10 1906— 1/10 1909.
Västerås	V. bageriidkareför.	D:o d:o afd. 7.	1/5 1906— 1/5 1908.
»	2 bageriidkare.	D:o d:o afd. 7.	1/4 1907— 1/4 1909.
Ystad	3 bageriidkare (grofbagerier)	D:o d:o afd. 19.	1/11 1907— 1/5 1910.
»	Bageriidkarne (finbagerier, kondit. och hembagerier).	D:o d:o afd. 19.	1/5 1907— 1/5 1909.
Ängelholm	Ängelholms bageriförening u. p. a.	D:o d:o afd. 41.	1/5 1907— 1/5 1909.
Örebro	5 bageriidkare.	D:o d:o afd. 15.	20/5 1907—20/5 1909.
»	A.-B. Örebro ångbageri.	D:o d:o afd. 15.	1/6 1907— 1/6 1909.
»	A.-B. Örebro kexfabr.	D:o d:o afd. 15.	1/2 1907— 1/2 1909.
»	Örebro chokolad- och konfektfabr.-A.-B.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb.	1/6 1907— 1/6 1909.
Östersund	Ö. bageriidkare och Frösö bageri.	Sv. bageri- o. kond.-arb.-förb:s afd. 29.	1/3 1907— 1/3 1909.
c) *Råsockerbruk och sockerraffinaderier.*			
Arlöf (Malmöh. l.)	Malmö sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 27 (manl. arb.)	1/1 1906— 1/1 1908.
» »	D:o d:o.	D:o d:o afd. 27 (kvinnl. arb.)	1/1 1907— 1/1 1909.

(Närings- och njutningsämnesindustri, forts.)	Parter		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Genevad (Hallands l.) . .	Hallands sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 230.	1/10 1907— 1/8 1910.
Göteborg	A.-B. D. Carnegie & C:o.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 67.	1/6 1907— 1/6 1910.
Hasslarp (Malmöh. l.) . .	Svenska sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 18.	1/10 1907— 1/8 1910.
» » . .	Sockerfabr.-A.-B. Union.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 84.	1/10 1906—31/8 1907.
Hälsingborg	Hälsingborgs sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 1.	24/10 1905— 1/8 1908.
»	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldare-förb:s afd. 1.	25/10 1906— 1/8 1908.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 31.	29/10 1906— 1/8 1908.
Hököpinge (Malmöh. l.) .	Svenska sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 10.	1/10 1907— 1/8 1910.
» » .	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 71.	1/9 1907— 1/9 1909.
Jordberga (Malmöh. l.) .	Svenska sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 133.	1/10 1907— 1/8 1910.
Karlshamn	Karlshamns sockerfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 200.	17/5 1907— 1/10 1908.
Karpalund (Krist. l.) . .	Svenska sockerfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 134.	1/10 1907— 1/8 1910.
» » . .	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldare-förb:s afd. 8.	1/10 1907— 1/8 1910.
Kjäflinge (Malmöh. l.) .	Kjäflinge sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 77.	1/10 1906—15/8 1908.
» » .	D:o d:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 60.	15/9 1907—15/2 1910.
Köpinge (Malmöh. l.) . .	Svenska sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 71.	1/10 1907— 1/8 1910.
» » . .	Sockerfabr.-A.-B. Union.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 129.	1/10 1906— 1/10 1909.
Landskrona	Skånska sockerfabr.-A.-B.	Landskrona o. Säbyholms sockerfabr.-arb.-för.	1/9 1906— 1/9 1908.
»	D:o d:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 40.	16/9 1906— 1/9 1908.
»	Svenska sockerfabr.-A.-B.	Därstädes anställda tunnbinderiarb.	1/11 1907— 1/8 1910.
Linköping	Östergötl. sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 128.	3/9 1907— 1/7 1908.
»	D:o d:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 83.	9/9 1907— 1/7 1908.
Lund	Svenska sockerfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 7.	1/10 1907— 1/8 1910.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22.	1/10 1907— 1/8 1910.
Norrköping	Svenska sockerfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 54.	1/1 1908—31/12 1910.
Skifarp (Malmöh. l.) . .	D:o d:o.	D:o d:o afd. 5.	1/10 1907— 1/8 1910.
Staffanstorp (Malmöh. l.)	Lunds sockerfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 72.	1/10 1906— 1/10 1909.
Stockholm	Svenska sockerfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 61.	1/10 1907— 1/8 1910.
Svedala (Malmöh. l.) . .	Svedala sockerfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 56.	1/10 1905—30/9 1908.
» » . .	D:o d:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 16.	1/10 1906—30/9 1909.
Säbyholm (Malmöh. l.) .	Skånska sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 26.	1/10 1905— 1/10 1908.
» » .	Svenska sockerfabr.-A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 40.	1/10 1907— 1/8 1910.
Trelleborg	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 20.	1/10 1907— 1/8 1910.

(Närings- och njutningsämnesindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Trelleborg	Trelleborgs sockerfabr.-A.-B.	Därstädes anställda maskinarb. o. maskinskötare.	1/9 1906— 1/9 1909.
Ystad	Sockerfabr.-A.-B. Union.	Sv. grof.- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 4.	1/4 1906— 1/4 1909.
»	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 9 (för reparatörer m. fl.)	1/11 1906— 1/11 1909.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 9 (för maskinister o. eldare m. fl.)	1/11 1906— 1/11 1909.
»	D:o d:o.	Därstädes anställda tunnbinderiarb.	1/10 1906— 1/10 1909.
»	D:o d:o.	Därstädes anställda sadelmakare o. snickare.	1/12 1906— 1/12 1909.
»	D:o d:o.	Därstädes anställda hästkuskar.	1/12 1905— 1/12 1907.
Ängelholm	Svenska sockerfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 38.	1/10 1907— 1/8 1910.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 67.	1/10 1907— 1/8 1910.
Örtofta (Malmöh. l.)	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 238.	1/10 1907— 1/8 1910.
» »	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 13.	7/10 1907— 1/8 1910.
d) *Destilleringsverk och jästfabriker.*			
Dalby (Malmöh. l.)	A.-B. Dalby spritfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 127.	29/9 1907— 1/10 1908.
Kristianstad	Neumanns spritfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 59.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	Svenska spritförädlings A.-B.	Kem.-tekn. förb:s afd 20.[1]; Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 8.; Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 27.; Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 92.; Sv. varuutk.- o. handelsarb.-förb.	1/10 1907— 1/10 1910. / 1/11 1907— 1/11 1908.
Stockholm	A.-B. Sveriges förenade spritförädlingsverk.	Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 24.	1/1 1907— 1/1 1908.
Tomelilla (Krist. l.)	A.-B. Jästfabriken Activ.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 107.	1/11 1906— 1/11 1907.
e) *Bryggerier.*			
Arvika	Arvika bryggeri-A.-B.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 38.	1/4 1907— 1/4 1909.
Boden (Norrb. l.)	2 bryggerier.	D:o d:o afd. 39.	1/5 1907— 1/5 1908.
Borås	2 d:o.	D:o d:o afd. 30.	1/6 1906— 1/6 1909.
Eskilstuna	Nya bryggeri-A.-B.	Därstädes anställda arb.	1/4 1905— 1/4 1906.
Eslöf	Nya A.-B. Eslöfs bryggeri.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 12.	1/10 1907— 1/10 1910.
Gäfle	3 bryggerier.	D:o d:o afd. 6.	1/1 1908— 1/5 1909.
»	5 d:o.	D:o d:o afd. 6 (för utkörarne).	1/1 1908— 1/5 1909.
Gällivare (Norrb. l.)	Gällivare ångbryggeri.	D:o d:o afd. 24.	1/7 1906— 1/7 1908.
Göteborg	7 öl- och porterbryggerier.	D:o d:o afd. 13.	1/6 1907— 1/6 1909.
»	8 svagdricksbryggerier.	D:o d:o afd. 13.	1/6 1907— 1/6 1909.

[1] Se s. 3, noten.

(Närings- och njutnings-ämnesindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid
Göteborg	A.-B. J. A. Pripp o. Son.	Sv. arbetareförb:s afd. 35.	1/8 1905— 1/7 1907.
Halmstad	2 bryggerier.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 9 (för manl. arb.).	1/5 1906— 1/6 1908.
»	2 d:o.	D:o d:o afd. 9 (för kvinnl. arb.).	1/6 1907— 1/6 1908.
Hudiksvall	Hudiksvalls bryggeri-A.-B.	D:o d:o afd. 45.	1/9 1907— 1/9 1909.
Hälsingborg	2 bryggerier.	(D:o d:o afd. 19.)	1/6 1906— 1/6 1908.
Kalmar	2 d:o.	(D:o d:o afd. 18.)	1/5 1906— 1/5 1907.
Karlshamn	Karlshamns bryggeri-A.-B.	(D:o d:o afd. 35.)	1/10 1907— 1/10 1909.
Karlstad	Karlstads bryggeri-A.-B.	D:o d:o afd. 33.	1/6 1906— 1/6 1909.
Lidköping	Lidköpings bryggeri-A.-B.	D:o d:o afd. 43.	1/4 1907— 1/4 1909.
Luleå	3 bryggerier.	D:o d:o afd. 17.	1/6 1905— 1/6 1906.
Lund	3 bryggerier.	D:o d:o afd. 5.	1/1 1907— 1/1 1910.
»	Lunds bryggeri-A.-B.	D:o d:o afd. 5.	1/1 1907— 1/1 1910.
»	D:o d:o.	(Därstädes anställda öl-utkörare.)	1/1 1907— 1/1 1910.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för 5 bryggerier.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 2.	1/6 1905— 1/6 1909.
»	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb. (för maskinister).	1/9 1905 — 1/9 1909.
»	D:o d:o.	D:o d:o (för eldare).	1/6 1905— 1/6 1909.
»	D:o d:o.	Sv. varuutk.- o. handels-arb.-förb:s afd. 1 (för ölutkörare).	1/6 1905— 1/6 1909.
»	3 svagdricksbryggerier.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 2.	1/11 1905— 1/10 1908.
»	D:o d:o.	Sv. varuutk.- o handels-arb.-förb:s afd. 1 (för svagdricksutkörare).	1/1 1908— 1/1 1911.
Mariestad	Mariestads bryggeri-A.-B.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 46.	1/7 1907— 1/7 1909.
Norrköping	5 ölbryggerier.	D:o d:o afd. 14.	1/7 1905— 1/7 1908.
»	3 svagdricksbryggerier.	D:o d:o afd. 14.	1/7 1905— 1/7 1908.
Nyköping	Nyköpings bryggeri-A.-B.	D:o d:o afd. 27.	1/4 1907— 1/4 1910.
Sköfde	Bryggeriet Nordstjärnan.	D:o d:o afd. 44.	1/7 1907— 1/10 1909.
Stockholm	Sv. bryggareför:s 1:a krets.	D:o d:o afd. 1 (manl. arb.).	1/6 1905 — 1/6 1908.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 15 (kvinnl. arb.).	1/6 1907— 1/6 1911.
»	Sv. bryggareför:s 1:a krets.	Stockholms ölutkörareför.	1/10 1906— 1/10 1907.
»	D:o d:o.	Byggnadsträarb.-förb:s afd. 1.	1/1 1906— 1/6 1908.
»	D:o d:o.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 53 (maskinister o. eldare).	1/6 1907— 1/6 1911.
»	5 bryggerier.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 26 (svagdricksutkörare).	1/5 1905— 1/5 1908.
»	Stockholms ölutkörareför.	Sv. varuutk.- o. handels-arb.-förb:s afd. 3 (öl-utkörarebiträden).	1/7 1907—30/6 1908.
Sundsvall	3 bryggerier.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 41.	1/5 1907— 1/5 1909.
Södertälje	Södertälje bryggeri-A.-B.	D:o d:o afd. 16.	1/6 1905— 1/6 1910.
Trelleborg	Allm. arb.-gifv.-för. för Trelleborgs bryggeri A.-B.	D:o d:o afd. 28.	1/1 1908— 1/1 1910.
Uddevalla	2 bryggerier.	D:o d:o afd. 21.	1/4 1907— 1/4 1909.
Uppsala	Uppsala bäjerska bryggeri-A.-B.	(D:o d:o afd. 34.)	1/6 1906— 1/6 1909.
»	P. Björklunds bryggeri.	(Därstädes anställda arb.)	1/6 1906— 1/6 1909.

(Närings- och njutningsämnesindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare	Parter. Arbetare	Giltighetstid
Uppsala	Uppsala bryggerier och öltappningsaffärer	(Därstädes anställda arb.)	1/2 1907—1/6 1909.
Vänersborg	1 bryggeri	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 23	1/9 1906—1/5 1907.
Västerås	2 bryggerier	D:o d:o afd. 4	1/6 1907—1/6 1910.
Växiö	2 bryggerier	D:o d:o afd. 36	15/6 1906—15/6 1908.
Ystad	Klosterbryggeriet	(Därstädes anställda arb.)	1/9 1905—1/9 1908.
Åby Klippan (Krist. l.)	Åby-Klippans ångbryggeri-A.-B.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 10	1/4 1905—1/4 1907.
Ängelholm	Ängelholms bryggeri-A.-B.	(Därstädes anställda arb.)	15/6 1907—15/6 1910.
Örebro	3 bryggerier	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 22	1/6 1907—1/6 1909.
Örtofta (Malmöh. l.)	Skånska centralbryggeriet	D:o d:o afd. 31	1/2 1906—1/2 1907.
f) *Läskedrycksfabriker*			
Göteborg	A.-B. Apotekarnes förenade vattenfabr.	D:o d:o afd. 13	1/8 1907—1/8 1909.
Lund	A.-B. Läskedrycksfabr. Källan	D:o d:o afd. 5	5/12 1906—1/1 1910.
»	Apoteket Svanen	D:o d:o afd. 5	18/11 1906—1/1 1910.
»	» Hjorten	D:o d:o afd. 5	8/7 1907—1/1 1910.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för 2 mineralvattenfabr.	D:o d:o afd. 2	1/8 1907—1/6 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för mineralvattenfabrikerna	Sv. varuutk.- o handelsarb.-förb:s afd. 1 (för vattenutkörarna)	1/6 1905—1/6 1909.
Stockholm	A.-B. Nordstjärnans mineralvattenfabr.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 25	1/5 1907—1/5 1910.
Uppsala	3 mineralvatten- och läskedrycksfabr.	D:o d:o afd. 34	1/5 1907—1/6 1909.
g) *Tobaksfabriker*			
Riksaftal	Sv. cigarrfabrikantför.	Int. tob.-arb.-förb. i Sverige	30/11 1904—1/1 1909 / 1/1 1910.
Annelöf (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	17/11 1906—1/10 1909.
Billeberga (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	17/11 1906—1/10 1909.
Backaskog (Krist. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	30/10 1906—1/10 1908.
Gualöf (Krist. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	7/11 1906—1/10 1908.
Göteborg	1 arb.-gifv.	Int. tob.-arb.-förb:s afd. 7.	31/8 1907—31/8 1909.
»	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 7.	31/8 1907—1/9 1911.
Helenedal (Hudiksvall)	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 28.	8/11 1907—8/11 1908.
Hudiksvall	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 28.	5/11 1907—5/11 1908.
Höganas (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	Int. tob.-arb.-förb. i Sverige.	20/10 1906—1/10 1909.
Karlshamn	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	8/10 1907—1/10 1908.
Karlstad	1 arb.-gifv.	Int. tob.-arb.-förb:s afd. 29.	28/9 1907—1/1 1910.
Kjäflinge (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	Int. tob.-arb.-förb. i Sverige.	27/10 1906—1/10 1909.
Legeved (Krist. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	5/11 1906—1/10 1908.
Malmö	Sv. arb.-gifv.-för. för 1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	8/10 1906—1/1 1909.
Marieholm (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	17/11 1906—1/10 1909.
Norrköping	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	12/10 1907—1/1 1909.
Rinkaby (Krist. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	——
Strömsnäs bruk (Kronob. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	22/10 1906—1/10 1909.
Sundbyberg (Stockh. l.)	1 arb.-gifv.	Int. tob.-arb.-förb:s afd. 17.	31/8 1906—1/1 1909.
Ystad	1 arb.-gifv.	D:o d:o förb:s afd. 12.	1/2 1907—1/1 1909.
Åhus (Krist. l.)	1 arb.-gifv.	Int. tob.-arb.-förb. i Sverige.	6/9 1906—1/9 1908.
Ängelholm	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	——

(Närings- och njutningsämnesindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
h) *Margarinfabriker.*			
Göteborg	Pellerins margarinfabr.	Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 63.[1]	1/6 1906—1/6 1910.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för Margarin A.-B. Zenith.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/1 1907—1/1 1910.
»	D:o d:o.	Sv. varuutk.- o. handelsarb.-förb:s afd. 1.	1/1 1907—1/1 1910.
Mölndal (Göteb. o. Boh. l.)	Margarinfabr. A.-B. O. Mustad o. Son.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 162.	1/5 1907—1/5 1910.
Stockholm	Agra margarinfabr.	Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 41.	1/6 1906—1/6 1908.
i) *Slakterier och charkuterivarufabriker.*			
Falun, Mora och Borlänge	8 arb.-gifv.	Sv. slakt.- o. chark.-arb.-förb:s afd. 17.	1/11 1907—1/8 1909.
Göteborg	Göteborgs charkuteriidkareför.	D:o d:o afd. 3.	15/7 1905—15/7 1907.
Halmstad	2 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 10.	1/11 1906—1/11 1907.
Hälsingborg	14 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 7.	1/4 1907—1/4 1909.
Kristianstad	3 arb.-gifv.	D.o d:o afd. 11.	1/10 1905—1/10 1906.
Lund	Slakteri- och charkuteriidkarne.	D:o d:o afd. 5.	1/12 1906—1/10 1907.
Malmö	M. slakt.- o. chark.-idkareför. och 8 utomstående arb.-gifv. (för charkuteriidkarna).	D:o d:o afd. 2.	1/10 1906—1/10 1908.
»	M. slakt.- o. chark.-idkareför. (för slakteriidkarna).	D:o d:o afd. 2.	15/5 1907—1/10 1908.
Norrköping	15 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 12.	1/10 1906—1/10 1907.
Stockholm	Stockholms slakteri- och chark.-idkareför.	D:o d:o afd. 1.	1/9 1906—1/9 1909.
Sundsvall	5 arb.-gifv.	Slakt- o. chark.-arb.-ff.	15/11 1906—15/11 1909.
Tomelilla (Krist. l.)	Engelska svinslakteriet.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 107.	1/6 1907—1/6 1909.
Uppsala	5 arb.-gifv.	Sv. slakt.- o. chark.-arb.-förb:s afd. 14.	1/8 1907—1/8 1908.
Växiö	Charkuteriidkarne.	D:o d:o afd. 16.	1/5 1907—1/5 1908.
Ystad	5 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 4.	1/10 1907—1/10 1910.
j) *Öfrig hithörande industri.*			
Eslöf	Martin Ekenbergs A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 14.	15/4 1907—15/4 1910.
»	D:o d:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 17.	1/6 1907—1/6 1910.
Kristianstad	A.-B. Skånska konservfabr.	Kem.-tekn., kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 20.	1/6 1907—1/6 1908.
Landskrona	Pressjäst- och foderämnesfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 12.	1/12 1905—1/12 1908.

[1] Se s. 3, noten.

	Parter		Giltighetstid
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
V. Textilindustri.			
a) *Spinnerier, väfverier, färgerier, appreteringsverk, trikåfabriker m. m.*			
Borås	Borås textilarb.-gifv.-förb.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 21 (för färgeri- o. appreturarb.)	20/7 1907— 1/7 1909.
»	Borås textilarb.-gifv.-förb. för 6 väfverier, spinnerier och trikåfabr.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 19 (för spinneri- o. väfveriarb.)	4/5 1907— 1/7 1909.
Gäfle	Gäfle manufaktur-A.-B. för Stigslunds färgeri.	D:o d:o afd. 44.	14/3 1907—14/3 1908.
»	D:o d:o för d:o.	Därstädes anställda garnfärgare och garnblekare.	16/5 1905 tills vidare.
»	Gäfle manufaktur-A.-B. för Strömsbro bomullsspinneri och väfveri.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 44.	15/6 1907—15/6 1909.
»	Gäfle ullspinneri o. trikåfabr.	D:o d:o afd. 43.	15/5 1907—15/5 1908.
»	Gäfle ångväfveri-A.-B.	D:o d:o afd. 43.	1/6 1907— 1/6 1908.
Göteborg	Almedals fabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 62.	15/8 1907— 1/4 1909.
»	Eriksbergs färgeri-A.-B.	(D:o d:o afd. 5.)	1/4 1907— 1/4 1908.
»	Färgeri-A.-B. Levanten.	(D:o d:o afd. 5.)	1/4 1907— 1/4 1908.
»	Aronsdals färgeri.	(D:o d:o afd. 5.)	1/4 1907— 1/4 1908.
»	Gamlestadens fabrikers A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 32 (för blekeri- o. färgeriarb.)	5/6 1907— 1/5 1908.
»	D:o d:o	Sv. textilarb.-förb:s afd. 33 (för spinneri- o. väfveriarb.)	8/8 1907— 1/5 1909.
»	D:o d:o	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	19/4 1907— 1/6 1909.
»	D:o d:o	Sv. transportarb.-förb:s afd. 93 (för maskinister o. eldare).	14/8 1907— 1/6 1909.
»	Gårda fabrikers A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 17.	4/11 1907— 4/11 1908.
»	D:o d:o d:o	Sv. transportarb.-förb:s afd. 93 (för maskinister o. eldare).	1/6 1907— 1/6 1909.
»	A.-B. Lana.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 64.	4/7 1907— 4/7 1908.
Halmstad	Nordiska maskinfilt-A.-B.	D:o d:o afd. 37.	15/4 1907—15/4 1909.
Hälsingborg	Skånska jutefabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 22.	1/7 1907— 1/7 1909.
»	Hälsingborgs jacquardväfveri.	D:o d:o afd. 54.	1/7 1907— 1/7 1909.
Jönköping	Sahlströmska fabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 4.	31/8 1907— 1/10 1908.
»	D:o d:o	Sv. arbetareförb:s afd. 50.	4/10 1907— 1/10 1908.
Karlstad	Karlstads spinneri- och väfveri-A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 36.	1/5 1907— 1/5 1909.
»	D:o d:o.	Sv. maskinst- och eldareförb:s afd. 12.	1/5 1907—30/4 1909.
»	N. Felländers trikåfabr.	Därstädes anställda arb.	11/2 1907— 1/11 1908.
Kristianstad	Sv:s textilind.-förb. för A.-B. Skånska yllefabriken.	Sv. textilarb.-förb:s afd:ar 30 o. 31.	4/7 1907— 1/7 1909.
Kungsfors (Älfsb. l.)	Kungsfors spinneri-A.-B.	D:o d:o afd. 50.	18/10 1907— 1/7 1909.
Landskrona	F. O. Kjellgrens ullspinneri.	D:o d:o afd. 41.	1/9 1906— 1/9 1908.
»	L. P. Kruse & Son.	D:o d:o afd. 41.	2/11 1906— 2/11 1908.
»	J. Lundstedts färgeri o. ångtvättinrättning.	D:o d:o afd. 41.	1/11 1906— 1/11 1908.
Linköping	O. Anderssons eftertr:s färgeri.	D:o d:o afd. 11.	1/11 1907— 1/11 1908.
Lund	A.-B. C. O. Borgs söner.	D:o d:o afd. 25.	1/4 1906— 1/7 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Salanders fabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 25.	1/1 1906— 1/1 1909.

(Textilindustri, forts.)	Parter		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för fabr.-A.-B Skandinavien	Sv. textilarb.-förb:s afd. 15 (för färgare o. spetsvafvare).	3/11 1906— 1/10 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Kürzels spinneri	Sv. textilarb.-förb:s afd. 15.	3/11 1906— 1/10 1909.
»	Sv:s textilind.-förb. för Manufaktur-A.-B i Malmö	D:o d:o afd. 49.	5/7 1907— 1/10 1909.
»	E. Sjöbergs presenningsfabrik.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	2/11 1907— 1/6 1908.
Marieholm	Marieholms yllefabr.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 34.	12/9 1906— 1/7 1908.
Mjölby (Östergötl. l.)	J. Sundströms trikåfabr. och spinneri.	D:o d:o afd. 38.	1/10 1906— 1/10 1907.
Motala	Fredrik Asps kladesfabr.	D:o d:o afd. 10.	1/1 1907— 1/1 1908.
Mölndal (Göteb. o. Boh. l.)	Forsåkers putsgarnsfabr.	D:o d:o afd. 59	1/6 1907— 1/6 1909.
»	Sv:s textilind.-förb. för Rosenbergs A.-B.	D:o d:o afd. 79.	6/2 1908— 6/2 1910.
Norrköping	Textilföreningen i N. för 10 textilfabriker.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54 (för färgeri-, blekeri- och appreturarb.)	4/7 1907—10/5 1910.
»	Textilföreningen i N. för: Holmens bruks- o. fabr.-A.-B. Bergs A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 3.	19/10 1906—19/10 1908.
»	Textilföreningen i N. för Norrköpings bomullsväfveri-A.-B.	D:o d:o afd. 7.	29/5 1907—10/5 1909.
»	D:o d:o för d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54 (för kuskar och packhuskarlar).	3/9 1906— 3/9 1908.
»	Textilföreningen i N. för: Bergsbro A.-B. D. Brucks fabr.-A.-B. Drags A.-B. Ströms A.-B. R. Wahrens A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 1.	10/5 1906—10/5 1908.
»	Sv:s textilind.-förb:s Norrköpingskrets.	Sv. järn- o. metallarb.-förb. (för eldare och reparatörer).	Vid 2 fabr.: 4/9 1907—10/5 1910. Vid öfriga fabr.: 6/9 1907—10/5 1910.
Nyköping	Hargs fabrikers A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 71.	1/4 1907— 1/4 1909.
»	Sv:s textilind.-förb. för Fors ullspinneri.	D:o d:o afd. 72.	14/10 1907—10/5 1910.
Oskarsström (Hallands l.)	Skand. jutespinneri- och väfveri-A.-B.	D:o d:o afd. 48.	22/4 1907—31/12 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 146.	1/9 1906—31/12 1908.
Sjuntorp (Älfsb. l.)	Sv:s Textilind.-förb. för A.-B. Sjuntorps fabr.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 82.	14/2 1908—14/2 1910.
Sjöbo (Malmöh. l.)	Sjöbo yllefabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 108.	17/4 1906— 1/4 1907.
Säter	Dala väfveri-A.-B.	D:o d:o afd. 149.	26/8 1907— 1/7 1909.
Södertälje	Sv:s textilind.-förb. för Sv. juteväfveri-A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 16.	13/11 1907—10/5 1910.
Varberg	Skand. textilfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 42.	22/6 1907—22/6 1908.
Ystad	Sv:s textilind.-förb. för Ystads nya bandfabr.	D:o d:o afd. 80.	21/12 1907— 1/10 1909.
Åhus	C. Åströms fargeri.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 88.	10/9 1907— 1/5 1909.
Örebro	D. J. Elgérus' fabr.- och handels-A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 67.	2/8 1907— 1/7 1909.
»	A.-B. Örebro yllefabr.	D:o d:o afd. 67.	2/8 1907— 1/6 1909.

(Textilindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
b) *Repslagerier.*			
Limhamn (Malmöh. l.)	Sv. bindgarnsfabr.-A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 40.	5/8 1906— 1/7 1909.
Linköping	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 11.	1/4 1907— 1/4 1909.
Lund	Sv. bindgarnsfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 25.	30/5 1906— 1/4 1908.
Löberöd (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1907— 1/4 1908.
Malmö	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1907— 1/4 1908.
Norrköping	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o afd. 8.	1/4 1907— 1/4 1909.
Råå (Malmöh. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1907— 1/4 1908.
Stockholm	Sv:s repslageriidkareför. o. 2 utom för. stående arb.-gifv.	D:o d:o afd. 6.	15/3 1907—15/3 1908.
Stockholm	A.-B. Liljeholmens hampspinneri- o. kabelfabr.	(Därstädes anställda arb.)	apr. 1907— 1/5 1908.
Åby-Klippan (Krist. l.)	1 arb.-gifv.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 13.	1/4 1907— 1/4 1908.
Åmål	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 85.	31/8 1907—31/8 1908.
VI. Beklädnadsindustri.			
a) *Skrädderier och sömnadsfabriker.*			
Arboga	Arb.-gifv.-ne.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/10 1907— 1/10 1908.
Arvika	12 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	maj 1907— 1/4 1908.
Bjuf, Mörarp, Påarp, Kåå o. Fleninge (Malmöh. l.)	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o d:o.	15/4 1905—15/4 1908.
Boden	2 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	15/5 1903—15/5 1904.
Borlänge (Kopparb. l.)	4 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1906— 1/5 1907.
Borås	12 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	apr. 1906— 1/4 1907.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 56.	apr. 1906— 1/4 1907.
Eskilstuna, Nyfors och Tunafors.	Arb.-gifv.-ne.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/4 1906— 1/4 1911.
»	D:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 16.	1/4 1906— 1/4 1911.
Eslöf	6 arb.-gifv. (syatelierer).	Kvinnornas fackförb:s afd.	8/5 1907— 8/5 1909.
»	9 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/4 1906—51/3 1908.
»	1 arb.-gifv. (lagerskrädderi)	D:o d:o d:o.	1/4 1906—31/3 1907.
»	1 arb.-gifv. (lagerskrädderi)	Kvinnornas fackförb:s afd.	1/6 1907—15/4 1909.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 90.	1/6 1907—15/4 1909.
Falkenberg	9 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/4 1906— 1/4 1908.
Falun	1 arb.-gifv. (lagerskrädderi)	D:o d:o d:o.	1/1 1907—31/12 1907.
»	D:o d:o.	Kvinnornas fackförb:s afd.	1/12 1907— 1/12 1908.
»	10 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/5 1906— 1/4 1907.
Gäfle	26 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1906— 1/5 1907.
»	Innehafv. af damskrädderier	D:o d:o d:o.	1/11 1907— 1/4 1909.
Göteborg	G. skrädderiyrkes-för.	D:o d:o d:o.	4/5 1906— 4/5 1907.
Halmstad	9 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1904— 1/4 1908.
Hälsingborg	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o d:o.	15/4 1906—15/4 1907.
»	Innehafv. af damskrädderier.	D:o d:o d:o (sömmerskor).	1/10 1907— 1/10 1908.
»	A.-B. Stenströms skjortfabr.	Kvinnornas fackförb:s afd.	12/3 1908— 1/3 1910.
Härnösand	7 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	28/5 1904— 1/5 1907.
Högbo, Ofvansjö o. Torsåkers socknar (Gäfleb. l.)	18 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1906— 1/5 1907.
Höör (Malmöh. l.)	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o d:o.	1/4 1906— 1/4 1911.

(Beklädnadsindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Jönköping	8 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/5 1903— 1/5 1904.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 50.	1/5 1903— 1/5 1904.
Kalmar	3 arb.-gifv. (1 klass).	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	15/4 1904—15/3 1908.
»	5 arb.-gifv. (2 klass).	D:o d:o d:o.	15/4 1904— 1/4 1907.
Karlshamn	7 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1905— 1/4 1906.
Karlskoga och Degerfors (Värml. l.)	7 arb.-gifv.	D:o d:o afd:ar.	1/4 1907— 1/4 1909.
Karlskrona	K. skräddarmästareför.	D:o d:o afd.	1/4 1906— 1/4 1907.
Karlstad	10 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1906— 1/5 1907.
Kopparberg (Kopparb. l.)	K. skrädderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/5 1905— 1/5 1906.
Korsnäs med Sundborns, Svärdsjö och Envikens socknar (Kopparb. l.)	Svärdsjö och Envikens skrädderiidkareför. jämte 4 utomstående arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd. i Falun.	1/5 1907— 1/4 1908.
Kramfors. Frånö, Ramvik, Sprängsviken m. fl. orter mellan Sollefteå och Härnösand (Västernorrl. l.)	13 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/5 1907— 1/5 1910.
Kristianstad	Kr. skrädderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/4 1907— 1/4 1908.
Kristinehamn	7 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1906— 1/4 1909.
Landskrona	12 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	3 arb.-gifv.	Kvinnornas fackförb:s afd.	15/4 1907— 1/4 1909.
»	1 arb.-gifv. (lagerskrädderi).	D:o d:o d:o.	15/2 1907— 1/1 1909.
»	D:o d:o.	Sv. skrädderiarb.-förb:s lagerafd.	1/1 1907—31/12 1908.
Leksand	4 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/10 1906— 1/10 1907.
Lidköping	1 arb.-gifv. (lagerskrädderi).	D:o d:o d:o.	1/2 1907— 1/2 1909.
»	5 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/5 1912.
Limhamn	L. skräddarmästareför.	D:o d:o d:o.	1/4 1907— 1/4 1909.
Ljusdal (Gäfleb. l.)	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o d:o.	——
Luleå	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o d:o.	15/5 1903—15/5 1904.
Lund	Allm. arb.-gifv.-för. för skrädderifirmorna i Lund.	D:o d:o d:o.	15/4 1907—15/4 1910.
»	8 damskrädderier.	D:o d:o afd:s klädsömmerskeklubb.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	13 d:o.	D:o d:o afd:s kappsömmerskeklubb.	15/4 1906—15/4 1909.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för anslutna skrädderiidkare.	D:o d:o afd.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	M. herrkonfektionärsför.	D:o d:o lagerafd.	15/1 1906—16/1 1908.
»	1 kappfabr.	Malmö kappsömmerskeff.	1/1 1907— 1/11 1908.
Marieholm och Stehag (Malmöh. l.)	Arb.-gifv.-ne.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd. i Eslöf.	1/4 1907— 1/4 1908.
Mjölby (Östergötl. l.)	4 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/11 1905— 1/11 1908.
Motala	11 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1905— 1/5 1908.
Norrköping	N. skrädderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/4 1906— 1/4 1909.
Norrtälje	5 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/3 1908.
Nyköping	8 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1905—31/3 1908.
»	2 arb.-gifv.	Nyköpings sömmerskeff. (för kappsömmerskor).	1/10 1907— 1/10 1910.
Nässjö (Jönköp. l.)	5 arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/4 1907— 1/4 1909.
Ronneby	6 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/5 1908.
Sala	6 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	20/4 1906—20/4 1907.
Stockholm	St. skräddarmästareför.	D:o d:o d:o.	1/3 1900— 1/3 1901.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd.	1905— 1/3 1906.
»	1 kappfabr.	Kvinnornas fackförb:s afd.	1/9 1907— 1/3 1909.
Strömstad	Arb.-gifv.-ne.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/4 1902— 1/4 1903.
Sundsvall	S. skrädderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/5 1904— 1/5 1907.
Sunne (Värml. l.)	3 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/4 1908.

(Beklädnadsindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Arbetare.	Giltighetstid.
Söderhamn med skärgård	Skrädderiidkareför. jämte 3 utomst. arb.-gifv.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	— 1/5 1908.
Sölvesborg	4 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1907— 1/4 1908.
Tomelilla (Krist. l.)	5 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/10 1907— 1/10 1910.
Trelleborg	9 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1906— 1/4 1908.
Trollhättan	8 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	15/4 1906—15/4 1908.
Uddevalla	6 arb.-gifv.	D:o d:o d:o (för rockskräddare).	1/4 1906— 1/4 1909.
»	6 arb.-gifv.	D:o d:o d:o (för byx- o. västskräddare).	1/4 1906— 1/4 1909.
Umeå	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o d:o.	15/5 1906— 1/5 1907.
Uppsala	1 arb.-gifv. (lagerskrädderi).	Kvinnornas fackförb:s afd. 8.	9/3 1907— 1/4 1908.
»	U. skräddarmästareför.	Sv. skrädderiarb.-förb:s afd.	1/5 1904— 1/5 1905.
Varberg	8 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1906— 1/5 1907.
Vingåker (Södermanl. l.)	1 arb.-gifv. (lagerskrädderi).	D:o d:o d:o.	1/4 1907— 1/5 1909.
Visby	8 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/5 1908.
Vänersborg	8 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1907— 1/4 1908.
Västervik	7 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/5 1908.
Västerås	12 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1905— 1/4 1906.
Växjö	7 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	15/4 1905—15/4 1906.
Ystad	8 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	10/4 1905—16/4 1907.
Ängelholm	6 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1907— 1/4 1908.
Örebro	29 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/4 1906— 1/4 1907.
Örkelljunga (Krist. l.)	Fabriken Hjelm (lagerskrädderi).	D:o d:o d:o.	24/2 1907—24/2 1909.
Örnsköldsvik	2 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/5 1909.
Östersund	Ö. skrädderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/5 1907— 1/5 1908.
b) *Skofabriker och skomakeriverkstäder.*			
Arvika	4 skomakeriidkare.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 34.	1/5 1907— 1/5 1908.
Boden (Norrb. l.)	N. F. Hedvalls skofabr.	D:o d:o afd. 35.	1/10 1905—
Eskilstuna	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 14.	1/5 1907— 1/5 1908.
Eslöf	K. D. Santessons skofabr.	D:o d:o afd. 16.	1/3 1907— 1/3 1908.
»	Eslöfs skofabr.-A.-B.	Sv. skoarb.-förb.	11/10 1905— 1/2 1907.
Falun	Skomakeriidkarne.	Sv. skoarb.-förb:s afd.	24/5 1900— 1/5 1901.
Göteborg	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 4.	1/5 1899—
»	A.-B. C. Alms skomanufaktur.	D:o d:o afd. 21.	— 1/2 1907.
»	Gårda skofabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 21.	1/3 1905— 1/3 1906.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 35.	1/3 1905— 1/3 1906.
»	Göteborgs skofabr.-A.-B.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 21.	1/10 1907— 1/3 1908.
»	Lundby skofabr.	D:o d:o afd. 21.	15/2 1905—15/2 1907.
Halmstad	H. skomakerimästareför.	D:o d:o afd. 15.	1/4 1905— 1/4 1906.
»	J. Richardssons garfveri o. skofabr.	D:o d:o afd. 15.	1908—
»	Filtskofabr. Record.	D:o d:o afd. 15.	26/3 1906— 1/3 1907.
Haparanda	1 skomakeriidkare.	H. skoarb.-för.	1906—30/10 1907.
Hälsingborg	H. skomakeriidk.-för.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 3.	15/4 1907—15/4 1910.
»	A. Hylléns skofabr.	D:o d:o afd. 3.	6/7 1903— 1/4 1904.
»	Malmgrens d:o.	D:o d:o afd. 3.	21/4 1906— 1/4 1907.
»	Ramlösa d:o.	D:o d:o afd. 3.	juli 1907— 1/4 1908.
Hörby o. Höör (Malmöh. l.)	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 45.	15/4 1907—15/4 1909.
Kalmar	8 skomakeriidkare.	D:o d:o afd. 40.	2/5 1905—30/4 1906.
»	Kalmar skofabr.	(D:o d:o afd. 40.)	1/4 1907— 1/4 1909.
Karlshamn med omnejd	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 25.	1/5 1906— 1/4 1907.
Karlskrona	K. mästareför.	D:o d:o afd. 13.	1/5 1904— 1/5 1905.
»	A.-B. Karlskrona skofabr.	D:o d:o afd. 13.	6/8 1907—31/8 1910.

(Beklädnadsindustri, forts.)	Parter: Arbetsgifvare	Parter: Arbetare	Giltighetstid
Kjäflinge (Malmöh. l.)	A.-B. Kjäflinge läder- och skofabr.	Sv. skoarb.-förb.	1/3 1907— 1/3 1910.
Knislinge (Krist. l.)	Knislinge skofabr.-A.-B.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 51.	13/3 1907— 1/3 1908.
Kristianstad med omnejd	Kr. skomakeriidkareför.	D:o d:o afd. 6.	15/4 1905—15/4 1907.
Kumla (Örebro l.)	3 skofabr.	D:o d:o afd. 59.	20/11 1907—30/4 1909.
Landskrona	L. skomakeriidkareför.	D:o d:o afd. 5.	1/5 1907— 1/5 1910.
»	Joh. R. Weimarks skofabr.	Sv. skoarb.-förb.	— 1/3 1909.
Ljungby (Kronob. l.)	4 skomakeriidkare.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 55.	15/4 1907—15/4 1909.
Lund	L. skomakeriidkareför.	D:o d:o afd. 10.	1/4 1905— 1/4 1906.
»	Karl Berglunds skofabr.	D:o d:o afd. 10.	1/2 1908— 1/2 1909.
»	Lunds skofabr.	(D:o d:o afd. 10.)	1/2 1908— 1/2 1909.
Malmö	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 2.	—15/4 1906.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för R. F. Buréns skofabr.	Sv. arbetareförb:s afd. 24.	17/5 1904— 1/3 1908.
»	8 mindre skofabr.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 2.	24/3 1908— 1/3 1909.
»	Malmö läderfabr.-A.-B.	Sv. skoarb.-förb.	1/3 1904— 1/3 1905.
»	Malmö skofabr.-A.-B.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 2.	——
»	L. O. Wallenbergs skofabr.	D:o d:o afd. 2.	1/3 1907— 1/3 1908.
»	Lundströms skofabr.-A.-B.	(D:o d:o afd. 2.)	1/2 1908— 1/3 1909.
Motala	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 33.	1/5 1900— 1/5 1901.
Norrköping	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 7.	1/5 1904—
»	Carl Svenssons skofabr.	D:o d:o afd. 46.	23/1 1904— 1/3 1905.
Ronneby	5 skomakeriidkare.	D:o d:o afd. 19.	1/6 1907—31/5 1908.
Skara	Lindblads skofabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 42.	29/10 1906— 1/3 1907.
Stehag (Malmöh. l.)	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 54.	——
» »	Stehags skofabr.	D:o d:o afd. 54.	1/3 1907— 1/3 1909.
Stockholm	St. skomakeriidkareför.	D:o d:o afd. 1.	1/4 1905— 1/4 1908.
»	A.-B. John Beijers skofabr.	D:o d:o afd. 12.	14/4 1904— 1/1 1905.
»	A.-B. Stockholms skofabr.	D:o d:o afd. 12.	7/12 1904—
»	D:o d:o d:o	Sv. arbetareförb:s afd. 15.	7/12 1904—
»	Kembels skofabr.-A.-B.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 12.	12/3 1908 — 1/3 1909.
»	Kommanditbol. Levins skofabr.	D:o d:o afd. 12.	febr. 1905—
»	Skofabr. Nordpolen.	D:o d:o afd. 12.	11/8 1905— 1/10 1906.
»	Stockholms norra skofabr.	D:o d:o afd. 12.	15/12 1903—
»	L. Traugotts skofabr.	D:o d:o afd. 12.	1/2 1908— 1/2 1909.
Sundbyberg	Andersson & Björeks skofabr.-A.-B.	D:o d:o afd.	18/3 1905—
»	Skofabriken Oscaria.	D:o d:o afd.	20/11 1907— 1/1 1909.
Sundsvall	Skomakeriidkarne.	Sundsvalls skomakeriarb.	23/5 1905— 1/5 1906.
Säfsjö (Jönköp. l.)	4 skomakeriidkare.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 31.	1/5 1907— 1/5 1908.
» »	2 skofabr.	D:o d:o afd. 31.	1/5 1907— 1/5 1908.
Söderhamn	13 skomakeriidkare.	D:o d:o afd.	——
Södertälje	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 48.	1/5 1901— 1/5 1902.
»	G. Sköldins skofabr.	D:o d:o afd. 48.	1/4 1907—31/3 1908.
Trelleborg	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd. 27.	——
»	Chr. Müllers skofabr.	D:o d:o afd. 27.	1/5 1907— 1/5 1908.
»	O. Öhrströms d:o	D:o d:o afd. 27.	1/5 1907—
Uppsala	L. E. Larssons d:o	D:o d:o afd. 18.	10/2 1906— 1/2 1907.
»	J. Ekholms d:o	D:o d:o afd. 18.	18/2 1907— 1/2 1908.
Varberg	Skomakeriidkarne.	D:o d:o afd.	1/5 1907— 1/5 1908.
»	1 skofabr.	D:o d:o afd.	1/5 1907— 1/5 1910.
Vänersborg	A.-B. A. F. Carlssons skofabr.	Sv. skoarb.-förb.	30/5 1906— 1/10 1907.
Västerås	V. skomakaremäst.-för. o. 5 utomst. arb.-gifv.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 29.	1/5 1904— 1/5 1907.
Växjö	10 skomakeriidkare.	D:o d:o afd. 47.	1/5 1907— 1/5 1908.
Ystad	Y. skomakeriidkare.	D:o d:o afd. 9.	1/4 1907— 1/4 1908.

	Parter.		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
(**Beklädnadsindustri,** forts.)			
Åby-Klippan med omnejd (Krist. l.)	5 skomakeriidkare.	Sv. skoarb.-förb:s afd. 41.	1/5 1905— 1/5 1906.
Ängelholm	4 skomakeriidkare.	D:o d:o afd. 23.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	N. A. Grönvalls läderindustri A.-B.	D:o d:o afd. 23.	15/3 1908—28/2 1909.
Örebro	Skomakeriidkarnes yrkesför.	D:o d:o afd. 11.	1/5 1903— 1/5 1904.
»	Skofabr.-A.-B. Örnen.	D:o d:o afd. 17.	1/3 1904— 1/3 1905.
»	D:o Svea.	D:o d:o afd. 17.	1/3 1904— 1/3 1905.
»	Marks skofabr.	D:o d:o afd. 17.	28/3 1904— 1/3 1905.
»	Örebro skofabr.	D:o d:o afd. 17.	1/3 1904— 1/3 1905.
»	K. Jansons skofabr.	D:o d:o afd. 17.	1/3 1904— 1/3 1905.
c) *Hattfabriker.*			
Falköping-Ranten	A.-B. Rantens strå- o. filthattfabr. (för filthattfabr.)	Sv. hattarb.-förb:s afd. 5.	1/11 1907— 1/11 1908.
»	D:o d:o (för stråhattfabr.)	D:o d:o afd. 5.	1/5 1907— 1/5 1908.
Karlskrona	Karlskrona hattfabr.-A.-B.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 29.	25/9 1907—25/9 1909.
»	D:o d:o.	Sv. hattarb.-förb:s afd. 6.	6/9 1904—
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 96.	2/10 1907— 2/10 1909.
Malmö	4 hattfabr.	Sv. hattarb.-förb:s afd. 3.	1/4 1910— 1/4 1911.
Stockholm	St. hattmakareför.	D:o d:o afd. 1.	1/4 1907— 1/7 1910.
»	Stockholms filthattfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 2.	1/7 1907—30/6 1910.
d) *Handsk-, möss- och pälsvarufabriker.*			
Riksaftal	Sv. handskfabrikantför.	Sv. handskarb.-förb.[1] Kvinnornas fackförbund.	1/10 1907—
Eskilstuna	E. Anderssons mössfabr.	Sv. läderarb.-förb:s[1] afd. 6.	1/5 1907—11/5 1908.
Kristianstad	1 arb.-gifv.	Buntmakarnes fack- och understödsför. i M.	1/10 1905— 1/4 1909.
Malmö	6 pälsvarufabr.		
Stockholm	Arb.-gifv.-ne inom pälsvarubranschen.	Pälsvaruarb.-förb:s[1] afd.	1/10 1907— 1/10 1908.
»	Stockholms handskfabr.-A.-B.	Sv. läderarb.-förb:s afd. 7.	6/3 1906— 1/4 1907.
e) *Träsko- och trätoffeltillverkning.*			
Norra Skåne	10 toffelmakeriidkare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 7.	1/4 1907— 1/4 1908.
Hälsingborg	Nordv. Skånes toffelmakeriidkareför.	D:o d:o afd. 1.	1/10 1905—30/6 1908.
Hässleholm	2 toffelmakeriidkare.	D:o d:o afd. 24.	1/4 1907— 1/4 1908.
Malmö	8 toffelmakeriidkare.	D:o d:o afd. 3.	15/7 1907—14/7 1909.
Skromberga (Malmöh. l.)	1 toffelmakeriidkare.	D:o d:o afd. 29.	1/6 1906— 1/6 1908.
f) *Bad- och tvättinrättningar.*			
Landskrona	A.-B. Landskrona tvättinrättning.	Sv. textilarb.-förb:s afd. 41.	1/11 1906— 1/11 1908.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. Malmö södra bad- o. tvättinrättning.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	D:o d:o.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 1.	1/4 1907— 1/4 1910.

[1] Se s. 3, noten.

(**Beklädnadsindustri,** forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
g) *Barberare och perukmakare.*			
Hälsingborg	H. barberare- o. frisörmästareför.	Sv. frisörbiträdesförb:s afd. 2.	15/5 1907—15/5 1910.
Karlskrona	8 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 3.	1/7 1906— 1/7 1908.
Landskrona	L. barberare- o. frisörmäst.-för.	D:o d:o afd. 2.	3/8 1907— 3/8 1910.
Lund	Mästareför.	L. barberare- och frisörbiträdesför.	1/7 1907— 1/7 1910.
Malmö	M. frisörför.	M. barberare- och frisörbiträdesför.	1/7 1907— 1/7 1910.
Stockholm	Frisörför.	Sv. frisörbiträdesförb:s afd. 1.	1/6 1907—31/5 1910.
VII. Läder-, hår- och gummivaruindustri.			
a) *Garfverier och läderfabriker.*			
Alingsås	Läderfabr.-A.-B. Göta.	Sv. läderarb.-förb:s [1] afd.	11/6 1907—14/6 1910.
Arvika	Arvika Läderfabr.-A.-B.	D:o d:o afd.	20/2 1902—20/2 1904.
Boden	E. Åströms läderfabr.	D:o d:o afd. 37.	14/11 1907— 1/10 1909.
Broby (Krist. l.)	1 garfveri.	Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 6.	1/9 1906— 1/9 1908.
Eslöf	1 garfveri.	Därstädes anställda arb.	26/8 1907— 1/4 1909.
Falkenberg	A.-B. Dan. Lundgrens läderfabr.	Sv. läderarb.-förb.	1/4 1907— 1/4 1910.
Floda (Älfsb. l.)	Floda garfveri.	De förenade förb.	2/11 1907— 2/11 1908.
Gäfle	L. A. Mattons läderfabr.	Kem.-tekn. förb:s afd.	7/6 1907—31/12 1909.
Halmstad	1 garfveri.	Sv. läderarb.-förb:s afd.	22/6 1907— 1/7 1910.
»	1 garfveri.	D:o d:o afd.	25/6 1907— 1/7 1910.
Hälsingborg (Raus)	A. C. Löthmans garfveri.	Därstädes anställda arb.	18/2 1907— 1/10 1907.
Karlstad	A.-B. Alf. Lindgrens läderfabr.	De förenade förb.	17/5 1907— 1/5 1910.
Kjäflinge (Malmöh. l.)	Malmö handsk- o. glacéläderfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 79.	1/11 1907— 1/11 1908.
» »	D:o d:o.	Sv. läderarb.-förb:s afd.	18/10 1907—18/10 1910.
Kristianstad	2 läderfabr.	D:o d:o afd. 6.	29/8 1905— 1/9 1908.
Landskrona	Sv. garfveriidkareför. för C. A. Anderssons garfveri.	Sv. läderarb.-förb.	1/4 1905— 1/4 1908.
»	D:o d:o för A.-B. L. Frosts läderfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.	1/4 1905— 1/4 1908.
Malmö	Malmö läderfabr.-A.-B:s garfveri.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/5 1907— 1/5 1910.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. S. Frosts garfveri o. laderhandel.	D:o d:o afd. 3.	1/5 1907— 1/11 1909.
Malung (Kopparb. l.)	And. Eliasons Läderind.-A.-B.	Sv. läderarb.-förb. och oorganiserade arb.	1/5 1906— 1/5 1908.
Norrtälje	Nordströms garfveri-A.-B.	Sv. läderarb.-förb:s afd. 34.	1/5 1907— 1/5 1910.
Stockholm	A.-B. Stockholms förenade läder- o. remfabriker.	D:o d:o afd. 8.	28/5 1907—28/5 1909.
»	D:o d:o.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 53 (för maskinister o. eldare).	1/7 1907—28/5 1909.

[1] Se s. 3, noten.

(Läder-, hår- och gummivaruindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Tollarp (Krist. l.)	Tollarps garfveri.	Sv. läderarb.-förb:s afd. 6.	15/9 1907—15/9 1908.
Trelleborg	2 garfverier.	D:o d:o afd.	1/4 1906— 1/4 1909.
Uddevalla	1 garfveri.	D:o d:o afd.	1/8 1907— 1/8 1908.
Valdemarsvik (Östergötl. l.)	C. J. Lundbergs läderfabr.-A.-B.	Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb.	1/4 1907— 1/4 1910.
Vänersborg	A.-B. Vänersborgs läderfabr.	Sv. läderarb.-förb:s afd. 38.	1/5 1907— 1/5 1909.
Åby-Klippan (Krist. l.)	Klippans kromläderfabr.	D:o d:o afd. 66.	18/10 1907—18/10 1910.
Örebro	Fredrikelunds ånggarfveri.	D:o d:o afd.	16/5 1907— 1/5 1910.
b) *Gummifabriker.*			
Gislaved (Jönköp. l.)	Svenska gummifabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 223.	15/3 1907—15/3 1909.
Hälsingborg	Hälsingborgs gummifabr.-A.-B.	Därstädes anställda manl. arb.	19/6 1907— 1/7 1909.
»	D:o d:o.	Därstädes anställda kvinnl. arb.	1/7 1905— 1/7 1909.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 31.	6/10 1906— 1/6 1908.
Malmö	Ryska gummifabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	8/8 1906— 7/8 1909.
Trelleborg	Trelleborgs gummifabr.-A.-B.	Kem.-tekn. förb:s afd. 49.	1/7 1907— 1/7 1910.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	1/1 1908— 1/7 1909.
»	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 125.	1/7 1907— 1/7 1910.
c) *Borst- och penselfabriker.*			
Landskrona	Landskrona borstfabr.-A.-B.	Sv. träarb.-förb:s afd. 155.	1/1 1907— 1/6 1909.
Stockholm	A.-B. F. Stocklassas borst- o. penselfabr.	D:o d:o afd. 128.	1/7 1905— 1/7 1906.
d) *Sadelmakerier och tapetsereverkstäder.*			
Bodafors (Jönköp. l.)	1 arb.-gifv. (tapetserare).	Skand. sadelm.- o. tapets.-förb:s afd.	22/7 1907— 1/8 1908.
Eslöf med omnejd	17 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.)	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1907.
Eskilstuna	Sadelm.- o. tapets.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/8 1905— 1/8 1906.
Falkenberg med omnejd	2 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1907.
Falun	Sadelm.- o. tapets.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1907.
Göteborg	Ackordsverkstäderna. (tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1907—31/8 1910.
Halmstad	6 arb.-gifv. (tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1907— 1/10 1908.
Halmstad, Laholm och södra Halland	7 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	1/10 1907— 1/10 1909.
Hjo och Tidaholm	Sadelm.- o. tapets.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1907.
Hälsingborg	Hälsingborgs sadelm.-, tapets.- o. möbelind.-idk.-för. samt 1 utomst. arb.-gifv.	D:o d:o afd.	1/10 1907— 1/10 1910.
Härnösand	7 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1907— 1/8 1908.

(Läder-, hår- och gummivaruindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Jönköping	Tapetseraremästarne.	Skand. sadelm.- o. tapets.-förb:s afd.	1/8 1904— 1/8 1905.
Kalmar	6 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1907.
Karlskrona	4 arb.-gifv. (tapets.)	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1907.
Kristianstad	8 arb.-gifv. (tapets.)	D:o d:o afd.	1/9 1907— 1/9 1910.
Kristinehamn	5 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	12/8 1907—12/8 1908.
Landskrona	Sadelm.- o. tapets.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1907.
Linköping	9 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	19/9 1907— 1/9 1909.
Lund	Arb.-gifv.-för. inom möbeltillverkn.	D:o d:o afd. (för tapets.).	9/8 1907— 1/10 1910.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. (för sadelm.).	9/8 1907— 1/10 1910.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för arb.-gifv. (sadelm.).	D:o d:o afd.	1/9 1907— 1/9 1910.
»	D:o för d:o (tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1907— 1/9 1910.
Norrköping	8 arb.-gifv. (sadelm.).	D:o d:o afd.	1/5 1906— 1/5 1907.
»	Tapetseraremästarne.	D:o d:o afd.	1/9 1907— 1/9 1908.
Sköfde	Sadelm.- o. tapets.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/10 1907— 1/10 1909.
Stockholm	St. sadelmakeriidkareför.	D:o d:o afd.	1/5 1907—31/3 1910.
»	St. tapetseraremästare-för. St. möbelindustri-för. St. möbelhandlare-för.	D:o d:o afd:ar.	manl. arb.: 1/8 1907— 1/8 1909. kvinnl. arb.: 26/8 1907— 1/8 1909.
»	Chefen för arméns intendenturförråd för Fredrikshofs sadelmakeriverkstad.	D:o d:o afd.	15/9 1907—31/3 1910.
Uddevalla	4 arb.-gifv. (tapets.)	D:o d:o afd.	1/10 1907— 1/10 1909.
Uppsala	12 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1905— 1/9 1906.
Varberg	5 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	1/9 1906— 1/9 1908.
Visby	6 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	15/8 1907—15/8 1908.
Västerås	Sadelm.- o. tapets.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/9 1904— 1/9 1905.
Örebro	Sadelm.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/9 1905—
»	Tapets.-mästarne.	D:o d:o afd.	1/8 1905— 1/8 1906.
Östersund	3 arb.-gifv. (sadelm. och tapets.).	D:o d:o afd.	8/8 1907— 1/9 1908.
VIII. Trävaruindustri.			
a) *Sågverk och hyflerier.*			
Ala (Gäfleb. l.)	Bergvik-Ala sågv.-A.-B.	Därstädes anställda arb.	1/5 1907— 1/5 1908.
Altappen (Norrb. l.)	Nordiska trävaru-A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 86.	1/5 1907— 1/5 1908.
Bomhus-Kastet (Gäfleb. l.)	Korsnäs sågv.-A.-B.	D:o d:o afd. 5.	1/5 1906— 1/5 1907.
Broddbo (Västmanl. l.)	A.-B. Skogsprodukter.	D:o d:o afd. 204.	21/3 1908—31/12 1908.
Båtskärsnäs (Norrb. l.)	Båtskärsnäs A.-B.	D:o d:o afd. 64.	29/8 1907— 1/5 1908.
Degerselet (Norrb. l.)	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 177.	27/7 1907— 1/5 1908.
Domnarfvet (Kopparb. l.)	Stora Kopparbergs bergslags A.-B.	D:o d:o afd. 89.	1/6 1907— 1/6 1908.
Färjenäs (Göteb. o. Boh. l.)	A.-B. Färjenäs snickerifabr.	D:o d:o afd. 75.	18/9 1907— 1/6 1908.

(Trävaruindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Gällivare	Gällivare träförädlings-A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 116.	22/8 1907— 1/8 1908.
Granvik (Norrb. l.)	Nordiska trävaru-A.-B.	D:o d:o afd. 74.	1/5 1907— 1/5 1908.
Göteborg (Säfvenäs)	Säfveåns A.-B.	D:o d:o afd. 63.	1/5 1906— 1/5 1908.
»	Trävaru-A.-B. Dalarne.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 103.	1/7 1907— 1/7 1909.
»	A.-B. Niels Parelius.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd.	1/7 1907— 1/5 1908.
»	Compoboardfabr.	D:o d:o afd. 69.	28/3 1908—31/12 1908.
Holbonäs (Södermanl. l.)	Backa-Hosjö A.-B.	D:o d:o afd. 106.	8/4 1907— 1/4 1908.
Hudiksvall	Hudiksvalls trävaru-A.-B.	D:o d:o afd. 8.	1/5 1907— 1/5 1909.
Hybo (Gafleb. l.)	D:o d:o	D:o d:o afd. 33.	13/10 1907—13/10 1908.
Karlsborg (Norrb. l.)	Nordiska trävaru-A.-B.	D:o d:o afd. 73.	1/5 1907— 1/5 1908.
Karlstad	Säfveåns A.-B.	D:o d:o afd. 64.	19/6 1907— 1/4 1909.
Korsnäs (Kopparb. l.)	Korsnäs sågverks A.-B.	(D:o d:o afd. 79.)	21/5 1907—21/5 1908.
» »	Runns ångsåg.	Därstädes anställda arb.	1/5 1907— 1/5 1908.
Kramfors (Västernorrl. l.)	Kramfors A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 78.	30/8 1907—31/12 1909.
Kubikenborg (Västernorrl. l.)	J. A. Enhörnings trävaru-A.-B.	D:o d:o afd. 15.	17/6 1907—
Kungsgård (Gafleb. l.)	Kungsgårdens sågverk.	(D:o d:o afd. 146.)	År 1908.
Kärrgrufvan (Västmanl. l.)	Spännarhyttе bruk för Nordansjö såg.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 266.	1/5 1907—
Lottefors (Gafleb. l.)	Adolf Ungers industri-A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 82.	20/2 1906— 1/7 1906.
Lugnvik (Västernorrl. l.)	Trävaru-A.-B. Locknö.	D:o d:o afd. 139.	26/8 1907— 4/12 1907.
Malmberget (Norrb. l.)	A.-B. Gällivare malmfält.	D:o d:o afd. 159.	1/9 1907— 1/8 1909.
Norrsundet (Gafleb. l.)	Kopparbergs och Hofors sågv.-A.-B.	D:o d:o afd. 51.	16/5 1907— 1/5 1908.
Nyland (Västernorrl. l.)	Nylands ångsågs A.-B.	D:o d:o afd. 97.	7/3 1908—31/12 1908.
Sandvik (Västerb. l.)	Sandviks ångsågs A.-B.	D:o d:o afd. 96.	——
Sandö (Västerb. l.)	Sandö sågv.-A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 102. Sv. transportarb.-förb.	22/6 1907— 1/4 1910.
Skutskär (Gafleb. l.)	Skutskärs sågverk.	Därstädes anställda arb.	16/6 1907— 1/5 1908.
Sparreholm (Södermanl. l.)	A.-B. Sparreholms ångsåg.	Sv. träarb.-förb:s afd. 168.	1/7 1907— 1/6 1908.
Stocka (Gafleb. l.)	Ströms bruks A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 47.	1/5 1907— 1/5 1909.
Stockholm (Hägersten)	Olsson o. Rosenlunds sågverk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 157.	10/4 1907— 1/4 1909.
Storfors (Norrb. l.)	A.-B. Storfors.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 126.	1/5 1907— 1/5 1908.
Sundsvall	Carlsviks trävaru-A.-B.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	Ankarsviks ångsågs A.-B.	D:o d:o afd. 13.	1/5 1907— 1/5 1908.
»	Hörningsholms trävaru- o. sågverks A.-B.	D:o d:o afd. 9.	17/5 1907—31/12 1907.
»	Myrnäs A.-B:s sågverk.	D:o d:o afd. 13.	6/5 1907—30/4 1908.
Säter	Dala väfveri-A.-B. för dess såg.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 149.	24/7 1907—31/12 1908.
Södertälje	Igelsta såg.	(Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 68.)	1/5 1907—30/4 1908.
Sörvik (Västernorrl. l.)	Sörviks nya ångsågs A.-B.	Därstädes anställda arb.	13/5 1905— 1/3 1906.
Vallby (Stockh. l.)	Vallby såg.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.	1/11 1907— 1/11 1909.
Vansbro (Kopparb. l.)	Trävaru-A.-B. Dalarne.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 57.	21/7 1907— 1/7 1908.
Västby (Västernorrl. l.)	Fjärdviks ångsågs A.-B.	D:o d:o afd. 150.	29/5 1907—31/12 1907.
Åbyfors (Gafleb. l.)	Åbyfors A.-B.	Därstädes anställda arb.	15/2 1907—15/2 1908.

(Trävaruindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
b) *Utskeppningsbrädgårdar.*			
Arboga och Köping . .	1 arb.-gifv.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 93.	1/6 1907— 1/6 1908.
Gäfle	3 arb.-gifv.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 4.	1/5 1906— 1/4 1908.
Hudiksvall	1 arb.-gifv.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 8.	30/9 1907—30/9 1909.
Hälsingborg	H. arb.-gifv.-för. för trävarufirmorna.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 44.	1/5 1907— 1/6 1910.
Karlskrona	3 arb.-gifv.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 94.	1/5 1907— 1/5 1910.
Norrköping	N. trävaruexportörför.	D:o d:o afd. 26.	1/5 1907— 1/5 1910.
Stockholm	Högelin & Sundströms brädgårdar.	D:o d:o afd. 1.	15/4 1907—15/4 1908.
»	I. Holmers brädgårdar.	D:o d:o afd. 1.	1/5 1907— 1/5 1908.
»	Fr. Jansson & C:o brädgårdar.	D:o d:o afd. 1.	1/5 1907— 1/5 1908.
»	Värtans brädgårdar (5 arb.-gifv.).	D:o d:o afd. 1.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	A.-B. Lundberg & C:o brädgård.	D:o d:o afd. 1.	20/5 1907—20/5 1908.
c) *Träkolsverk.*			
Ala (Gäfleb. l.)	Herrängs gruf-A.-B. för Ala kolugn.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 193.	1/5 1907—31/12 1909.
Karlsborg (Norrb. l.) . .	2 kolningsentreprenörer vid sågverket.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 73.	1/5 1907— 1/5 1908.
Ornäs (Kopparb. l.) . .	2 arb.-gifv.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 146.	1/4 1907— 1/4 1908.
Sundsvall	Skogens kol-A.-B.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 13.	1/7 1903— 1/7 1904.
d) *Snickerier, möbelfabriker m. m.*			
Arboga	1 snickerifabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 20.	1/8 1907— 1/8 1908.
Arvika	A.-B. Arvika möbelfabr.	D:o d:o afd. 108.	3/5 1906— 1/5 1907.
»	Sv:s träind.-förb. för A.-B. Arvika möbelfabr.	(Sv. arbetareförb:s afd. 102.)	15/4 1907— 1/5 1908.
Avesta (Kopparb. l.) . .	Avesta snickerifabr.	Därstädes anställda snickare.	1/6 1906— 1/6 1909.
Blomstermåla (Kalmar l.)	1 möbelfabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 127.	1/9 1906— 1/8 1907.
Eksjö	3 möbelsnickeriidkare.	D:o d:o afd. 40.	1/9 1907— 1/9 1910.
Emmaboda (Kalmar l.) .	Kalmar kol- o. trävaruaffär.	D:o d:o afd. 122.	1/7 1906— 1/6 1908.
» » .	Sv:s träind.-förb. för K. A. Blomqvists möbelfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 122.	1/7 1907— 1/7 1909.
Eslöf	Möbelsnickeriidkarne.	D:o d:o afd. 60.	1/9 1906— 1/9 1909.
Falun	3 möbelsnickeriidkare.	D:o d:o afd. 54.	22/9 1905— 1/8 1906.
Fjugesta (Örebro l.) . .	Fabriks-A.-B. Klaësson & Leijonborg.	D:o d:o afd. 118.	11/1 1907— 1/9 1908.
Flen (Södermanl. l.) . .	Carl Jonssons snickerifabr.	D:o d:o afd. 172.	5/7 1907— 1/6 1908.
» » . .	Träförädlings-A.-B. Varia.	D:o d:o afd. 172.	30/5 1907—30/5 1908.
Genarp (Malmöh. l.) . .	L. Nilssons möbelfabr.	(D:o d:o afd. 178.)	1/8 1907— 1/8 1910.

(Trävaruindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Gäfle	P. Wahlmans snickerifabr. A.-B.	Sv. träarb.-förb:s afd. 29.	6/6 1906— 1/4 1907.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 2.	6/6 1906— 1/4 1907.
»	O. Larsson & C:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 29.	6/6 1906— 1/4 1907.
Göteborg	Snickarnes yrkesför. och 12 utomst. möbelsnickeriidkare.	D:o d:o afd. 47.	13/7 1906— 1/8 1909.
»	A.-B. Strömman o. Larsson.	D:o d:o afd. 94.	7/6 1907 — 1/6 1908.
»	Bark o. Warburgs förnyade A.-B.	D:o d:o afd. 94.	6/6 1907— 1/6 1908.
»	Hisingstads snickerifabr.	D:o d:o afd. 47.	16/11 1907— 1/8 1909.
Halmstad	8 möbelsnickeriidkare.	D:o d:o afd. 34.	1/8 1907— 1/8 1910.
»	H. byggnadssnickare-mästareför.	D:o d:o afd. 33 (för verkstadssnickare).	22/3 1906— 1/4 1909.
Hedemora	Sv:s träind.-förb. för A.-B. Gustaf Flintas möbelfabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 138.	1/9 1907— 1/9 1908.
Hälsingborg	Möbelindustriidkarne.	D:o d:o afd. 19.	1/8 1906— 1/8 1909.
»	3 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 162 (för korgmakarne).	1/10 1906— 1/5 1908.
Härnösand	Möbelsnickeriidkarne.	Sv. träarb.-förb:s afd. 179.	12/9 1907— 1/9 1908.
»	Löfuddens träförädlings-A.-B.	D:o d:o afd. 179.	— 1/5 1908.
Högsby (Kalmar l.)	A.-B. Frövi möbelfabr.	D:o d:o afd. 81.	1/7 1904— 1/7 1905.
» »	D:o d:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd.	1/7 1906— 1/7 1907.
Jäders bruk (Västmanl. l.)	Bröderna Jansson.	Sv. träarb.-förb:s afd. 20.	20/6 1906— 1/7 1907.
Jönköping	Möbelsnickeriidkarne.	D:o d:o afd. 32.	23/9 1907— 1/8 1910.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 50.	23/9 1907— 1/8 1910.
»	Jönköpings träförädlings-A.-B.	D:o d:o afd. 50.	14/7 1904—
Karlshamn	8 möbelsnickeriidkare.	Sv. träarb.-förb:s afd. 49.	1/11 1907— 1/11 1910.
Karlskrona	3 möbelsnickeriidkare.	D:o d:o afd. 44.	1/8 1907— 1/8 1908.
»	Karlskrona träförädlings-A.-B.	D:o d:o afd. 45.	1/10 1905— 1/6 1907.
Karlstad	6 möbelsnickeriidkare.	D:o d:o afd. 76.	1/8 1905— 1/8 1906.
»	A.-B. Karlstads snickerifabr.	D:o d:o afd. 102.	31/5 1907— 1/4 1910.
»	Träförädlings A.-B.	D:o d:o afd. 102.	16/6 1906— 1/6 1907.
Katrineholm (Södermanl. l.)	Carl Fredrikssons träförädlings-A.-B.	D:o d:o afd. 31.	15/6 1907—15/6 1908.
» »	D:o d:o.	Sv. måleriarb.-förb:s afd. 38.	1/4 1907— 1/4 1908.
Kristianstad	Möbelindustriidkarne.	Sv. träarb.-förb:s afd. 91.	1/7 1907— 1/7 1910.
Landskrona	D:o d:o.	D:o d:o afd. 58.	1/9 1906— 1/9 1909.
»	Sv:s träind.-förb. för J. M. Lindelöfs snickerifabr.	D:o d:o afd. 89.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	J. M. Lindelöfs träförädlingsfabr.	(Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 12.)	7/5 1907—31/3 1909.
Limhamn	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. Malmö snickerifabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 79.	1/7 1906— 1/4 1909.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 60.	1/7 1906— 1/4 1909.
Linde	Linde maskin- o. snickerifabr.-A.-B.	Sv. träarb.-förb:s afd. 141.	15/6 1907— 1/6 1908.
Linköping	7 möbelsnickeriidkare.	D:o d:o afd. 36.	1/10 1907— 1/9 1908.
»	Stångebro mek. snickerifabr.	D:o d:o afd. 36.	1/10 1907— 1/9 1909.

(Trävaruindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Linköping	Stångebro träförädlingsverk.	Sv. träarb.-förb:s afd. 106.	21/11 1906— 1/5 1909.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 106 (för maskinarbetare).	21/11 1906— 1/5 1907.
»	Sackmans A.-B. (snickerifabr).	D:o d:o afd. 36.	4/10 1906— 1/5 1908.
Lund	Arb.-gifv.-för. inom möbeltillverkn.	D:o d:o afd. 25.	1/9 1907— 1/9 1910.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för möbelindustriidkarne.	D:o d:o afd. 149 (för träbildhuggarne).	1/9 1906— 1/9 1910.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 160 (för maskinsnickarne).	1/9 1906— 1/9 1910.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 14 (för möbelsnickarne).	1/9 1906— 1/9 1910.
»	Malmö svarfvaremästareför.	D:o d:o afd. 16.	1/9 1906— 1/9 1910.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Richters käppfabr.	D:o d:o afd. 16.	16/3 1907—16/3 1910.
»	Per Fricks fabrikers A.-B. (cigarrlådfabr.).	D:o d:o afd. 160.	1/6 1907— 1/9 1910.
»	Skånska gatkvastfabr.	D:o d:o afd. 15.	9/8 1907— 1/4 1908.
»	A. W. Nilssons korg- och barnvagnfabr.	D:o d:o afd. 116. (för korgmakarne).	9/7 1906— 9/7 1909.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 160 (för maskinsnickarne).	4/9 1906— 1/8 1909.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 15 (för fabriksträarb.).	4/9 1906— 1/8 1909.
»	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 4.	1/1 1907— 1/8 1909.
»	D:o d:o.	Skand. sadelm.- o. tapets.-förb:s afd.	16/3 1907—16/3 1910.
Mjölby (Östergötl. l.)	Sv:s träind.-förb. för Fr. Widströms möbelfabr.	Sv. träarb.-förb. för dess afd. 73.	1/9 1907— 1/9 1909.
» »	Högbergs & Hultners snickerifabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 73.	30/8 1906— 1/8 1907.
Mjölby (Östergötl. l.)	Joh:s Ohlssons möbelfabr. A.-B.	D:o d:o afd. 73.	30/8 1906— 1/8 1907.
» »	Boklund & Sjögrens snickerifabr.	D:o d:o afd. 73.	1/12 1905— 1/9 1906.
Motala	Ribbingsfors träförädlingsfabr.	D:o d:o afd. 119.	1/10 1906— 1/10 1907.
»	Carlsson & Wahlstedts möbelfabr.	D:o d:o afd. 119.	1/10 1906— 1/10 1907.
Norrköping	Sv:s träind.-förb. för Norrköpings nya träförädlings-A.-B.	D:o d:o afd. 112.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	D:o d:o.	Sv. förgylleri- o. glasm.-arb.-förb:s afd. 5.	1/6 1907— 1/6 1910.
»	N. möbelindustriidkareför.	Sv. träarb.-förb:s afd. 22.	1/8 1904— 1/8 1906.
»	N. byggmästareför.	D:o d:o afd. 112 (för fabr.-o. mask.-snickare).	1/4 1907— 1/4 1910.
Nyköping	Sv:s träind.-förb. för A.-B. Nordiska kompanietts verkstäder.	D:o d:o afd. 107.	1/6 1907— 1/6 1910.
»	A.-B. Nord. komp:s verkst.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	1/6 1907— 1/6 1910.
»	D:o d:o.	Skand. sadelm.- o. tapets.-förb:s afd. (för tapets.).	sept.1906— 1/8 1908.
»	Nyköpings ekmöbelfabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 107.	7/8 1907— 1/6 1908.
»	Nyköpings möbelfabr.	D:o d:o afd. 107.	7/6 1907— 1/6 1910.

(Trävaruindustri, forts.)	Parter		Giltighetstid
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Nyköping	Nyköpings möbelfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 99.	15/3 1907—15/3 1908.
»	D:o d:o	Skand. sadelm.- o. tapets.-förb:s afd. (för tapets.).	15/8 1906—15/8 1908.
Nässjö (Jönköp. l.)	Nässjö möbelfabrik.	Sv. träarb.-förb:s afd. 77.	25/10 1907— 1/8 1908.
Ramfall (Östergötl. l.)	A.-B. Sunnanå trävaruförädlingsfabr.	D:o d:o afd. 38.	15/7 1907— 1/9 1908.
Sala	Sv:s träind.-förb. för Sala nya snickerifabr.	D:o d:o afd. 166.	26/7 1907— 1/4 1909.
»	Sv:s träind.-förb. för Sala ångsågs- o. mek. snickerifabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 166.	26/7 1907— 1/4 1909.
»	Sala ångsågs- o. mek. snickerifabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 166 (för sammansättarne).	26/7 1907— 1/4 1909.
Skara	Möbelindustriidkarne.	Sv. träarb.-förb:s afd. 151.	6/6 1906— 1/6 1908.
Sommen (Jönköp. l.)	Snickerifabr.-A.-B. Ydria.	D:o d:o afd. 37.	27/8 1904— 1/4 1905.
Sparrcholm (Södermanl. l.)	Sparrcholms möbel- och byggnadssnickerifabr.	D:o d:o afd. 168.	1/6 1907— 1/6 1908.
Stockholm	5 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 6 (för modellsnickarne).	13/6 1904— 1/6 1905.
»	St. snickaremästareför. o. 71 utomstående arb.-gifv.	D:o d:o afd. 1 (för möbelsnickarne).	1/8 1906— 1/8 1909.
»	5 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 23 (för korgmakeriarb.).	1/5 1906— 1/5 1907.
»	St. svarfveriidkareför.	D:o d:o afd. 11.	1/10 1906— 1/10 1909.
»	Stockholms trafargnings-A.-B.	D:o d:o afd. 171.	1/6 1907— 1/6 1908.
»	Sv:s träind.-förb. för Stockholms hyfleri- o. snickerifabr.	Sv. träarb.-förb:s afd:ar 3 o. 10.	1/6 1907— 1/6 1910.
»	Sv:s träind.-förb. för A.-B. Z. Falk & son.	Sv. träarb.-förb:s afd. 171.	1/6 1907— 1/6 1910.
»	D:o d:o	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 1.	1/6 1907— 1/6 1910.
Sundbyberg	A.-B. Sv. skolåst- o. stanskniffabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 10.	28/10 1907— 1/7 1908.
Söderhamn	J. A. Norells möbelfabr.	D:o d:o afd. 97.	20/8 1906— 1/9 1908.
Söderköping	2 snickerifabriker.	D:o d:o afd. 154.	14/8 1907— 1/8 1908.
Trelleborg	Allm. arb.-gifv.-för. för Trelleborgs snickeri- o. möbelfabr.	D:o d:o afd. 125.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	Trelleborgs snickeri- o. möbelfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 20.	1/7 1907— 1/7 1908.
Umeå	Sv:s träind.-förb. för A.-B. Næslunds möbelfabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 137.	1/8 1907— 1/8 1910.
Uppsala	U. snickaremästareför. o. 7 utomstående arb.-gifv.	D:o d:o afd. 139.	15/8 1907— 1/8 1908.
»	Sv:s träind.-förb. för Uppsala mek. verkstads- o. snickerifabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 139.	15/6 1907— 1/5 1908.
»	Uppsala industrifabr.	(Därstädes anställda arb.)	1/5 1907— 1/5 1908.
Vimmerby	Vimmerby träförädlingsfabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 150.	1/5 1907— 1/5 1908.
Våhlberg (Värml. l.)	Sv:s träindustriförb. för Våhlbergs fabr.	D:o d:o afd. 156.	1/5 1907— 1/5 1909.
Västervik	A.-B. Stegeholms snickerifabr.	D:o d:o afd. 80.	1/5 1906— 1/5 1909.
Vasterås	9 möbelindustriidkare.	D:o d:o afd. 43.	sept. 1904— 1/8 1905.

(Trävaruindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Ystad	Y. möbelsnickaremästare-för.	Sv. träarb.-förb:s afd. 74.	21/10 1907— 1/9 1909.
Åby-Klippan (Krist. l.)	3 bygg- o. snickarmästare.	D:o d:o afd. 85.	20/4 1906— 1/4 1908.
Åstorp (Krist. l.)	J. Johanssons träförädlingsfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 114.	26/3 1907— 1/4 1908.
Åtvidaberg	Sv:s träind.-förb. för A.-B. Åtvidabergs förenade industrier.	Sv. träarb.-förb:s afd. 90.	1/6 1907— 1/6 1908.
»	A.-B. Åtvidabergs förenade industrier.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 11.	1/6 1907— 1/6 1909.
»	Sv:s träind.-förb. för A.-B. Åtvidabergs hjulfabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 98.	11/10 1905— 1/6 1907.
e) *Korkfabriker.*			
Göteborg	4 korkfabriker.	Sv. korkarb.-förb:s afd.	1/6 1907— 1/6 1910.
Malmö och Eslöf	5 korkfabriker.	D:o d:o afd. (för manl. arb.).	1/6 1905— 1/6 1906.
Malmö	4 korkfabriker.	D:o d:o afd. (för kvinnl. arb.).	1/6 1905— 1/6 1906.
Stockholm	4 korkfabriker.	D:o d:o afd. (för manl. arb.).	1/6 1903— 1/6 1904.
»	3 korkfabriker.	D:o d:o afd. (för kvinnl. arb.).	1/6 1907— 1/6 1908.
f) *Tunnbinderier.*			
Halland	9 tunnbinderiidkare.	Sv. tunnbinderiarb.-förb:s afd.	1/5 1907— 1/5 1908.
Skåne (utom Malmö)	8 tunnbinderiidkare.	D:o d:o afd.	15/7 1907— 1/6 1909.
Göteborg	G. tunnbinderiidkareför.	D:o d:o afd.	1/5 1907— 1/5 1908.
»	Västkustens petroleum-A.-B.	D:o d:o afd.	15/8 1907—15/8 1910.
Malmö	5 tunnbinderiidkare.	Sv. tunnbinderiarb.-förb:s afd.	1/6 1907— 1/6 1909.
Norrköping med omnejd	5 tunnbinderiidkare.	D:o d:o afd.	18/6 1907— 1/5 1909.
»	O. Eschelsons såpfabr.-A.-B.	D:o d:o afd.	18/6 1907—18/6 1909.
Oxelösund (Södermanl. l.)	1 tunnbinderiidkare.	D:o d:o afd.	1/5 1907— 1/5 1908.
»	Krooks petroleum- o. olje-A.-B.	D:o d:o afd.	1/9 1907— 1/9 1908.
Stockholm	St. tunnbinderiidkareför.	D:o d:o afd.	1/4 1906— 1/4 1908.
»	Sv. bryggareför:s 1:a krets.	D:o d:o afd.	1/10 1905— 1/10 1907.
Uddevalla	Uddevalla tunnfabr.- och trävaru-A.-B.	D:o d:o afd.	28/6 1907—28/6 1908.
Åstorp (Krist. l.)	Åstorps tunnfabr.	D:o d:o afd.	15/7 1907— 1/6 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 114.	23/4 1906— 1/4 1908.
Övedskloster (Malmöh. l.)	Övedsklosters tunnbinderi.	Sv. tunnbinderiarb.-förb:s afd.	1/7 1903— 1/7 1904.
g) *Vagnmakerier.*			
Göteborg	Vagnmakeriidkarne.	Sv. träarb.-förb:s afd. 184.	2/4 1904— 1/4 1905.
Landskrona	2 vagnmakeriidkare.	D:o d:o afd. 89.	1/4 1906— 1/4 1907.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för vagnmakeriidkarne.	D:o d:o afd. 16.	15/5 1905— 1/5 1909.
Stockholm	St. vagnmakeriidk.-för. o. 6 utomst. vagnmakeriidkare.	D:o d:o afd. 5.	22/4 1907— 1/4 1908.
Uppsala	3 vagnmakeriidkare.	D:o d:o afd. 139.	2/7 1906— 1/5 1907.

IX. Trämasse- och pappersindustri.	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
a) *Trämassefabriker och pappersbruk.*			
Björkå bruk . . . . . (Västernorrl. l.)	Björkå A.-B. (trämassefabr).	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 117.	1/5 1907— 1/5 1908.
Domnarfvet (Kopparb. l.)	Sv:s pappersbruksförb. för Domnarfvets pappersbruk o. trämassefabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 179.	19/7 1907— 1/5 1909.
Edsvalla (Värml. l.) . .	A.-B. Edsvalla bruk (trämassefabr. o. sågverk).	D:o d:o afd. 233.	1/5 1907—31/10 1908.
Essvik (Västernorrl. l.) .	Sundsvalls cellulosa A.-B. (trämassefabr.).	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd.	1/8 1906— 1/8 1907.
Fiskeby (Östergötl. l.) .	Fiskeby fabr.-A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.).	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54.	1/5 1907— 1/5 1909.
Forshaga (Värml. l.) . .	Forshaga sulfit-A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 203.	16/7 1907—16/7 1908.
» » . .	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd.	11/9 1907—11/9 1908
Frövifors (Örebro l.) . .	Frövifors bruks A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.).	D:o d:o afd. 174.	1/5 1907— 1/5 1908.
Hissmofors (Jämtl. l.) . .	Hissmofors A.-B. (trämassefabr. o. sågverk).	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 70.	7/11 1907— 1/4 1909.
Klarafors (Värml. l.) . .	A.-B. Mölnbacka-Trysil.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 63 (för arb. vid pappersbruket).	1/6 1907— 1/6 1909.
» » . .	D:o d:o.	D:o d:o afd. 63 (för arb. vid trämassefabr.).	1/6 1907— 1/6 1909.
» » . .	D:o d:o.	D:o d:o afd. 63 (för arb. vid timmerupplagsplatsen).	1/6 1907— 1/6 1909.
» » . .	D:o d:o.	D:o d:o afd. 63 (för arb. vid timmerspelen).	1/4 1907— 1/8 1909.
Klippan (Krist. l.) . . .	Klippans pappersbruks A.-B.	D:o d:o afd. 17.	1/4 1907— 1/4 1910.
» » . . .	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 80.	1/4 1905— 1/4 1908.
» » . . .	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 1.	1/4 1907— 1/4 1910.
Koppom (Värml. l.) . . .	Koppoms pappersfabr.-A.-B.	Sv. arbetareförb:s afd. 103.	1/10 1907— 1/10 1909.
Lessebo (Kronob. l.) . .	Lessebo A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.).	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 163.	1/6 1907— 1/7 1910.
Lilla Edet (Älfsb. l.) . .	Inlands pappersfabr.-A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.).	Därstädes fast anställda arb.	1/4 1907— 1/4 1909.
» » . .	Lilla Edets pappersbruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd.	26/6 1907— 1/6 1909.
» » . .	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd.	——
» » . .	Sulfit-A.-B. Göta.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 206.	1/6 1907— 1/6 1909.
Ljusfors (Östergötl. l.) .	Ljusfors A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.).	D:o d:o afd. 180.	1/12 1907— 1/5 1910.
» » .	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 133.	1/12 1907— 1/5 1910.

(Trämasse- och pappersindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare	Arbetare	Giltighetstid
Loddby (Östergötl. l.)	Sv:s pappersbruksförb. för Holmens bruks- o. fabr.-A.-B:s trämassefabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 240.	3/12 1907— 1/5 1909.
Lottefors (Gäfleb. l.)	Adolf Ungers industri-A.-B. (trämassefabr.)	D:o d:o afd. 83.	3/6 1907— 3/6 1909.
Norrköping	Holmens bruks- o. fabr.-A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.)	D:o d:o afd. 54.	1/5 1906— 1/5 1908.
Oskarsström (Hallands l.)	Oskarsströms sulfit-A.-B.	D:o d:o afd. 185.	18/6 1907— 1/4 1908.
Ransäter (Värml. l.)	Forshaga sulfit-A.-B. för Ransbergs pappfabr.	D:o d:o afd.	1/5 1907— 1/5 1910.
Rottneros (Värml. l.)	Rottneros bruk för dess trämassefabr.	D:o d:o afd. 137.	1/9 1907— 1/9 1909.
Rydö bruk (Jönköp. l.)	Rydö bruks- o. fabr.-A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.)	D:o d:o afd. 181.	27/5 1907— 1/5 1909.
Skutskär (Uppsala l.)	Stora Kopparbergs bergslags A.-B:s cellulosafabr.	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 60.	1/7 1906— 1/7 1908.
Skärblacka (Östergötl. l.)	Sv:s pappersbruksförb. för Skärblacka A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.)	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb. för dess afd. 180.	1/8 1907— 1/5 1909.
» »	D:o d:o	Sv. arbetareförb:s afd. 119.	1/8 1907— 1/5 1909.
Storvik (Gäfleb. l.)	Storviks sulfit-A.-B. (Hammarby trämassefabr.)	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 196.	1/1 1907— 1/1 1908.
Svanö (Västernorrl. l.)	Svanö A.-B. (trämassefabr).	Sv. sågv.-ind.-arb.-förb:s afd. 188.	1/1 1908— 1/1 1909.
Söderala (Gäfleb. l.)	Bergvik o. Ala nya A.-B. (trämassefabr.)	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 210.	1/4 1907— 1/4 1908.
Sörstafors (Västmanl. l.)	A.-B. Sörstafors pappersbruk o. trämassefabr.	D:o d:o afd. 156.	15/4 1907—15/4 1908.
Thimsfors (Kronob. l.)	Thimsfors A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.)	D:o d:o afd. 65.	3/6 1907— 1/5 1910.
Trollhättan	Sv:s pappersbruksförb. för Trollhätte pappersbruks A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.)	D:o d:o afd. 130.	1/1 1908— 1/1 1910.
Vansbro (Kopparb. l.)	Vansbro trämassefabr.-A.-B. för Skifsforsens fabr.	D:o d:o afd. 242.	12/3 1908— 1/1 1909.
Vargön (Älfsborgs l.)	Vargöns A.-B. (pappersbruk o. trämassefabr.)	D:o d:o afd. 111.	1/7 1906— 1/8 1908.
Åmot (Värml. l.)	Åmotfors pappersbruks A.-B.	D:o d:o afd. 194.	24/4 1907—24/4 1908.
» »	A.-B. Kroppstadsfors bruk (trämassefabr.)	D:o d:o afd. 194.	20/4 1907— 1/4 1908.
Örebro	Örebro pappersbruks A.-B.	D:o d:o afd. 109.	1/5 1906— 1/5 1908.
»	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 64.	maj 1907—maj 1910.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 21.	maj 1907—maj 1910.
b) *Bokbinderier, kartongfabriker m. m.*			
Gäfle, Jönköping, Karlstad, Kristianstad, Sundsvall, Trelleborg	Arb.-gifv. inom bokbinderiyrket.	Sv. bokb.-förb. o. dess afd.	—31/8 1909.
Eskilstuna	D:o d:o.	D:o d:o d:o.	1/10 1906— 1/7 1908.

(Trämasse- och pappersindustri, forts.)	Parter: Arbetsgifvare.	Parter: Arbetare.	Giltighetstid.
Göteborg	G. bokbinderiidkareför.	Sv. bokb.-förb. o. dess afd.	17/11 1905—30/6 1911.
Halmstad	6 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	18/1 1908—31/8 1909.
Hälsingborg	9 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/11 1907— 1/9 1910.
Linköping	2 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/3 1907— 1/7 1911.
Lund	L. bokbinderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/1 1907—31/8 1909.
Malmö	M. bokbinderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/1 1907—31/8 1909.
Norrköping	Östergötlands bokbinderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/1 1907— 1/7 1911.
Oskarshamn	3 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/6 1907— 1/9 1910.
Stockholm	St. bokbinderiidkareför.	D:o d:o d:o.	1/1 1906— 1/7 1908.
Uppsala	Arb.-gifvarne.	D:o d:o d:o.	1/1 1908—31/8 1910.
Vastervik	1 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/1 1907— 1/7 1909.
Örebro	8 arb.-gifv.	D:o d:o d:o.	1/6, 1/7 1907—31/8 1909.
X. Grafisk industri.			
a) *Boktryckerier.*			
Riksaftal[1]	Allm. sv. boktryckareför.	Sv. typografförb.	1/1 1904— 1/1 1908.
b) *Lito- och kemigrafiska anstalter.*			
Riksaftal	Grafiska reproduktionsanstalternas för.	Sv. typografförb.	1/1 1908—31/12 1911.
Arlöf (Malmöh. l.)	A.-B. Grafia.	Int. lit. förb:s i Sverige afd.	1/1 1906— 1/10 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd.	20/2 1906— 1/4 1907.
Eskilstuna	J. O. Öberg & Sons lit. anstalt.	Int. lit. förb. i Sverige.	1/1 1907— 1/10 1910.
Gafle	Innehafvarne af litografiska tryckerier.	Int. lit. förb:s i Sverige afd.	1/4 1907— 1/1 1910.
Göteborg	7 innehafvare af litografiska tryckerier.	Göteborgs lit. för.	1/2 1906— 1/1 1911.
Hälsingborg	Hälsingborgs lit. anstalt.	Int. lit. förb:s i Sverige afd.	1/1 1906— 1/10 1909.
Jönköping	Jönköpings lit. A.-B.	(Därstädes anställda lit. arb.)	——
Linköping	Linköpings lit. A.-B.	Int. lit. förb:s i Sverige afd.	1906— 1/1 1910.
Malmö	A.-B. Cronholms lit. anst.	D:o d:o	1/1 1906— 1/10 1909.
»	Skånska lit. A.-B.	D:o d:o	1/1 1906— 1/10 1909.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/3 1906— 1/3 1909.
Norrköping	Lit. A.-B. i Norrköping.	Int. lit. förb:s i Sverige afd.	— 1/1 1911.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54.	25/6 1906— 1/4 1908.
Stockholm	11 innehafvare af litografiska tryckerier.	Int. lit. förb. i Sverige.	1/2 1908— 1/1 1910.
XI. Malmförädlingsindustri.			
Avesta (Kopparb. l.)	Avesta järnverks A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 123.	— 1/1 1908.
Bergslags Hörken (Örebro l.)	A.-B. Hörks masugn.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 106.	1/1 1907—31/12 1908.
Bredsjö (Örebro l.)	A.-B. Bredsjö bruk.	D:o d:o afd. 164.	1/3 1907— 1/1 1908.
Bångbro (Örebro l.)	A.-B. Bångbro rörverk.	D:o d:o afd. 110.	18/9 1907—31/12 1908.

[1] Omfattar afven stilgjuterier.

(Malmförädlingsindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Edsvalla (Värml. l.) . .	A.-B. Edsvalla bruk.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 158 (för arb. vid valsverket).	28/7 1907— 1/4 1909.
» » . .	D:o d:o d:o.	D:o d:o afd. 158 (för arb. vid masugnen).	juni 1907—31/12 1907.
» » . .	D:o d:o d:o	D:o d:o afd. 158 (för hjälparb. vid smältsmedjan).	29/8 1907— 1/4 1909.
Fors (Kopparb. l.) . . .	Garpenbergs bruks A.-B. för Fors bruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 121.	1/6 1907— 1/6 1908.
Garpenberg (Kopparb. l.)	A.-B. Garpenbergs zink- o. koppargrufvor.	Sv. grufarb.-förb:s afd. 5.	1/8 1907—
Hjulsjö (Örebro l.) . . .	A.-B. Bredsjö bruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 147.	1/3 1907— 1/1 1908.
Hälsingborg	Hälsingborgs kopparverks A.-B.	D:o d:o afd. 76.	22/3 1907—31/1 1910.
»	D:o d:o.	Sv. murareförb:s afd. 6.	21/2 1907— 1/4 1909.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 31.	1/3 1907—31/1 1910.
»	D:o d:o.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 79.	1/9 1906— 1/9 1909.
»	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 18.	5/2 1907— 1/4 1909.
»	D:o d:o.	Sv. maskinist o. eldareförb:s afd. 1.	1/3 1907—31/1 1910.
Högfors (Västmanl. l.) .	Högfors och Persbo A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 218.	1/7 1907—
Korså (Gäfleb. l.) . . .	Stora Kopparbergs bergslags A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 186.	4/11 1907—31/10 1908.
Kärrgrufvan (Västmanl. l.)	Spännarhytte bruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 266.	1/5 1907—
Ljusne (Gäfleb. l.) . . .	Ljusne-Voxna A.-B. för Ljusne masugnar.	D:o d:o afd. 193.	1/5 1907—
Munkfors (Värml. l.) . .	Uddeholms A.-B. för Munkfors bruk.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 68.	4/2 1907— 1/1 1909.
Smedjebacken (Kopparb. l.)	Smedjebackens valsverks A.-B.	D:o d:o afd. 113.	11/3 1907—31/12 1908.
» »	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 160.	7/6 1907—31/12 1909.
Ängelsberg (Västmanl. l.)	Ängelsbergs bruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 245.	1/1 1908— 1/1 1909.
XII. Metallindustri.			
a) *Järn- och stålvarufabriker, smidesverkstäder m. m.*[1]			
Arboga	2 arb.-gifv.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	15/7 1907— 1/4 1909.
Bofors (Värml. l.) . . .	A.-B. Bofors-Gullspång för stålgjuteriet i Bofors.	Sv. gjutareförb:s afd. 25.	1/1 1906— 1/1 1908.
Borlänge (Kopparb. l.) .	Kollin & Ströms verkstad.	Verkstadsklubben.	1/8 1906— 1/5 1908.
Borås	S. A. Wassbergs fabr.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 86.	——

[1] Öfverenskommelsen mellan Sveriges verkstadsförening och vederbörande fackförbund (se s. 35) omfattar ett flertal arbetsplatser äfven inom denna industri. De aftal, som i förteckningen angifvas gälla för verkstäder anslutna till Sveriges verkstadsförening (utmärkes med *), äro att anse endast som supplement till denna öfverenskommelse.

(Metallindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Eskilstuna	Hadar Hallströms kniffabr.-A.-B. *	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	1/8 1907— 1/8 1909.
»	Firman Hedlund & C:o *	D:o d:o.	1/7 1907— 1/7 1908.
»	» F. W. Söderén & C:o	(Sv. järn- o. metallarb.-förb:s samorganisation i E.)	30/6 1906— 1/5 1907.
»	L. Johanssons velociped-fabr.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb.)	aug. 1904— 1/4 1905.
»	C. J. Höglunds metall-gjuteri.	(D:o d:o)	1/7 1899— 1/8 1900.
»	Eskilstuna smidesfabr.-A.-B.	(D:o d:o) (för timlönsarbetare).	1/8 1907— 1/7 1908.
»	D:o d:o	(D:o d:o) (för ackordsarbetare).	1/8 1905— 1/8 1906.
»	12 fickknifsfabrikanter	(D:o d:o.)	— 1/8 1908.
»	Firman F. A. Stenman *	(D:o d:o.)	12/10 1906— 1/5 1908.
»	Eskilstuna stålpressnings-A.-B. *	(D:o d:o.)	28/4 1902— 1/5 1903.
Hofors (Gäfleb. l.)	Hofors A.-B.	Sv. gjutareförb:s afd. 86.	29/8 1907—30/4 1909.
Hälsingborg	Filfabriken Atlas.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 31.	10/7 1907— 1/3 1909.
»	Fr. Th. Rössels fabr.-A.-B.	(D:o d:o afd. 31.)	15/4 1907— 1/4 1909.
»	H. velocipedfabrikanter.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	15/4 1907— 1/4 1909.
Hässleholm	A.-B. Nordiska kapsyl- o. staniolfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 24.	7/5 1907— 1/5 1908.
Jönköping	Lindells vågfabr.-A.-B. *	Verkstadsklubben.	1/11 1906— 1/1 1909.
Karlskrona	A.-B. Karlskrona nya galvaniseringsfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 95.	22/4 1907— 1/5 1908.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	22/4 1907— 1/5 1908.
»	Karlskrona lampfabr.	D:o d:o afd. 96.	1/5 1907— 1/5 1909.
»	D:o d:o	(Sv. bleck- o. plåtslageri-arb.-förb:s afd. 18.)	1/5 1907— 1/5 1909.
»	2 arb.-gifv.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 96.	1/5 1907— 1/6 1909.
»	1 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 96.	14/6 1907— 1/5 1909.
Knislinge (Krist. l.)	1 arb.-gifv.	(Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 192.)	1/5 1907— 1/5 1908.
Krylbo (Kopparb. l.)	Smidesbolaget.	Verkstadsklubben.	1/7 1907— 1/7 1909.
Kungsängen (Upps. l.)	Kungsängens gjuteri.	Sv. gjutareförb:s afd. 4.	27/4 1907—27/4 1908.
Linköping	Smidesverkstäderna.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	16/3 1907— 1/5 1908.
»	Östergötlands velociped-fabr.	(D:o d:o.)	10/4 1907— 1/5 1909.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för arb.-gifv:ne inom cykelbranschen.	D:o d:o	4/2 1905—31/12 1907.
»	M. smedsmästareför.	D:o d:o	1/4 1906— 1/4 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Skånska filfabr.	D:o d:o.	11/2 1907—11/2 1909.
Norrahammar (Jönköp. l.)	A.-B. Norrahammars bruk.	Sv. järn- och metallarb.-förb:s afd. 48.	29/7 1907— 1/1 1910.
» »	D:o d:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 31.	1/6 1907— 1/1 1910.
» »	D:o d:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd.	29/7 1907— 1/1 1910.
» »	D:o d:o d:o.	Sv. gjutareförb:s afd. 20 (för gjutare).	1/1 1905 tillsvidare.
» »	D:o d:o d:o.	D:o d:o afd. 20 (för kärnmakare).	1903 tillsvidare.

(**Metallindustri,** forts.)	Parter		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Norrköping	Smidesidkaresektionen af N. arb.-gifv.-för.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 12.	10/1 1907— 1/4 1909.
Ronneby	Kockums emaljerverk.	Därstädes anställda arb.	1/7 1907— 1/7 1909.
Rosenfors (Södermanl. l.)	B. o. O. Libergs fabr.-A.-B.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb.)	15/9 1906—15/9 1907.
Skara	Skara gjuteri- och vapenfabr.-A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 162.	10/8 1907— 1/5 1908.
Stockholm (Brännkyrka)	Stockholms galvaniseringsfabr.	Kem.-tekn. kvarn- o. läderarb.-förb.	1/1 1907— 1/5 1908.
»	A.-B. Svenska kapsylfabr.	D:o d:o	11/7 1907— 1/7 1910.
»	6 järnsångsfabr.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 87.)	2/6 1903— 1/4 1905.
»	St. smides- och hofslageriidkareför.	(D:o d:o afd. 28.)	12/5 1905— 1/4 1907.
Storfors (Värml. l.)	Storfors bruks A.-B.	D:o d:o afd. 47.	juli 1907—
Västerås	Carl Keijser & C:os metallfabr.	(Därstädes anställda arb.)	9/8 1907— 1/8 1909.
»	S. Janssons metallfabr.	(D:o d:o.)	1/8 1904— 1/7 1905.
»	Smides-, hofslageri- och vagnmakeriidkarne.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 20.)	18/2 1907— 1/4 1908.
b) *Guld- och silfvervarufabriker.*			
Stockholm	A. Bræses nysilfverfabr.-A.-B.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb.)	4/11 1899—
»	Guldsmeds-A.-B. i Stockholm.	(Därstädes anställda arb.)	19/12 1907— 1/6 1909.
»	C. G. Hallbergs guldsmeds-A.-B.	Verkstadsklubben.	1/7 1907— 1/7 1909.
»	Sjöstrands nysilfverbolag.	Därstädes anställda arb. (kvinnl.)	1/11 1907— 1/10 1908.
c) *Bleck-, plåt- och kopparslagerier.*			
Alingsås	Arb.-gifvarne.	Sv. bleck- o. plåtslageriarb.-förb:s afd. 48.	1/4 1905— 1/4 1907.
Arvika (Värml. l.)	3 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 50.	1/5 1907—30/4 1909.
Boden-Luleå	4 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 37.	1/9 1905— 1/5 1907.
Falun	5 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 42.	13/6 1906— 1/5 1907.
Gäfle	Bleck- o. plåtslageri-ind.-idk.-för.	D:o d:o afd. 7.	1/6 1906— 1/6 1909.
Göteborg	4 arb.-gifv.	Kopparslageriarb:s yrkesklubb.	— 1/10 1909.
»	Bleck- o. plåtslagerimästarnes yrkesför.	Sv. bleck- o. plåtslageriarb.-förb:s afd. 16.	1/4 1907— 1/4 1909.
Halmstad	6 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 22.	13/5 1907— 1/4 1910.
Hudiksvall	H. bleck- o. plåtslageriarb.-gifv.	D:o d:o afd. 40.	31/5 1907— 1/6 1909.
Hälsingborg	10 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 4.	1/9 1906— 1/4 1910.
Härnösand, Kramfors, Nyland, Sollefteå	9 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 25.	26/8 1907— 1/5 1908.
Kalmar	K. bleck- o. plåtslageriarb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 26.	1/4 1907— 1/5 1909.
Karlskrona	K. arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 18.	19/6 1907— 1/5 1909.
Karlstad	4 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 21.	31/3 1907— 1/11 1909.
Kristianstad	8 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 3.	1/6 1906— 1/6 1908.
Kristinehamn	Arb.-gifv.-ne.	D:o d:o afd. 44.	3/5 1905— 1/5 1907.

(Metallindustri, forts.)	Parter: Arbetsgifvare.	Parter: Arbetare.	Giltighetstid.
Kungsör (Västmanl. l.)	Kungsörs bleckkärlsfabr.	Sv. bleck- o. plåtslageri-arb.-förb:s afd. 24.	1/5 1907— 1/5 1909.
» »	D:o d:o	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 141.	14/7 1906— 1/4 1907.
Landskrona	Arb.-gifvarne.	Sv. bleck- o. plåtslageri-arb.-förb:s afd. 15.	1/5 1907— 1/7 1910.
Linköping	7 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 14.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	3 kopparslagaremästare.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 83.	1/5 1907— 1/5 1908.
Lund	A.-B. Bleckvarufabriken i Lund.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22.	15/11 1907—15/10 1909.
»	D:o d:o	Int. lit. förb:s i Sverige afd.	1/1 1906— 1/10 1909.
Malmö	Carl Lunds fabr.-A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd.	1/7 1906— 1/7 1909.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/7 1907— 1/7 1910.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 3 (för de kvinnl. arb.).	5/7 1906— 1/7 1910.
»	D:o d:o.	Sv. måleriarb.-förb:s afd. 2.	1/7 1906—30/6 1908.
»	D:o d:o.	Int. lit. förb:s i Sverige afd.	1/1 1906— 1/10 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för bleck- och plåtslageri-arbetsfirmorna.	Sv. bleck- o. plåtslageri-arb.-förb:s afd. 1.	10/5 1904— 1/5 1908.
Norrköping	Bleck- o. plåtslageri-ind.-idk.-för.	D:o d:o afd. 12.	25/5 1906— 1/4 1910.
Nyköping	A.-B. Wedholms mejeri-kärlsfabr.[1] Karl A. Anderssons kopp-par-, bleck- och plåt-slageri-A.-B.	D:o d:o afd. 9.	1/5 1907—30/4 1909.
»	A.-B. Wedholms mejeri-kärlsfabr.	Sv. traarb.-förb:s afd. 109.	1/9 1906— 1/4 1908.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 99.	18/5 1906—15/5 1908.
Ronneby	3 arb.-gifv.	Sv. bleck- o. plåtslageri-arb.-förb:s afd. 51.	1/5 1907— 1/5 1908.
Skövde	2 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 23.	1/6 1907— 1/6 1909.
Stockholm	8 arb.-gifv.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 27.	1/1 1908 — 1/4 1909.
»	Sv:s bleck- o. plåtslageri-arb.-gifv.-för:s 1:a distr.	Sv. bleck- o. plåtslageri-arb.-förb:s afd. 6.	17/8 1905— 1/4 1908.
»	K. J. Svensson & C:o.	Verkstadsklubben.	27/8 1906— 1/4 1908.
Sundsvall	5 arb.-gifv.	Sv. bleck- o. plåtslageri-arb.-förb:s afd. 20.	15/5 1905—15/5 1906.
Säfsjö (Jönköp. l.)	2 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 28.	1/5 1907— 1/5 1908.
Söderköping	2 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 45.	25/9 1905—tillsvidare.
Södertälje	3 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 33.	4/7 1906— 1/5 1908.
Uddevalla	Arb.-gifvarne.	D:o d:o afd. 34.	21/5 1907— 1/5 1908.
Umeå	6 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 39.	1/7 1907—30/4 1908.
Uppsala	U. bleck- o. plåtslageri-arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 11.	1/4 1907— 1/4 1908.
Visby	4 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 53.	15/5 1907—15/5 1908.
Västerås	7 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 30.	1/5 1906— 1/5 1910.
Växjö	Sv:s bleck- o. plåtslageri-arb.-gifv.-för:s afd. i Kronob. län.	D:o d:o afd. 46.	1/8 1907— 1/1 1910.
Örebro	Ö. bleck- o. plåtslageri-arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 8.	1907— 1/4 1910.

[1] Tillhör Sveriges verkstadsförening. Jfr s. 31, noten.

	Parter		Giltighetstid
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
XIII. Maskin- och skeppsbyggnadsindustri.			
a) *Mekaniska verkstäder.*[1]			
Riksaftal	Sveriges verkstadsför.	Sv. järn- o. metallarb.-förb Sv. gjutareförb. Sv. träarb.-förb Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.	9/11 1905— 1/1 1908.
D:o	D:o » d:o.	Sv. arbetareförb.	9/11 1905— 1/1 1908.
Arbrå (Gäfleb. l.)	A. Ungers industri-A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 79.	13/6 1905— 1/6 1906.
Borås	G. Bromanders verkstad.	D:o d:o afd. 86.	4/10 1906— 4/10 1907.
»	Borås mek. verkstads A.-B.	D:o d:o afd. 86.	14/9 1906—tillsvidare.
»	G. W. Pettersons verkstad.	D:o d:o afd. 86.	22/9 1906—22/9 1907.
»	Borås nya gjuteri o. verkstad.	D:o d:o afd. 86.	22/9 1906—22/9 1907.
»	C. Kjellgrens mek. verkstad.	D:o d:o afd. 86.	22/9 1906—22/9 1907.
»	Mek. verkst. Standard.	D:o d:o afd. 86.	22/9 1906—22/9 1907.
Eslöf	Eslöfs gjuteri och mek. verkstad. *	(Därstädes anställda arb.)	1/5 1906— 1/5 1908.
Gäfle	Skoglund & Olssons mek. verkstad. *	Verkstadsklubben.	17/10 1906— 1/1 1908.
»	D:o d:o.	Gjuteriklubben.	24/10 1906— 1/1 1908.
»	Nya gjuteribolaget.	Sv. gjutareförb:s afd. 26.	10/3 1904—10/3 1905.
Halmstad	Maskinfabr. Rex.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	28/2 1907— 1/2 1908.
Hvellinge (Malmöh. l.)	Otto Molins gjuteri o. mek. verkstad.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 71.)	— 1/1 1908.
Härnösand	Härnösands verkstads o. varfs A.-B.	Sv. gjutareförb:s afd. 36.	6/6 1907— 6/6 1908.
Höör (Malmöh. l.)	Motorfabriken.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 66.	1/4 1907— 1/4 1909.
Kalmar	N. F. Holgersons mek. verkstad.	(Därstädes anställda arb.)	1/5 1906— 1/5 1908.
Karlskrona	Gjuteri- o. mek. verkstads-A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 96.	1/5 1907— 1/5 1909.
»	D:o d:o.	(Därstädes anställda hand- och maskinformare.)	1/8 1907— 1/8 1909.
Karlstad	C. J. Wennbergs mek. verkstad.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 13.)	1/5 1906— 1/5 1908.
Landskrona	7 mekaniska och smidesverkstäder.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	1/4 1907— 1/4 1908.
Limhamn	Sydsvenska gjuteri-A.-B. *	D:o d:o.	1/11 1905—31/12 1908.
»	D:o d:o.	Sv. gjutareförb:s afd. 57.	2/5 1906— 2/5 1908.
»	D:o d:o.	Därstädes anställda modellsnickare.	1/10 1906— 1/10 1909.
Lindås (Kalmar l.)	Lindås gjuteri, glasformfabr. o. mek. verkstad.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 61.	31/3 1906—31/3 1908.
Lingbo (Gäfleb. l.)	Lingbo gjuteri och mek. verkstads A.-B.	Sv. gjutareförb:s afd. 73.	6/9 1907— 1/1 1910.
Linköping	Linköpings gjuteri o. mek. verkstad.	D:o d:o afd. 51.	18/3 1907—18/3 1909.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 83.	20/3 1907—20/3 1909.
»	Linköpings elektromekaniska verkstad.	(D:o d:o afd. 83.)	1/7 1907— 1/5 1908.
Ludvika (Kopparb. l.)	Förenade elektriska A.-B. *	D:o d:o afd. 100.	— 1/11 1907.
Lysekil	Lysekils mek. verkstads A.-B.	D:o d:o afd. 116.	1/2 1908— 1/1 1910.

[1] Jfr s. 31, noten.

(Maskin- och skeppsbyggnadsindustri, forts.)	Parter: Arbetsgifvare.	Parter: Arbetare.	Giltighetstid.
Malmö	A. J. Anderson & C:os gjuteri och mek. verkstad.	Sv. gjutareförb:s afd. 2.	12/4 1906—1/4 1907.
»	D:o d:o	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	1/4 1906—1/4 1907.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3	19/4 1906—1/4 1908.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Huskvarna Malmödepots A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	1/9 1907—1/9 1910.
»	Bröderna Ljungdells gjuteri och mek. verkstad. *	D:o d:o.	9/4 1906—1/4 1908.
Norrtälje	A.-B. Norrtälje gjuteri. *	(Sv. gjutareförb:s afd. 40.)	5/7 1906—31/12 1907.
»	A.-B. Pythagoras	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd.	18/7 1907—1/4 1909.
Nyköping	A.-B. Skandinaviska glödlampsfabr.	Glödlampsfabr.-arb:s ff.	2/5 1906—1/6 1908.
Oskarshamn	G. A. Lindqvists mek. verkstad.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 178.	2/1 1908—1/1 1909.
Skurup (Malmöh. l.)	2 mek. verkstäder.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	7/4 1906—1/5 1908.
Stockholm (Augustendal)	J. V. Svenssons automobilfabr.	Augustendals gjuteriklubb.	15/10 1907—1/7 1909.
» »	D:o d:o	D:o verkstadsklubb.	19/4 1906—1/6 1908.
» »	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 6.	13/6 1904—1/6 1905.
»	A.-B. Lux.	(Därstädes anställda järn- o. metallarb.)	12/1 1907—1/1 1908.
»	D:o d:o	Sv. transportarb.-förb:s afd. 100 (lagerarb.).	1/1 1907—1/5 1908.
»	A.-B. Dux	(Därstädes anställda järn- o. metallarb.)	1/6 1906—1/6 1908.
»	A.-B. L. M. Ericson & C:o	Järn- o. metallarb.-klubben.	25/9 1906—1/1 1908.
»	A.-B. Pumpseparator. *	D:o d:o.	14/2 1907—1/2 1908.
»	A.-B. S. Henrikssons sprutfabr. o. mek. verkstad.	Verkstadsklubben.	1/6 1906—1/5 1908.
Sundbyberg	A.-B. Salenius verkstäder.	D:o.	8/6 1907—1/1 1909.
»	C. R. Nybergs verkstads A.-B.	D:o.	5/7 1907—1/1 1909.
Svalöf (Malmöh. l.)	Svalöfs maskinverkstäders A.-B.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 73.	1/4 1907—39/4 1909.
Sölvesborg	Sölvesborgs gjuteri o. mek. verkstad.	(D:o d:o afd. 57.)	8/7 1907—1/7 1909.
Uppsala	A.-B. Nymans verkstäder.	(D:o d:o afd. 50.)	1/4 1907—1/4 1908.
Vänersborg	E. G. Lundviks gjuteri.	Sv. träarb.-förb:s afd. 103.	14/9 1907—1/4 1909.
Västervik	Verkstads A.-B. Tjust.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 134.	11/8 1906—1/5 1908.
Åstorp (Krist. l.)	Munktells mek. verkstads A.-B:s filial.	(D:o d:o afd. 142.)	1/5 1907—1/5 1908.
Östersund	A.-B. Östersunds mek. verkstad.	(D:o d:o afd. 52.)	16/7 1907—1/5 1909.
b) *Skeppsvarf.*			
Halmstad	W. Frandsens skeppsvarf.	Sv. träarb.-förb:s afd. 70.	1/6 1906—1/6 1908.
Hälsingborg	N. Anderssons reparationsvarf.	D:o d:o afd. 59.	12/4 1907—1/4 1908.
Lödöse (Älfsb. l.)	A.-B. Lödöse varf.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 145.	1/11 1906—1/5 1908.
Råå (Malmöh. l.)	Råå varfs A.-B. [1]	Sv. träarb.-förb:s afd. 143.	6/5 1907—1/3 1909.
» »	S. P. Nilssons varf.	D:o d:o afd. 143.	1/11 1906—1/3 1908.

[1] Tillhör Sveriges verkstadsförening. Jfr s. 31, noten.

(Maskin- och skeppsbyggnadsindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
c) *Uppsättning och skötsel af elektriska maskiner, ledningar m. m.*			
Riksaftal	Sv. elektriska arb.-gifv.-för.	Sv. elektr. arb.-förb.	1/11 1907— 1/1 1909.
Stockholm	Svagströmsarb.-gifv.-för.	Sv. elektr. arb.-förb:s afd. 7.	1/7 1907— 1/7 1909.
Trollhättan (Älfsb. l.)	1 elektr. installationsfirma.	D:o d:o afd. 13.	1/1 1908— 1/7 1909.
d) *Instrument- och urfabriker.*			
Göteborg	C. H. Billbergs pianofabr. A.-B.	Sv. träarb.-förb:s afd. 48.	1/1 1907— 1/10 1908.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 11.	1/1 1907— 1/10 1908.
»	A.-B. Malmsjö pianofabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 48.	1/1 1907— 1/10 1908.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 11.	1/1 1907— 1/10 1908.
Karlstad	A.-B. J. P. Nyströms orgel- o. pianofabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 76.	21/10 1906— 1/10 1909.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för pianofabrikerna.	D:o d:o afd. 14.	1/9 1906— 1/9 1910.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. G. Ekström & C:os pianofabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	6/12 1907— 1/9 1909.
Stockholm	Ahlberg & Olssons instrument A.-B.	Verkstadsklubben.	7/5 1906— 1/7 1907.
»	K. A. Anderssons orgelfabr.	Sv. träarb.-förb:s afd. 12 (orgelarb.-ff.).	3/10 1904— 1/10 1905.
»	C. A. V. Lundholms orgelfabr.	D:o d:o afd. 12 (orgelarb.-ff.).	24/10 1904— 1/10 1905.
»	13 pianofabriker.	(D:o d:o afd. 9) (pianoarb.-ff.)	1/8 1907— 1/4 1909.
»	I. P. Löfberg & C:os pianofabr.	(D:o d:o afd. 9) (pianoarb.-ff.).	1/8 1907— 1/8 1908.
»	W. Hedéns klaviaturfabr.	(D:o d:o afd. 9) (pianoarb.-ff.).	1/8 1907— 1/4 1909.
»	Alb. Stilles kirurgiska instrumentfabr.	(Sv. järn- o. metallarb.-förb.)	21/1 1908— 1/5 1909.
»	St. urmakaresocietet.	Urmakeriarb.-för.	1/12 1907— 1/12 1910.
Sundbyberg	Åkerman & Lunds orgelfabr.-A.-B.	Sv. träarb.-förb:s afd. 12 (orgelarb.-ff.).	22/10 1907— 1/10 1908.
e) *Vagnfabriker.*			
Arvika (Värml. l.)	Arvika vagnfabr.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 18.	7/3 1906— 1/5 1908.
» »	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 108.	1/3 1906— 1/3 1907.
Falun	Vagn- o. maskinfabr. A.-B.[1]	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 49.	16/6 1906— 1/1 1908.
Linköping	Stångebro vagnfabr.	(D:o d:o afd.)	1/11 1906— 1/5 1908.

[1] Tillhör Sveriges verkstadsförening. Jfr s. 31, noten.

	Parter		Giltighetstid.
XIV. Jord- och stenindustri.	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
a) *Stenhuggerier och stenbrott.*			
Blekinge	3 arb.-gifv. inom sträckstensbranschen.	Sv. stenhuggareförb:s afd:ar.	10/2 1907— 1/7 1908.
Bohuslän och Halland .	Västra Sveriges storstensindustriidkareförbund.	D:o d:o d:o.	12/10 1907— 1/7 1910.
Bohuslän	Västra Sveriges gatstensindustriidkareförb.	Sv. stenhuggareförb., Sv. transportarb.-förb., Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb. (för stenhuggarne).	1/1 1908—31/12 1910.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb. (för d:o).	1/1 1908—31/12 1910.
Lysekils tullkammardistr.	D:o d:o	Sv. stenhuggareförb., Sv. transportarb.-förb., Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb. (för transportarbetaregrupperna).	1/9 1907—31/12 1910.
» »	D:o d:o	Sv. arbetareförb. (för d:o).	1/9 1907—31/12 1910.
Borås	7 arb.-gifv. inom byggnadsstenbranschen.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 121.	1/4 1906— 1/4 1909.
Dalby (Malmöh. l.) . . .	Stenkrossen Östra Mölla.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 127.	28/5 1906— 1/4 1908.
» » . . .	Allm. arb.-gifv.-för. för Dalby stenkross.	D:o d:o afd. 127.	1/10 1907— 1/10 1909.
» » . . .	Björnstorps stenkross.	D:o d:o afd. 127.	8/6 1906— 1/4 1908.
Ekeröd (Krist. l.) . . .	Skand. granit-A.-B.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 109.	1/5 1907— 1/8 1910.
Elleholm (Blekinge l.) .	1 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	D:o d:o afd. 54.	15/6 1907—15/6 1908.
Flivik (Kalmar l.) . . .	1 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	D:o d:o afd. 63.	1/6 1906— 1/6 1907.
Immeln (Krist. l.) . . .	6 arb.-gifv. inom storstensbranschen.	D:o d:o afd:ar 94 o. 107.	1/8 1907— 1/7 1910.
Immeln och Gylsboda (Krist. l.) .	Sv. granitindustri-A.-B.	D:o d:o afd:ar 94 o. 96.	6/7 1907— 1/7 1909.
Ingårdahej (Blekinge l.) .	1 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	D:o d:o afd. 52.	29/5 1907— 1/5 1908.
Klagshamn (Malmöh. l.)	Klagstorps kalkbrotts A.-B.	D:o d:o afd. 32.	11/5 1907—11/5 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 57.	12/5 1906— 1/5 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 128.	11/1 1907— 1/5 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 18.	23/5 1907— 1/5 1909.
Kristianstad	Nya mek. stensliperiet.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 31.	1/5 1907— 1/5 1908.
Kroken och Björneröd (Göteb. o. Boh. l.).	2 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	D:o d:o afd:ar 45 o. 91.	8/8 1906—
Landskrona	Skånska marmor-A.-B.	D:o d:o afd. 37.	1/1 1907— 1/1 1910.
»	Landskrona stenhuggeri.	D:o d:o afd. 37.	23/4 1906— 1/5 1908.
Lanna (Örebro l.) . . .	A.-B. Lanna stenhuggerier.	Sv. arbetareförb:s afd. 53.	28/7 1905— 1/5 1910.
» » . . .	D:o d:o.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 118.	aug. 1905— 1/5 1909.
Linköping	1 arb.-gifv. inom byggnadsstensbranschen.	L. stenhuggareff.	11/4 1907— 1/5 1908.
Linköping med omnejd .	5 arb.-gifv. inom byggnadsstensbranschen.	D:o d:o	2/4 1907— 1/5 1908.

(Jord- och stenindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Malmö och Övedskloster	Allm. arb.-gifv.-för. för sand- o. kalkstenshuggeriidkarne.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 7.	15/6 1907— 1/5 1910.
Malmö och Lund	Allm. arb.-gifv.-för. för sand- o. kalkstenshuggeriidkarne.	Malmö bildhuggareff.	6/7 1907— 1/5 1910.
» » »	Allm. arb.-gifv.-för. för granitstenhuggeriidkarne.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 7.	1/5 1907— 1/5 1910.
Matvik och Gunön . . . (Blekinge l.)	A.-B. Karlshälls stenhuggerier.	D:o d:o afd:ar (för gatstenhuggarne).	3/8 1908— 1/8 1910.
» » . .	D:o d:o.	D:o d:o afd. (för transportarbetaregrupperna).	1/1 1908— 1/7 1910.
Påskallavik (Kalmar l.) .	1 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	D:o d:o afd. 79.	11/7 1907— 1/5 1908.
Rixö (Göteb. o. Boh. l.) .	Skand. granit-A.-B.	D:o d:o afd. 16.	18/2 1907— 1/2 1908.
Rute (Gottl. l.)	Furillens kalkbrott.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s [1]) sektion 33.	14/1 1908—31/12 1909.
Sibbhult (Krist. l.) . . .	1 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 103.	1/6 1907— 1/6 1908.
» » . . .	1 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	D:o d:o afd. 103.	24/11 1907— 1/5 1909.
Stensjö (Halmstad) . . .	Skand. granit-A.-B.	D:o d:o afd. 35.	8/6 1907— 1/5 1908.
Sternö (Karlshamn) . .	1 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 200.	7/6 1907— 7/6 1908.
Stilleryd (Blekinge l.) . .	Stilleryds granithuggerier.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 5.	1/5 1907—
Stockholm	Sv:s stenindustriförb:s ostkustför. för granitstenhuggerierna.	D:o d:o afd. 22.	3/12 1907— 1/5 1910.
»	Sv:s stenindustriförb:s ostkustför. för fasadstenhuggerierna.	D:o d:o afd. 22.	28/6 1907— 1/5 1910.
Sundbyberg	6 arb.-gifv. inom byggnadsstensbranschen.	D:o d:o afd. 23.	16/5 1906— 1/5 1909.
Söndrum (Hallands l.) .	Skand. granit-A.-B.	D:o d:o afd. 9.	18/8 1906— 1/8 1908.
Trelleborg	1 arb.-gifv. inom byggnadsstensbranschen.	D:o d:o afd. 50.	
Uppsala	11 arb.-gifv. inom byggnadsstensbranschen.	D:o d:o afd. 84.	1/5 1907— 1/5 1908.
Uddevalla	Uddevalla mek. stenhuggeri o. sliperi.	D:o d:o afd. 77.	1906— 1/5 1907.
Varberg	2 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	D:o d:o afd. 10.	19/6 1907— 1/1 1909.
»	2 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 41.	7/8 1906— 7/8 1907.
Vilhelmsberg (Örebro l.)	Yxhults stenhuggeri-A.-B.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 33.	1/5 1907— 1/5 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 79.	1/5 1907— 1/5 1909.
Visby	1 arb.-gifv. inom byggnadsstensbranschen.	V. stenhuggareff.	1/7 1907— 1/7 1908.
Västervik	5 arb.-gifv. inom storstensbranschen.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 43.	1/4 1907— 1/4 1908.
Västerås	5 arb.-gifv. inom byggnadsstensbranschen.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 19.	19/6 1905— 1/4 1906.
Västra Frölunda (Göteb. o. Boh. l.).	2 arb.-gifv. inom gatstensbranschen.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 76.	25/4 1907— 1/5 1908.
Vätö (Stockh. l.)	4 storstenshuggerier.	D:o d:o afd. 24. Sv. arbetareförb:s afd. 6.	1/5 1906— 1/5 1909.

[1] Afd. 92 af Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.

(Jord- och stenindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Yxhult (Örebro l.)	Yxhults stenhuggeri-A.-B.	Sv. stenhuggareförb:s afd:ar.	8/8 1905— 1/5 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 53.	28/7 1905— 1/7 1910.
Åstorp (Krist. l.)	Skånska makadamfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 114.	23/1 1908— 1/10 1909.
Örebro	Ö. byggmästareför.	Sv. stenhuggareförb:s afd. 120.	14/6 1907—31/3 1910.
Övedskloster (Malmöh. l.)	A.-B. Övedsklosters sandstensbrott.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 108.	1/12 1906— 1/10 1909.
b) *Kalk- och kritbruk.*			
Ignaberga (Krist. l.)	Maltesholms cement-A.-B.	D:o d:o afd. 28.	31/7 1906— 1/7 1909.
Kvarnby (Malmöh. l.)	Allm. arb.-gifv.-för. för kritbruken.	D:o d:o afd. 154.	9/5 1906— 1/4 1909.
» »	D:o d:o.	D:o d:o afd. 154 (för kuskarne).	1/5 1907— 1/4 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. tunnbindareförb:s afd.	1/4 1906— 1/4 1909.
c) *Cementfabriker.*			
Hellekis (Skarab. l.)	Hellekis A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 225.	16/6 1907— 1/5 1909.
Hälsingborg	Hälsingborgs cinders- och kalkfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 1.	1/4 1907— 1/4 1910.
Limhamn	Skånska cement-A.-B.	D:o d:o afd. 60. Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 143. Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 75. Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 116. Sv. arbetareförb:s afd. 32. Sv. träarb.-förb. De oorganiserade arb.	26/4 1906— 1/4 1909.
Malmö	Skånska cement-A.-B. för dess hamnafd.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/3 1906— 1/4 1909.
Maltesholm (Malmöh. l.)	Maltesholms cement-A.-B.	D:o d:o afd. 131.	16/12 1905— 1/7 1909.
d) *Glasbruk.*			
Kalmar o. Kronob. l. (Alsterbro, Johansfors, Modala, Alsterfors, Flöxhult, Hofmantorp, Lindefors och Bergdala, Orrefors, Sandvik, Skruf, Transjö).	11 glasbruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd:ar.	1/1 1908— 1/10 1909.
Arboga	Arboga glasbruk.	Sv. glasarb.-förb:s[1] afd. 2 (glasblåsare).	22/2 1907—
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 93 (hytt- o. utearb.).	1/8 1907— 1/8 1908.
Eda (Värml. l.)	Eda glasbruks A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 220.	1/10 1907— 1/10 1910.
Gäfle	Gäfle glasbruk.	D:o d:o afd. 289.	1/5 1907— 1/9 1908.
Johanstorp (Kronob. l.)	A.-B. Kosta glasbruk för Johanstorps glasbruk.	D:o d:o afd. 272.	1/10 1907— 1/10 1909.
Hammar (Örebro l.)	Hammars glasbruks A.-B.	D:o d:o afd. 273.	1/2 1908— 1/2 1909.
Kosta (Kronob. l.)	A.-B. Kosta glasbruk.	D:o d:o afd. 122.	1/10 1907— 1/10 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 95.	1/10 1907— 1/10 1909.

[1] Har numera upgått i Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.

(Jord- och stenindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Liljedahl (Värml. l.) . .	A.-B. Surte-Liljedahl.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 281. Sv. arbetareförb:s afd. 90.	22/10 1907— 1/7 1908.
Pukeberg (Kalmar l.) . .	A.-B. Arv. Böhlmarks lampfabr. för Pukebergs glasbruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 285.	1/1 1908— 1/10 1909.
Sandö	Sandö glasbruks A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 291. Sv. arbetareförb:s afd. 116. De oorganiserade arb.	11/3 1908—11/3 1909.
Surte (Älfsb. l.)	A.-B. Surte-Liljedahl.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 246.	28/7 1907—30/6 1908.
» »	D:o d:o.	Sv. glasarb.-förb:s afd. 1. Sv. arbetareförb:s afd. 78.	20/9 1906—30/6 1908.
Östervik (Kronob. l.) . .	Österviks glasbruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 282.	1/1 1908— 1/4 1909.
e) *Tegelbruk.*			
Arboga	Arboga tegelbruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 93.	14/5 1907—15/5 1908.
Borgeby (Malmöh. l.) . .	Borgeby tegelbruk.	D:o d:o afd. 151.	1/5 1906— 1/5 1908.
Börringe (Malmöh. l.) . .	Allm. arb.-gifv.-för. för Börringe tegelbruk.	D:o d:o afd. 117.	1/4 1907— 1/4 1909.
Dalby (Malmöh. l.) . . .	Dalby tegelbruk.	D:o d:o afd. 127.	19/4 1905— 1/4 1908.
Eskilstuna	A.-B. Kalksandstegel.	D:o d:o afd. 16.	17/4 1907— 1/5 1909.
Falkenberg	A.-B. Falkenbergs tegelbruk.	D:o d:o afd. 132.	28/6 1906— 1/5 1908.
Glumslöf (Malmöh. l.) .	Tegelbruks-A.-B. Sundvik.	D:o d:o afd. 25.	20/4 1907— 1/4 1909.
» » .	Allm. arb.-gifv.-för. för Strandnäs tegelbruk.	D:o d:o afd. 25.	1/5 1907— 1/4 1909.
Halmstad	Vallbergs fabr.-A.-B. för Slottsmöllans tegelbruk.	D:o d:o afd. 53.	26/9 1907—30/4 1909.
Herslöf (Malmöh. l.) . .	Hildesborgs tegelbruks A.-B.	D:o d:o afd. 25.	1/5 1907— 1/4 1909.
Hven (Malmöh. l.) . . .	Allm. arb.-gifv.-för. för Olanders tegelbruks A.-B.	D:o d:o afd. 215.	1/5 1907— 1/4 1909.
» » . . .	Hvens tegelbruks A.-B.	D:o d:o afd. 215.	13/5 1907— 1/4 1909.
Hälsingborg	A.-B. Hälsingborgs ångtegelbruk.	Därstädes anställda arb.	12/5 1905— 1/4 1906.
Höganäs (Malmöh. l.) . .	Långaröds tegelfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 66.	1/4 1907— 1/4 1908.
Kristianstad	Allm. arb.-gifv.-för. för ler- och tegelindustri A.-B. Herkules.	D:o d:o afd. 170.	1/5 1907— 1/4 1909.
Kvarnby (Malmöh. l.) . .	Allm. arb.-gifv.-för. för Sallerups tegelbruks-A.-B.	D:o d:o afd. 154.	26/4 1907— 1/4 1909.
Köpinge (Malmöh. l.) . .	Köpinge tegelbruk.	D:o d:o afd. 211.	10/5 1907— 1/5 1908.
Linköping	A.-B. Förenade tegelbruken för Kallerstads tegelbruk.	D:o d:o afd. 128.	27/8 1906— 1/5 1908.
Lomma (Malmöh. l.) . .	Skånska cement A.-B. A.-B. Anders Svenssons tegelfabriker. A.-B. Lomma tegelfabr. Malmö-Lomma tegelbruks A.-B. Tegelfabr.-A.-B. Oskarsfrid.	D:o d:o afd. 30. Sv. arbetareförb. Oorganiserade arb.	22/4 1905— 1/4 1909.

(Jord- och stenindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Lund	Allm. arb.-gifv.-för. för Annetorps och Pålsjö tegelbruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 2.	4/7 1907— 1/4 1909.
Marieberg (Malmöh. l.)	Allm. arb.-gifv.-för. för Minnesbergs tegelbruks A.-B:s tegelbruk Marieberg.	D:o d:o afd. 124.	1/5 1907— 1/4 1909.
Marieholm (Malmöh. l.)	Marieholms tegelbruks A.-B.	D:o d:o afd. 89.	2/9 1906— 1/4 1907.
Nyköping	Kungshagens tegelbruks A.-B.	D:o d:o afd. 99.	15/5 1906— 1/4 1908.
Rimbo (Stockh. l.)	Rimbo tegelbruk.	D:o d:o afd. 142.	1/11 1907— 1/11 1909.
Rögle (Krist. l.)	Rögle tegelbruk.	D:o d:o afd. 168.	19/6 1907— 1/5 1909.
Sjöbo (Malmöh. l.)	Sjöbo tegelbruks A.-B.	D:o d:o afd. 108.	1/5 1907— 1/5 1909.
Skurup (Malmöh. l.)	Allm. arb.-gifv.-för. för H. Andersons tegelbruk.	D:o d:o afd. 119.	1/4 1907— 1/4 1909.
Spånga (Stockh. l.)	Kalfuddens tegelbruk.	D:o d:o afd. 202.	1/5 1907—31/4 1908.
Stafsjö (Östergötl. l.)	Timmergata A.-B.	D:o d:o afd. 219.	6/3 1907— 1/5 1909.
Svartsjö (Stockh. l.)	Hillevikens tegelbruk.	D:o d:o afd. 91.	1/5 1907 — 1/5 1908.
Svedala (Malmöh. l.)	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. Försökstegelbruket.	D:o d:o afd. 56.	1/4 1907— 1/4 1909.
Vallåkra (Malmöh. l.)	Vallåkra lervarufabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 145.	1/5 1906— 1/5 1910.
Veberöd (Malmöh. l.)	Veberöds tegelbruk.	D:o d:o afd. 123.	22/8 1906— 1/5 1908.
» »	A.-B. Veberöds tegelbruk.	D:o d:o afd. 123.	1/4 1906— 1/4 1908.
Viby (Krist. l.)	Kvarnäs tegelbruk.	D:o d:o afd. 170.	1/5 1907— 1/1 1909.
Vänersborg	A.-B. Vänersborgs tegelbruk.	D:o d:o afd. 103.	17/6 1907— 1/4 1909.
Väsby (Stockh. l.)	Väsby tegelbruk.	D:o d:o afd. 324.	3/8 1907— 1/8 1908.
Yddinge (Malmöh. l.)	Yddinge tegelbruk.	Därstädes anställda arb.	1/5 1906— 1/5 1908.
Åby-Klippan (Krist. l.)	Åby-Klippans tegelbruks A.-B.	D:o d:o d:o.	1/5 1906— 1/5 1908.
Åkarp (Malmöh. l.)	Åkarps tegelbruk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 126.	19/5 1905— 1/4 1909.
Ängelholm	Villans tegelbruks A.-B.	D:o d:o afd. 32.	3/5 1907— 1/5 1908.
Örebro	A.-B. Marks tegelbruk.	Därstädes anställda arb.	13/6 1907—tillsvidare.
Östra Grefvie (Malmöh. l.)	Trelleborgs tegelbruks A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 169.	22/3 1907— 1/4 1908.
f) *Sten- och lergodstillverkning.*			
Borås	1 krukmakaremästare.	Sv. kakelugnsmakareförb:s afd.	1/7 1903— 1/7 1904.
g) *Torfindustri.*			
Ageröd (Malmöh. l.)	Nya A.-B. Turba.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 188.	11/1 1907— 1/6 1908.
Axhult (Kronob. l.)	Axhults torfströfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 197.	10/6 1907— 1/5 1909.
Hästveda (Krist. l.)	Skånska landtmännens andelstorfströför.	D:o d:o afd. 183.	19/6 1907— 1/4 1909.
Hörda (Kronob. l.)	Hörda torfstöfabr:s förnyade A.-B.	D:o d:o afd. 190.	1/7 1907— 1/5 1909.
Västra Torup (Krist. l.)	Västra Torups torf-A.-B.	D:o d:o afd. 224.	14/6 1907— 1/5 1909.
Yxenhult (Krist. l.)	Skånska landtmännens andelstorfströför.	D:o d:o afd. 155.	2/5 1906— 2/5 1909.
» »	Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabr.-A.-B:s torffabr.	D:o d:o afd. 155.	11/1 1908— 1/4 1909.

(Jord- och stenindustri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Arbetare.	Giltighetstid.
h) *Grus- och sandtag.*			
Arrie (Malmöh. l.) . . .	Allm. arb.-gifv.-för. för Arrie grustag.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 9.	5/8 1907— 1/4 1909.
Romelanda . . . . . (Göteb. o. Boh. l.)	Göteborgs murbruks- och sandcement-A.-B. för dess sandtäkt Dösebacka.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sektion 1.	12/9 1907— 1/4 1909.
i) *Annan hithörande industri.*			
Hofmantorp (Kronob. l.)	Svenska blomstervasfabriken.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 296.	1/1 1908— 1/10 1909.
» »	Nya blomstervasfabriken.	D:o d:o afd. 296.	1/1 1908— 1/10 1909.
Ifö (Krist. l.)	Ifö kaolin- och chamottefabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 227.	31/10 1907—30/4 1909.
Lomma (Malmöh. l.) . .	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. Amerikanska smärgelskifvefabr.	D:o d:o afd. 30.	15/5 1907— 1/4 1909.
» » . .	Allm. arb.-gifv.-för. för Skand. eternit-A.-B.	D:o d:o afd. 30.	23/5 1907— 1/4 1909.
XV. Kemisk-teknisk industri.			
Alby (Västernorrl. l.) . .	Alby kloratfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 64.	1/8 1907— 1/7 1909.
» » . .	D:o d:o.	Sv. elektr. arb.-förb:s afd. 11.	1/7 1907— 1/7 1910.
» » . .	Alby karbidfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 64.	10/8 1906— 1/7 1908.
» » . .	D:o d:o.	Sv. elektr. arb.-förb:s afd. 11.	1/7 1907— 1/7 1910.
» » . .	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 93.	1/7 1907— 1/7 1909.
» » . .	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 51.	1/7 1907— 1/7 1910.
Anneberg (Jönköp. l.) . .	Annebergs tändsticksfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 113.	21/11 1907—21/11 1910.
» » . . .	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 74.	21/11 1907—21/11 1910.
Annelöf (Malmöh. l.) . .	A.-B. Svenska krutfaktorierna. Skånska bomullskrutfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 102.	25/4 1907— 1/4 1910.
Gyttorp (Örebro l.) . . .	Gyttorps sprängämnes-A.-B.	D:o d:o afd. 82.	1/3 1907—17/3 1909.
Göteborg	Fabriken Tomten.	De förenade förb:s afd. 44.	23/10 1907—30/9 1910.
»	Stockholms superfosfatfabr.-A.-B:s filial Ceres.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 104.	18/2 1907— 1/4 1909.
Hälsingborg	Hälsingborgs hornlims- o. benmjölsfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 1.	29/11 1907—31/12 1909.
»	A.-B. Hälsingborgs ljusfabr.	D:o d:o afd. 1.	1/5 1907— 1/5 1909.
»	Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabr.-A.-B.	D:o d:o afd:ar.	1/1 1907—31/12 1909.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 31.	2/2 1907— 1/1 1910.
»	D:o d:o.	Sv. träarb.-förb:s afd. 18.	18/2 1907— 1/4 1909.
Jönköping	Jönköpings tändsticksfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 23.	18/11 1907—18/11 1910.

(Kemisk-teknisk industri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Jönköping	Jönköpings västra tändsticksfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 12.	18/11 1907—18/11 1910.
Landskrona	Nordiska hartslimfabr.	D:o d:o afd. 12.	1/4 1907— 1/4 1908.
»	Konstgödningsfabr.-A.-B.	D:o d:o afd. 12.	9/3 1907—31/12 1909.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	31/5 1906— 1/1 1908.
Limhamn	De förenade kolsyrefabrikernas A.-B. för Limhamns kolsyrefabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 60. Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 5. Sv. arbetareförb:s afd. 32. Oorganiserade arb.	1/7 1907—31/12 1909.
»	Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 60.	1/1 1906—31/12 1908.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Skånska oljeslageriet.	D:o d:o afd. 60.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	D:o för d:o.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 5.	1/12 1906— 1/4 1910.
Malmö	A.-B. Svenska konstgödnings- o. svafvelsyrefabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	19/1 1906—31/12 1908.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 4.	18/1 1907—31/12 1908.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för A.-B. Campana (tvålfabr).	Kem. tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 25. [1]	1/6 1907— 1/7 1909.
»	S. Barnekows tekn.-kem. laboratorium.	D:o d:o afd. 25.	1/4 1906—31/8 1908.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Malmö gamla tvålfabr.-A.-B. Malmö tvålfabr.-A.-B. A.-B. fabr. Carl (tvålfabr). Malmö nya tvålfabr.	D:o d:o afd. 25 (kvinnl. arb.).	1/6 1907— 1/7 1909.
»	M. Zadigs kem.-tekn. fabriker (tvålfabr).	D:o d:o afd. 25.	1/10 1907— 1/7 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Malmö gamla tvålfabr.-A.-B. Malmö tvålfabr.-A.-B.	Kem. tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 25 (manl. arb.)	1/7 1906— 1/7 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Malmö oljeslageri. A.-B. Happachs såpfabr. A.-B. Vilh. Happach & C:o (såpfabr). A. P. Sjöberg (tvål- och såpfabr).	D:o d:o afd. 25 (manl. arb.)	1/1 1907— 1/1 1910.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för såpfabr. Vilh. Happach & C:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 4.	15/4 1907—15/4 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Malmö oljeslageri-A.-B. o. Happachs såpfabr.-A.-B.	Sv. tunnbindareförb:s afd.	1/1 1907— 1/1 1910.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för Firman Eug. Wingård (ferniss- o. färgfabr). Skånska färgfabr.-A.-B.	Kem. tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 25.	1/4 1907— 1/1 1910.
Mölndal (Göteb. o. Boh. l.)	M. E. Delbanco (oljeslageri).	D:o d:o afd. 52.	16/4 1907— 1/4 1910.

[1] Se s. 3, noten.

Kemisk-teknisk industri, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Nybro (Kalmar l.) . . .	A.-B. Nybro säkerhetständsticksfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 44.	11/5 1907—30/4 1908.
Stockholm	Apoteket Nordstjärnans droghandel.	Därstädes anställda arb.	26/4 1907— 1/5 1910.
» (Nacka) . . .	A.-B. Sommelii fabriker (oljefabr.).	Kem. tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 23.	26/3 1907— 1/4 1910.
» (Saltsjö-Nacka)	A.-B. Svenska sodafabrikerna.	Därstädes anställda arb.	1/8 1907— 1/8 1909.
»	A.-B. Barnängens tekniska fabr.	Därstädes anställda arb.	1/5 1906— 1/5 1908.
»	Firman Hylin & C:o (tvål- o. såpfabr.).	Därstädes anställda arb.	1/5 1906—30/4 1908.
» (Liljeholmen)	Firman Wilh. Becker (färg- o. fernissfabr.).	Därstädes anställda fabriks- o. magasinsarb.	25/5 1905—25/5 1907.
» (Nacka) . . .	Stockholms superfosfatfabr.-A.-B.	Kem. tekn. kvarn- o. läderarb.-förb.	11/6 1906— 1/6 1909.
» » . . .	D:o d:o.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 53 (maskinister o. eldare).	31/1 1907— 1/6 1909.
» (Gröndal) . .	Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabr.-A.-B.	Därstädes anställda arb.	20/4 1906—30/4 1909.
» (Brännkyrka)	Nitroglycerin A.-B:s dynamitfabr. Vinterviken.	Därstädes anställda arb.	1/5 1907— 1/5 1909.
Tidaholm	Vulkans tändsticksfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 90.	19/11 1907—19/11 1910.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 131.	20/11 1907—20/11 1910.
Trelleborg	A.-B. Phylatterion.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 20.	25/5 1907—
»	A.-B. E. T. Gleitsmanns tryckfärgfabr.	Kem. tekn. kvarn- o. läderarb.-förb:s afd. 49.	15/6 1906— 1/5 1908.
Trollhättan	Trollhättans oljeslageri.	Därstädes anställda arb.	26/9 1907— 1/10 1909.
Uddevalla	Thorburns söners A.-B:s oljeslageri.	D:o d:o d:o.	3/5 1907—30/6 1909.
»	Uddevalla tändsticksfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 148.	21/11 1907—21/11 1910.
Vänersborg	A. O. Anderssons tändsticksfabr.	D:o d:o afd. 81.	23/11 1907—23/11 1910.
Västervik	Västerviks tändsticksfabr.	D:o d:o afd. 84.	28/11 1907—28/11 1910.
»	D:o d:o	Sv. arbetareförb:s afd. 81.	28/11 1907—28/11 1910.
»	Grantorpets tändsticksfabr.-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 97.	20/3 1908— 1/12 1910.
XVI. Byggnadsverksamhet.			
a) *Cementarbetare, grundläggare, bergspräng̈are, stensättare, jord-, betong- och schaktningsarbetare, murerihandtlangare och öfriga byggnadsgrofarbetare.*			
Boden (Norrb. l.)	Fortifikationsbefalhafvaren.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 67.	28/7 1907— 1/7 1908.
Borås	Arb.-gifv:ne inom byggnadsfacket.	D:o d:o afd. 105.	1/4 1906— 1/4 1907.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Domnarfvet (Kopparb. l.)	1 grundläggn.-entreprenör.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 146.	1/5 1907— 1/4 1908.
Eskilstuna	11 grundläggn.-entreprenörer.	D:o d:o afd. 16.	3/6 1907— 1/5 1908.
»	E. byggnadsarb.-gifv.-förb.	D:o d:o afd. 16.	3/6 1907— 1/5 1908.
Eslöf	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 14.	1/4 1906— 1/4 1908.
Falkenberg	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 132.	1/9 1907— 1/5 1909.
Genevad (Hallands l.)	2 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 230.	24/7 1907— 1/4 1909.
Göteborg	G. byggmästareför.	D:o d:o afd. 49 (gråstensarb).	4/12 1906— 1/4 1909.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 112 (murerihandtlangarne).	1/5 1907— 1/4 1909.
»	Cementarb.-gifvarne.	D:o d:o afd. 171.	6/6 1907— 1/4 1909.
Halmstad	H. byggmästareför.	D:o d:o afd. 53.	1/4 1907— 1/4 1909.
»	Fredriksvalls cementgjuteri.	D:o d:o afd. 53.	1/4 1906— 1/4 1908.
Hälsingborg	H. byggmästareför.	D:o d:o afd. 1.	1/4 1906 — 1/4 1909.
»	Halsingborgs cementgjuteri-A.-B.	D:o d:o afd. 1.	1/5 1907— 1/5 1909.
Härnösand	Grundläggningsentreprenörerna.	D:o d:o afd. 62.	1/5 1907— 1/5 1908.
Hässleholm	Kristianstads byggmästareför.	D:o d:o afd. 24.	4/4 1907— 1/4 1909.
Hörby	3 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 191.	1/4 1907— 1/4 1908.
Kalmar	K. arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 68.	9/6 1906— 1/4 1908.
Karlshamn	K. byggmästareför.	D:o d:o afd. 200.	15/5 1907— 1/6 1909.
Karlskrona	K. arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 95.	21/5 1907— 1/4 1909.
Karlstad	K. byggmästare.	D:o d:o afd. 222.	6/6 1907— 1/4 1909.
Katrineholm (Södermanl. l.)	Industri- och handtverksför.	D:o d:o afd. 86.	1/5 1906— 1/4 1908.
Kjäflinge (Malmöh. l.)	5 byggmästare.	D:o d:o afd. 77.	1/4 1907— 1/4 1909.
» »	Kjäflinge cementgjuteri.	D:o d:o afd. 51.	12/7 1906 — 1/6 1909.
Kristianstad	K. byggmästareför.	D:o d:o afd. 59.	1/4 1906— 1/4 1908.
Landskrona	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd.	D:o d:o afd. 12.	1/4 1906— 1/4 1909.
Lidköping	Drätselkammaren o. 3 byggmästare.	D:o d:o afd. 173.	15/6 1907—25/5 1908.
Limhamn	2 byggmästare.	D:o d:o afd. 60.	10/5 1906— 1/4 1909.
Linköping	2 byggmästare och 6 murareförmän.	D:o d:o afd. 128 (murerihandtlangare).	1/5 1907— 1/5 1909.
»	12 byggmästare o. cementgjutare.	D:o d:o afd. 128.	28/4 1907— 1/4 1909.
Ljusne (Gäfleb. l.)	Sulfit-A.-B. Ljusnan.	D:o d:o afd. 251.	23/9 1907— 1/5 1909.
» »	A.-B. Skånska cementgjuteriet.	D:o d:o afd. 251	23/9 1907— 1/5 1909.
Lund	Byggmastareför.	D:o d:o afd. 2 (murerihandtlangare).	7/4 1906— 1/4 1909.
Malmö	M. byggmästareför. o. M. nya byggmästareför.	D:o d:o afd. 3 (murerihandtlangare).	15/2 1906— 1/4 1909.
»	A.-B Skånska cementgjuteriet.	D:o d:o afd. 3.	1/5 1907— 1/4 1909.
»	D:o d:o.	Därstädes anställda marmorstenhuggare.	1/5 1907— 1/4 1909.
»	A.-B. Skånska cementgjuteriet för Gips- o. victoriafabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/4 1906— 1/4 1909.
Nordvästra Skåne (Hasslarp, Kattarp, Ödåkra o. Höganäs).	Södra Sv:s byggnadsförb:s afd.	D:o d:o afd:ar 18 o. 66.	1/6 1907— 1/4 1909.
Norrköping	N. cementarb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 54.	1/4 1907— 1/4 1910.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Norrköping	N. berg- o. grundläggeri-idkareför.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54.	1/4 1907— 1/4 1909.
»	N. byggmästareför.	D:o d:o afd. 54 (murerihandtlangare).	1/4 1907— 1/4 1910.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 54 (jord- o. schaktn.-arb.).	1/9 1907— 1/4 1910.
Nyköping	N. byggmästareför.	D:o d:o afd. 99.	15/5 1906— 1/4 1908.
»	2 grundläggerientreprenörer.	D:o d:o afd. 99.	15/5 1906— 1/4 1908.
Nynäshamn (Stockh. l.)	A.-B. Nynäs villastad.	D:o d:o afd. 120 (jordschaktn.- o. grundläggn.-arb.).	22/7 1907— 1/7 1908.
Oxelösund (Södermanl. l.)	2 grundläggerientreprenörer.	D:o d:o afd. 42.	16/2 1907— 1/2 1908.
Ronneby	4 byggmästare.	D:o d:o afd. 216.	10/7 1907— 1/5 1909.
Sjöbo (Malmöh. l.)	5 byggmästare.	D:o d:o afd. 108.	1/4 1907— 1/4 1909.
Skurup (Malmöh. l.)	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 119.	1/5 1907— 1/4 1909.
Stockholm	St. byggmästareför.	Byggnadstegelbärareff.	1/4 1906— 1/4 1908.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 46.	4/4 1906— 1/4 1908.
»	St. cementarb.-gifv.-för. St grundläggerientreprenadför.	D:o d:o afd:ar 36 o. 55.	17/8 1905— 1/4 1907.
»	St. gipsrörareentreprenörför. St. byggmästareför.	D:o d:o afd. 34.	10/11 1906— 1/4 1908.
Säter	1 byggmästare.	D:o d:o afd. 149.	21/6 1906— 1/4 1910.
Södertälje	S. byggnadsarb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 15.	15/5 1906— 1/4 1908.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 41.	15/5 1906— 1/4 1908.
Trelleborg	Tr. byggmästareför.	D:o d:o afd.	1/4 1906— 1/4 1910.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 20.	1/4 1906— 1/4 1910.
»	Sydsvenska cementgjuteri-A.-B.	D:o d:o afd. 20.	16/5 1907— 1/4 1909.
Uddevalla	6 byggmästare.	D:o d:o afd. 148.	1/6 1907— 1/6 1908.
Uppsala	U. byggmästareför.	D:o d:o afd. 182.	5/7 1907— 1/4 1909.
Varberg	2 byggmästare.	D:o d:o afd. 41.	26/6 1907— 1/5 1908.
Vaxholm	Fortifikationsbefälhafvaren.	D:o d:o afd. 33.	15/6 1906— 1/4 1908.
Vifstavarf (Västernorrl. l.)	A.-B. Skånska cementgjuteriet.	D:o d:o afd.	23/9 1907— 1/5 1009.
Västerås	V. byggmästareför. o. utomstående arb.-gifv.	D:o d:o afd. 19.	8/7 1907— 1/4 1910.
Växjö	5 byggmästare.	D:o d:o afd. 165.	18/6 1907— 1/4 1909.
Ystad	Y. byggmästareför.	D:o d:o afd. 4.	17/5 1907— 1/4 1908.
Åhus	Kr. byggmästareför.	D:o d:o afd. 88.	1/4 1907— 1/4 1909.
Åstorp (Krist. l.)	2 byggmästare.	D:o d:o afd. 114.	1/6 1907— 1/4 1909.
Ängelholm	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd. i nordvästra Skåne.	D:o d:o afd. 32.	1/5 1906— 1/4 1909.
Örebro	Ö. byggmästareför.	D:o d:o afd. 96.	29/5 1907—31/3 1910.
Östersund	Grundläggerientreprenörerna.	D:o d:o afd. 235.	1/5 1907— 1/5 1908.
b) *Murare.*			
Borås	4 byggmästare.	Sv. murareförb:s afd. 9.	15/6 1907— 1/4 1909.
Eskilstuna med omnejd	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 14.	15/5 1906— 1/5 1908.
Eslöf	D:o.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1906— 1/4 1908.
Falkenberg	D:o.	D:o d:o afd. 59.	1/5 1905— 1/5 1907.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Grufdistriktet i nordvästra Skåne.	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd. i nordvästra Skåne.	Sv. murareförb:s afd. 62.	1906— 1/4 1909.
Göteborg	G. byggmästareför.	D:o d:o afd. 7.	1/4 1907— 1/4 1909.
Halmstad	H. d:o.	D:o d:o afd. 19.	21/4 1906— 1/4 1909.
Hudiksvall	3 muraremästare.	D:o d:o afd. 68.	1/5 1907— 1/5 1908.
Hälsingborg	H. byggmästareför.	D:o d:o afd. 6.	1/6 1906— 1/6 1909.
Jönköping	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 45.	30/5 1907— 1/4 1909.
Kalmar	K. arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 39.	9/6 1906— 1/4 1908.
Karlshamn	K. byggmästareför.	D:o d:o afd. 21.	1/5 1907— 1/4 1909.
Karlskrona	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 16.	22/5 1906—15/4 1907.
Karlstad	D:o.	D:o d:o afd. 37.	27/7 1907— 1/4 1909.
Katrineholm (Södermanl. l.)	7 byggmästare.	D:o d:o afd. 50.	1/4 1905—31/3 1908.
Kristianstad	Kr. byggmästareför.	D:o d:o afd. 4.	8/4 1907— 1/4 1910.
Kullen med omnejd (Malmöh. l.)	Nordvästra Skånes byggmästareför.	D:o d:o afd. 11.	1906— 1/4 1909.
Landskrona	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd.	D:o d:o afd. 3.	12/4 1906— 1/4 1909.
Limhamn	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 43.	1/4 1906— 1/4 1909.
Linköping	12 byggmästare.	D:o d:o afd. 20.	1/6 1905— 1/4 1907.
Lund	L. byggmästareför.	D:o d:o afd. 1.	1/4 1906— 1/4 1909.
Malmö	M. byggmästareför. samt M. nya byggmästareför.	D:o d:o afd. 2.	1/4 1905— 1/4 1909.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd.	1/4 1905— 1/4 1909.
Norrköping	N. byggmästareför.	Sv. murareförb:s afd. 10.	1/4 1907— 1/4 1910.
Nyköping	4 byggmästare.	D:o d:o afd. 22.	1/4 1906—31/3 1908.
Skara	3 d:o.	D:o d:o afd. 64.	— 1/4 1908.
Skurup (Malmöh. l.)	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 63.	1/5 1907— 1/4 1909.
Stockholm	St. byggmästareför.	Sv. arbetareförb:s afd.	17/8 1905— 1/4 1908.
»	D:o d:o.	Sv. murareförb:s afd. 5.	17/8 1905— 1/4 1908.
Sundsvall	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 26.	1/4 1907—31/3 1908.
Södertälje	S. byggnadsarb.-gifv.-förb:s byggmästaresektion.	D:o d:o afd. 30.	1/5 1906— 1/7 1908.
Tranås	4 muraremästare.	D:o d:o afd. 51.	16/5 1907— 1/5 1908.
Trelleborg	Tr. byggmästareför.	D:o d:o afd. 23.	1/6 1906— 1/6 1910.
Trollhättan (Älfsb. l.)	Tr. d:o.	D:o d:o afd. 46.	1/8 1907— 1/5 1909.
Uddevalla	11 byggmästare.	D:o d:o afd. 36.	1/5 1906— 1/4 1909.
Varberg	4 d:o.	D:o d:o afd. 24.	1/4 1906— 1/4 1908.
Vänersborg	5 d:o.	D:o d:o afd. 38.	1/4 1907— 1/4 1909.
Västervik	6 d:o.	D:o d:o afd. 53.	1/7 1905— 1/5 1907.
Västerås	V. byggmästareför.	D:o d:o afd. 17.	22/6 1905— 1/4 1907.
Växjö	2 bygg- och 3 muraremästare.	D:o d:o afd. 27.	1/4 1907— 1/4 1908.
Ystad	Y. byggmästareför.	D:o d:o afd. 8.	1/5 1906— 1/4 1909.
Åby-Klippan (Krist. l.)	1 byggmästare.	D:o d:o afd. 31.	1/4 1906— 1/4 1908.
Åhus	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 41.	1/4 1906— 1/4 1908.
Ängelholm	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd. i nordvästra Skåne.	D:o d:o afd. 12.	— 1/4 1909.
Örebro	Ö. byggmästareför.	D:o d:o afd. 18.	31/5 1907—31/3 1910.
c) *Byggnadsträarbetare.*			
Boden (Norrb. l.)	Fortifikationsbefälhafvaren.	Sv. träarb.-förb:s afd. 66.	21/8 1906—31/3 1909.
Borås	5 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 71.	1/5 1905— 1/7 1908.
Eskilstuna	E. byggnadsarb.-gifv.-förb.	D:o d:o afd. 39.	22/5 1907— 1/5 1909.
»	D:o.	Sv. arbetareförb:s afd.	22/5 1907— 1/5 1909.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Eslöf	Byggmästarne.	Sv. träarb.-förb:s afd. 60.	1/4 1906— 1/4 1908.
Falkenberg	D:o.	D:o d:o afd. 88.	juli 1905— 1/5 1906.
Falun	9 byggmästare.	D:o d:o afd. 159.	1/10 1907—15/4 1909.
Flen (Södermanl. l.)	5 d:o.	D:o d:o afd. 172.	27/5 1907— 1/5 1909.
Guldsmedshyttan (Örebro l.)	Guldsmedshytte A.-B.	D:o d:o afd. 146.	1/9 1907—till dess aftal träffats mellan Järnbruksförb. och Sv. träarb.-förb.
Göteborg	G. byggmästareför.	D:o d:o afd. 46.	16/7 1907— 1/4 1909.
Halmstad	H. byggmästareför. H. byggn.-snickaremästareför.	D:o d:o afd. 33.	16/2 1906— 1/4 1909.
Hasslarp och Hyllinge (Malmöh. o. Krist. l.)	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd. i nordvästra Skåne.	D:o d:o afd. 147.	1/4 1906— 1/4 1909.
Hälsingborg	H. byggmästareför.	D:o d:o afd. 18.	— 1/4 1909.
Hässleholm	2 byggmästare.	D:o d:o afd. 92.	2/3 1906— 1/3 1907.
Jönköping	12 byggmästare.	D:o d:o afd. 96.	2/3 1907— 1/4 1909.
Kalmar	K. arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 50.	9/6 1906— 1/4 1908.
Karlshamn	K. byggmästareför.	D:o d:o afd. 128.	10/5 1907— 1/10 1909.
Karlskrona	K. d:o.	D:o d:o afd. 83.	24/8 1906— 1/5 1908.
Karlstad	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 132.	7/9 1906— 1/4 1908.
Katrineholm (Södermanl. l.)	Industri- o. handtverksför.	D:o d:o afd. 177.	10/4 1907— 1/5 1908.
Kjäflinge (Malmöh. l.)	Byggmästarne o. byggnadssnickerifabrikanterna.	D:o d:o afd. 99.	— 1/5 1908.
Kristianstad	Kr. byggmästareför.	D:o d:o afd. 17.	18/4 1907— 1/4 1909.
Kullen (Malmöh. l.)	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd. i nordvästra Skåne o. utomst. byggmästare.	D:o d:o afd. 68.	1/4 1907— 1/4 1909.
Landskrona	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd.	D:o d:o afd. 30.	1/4 1906— 1/4 1909.
Lidköping	3 byggmästare.	D:o d:o afd. 170.	30/5 1907— 1/5 1910.
Limhamn	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 79.	1/4 1907— 1/4 1910.
Linköping	9 byggmästare.	D:o d:o afd. 106.	1/6 1906— 1/5 1909.
Ljungbyhed (Krist. l.)	1 d:o.	D:o d:o afd. 140.	31/3 1906— 1/4 1907.
Lomma (Malmöh. l.)	1 d:o.	(D:o d:o afd. 148.)	1/6 1907— 1/4 1909.
» »	Skånska cement-A.-B.	D:o d:o afd. 148.	28/5 1907— 1/4 1909.
» »	Skand. eternit-A.-B.	D:o d:o afd. 148.	28/5 1907— 1/4 1909.
Lund	L. byggmästareför.	D:o d:o afd. 26.	1/4 1906— 1/4 1909.
Lysekil	5 byggmästare.	D:o d:o afd. 121.	17/4 1907— 1/4 1910.
Majenfors, Bassalt o. Knäred (Kronob. o. Hall. l.)	Skånska cementgjuteriet.	D:o d:o afd.	17/9 1907—31/12 1909.
Malmö	M. byggmästareför. samt M. nya byggmästareför.	D:o d:o afd. 13.	18/2 1906— 1/4 1909.
»	M. cementarb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 149 (bildhuggare).	20/7 1907— 1/4 1909.
Norrköping	N. byggmästareför.	D:o d:o afd. 24.	7/9 1905— 1/4 1907.
Nyköping	5 byggmästare.	D:o d:o afd. 109.	1/4 1906— 1/4 1908.
Nynäshamn (Stockh. l.)	A.-B. Nynäs villastad samt 2 byggmästare.	D:o d:o afd. 134.	1/6 1906—
Ronneby	5 byggmästare.	D:o d:o afd. 175.	1/7 1907— 1/4 1910.
Skurup (Malmöh. l.)	3 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 120.	21/5 1907— 1/5 1909.
Smedjebacken (Kopparb. l.)	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 130.	26/6 1906—
Stockholm	St. byggmästareför.	Byggnadsträarb.-förb:s afd. 2 (byggnadstimmermän).	1/4 1906— 1/4 1908.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 1 (byggnadssnickare).	1/8 1904— 1/4 1906.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Stockholm	St. byggmästareför.	Sv. arbetareförb:s afd. 2.	aug. 1904— 1/4 1906.
Södertälje	S. byggnadsarb.-gifv.-förb:s byggmästaresektion.	Sv. träarb.-förb:s afd. 113.	15/5 1906— 1/4 1908.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 41.	15/5 1906— 1/4 1908.
Sölvesborg	2 byggmästare.	Sv. träarb.-förb:s afd. 158.	30/5 1907— 1/5 1909.
Tranås	1 d:o.	D:o d:o afd. 38.	29/7 1905— 1/5 1906.
Trelleborg	Tr. byggmästareför.	D:o d:o afd. 62.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 25.	1/4 1907— 1/4 1910.
Uddevalla	10 byggmästare.	Sv. träarb.-förb:s afd. 131.	1/6 1906— 1/6 1909.
Uppsala	U. byggmästareför.	D:o d:o afd. 174.	26/11 1907— 1/4 1909.
Varberg	3 byggmästare.	D:o d:o afd. 110.	18/6 1907— 1/4 1909.
Vaxholm	5 d:o.	D:o d:o afd. 65.	— 1/4 1909.
Vänersborg	6 d:o.	D:o d:o afd. 103.	26/9 1907— 1/4 1909.
Västervik	Byggmästarne.	D:o d:o afd. 123.	1/6 1906— 1/5 1908.
Västerås	21 byggmästare.	D:o d:o afd. 114.	3/6 1904— 1/5 1907.
»	21 d:o.	Sv. arbetareförb:s afd.	3/6 1904— 1/5 1907.
Ystad	Y. byggmästareför.	Sv. träarb.-förb:s afd. 21.	1/5 1907— 1/5 1909.
Åhus med omnejd	Kristianstads byggmästareför.	D:o d:o afd. 152.	— 1/4 1909.
Åstorp (Krist. l.)	5 byggmästare.	D:o d:o afd. 61.	15/7 1907— 1/4 1908.
Åtvidaberg (Östergötl. l.)	4 d:o.	D:o d:o afd. 153.	1/4 1907— 1/4 1908.
Ängelholm	Södra Sv:s byggmästareförb:s afd. i nordvästra Skåne.	D:o d:o afd. 72.	1/4 1907— 1/4 1909.
Örebro	Ö. byggmästareför.	D:o d:o afd. 64.	26/5 1907—31/3 1910.
Östersund	Ö. arb.-gifv.- o. leverantörför. inom byggnadsfacket.	D:o d:o afd. 52.	27/8 1907—31/3 1909.
d) *Tillverkning och uppsättning af kakelugnar.*[1]			
Riksaftal	Sv:s kakelfabrikantför. Sv:s kakelindustriidkareför.	Sv. kakelugnsmakareförb.	23/8 1907— 1/4 1910.
Arbrå (Gäfleb. l.)	Adolf Ungers industri A.-B. för dess kakelfabr.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 52.	1/1 1908— 1/4 1910.
Göteborg	Sv:s kakelindustriidkareför.	Sv. arbetareförb:s afd. 86.	15/5 1907— 1/4 1909.
Malmö	Kakelugnsmakaremästareför.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	21/11 1907— 1/4 1909.
Norrköping	3 arb.-gifv. (kakelfabr.).	D:o d:o afd. 54.	1/4 1907— 1/4 1910.
Nyköping	Nyköpings kakelfabr.	D:o d:o afd. 99.	1/1 1907— 1/4 1908.
e) *Bildhuggare och stuckatörer.*			
Göteborg	G. bildhuggare- o. stuckatörmästareför.	Sv. stuckatörförb:s afd. 2.	1/4 1907— 1/4 1909.
Malmö	4 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 3.	1/1 1906— 1/6 1909.
Stockholm	Bildhuggareför. för gipsarbeten.	D:o d:o afd. 1.	
»	Bildhuggaremästareför.	Bildhuggareff.	15/7 1906—15/7 1907.

[1] Förutom här upptagna aftal finnas inom yrket ett antal prislistor för tillverkning och uppsättning af praktugnar. Vidare hafva enligt uppgift aftal för ugnspersonal träffats i bl. a. Arbrå, Borås, Gäfle, Karlskrona, Norrköping, Trollhättan, Västerås och Örebro. Samtliga dessa aftal hafva vid tiden för publikationens tryckning ej inkommit till Kommerskollegium.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
f) *Målare.*			
Arvika	A. målaremästare.	Sv. måleriarb.-förb:s afd. 37.	— 1/4 1908.
Boden (Norrb. l.)	Målaremästarne.	D:o d:o afd. 41.	1/4 1906— 1/4 1908.
Borås	13 målaremästare.	D:o d:o afd. 18.	1/4 1907— 1/4 1910.
Eskilstuna med omnejd	E. målaremästareför.	D:o d:o afd. 25.	1/4 1906— 1/4 1909.
Eslöf med omnejd	E. d:o.	D:o d:o afd. 44.	11/5 1907— 1/5 1909.
Falun	F. d:o.	D:o d:o afd. 30.	30/4 1906— 1/5 1907.
Falkenberg	24 målaremästare.	D:o d:o afd. 55.	1/4 1907—31/3 1910.
Gäfle	G. målaremästareför.	D:o d:o afd. 9.	1/7 1907— 1/4 1909.
Göteborg	G. målaremästareför.	D:o d:o afd. 3.	1/3 1907— 1/3 1910.
Halmstad	H. d:o.	D:o d:o afd. 12.	3/5 1907—31/3 1909.
Hälsingborg	H. d:o.	D:o d:o afd. 4.	1/4 1906— 1/4 1911.
Härnösand och Ådalen	Härnösands och Ådalens målaremästareför.	D:o d:o afd. 22.	1/4 1907— 1/4 1909.
Hörby och Höör	9 målaremästare.	D:o d:o afd.	1/4 1907— 1/4 1909.
Jönköping	J. målaremästareför.	D:o d:o afd. 28.	7/4 1906— 1/4 1909.
Kalmar	K. d:o.	D:o d:o afd. 21.	9/6 1906— 1/4 1908.
Karlshamn	K. d:o.	D:o d:o afd. 20.	27/4 1907— 1/4 1908.
Karlskrona	Målaremästarne.	D:o d:o afd. 11.	——
Kristianstad	Kr. målaremästare.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1906— 1/4 1908.
Kristinehamn	Kr. målaremästareför.	D:o d:o afd. 50.	1/5 1906— 1/4 1909.
Landskrona	L. d:o.	D:o d:o afd. 5.	1/4 1905—31/3 1908.
Lidköping	3 målaremästare.	D:o d:o afd. 48.	1/5 1906— 1/4 1908.
Linköping	L. målaremästareför.	D:o d:o afd. 16.	1/1 1905— 1/1 1908.
Lund	L. d:o.	D:o d:o afd. 10.	1/4 1907— 1/4 1909.
Malmö	M. d:o.	D:o d:o afd. 2.	17/11 1905— 1/4 1908.
Motala	Målaremästarne.		——
Norrköping	N. målaremästareför.	D:o d:o afd. 8.	1/4 1906—31/3 1908.
Nyköping	N. d:o.	D:o d:o afd. 32.	maj 1907— 1/4 1909.
Oskarshamn	8 målaremästare.	D:o d:o afd. 42.	1/5 1907— 1/5 1909.
Stockholm	St. målaremästareför.	Sv. arbetareförb:s afd. 8.	14/6 1907—31/3 1911.
»	D:o d:o.	Sv. måleriarb.-förb:s afd. 1.	8/6 1907—31/3 1911.
Sundsvall	S. d:o.	D:o d:o afd. 27.	1/4 1907— 1/4 1908.
Sköfde	Sk. d:o.	D:o d:o afd. 51.	25/4 1906— 1/7 1908.
Söderköping	4 målaremästare.	D:o d:o afd. 67.	1/4 1907— 1/4 1908.
Södertälje	Sv:s målaremäst.-för:s afd.	D:o d:o afd. 14.	— 1/4 1904.
Trelleborg	2 målaremästare.	Sv. arbetareförb:s afd. 25.	— 1/4 1907.
»	Målaremästarne.	Sv. måleriarb.-förb:s afd. 26.	——
Trollhättan	D:o.	D:o d:o afd. 53.	1907— 1/4 1910.
Uddevalla	10 målaremästare.	D:o d:o afd. 45.	1/4 1907— 1/4 1910.
Uppsala	U. målaremästareför.	D:o d:o afd. 19.	1/4 1907— 1/4 1909.
Varberg	7 målaremästare.	D:o d:o afd. 40.	1/5 1907— 1/4 1910.
Västervik	Målaremästarne.	D:o d:o afd. 57.	1/4 1906— 1/4 1907.
Västerås	V. målaremästareför.	D:o d:o afd. 17.	1/5 1907— 1/5 1909.
Vaxholm	2 målaremästare.	D:o d:o afd. 63.	18/1 1907— 1/4 1908.
Växjö	10 d:o.	D:o d:o afd. 47.	29/4 1905— 1/4 1907.
Ystad	Y. målaremästareför.	D:o d:o afd. 7.	1/4 1906— 1/4 1908.
Åstorp o. Åby-Klippan (Krist. l.)	6 målaremästare.	D:o d:o afd. 69.	1/9 1907— 1/4 1909.
Ängelholm	3 d:o.	D:o d:o afd. 35.	22/6 1906— 1/4 1909.
Örebro	Ö. målaremästareför.	D:o d:o afd. 6.	13/6 1907— 1/4 1910.
Östersund	Ö. d:o.	D:o d:o afd. 37.	26/8 1907—31/3 1908.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter: Arbetsgifvare	Parter: Arbetare	Giltighetstid
g) *Glasmästare och förgyllare.*			
Falun	Fahlcrantz eftr:s guldlistfabr.	Sv. förgylleri- och glasmästeriarb.-förb:s afd. 8.	$^{2}/_{6}$ 1907— $^{1}/_{5}$ 1910.
Göteborg	Arb.-gifv.-för. inom förgylleri- o. glasmästeriyrkena.	D:o d:o afd. 3.	$^{1}/_{6}$ 1907— $^{1}/_{6}$ 1908.
Hälsingborg	Arb.-gifv.-ne inom förgylleri- o. glasmästeribranschen.	D:o d:o afd. 10.	$^{1}/_{9}$ 1907— $^{1}/_{9}$ 1909.
Karlstad	Svenska guldlistfabr.	D:o d:o afd. 7.	$^{10}/_{8}$ 1907— $^{1}/_{6}$ 1910.
Lund	Förgylleri- o. glasmästeriidkarne.	D:o d:o afd. 11.	$^{1}/_{7}$ 1906— $^{1}/_{7}$ 1908.
Malmö	M. förgylleri- och glasmästeriidkareför.	D:o d:o afd. 4.	$^{1}/_{6}$ 1907— $^{1}/_{8}$ 1910.
Norrköping	Glashandels- o. glasmästeriidkarne.	D:o d:o afd. 5.	$^{1}/_{8}$ 1907— $^{1}/_{6}$ 1908.
»	Förgylleriidkarne.	D:o d:o afd. 5.	$^{1}/_{8}$ 1907— $^{1}/_{8}$ 1908.
Stockholm	St. förgylleriidkareför.	D:o d:o afd. 1.	$^{1}/_{9}$ 1904— $^{1}/_{9}$ 1906.
»	St. glashandels- och glasmästeriidkareför.	D:o d:o afd. 6.	$^{1}/_{8}$ 1906— $^{1}/_{8}$ 1907.
»	Svenska glasmåleri- och facettsliperi-A.-B. / Klaes Janssons glassliperi o. folieringsfabr.	D:o d:o afd. 12.	$^{4}/_{11}$ 1907— $^{1}/_{8}$ 1909.
»	Claes Hultbergs ram- o. spegelfabr.	D:o d:o afd. 2.	$^{10}/_{12}$ 1906— $^{1}/_{9}$ 1908.
h) *Skorstensfejare.*			
Göteborg	Skorstensfejaremästarne.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 205.	$^{1}/_{7}$ 1907— $^{1}/_{7}$ 1909.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för skorstensfejaremästarne.	D:o d:o afd. 3.	
Stockholm	St. skorstensfejaremästareför.	D:o d:o afd. 80.	$^{1}/_{1}$ 1906— $^{1}/_{1}$ 1909.
i) *Rörarbetare.*			
Gäfle	6 rörarbetsfirmor.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 2.	$^{1}/_{11}$ 1907— $^{1}/_{11}$ 1908.
Göteborg	Rörarbetsfirmornas för.	D:o d:o afd. 41.	$^{24}/_{4}$ 1907— $^{1}/_{4}$ 1910.
Hälsingborg	Rörläggarecentreprenörerna.	D:o d:o afd. 31.	$^{12}/_{4}$ 1906— $^{1}/_{4}$ 1908.
Kalmar	1 vattenledningsentreprenör.	D:o d:o afd. 34.	$^{1}/_{5}$ 1907— $^{1}/_{5}$ 1909.
Karlskrona	K. arb.-gifv.-för.	D:o d:o afd. 96.	1907— $^{1}/_{5}$ 1909.
Lund	Smedsmästareför. för Torna, Bara m. fl. härad för 3 arb.-gifv. i Lund.	Sv. järn- o. metallarb.-förb.	$^{1}/_{4}$ 1906— $^{1}/_{4}$ 1908.
»	1 arb.-gifv.	D:o d:o	$^{1}/_{4}$ 1906— $^{1}/_{4}$ 1908.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för rörarbetsfirmorna.	D:o d:o	$^{1}/_{1}$ 1907— $^{1}/_{1}$ 1910.
»	D:o d:o	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	$^{1}/_{11}$ 1906— $^{1}/_{4}$ 1909.
Stockholm	Rörledningsentreprenörernas för.	Sv. järn- o. metallarb.-förb. (rörarb.).	$^{1}/_{6}$ 1906— $^{1}/_{6}$ 1907.
»	D:o d:o	D:o d:o (metallarb.).	$^{27}/_{9}$ 1906— $^{1}/_{6}$ 1907.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
j) *Väg- och vattenbyggnadsarbeten.*[1]			
Eskilstuna (Skogstorp) .	Tekniska byrån i Västerås (kraftstationsanläggn.).	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 16.	4/6 1907—arb:s slut.
Garpenberg—Finshyttan (Kopparb. l.)	Garpenberg—Fors järnvägs A.-B.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff.[2]	1/5 1907—arb:s slut.
Glimåkra—Elmhult . . (Krist. l.)	1 entreprenör.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sektioner.	1/8 1908—arb:s slut.
Guldsmedshyttan—Gullblanka (Örebro l.).	Guldsmedshytte A.-B.	D:o d:o sekt. 57.	12/10 1907—arb:s slut.
Gullspång (Skarab. l.) .	Kraft-A.-B. Gullspång—Munkfors (kraftstationsanläggn.).	D:o d:o sekt. 68.	9/12 1906—31/12 1908.
Häggårda (Älfsb. l.) . .	A.-B. Vattenbyggnadsbyrån i Stockholm (kraftstationsanläggn.).	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 105.	28/5 1907—arb:s slut.
Klockrike—Borensberg . (Östergötl. l.)	1 entreprenör.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 59.	4/1 1907—arb:s slut.
Lidingö (Stockh. l.) . .	Lidingö-Breviks fastighets-A.-B.	D:o d:o sekt. 31.	1/3 1908—1/4 1909.
» » . .	Arbetschefen för A.-B. Lidingö villastads byggnader.	D:o d:o sekt. 15.	1/5 1907—1/5 1909.
Lidköping—Tun . . . . (Skarab. l.)	Arbetschefen vid Lidköping—Tuns järnv.-byggn.	D:o d:o sekt.-er 29 o. 70.	30/8 1907—arb:s slut.
Linköping—Ringstorp . (Östergötl. l.)	2 entreprenörer.	Sv. järnvägsbyggnads-arb.-ff.	1/8 1906—arb:s slut.
Långed och Ramsjöholm (Älfsb. o. Jönköp. l.)	1 entreprenör (kraftstationsanläggn.).	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 5.	15/9 1907—15/9 1908.
Långedrag . . . . . (Göteb. o. Boh. l.)	Långedrags A.-B. (badhusbyggnad).	D:o d:o sekt. 37.	21/2 1908—1/4 1909.
Majenfors, Bassalt och Knäred . . . . . (Kronob. o. Hall. l.)	Skånska cementgjuteriet (kraftstationsanläggn.).	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff.	9/8 1907—31/12 1908.
Mästermyr (Gottl. l.) . .	Arbetsdirektionen för Mästermyrs utdikningsföretag.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 52.	1/5 1907—30/4 1908.
Nora	Nora bergslags järnvägs A.-B.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff.	25/7 1906—arb:s slut.
Nynäs o. Sandviken . . (Gäfleb. l.)	Gäfle—Dala järnvägs A.-B.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 39.	1/1 1908—1/1 1909.
Nynäshamn (Stockh. l.) .	Trafik A.-B. Stockholm—Nynäs.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 120.	26/5 1906—1/6 1908.
» » .	D:o d:o.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 43.	1/6 1907—arb:s slut.
Orsa—Härjeådalen . . . (Kopparb. o. Jämtl. l.)	Orsa—Härjeådalens järnvägs A.-B.	D:o d:o sekt. 92.	23/8 1907—3/12 1909.
Roma o. Stora myrar . (Gottl. l.)	1 entreprenör (utdikning).	D:o d:o sekt. 64.	arb:s början—31/12 1908.
Skara—Timmersdala . . (Skarab. l.)	2 entreprenörer.	D:o d:o sekt.-er.	15/3 1908—arb:s slut.

[1] Aftal vid anläggningar, angående hvilka uppgifter inkommit, att de vid slutet af år 1907 voro fullbordade, hafva ej upptagits i ofvanstående förteckning. Anläggningar, hvilkas art ej särskildt angifves utgöras af järnvägsbyggnader.

[2] Se s. 39, noten.

(Byggnadsverksamhet, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Skinnskatteberg (Västmanl. l.)	Skinnskattebergs bruksägare (kraftstationsanläggn.).	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 4.	22/8 1907—arb:s slut.
Spånga—Tomteboda (Stockh. l.)	Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägs A.-B.	D:o d:o sekt. 8.	1/7 1907—arb:s slut.
Stockholm	Stockholms nya spårvägs-A.-B.	Sv. spårvägsförb:s afd. 1 (för banbyggare).	1/12 1907—31/12 1912.
Säter	Södra Dalarnes järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 30.	19/11 1907—arb:s slut.
Södernäs (Kopparb. l.)	Tekniska byggnadsbyrån i Västerås (brobyggnad).	D:o d:o sekt. 67.	30/7 1907—arb:s slut.
Södra Öland	1 entreprenör.	D:o d:o sekt. 64.	10/9 1907—arb:s slut.
Trollhättan (Älfsb. l.)	Styrelsen för Kungl. Trollhätte kanal o. vattenverk (kraftstationsanläggn.).	D:o d:o sekt. 65. Sv. träarb.-förb:s afd. 180.	26/7 1907—31/12 1909 eller arb:s slut.
» »	D:o d:o (d:o).	Sv. arbetareförb:s afd. 110.	26/7 1907—31/12 1909 eller arb:s slut.
Täby (Stockh. l.)	2 entreprenörer (vägbyggnad).	Sv. järnvägsbyggnadsarb.-ff:s sekt. 71.	10/2 1908—30/4 1909.
Vansbro—Ängelsberg (Kopparb. o. Västmanl. l.)	Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägs A.-B.	D:o d:o sekt:er 28, 48 o. 54.	1/7 1907—arb:s slut.
XVII. Allmänna arbeten.			
a) *I statens drift.*			
Trollhättan	Styrelsen för Kungl. Trollhätte kanal- o. vattenverk.	Sv. elektr. arb.-förb:s afd.	maskinskötare: 15/11 1907—1/1 1910. montörer: 15/11 1907—1/1 1909.
b) *I kommunal drift.*			
Borås	Drätselkammaren i Borås.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 105.	20/5 1907—1/4 1909.
Eskilstuna	Drätselkammaren i Eskilstuna.	(Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.) (Sv. arbetareförb.) (Oorganis. arb. gen. ombud.)	13/9 1906—1/5 1908.
Gäfle	Drätselkammaren i Gäfle.	Gäfle stads arbetare.	1/5 1906—1/5 1908.
Göteborg	Göteborgs stads hamnstyrelse. gatu- och vägförvaltning. vattenverksstyrelse.	Göteborgs stads arbetare. (Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 8.)	24/5 1907—1/5 1909.
»	Göteborgs stads byggnadschef.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 178 (för stensättare).	30/3 1907—1/3 1909.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb. (för arb. vid hamnstyrelsens reparationsverkstad).	14/1 1908—1/5 1909.
»	Göteborgs stads gasverks styrelse.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. Sv. arbetareförb:s afd. 114.	1/3 1907—1/3 1909.
»	Göteborgs stads renhållningsstyrelse.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 8.	12/1 1908—1/1 1910.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 114.	1/1 1908—1/1 1910.

(**Allmänna arbeten**, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Halmstad	Hamningenjören.	Arb. vid Halmstads hamnbyggnadsarbeten.	8/4 1907— 1/10 1907.
Hudiksvall	Drätselkammaren i Hudiksvall.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 228.	21/11 1907— 1/5 1908.
Hälsingborg	Hälsingborgs stads drätselkammare.	Hälsingborgs stads arbetare.	12/5 1905—12/5 1908.
»	Hälsingborgs stads gasverk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.	1/11 1906— 1/11 1908.
»	Hälsingborgs stads gas- o. vattenverk.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. 31.	16/7 1906— 1/7 1908.
»	Hälsingborgs stads renhållningsstyrelse.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd.	1/1 1906— 1/1 1909.
Kalmar	Hamndirektionen.	D:o d:o afd. 68.	31/7 1907— 1/5 1909.
Karlskrona	Karlskrona gasverk.	D:o d:o afd. 95.	15/7 1907—15/7 1908.
»	Karlskrona stads renhållningsverks styrelse.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 139.	1/10 1907— 1/1 1909.
Karlstad	Karlstads stads drätselkammare. gas- o. vattenverksstyrelse. hamnstyrelse.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 222.	10/5 1907— 1/5 1909.
Kristianstad	Kristianstads stads drätselkammare.	D:o d:o afd. 59.	1/5 1907— 1/5 1910.
»	Kristianstads stads gas- och vattenverksstyrelse.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb. (för retorthusarb. o. maskinister).	10/10 1907— 1/5 1910.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 59.	— 1/5 1910.
Landskrona	Landskrona stads drätselkammare.	D:o d:o afd. 12.	1/8 1906— 1/8 1909.
»	Landskrona stads gas- o. vattenverk.	D:o d:o afd. 12.	1/8 1906— 1/8 1909.
Limhamn	Limhamns köping.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 60.	15/5 1907— 1/4 1909.
Lund	Lunds stads drätselkammare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22 (för arb. vid stadens gatu-, väg- o. andra allm. arbeten).	12/10 1906— 1/6 1908.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22 (för fasta arb. vid Lunds stads planteringsväsen).	1/1 1907— 1/6 1908.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22 (för tillfälliga arb. vid stadens planteringsväsen).	12/10 1906— 1/6 1908.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22 (för fasta arb. vid stadens renhållningsverk).	1/1 1907— 1/1 1909.
»	D:o d:o.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22 (för arb. vid stadens gas-, vatten- och kloakverk).	20/10 1906— 1/10 1908.
Malmö	Malmö stads drätselkammare.	Malmö stads arbetare.	3/4 1906— 1/3 1908.
»	Malmö stads gasverk.	Därstädes anställda arb.	31/10 1905— 1/3 1908.
»	Styrelsen för Malmö stads elektricitetsverk.	Sv. maskinist- o. eldareförb.	15/2 1907— 1/1 1910.

(Allmänna arbeten, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Malmö	Styrelsen för Malmö stads renhållningsverk.	Sv. träarb.-förb:s afd. 15.	1/11 1906— 1/11 1908.
»	Styrelsen för Malmö stads renhållningsverk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/11 1905— 1/11 1906.
»	Malmö hamninrättning.	Därstädes anställda arb.	3/4 1906— 1/8 1908.
Norrköping	Norrköpings stads drätselkammare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54 (för arb. vid vattenledn., gator o. vägar samt hamn).	29/5 1906— 1/5 1908.
»	Norrköpings stads drätselkammares 2:a afd.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54 (för retorteldare, lykttändare, rörarbetare m. fl. arb. vid gasverket).	22/12 1905— 1/6 1907.
Nyköping	Nyköpings stads drätselkammare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 99 (för arb. vid gasverket).	1/1 1908— 1/5 1909.
Stockholm	Stockholms stads arbetschefer o. vidkommande verk.	Stockholms stads arb. (Sv. grof. o. fabr.-arb.-förb:s afd. 37.)	1/5 1907— 1/5 1909.
»	Föreståndaren för Stockholms stads stenhuggerier.	D:o d:o (d:o).	15/5 1907— 1/5 1909.
Söderhamn	Söderhamns stads drätselkammare o. hamndirektion.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 140.	1/1 1908— 1/1 1910.
Södertälje	Södertälje stads drätselkammare.	Södertälje stads arb.	12/12 1906— 1/5 1908.
Trelleborg	Trelleborgs stads drätselkammare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 20.	1/5 1907— 1/5 1910.
Uddevalla	Uddevalla stads drätselkammare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb.	19/9 1907— 1/5 1910.
Ystad	Ystads stads gasverk.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 4.	1/1 1907— 1/8 1909.
Örebro	Örebro stads vattenlednings- och belysningsstyrelse.	Därstädes anställda gasverksel dare. Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 15.	1/5 1907— 1/5 1909.
»	Örebro stads drätselkammare.	Örebro transport- o. byggnadsarb.-ff:ars samorganisation.	22/2 1908— 1/5 1909.
c) *I enskild drift.*			
Alby (Västernorrl. l.)	Alby vattenfalls-A.-B.	Sv. elektr. arb.-förb:s afd. 11.	1/7 1907— 1/7 1910.
Kristianstad	Kristianstads renhållningsbolag.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 59.	1/1 1907— 1/1 1908.
Limhamn	C. A. Ambrosius' gasverk.	Sv. maskinist- o. eldareförb:s afd. 5.	1/5 1907— 1/5 1910.
Malmö	Allm. arb.-gifv.-för. för entreprenörerna för gatuarbetena.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/11 1907— 1/4 1909.
Stockholm	Stockholms stads gatustensättareentreprenörer.	(Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd.)	1/4 1906— 1/4 1908.
»	Stockholms stads renhållningsentreprenörer.	D:o d:o afd. 87.	1/5 1907—30/4 1908.

	Parter.		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
XVIII. Handel och varulager m. m.			
Dalby (Malmöh. l.)	1 handelsfirma.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 127.	28/10 1906— 1/4 1908.
Eskilstuna	2 mejerier.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 116.	1/5 1907— 1/5 1909.
»	E. byggnadsarb.-gifv.-förb.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 16.	12/10 1907— 1/5 1909.
Eslöf	5 handelsfirmor.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 8.	1/5 1907— 1/5 1910.
»	2 handelsfirmor.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 14.	1/2 1908— 1/8 1910.
»	1 handelsfirma.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 8.	31/8 1907— 1/5 1910.
»	Eslöfs nya mejeri.	D:o d:o afd. 8.	
»	1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 8.	19/7 1907— 1/8 1910.
Göteborg	Västkustens petroleum-A.-B.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd.	1/11 1906— 1/1 1909.
»	A.-B. Mjölkförsäljningen Direkt.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 72.	1/8 1907— 1/8 1908.
»	J. Anderssons mjölkförsäljnings-A.-B.	D:o d:o afd. 72.	1/8 1907— 1/8 1908.
»	Sand Johansson & C:o (mjölkförsäljning).	D:o d:o afd. 72.	1/8 1907— 1/8 1908.
»	3 kol- och vedfirmor.	D:o d:o afd. 115.	16/8 1907—31/12 1910.
»	G. köpmäns arb.-gifv.-förb.	D:o d:o afd. 33.	11/10 1907—31/12 1909.
Hälsingborg	1 handelsfirma.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 1.	1/10 1906— 1/10 1908.
»	H. arb.-gifv.-för.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 6.	1/4 1907—31/12 1910.
»	Timmerhandlare och trävarufirmor.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 14.	1/6 1907— 1/6 1910.
Hässleholm	1 handelsfirma.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 24.	25/2 1906— 1/5 1907.
Kristianstad	Kr. handelsför.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 4.	1/6 1907— 1/6 1910.
Landskrona	1 handelsfirma.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 12.	1/9 1905—31/8 1908.
»	1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 12.	1/9 1905— 1/9 1908.
»	1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 12.	25/7 1906— 1/4 1908.
»	4 handelsfirmor.	D:o d:o afd. 12.	1/4 1907— 1/4 1909.
»	1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 12.	10/7 1907— 1/4 1909.
»	A.-B. Silos.	D:o d:o afd. 12.	9/8 1907— 1/9 1908.
»	L. arb.-gifv.-för.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 5.	1/5 1907— 1/5 1910.
Lund	Allm. arb.-gifv.-för. för handlandena och bageriidkarne.	D:o d:o afd. 2.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	D:o d:o för stenkols- och spannmålsfirmor.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 22.	1/9 1906— 1/9 1908.
Malmö	D:o d:o för 1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 3.	28/3 1907— 1/9 1909.
»	2 handelsfirmor.	D:o d:o afd. 3.	1/7 1907—30/6 1907.
»	Skånska frökontoret.	D:o d:o afd. 3.	27/3 1907— 1/9 1908.
»	Sydsvenska petroleum-A.-B.	Därstädes anställda arb.	2/10 1905— 2/10 1908.
»	Skånska landtmännens centralför. m. b. p. a.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	1/7 1906— 1/10 1907.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för 1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 3.	1/7 1906— 1/7 1908.

(Handel och varulager, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Malmö	Svenska kalkförsäljnings-A.-B.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 35.	1/6 1906— 1/6 1908.
»	Stadsbudsföreningarne n:r 2 o. 3.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 1 (för stadsbudens extra arb.).	1/5 1907— 1/5 1909.
»	Stadsbudsföreningen n:r 1.	D:o d:o afd. 1 (för d:o).	1/3 1908— 1/5 1909.
»	Allm. arb.-gifv.-för. för mejerierna.	D:o d:o afd. 1 (för utkörarne).	1/8 1905— 1/8 1909.
»	D:o d:o för d:o.	D:o d:o afd. 1 (för de kvinnl. arb.).	1/4 1907— 1/8 1909.
»	D:o d:o för grosshandels-firmorna.	D:o d:o afd. 1.	1/11 1906— 1/11 1909.
»	D:o d:o för d:o.	D:o d:o afd. 1.	1/4 1907— 1/11 1909.
»	D:o d:o för vinfirmorna.	D:o d:o afd. 1 (för de kvinnl. arb.).	1/4 1907— 1/11 1909.
»	D:o d:o för stenkols- och vedsågerifirmorna.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 3.	10/8 1906— 1/8 1909.
»	4 tidningsutgifvare.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 1 (för tidningsbuden).	1/12 1907— 1/1 1909.
Norrköping	Allm. svenska utsädes-A.-B:s i Svalöf filial.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54.	22/3 1907— 1/4 1908.
»	Norrköpings tapetfabr.	D:o d:o afd. 54.	— 1/4 1908.
»	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd.	4/9 1907—10/5 1910.
»	1 handelsfirma.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 54.	1/5 1906— 1/5 1908.
»	1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 54.	31/8 1906— 1/4 1908.
»	1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 54.	19/7 1907— 1/4 1910.
»	1 handelsfirma.	D:o d:o afd. 54.	14/4 1906— 1/4 1907.
»	2 handelsfirmor.	D:o d:o afd. 54.	3/5 1907— 1/4 1909.
»	9 grosshandelsfirmor.	D:o d:o afd. 54.	12/5 1906— 1/4 1908.
»	22 minuthandelsfirmor.	D:o d:o afd. 54.	nov. 1906— 1/10 1907.
»	Norrköpings utskänknings-A.-B.	D:o d:o afd. 54.	8/9 1906— 1/5 1908.
Nyköping	13 handelsfirmor.	D:o d:o afd. 99.	1/7 1907— 1/7 1908.
Skurup (Malmöh. l.)	3 handelsfirmor.	D:o d:o afd. 119.	1/11 1907— 1/4 1909.
Stockholm	St. handelsarb.-gifv.-förb.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 100.	1/9 1907— 1/7 1909.
»	St. handelsarb.-gifv.-förb. för vinfirmorna.	Sv. bryggeriarb.-förb:s afd. 42.	1/6 1907— 1/6 1909.
»	Murbruksfabrikerna.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 58.	2/9 1907— 1/4 1909.
»	St. mjölkhandlareförb.	D:o d:o afd. 110.	1/7 1907— 1/5 1909.
»	D:o d:o.	Sv. arbetareförb:s afd. 107.	1/7 1907— 1/5 1909.
Trelleborg	Allm. arb.-gifv.-för. för handelsfirmorna.	Sv. varuutkörare- o. handelsarb.-förb:s afd. 9.	1/9 1907— 1/9 1910.
»	1 handelsfirma.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 20.	1/9 1907— 1/9 1908.
Varberg	3 firmor.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 83.	1/7 1906— 1/7 1907.
»	13 handelsfirmor.	D:o d:o afd. 83.	1/7 1906— 1/7 1907.
»	7 d:o.	D:o d:o afd. 83.	1/7 1906— 1/7 1907.
Åstorp (Krist. l.)	1 handelsfirma.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 114.	1/1 1908— 1/1 1909.

XIX. Landtransport.	Parter. Arbetsgifvare	Parter. Arbetare	Giltighetstid
a) *Åkerirörelse.*			
Eskilstuna	E. åkeriägareför.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 16.	1/7 1907— 1/5 1908.
Gäfle	G. droskägare.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 30.	1/5 1907—30/4 1910.
Göteborg	G. åkeriägareför.	D:o d:o afd. 60.	1/8 1906— 1/8 1910.
Karlshamn	K. åkeriägare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 200.	— 1/4 1909.
Karlskrona	K. arb.-gifv.-för.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 102.	14/5 1907—14/5 1908.
Kristianstad	Kr. byggmästareför.	D:o d:o afd. 95.	10/2 1907— 1/4 1908.
Limhamn	Åkeriägarne.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 60.	1/11 1906— 1/5 1908.
Lund	L. åkeriägareför.	D:o d:o afd. 22.	1/9 1907— 1/9 1909.
Malmö	M. droskägare.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 35.	1/3 1907— 1/3 1909.
Norrköping	N. åkeriägareför.	D:o d:o afd. 87.	6/7 1907—15/4 1909.
Nyköping	N. åkeriägare.	Sv. grof- o. fabr.-arb.-förb:s afd. 99.	1/7 1907— 1/7 1908.
Stockholm	St. droskägareför.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 29.	2/8 1907—30/6 1910.
»	St. åkeriidkareför.	D:o d:o afd. 58.	1/4 1906— 1/4 1908.
»	St. hyrverksägare.	D:o d:o afd. 71.	1/1 1906—31/12 1907.
Sundsvall	S. åkeriför.	D:o d:o afd. 114.	1/10 1907— 1/10 1909.
Örebro	Ö. åkeriägareför.	D:o d:o afd. 99.	1/5 1907— 1/5 1909.
b) *Lastning och lossning.*			
Falkenberg	1 firma.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 133 (för transportarb.).	1/1 1908— 1/1 1909.
»	1 firma.	D:o d:o afd. 133 (för bjälkgårdsarb.).	1/1 1908— 1/1 1909.
Gäfle	6 firmor.	D:o d:o afd. 16 (stufveriarb.).	10/5 1907— 1/5 1910.
»	10 firmor.	D:o d:o afd. 19 (hamnarb.).	14/5 1907— 1/5 1910.
Göteborg	Västra kretsen af Sv:s redareför.	D:o d:o afd. 2 (stufveriarb.).	7/10 1907— 7/10 1909.
»	8 kolimportfirmor.	D:o d:o afd. 3 (kolbärare).	1/1 1907—31/12 1910.
» med omnejd	Byggmästarne och 7 leverantörer.	D:o d:o afd. 32 (tegellossare).	1/4 1907— 1/4 1909.
»	Göteborgs murbruks- och sandcement A.-B.	D:o d:o afd. 50 (sandlossare).	1/4 1907—tills vidare.
»	5 spannmålsfirmor.	D:o d:o afd. 85 (spannmålsarb.).	——
»	1 spannmålsfirma.	D:o d:o afd. 85 (spannmålsarb.).	1/11 1907— 1/11 1909.
»	Skånska superfosfatfabrikernas försäljn.-kontor.	D:o d:o afd. 85 (spannmålsarb.).	1/1 1908— 1/1 1910.
»	10 kolimportfirmor.	D:o d:o afd. 113 (kolemottagare).	15/6 1907—31/12 1910.
Halmstad	3 firmor.	D:o d:o afd. 21.	1/1 1907— 1/1 1909.
»	1 firma.	D:o d:o afd. 9 (pitpropsarb.).	1/3 1908—28/2 1910.

(Landtransport, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Arbetare.	Giltighetstid.
Halmstad	1 firma.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 9 (pitpropsarb).	1/3 1908—28/2 1910.
»	6 firmor.	D:o d:o afd. 52 (bjälkgårdsarb.).	28/2 1908—22/2 1910.
»	Skand. granit-A.-B.	D:o d:o afd. 42 (stenlastare).	20/11 1905— 1/1 1908.
Holmsund (Västerb. l.)	1 ångbåtskommissionär.	D:o d:o afd. 80.	28/1 1908—till seglationens slut 1908.
Hälsingborg	Gamla dragarelaget och Nya bärarelaget.	D:o d:o afd. 43.	1/4 1907— 1/4 1912.
»	Gamla dragarelaget.	D:o d:o afd. 46.	5/5 1906— 3/4 1907.
»	H. arb.-gifv.-för. för magasinsfirmorna.	D:o d:o afd. 45.	1/7 1907— 1/7 1909.
»	D:o d:o för stenkolsfirmorna.	D:o d:o afd. 45.	4/10 1907— 1/1 1911.
»	H. stufveri-A.B.	D:o d:o afd. 6.	1/10 1906—31/12 1910.
Härnösand	6 firmor.	D:o d:o afd. 20 (hamnarb.).	febr.1907— 1/4 1908.
»	12 firmor.	D:o d:o afd. 40 (stufveriarb.).	år 1907.
Karlshamn	10 firmor.	D:o d:o afd. 121.	1/6 1907— 1/12 1908.
Karlskrona	Karlskrona stufveri-A.-B.	D:o d:o afd. 28.	25/5 1907—25/5 1909.
»	8 firmor.	D:o d:o afd. 159.	26/3 1907— 1/4 1909.
Karlstad	Karlstads köpmän o. speditörer.	D:o d:o afd. 125.	16/4 1907— 1/5 1910.
Kristinehamn	1 firma.	D:o d:o afd. 48.	1/8 1907—tillsvidare.
»	Mora—Vänerns järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 48.	18/3 1907— » »
Köping	1 firma.	D:o d:o afd. 49.	1/4 1906— 1/3 1909.
Landskrona	8 firmor.	D:o d:o afd. 18.	1/7 1907— 1/7 1910.
Luleå	Norrlands stufvareförb:s afd.	D:o d:o afd. 140.	1907.
Malmö	Ordin. tullpackhuspersonalen.	D:o d:o afd. 151.	1/11 1907— 1/11 1910.
»	2 firmor.	D:o d:o afd. 70.	1/4 1906— 1/4 1909.
»	Malmö stufveri-A.-B.	D:o d:o afd. 7.	16/5 1906— 1/5 1909.
Norrköping	4 kolfirmor.	D:o d:o afd. 57.	1/4 1906— 1/4 1907.
Otterbäcken (Skarab. l.)	Nora Bergslags järnvägs-A.-B.	Sv. arbetareförb:s afd. 120.	1/6 1907—31/12 1908.
Oxelösund (Södermanl. l.)	Oxelösund—Flen—Västmanlands järnvägs A.-B. 1 firma.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 12.	1/1 1908—31/12 1910.
Ronneby	5 firmor.	D:o d:o afd. 127.	22/2 1908— 1/1 1910.
Skutskär (Upps. l.)	6 firmor.	D:o d:o afd. 17.	1/5 1907— 1/5 1910.
Stockholm	St. tegelimportörer och transportbolag.	D:o d:o afd. 86.	1/6 1907— 1/4 1908.
»	Finska ångfartygsrederierna.	D:o d:o afd. 41.	1/2 1907— 1/4 1908.
»	5 kolimportörer.	D:o d:o afd. 11.	1/5 1906— 1/5 1908.
»	Sand- o. murbruksfirmor.	D:o d:o afd.	17/5 1906— 1/4 1908.
»	7 firmor.	D:o d:o afd. 1.	1/4 1907— 1/4 1910.
Sundsvall	Norrlands stufvareförb:s afd.	D:o d:o afd. 8.	1907.
»	S. köpmannaför.	D:o d:o afd. 10.	23/4 1907—tillsvidare.
Söderhamns och Ljusne tullkammardistrikt	3 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 81.	15/3 1907— 1/4 1908.
Trelleborg	Rederi-A.-B. Sverige-Tyskland.	D:o d:o afd. 15.	1/7 1907— 1/7 1908.
»	8 arb.-gifv.	D:o d:o afd. 15.	30/11 1905— 1/11 1907.

(Landtransport, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Uddevalla	4 firmor.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 55.	20/10 1906— 1/10 1909.
Ystad	Ångfartygs-A.-B. Södra Sverige o. importfirmorna.	D:o d:o afd. 31.	16/4 1907—15/4 1908.
Åhus	Hamndirektionen.	D:o d:o afd. 13.	1/4 1905— 1/4 1910.
Västerås	2 firmor.	D:o d:o afd. 78.	1/4 1907— 1/4 1910.
Örebro	Hamnfogden o. godsemottagare vid hamnen.	D:o d:o afd. 99.	1/4 1907— 1/4 1908.
c) *Spårvägar.*			
Göteborg	Göteborgs spårvägars styrelse.	Därstädes anställd personal (för trafikpersonalen m. fl.)	1/9 1906— 1/1 1909.
»	D:o d:o.	D:o d:o (för verkstadspersonalen).	1/9 1906— 1/1 1909.
Hälsingborg	Hälsingborgs stads drätselkammare.	Sv. spårvägsförb:s afd. 6 (för trafikpersonalen).	10/7 1906— 1/7 1910.
»	D:o d:o.	Sv. spårvägsförb:s afd. 6. Sv. järn- o. metallarb.-förb:s afd. (för spårränsare o. verkstadspersonal).	10/7 1906— 1/7 1908.
»	D:o d:o.	Sv. spårvägsförb:s afd. 6 (för vagnsstäderskorna).	27/11 1907— 1/7 1910.
Malmö	Malmö spårvägars styrelse.	Därstädes anställd personal.	1/1 1907— 1/1 1910.
Stockholm	Stockholms nya spårvägs-A.-B.	Sv. spårvägsförb:s afd. 1 (trafikpersonal).	1/1 1907—31/12 1912.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 2 (verkstadspersonal).	1/1 1907—31/12 1912.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 5 (vagnstäderskor).	1/1 1907—31/12 1912.
Uppsala	Uppsala spårvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 10.	1/7 1907—30/6 1912.
d) *Järnvägar.*[1]			
Bergslagernas, Göteborg—Borås, Gäfle—Dala, Stockholm—Västerås—Bergslagens, Grängesberg—Oxelösunds	Bergslagernas järnvägs-A.-B. Göteborg—Borås järnvägs-A.-B. Gäfle—Dala järnvägs-A.-B. Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägs-A.-B. Trafik-A.-B. Grängesberg—Oxelösund.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 49, 103, 105, 136, 142, 146; 121; 4, 15, 192; 5, 11, 12, 13, 178; 6, 18, 19, 20, 21, 88, 114, 201.	1/1 1907, 1/3 1907, 1/4 1907, 1/6 1907—31/12 1910.
Berglagernas, Grängesberg—Oxelösunds	Bergslagernas järnvägs-vägs-A.-B. Trafik-A.-B. Grängesberg—Oxelösund.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 49, 103, 105, 136, 142, 146; 6, 18, 19, 20, 21, 88, 114, 201.	1/1 1907, 1/5 1907—31/12 1910.
Blekinge kustbanor	Mellersta Blekinge järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd:ar 35, 43, 118, 119.	1/10 1906 —31/12 1908.
	D:o d:o.	Blekinge järnvägsmannaför. (tjänstemän).	1/10 1906 —31/12 1908.
	D:o d:o.	Sv:s lokomotivförare- och eldareför:s sekt. 9.	1/10 1906 —31/12 1908.

[1] I ett flertal kollektivaftal vid järnvägarne träda aftalens olika bestämmelser i kraft vid olika tidpunkter.

(**Landtransport**, forts.)	Parter.		Giltighetstid.
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Borås—Alfvesta	Borås—Alfvesta järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 41 o. 145 (för ordinarie personal o. extra linjepersonal).	1/1 1907 / 1/10 1907 —31/12 1910.
»	D:o d:o	D:o d:o afd. 41 (för verkstadspersonal).	1/1 1908 —31/12 1910.
Dala—Ockelbo—Norrsundets	Kopparbergs och Hofors sågverks-A.-B.	Därstädes anställd ordinarie personal.	1/7 1906 / 1/5 1907 —31/12 1910.
D:o d:o d:o	D:o d:o.	Därstädes anställd verkstadspersonal.	1/1 1907 —31/12 1910.
Dalslands	Dalslands järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 182 (för ordinarie personal o. extra linjepersonal).	1/10 1907 / 1/12 1907 —31/12 1910.
»	D:o d:o.	D:o d:o afd. 182 (för verkstadspersonal).	1/10 1907 / 1/11 1907 —31/12 1910.
Dannemora—Hargs . . .	Dannemora—Hargs järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 168.	1/10 1907 / 1/8 1908 —31/12 1910.
Falkenbergs	Falkenbergs järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 124.	1/1 1907 / 1/8 1907 —31/12 1910.
Göteborg—Särö	Järnvägs-A.-B. Göteborg—Särö.	D:o d:o afd. 89.	1/1 1907 / 1/9 1907 —31/12 1909.
»	D:o d:o.	Sv:s lokomotivförare- o. eldareför:s sekt. 10.	1/1 1907 / 1/9 1907 —31/12 1909.
Halmstad—Bolmens . .	Halmstad—Bolmens järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 186.	1/1 1907 / 1/8 1907 —31/12 1910.
Halmstad—Nässjö . . .	Halmstad—Nässjö järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd:ar 14, 46 (för verkstadspersonal).	1/10 1906 —31/12 1910.
Halmstad—Nässjö / Västra centralbanan . .	D:o d:o	D:o d:o afd:ar 14, 45, 46, 204.	1/1 1907 / 1/7 1907 / 1/3 1907 —31/12 1910.
Hjo—Stenstorps	Hjo—Stenstorps järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 189.	1/11 1907 / 1/1 1908 —31/12 1909.
Hvetlanda—Målilla . . .	Hvetlanda—Målilla järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 176.	1/7 1907 —31/12 1909.
Hvetlanda—Säfsjö . . .	Hvetlanda—Säfsjö järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 176. / Oorganiserad personal.	1/1 1907 / 1/6 1907 —31/12 1909.
Härnösand—Sollefteå . .	Härnösand—Sollefteå järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 99.	1/1 1907 —31/12 1909.
Hässleholm—Markaryds, Markaryd—Veinge . .	Hässleholm—Markaryds järnvägs-A.-B. / Markaryd—Veinge järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 75.	1/10 1906 —31/12 1908.
Högfors bruks	Högfors bruks A.-B.	D:o d:o afd. 19.	1/7 1907 —31/12 1910.
Hönshylte—Kvarnamåla	Hönshylte—Kvarnamåla nya järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 26.	1/11 1906 / 1/1 1907 —31/12 1908.
Hör—Hörby	Östra Skånes järnvägs-A.-B. för Hör—Hörby järnväg.	Därstädes anställd personal.	1/8 1906 —31/12 1908.
Jönköping—Gripenbergs	Jönköping—Gripenbergs järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 46.	3/10 1906 —31/12 1910.

(Landtransport, forts.)	Parter		Giltighetstid
	Arbetsgifvare.	Arbetare.	
Kalmar—Berga Kalmar—Torsås, Nybro—Säfsjöströms, Kalmar—Emmaboda	Kalmar läns östra järnvägs-A.-B. Kalmar—Torsås järnvägs-A.-B. Nybro—Säfsjöströms nya järnvägs-A.-B. Kalmar nya järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 29.	1/7 1907 1/10 1907 1/11 1907 —31/12 1910.
Karlshamn—Vislanda	Karlshamn—Vislanda järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 39.	1/11 1906 —31/12 1909.
» »	D:o d:o.	Tjänstemän och kontorsbiträden vid trafikafd.	1/11 1906 —31/12 1909.
» »	D:o d:o.	Sv. järn- o. metallarb.-förb. Sv. järnvägsmannaförb.	1/1 1907 —31/12 1908.
Karlskrona—Växjö	Karlskrona—Växjö järnväg.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 43.	1/10 1906 —31/12 1908.
Karlstad—Munkfors, Nordmark—Klarälfvens, Filipstads norra bergslags	Karlstad—Munkfors järnvägs-A.-B. Nordmark—Klarälfvens järnvägs-A.-B. Filipstads norra bergslags järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 184.	1/1 1907 —31/12 1909.
Kristianstad—Hässleholms	Kristianstad—Hässleholms järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 35.	1/10 1906 —31/12 1908.
Landskrona o. Hälsingborgs	Landskrona o. Hälsingborgs järnvägar.	Därstädes anställda lokförare o. eldare.	1/7 1907 —31/12 1910.
» »	D:o d:o.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 32 o. 33.	1/7 1906 —31/12 1908.
Landskrona—Kjäflinge, Landskrona—Kjäflinge—Sjöbo	Landskrona—Kjäflinge järnvägar. Landskrona—Kjäflinge—Sjöbo järnvägar.	D:o d:o afd. 154.	1/10 1906 1/1 1907 —31/12 1909.
Lidköping—Skara—Stenstorps	Lidköping—Skara—Stenstorps järnvägs-A.-B.	Därstädes anställd linje- och byråpersonal.	1/8 1907 1/9 1907 —31/12 1912.
» »	D:o d:o.	Därstädes anställd verkstadspersonal.	1/1 1907 1/9 1907 —31/12 1912.
Lund—Bjerreds, Lund—Refvinge	Lund—Bjerreds spårvägs-A.-B. Lund—Refvinge järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 151.	1/7 1906 —31/12 1908.
Lund—Trelleborgs	Lund—Trelleborgs järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 36.	1/6 1906 —31/12 1908.
» »	D:o d:o.	D:o d:o afd. 36.	1/6 1907 1/7 1907 —31/12 1908.
Malmö—Genarps	Malmö—Genarps järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 66.	1/10 1906 —31/12 1908.
Malmö—Kontinentens	Järnvägs-A.-B. Malmö—Kontinenten.	D:o d:o afd. 66.	1/6 1906 —31/12 1908.
Malmö—Simrishamns	Malmö—Simrishamns järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 66.	1/6 1906 —31/12 1908.
Malmö—Trelleborgs, Trelleborg—Rydsgårds, Hvellinge—Skanör—Falsterbo	Malmö—Trelleborgs järnvägs-A.-B. Trelleborg—Rydsgårds järnvägs A.-B. Hvellinge—Skanör—Falsterbo järnvägs A.-B.	D:o d:o afd. 37.	1/6 1906 —31/12 1908.

(Landtransport, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Malmö—Ystads	Malmö—Ystads järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 87.	1/1 1906 —31/12 1908.
» »	D:o d:o	D:o d:o afd. 87 (för extra banarb.).	1/7 1907 —31/12 1908.
Mariestad—Moholms . .	Mariestad—Moholms järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 195.	1/10 1907 / 1/6 1908 —31/12 1910.
Mora—Älfdalens	Mora—Älfdalens järnvägs-A.-B:s konkursförvaltn.	D:o d:o afd. 133.	1/6 1907 / 1/10 1907 —31/12 1910.
Nora bergslags	Nora bergslags järnvägs-A.-B.	Stationsföreståndare och kontorspersonalsför. vid N. B. J.	1/4 1907 —31/12 1911.
Nora bergslags, Mora—Vänerns	Nora bergslags järnvägs-A.-B. / Mora—Vänerns järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 131, 133, 135, 139, 144.	1/4 1907 / 1/9 1907 —31/12 1910.
Norsholm—Västervik—Hultsfreds, Mellersta Östergötlands	Norsholm—Ristens kommunikations-A.-B. / Västervik—Åtvidaberg—Bersbo järnvägs-A.-B. / Hultsfred—Västerviks järnvägs-A.-B. / Mellersta Östergötlands järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd:ar 117 o. 185.	1/1 1908 / 1/4 1908 —31/12 1910.
Norra Hälsinglands . .	Norra Hälsinglands järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 71.	1/10 1906 / 1/6 1907 —31/12 1909.
Norra Södermanlands . .	Norra Södermanlands järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 25 (för ordinarie personal o. extra linjepersonal).	1/10 1907 / 1/12 1907 —31/12 1910.
» » . .	D:o d:o.	D:o d:o afd. 25 (för verkstadspersonal).	1/10 1907 —31/12 1910.
Nässjö—Oskarshamns . .	Nässjö—Oskarshamns nya järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 3 o. 143.	1/1 1907 —31/12 1909.
» » . .	D:o d:o	Stationsföreståndare o. kontorspersonal.	1/1 1907 —31/12 1910.
Nättraby—Alnaryd—Eringsboda	Nättraby—Alnaryd—Eringsboda järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 110.	1/11 1907 —31/12 1910.
Sala—Gysinge—Gäfle, Dala—Hälsinglands .	Sala—Gysinge—Gäfle järnvägs-A.-B. / Dala—Hälsinglands järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 121 o. 132 (för ordinarie personal och extra linjepersonal).	1/2 1907 / 1/3 1907 —31/12 1910.
	D:o d:o.	D:o d:o afd:ar 127 o. 132 (för verkstadspersonal).	1/2 1907 / 1/3 1907 / 1/10 1907 —31/12 1910.
Skåne—Smålands . . .	Skåne—Smålands järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 40.	1/1 1907 / 1/8 1907 —31/12 1910.
Stockholm—Nynäs . . .	Trafik-A.-B. Stockholm—Nynäs.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 28 (för ordinarie personal o. extra linjepersonal).	1/7 1907 / 1/2 1908 —31/12 1910.
» » . . .	D:o d:o.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 28 (för verkstadspersonal).	1/1 1908 —31/12 1910.

(Landtransport, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Parter. Arbetare.	Giltighetstid.
Stockholm—Saltsjöns . .	Järnvägs-A.-B. Stockholm—Saltsjön.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 1 (för ordinarie personal och extra linjepersonal).	1/4 1907 / 1/6 1907 —31/12 1910.
» » . .	D:o d:o.	D:o d:o afd. 1 (för verkstadspersonal).	1/4 1907 / 1/6 1907 —31/12 1910.
Stockholm—Västerås—Bergslagens	Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägs-A.-B.	Därstädes anställd verkstadspersonal.	1/1 1907 —31/12 1908.
Södra Dalarnes, Siljans .	Södra Dalarnes järnvägs-A.-B. / Siljans järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 81 o. 158.	1/2 1908 / 1/10 1907 / 1/3 1908 / 1/1 1908 / 1/3 1908 —31/12 1910.
Sölvesborg—Olofström—Elmhults	Sölvesborg—Olofström—Elmhults nya järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb s afd. 119.	1/11 1906 / 1/1 1907 —31/12 1908.
Uddevalla—Lelången . .	Uddevalla—Lelångens järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 169.	1/7 1907 / 1/10 1907 —31/12 1910.
» » . .	D:o d:o.	Därstädes anställda lokomotivförare.	1/7 1907 —31/12 1910.
Varberg—Borås, Borås—Herrljunga	Varberg—Borås järnvägs-A.-B. / Borås—Herrljunga järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd:ar 38 o. 41 (för ordinarie personal o. extra linjepersonal).	1/1 1907 / 1/4 1907 / 1/10 1907 —31/12 1909.
D:o d:o	D:o d:o.	D:o d:o afd:ar 38 o. 41 (för verkstadspersonal).	1/1 1907 / 1/4 1907 / 1/8 1907 —31/12 1909.
Västergötland—Göteborgs	Västergötland—Göteborgs järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 42 (för ordinarie o. extra personal).	1/1 1907 / 1/8 1907 —31/12 1909.
» »	D:o d:o.	D:o d:o afd. 42 (för verkstadspersonal).	1/1 1907 / 1/7 1907 —31/12 1909.
Västra Klagstorp—Tygelsjö.	Västra Klagstorp—Tygelsjö järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 37.	1/6 1906 —31/12 1908.
Växjö—Alfvesta	Växjö—Alfvesta järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 26.	1/11 1906 / 1/1 1907 —31/12 1908.
Växjö—Klafreström—Åsheda, Växjö—Tingsryds	Växjö—Klafreström—Åsheda järnvägs-A.-B. / Växjö—Tingsryds järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 26.	1/10 1906 / 1/1 1907 —31/12 1909.
Ystad—Brösarps	Järnvägs-A.-B. Ystad—Brösarp.	D:o d:o afd. 91.	1/7 1906 —31/12 1908.
Ystad—Eslöfs	Ystad—Eslöfs järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 91 (för lokpersonalen o. banmästarne).	1/7 1906 —31/12 1908.
» »	D:o d:o.	D:o d:o afd. 91 (för öfrig linjepersonal).	1/7 1906 —31/12 1908.
» »	D:o d:o.	D:o d:o afd. 17 (för verkstadspersonal).	1/8 1906 —31/12 1908.
Ystad—Gärsnäs—S:t Olofs	Ystad—Gärsnäs—S:t Olofs järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 17.	1/7 1906 —31/12 1908.
Ängelholm—Klippans .	Ängelholm—Klippans järnvägs-A.-B.	D:o d:o afd. 137.	1/1 1907 / 1/8 1907 —31/12 1909.

(Landtransport, forts.)	Parter. Arbetsgifvare.	Arbetare.	Giltighetstid
Östra centralbanan . . .	Östra centralbanans järnvägs-A.-B.	Därstädes anställd personal.	1/1 1907 — 1/1 1910.
Östra Skånes	Östra Skånes järnvägs-A.-B.	Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 35 (för trafik- o. kontorspersonal).	1/5 1906 —31/12 1908.
» »	D:o d:o.	D:o d:o afd. 155 (för verkstadspersonal).	1/7 1907 / 1/9 1907 —31/12 1910.
XX. Sjötransport.			
Riksaftal	Sveriges redareför.	Sv. maskinistförb.	1/1 1907— 1/1 1910.
Stockholm och Uppsala .	3 transportbolag.	Rorgängare-, pråmskeppare-, last- o. lossningsarb.-ff.	15/7 1906— 1/4 1908.
Göteborg	G. rederiför.	Sv. sjömans- o. eldareförb:s afd.	1/1 1907— 1/1 1909.
»	5 bogserbåtsrederier.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 93.	1/7 1907— 1/7 1910.
Linköping	9 redare.	D:o d:o afd. 92.	Seglationsåren 1907—1909.
Norrköping	Transport- och bogseringsfirmorna.	D:o d:o afd. 5.	apr. 1907— 1/4 1908.
Stockholm	Redare för skärgårdsångare.	Sv. maskinistförb.	1/5 1907— 1/1 1910.
»	Nya ångslups-A.-B. Smedsudden.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 53.	1/4 1907— 1/4 1911.
»	Stockholms ångslups-A.-B.	D:o d:o afd. 53.	1/4 1907— 1/4 1912.
»	3 bogserbåtsrederier.	D:o d:o afd. 53.	1/4 1907— 1/4 1910.
»	Ångfartygs-A.-B. Södra Sverige.	Sv. sjömans- o. eldareförb.	29/9 1906— 1/1 1908.
Ålabodarna (Malmöh. l.)	3 tegelbruk.	Sv. transportarb.-förb:s afd. 56.	1/4 1907—tillsvidare.
XXI. Diverse.			
Stockholm	Göteborgssystemets i Stockholm föreståndareför.	Göteborgssystemets i Stockholm servitörför.	1/4 1908— 1/4 1910.
»	Kungl. teaterns styrelse.	St. teaterarb.-ff.	säsongen 1907—1908.

KOLLEKTIVAFTAL INOM OLIKA NÄRINGSGRENAR

(I URVAL)

I. Jordbruk och trädgårdsskötsel.

Aftal mellan Skånska landtmännens arbetsgifvareförening samt Skånska landtarbetareförbundet och dess afdelningar n:o 40 i Kattarp för gårdarna Rögle, Västraby, Bjerbolund, Högh'ult, Stureholm, Lönhult, Johanneshus, Rönhult, Vegeholm och Oregården samt n:o 47 i Spannarp för gårdarna Häringe, Karindal och Spannarp.

Allmänna grunder.

1. Lagstadd fullgod statkarl.

a) Kontant lön 300 kronor, 1,020 kg. råg, 180 kg. korn, 10 hl potatis eller 1,200 sträckmeter potatisland, 20 hl. stenkol och 2 lass risbränsle eller 25 hl. stenkol, 3 liter söt mjölk dagligen, bostad och hage; fri läkarevård af godsets läkare och medicin, som af denne ordineras, åt statkarlen själf och hans familj.

b) Med stall- och ladugårdsskötare få andra aftal göras, dock ej på lägre villkor än hvad i detta aftal sägs.

c) En tolftedel af spannmålen lämnas pr månad och förskottsvis,

af kontanta lönen utlämnas 20 kronor vid hvarje månads slut samt återstoden vid tjänsteårets slut.

d) Statkarlar, utom stall- och ladugårdsskötare, erhålla sex fridagar under året, däribland 1 maj, de öfriga dagarna på med arbetsgifvaren öfverenskomna tider och utan afdrag å lönen.

Stall- och ladugårdsskötare erhålla utan löneafdrag sexton fridagar under året, hälften under vintern och hälften under sommaren, å tider enligt öfverenskommelse med arbetsgifvaren, men därutöfver inga så kallade frisöndagar.

e) Städsel, uppsägning och afflyttning sker i enlighet med legostadgans föreskrifter.

f) Statkarl åtnjuter fri bostad, som underhålles af arbetsgifvaren, och hage samt fria dragare och vagn för hemforsling af vedbrand och kol för husbehof å öfverenskommen tid och för en väglängd af högst 1½ mil.

2. Fullgod daglönare.

a) Aflöningen utgår med 25 öre pr timme året rundt.

b) Hvarje fredags afton utbetalas till daglönare, hvad han har förtjänt, dock så att arbetsgifvaren äger rätt att å aflöningen innehålla 25 öre pr dag, intill 25 kronor, för den som är anställd på minst 4 månader. Dessa innestående medel utbetalas först vid aftalstidens slut och anses förverkade, om daglönaren lämnar sin plats före aftalstidens utgång. Sålunda förverkade medel öfverlämnas af arbetsgifvaren såsom gåfva till kronprinsessan Victorias sanatorium för skrofulösa barn vid Skelderviken.

c) Fria utan afdrag på aflöningen äro daglönare eftermiddagarne till jul-, nyårs- och midsommarafton.

d) Daglönare, som bo i s. k. dagsverksstugor, erhålla fri vedbrand, öfriga erhålla för hemforsling af vedbrand till husbehof hästar och vagn i likhet med hvad som för statkarlar är föreskrifvet.

e) Mjölk, spannmål, potatis och dylikt lämnas åt daglönare för eget behof af arbetsgifvaren i mån af tillgång och efter i orten gängse pris, på af arbetsgifvaren bestämda tider.

f) Daglönare antages på viss tid eller tillsvidare och, om aftalstiden är fyra månader eller därutöfver, enligt skriftligt affattadt arbetsaftal.

g) Särskildt under skördetid eller andra brådskande tillfällen får daglönaren icke utan tvingande skäl uteblifva från arbetet.

h) Daglönare, som är skriftligen anställd för en tid af minst fyra månader, erhåller

Jordbruk. läkarevård och medicin i likhet med hvad för statkarl är föreskrifvet.

3. Mjölkerskor.

En mjölkerska är skyldig mjölka högst 18 fullmjölkande kor.

Särskilda bestämmelser.

a) Statkarl och daglönare, som köra hästar, äro skyldiga att före arbetstidens början på morgonen samt äfven sön- och helgdagsmorgnar göra rent under samt väl rykta sina körhästar utan särskild ersättning.

b) Liar, då sådana gagnas, skola vara slipade före arbetstidens början.

c) Arbetstider på arbetsplatsen: under månaderna mars till och med oktober 10 timmar, november och februari 9 timmar, december och januari 8½ timmar.

Under tiotimmarsdagen fördelas arbetstiden af arbetsgifvaren mellan kl. ½ 7 f. m. och 7 e. m., under iakttagande af att någorlunda lika antal arbetstimmar kommer före och efter middagsrasten, och under nio och åtta och en half timmarsdagen i förhållande därefter. Vid skördetiden eller vid andra brådskande tillfällen kan arbetstiden ändras enligt öfverenskommelse.

d) Öfvertidsarbete betalas med 33 öre pr timme. Öfvertid beräknas ej förr än arbetet för dagen pågått tio timmar. Om arbetet fortsättes längre under 9 och 8½ timmarsdagen, erhålla daglönare vanlig timpenning intill 10 timmars arbete och statkarlar lika med daglönare.

Extra söndagsarbete betalas med 40 öre pr timme.

Dessa bestämmelser om arbetstider och om öfvertidsarbete gälla ej för stall- och ladugårdsskötare.

e) Stalltjänst och ladugårdsturer utgöras i tur och ordning af såväl statkarlar som daglönare, äfven sön- och helgdagar, mot en ersättning af för daglönare gällande daglön.

f) Ackordsarbete kan förekomma enligt öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och arbetaren.

g) Det åligger arbetsgifvaren att låta försäkra sina med skriftligt aftal anställda arbetare mot skada till följd af olycksfall i arbete i enlighet med lagen af 5 juli 1901, dock så, att dagsersättning för öfvergående skada utgår med en krona från och med fjärde dagen efter läkarebehandlingens början. Vid bestämmande af invaliditetsgraden hänskjutes frågan till Riksförsäkringsanstalten.

Statkarl har dock ingen rätt till dagsersättning för oförmåga till arbete, om han under tiden åtnjuter full lön.

h) Det är samtliga arbetares oafvisliga plikt att under arbetstiden uppträda nyktert och skötsamt. Den arbetare, som under arbetstiden visar sig berusad, äger arbetsgifvaren att, efter gifven varning om förseelsen upprepas, omedelbart afskeda.

I sammanhang härmed vill underhandlingskommittén uttala önskvärdheten af, att arbetsgifvaren ej trakterar sina arbetare under arbetstiden med spritdrycker.

i) Under iakttagande af detta aftals föreskrifter i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, fritt antaga och afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej. Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

j) Under tiden detta aftal är gällande, får ej vare sig strejk, blockad eller lockout proklameras, och skola därför alla meningsskiljaktigheter rörande tolkningen af detta aftal — äfvensom andra tillfälliga tvister —, om de icke genom förlikning kunna biläggas mellan organisationerna, hänskjutas till en af tre personer bestående skiljenämnd, hvaraf parterna utse hvardera en representant samt dessa tillsammans den tredje, som skall tjänstgöra såsom nämndens ordförande. Nämnden skall fälla utslag i tvistefrågorna till senast 14 dagar efter det den blifvit påkallad, så vida ej alla nämndens ledamöter skulle vara ense om en ytterligare förlängning af tiden. Skulle de två ledamöterna ej kunna enas om valet af ordförande, utses denna enligt lag.

k) Detta aftal gäller från dagen för dess undertecknande af båda organisationerna och intill den 1 november 1909.

Sker ej uppsägning från någondera sidan före den 1 augusti 1909, anses aftalet förlängdt på 1 år.

Då uppsägning sker, skall densamma, för att vara giltig, vara åtföljd af förslag till nytt aftal.

l) Med personer under 18 eller öfver 60 år må dock annat aftal kunna träffas.

m) För öfrigt må ingen antagas på lägre villkor eller på längre tid, än hvad i detta aftal bestämmes.

n) Detta aftal skall kompletteras med ett skriftligt personligt arbetsaftal, för viss tid, med hvarje särskild arbetare, t. ex. så lydande:

På i detta allmänna aftal bestämda villkor antager jag plats hos N. N. såsom .... från och med den ..... till och med den ..... (under 00 månader från och med den ..... (och är städjepenning bekommen med 00 kronor).

Ort och dag.
Namn.

På i detta allmänna aftal bestämda villkor antager jag N. N. i min tjänst såsom .... från och med den..... till och med den..... (under 00 månader från och med den.....).

Ort och dag.
Namn.

Eslöf den 28 oktober 1907.

N. N.
(Statens förlikningsman.)

För *Skånska landtmännens arbetsgifvareförening.*

För *Skånska landtarbetareförbundet.*

För *Skånska landtarbetareförbundets afdelning N:r 40 i Kattarp.*

För *Skånska landtarbetareförbundets afdelning N:r 47 i Spannarp.*

Löneaftal emellan ägaren af Källesjö gård och lokalafdelningen n:r 2 af Skånska landtarbetareförbundet.

§ 1.

Giltighetstid.

Öfverenskommelsen gäller från den 1 november 1907 till den 24 oktober 1908, med undantag för dem, som stanna kvar; för dessa räknas aftalet från den 24 oktober. Sker ej uppsägning från någondera sidan före den 1 augusti 1908, gäller öfverenskommelsen ytterligare ett år.

§ 2.

Arbetstid.

Den reglerade arbetstiden är från den 1 april till den 1 oktober från kl. 7 f. m. till 6,30 e. m., från den 1 oktober till den 1 april från kl. 7 f. m. till kl. 5 e. m. med 1½ timmes middagsrast; undantagandes december och januari, då arbetet slutar kl. 4,30 e. m. med en timmes middagsrast.

§ 3.

Statare.

För statare utbetalas en kontant lön af 250 kr., 700 kilo råg, 700 kilo korn, 3 liter söt, 5 liter skummad mjölk dagligen, 1,200 sträckfamnar potatis, 5 lass baska, fritt hemkördt, tjugofem kr. till stenkol, fri bostad med hage.

Till ryktare utbetalas en kontant lön af 275 kr.

§ 4.

Den kontanta lönen utbetalas med 20 kr. den 1:sta i hvarje månad samt återstoden den 24 oktober; spannmålen utlämnas med 58 kilo råg och 58 kilo korn den sista i hvarje månad.

§ 5.

Statdrängarna skola utan särskild ersättning utföra rykt och gödsling innan arbetets början å de hästar de köra.

§ 6.

Ogifta drängar betalas med en lön af 325 kr. samt kost och logi.

§ 7.

Daglönare.

Daglönarna erhålla från den 1 april till den 1 juni 2 kr. 25 öre, från den 1 juni till den 1 december 2 kr. 50 öre, från den 1 december till den 1 april 2 kr. pr dag. Ynglingar, som fyllt 16 år, betalas med 50 öre mindre.

§ 8.

Kvinnliga arbetare.

Kvinnliga arbetare betalas med 1 kr. och 25 öre, från den 1 april till den 1 dec. med 1 kr. och 50 öre pr dag, och skall statkvinnan först hafva arbete, om så önskas, sedan i tur och ordning som de arbetat vid gården; utom dagsverke, som göres vid påfordran.

§ 9.

Statkvinnan skall mjölka och deltaga i gårdens arbete, om hon därtill ej är förhindrad.

§ 10.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete betalas med 35 procent för söckendagar samt 50 procent för helgdagar. För kreatursskötare räknas ingen procent.

§ 11.

Fridagar.

Fridagar den 1 maj, mars och november torgdagar. Då helgafton inträffar, såsom jul-, nyårs-, tretton-, påsk-, pingst- och midsommaraftnar, afstannar arbetet kl. 12 middagen mot hel daglön.

Jordbruk.

§ 12.

Föreningsrätt.

Föreningsrätten erkännes.

§ 13.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetarna olycksfallförsäkras på arbetsgifvarens bekostnad med kr. 1:50 pr dag, räknadt från och med den dag han af läkare förklaras oförmögen till arbete.

§ 14.

Sjukvård.

Arbetsgifvaren lämnar fri läkarevård genom den af honom antagna läkaren äfvensom af densamma föreskrifven medicin såväl till arbetarna som till deras familjer.

§ 15.

Af detta aftal äro tvänne hvarandra lika exemplar upprättade, hvaraf hvardera parten erhållit ett.

Källesjö den 18 juli 1907.

N. N. *Å föreningens vägnar.*
(Arbetsgifvaren.)

Arbetsaftal mellan å ena sidan ägaren af Åby gård och å andra sidan Valbo landtarbetarefackförening (afdelning af Mellersta Sveriges landtarbetareförbund)

gällande från den 1 oktober 1907 till den 1 oktober 1908 med tre månaders ömsesidig uppsägning.

Arbetslönen utgör för:

fullt arbetsför man öfver 18 år	25 öre pr tim.		
yngling som ej fyllt 18 år . . .	19	»	»
» » » » 17 » . . .	18	»	»
» » » » 16 » . . .	14	»	»

I de fall, att tvistigheter kunna uppstå angående viss persons arbetsduglighet och rättighet att hafva anspråk på ofvanstående förmåner, hänskjutas dessa till afgörande af en kommitté, hvilken utses sålunda: förvaltningen för Åby gård utser två, och Valbo landtarbetarefackförening eller arbetarne vid Åby utse två ledamöter, dessa fyra utse gemensamt femte man, som tilltillika är kommitténs ordförande. Kunna dessa fyra af parterna utsedda ledamöter icke enas om den femte, skall landshöfdingen i Gäfleborgs län anmodas att utse densamma.

Till gift arbetare lämnas fri bostad om ett rum och kök.

För fullt arbetsför man, som endast åtnjuter bostad af ett rum, är aflöningen 1 öre högre pr timme.

För arbetare, hvilka icke åtnjuta fri bostad, är timlönen 2½ öre högre pr timme.

Öfvertidsarbete betalas med 25 öre pr timme. Natt- eller söndagsarbete med 50 öre pr timme. Detta gäller för fullt arbetsför man. Ynglingar under 18 år erhålla för dem fastställd timpenning äfven vid öfvertidsarbete samt för natt- eller söndagsarbete respektive 35, 30 och 25 öre pr timme.

Under månaderna april t. o. m. september börjar arbetet kl. 7 f. m. samt fortgår till kl. 7 e. m. med afbrott 1 ½ timme för frukostrast, och 1 ½ timme för middagsrast. Under månaderna oktober t. o. m. mars börjar arbetet kl. 7 f. m. samt fortgår till mörkrets inbrott, med afbrott 1 timme för middagsrast.

Dagen före sön- och helgdagar upphör arbetet en timme tidigare, med undantag för vintermånaderna.

Julafton, midsommarafton och första maj äro fridagar, såvida ej annorlunda mellan arbetsgifvaren och arbetarne öfverenskommes.

Som öfvertidsarbete räknas det arbete, som utföres mellan kl. 4,30 och 7 f. m. samt mellan kl. 7—8 e. m. Arbete, som utföres mellan kl. 8 e. m. och 4,30 f. m., räknas såsom nattarbete.

Handredskap tillhandahålles af arbetsgifvaren. Redskapen skola af arbetarne väl bevaras och vårdas.

Arbetarna äga rätt att erhålla s. k. sekunda ved till pris af kr. 4:50 pr 3 alnars famn. Dock ej mer än 7 famnar pr familj till detta pris.

Arbetare jämte familj erhåller fri läkarevård.

För ackordsarbete utgår betalning efter öfverenskommelse i hvarje särskildt fall mellan arbetsgifvaren och arbetarna.

Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet samt äger rätt att fritt antaga och afskeda arbetare utan fackföreningens inblandning, där det ej sker i strid emot denna öfverenskommelse.

Föreningsrätten hålles i helgd, och få inga afskedanden eller trakasseringar företagas för medlemskap i fackföreningen.

Arbetarna skola uppföra sig nyktert och ordentligt samt beredvilligt ställa sig förmans befallningar till efterrättelse.

Inom ramen för detta aftal äger förvaltningen vid Åby gård att med hvarje särskild arbetare träffa aftal om den tid för hvilken han skall vara anställd med iakttagande utaf att anställningstiden för fast anställd arbetare skall vara minst 6 månader. Då icke uppsägning från någondera sidan ägt rum två månader före anställningstidens utgång, anses anställningen förnyad för ytterligare 6 månader.

För tillfälligt anställda arbetare gäller uppsägningstid enligt öfverenskommelse i hvarje särskildt fall.

Ofvanstående arbetsaftal är af undertecknade godkändt och antaget att träda i kraft från dag som ofvan angifvits

Åby gård den 23 september 1907.

N. N.
(Arbetsgifvaren.)

För *Valbo landtarbetarefackförening.*

Löne- och arbetsaftal mellan Linköpings trädgårdsförenings park samt afdelning 6 i Linköping af Sv. trädgårdsarbetareförbundet.

§ 1.

Arbetslön.

Biträden öfver 18 år, anställda som yrkeslärda i trädskolor eller växthus, erhålla en aflöning af minst 60 kr. pr månad.

§ 2.

Trädgårdsarbetare öfver 18 år, som icke kan anses som yrkeslärd i någon af dessa grenar, betalas med minst 2 kr. och 50 öre pr dag.

§ 3.

Arbetstid.

Arbetstiden bestämmes till 11 timmar dagligen under tiden från den 1 april till den 1 november, samt 9 timmar under den öfriga delen af året. Lördagar och helgdagsaftnar under tiden från den 1 april till den 1 november slutas arbetet en timme tidigare än öfriga dagar.

§ 4.

Söndagsarbete.

Hvarje söndag må minst hälften af den i växthusen fast anställda arbetsstyrkan vara fri. De arbetande må endast utföra naturnödvändigt arbete. Som sådant räknas eldning, täckning, luftning, skuggning och vattning samt afskärning af blommor, som icke utan skada kan förrättas på annan dag.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

För öfvertid och söndagsarbete, som ej är naturnödvändigt, betalas 40 öre pr timme.

§ 6.

Första maj.

1:a maj arbetas till kl 12 middag. De arbetare, som på grund af arbetets natur icke kunna erhålla ledighet, betalas med 60 öre pr timme för den tid de arbeta efter kl. 12.

§ 7.

Arbetsledning och föreningsrätt.

Arbetarnas föreningsrätt lämnas fri och oinskränkt. Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet och, då giltig anledning föreligger, afskedar arbetare. Dock fordras 14 dagars uppsägningstid; samma uppsägningstid fordras äfven från arbetarnes sida.

§ 8.

Ordningsregler och giltighetstid.

Arbetare åligger att i sitt arbete uppträda nyktert och ordentligt samt med omsorg förrätta honom ålagda arbeten. Arbetare, som uppträder berusad på arbetsplatsen, må omedelbart afskedas. Arbetare är skyldig att noggrant iakttaga den fastställda arbetstiden samt att icke utan skäl uteblifva från arbetet.

Förestående aftal gäller från den 1 september 1907 till den 1 april 1909 med 3 månaders uppsägningstid. Sker ej uppsägning i rätt tid, gäller aftalet ytterligare ett år i sänder med samma uppsägningstid.

Linköping den 12 augusti 1907.

För *Linköpings trädgårdsförenings park.*

För *Sv. trädgårdsarbetareförbundets afdelning 6.*

För *Svenska trädgårdsarbetareförbundets styrelse.*

II. Skogsbruk.

Skogs-afverkning.

Öfverenskommelse emellan Kramfors aktiebolag å ena sidan och Tåsjö, Rörströms och Dorotea skogsarbetareafdelningar å andra sidan för innevarande vinter angående sagda bolags afverkningar å Lunne och Backsvedjans skogar inom Tåsjö socken, tillhörande Dorotea afverkningsdistrikt.

§ 1.

Det rådande auktionssystemet upphäfves, och uppgörelse om timmerkörning och därmed omfattande arbeten sker genom af organisationen tillsatta kommitterade, hvad för afdelningen i fråga beträffar.

§ 2.

Bolaget äger fritt att antaga körare. Föreningsrätten lämnas å ömse sidor okränkt; anse arbetarne, att afstängning ägt rum, som kan tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de genom sin organisation påkalla undersökning.

§ 3.

Körarne anskaffa själfva sina huggare och öfriga arbetare, som äfven af dem likvideras. Likvid utbetalas en gång i månaden intill 80% af öfverenskommet pris vid närmaste by intill afverkningsplatsen, som beräknas efter det antal timmer, som uppräknats å vattendraget.

§ 4.

Minimiaflöningen för körning och huggning utgår med femton (15) % tillägg utöfver det pris, som enligt stämplingslängd öfver Lunne skog af den 27 september 1907 och Backsvedjans skog af den 2 augusti 1906 föreslagna väglängd med procent prisnotan litt. B till grund för körkontrakt. För i famnar hugget pappersvirke å Backsvedjans skog betalas 6 à 6,50 pr famn skillnad efter väglängd enl. stämplingslängden.

Lump och vrak ersättes till huggare med:

för vrak 10 öre för träd 5 fot från marken 9″ och däröfver,

för vrak 5 öre för träd därunder,

för lump 5 öre för träd 5 fot från marken 9″ och däröfver.

för lump 2 ½ öre för träd därunder;

denna ersättning upptages å körarens räkning, som genom deras försorg öfverlämnas till respektive huggare. Dagaflöning för arbetsdag är beräknad till kr. 4 — samt å Lunne skog ersättes af körarne till huggarne 15 öre pr stock.

§ 5.

Beslutar bolaget att i likhet med förra året uttaga s. k. vidhängande lumpvirke, så utgår ersättning därför utöfver den kontrakterade procenten med å prisnotan litt. B.

för 1,000 m. $2^{7}/_{10}$ öre kbf. enl. uppr. kuberingstab.
» 2,000 » $2^{9}/_{10}$ » » » » »
» 3,000 » $3^{1}/_{10}$ » » » » »
» 4,000 » $3^{6}/_{10}$ » » » » »
» 5,000 » $4^{1}/_{10}$ » » » » »
» 6,000 » $4^{9}/_{10}$ » » » » »
» 7,000 » $5^{7}/_{10}$ » » » » »

§ 6.

Bolaget låter på sin bekostnad å Backsvedjans skog uppföra bostäder, s. k. kojor, rök- och dragfria med vattentäta tak, samt fönster stort nog att insläppa erforderligt dagsljus med skilda rum för hästar och folk.

Vid Lunne skog eller afverkning ersättes af bolaget 15 kr. för häst i bidrag för liknande ändamål. Bostäderna å sagda skog ingår i det beslutade priset för körning och huggning, men utgår bidraget i fråga, så att det i arbetarnes intresse skall ligga att få s. k. kojorna så ändamålsenliga och trefliga som möjligt. Virket därtill utstämplas af bolaget.

§ 7.

Bekostnad af såväl hufvudbasväg som bibasvägar som skotvägar ingår i ackordspriset, äfven desammas underhåll.

§ 8.

Inträffar naturhinder under afverkningen, så att en del träd och timmer blifva kvar i skogen, så bestämdes, att i svårare fall afsyning ej sker, och i ringare fall får virket utköras kommande vinter, då körlön betalas i likhet med det nu kontrakterade priset, och den påförda skadeersättningen återfås.

Bestämdes, att de nu föreskrifna skadeersättningarna enl. kontrakt skola respekteras.

§ 9.

Körarne böra hafva sina hästar försäkrade, premierna äro inberäknade uti ofvan uppgjorda priser.

§ 10.

Dagspenningen för häst och karl är beräknad och bör utgå med cirka 10 à 12 kronor per arbetsdag för skogsarbete under vintern.

§ 11.

Alla i bolagets tjänst anställda arbetare, ej deras familjer, erhålla fri läkarevård å Dorotea kyrkoplats samt fri medicin och vid behof fri lasarettsvård samt vid olycksfall 1 kr. för dag f. o. m. 4:de dagen och till den 60:de dagen, därefter i enlighet med lagen af den 5:te juli 1901 angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete. *Skogsafverkning.*

§ 12.

Det bör ligga såväl i förmännens som arbetarnes intresse att genom städadt och humant uppträdande å ömse sidor söka förekomma tvistigheter.

§ 13.

Afsyning skall ske på våren och likvid för utfördt arbete senast den 1:sta augusti 1908 å Dorotea kontor.

§ 14.

Sålunda till ömsesidig belåtenhet uppgjordt i trenne exemplar, som mellan kontrahenterna växlats.

Dorotea den 30 oktober 1907.

För *Kramfors aktiebolag.*

För *Svenska sågverksindustriarbetareförbundet.*

För *Skogsarbetareafdelningen.*

Arbetsaftal emellan Nedre och nedersta Dalälfvens flottningsföreningar och arbetare vid Färnäs och Remsö skiljeställen, Sjöbo, Fyllningen, Östveda, Gysinge, Östa, Ängsön, Hjertsholma och Näs färja samt Elfbro i Avesta, *Flottning.*

att vara gällande från 1 maj 1907 med 6 månaders ömsesidig uppsägning.

§ 1.

Arbetstid.

Ordinarie arbetstiden är under alla förhållanden 10 timmar hvardagsdygn, med början — när endast dagsarbete förekommer — kl. 6 f. m. med undantag af måndagar, då arbetet börjar kl. 7 f. m., frukostrast mellan kl. 8—8,30 f. m., middag kl. 1—2 e. m. samt 1/2 timmes kafferast på eftermiddagen.

Arbetet slutar kl. 6 e. m. förutom lördags och helgdagsaftnar, då arbetet slutar kl. 5 e. m. med borttagande af kafferasten.

Ström- och sjöflottare, som ej önska någon kafferast på eftermiddagen, erhåller 1/2 timmes längre middagsrast i stället för kafferasten.

§ 2.

Vid skiftgång fördelas arbetstiden af vederbörande förman.

§ 3.

Samma arbetstid — 10 timmar — gäller äfven för hösten, då kortare dagar inträda.

§ 4.

Timpenning.

I aflöning för duglig flottningsarbetare från och med 18 års ålder betalas trettio (30) öre pr timme.

I aflöning för duglig flottningsarbetare under 18 år betalas proportionellt med afseende på ålder och yrkesskicklighet, med 20 öre såsom minimigräns.

Af ångbåtspersonalen erhåller styrmannen kr. 80:— samt eldaren och de två besättningskarlarne hvardera kr. 75:— pr månad.

Öfvertidsarbete för ångbåtspersonalen ersättes med 30 öre per timme och räknas öfvertidsarbetet från kl. 6 e. m. till kl. 6 f. m. För sön- och helgdagsarbete erhåller ångbåtspersonalen 60 öre per timme.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete å hvardagar ersättes med 50 % förhöjning, sön- och helgdagsarbete ersättes med 100 % förhöjning. Det senare

Flottning. räknadt från kl. 6 e. m. dag före helg till kl. 6 f. m. nästpåföljande söckendag.

§ 6.

Aflöningsdag.

Aflöning utbetalas till arbetarne hvarannan fredag och vid inträffande af helg å aflöningsdag, näst föregående söckendag.

§ 7.

Läkarvård m. m.

Fri läkare och vid behof lasarettsvård åtnjutes vid förekommande sjukdoms- och olycksfall, skolande vederbörande förman i tid härför vidtaga erforderliga åtgärder.

Ersättning för skada till följd af olycksfall i arbetet utbetalas enligt lag.

Särskilda bestämmelser.

§ 8.

Jämnt arbete garanteras, med utbekommande af aflöning enligt aftalets bestämmelser, under den tid flottningen pågår, dock med rättighet för flottningschefen att minska antalet arbetare, när förhållandena så påfordra. Börande vid sistnämnda tillfälle den största möjliga rättvisa tillämpas.

§ 9.

Vid vinterarbetens utförande skola flottningsarbetare i första hand ihågkommas.

§ 10.

Om ogynnsam väderlek uppstår under arbetet, så att detsamma måste afbrytas, åtnjutes ändock full aflöning.

§ 11.

Förmän, äfvensom ångbåtsbefälhafvare, skola lägga i dagen ett humant och med sina åligganden förenligt, värdigt uppförande gent emot sina arbetare, och åligger det arbetarne att städse under arbetets gång iakttaga ett nyktert och ordentligt uppförande.

§ 12.

Giltighetstid.

Detta arbetsaftal gäller till ovillkorlig efterrättelse för båda parterna från 1:sta maj 1907.

Antages för *Nedre Dalälfvens flottningsförening.*

Antages för arbetarne vid Elfbro, Avesta.

N. N.

(26 namnunderskrifter.)

Aftal mellan Indals älfs flottningskompani och Indals älfs flottningsarbetarefackförening (afdelning af Svenska sågverksindustriarbetareförbundet).

Emellan Indals älfs flottningskompani och Indals älfs flottningsarbetarefackförening har i dag arbetsaftal träffats enligt särskildt upprättade kontrakt, förbindande vi oss å ömse sidor fri och oförkränkt föreningsrätt hvarå detta bevis lämnas.

I tvänne exemplar upprättadt och växladt.

Sundsvall den 29 april 1907.

För *Indals älfs flottningskompani.* För *Indals älfs arbetarefackförening.*

Kontrakten lyda som följer:

Kontrakt.

Undertecknade, som af **Indals älfs flottningskompani** blifvit antagna för innevarande års flottningstid i storflottningsarbetena vid Löfudden, förbinda sig härmedelst att med noggrannhet och flit verkställa dessa arbeten i enlighet med nedanstående bestämmelser och på följande villkor:

1:o) Arbetet påbörjas och afslutas på de tider, som af flottchefen eller hans ombud bestämmes, och åligger det undertecknade att genast efter erhållen kallelse inställa sig vid Löfuddens storflottplats.

2:o) Undertecknade hafva alla lika skyldighet till göromålens verkställande och rättighet till förtjänst i den mån gemensamt arbete utgjorts.

3:o) Vi förbinda oss att med tillräckligt manskap å anvisade platser i storflottar sammanlägga allt det virke, som landlägges å Löfuddens område, hvilket räknas från Fjäls f. d. färjställe ned till älfmynningen utefter både norra och södra älfgrenen.

4:o) Hopläggningen af storflottarna skall verkställas med all möjlig noggrannhet såväl som utläggning och nedforsling af desamma till Klingerfjärden för att vidare utan olägenhet kunna befordras med bogserbåt. Såvidt möjligt skola storflot-

tarna hopläggas så, att långsidorna blifva linjeraka och med undvikande af tomrum inuti desamma.

5:o) *Om något virke vid storflottläggningen eller eljest lösrifves, skall detsamma ovillkorligen genast tillvaratagas och uppdragas på den flotte det tillhör eller, om detta icke kan göras, hopdragas tillsammans med annat, samma ägare tillhörigt virke.*

6:o) Minst 2:ne man eller så många, som erfordras, skola medfölja hvarje storflotte till sin bestämmelseort i och för frånskiljning af virke vid de respektive sågverken och under bogseringen noga tillse, att ej något virke bortkommer och att på rätt plats uppdraga det lösslitna virket. För öfrigt skola de order ångbåtsbefälhafvaren lämnar under virkesbogseringen ovillkorligen åtlydas.

7:o) I öfrigt förbinda vi oss att ställa oss till efterrättelse de order, som af vederbörande befäl och förmän gifves.

8:o) Flottningskompaniet betalar för det verkställda arbetet i ett för allt följande bestämda priser, nämligen för bjälkar och sparrar, dubbla sågtimmer, enkla sågtimmer, hustimmer, större och mindre spiror sjuttiotvå (72) öre pr hundra (100) stycken; stickbärlingar och annat småvirke sjuttiotvå (72) öre pr 100 tolfter. Props fyrtio (40) öre pr 100 stycken. Kolved 30 öre pr 100 st. Bjälkar och sparrar under tolf (12) alnar och sågtimmer under sju (7) alnar räknas som halfva, och för dessa erlägges då endast half afgift. I dessa ackordspriser ingår äfven skyldigheten för ackordsarbetarne att turvis två och två hvarje söndag hålla vakt öfver storflottplatsen och att, om befälet så anser nödigt, samtliga ackordsarbetare skola vara på platsen för flottningens bedrifvande äfven under söndag. Arbetet börjar eljest hvarje söndag kl. 6 e. m.

9:o) Alla extraarbeten, som erfordras och tillfälligtvis kunna förekomma, äro undertecknade skyldiga att emot en ersättning af femton (15) öre pr timme utföra.

10:o) Alla flottåror skola väl vårdas och af ackordsarbetarne ilanddragas och efter tillsägelse flottläggas för att med ångbåt kunna transporteras till sorteringsbommarna emot en ersättning af 18 öre pr par.

11:o) Några ersättningar på grund af hinder i arbetets gång, genom flod, uppkommande af oregelbundenheter i flottningens gång efter älfven, löstagandet af möjligen ingrundadt virke eller flottar, medgifves ej, utan innefatta ofvanstående ackordspriser full ersättning för dylika eventualiteter. *Flottning.*

12:o) I samråd med befälet utses inom arbetslaget en man såsom biträde åt förmannen i Norrån, hvilken af arbetslagets gemensamma förtjänst ersättes för flottningstiden med kronor femtio (50). Dessutom tillsättes en man af ackordsarbetarne att föreslå afsändningen af flottar från landningsplatserna i södra farleden.

13:o) Till hvarje ackordsarbetare utbetalas såsom förskott på arbetet tvänne gånger i månaden tre (3) kronor för hvarje ordentligt utgjordt dagsverke, som införes i motbok. Slutlikvid lämnas vid flottningens upphörande för året, så snart räkenskaperna hinna afslutas.

14:o) För tågvirke och annan materiel, som till arbetslaget utlämnas ansvaras, och förbinda sig ackordsarbetarne att med fulla värdet betala den materiel, som genom vårt förvållande skadas eller förloras.

15:o) Flottchefen eller hans ombud äga att på arbetslagets bekostnad inkalla så mycket extra dugligt manskap, som erfordras i och för arbetets skyndsamma utförande.

16:o) Befäl och förmän skola på tillsägelse utan ersättning fortskaffas med roddbåt från storflottplatsen till och från storflottar och ångbåtar.

17:o) Den, som genom oskickligt uppförande, fylleri eller på annat sätt bryter emot god ordning, utan förmans tillåtelse uteblifver ifrån arbetet, kan från detsamma genast afskedas och förverkar i så fall rätt till delaktighet i arbetslagets förtjänst och får åtnöja sig med den aflöning han redan erhållit.

18:o) I älfven befintligt virke, till hvars äganderätt ej kan styrkas, af hvad slag det vara må, får ej under några omständigheter utan flottchefens eller hans ombuds tillåtelse ilanddragas och upphuggas.

19:o) Till sjukkassan utbetalas ½ % af blifvande arbetsförtjänst och erhålles under arbetstiden fri läkarevård, men fria medikamenter medgifves endast vid olyckors inträffande under arbetets gång eller vid särskildt medgifvande af flottchefen.

Af detta kontrakt äro tvenne exemplar upprättade och parterna emellan växlade.

Löfudden den 6 maj 1907.

För *Indals älfs flottningskompani.* *N. N.*
(Namnunderskrifter.)

Kontrakt.[1]

Undertecknad, som af **Indals älfs flottningskompani** blifvit antagen för innevarande års flottningstid vid dess skiljnings- och flottningsarbeten vid *Bergebom* för-

[1] Kontraktet består af en ifylld, tryckt blankett, de ifyllda punkterna hafva utmärkts med kursiv stil.

Flottning. binder mig härmedelst att med noggrannhet och flit verkställa dessa arbeten i enlighet med nedanstående bestämmelser och på följande villkor:

1:o) Arbetet påbörjas och afslutas på de tider, som af flottchefen eller hans ombud bestämmes, och åligger det undertecknad att genast efter erhållen kallelse inställa sig vid ofvannämnda bom.

2:o) I flottlaget, som utom lejdmanskapet utgöres af *101* man, där undertecknad är innehafvare af lotten n:r *00* hafva alla lika skyldighet till göromålens verkställande och rättighet till förtjänst i den mån gemensamt arbete utgjorts, och skall arbetet förrättas alla tider, som flottchefen eller hans ombud anser dess utförande möjligt. Arbetstiden räknas under den ljusa tiden från kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m., och åligger det undertecknad att ordentligt inställa sig vid uppropet på morgonen, samt ej utan permission lämna sina göromål.

3:o) Sorteringen verkställes med all möjlig noggrannhet, så att hvarje särskildt märke flottlägges hvar för sig uti flottor af 2:ne på hvarandra korslagda hvarf och i öfrigt enligt gifna bestämmelser. Sammanbindning af flotte skall verkställas med största omsorg för virkets kvarhållande i flotten och på sådant sätt, att stockarna skadas så litet som möjligt. Borrningar få ej anbringas längre in på stocken än ½ fot från ändarna. Till rodder får ej annat virke användas än sådant som af befälet anvisas.

4:o) Å hvarje flotte skall med märkjärn utsättas dess ordningsnummer samt, om flere märken blifvit på grund af lämnade order sammandragna, stycketalet för hvarje särskildt märke.

5:o) Utläggning ur sorteringsbommarna skall ske i god ordning och skall flotte, såvidt ej storm eller mörker hindrar, *direkte* nedforslas till bestämda fastläggningsplatser. Flottkarl är ansvarig för att ej något virke under transporten förkommer samt att underkafladt virke tillvaratages.

6:o) Flotte får ej lämnas vid fastläggningsplatsen utan att kvitto å densamma erhållits, hvilket genast efter återkomsten till bommen aflämnas till vederbörande befäl.

7:o) Allt virke, som är omärkt, otydligt märkt eller försedt med tvänne eller flere ägares märken, skall på anvisade platser sammandragas och flottläggas.

8:o) För tågvirke och annan materiel, som till arbetslaget utlämnas, förbinder sig manskapet att väl vårda och att ersätta den materiel, som bevisligen genom vårdslöshet skadas eller förkommer.

9:o) Flottchefen eller hans ombud äga att på arbetslagets bekostnad inkalla så mycket extra dugligt manskap, som de för godt finna i och för arbetets skyndsamma utförande.

10:o) Flottningskompaniet betalar för det verkställda arbetet i ett för allt följande bestämda priser nämligen:

för hvarje	dubbelt sågtimmer	*12*	öre
» »	enkelt d:o	*5½*	»
» »	halft d:o	*3*	»
» »	hel bjälke	*16*	»
» »	half d:o	*8*	»
» »	hustimmer	*5*	»
» »	mastträd	*125*	»
» »	större spira . . .	*75*	»
» »	mindre d:o . . .	*35*	»
» »	props	*5¼*	»
» »	kolved		»

I dessa ackordspriser ingår äfven skyldigheten för ackordstagarne att efter erhållna order utlossa och nedsätta allt det virke, som samlar sig efter stränderna och på grunden inom bommens område *emot en ersättning af 1,000 kronor.*

11:o) Om storm någon gång hindrar flottningsarbetets utförande, erhåller lottägare en krona för hvarje hel dag, som arbetet af sådan orsak måste inställas; några vidare ersättningar på grund af hinder i arbetets gång genom flod, uppkommande oregelbundenheter i flottningens gång efter älfven, medgifvas ej, utan innefatta ofvanstående ackordspriser full ersättning äfven för dylika eventualiteter.

12:o) Ordning, nykterhet och skickligt uppförande åligger hvar och en, och skall snygghet och renlighet i de bostäder, som af flottningskompaniet upplåtas, af hvar och en iakttagas.

13:o) Utom här ofvan åtagna sorteringsarbeten m. m. är undertecknad skyldig att emot en ersättning af 35 öre per timme fullgöra sådana arbeten, som tillfälligtvis kunna förekomma. För öfvertids- eller nattarbete betalas 40 öre per timme utom för de under söndagsdygnet möjligen förekommande arbeten, som per timme ersättes med 50 öre.

14:o) I händelse undertecknad af befälet skulle anses olämplig att vid sorteringsarbetena användas eller nekar fullgöra gifna order, genom oskickligt uppförande, fylleri eller på annat sätt bryter emot god ordning, utan tillåtelse uteblifver ifrån arbetet, kan han från detsamma genast afskedas och förverkar i så fall sin rätt till delaktighet i arbetslagets förtjänst och får åtnöja sig med den aflöning, han redan erhållit.

15:o) Till hvarje i flottlaget deltagande utbetalas som förskott på arbetet i början och i midten af hvarje månad kr. 3 för hvarje ordentligt utgjordt dagsverke. Slutlikvid lämnas vid flottningens upphörande för året, så snart räkenskaperna hinna afslutas.

16:o) För hvarje vecka skall genom

anslag tillkännagifvas den utsorterade virkesmängden samt antalet utgjorda dagsverken. Inräkningsbok, dagsv.- och lejdmanskapets aflöningslistor få af de ombud, arbetslaget inom sig utser, granskas.

17:o) Till sjukkassan inbetalas 1/2 % af blifvande arbetsförtjänst och erhålles under arbetstiden fri läkarevård, men fria medikamenter medgifvas endast vid olyckors inträffande under arbetets gång eller vid särskildt medgifvande af flottchefen.

18:o) I älfven flytande virke, till hvars äganderätt ej kan styrkas, af hvad slag det vara må, får ej under några omständigheter utan flottchefens eller hans ombuds tillåtelse ilanddragas och upphuggas. *Flottning.*

19:o) Ersättning till *en* förman, som af flottningsmanskapet i samråd med befälet utses inom laget, skall af flottningskompaniet ersättas med *25 öre per dag.*

20:o) De arbetare, som tillhöra Indals älfs arb. fackförening, hafva samma rätt till arbete som öfriga hos flottningskompaniet anställda arbetare.

Af detta kontrakt äro tvenne exemplar upprättade och växlade.

Bergebom den *26 april 1907.*

Antages för *Indals älfs flottningskompani.* *N. N.*
(Namnunderskrift.)

III. Grufdrift.[1]

Prislista för arbeten vid Aktiebolaget Ryllshytte zink- och blygrufvors grufvor och verk, *Zink- och blygrufvor.*

gällande från och med den 1 juli 1906 tills vidare med tre månaders ömsesidig uppsägning.

Grufarbeten.

Handborrning. Under hand 1:15, bröstborr 1:70, torrborr 2:30, allt pr meter.

Maskinborrning. 55 öre per borrmeter och 20 öre per timme.

Handtlangare 30 öre per timme.

För ortdrifning och sänkning kunna inga priser fastställas, då arbetet på sådana arbetsplatser är beroende på många olika omständigheter. Dock skall ackordspriset sättas så, att förtjänsten af dessa arbeten ej blir lägre än de fullgoda borrarnes medelförtjänst, under förutsättning att ett godt arbete utföres och de för grufvan gällande reglerna, hvad arbetstiden beträffar, iakttages.

Berghäfning. Från pall och stross, där ackord kan tillämpas, 22 öre per ton. Härvid skall användas 4 man. Då ackord icke kan tillämpas — i grufvan gällande timpenning. Vid ackordet erhålles skjutslagning.

Lastning och uppfordring. Då berget tages ur rullschakt, 11 öre per ton (2 man per tunna). Då berget tages direkt från pall eller stross 18 öre per ton (3 man per tunna) med fri skjutslagning.

Mottagning å lafve. Mottagare 3:25 per uppfordringsskift. För extra timmar i grufvan gällande timpenning. Hjälpmottagare under 21 år 30 öre per timme, hjälpmottagare öfver 21 år 35 öre per timme.

Igensättningsarbete. Då berget tages ur störtschakt 24 öre per kbm.

Då berget tages direkt ur arbetsrum 50 öre per kbm.

Arbetstid.

Arbetstiden för alla arbeten i grufvan är 8 timmar, där icke annorlunda bestämmes, och skola alla arbetare, som arbeta i grufvan, infinna sig i respektive lafvar kl. 6 f. m. i och för nedfart eller nedstigning i grufvan. Ingen arbetare får före kl. 2 e. m. aflägsna sig från arbetsplatsen i grufvan utan skjutarförmannens särskilda tillstånd. Där icke lämpligt tillfälle till borrning för borrare finnes under hela arbetstiden, äger skjutarförmannen att tilldela denne annat arbete för den resterande delen af arbetstiden.

Borrhvässning. 14 öre per par borrmeter, 2:50 per meter ort, 3 kronor per meter sänkning samt 2 1/2 öre per udd vid hvässning af spett etc.

Skrädning.

Grofskrädning. 23 öre per ton. Arbetstid 9 1/2 timmar 1/3—31/10, 8 timmar 1/11—28/2.

Finskrädning. 25 öre per timme. Arbetstid 10 timmar 1/3—31/10, 8 timmar 1/11—28/2.

Malmsyning. Per man och ton exportbar zinkmalm, samt synad kopparmalm 4 öre, samt 25 öre per timme. Arbetstid som finskrädarna.

Grufbyggnad.

3:25 per skift. Arbetstid 9 timmar i grufvan samt 10 timmar i dagen.

[1] Öfverenskommelsen mellan Järnbruksförbundet och vederbörande fackförbund återfinnes å s. 267.

Zink- och blygrufvor.

Diverse arbeten,

hvilka icke lämpligen kunna utföras på ackord.

I grufvan 35 öre per timme; i dagen 25 öre per timme.

Arbetstid i dagen 10 timmar.

Mekaniska arbeten.

Montörer, reparatörer, maskinister, eldare, kollämpare, smeder, smideshandtlangare, smörjare och träarbetare per man och timme en ökning af förut varande priser 3—5 öre, beroende på yrkesskicklighet.

Spelstyrning.

3 kr. per skift om 9 timmar. Då spelstyrare användes som eldare eller maskinist betalas 27 öre per timme. Med vanlig öfvertidsberäkning.

Anrikningsverket.

Sättmaskinister samt in- och utfraktare per man och ton exportbar malm 12 öre, häri inberäknas dock ej den malm, som erhållits från den nya afdelningen, som under året byggts. Skulle efter detta ackordspris förtjänsten understiga 27 öre per timme lämnas en timaflöning af 27 öre.

Vågmästare och hisskarl 28 öre per timme.

Ilastare af slig 4 ½ öre pr ton och man under sommarmånaderna; 2 man.

Diverse arbeten, i eller utom verket, hvilka icke lämpligen kunna utföras på ackord, 25 öre per timme. Arbetstid 10 ½ timme.

Anrikningsverket drifves hvarje dag utom lördagar med skift om 11 timmar eller från kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m. med middag kl. 12—1. Frukost intages i verket och göres icke afdrag härför. Under lördagar drifves verket från kl. 6 f. m. till kl. ½ 5 e. m. utan stillestånd för middag.

Kommer verket att drifvas med två 11 timmars skift, arbetas å ena skiftet från kl. 6 f. m. till kl. 5 e. m. och å andra skiftet från kl. 7 e. m. till kl. 6 f. m. Såväl frukost som middag intages då i verket och afdrag å tid härför göres ej. Skulle inmatningen i verket nedsättas till cirka 40 ton per skift, blifva såväl in- som utfraktarnes antal 3.

Gemensamma bestämmelser.

Alla ofvanstående priser äro beräknade för fullgoda arbetare, som äro fyllda 21 år. Arbetare i åldern 18—21 år betalas med 23 à 25 öre pr timme. Arbetare fyllda 17 år 20 öre, 16 år 17 öre, 15 år 15 öre per timme.

Hvarje arbetare är skyldig, då så är nödvändigt, utföra arbete på öfvertid och erhåller för sådant arbete en ökning å timpenningen af 25 % för hvardagar samt för sön- och helgdagar 50 %.

Minimilönerna kunna icke beviljas, då bland andra skäl det i grufvan icke är möjligt att införa effektiv kontroll.

Aflöningen utlämnas hvar 14:de dag sålunda, att arbetarne den 1:sta i hvarje månad erhåller 50 à 60 % af sin innestående aflöning samt den 15:e i hvarje månad det resterande jämte likvidsräkning.

Aktiebolaget Ryllshytte zink- och blygrufvor anslår tillsvidare per år en summa af femtonhundra (1,500) kr. att efter förslag af en af arbetarne själfva vald kommitté såsom understöd utdelas af förvaltningen till den, som genom sjukdom eller annat skäl däraf kan vara i behof.

I likhet med midsommarafton och julafton erhålles första maj fritt från kl. 12 middagen.

Ryllshyttan den 17 juli 1906.

För *Grufförvaltningen.* För *Svenska grufarbetareförbundets afdelning 5.*

Järngrufvor.

Aftal mellan Ställbergs grufveaktiebolag och Svenska grufarbetareförbundets afdelning 23.

Från och med den 1 oktober 1907 skola vid Ställbergs gruffält nedannämnda aflöningar tillämpas:

Drottninggrufvan.

Borrmeter för hand kr. 1:15;

då borrhålets djup uppgår till 12 dm., förhöjning till 15 dm.

Halfgälling (bröstborr) kr. 1: 75 per m.

Berglastning: 32 öre per ton och arbetslag tills bergstransporten uppgår till 45 m., sedan 40 öre.

För skutslagning och slangångsrensning erhåller ordinarie lastare kr. 4:50 per månad; extra lastare som förut.

Laddare 3,4 öre per m.

Bergemottagning 6,9 öre per ton och man.

När borrarne äro på lafven ett halft skift, erhålla de samma beting som ordinarie emottagare, men en timpenning extra för uppstigningen.

Skärdragare 8 öre per ton.

Spelning, 32 öre per timme, då spelning pågår.

Kejsarschaktet.

Borrmeter för hand kr. 1:05; då borrhålets djup uppgår till 12 dm., förhöjning till 15 dm. Halfgälling kr. 1: 60 pr meter.

Maskinborrning **kr.** 0:95 per m.

Berglastning 24,5 öre per ton och arbetslag tills bergstransporten uppgår till 60 m. räknadt från hissen, sedan 29,4 öre.

För skutslagning erhåller ordinarie lastare 3 kr. per månad; extra lastare som förut.

Bergemottagning: 4,2 öre per ton.

Skrädning: 4,5 öre per ton och man; 6 man på 1:sta skiftet, på 2:dra d:o 5 man.

Skärdragare 4,9 öre per ton.

Spelning: 35 öre per timme, då spelning pågår.

Vägare: kr. 3:35 per helt skift, kr. 1:70 per halft d:o — 5 kr. i månaden.

Skjutare 100 kr. per månad.

Byggnadsförman lika.

Grufbyggnad 38 öre per timme med 9 timmars dag. Huggning af fästen kr. 1:50 per st. på västra sidan; för *fullt* fäste på östra sidan lika mycket. Lika aflöning äfven för extra byggare.

Smeder:

för maskinborrning i malm kr. 0:16, i flinta kr. 0:18 per m.,
ortmeter i flinta kr. 3:—,
för handborrning: borrmeter kr. 0:10, ortmeter kr. 3:30.
Timmar 30 à 32 öre.

Träarbetare ofvan jord: yrkesskicklig 34,5 öre pr timme; annan efter förmåga.

Extra arbetare i dagen: 28 öre pr timme för fullgod karl.

Timarbetare i grufvan: 34 öre pr timme. *Järngrufvor.*

Maskinister vid kraftstationen: 1:a 100 kr., 2:o 90 kr. i månaden.

Öfvertidsarbete 34 öre pr timme. Söndagarna fria, dock ej söndagsnätterna.

Extra maskinist erhåller timpenning lika med den person, han ersätter.

Vid annat arbete, 30 öre pr timme.

Maskinister vid kompressorn: 90 kr. i månaden.

Pumpvaktare: 90 kr. pr månad, fri bostad och ved; för kejsarschaktet betalas särskildt tills genomslag erhålles, hvarefter ny öfverenskommelse rörande pumpvaktarens aflöning träffas.

Körkarl: 75 kr. pr månad, fri bostad och ved.

Ortdrifning: betinget bestämmes af gruffogden för hvarje särskildt fall.

Schaktsänkning: betinget bestämmes af gruffogden för hvarje särskildt fall.

Med iakttagande aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Denna öfverenskommelse gäller tills vidare med tre månaders ömsesidig uppsägning.

Örebro och Ställberg den 5 november 1907.

För *Ställbergs grufveaktiebolag.* *Svenska grufarbetareförbundets afdelning 23*

Löne- och arbetsaftal mellan Svenska arbetsgifvareföreningen och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet ingånget med bindande verkan för å ena sidan Höganäs-Billesholms aktiebolag och Skromberga stenkols- och lerindustri aktiebolag samt å andra sidan förbundets afdelningar och dessas olika medlemmar vid nämnda bolags grufvor och verk i Bjuf, Billesholm och Skromberga *Kolgrufvor m. m.*

med skyldighet för förbundet att till hvar och en af dessa afdelningars medlemmar öfverlämna ett exemplar af gällande prislista och ordningsföreskrifter.

§ 1.

Så länge detta aftal är gällande skola, utom i de fall, hvilka i nästföljande paragraf afses, vid nämnda grufvor och verk med dess olika afdelningar tillämpas här vidfogade prislistor, upprättade i enlighet med protokoll från de förda förhandlingarna, hvilka här jämväl bifogas och hvartill i öfrigt hänvisas.

Kolgrufvor m. m.

§ 2.

Därest vid aftalets ingående oförutsedda eller eljest framdeles påkommande omständigheter bevisligen verkat till större ojämnheter i lönesatserna eller till annan skada för antingen något af ofvannämnda bolag eller arbetarne, kan på framställning af den lidande parten aftalet underkastas partiell revidering i berörda hänseende. Vid tvist härom hänskjutes saken till en skiljenämnd af fem personer, utsedd enligt lagen om skiljemän.

§ 3.

De vid de särskilda grufvorna och verken gällande nu öfverenskomna ordningsreglerna skola noga efterföljas.

§ 4.

Arbetsgifvaren har rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet samt att begagna arbetare från hvilken förening som helst eller arbetare stående utanför förening.

§ 5.

Då arbetare på grund af arbetsbrist måste afskedas, tages hänsyn till den tid, han varit i bolagets tjänst, samt särskildt till därunder visadt uppförande och arbetsduglighet, äfvensom i den mån så ske kan till arbetarnes hemortsförhållanden.

§ 6.

Uppstå tvistigheter berörande detta aftal emellan bolaget och arbetarne, äfven om de afse dess tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till arbetsinställelse å någondera sidan, utan skall därom förhandlas först emellan bolagen och resp. afdelning eller afdelningar och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas resp. organisationer.

§ 7.

Detta aftal gäller från den dag det undertecknats och till utgången af år 1909 med 6 månaders ömsesidig uppsägningstid. Sker ej uppsägning å någondera sidan å sålunda föreskrifven tid eller senast den 1 juli 1909, gäller aftalet ytterligare ett år och så vidare ett år i sänder.

Till arbetsaftalet fogas följande handlingar:[1]

1) prislista för gruf- och diverseafdelningen vid Billesholmsverken,
2) prislista för fabriksafdelningen vid Billesholmsverken,
3) prislista för gruf- och diverseafdelningen vid Bjufsverken,
4) prislista för fabriksafdelningen vid Bjufsverken,
5) prislista för grufafdelningen vid Skrombergaverken,
6) prislista för fabriks- och diverseafdelningen vid Skrombergaverken,
7) 1 ex. ordningsregler för arbetare anställda vid Billesholmsverken,
8) 1 ex. ordningsregler för arbetare anställda vid Bjufsverken,
9) 1 ex. ordningsregler för arbetare anställda vid Skrombergaverken,
10) 1 ex. underhandlingsprotokoll från förhandlingarne med Billesholms fackförening under tiden 5—21 maj 1906,
11) 1 ex. underhandlingsprotokoll från förhandlingarne med Bjufs fackförening under tiden 7—25 maj 1906,
12) 1 ex. underhandlingsprotokoll från förhandlingarne med Skromberga fackförening under tiden 9—11 maj 1906,
13) 1 ex. underhandlingsprotokoll från förhandlingarne emellan representanter för Svenska arbetsgifvareföreningen och Svenska grofarbetareförbundet under tiden 13 juni—18 aug. 1906 jämte dithörande P. M. från i sammanhang med dessa underhandlingar stående sammanträden af mera enskild natur.

Hälsingborg den 18 augusti 1906.

För *Svenska arbetsgifvareföreningen.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet.*

Förestående löne- och arbetsaftal jämte dess bilagor, prislistor och ordningsregler godkännas:

För *Höganäs-Billesholms aktiebolag.*

För *afdeln. n:r 48 i Bjuf.*

För *Skromberga stenkols- och lerindustri aktiebolag.*

För *afdeln. n:r 47 i Billesholm.*

För *afdeln. n:r 29 i Skromberga.*

[1] Af dessa återfinnas nedan prislistorna för gruf- och diverseafdelningen samt för fabriksafdelningen vid *Bjufsverken.*

Prislista med tillhörande bestämmelser för arbetare vid grufdriften och diverseafdelningen vid Bjufsverken.

Kolhuggare.

Ackorder för öfre flötsen.

Stora samtagna kol	25 öre	pr tunna
flis och småkol	20 »	» »
f-lera	16 »	» »

Drifning betalas med:

i kolorter med batteriskjutning kr. *1 : 50 pr meter;*

för erhållande af drifning är kolhuggaren skyldig att borra för batteriskjutning af 0:60 meters tjocklek på sandstenen, antingen i tak eller botten, hvilken skjutning afser att erhålla tillräcklig höjd i vägen, samt lägga in berget som packning, eller då plats därtill ej finnes, lässa detsamma;

i lerorter af så stor flötstjocklek, att batteriskjutning ej behöfver ifrågakomma erhålles *ingen drifning*;

i fältet 0 : 30, utan batteriskjutning och så länge nuvarande brytningssätt tillämpas kr. 4: — pr meter.

Ackorder för undre flötsen.

Fältet väster om »Linien»:

stora samtagna kol	38 öre	pr tunna
småkol och bottenberg	14 »	» »
k-lera	14 »	» »

Öfriga delar af grufvan:

stora samtagna kol	36,5 öre	pr tunna
småkol och bottenberg . .	14 »	» »
k-lera	14 »	» »

Drifning betalas med:

1:o) i vanliga 4-mansorter, för sidomännen, ofvanpå sandstenen, då takberg af normal tjocklek tages, kr. 1:00 pr meter;

2:o) i vanliga smalorter om 2 à 2,5 meters bredd, ofvanpå sandstenen, då takberg af normal tjocklek tages, kr. 1:50 pr meter;

3:o) i vanliga smalorter om 2 à 2,5 meters bredd, då sandsten och lera i botten samt takberg af normal tjocklek tages, kr. 2:00 pr meter;

4:o) i breda smalorter om minst 3 meter, ofvanpå sandstenen, då takberg af normal tjocklek tages, kr. 2:00 pr meter;

5:o) i breda smalorter om minst 3 meter, då sandsten och lera i botten, samt takberg af normal tjocklek tages, kr. 2:50 pr meter.

Normal tjocklek på takberget är högst 0,60 meter.

Öfverstiges denna tjocklek på takberget, betalas ytterligare 0,50 kr. för hvarje 0,30 meter i tjocklek på längdmeter räknadt. *Kolgrufvor m. m.*

I de orter, där sandsten och lera i botten tages, är kolhuggaren skyldig att borra för skjutning, och, när så påfordras, äfven utföra densamma;

fria skott erhållas, men få dessa icke användas att skjuta i leran, vare sig förskrämning eller annorledes.

Våtöre utgår med 10 öre pr man och skift.

Allmänt för båda flötserna.

I ackordet ingår:

att lässa alla materialier väl rena och sorterade hvar för sig;

att aktsamt handskas med kolen, så att de ej onödigtvis slås sönder;

att väl stämpla i arbetsrummen;

att väl fylla bergrummen så att sättningar i möjligaste mån undvikas;

att undanrödja ras ej större än 5 hl. pr man, som uti ort resp. väg sysselsättas. För hvad därutöfver är åtnjuter huggare ersättning enligt gruffogdens värdering.

Minimidaglön.

I vissa arbeten (orter), som af befälet efter noggrann pröfning, därvid ej endast den i ort uppnådda kolhuggareeffekten skall vara afgörande, utväljas och före hvarje lottnings början särskildt angifvas som minimiarbeten, och där flötsens beskaffenhet är sådan, att en *fullgod* kolhuggare ej med de för grufvan (schaktet) i fråga gällande ackorden kan under 8 timmars arbete i torrare och 6 timmars i våtare arbeten uppnå, pr arbetstur räknadt, en genomsnittsdaglön af kr. 3:50, skall denna daglön dock garanteras och utbetalas, därest nedan bestämda betingelser uppfyllas:

1) I smalorter, hvars bredd ej öfverstiger 2,5 meter samt där flötsens beskaffenhet är sådan att förskrämning kan huggas, skola så många meter under arbetsturens alla arbetsdagar drifvas, att medeldriften per dag uppgår till 0,36 meter i torrare och 0,28 i våtare orter, dock så att under ingen arbetstur den drifna sträckan får *understiga* 4,0 meter i torrare eller 3,0 meter i våtare arbeten.

Skulle arbetaren dock genom bevislig eller styrkt sjukdom eller tillfölje beviljad permission förlora någon arbetsdag, äge han rättighet, att för hvarje sådan dag afräkna 0,36 meter i torrare och 0,28 meter i våtare arbeten.

2) I 4-mansorter, hvars bredd ej öfverstiger 12,0 meter, och i 2-mansorter, hvars bredd ej öfverstiger 6,0 meter, samt där flötsens beskaffenhet är sådan, att förskrämning kan huggas, skola likaledes så många meter drifvas *i ortens hela bredd* under ar-

Kolgrufvor m. m.

betsturens alla arbetsdagar, att medeldriften pr dag uppgår till 0,36 meter i torrare och 0,28 meter i våtare arbeten, dock så att under ingen arbetstur den drifna sträckan får *understiga* 4,0 meter i torrare och 3,0 meter i våtare orter.

Skulle arbetsmanskapet dock i 4-mansort af i föregående punkt angifna godkända skäl gå förlustigt något eller några skiften, skall driftsträckan pr tur för hela *orten* räknas minskad med i medeltal 0,09 meter i torrare och 0,07 meter i våtare orter för hvarje af i orten sysselsatt manskap förloradt dylikt skifte. Motsvarande siffror för 2-mansorter äro 0,18 meter i torrare och 0,14 meter i våtare orter.

Med arbetsturens alla arbetsdagar här ofvan förstås det antal dagar under en tur, då grufdriften hålles i gång.

3) I sådana arbeten, där svårare sandstensformationer lägga hinder i vägen för förskrämningen, afgör grufingenjören, huru arbetet skall bedrifvas, och huru ackorden skola ställas.

4) Arbeten, i hvilka ofvanstående bestämmelser för erhållande af minimidaglön skola tillämpas, angifvas i regel vid lottningen. Skulle emellertid under månadens lopp i andra arbetsrum uppstå afsevärda svårigheter, kan befälet då anhållan därom göres, och om förhållandena det kräfva, förklara äfven detta arbete som undantags- eller minimiarbete, under tillämpning af alla de bestämmelser i öfrigt, som för dessa arbeten finnas gjorda.

5) Arbetstiden räknas från kl. 6 f. m. till kl. 12 middagen i våtare och till kl. 2 e. m. i torrare arbeten, alltså resp. 6 och 8 timmar, däruti inberäknadt nedstigningstiden men ej uppstigningen.

6) Skulle maskinskada och dylikt föranleda hinder i arbetet, och befälet fordrar, att arbetarne kvarstanna i sina arbetsrum för att där fullgöra sitt arbete, skola de ovillkorligen göra detta, utan att därvid få räkna på erhållande af eventuell timlönsersättning i sådana arbeten, där minimidaglön enligt ofvanstående bestämmelser eventuellt utbetalas.

7) Sjukdom skall för att utgöra skäl till frånvaro från arbetet, som här afses, vara bevislig eller kunna genom läkarebetyg styrkas, om så påfordras.

Permission från dylika arbeten beviljas endast mot anmälan dagen innan.

För bortovaro af andra än här angifna skäl äger kolhuggare ej rätt att räkna afdrag i driften.

8) Huggare, som erhållit sådant arbete, som här afses, och som missbrukar honom beviljad permission, eller utan godkändt förfall uteblifver ur arbetet, vare ej berättigad, att under den arbetsturen få påräkna minimidaglön med stöd af de bestämmelser här gjorts, äfven om driftsträckan sådan den föreskrifvits blifvit fullgjord.

9) Hvad ofvan bestämts gäller *endast* för *fullgoda ordinarie* kolhuggare, sålunda ej för de från den allmänna lottningen uttagna äldre kolhuggarne eller lejhuggarne.

Maskinskada.

Om genom skada i transportmaskineri o. d. ett tillfälligt hinder i arbetet skulle uppstå, samt om befälet fordrar kolhuggarnes kvarstannande i arbetet för att fortsätta därmed, skola de göra detta. För den tid hindret varat, utom för första timmen, skall, om skadan ej orsakats genom uppenbart okynne eller vårdslöshet från någon af arbetarnes sida, ersättning lämnas de hindrade kolhuggarne med 25 öre pr timme eller del däraf, allt dock enligt gruffogdens tillstyrkande och vederbörande grufingenjörs godkännande.

För hinder i arbetet orsakadt af naturförhållanden lämnas ingen ersättning, men skall bolaget tillse, att dylikt hinders verkningar nedbringas till det minsta möjliga.

Daglön.

Den hittills varande kolhuggaredaglönen kr. 2:00 höjes till kr. 2:25, att tillämpas, när kolhuggare undantagsvis går till dagsverksarbete.

När på grund af uteblifvande från arbetet af en eller annan dagsverkare stillestånd eller allvarligt hinder i arbetet befaras, skall kolhuggare kunna uttagas i tur och ordning att intaga den bortavarandes plats, och åtnjuter då den allmänna daglönen jämte sin andel i det för platsen i fråga eventuellt gällande ackordet, eller med andra ord den med denna plats förenade dagsinkomsten.

Specialarbete.

Vid lässning eller lossning af berg beräknas 16 lass pr daglön. Uttages kolhuggare från sitt lottade arbete för att verkställa specialarbete, skall han för den beträffande månaden erhålla aflöning på sådant sätt, att hans dagsinkomst för fullgjorda 8 timmars arbete skall motsvara den medelförtjänst, han själf haft i orten, eller, där denna ej kan för honom beräknas, den medelförtjänst, som hans i orten kvarvarande kamrater under samma månad hafva.

Skulle arbetet sträcka sig inpå nästa månad, skola aflöningsförhållandena så ordnas, att dagsinkomsten ej understiger kr. 3:50 för 8 timmars fullgjordt skifte, men skall arbetare ej heller hafva rätt att fordra mer, därest ej fastslagna beting, som af honom tillämpas, därtill gifva anledning.

Dragning.

Uttages kolhuggare för att draga, betalas han enligt prislistan för dragning med 2,5 öres tillägg pr lass.

Arbetstid och arbetsordning

bestämmas enligt ordningsföreskrifterna.

Kasseringsregler.

A) *Berg.*

1:o) Innehåller ett lass stora samtagna kol 5 liter berg eller mera, mistes 1 tunna.
2:o) Innehåller ett lass af flis eller småkol 5 liter berg eller mera, mistas 2 tunnor.
3:o) Innehåller ett lass lera 5 liter berg eller mera, mistas 2 tunnor.

B) *Dålig sortering.*

4:o) Innehåller ett lass stora samtagna kol 10 % flis eller småkol, eller mera, mistes en tunna; dock tages hänsyn till det förhållandet, att i smalorter kolen blifva mindre.

C) *Undermål.*

5:o) Om undermålet öfverstiger 5 cm. från vagnens öfverkant, mistes 1 tunna.
6:o) Vid förbyggnad i lasset mistas 2 tunnor.

Befälet skall låta sig angeläget vara att tillse, d t dessa kasseringsregler så rättvist och jämnt som möjligt tillämpas.

Kolhuggarne å sin sida skola med villig hörsamhet efterkomma befälets (ingenjörers och fogdars) föreskrifter och order i allt, som rör arbetet och sorteringen.

Formåner.

Hvarje *gift* kolhuggare skall förutom de enligt prislistan utgående ackorden åtnjuta hittills utgående förmåner af bostad in natura, där denna kan beredas honom, eller hyresersättning med kr. 4: — pr månad samt fria kol, utgående med 5 hl »flis» (Bnm. AB. 6) eller däremot svarande kvantitet af annan kolsort, allt pr månad räknadt.

För ogift kolhuggare utgå hyresersättning och kolstat med hälften af ofvanstående eller resp. kr. 2: — och 2 ½ hl., pr månad räknadt.

Dragare.

Ackorden för dragning utgå enligt följande tabell, därvid tabell 1 gäller för lättare vägar,
tariff 2 gäller för medelsvåra vägar, och tariff 3 gäller för mycket svåra vägar.

Tariff 1.

0— 25	meter	3: 5 öre
26— 50	»	4: 0 »
51— 75	»	4: 5 »
76— 100	»	5: 0 »
101— 130	»	5: 5 »
131— 160	»	6: 0 »
161— 190	»	6: 5 »
191— 220	»	7: 0 »
221— 250	meter	7: 5 öre
251— 280	»	8: 0 »
281— 310	»	8: 5 »
311— 340	»	9: 0 »
341— 370	»	9: 5 »
371— 400	»	10: 0 »
401— 430	»	10: 5 »
431— 465	»	11: 0 »
466— 500	»	11: 5 »
501— 535	»	12: 0 »
536— 570	»	12: 5 »
571— 610	»	13: 0 »
611— 650	»	13: 5 »
651— 690	»	14: 0 »
691— 735	»	14: 5 »
736— 780	»	15: 0 »
781— 825	»	15: 5 »
826— 870	»	16: 0 »
871— 915	»	16: 5 »
916— 965	»	17: 0 »
966—1015	»	17: 5 »

Kolgrufvor m. m.

Härefter ½ öres höjning för hvarje påbörjadt 50-tal meter.

Tariff 2.

0— 20	meter	4: 0 öre
21— 40	»	4: 5 »
41— 60	»	5: 0 »
61— 80	»	5: 5 »
81— 100	»	6: 0 »
101— 125	»	6: 5 »
126— 150	»	7: 0 »
151— 175	»	7: 5 »
176— 200	»	8: 0 »
201— 225	»	8: 5 »
226— 250	»	9: 0 »
251— 275	»	9: 5 »
276— 300	»	10: 0 »
301— 330	»	10: 5 »
331— 360	»	11: 0 »
361— 390	»	11: 5 »
391— 420	»	12: 0 »
421— 455	»	12: 5 »
456— 490	»	13: 0 »
491— 530	»	13: 5 »
531— 570	»	14: 0 »
571— 610	»	14: 5 »
611— 650	»	15: 0 »
651— 690	»	15: 5 »
691— 730	»	16: 0 »
731— 770	»	16: 5 »
771— 810	»	17: 0 »
811— 855	»	17: 5 »
856— 900	»	18: 0 »
901— 945	»	18: 5 »
946— 990	»	19: 0 »
991—1035	»	19: 5 »

Härefter ½ öres höjning för hvarje påbörjadt 45-tal meter.

Tariff 3.

0— 15	meter	4: 5 öre
16— 30	»	5: 0 »
31— 45	»	5: 5 »

Kolgrufvor m. m.	46— 60 meter	6	0 öre
	61— 75 »	6	5 »
	76— 95 »	7	0 »
	96— 115 »	7	5 »
	116— 135 »	8	0 »
	136— 155 »	8	5 »
	156— 175 »	9	0 »
	176— 200 »	9	5 »
	201— 225 »	10	0 »
	226— 250 »	10	5 »
	251— 275 »	11	0 »
	276— 300 »	11	5 »
	301— 330 »	12	0 »
	331— 360 »	12	5 »
	361— 390 »	13	0 »
	391— 425 »	13	5 »
	426— 460 »	14	0 »
	461— 495 »	14	5 »
	496— 530 »	15	0 »
	531— 565 »	15	5 »
	566— 600 »	16	0 »
	601— 635 »	16	5 »
	636— 670 »	17	0 »
	671— 710 »	17	5 »
	711— 750 »	18	0 »
	751— 790 »	18	5 »
	791— 830 »	19	0 »
	831— 870 »	19	5 »
	871— 910 »	20	0 »
	911— 950 »	20	5 »
	951— 990 »	21	0 »
	991—1030 »	21	5 »

Härefter $^1/_2$ öres höjning för hvarje påbörjadt 40-tal meter.

Vid hvarje månads ingång tillkännagifvas de orter, som skola arbetas, orternas längder, de tariffer och priser, som för månaden skola gälla.

Specialbeting

i vägar, där lass måste seplas upp, bestämmas i sådana undantagsfall af befälet.

I ackordet ingår, utom själfva dragningen, jämväl skyldigheten att transportera verktyg, stämplingar och andra för hans huggares arbete nödiga materialier till eller från schaktet.

Dragare äge skyldighet att, jämte den dragning han har att utföra för de huggare, hos hvilka han erhållit lott, och, såvidt möjligt är, enligt gruffogdens pröfning, på dennes order fullgöra dragning äfven för andra huggare enligt ofvan intagna prislista.

Skulle dragares huggare vara borta eller af någon anledning hafva tidigt slut, vare dragare skyldig att åtaga sig det dragningsarbete gruffogden ålägger honom.

Maskinskada.

Om genom skada å transportmaskineri o. d. ett tillfälligt hinder i arbetet skulle uppstå, samt om befälet fordrar dragarnes kvarstannande i arbetet för att fortsätta därmed, skola de ovillkorligen göra detta. För den tid hindret varar, skall om skadan ej orsakats genom uppenbart okynne eller vårdslöshet från någon arbetares sida, ersättning lämnas de tillfölje den afsedda skadan hindrade dragarne med 25 öre per timme eller del däraf, allt dock enligt gruffogdens tillstyrkande och gruf-ingenjörens godkännande.

För skada, som föranleder stillestånd under endast $^1/_4$ timme, lämnas ingen ersättning.

För hinder i arbetet, orsakadt af naturförhållanden, lämnas ingen ersättning, men bolaget skall tillse, att dylikt hinders verkningar nedbringas till det minsta möjliga.

Skulle skäl till anmärkning emot vågunderhåll eller andra för arbetet inverkande omständigheter förefinnas, skall dragare anmäla detta för befälet (fogde—öfverfogde—ingeniör—disponent). Anse sig dragare befogade göra dylik anmälan till befäl, som ej för tillfället finnes vid grufvan, får under inga villkor arbetet afbrytas eller inställas, utan göres då anmälan hos den beträffande befälspersonen *efter* den ordinarie arbetstidens slut.

Lejhuggare.

Vid behof befordras till lejhuggare i regel den i arbetet äldste dragaren, om denne uppnått 18 års ålder, såvida icke särskild anledning finnes däremot.

Lejhuggare skall, när han beordras till dragning, åtnjuta betaldt enligt ofvanstående tariff med 1,5 öres förhöjning per lass. Lejhuggare skall, närhelst så påfordras, vara skyldig att draga, och utkommenderas efter tur därtill. Skulle emellertid inträffa, att lejhuggare, som sålunda utkommenderas att draga, befinnes hafva under sitt kolhuggarearbete blifvit så våt, att han ej lämpligen bör ut, skall den honom i tur näst stående, därest han är i torrt arbete, ut o. s. v.

Den honom åliggande skyldigheten att draga vid första möjliga tillfälle åligger emellertid fortfarande den lejhuggare, som af ofvan angifna skäl tillfälligtvis befriats från dragning någon dag.

Arbetstiden

och förhållandet därunder bestämmas genom ordningsföreskrifterna.

Särskildt påpekas, att dragare och lejhuggare äro skyldiga att ovillkorligen lyda sina förmäns — närmast gruffogdarnes — alla tillsägelser, som afse arbetet och ordningen därunder.

Förmåner.

Förutom enligt ofvanstående ackord utgående kontant aflöning, åtnjuter dragare

förmåner af hyra och kol i enlighet med de bestämmelser, som hittills tillämpats, eller

1:o) för gift dragare bostad eller hyra i likhet med gift kolhuggare efter ett års anställning.

2:o) För ogift dragare hyra i likhet med ogift kolhuggare efter 2 års anställning. Dragare som bor i bolagets hus erhåller ingen hyresersättning.

3:o) Fria kol som för kolhuggare gift resp. ogift efter 1 månads anställning.

Dagsverkare under jord.

Dagarbetare.

Dagarbetare betalas med allmänna lägsta daglönen, som för fullgod arbetare utgår med kr. 2:25 jämte förmåner af bostad eller hyresersättning och kol, allt såsom hittills för gift arbetare att åtnjutas in natura, eller kontant med 25 öre pr dag.

Påhäktare.

Påhäktare vid schakten under jord betalas med:

vid schakt n:r 2 1,6 öre pr lass, vid schakt n:r 3 1,0 öre pr lass.

Det åligger dessa:

all signalering vid resp. schakt,

all på- och afhäktning af vagnar vid burarne,

all på- och afhäktning af vagnar vid lindragningarne,

all igångsättning och afstannande af lindragningsmaskinerna o. d., samt

att öfvervaka, att *ingen* arbetare tillåtes uppstiga ur grufvan utan erhållet tillstånd därtill, därest ej sjukdoms- eller olycksfall föreligger, ej heller tidigare än lämnadt permissionstillstånd medgifver;

att snarast möjligt till schaktsfogden rapportera, om arbetare trots påhäktarens tillsägelser dock lämnar grufvan före medgifven tid.

Förmåner.

Förutom den genom ackordsarbetet erhållna förtjänsten skall påhäktare tillkomma förmåner i likhet med dagsverkare under jord.

Nattarbetare.

Nattarbetare betalas med kr. 2:50 för fullgjordt daglönsskifte.

Vid ackordsarbete gälla följande priser:

1:o) kr. 1:40 pr meter batteriskjutning i undre flötsens sandsten och lera vid minst 1,5 meters bredd i botten;

2:o) kr. 2:50 pr meter batteriskjutning i undre flötsens sandsten och lera vid minst 3,0 meters bredd i botten.

Om vid batteriskjutning nattarbetaren själf drager ut sina lass till bestämd plats vid lindragningsstation eller schakt, erhåller han ersättning pr lass enligt dragaretariffen; *Kolgrufvor m. m.*

Läggning af brygga från transportspåret upp till sandstenspallen betalas med 25 öre pr styck.

Förmåner.

Förutom den genom daglön eller ackord erhållna förtjänsten skall nattarbetare tillkomma förmåner i likhet med dagsverkare under jord.

Gamsare.

Gamsareackorden äro:

vid schakt n:r II 3 öre pr lass, vid schakt n:r III 3 ½ öre pr lass.

Dessa ackord gälla så länge antalet gamsare är oförändradt.

Den principen skall alltid göra sig gällande, att, om afstånd eller lassantal ändrar sig, eller om tillfölje andra anordningars vidtagande, antalet gamsare enligt befälets bedömande och order skall ökas eller minskas, ackorden skola motsvarande regleras med syfte, att gamsarnes medeldagsinkomst så nära som möjligt bibehålles.

Det åligger gamsare att taga lassen från hissarna, köra dem till afstjälpningsställena, verkställa afstjälpningen, samt köra tomvagnarne till och på hissarne.

Likaledes skall den af gamsarne, som tjänstgör som påhäktare vid schaktet, sköta signaleringen. Gamsare skall vara förman behjälplig med aftagandet och hopsamlandet af kolhuggarebrickorna, samt rapportera, hvad den i järnvägsvagn stående emottagaren anmärker om berg o. d. Vid behof skola gamsarne de söckendagar, då uppfordring ej äger rum, inställa sig till arbete emot vanlig daglön af kr. 2:25 pr dag.

Gamsarne flytta och ändra själf spår, och erhålla därför ersättning med 25 öre i timmen.

Förmåner.

Förutom den genom ackordsarbetet erhållna förtjänsten skall gamsare tillkomma förmånerna af bostad eller hyra och kolstat i likhet med kolhuggare gift resp. ogift.

Dagsverkare ofvan jord.

Dagsverkare ofvan jord betalas vid arbete på daglön med allmänna lägsta daglönen, som för fullgod arbetare utgår med kr. 2:25 jämte förmåner af bostad eller hyra och kol — allt såsom hittills för gift arbetare — att åtnjutas in natura, eller kontant med 25 öre pr dag.

Kolgrufvor m. m.

Eldare och askrullare vid elektricitetsverket.

Till eldare och askrullare vid elektricitetsverket utgår den kontanta daglönen för 12 timmars skift, natt eller dag, med kr. 2: 35 (kr. 2: 45 för förste eldaren) jämte förmåner af bostad eller hyra och kol — allt såsom hittills för gift arbetare — att åtnjutas in natura eller kontant med 25 öre pr dag.

Maskinister vid elektricitetsverket.

Till maskinister vid elektricitetsverket utgår den kontanta daglönen för 10 timmars skift, natt eller dag, med kr. 2: 45 jämte förmåner af bostad eller hyra och kol — allt såsom hittills för gift arbetare — att åtnjutas in natura, eller kontant med 25 öre pr dag.

Maskinskötare.

Till fullgoda maskinskötare utgår den kontanta daglönen för 12 timmars skift, natt eller dag, med kr. 2: 35 jämte förmåner af bostad eller hyra och kol — allt såsom hittills för gift arbetare — att åtnjutas in natura, eller kontant med 25 öre per dag.

Uppfordringsmaskinister.

Till uppfordringsmaskinister utgår den kontanta daglönen för 12 timmars skift med kr. 2: 40 samt en premie af 1/10 öre för hvarje ur grufvan uppfordradt lass jämte förmåner af bostad eller hyra och kol, allt såsom hittills för gift arbetare, att åtnjutas in natura eller kontant med 25 öre per dag.

Öfveråriga och svaga.

För öfveråriga och svaga bestämmas i prislistan ingen särskild daglön, utan skall i hvarje fall af befälet bestämmas en för dessa arbetare skälig daglön.

Daglöner för ynglingar.

Daglöner för ynglingar ofvan jord med intill 10 timmars arbetstid och under jord med intill 8 timmars arbetstid — allt dock i öfverensstämmelse med hvad lagen om minderåriga stadgar — skall vara:

för ynglingar	under 13 år		0: 65
»	» 13—14	»	0: 85
»	» 14—15	» (efter konfirmat.)	1: 10
»	» 15—16	»	1: 30
»	» 16—17	»	1: 50
»	» 17—18	»	1: 75
»	» 18—19	»	2: 00
»	» 19—20	»	2: 25

De här afgifna daglönerna gälla för *fullgoda* ynglingar inom de angifna åldersklasserna. Vid bestämmandet af daglöner skall sålunda ej *enbart* åldersgränsen vara bestämmande utan hänsyn ock tagas till ynglings allmänna duglighet.

För ej fullgod yngling skall i hvarje särskildt fall bestämmas en mot hans arbete svarande skälig daglön.

Inom de åldersklasser där nu högre daglön utgår än enligt prislistan för ynglingar bestämmes, skall denna högre daglön fortfarande utgå till de *nuvarande* innehafvarna däraf.

Daglön åt skadad arbetare.

Åt arbetare, som under arbetet ådragit sig sådana skador, att han tillfälligtvis förlorat något af sin arbetskraft och därför erhållit arbete i annan grupp, skall den för denna senare grupp gällande daglönen utbetalas, förutsatt att han där kan fullgöra fullgodt arbete.

Öfvertidsarbete.

I de fall då ej annorlunda med de resp. arbetarne kan öfverenskommas, skall, då daglöns- eller timlönsarbete på befälets begäran utföres på öfvertid, ersättning därför utgå med:

vanlig timlön för tiden kl. 5,30—6,0 e. m.

25 % förhöjning för arbete mellan kl. 6 e. m.—9 e. m.

50 % förhöjning för arbete mellan kl. 9 e. m.—6 f. m.

50 % förhöjning för sön- och helgdagsarbete.

Som öfvertidsarbete får ej räknas fullgörande af ordinarie skift, vare sig detta infaller under tiden 6 e. m.—6 f. m. eller å sön- och helgdagar.

Vid öfvertidsarbete är arbetare fri antingen tiden 5,30—6 e. m. eller annan för arbetets bedrifvande bättre passande halftimma efter befälets bedömande.

Förmåner.

1.) Fri läkarvård och fri medicin erhålla samtliga arbetare för sig själfva, sina hustrur och barn under 15 år.

2.) Sjukhjälp att vid hvarje års utgång tilldelas Bjufs arbetares sjuk- och begrafningskassa med 25 öre för hvarje sjukdag, dock utgår detta bidrag till kassan endast under förutsättning, att kassans nuvarande stadgar icke ändras utan förvaltningens medgifvande.

3.) Angående angifna förmåner af bostad eller hyra och kol gälla följande bestämmelser:

att de arbetare, som redan innehafva bostad och kol in natura, och med hvilka hyreskontrakt skola upprättas få tills vidare bibehålla dessa förmåner i denna form;

att de arbetare, som icke hafva bostä-

der, af bolaget erhålla hyra enligt prislistan;

att arbetare erhålla fria kol enligt prislistans bestämmelser;

att för arbetare, som icke erhålla förmånerna af fri bostad eller hyra och kol, utbetalas 25 öre per arbetsdag, ankommande på bolaget att efter omständigheterna bestämma, hvilka arbetare, som skola åtnjuta den ena eller andra formen af dessa förmåner, dock så att *nuvarande* gifta arbetare erhålla rätt att, där ej hinder möta, själfva bestämma, hvilken form de föredraga.

Prislista med tillhörande bestämmelser för arbetare vid fabriksdriften vid Bjufs-verken.

Lersortering.

Ackord. 5 öre per kärra om 1 hl. grålera, 10 öre per lass om 5 hl. svartlera.

F-afdelningen.

Inkörning, malning, sumpning, blandning, bråkning, rallkörning i slageri och på torkloft.

Ackord. För detta arbete betalas kr. 3 per man och bränd uttagen kammare af A och B-kvalitet-tegel.

Särskilda bestämmelser. ***Inkörare af lera och chamotte.*** Till inkörarnes skyldighet hör att de själfva skola hålla spåren i ordning och göra de spårförflyttningar, som erfordras. Vid större spårförflyttningar kan dock hjälp erhållas.

Matare.

Vid omsiktning får matarne särskildt betaldt för detta arbete, däremot äro de utan ersättning skyldiga göra erforderliga lagningar å siktduk.

Rensning vid ombyte af leror ingår i ackordet.

Sumpare och Bråkare.

Städning och rengöring vid sumpar och bråkor ingår i ackordet.

Ombyte af munstycken och afskärningstråd sker utan ersättning.

Rallkörare åligga att med största varsamhet handtera det tegel, som af dem köres eller inställes i torkställningarne samt att borttransportera från torkloften och slageri under dagen sönderslagen sten.

Slagning.

Ackord. Kval. A. (Bjuf F2, ✶Stabbarp✶, ⊥Skromberga⊥ och ✶Bjuf✶.)

För	9″ tegel	. . . . .	30	öre pr	100 st.
»	10″ »	. . . . .	33	» »	» »
»	12″ »	. . . . .	43	» »	» »
»	pip-tegel	. . . . .	60	» »	» »

Kval. B; Bjuf F, Stabbarp, ✶Skromberga✶ och Billesholm F. *Kolgrufvor m. m.*

För	9″ tegel	. . . . .	29	öre pr	100 st.
»	10″ »	. . . . .	32	» »	» »
»	12″ »	. . . . .	41	» »	» »
»	pip-tegel	. . . . .	58	» »	» »

Minimiprestation pr man och dag.

För	9″ tegel	. . . . .	1100	st.
»	10″ »	. . . . .	1000	»
»	12″ »	. . . . .	800	»
»	pip-tegel	. . . . .	5 à 600	»
»	kamintegel	. . . . .	5 à 600	»

Särskilda bestämmelser. Slagare åligga noggrann putsning af de slagna teglen likasom bortkörning af skrällor, afhämtande af strö och vatten samt rengöring efter arbetets slut på och omkring slagarborden.

Höljning och vattning af under dagen icke uppslagna ämnen åligger äfven utan ersättning slagaren.

Insättning och uttagning.

Ackord.

Insättning	pr kammare i gasugn	II . .	15	kr.
»	» » » »	I . .	9	»
»	» ugn n:r 28	. . . . .	8	»
uttagning	pr kammare i gasugn	II . .	13	»
»	» » » »	I . .	9	»
»	» ugn n:r 28	. . . . .	8	»

Särskilda bestämmelser. Största aktsamhet vid handterandet af tegel såväl vid uttagning som insättning fordras, och äger bolaget å aflöning göra afdrag för genom kantstötning eller annan åverkan, som uppkommit genom *bevisligt slarf eller vårdslöshet*, vållad mindervärdighet.

Till ackordet hör rengöring i och vid ugnar och hissar samt afhämtande och siktning af strö.

Uttagare åligger dessutom att köra den uttagna stenen till i hvarje fall anvisad plats, och skall allt formtegel som uttages ur ugn n:r 28 nedforslas utan särskild ersättning till nedre formstensladan.

Sorterare.

Ackord. Ackordet för de två ordinarie sorterarne utgår med kr. 1:50 per dag och man samt kr. 3:50 per kammare i gasugn II samt kr. 2:40 per kammare i gasugn I.

Den extra sorteraren betalas enligt fastställd daglön, hvilket äfven gäller de ordinarie de dagar, då uttagning ej äger rum.

Särskilda bestämmelser. Sortering och stapling skola utföras med största noggrannhet och omsorg, och äger bolaget å aflöning göra afdrag för genom kantstötning eller annan åverkan, som uppkommit genom bevisligt slarf eller vårdslöshet, vållad mindervärdighet. Det ålig-

Kolgrufvor m. m.

ger den därtill utsedde ordinarie sorteraren att mot särskild ersättning för hvarje dag uppräkna och till kontoret meddela uppgift om det under dagen uttagna och sorterade teglet.

I ackordet ingår äfven stapling af sekundategel, såvida detsamma ej omedelbart afhämtas till malning.

K-afdelningen.

Inkorare.

Ackord. Tills vidare 6 öre per lass såväl rå som bränd lera.

Inkörarne tippa själfva sina lass.

Särskilda bestämmelser. Till inkörares skyldighet hör att de själfva skola hålla spåren i ordning och göra de spårförflyttningar, som erfordras.

Vid större förflyttningar af spåren kan dock hjälp erhållas.

Matare.

Tillsvidare kr. 2: 50 per dag.

Särskilda bestämmelser. Matare är skyldig företaga omsiktning, göra erforderliga lagningar å siktduk samt verkställa rensning vid ombyte af leror.

Blandare.

För fullgod arbetare kr. 2: 25 per dag.

Bråkare.

För fullgod arbetare kr. 2: 25 per dag.

Amneskorare

Per dag kr. 2:50.

Rallkorare.

För fullgod arbetare kr. 2: 25 per dag.

Slagning.

Ackord. Kval. C. (Bjuf K, Skromberga och Billesholm K).

För 9″ tegel	26	öre pr 100 st.
» 10″ »	29	» » » »
» 12″ »	41	» » » »
» piptegel	58	» » » »

Skulle fullgod slagare användas till slagning af 9″ och 10″ tegel kval. C., äger han dock för denna slagning uppbära premie utgående med för slagna kr. 16 = 1: 50, kr. 20 = 2: 25 och kr. 24 = 3: 00.

Minimiprestation pr man och dag.

För 9″ tegel	1100 st.
» 10″ »	1000 »
» 12″ »	800 »
» piptegel	500—600 »
» kamintegel	500—600 »

Särskilda bestämmelser. Slagare åligga noggrann putsning af de slagna teglen likasom bortkörning af skrällor, afhämtande af strö och vatten samt rengöring efter arbetets slut på och omkring slagareborden.

Höljning och vattning af under dagen icke uppslagna ämnen åligger äfven utan ersättning slagarna.

Ladurullare på cirkulationsugnarne.

Ackord.

Cirkulationsugn n:r 1.

Kammare n:r	2	kr. 6: 05
» »	6	» 4: 95
» »	8	» 12: 10
» »	10	» 10: 45
» »	12	» 8: 80
» »	1	» 11: 55
» »	3	» 13: 20
» »	7	» 6: 60
» »	9	» 11: 55
» »	11	» 10: 45
» »	13	» 9: 35

Cirkulationsugn n:r 2 pr kammare 8 kronor.

För cirkulationsugn n:r 1 tillkommer 25 % tillökning, då såsom fjärde man i laget fullgod arbetare användes.

Särskilda bestämmelser. Ladurullare åligga att med största varsamhet handtera det tegel, som af dem uttages ur torkställningarna, samt borttransportera från ugns- och torkloft under dagen sönderslaget tegel.

Insättning och uttagning i cirkulationsugnarne.

Ackord.

Cirkulationsugn n:r 1.

Kammare n:r	2	kr. 4: 80
» »	6	» 4: —
» »	8	» 10: 80
» »	10	» 10: 20
» »	12	» 7: 50
» »	1	» 9: 60
» »	3	» 14: 50
» »	7	» 5: 40
» »	9	» 12: —
» »	11	» 10: 20
» »	13	» 9: —

Cirkulationsugn n:r 2 pr kammare 8 kronor.

Ackordet för insättning och uttagning lika.

Särskilda bestämmelser. Insättare och uttagare åligga att iakttaga största aktsamhet vid handterandet af tegel, och gäller hvad angår bevisligt slarf eller vårdslöshet samma som vid ugnslagen i F-afdelningen blifvit bestämdt.

Till ackordet hör rengöring i och vid ugnarna samt siktning och afhämtning af strö.

Sorterare.

Intill dess ackord hunnit sättas, betalas för sortering kr. 2:50 per man och dag med bibehållande af nu utgående förmåner.

Särskilda bestämmelser. Sortering och stapling skola utföras med största noggrannhet och omsorg, och gäller hvad angår bevisligt slarf eller vårdslöshet samma som för sorterarna i F-afdelningen blifvit bestämdt.

Då ackordet blifvit satt, omfattar detsamma äfven stapling af sekunda tegel samt bortforsling till anvisad plats af stumpar och vrak.

Malning af råa och brända utskeppningsleror.

Ackord. 3 öre per hektoliter mald lera.

Särskilda bestämmelser. Malare åligger att utan ersättning ombyta rännor och siktar, upprensa grafven under désintegratorn, samt tillse att snäckor och bingar äro i godt stånd.

Klinkertillverkningen.

Inkörning och malning.

Ackord.

För n:r 259 och 260 40 öre per 1000 st. och man;

för n:r 261 50 öre per 1000 st. och man;

för n:r 262 42 öre per 1000 st. och man.

Särskilda bestämmelser. Till inkörarnas skyldighet hör att de själfva skola hålla spåren i ordning och göra de spårförflyttningar, som erfordras. Vid större sådana kan dock hjälp erhållas.

Vid omsiktning få matarna särskildt betaldt för detta arbete, däremot äro de utan ersättning skyldiga göra erforderliga lagningar å siktduk.

Rensning vid ombyte af leror ingår i ackordet.

Blandare.

Ackord. För n:r 259, 260, 261 och 262 40 öre per 1000 st.

Afskärare och aftagare.

Ackord.

För n:r 259 och 260 40 öre per 1000 st. och man;

för n:r 261 50 öre per 1000 st. och man;

för n:r 262 42 öre per 1000 st. och man.

Särskilda bestämmelser. Afskärare åligger att noga tillse, att afskärningstrådarna äro säkert ställda, samt att den utpressade lerströngen är passlig.

Aftagare åligger att med noggrannhet handtera de skurna ämnena.

Skulle af afskärare, respektive aftagare försummelse härutinnan ske, kommer afdrag ovillkorligen att göras å den skyldiges aflöning.

Åsättning å elevator.

Fullgod arbetare betalas med fastställd daglön.

Särskilda bestämmelser. Hvad här ofvan sagts om aftagares åliggande gäller i alla delar äfven åsättning å elevator.

Rallkorning.

Ackord.

För n:r 259, 260, 261 och 262 40 öre per 1000 st. och man.

Särskilda bestämmelser. Rallkörare åligga att med största varsamhet handtera det tegel som af dem köres eller insättes i torkställningarna, samt borttransportera från torkloft under dagen sönderslagen sten.

Efterpressning.

Ackord. För n:r 259 kronor 2:50 per 1000 st.;
för n:r 260 kronor 2:75 per 1000 st;
för n:r 261 kronor 3:— per 1000 st.

Minimiprestation pr man och dag.

För n:r 259 . . . . . 1,250 st.
» » 260 . . . . . 1,250 »
» » 261 . . . . . 1,000 »

Särskilda bestämmelser. I ackordet ingår höljning, vattning och öfrig vård om ämnena. Äfven söndagarna äga pressarna att passa sina ämnen.

Ombyte af presskåp och klossar, rengöring af pressar, bortskaffande af affall och renhållning å arbetsplatsen tillkommer äfven pressarna.

Putsning af klinker.

Ackord. För n:r 259, 260, 261 och 262 betalas, då endast putsning förekommer, med kr. 0:50 per 1000 st., men då stenen äfven nedsättes på ugnen, med kr. 0:70 per 1000 st.

Särskilda bestämmelser. Putsning skall utföras med synnerlig noggrannhet och omsorg, och kommer ovillkorligen afdrag att göras å putsarnas aflöning, om dåligt putsadt tegel anträffas vid insättning eller uttagning.

Putsare skall vara skyldig utan ersättning deltaga i reparationer af pressar, passning af ämnen m. m.

Insättning och uttagning.

Ackord. 9 kronor per kammare för sättning.

9 kronor per kammare för uttagning.

Kolgrufvor m. m.

Särskilda bestämmelser. Största aktsamhet vid handterandet af tegel såväl vid uttagning som insättning fordras, och äger bolaget å aflöning göra afdrag för genom kantstötning eller annan åverkan, som uppkommit genom bevisligt slarf eller vårdslöshet, vållad mindervärdighet.

Till ackordet hör rengöring i och vid ugnar och hissar, samt afhämtande och siktning af strö.

Dessutom åligga uttagare att själfva lasta sina lass å anvisad plats, hvarvid ordentlig stapling och aktsamhet absolut fordras.

Sortering.

Ackord.

För n:r 259, 260, 261 och 262 betalas kr. 0:75 per 1000 st.;
för n:r 264 betalas kr. 1:25 per 1000 st.

Särskilda bestämmelser. Sortering och stapling af klinker skall utföras med största noggrannhet och omsorg, och gäller hvad angår bevisligt slarf eller vårdslöshet samma som vid insättning och uttagning blifvit bestämdt.

Bortforsling till anvisad plats af stumptegel ingår i ackordet.

Lastning.

Ackord.

För lastning af eldfast tegel alla slag 23 öre per 1000 kg.;
för lastning af klinker alla slag 23 öre per 1000 kg.;
för lastning af råa o. brända, malda leror 23 öre per 1000 kg.;
för fyllning och hopsyning af säckar 5 öre per säck;
för lastning på öfvertid kl. ½ 6 e. m. —9 e. m. betalas 26 öre per 1000 kg.;
för lastning på sön- och helgdagar betalas 32 öre per 1000 kg.

Särskilda bestämmelser. Extra hjälp lämnas vid lastning då afståndet till närmaste storspår öfverstiger 8 meter.

Lastning skall utföras med ordning och aktsamhet, och gäller hvad angår bevisligt slarf eller vårdslöshet samma som vid insättning och uttagning blifvit bestämdt.

Lastare åligga att vid påfordran utföra arbete såväl å öfvertid som sön- och helgdagar mot därför här ofvan bestämd ersättning.

Lastning af vagn, som vid ordinarie arbetstidens utgång ej är fullastad, skall dock, om af befälet så fordras, afslutas äfven på öfvertid mot de under ordinarie dagskifte gällande ackorden.

Daglönare.

Brännare.

Brännare vid gasugn n:r 1 betalas med kronor 2:40 per skift om 12 timmar, hvartill kommer premie utgående för klinkerkammare med kr. 0:40 per man och välbränd kammare, för F-stens kammare med kr. 0:20 per man och välbränd kammare och för K-stens kammare med kr. 0:30 per man och välbränd kammare.

Brännare vid gasugn n:r 2 betalas med kronor 2:40 per skift om 12 timmar, hvartill kommer premie utgående med kr. 0:35 per man och välbränd kammare samt kr. 0:50 för hvarje uppmurad port.

Brännare vid cirkulationsugnarna betalas med kronor 2:40 per skift om 12 timmar, hvartill kommer premie utgående med kr. 0:40 per man och välbränd kammare.

Särskilda bestämmelser. Brännare i allmänhet åligga att noga öfvervaka bränningen enligt lämnade instruktioner.

Till brännarnas skyldigheter utan särskild ersättning hör för öfrigt:

Vid gasugn I. Uppmura och nedrifva ugnsportar, rensa ventiler, kanaler, öfverföringsrör och tjärbrunnar, afhämta strö för tätning af ventiler samt lämna hjälp vid utkörning från generatorerna.

Vid gasugn II. Nedrifva ugnsportar, rensa ventiler, kanaler och tjärbrunnar, deltaga i slaggning af generatorerna samt utkörande af aska från dessa, afhämta strö för tätning af ventiler samt flytta öfverföringsrör och port till varmluftsledningen.

Vid cirkulationsugnarna. Uppmura och nedrifva ugnsportar samt uttaga och bortforsla till anvisad plats den utslaggade askan.

För sotning af generatorer och öfverföringsrör samt kanalerna mellan de förra och ugnen skola brännarna vid gasugn II, då arbetet ej utföres under ordinarie arbetstid, för hvarje gång betalas med kr. 0:60 och 3:40 respektive.

Generatorseldare.

Generatorseldare betalas med kr. 2:50 per skift om 12 timmar.

Särskilda bestämmelser. Förutom den direkta skötseln af generatorerna skola generatorseldarna utan ersättning i tur och ordning elda och passa den ångpanna, som är placerad vid gasugn I.

Kolkörare vid cirkulationsugnarne.

Betalas med kr. 2:40 per skift om 12 timmar.

Särskilda bestämmelser. Kolkörare skall biträda brännare vid uppmurning af ugnsportar och bortforsling af askan.

Bankuskar.

Betalas med kr. 2:50 per dag om 10 timmar.

Särskilda bestämmelser. Bankuskar åligga att absolut ställa sig till efterrättelse de order angående uppkörning och place-

ring af vagnar, som lämnas af lastningsförmannen.

Diverse.

Uttages *ackordsarbetare* från pågående ackordsarbete till *tillfälligt* daglönsarbete äger han uppbära 25 öre per timme.

Daglön och betinger för *öfveråriga* och svaga bestämmas af befälet i hvarje särskildt fall.

Daglön för ynglingar.

För ynglingar under 13 år		0: 65
» »	13—14 år	0: 85
» »	14—15 » (efter konfirmer.)	1: 10
» »	15—16 »	1: 30
» »	16—17 »	1: 50
» »	17—18 »	1: 75
» »	18—19 »	2: —
» »	19—20 »	full daglön.

De här angifna daglönerna gälla för fullgoda ynglingar inom de angifna åldersklasserna. Vid bestämmandet af daglöner skall således ej *enbart* åldersgränsen vara bestämmande, utan hänsyn ock tagas till ynglingens allmänna duglighet.

För ej fullgod yngling skall i hvarje särskildt fall bestämmas en mot hans arbete svarande skälig daglön.

Inom de åldersklasser, där nu högre daglön utgår än enligt prislistan för ynglingar bestämmes, skall denna högre daglön fortfarande utgå till de *nuvarande* innehafvarne däraf.

Allmänna lägsta daglönen för *fullgoda* arbetare bestämmes till kr. 2: 25 + förmåner af bostad eller hyra och kol, allt såsom hittills för gift arbetare, att åtnjutas in natura eller kontant med 25 öre per dag, således i senare fallet kontant kr. 2 50, inberäknadt hyra och kol.

Angående här ofvan angifna förmåner af bostad eller hyra och kol bestämmes:

att de arbetare, som redan innehafva bostad och kol in natura, och med hvilka hyreskontrakt skola upprättas, få tillsvidare bibehålla dessa förmåner i denna form;

att de arbetare, som icke hafva bostäder af bolaget, erhålla hyra enligt prislistan;

att arbetare hålla fria kol i enlighet med prislistans bestämmelser;

att för arbetare, som icke erhålla förmånerna af fri bostad, hyra och kol, utbetalas 25 öre per arbetsdag, ankommande på bolaget att efter omständigheterna bestämma, hvilka arbetare, som skola åtnjuta den ena eller andra formen af dessa förmåner, dock så att *nuvarande* gifta arbetare erhålla rätt, att, där ej hinder möta, själfva få bestämma, hvilken form de föredraga.

I denna prislista omnämnda daglöner och beting gälla endast för *fullgoda* arbetare; för andra, ej fullgoda, skall emot dessas arbete skälig ersättning bestämmas i hvarje särskildt fall.

Kolgrufvor m. m.

Förmåner och allmänna bestämmelser.

Förmåner.

Fri läkarevård och fri medicin äfven för hustru och barn under 15 års ålder.

Sjukhjälp att vid hvarje års utgång tilldelas *Bjufs arbetares sjuk- och begrafningskassa* med 25 öre för hvarje sjukdag; dock utgår detta bidrag till kassan endast under den förutsättningen, att kassans stadgar icke ändras utan förvaltningens medgifvande.

Öfvertidsarbete.

Då daglöns- eller timlönsarbeten på befälets order utföres på öfvertid, skall ersättning därför utgå med vanlig timlön för tiden 5,30—6 e. m., med 25 % förhöjning för arbete kl. 6—9 e. m. och 50 % förhöjning såväl för arbete kl. 9. e. m.—6 f. m. som för sön- och helgdagsarbete.

Som öfvertidsarbete får ej räknas fullgörande af ordinarie skift vare sig detta infaller under tiden 6 e. m.—6 f. m. eller å sön- och helgdagar. Vid öfvertidsarbete är arbetare fri antingen tiden 5,30—6 e. m. eller annan för arbetets bedrifvande bättre passande halftimme efter befälets bedömande.

Ersättning i händelse af maskinskada, naturhinder o. d.

Vid fall af inträffande maskinskada, som föranleder stillestånd i arbetet mer än en timma, betalas ersättning med 25 öre per timme till de arbetare, som tillfölje skadan lida förlust. Tiden räknas för den tid hindret varar, dock mot afdrag af första timmen, samt gäller ersättningen endast när befälet fordrar arbetarnes kvarstannande i arbetet, samt då skadan icke uppstått tillfölje bevisligt eller uppenbart okynne eller vårdslöshet från någon arbetares sida.

För hinder i arbetet, orsakadt af naturförhållanden, lämnas icke ersättning, men åligger det bolaget söka nedbringa dylikt hinders verkningar till det minsta möjliga.

Daglön åt skadad arbetare.

Åt arbetare, som under arbetet ådragit sig sådana skador, att han tillfälligtvis förlorat något af sin arbetskraft och därför erhållit passande arbete i annan grupp, skall den för denna senare grupp gällande daglön utbetalas, förutsatt att arbetaren där kan anses utföra fullgodt arbete.

Kolgrufvor m. m.

Ordningsregler för arbetare anställda vid Bjufs-verken.

I. Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Arbetare antages af verkets chef genom vederbörande ingenjör och erhåller å kontoret antagningskort, som han uppvisar för sitt närmaste arbetsbefäl, då han anmäler sig att börja arbetet. De betyg arbetare vid antagandet innehar från föregående anställningar lämnas till förvaring å verkets kontor och återfås vid afflyttningen.

De villkor som för anställning i bolagets tjänst gälla äro:

a) *att* daglön, ackord eller annan förtjänst utgår enligt vid verket under anställningstiden gällande prislista eller enligt de andra öfverenskommelser, som när ej prislista kan tillämpas mellan befäl och arbetare kan träffas.

b) *Att* föreningsfriheten ömsesidigt erkännes, och äger sålunda arbetare rätt:

att tillhöra eller stå utanför föreningar efter eget fritt val och kan således icke afskedas på grund af medlemskap i förening; mot det

att arbetaren å sin sida förbinder sig att icke genom ovänligt bemötande, hot eller våld söka påverka sina kamrater i föreningsangelägenheter;

att vid förhandlingar mellan styrelsen och arbetarne dessa må föras vid hvarje verk särskildt, och skola arbetarne därvid representeras genom utaf de olika föreningarne eller grupperna vid verket utsedda arbetareombud; samt

att arbetsgifvarne hafva fullkomlig handlingsfrihet i afseende på arbetares antagande och afskedande äfvensom att leda och fördela arbetet.

c) *Att* i nedanstående paragrafer bestämda ordningsföreskrifter och andra bestämmelser noggrannt iakttagas.

§ 2.

Det åligger hvarje i verkets tjänst anställd arbetare att såväl i som utom arbetet iakttaga ett hedrande uppförande, att med intresse, villighet och flit sköta den syssla han erhållit och åtagit sig, ställa sig förvaltningens föreskrifter till noggrann efterrättelse, samt att iakttaga ordning och snygghet.

Verkets tillhörigheter skola väl vårdas och med aktsamhet handhafvas, vid äfventyr att vid uppsåtlig skada eller åstadkommen genom slarf eller vårdslöshet ersättning utkräfves, i enlighet med § 26.

Arbetare åligger att icke onödigtvis aflägsna sig från sin arbetsplats, eller genom obehöfliga samtal störa andra i deras arbete.

Arbetare, som i berusadt tillstånd uppträder inom gruf- och fabriksområdet, dit inför eller förtär öl eller spirituösa drycker, eller på annat sätt motverkar ordning och skick, är förfallen till straff i enlighet med § 26.

Föreskrifter, utfärdade af brandförsäkringsbolag, bergmästare, yrkesinspektör m. fl. — i arbetslokalerna anslagna eller på annat sätt meddelade — skola noggrannt efterföljas.

De skyddsanordningar, som till förekommande af olycksfall äro vidtagna, få på inga villkor skadas eller borttagas.

§ 3.

Arbetare är skyldig att omedelbart efter antagandet ingå uti vid verket befintliga understödskassor, nämligen Bjufs arbetares sjuk- och begrafningskassa och Bjufs arbetares änkekassa, samt att anskaffa därför erforderliga läkarebetyg och erlägga stadgade medlemsafgifter emot åtnjutande af de rättigheter, som enligt de senast antagna stadgarna tillkomma medlemmarne i kassan.

§ 4.

Inträffar olycksfall i arbete, skall den skadade själf, eller genom ombud ofördröjligen anmäla skadan till vederbörande förman, samt till honom meddela uppgift angående civilstånd, (om ogift, gift eller änkling), bostad, medlemskap i en eller flera understödskassor, samt det belopp som från dessa erhålles.

§ 5.

Arbetare, som önska permission, begäre sådan hos sitt närmaste befäl, och får icke utan permission *aflägsna* sig från arbetet.

Utan permission eller giltigt förfall får arbetare under inga villkor *uteblifva* från arbetet, och åligger honom därför att, i händelse af giltig orsak till uteblifvande, ofördröjligen underrätta vederbörande förman, samtidigt angifvande orsaken.

Den som anmäler sig sjuk är skyldig, om så af befälet påfordras, låta undersöka sig af verkets läkare eller sjuksköterska för att med intyg från någon af dessa styrka sin uppgift.

§ 6.

Arbetare, som bor i verkets bostäder, är skyldig att noga ställa sig till efterrättelse de föreskrifter rörande allmän ordning, renhållning och snygghet m. m., som af förvaltningen kan komma att lämnas.

Oljud, dryckenskap och störande uppträden få ej i ofvannämnda bostäder förekomma.

§ 7.

Hvarje månad delas i 2:ne arbetsturer, för hvilka aflöningarne uträknas, och utbe-

talas dessa i regel å dag före torgdag i enlighet med upprättadt schema, hvarvid, därest aflöningsdag skulle infalla på helgdag, aflöningen utbetalas närmast föregående söckendag. Anmärkning emot aflöningen skall göras omedelbart efter slutad aflöning.

§ 8.

Krono- och kommunalutskylder betalas i rätt tid af arbetarne själfva eller ock af verkets kontor genom afdrag å den aflöning, som utfaller näst efter den dag, då nämnda utskylder förfalla; dock äger verket rättighet att för sådana utskylder till stat och prästerskap m. m., för hvilka arbetsgifvaren är lagligen ansvarig för sina arbetare, uttaga beloppen vid förfallotiden eller dessförinnan, därest arbetare skulle på ett eller annat sätt afflytta från verket.

§ 9.

Uppsägning skall, såvida den ej sker på grund af brott mot gällande ordningsregler, af arbetsgifvarne göras med 14 dagars uppsägningstid, efter hvilken tid afskedsbetyg och slutlikvid utfås. Af slutlikviden afdrages förfallna skatter samt arbetares event. skuld till bolaget.

Arbetare som önskar afflytta skall likaledes därom göra anmälan 14 dagar i förväg och är skyldig att under dessa 14 dagar fullgöra sitt arbete, där ej arbetsgifvarne särskildt medgifva, att flyttning före uppsägningstidens utgång må äga rum.

Sker afflyttningen utan föregående uppsägning från arbetarens sida eller före uppsägningstidens utgång, och detta ej af arbetsgifvaren medgifvits, kvarhålles af den innestående aflöningen förutom hvad i mom. 1 af denna § bestämmes, äfven böter åsatta i enlighet med § 26.

Då arbetare på grund af arbetsbrist måste afskedas, tages hänsyn till den tid han varit i bolagets tjänst samt särskildt till därunder visadt uppförande och arbetsduglighet, äfvensom i den mån ske kan till arbetarens hemortsförhållanden.

§ 10.

Arbetsdagar äro alla söckendagar med undantag af 1:ste maj, hvilken räknas som helgdag.

Jul- och nyårsaftnar, påsk-, pingst- och midsommaraftnar upphör arbetet enligt befälets bestämmande i regel kl. 12 middag.

Å dag för riksdagsmannaval och viktigare kommunala stämmor kan arbetet, där förhållandena det medgifva, inställas under därför erforderlig tid för dem, som därom göra framställning hos förvaltningen minst 3 dagar i förväg.

Rörande frihet från arbetet under vissa dagar för kolhuggare, dragare m. fl. återfinnes här nedan särskilda bestämmelser.

§ 11. *Kolgrufvor m. m.*

Arbetstiden är i regel:
för underjordsarbetare 8 arbetstimmar
» ofvanjordsarbetare 10 »
» minderåriga enligt lag.

I arbeten, där dag- och nattskift omväxlande förekomma, är arbetstiden 12 timmar.

Detaljerade bestämmelser om arbetstiden finnas här nedan angifna för hvarje särskild afdelning.

II. Särskilda bestämmelser för fabriksafdelningen och diverseafdelningen.

§ 12.

Arbetsdagar äro alla söckendagar med de undantag som i § 10 bestämmas.

§ 13.

Arbetsskiftet innehåller i regel 10 arbetstimmar sålunda fördelade:

kl. 6—8,30 f. m. arbetstid; kl 8,30—9 f. m. frukostrast; kl. 9—12 m. arbetstid; kl. 12—1 e. m. middagsrast; kl. 1—5,30 e. m. arbetstid.

Dessa tider angifvas genom signalering med fabrikernas ånghvissla.

Från förestående bestämmelser i denna § göres undantag:

a) för arbeten, som äro af den beskaffenhet, att de nödvändigtvis eller lämpligast kräfva sitt utförande på annan tid, men dock utföras efter skift; sådana arbeten äro generatorseldarnes, brännarnes, m. fl., och fastställes arbetstiden för dem af vederbörande befäl;

b) för tillfälliga arbeten, då af någon anledning ett arbete behöfver utföras på annan tid än den vanliga, eller då öfvertidsarbete erfordras;

c) för minderåriga enligt lag.

Ett alltid noggrannt hållande af arbetstiden fordras.

Vid den tid arbetet skall börja, är hvar och en skyldig att vara på sin plats, och först då arbetstiden är slut, får arbetet upphöra och arbetsplatsen lämnas.

§ 14.

Tillträde till de olika lokalerna och arbetsplatserna medgifves endast åt dem, som där hafva sitt arbete eller erhållit särskildt tillstånd.

III. Särskilda bestämmelser för grufafdelningen.

§ 15.

Lottning för arbetsrummens fördelning mellan kolhuggare verkställes å lämplig dag kl. 5 e. m. ej senare än den 23:dje

Kolgrufvor m. m.

af hvarje månad enligt tillkännagifvande af befälet senast den 15:de i samma månad.

Under tiden mellan lottningsdagen och månadens slut skola kolhuggarne ombesörja eventuella lottbyten eller på annat sätt bereda sig för emottagandet af de nya arbetena.

Vid arbetets upphörande sista arbetsdagen i månaden skola de huggare, som skola byta om orter, uttaga sina verktyg och andra tillhörigheter så att dessa utan onödigt dröjsmål, när första arbetsdag på den nya månaden inträffar, kunna intagas i de nya arbetsrummen, och arbetet där sålunda omedelbart med full kraft börja.

Transport af verktyg m. m. för sådana huggare, som vid lottning fått lott i annat schakt, verkställes af bolaget kl. 4 e. m. sista dagen af hvarje månad.

§ 16.

Arbetsdagar äro alla söckendagar med de undantag som i § 10 bestämmas.

Kolhuggare, dragare och gamsare äro fria från grufarbetet under torgdagarne, så ock dag-dagsverkarne i grufvan. Natt-dagsverkarne däremot skola jämväl under torgdagarne fullgöra sina skiften.

Gamsare vare skyldig att, när befälet så fordrar, arbeta jämväl på torgdag.

§ 17.

Uppfordringsmaskinister samt *påhäktare* ofvan och under jord skola vara på sina respektive platser *senast* kl. 5,30 f. m. och få först, sedan de öfvertygat sig om att allt är i god ordning i hvad linor, hissar och schakt angår, låta nedstigning med burarne börja.

Kolhuggare, *dragare* och *underjordsdagsverkare* skola vara omklädda och färdiga till nedstigning i så god tid, att alla kolhuggare och underjordsdagsverkare äro nere *senast* kl. 6,15 f. m. och alla dragare kl. 6,30 f. m., efter hvilken tid ingen arbetare tillåtes nedresa på burarne.

Arbetstiden skall vara minst 8 timmar och räknas från 6 f. m. till tidigast kl. 2 e. m. Undantag härifrån enligt bestämmelserna i § 18. Nattdagsverkarnes arbetstid börjar enligt befälets bestämmande, och skall den vara minst 8 timmar.

Gamsare, påhäktare och linbanepersonal tjänstgöra så länge uppfordringen pågår.

§ 18.

Tillstånd att före den ordinarie arbetstidens slut lämna grufvan kan meddelas af gruffogden:

om arbetaren före arbetets början på morgonen med angifvande af antagligt giltigt skäl därom anhåller;

om arbetsorten är betydligt våt, må gruffogden medgifva arbetets upphörande tidigast kl. 12 middag; samt vid särskildt svåra fall dessförinnan;

om hastigt påkommande sjukdom, synnerligen dålig luft, riskabelt tak, ras etc. nödvändiggör permitterande, i hvilka fall arbetaren dock alltid skall anmäla orsaken för fogden, som, efter att hafva närmare undersökt förhållandet, afgör hur lämpligast skall förfaras. Om permission för dagen beviljas, erhåller arbetaren af fogden en frisedel, som vid uppkomsten ur grufvan skall aflämnas till tidkontrollanten.

I sådana arbeten, som gå på »minimidaglön», tillämpas hvad i prislistan därom särskildt bestämmes.

§ 19.

Under förutsättning att giltiga skäl förefinnas, kan permission beviljas för 1 dag af underfogdar, 2 dagar af öfverfogdar, men för längre tid endast af grufingeniören.

Om kolhuggare och dragare önska permission för längre tid t. ex. ett par, tre veckor, skall sådant anmälas *före* lottningen.

I fråga om permission från sådana arbeten, som gå på minimidaglön, tillämpas hvad i prislistan därom särskildt bestämmes.

§ 20.

Kolhuggare äger ej befogenhet att permittera sin dragare, hvilken sistnämnde utan gruffogdens medgifvande icke får lämna grufvan förrän kl. 2, äfven om hans huggare af en eller annan anledning blifvit lediga tidigare på dagen. Ej heller får dragare utan fogdes tillåtelse lämna sina huggare, förrän han för dem fullgjort all dragning, äfven om kolhuggarnes arbete skulle räcka längre än till kl. 2 e. m.

Fogden äger dock tillse att dragare ej, i synnerhet om han genom föregående arbete blifvit mycket våt, onödigtvis kvarhålles i grufvan.

En kolhuggare får under inga villkor genom erbjudande till dragaren af penningar, kol eller annan valuta söka egga honom att arbeta särskildt åt sig och därigenom försumma öfrig dragning.

§ 21.

Efter kl. 2 e. m. äga de grufarbetare, som slutat sitt arbete, rätt att åka upp med burarne. Före kl. 2 e. m. tillåtes endast de som hafva synnerligen våta orter, och som därför permitterats, samt eventuellt permitterade s. k. gubbar att medfölja burarne upp.

Vid resa å burarne i schaktet iakttages:

att högst 4 personer få på en gång bestiga burarne i Billesholm;
att högst 8 personer få på en gång bestiga burarne i Bjuf;
att arbetarna i regel skola samlas till fulla burar och hafva skyldighet att vänta 10 minuter därför;
att ingen får medfölja buren då lass eller tomvagn spelas;
att ingen får påstiga buren sedan denna satts i gång eller afgångssignal gifvits;
att endast påhäktaren får gifva signaler till färd, således ingen obehörig;
att dessutom all passage öfver schaktsbottnen under eller i farligt grannskap till burarna strängt förbjudes.

§ 22.

Hvarje kolhuggare får kostnadsfritt af verket låna nedanstående med hans ordningsnummer stämplade verktyg nämligen:
5 st. förskrämningshackor (eller 4 förskrämningshackor och en berghacka),
2 st. kilar,
1 st. spett,
1 st. kampjärn samt
1 st. skyffel, hvilka samtliga skola återlämnas, då han ur verkets tjänst afgår.
Förlorade eller extra verktyg få lösas från förrådet till gällande priser. Skulle verktyg förloras genom ras e. d., och arbetaren ej själf genom uraktlåtenhet har skuld därtill, erhålles gratis nya verktyg i de förlorades ställe. Uppslitna, obrukbara verktyg få kostnadsfritt utbytas mot nya. Omskaftning af hackor och kampjärn sker utan afgift, då det söndriga skaftet inlämnas. Dock erhålles *högst i medeltal ett* nytt skaft pr man och månad, och missbruk af denna rättighet kan föranleda till dess indragande.

§ 23.

De föreskrifter i och för eldfaras undvikande, hvilka lämnas af brandstodsbolagen, böra noga studeras och iakttagas. Särskildt påpekas faran af att hafva fosfortändstickor i kläder, som skola torkas i torkboden, att i denna lokal begagna tända gasoljelampor, att röka tobak o. s. v., hvilket allt strängeligen förbjudes.

§ 24. *Kolgrufvor m. m.*

I bad- och torkbodar skall största snygghet och ordning iakttagas, och få dessa lokaler endast användas i och för klädombyte och badning, men i regel *ej* såsom spisnings- eller samlingslokaler.
Torkarnes tillsägelser i hvad de röra ordning och snygghet skola åtlydas.

§ 25.

Tillträde till grufvor, grufbyggnader samt schakts områden medgifves endast åt dem, som å dessa platser skola arbeta och detta endast under arbetstiden, samt dem, som kunna förete tillståndsbevis från vederbörande befäl.
Gruffogdar, påhäktare, maskinister och eldare samt uppsyningsmän i torkbodar hafva därför att afvisa alla obehöriga personer, hvarjämte de skola tillse att ingen onykter person får nedstiga i grufvorna eller inkomma i dit hörande lokaler.

IV. Allmänna bestämmelser.

§ 26.

Bryter arbetaren mot någon af dessa ordningsregler eller de andra bestämmelser, som finnas uti prislistan intagna, straffas han efter förvaltningens pröfning med böter, förflyttning till annat arbete, suspension eller afsked allt efter arten af förseelsen.
Då af någon anledning arbetare ådömts böter, skall han snarast af vederbörande förman därom underrättas.
Alla böter tillfalla Bjufs arbetares sjuk- och begrafningskassa.

§ 27.

Anser sig arbetare hafva skäl till missnöje med honom ålagd bestraffning eller annan anledning till allvarligare klagomål, anmäle han sådant till verkets chef direkt eller genom vederbörande ingenjör.
Förvaltningen skall låta sig angeläget vara att efter emottagen dylik anmälan noga undersöka, hvad anmälan afser, och efter samvetsgrann pröfning besluta om rättelse, ihändelse anmälan varit befogad, eller vidtaga annan lämplig åtgärd, hvartill anmälan och undersökning leder.

IV. Närings- och njutningsämnesindustri.

Kvarn. **Löne- och arbetsaftal, upprättadt mellan Allmänna arbetsgifvareföreningen å ena sidan och Kem. tekn. kvarn- och läderarbetareförbundets afdelning n:o 16 å andra sidan för Göteborgs ångbageriaktiebolag (Malmö stora valskvarn) och dess arbetare i Malmö.**

§ 1.

Arbetstid.

Ordinarie arbetstiden är 10 timmar för så väl dag som nattskift, dock så, att tiden för den personal, som tjänstgör i skift, räknas till 12 timmar, hvaraf de två räknas som öfvertimmar, den öfriga personalen har — så vidt ske kan — frukost $^1/_2$ timme och middag 1 $^1/_2$ timme.

För arbetare, som på grund af ålder, sjukdom eller annan orsak ej är fullt arbetsför, kan öfverenskommelse om lönen ske mellan honom och arbetsgifvaren.

Kuskarne äro skyldiga att såsom hittills passa och sköta hästarna före och efter arbetstiden. Kuskarnes söndagsarbete utföres och betalas som hittills.

§ 2.

Veckolön.

Lönen utgår för fullgod arbetare med 24 kr. pr vecka till den 1 aug. 1907, därefter med 25 kronor, så länge aftalet varar. Inträffar helgdag under veckan, göres ej afdrag å lönen.

Öfvertidsarbete.

§ 3.

För öfvertidsarbete betalas för de 2 första timmarne efter de ordinarie 10 timmarne 50 öre, samt därefter 60 öre pr timma. För sön- & helgdagsarbete betalas 70 öre pr timma.

§ 4.

Då öfvertidsarbete måste förekomma, skall det i så god tid tillsägas arbetarna, att de hinna förse sig med mat och dryck. I fall öfvertidsarbetet räcker längre än 2 timmar öfver den ordinarie arbetstiden, lämnas arbetarne 15 minuters rast för måltid utan afdrag å lönen. De arbetare, som arbetat till kl. 11 på natten, äro ej skyldiga att återkomma förrän kl. 8,30 följande fm. De arbetare, som under veckan haft nattskifte, äro befriade från söndagsarbetet och de, som skola mottaga nattskiftet, äro äfven fria på måndagen.

§ 5.

Fridagar.

Den 1 maj samt påsk-, pingst-, midsommar-, jul- & nyårsaftnar lämnas personalen frihet från kl. 12 middagen till kl. 6 påföljande söckendags morgon utan afdrag af lönen.

§ 6.

Ackordspriser.

Vid ackorder beräknas följande priser: För lossning af lös spannmål i segelfartyg om 90 tons och därunder användas 4 man, samt i segelfartyg öfver 90 tons samt ångare användes 6 man; dock om befälet anser det för fartygets skyndsamma lossning nödvändigt, tillsättes flera man.

Betalningen utgår med 15 öre pr tons för all spannmål utom indisk hvete, dock måste fartygsbefälhafvaren äga rätt använda af besättningen till deltagande i lossningen. Sådant deltagande ersättes af ackordet med en timpenning af 40 öre för fullgod arbetare eller i proportion därefter för mindre fullgod. *Vid lossning af spannmål beräknas hvarje fartyg för sig.*

För upptagning af mattor och underlag betalas till kvarnens manskap 1 kr. för segelfartyg och 2 kr. för ångare, oafsedt om mattor och underlägg förefinnes eller ej.

Förhalning af fartyget bestämmes af befälet och får ej förhindras.

För inbärning af spannmål i magasinet betalas 3 öre pr säck antingen spannmålen väges eller ej, när spannmålen bäres som hittills.

Vid ackordsarbete på öfvertid förhöjes ackordspriset under de 2 första timmarna efter ordinarie tiden med 25 %, därefter med 50 %.

Vid allt ackordsarbete är gällande veckolön samt öfvertidslön garanterad.

Vid bärning af säckar böra de ej påfyllas mer än till 100 kilo.

Äfvenså bör för arbetets jämnare fördelning vid skeppselevatorn och säckbärning på ackord, arbetet så mycket som möjligt i tur och ordning skiftas mellan arbetspersonalen. Dock äga de, som ej anse sig stå

ut med säckbärningen, blifva befriade därifrån, om de så önska.

Skulle vid ändringar inom renseriet, silo och skeppselevatorn arbetet ändock ej blifva bättre än hittills, gäller den extra betalningen som hittills.

All lämpning och bärning utföres på ackord.

För indisk hvete samt inkörning af maganiserad spannmål i renseriet skall särskilda ackordspriser uppgöras framdeles, då de nya anordningarne blifvit fullt färdiga.

§ 7.

Olycksfallsförsäkring.

Alla arbetare olycksfallförsäkras enligt lagen om olycksfall i arbetet, samt dessutom så, att de vid olyckfall erhålla ersättning med 1 kr. pr dag från och med läkarebehandlingens 1:sta dag, liksom hittills varit gällande.

Fullständig samaritlåda skall finnas inom kvarnen på lätt tillgänglig plats.

§ 8.

Uppsägningstid.

En ömsesidig uppsägningstid af 8 dagar förbehålles.

Arbetarne hafva rättighet erhålla permission, såvida de kunna uppgifva fullt giltiga skäl.

§ 9.

Ordningsregler.

Nödvändigt dricka får införas i kvarnen. Spritdrycker få under inga villkor införas eller förtäras inom arbetslokalerna.

Om någon visar onykterhet eller försumlighet i sitt arbete, varnas han tvenne gånger i tvenne af arbetspersonalens närvaro, upprepas förseelsen följer omedelbart afsked. Följden af sådan varning bortfaller, om personen i fråga under 1 år efter samma tid uppfört sig oklanderligt.

§ 10.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet samt antager och afskedar arbetare och äger rätt använda organiserade eller oorganiserade arbetare.

Fri och oinskränkt föreningsrätt tillerkännes personalen.

Vid arbetsbrist skall dock vid permittering hänsyn tagas till den tid arbetaren varit på platsen, om han tillhör kommunen och har försörjningsskyldigheter.

Permitterad arbetare skall först intagas, förrän ny antages, men skall infinna sig senast 5 dagar efter kallelse, för så vidt permitteringen ej är gifven på bestämd tid.

Befälet bör iakttaga ett värdigt, rättvist och humant bemötande mot personalen, liksom ock personalen å sin sida böra visa ett värdigt uppträdande mot befälet.

§ 11.

Tvättanordningar m. m.

Bolaget anskaffar snarast möjligt särskildt rum med tvättanordningar samt rum för omklädnad för personalen äfvenså ett rum, däri arbetarne kunna intaga sina måltider; detta rum skall under den kalla årstiden uppvärmas, signal skall gifvas vid arbetstidens början och slut.

§ 12.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter, som under aftalstiden uppstå mellan arbetsgifvaren och arbetarne, skola anmälas för resp. föreningars styrelser, som då hafva att undersöka saken och om möjligt åstadkomma rättelse, i annat fall afgöras dessa genom skiljenämnd enligt lagen.

§ 13.

Giltighetstid.

Detta aftal träder i kraft den 1 aug. 1906 och gäller till den 1 aug. 1909 med tre (3) månaders ömsesidig uppsägningstid, sker ej uppsägning gäller aftalet ytterligare ett år med samma uppsägningstid.

Malmö den 1 augusti 1906.

(Underskrifter saknas å den till Kommerskollegium insända afskriften.)

Bagerier.

Aftal för Kiruna bagerier

gällande från den 15 aug. 1907 till den 1 maj 1909, och om det icke af någondera parterna (Kiruna bageriidkare eller Sv. bageri- och konditoriarbetarförbundets afdeln. n:o 49) skriftligen uppsäges 2 månader i förväg, gälla de med samma uppsägningstid ytterligare ett år åt gången.

§ 1.

Uppsägningstid.

Alla arbetare anställas pr vecka med en uppsägningstid af 8 dagar.

§ 2.

Arbetstiden.

a) Arbetstiden utgör högst 10 timmar pr dag, reglerad så, att den uttages emellan kl. 6 f. m. och kl. 6 e. m. med ½ tim. frukostrast och 1 tim. middagsrast.

b) Förberedande arbeten, såsom deggörning och dylikt, få börja 2 tim. tidigare. Degsättning på kvällen räknas som 1 tim. arbetstid. Brödnedtagning efter arbetstidens slut får arbetsgifvaren själf ombesörja.

§ 3.

Öfvertidsarbete.

Allt arbete, som öfverstiger den i § 2 bestämda tiden, räknas som öfvertidsarbete och betalas med 75 öre i tim. för ansvarsarbete och 60 öre i tim. för underarbete.

Arbetare får ej neka att utföra öfvertidsarbete, dock får detta ej öfverstiga 3 tim. pr dag.

Veckolön.

§ 4.

Minsta betalningen är:

ugnsarbetare i såväl fin- som grofbageri	33 kr.
fintrågsarbetare	33 »
groftrågsarbetare samt bordsarbetare	30 »
fjärde bakningen	33 »
sättare som arbetat i yrket 1 år	23 »
äldre fullt dugliga arbetare som sättare	25 »

Lärling, som ej arbetat i yrket 1 år, står utom prislistan, dock får han ej hafva kost och logi hos arbetsgifvaren.

§ 5.

a) I de bagerier, där arbetet behöfver pågå med dubbla skift, ökas aflöningen med 2 kronor pr vecka och man.

b) Fjärde bakningen skall vara slut kl. 9 e. m.

§ 6.

Intet afdrag får göras för extra helgdagar.

§ 7.

Tvättanordningar.

Arbetsgifvaren är skyldig att hålla nödiga tvättkärl med tvål och en handduk pr man och vecka.

§ 8.

Första maj.

På första maj får intet arbete förekomma.

§ 9.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvarne äro skyldiga: att olycksfallförsäkra sina arbetare på så sätt, att de lagbestämda ersättningarna för olycksfall i arbetet utgå redan från 4:e dagen efter inträffadt olycksfall, samt att äfven de utom arbetet inträffade olycksfallen ersättas, dessa sistnämnda äfven med 1 kr. i dagersättning från 4:e dagen efter olycksfallet. För dessa olycksfall utom arbetet skall försäkringen omfatta 1,000 kronors ersättning med full invaliditet, samt vid dödsfall enligt olycksfallspolisens bestämmelse.

§ 10.

Semester.

De arbetare, som arbetat ett år och därutöfver hos samma arbetsgifvare, åtnjuter 1 veckas semester under någon utaf sommarmånaderna med full betalning. Semesterns uttagande skall ske genom öfverenskommelse emellan arbetsgifvaren och arbetarna, dock är icke mer än en arbetare i sänder berättigad att erhålla semester.

§ 11.

Kvinnliga arbetare.

Användes kvinnliga arbetare, skola dessa hafva betaldt efter den för kvinnliga bageriarbetare på platsen gällande prislistan.

§ 12.

Skyldighet att tillhöra organisation.

Alla arbetare, såväl manliga som kvinnliga, som antages i arbete, skola vara medlemmar af Sv. bageri- och konditoriarbetareförbundet. Skulle någon antagas i

arbete, som icke är medlem af förbundet, är han eller hon skyldig att senast 14 dagar därefter inskrifva sig i afdelningen, och om ej så sker, afskedas den intagne.

Ordningsregler.

§ 13.

a) Inom bageriets område får inga rusgifvande drycker intagas eller förtäras.
b) Allt kortspel inom bageriegendomen, afbrott i arbetets lugna gång, störande uppträden och oljud förbjudes på det strängaste.

§ 14.

Arbetarna äro skyldiga att vara påpassliga vid den för arbetets början bestämda tiden.
Endast behöriga personer äga tillträde till arbetslokalen.

§ 15.

Hvarje arbetare är skyldig att noga tillse att ingen af kamraterna tillägnar sig något af arbetsgifvarens varor, såsom bröd, smör eller dylikt, och skall den arbetare, som gör sig skyldig till sådan förseelse, första gången varnas, men andra gången afskedas och uteslutas ur förbundet.

§ 16.

Arbetare, som gör sig skyldig till gröfre förseelser, äger arbetsgifvaren rätt att afskeda utan att tillämpa den i § 1 bestämda uppsägningstiden.

§ 17.

Aftalets helgd.

Dessa löne- och arbetsregler skola af båda parterna obrottsligen hållas, och är afdelningen n:r 49 i Kiruna inför förbundsstyrelsen ansvarig för sina åtgöranden angående desamma.

§ 18.

Ett exemplar af dessa löne- och arbetsregler uppsättes i hvarje arbetslokal.

För *Kiruna bageriidkare.*

För *Sv. bageri- och konditori.-arb.-förb. och dess afd.*

Löne- och arbetsregler för Kiruna kvinnliga bagerier

gällande från den 1 maj 1907 till den 15 augusti 1908, och om de icke af någondera parterna (Kiruna bageriidkare och Sv. bageri- och konditoriarbetareförbundets afdelning n:o 49 i Kiruna) skriftligen uppsägas 2 månader i förväg, gälla de med samma uppsägningstid ytterligare ett år åt gången.

§ 1.

Uppsägningstid.

Alla arbetare anställas pr vecka med en ömsesidig uppsägningstid af 8 dagar.

§ 2.

Arbetstid.

Arbetstiden utgör högst tio (10) timmar pr dag, reglerad så, att arbetet börjar kl. 6 f. m. och slutar kl. 6 e. m. med en timmes frukostrast och 1 timmes middagsrast.

§ 3.

Öfvertidsarbete.

Allt arbete, som öfverstiger den i § 2 bestämda tiden, räknas som öfvertidsarbete och betalas med 35 öre i timmen för fullgoda arbeterskor och 25 öre i timmen för nybörjare.

Veckolön.

§ 4.

Minsta betalningen är:
kvinnliga arbetare med 1 års vana 10 kr pr vecka
nybörjare . . . . . 5 » » »
hvarjämte tillkommer fri kost och logi.

§ 5.

Intet afdrag på veckolönen får göras för extra helgdagar, ej heller få dessa inarbetas.

§ 6.

Tvättanordningar.

Arbetsgifvaren är skyldig att hålla handduk och tvål åt hvarje arbetare pr vecka.

§ 7.

Första maj.

På första maj får intet arbete förekomma.

Bagerier.

§ 8.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvaren är skyldig olycksfallsförsäkra sina arbeterskor på det sättet, att de lagbestämda ersättningarna för olycksfall i arbete utgår redan från 4:e dagen efter inträffadt olycksfall, samt att äfven utom arbetet inträffade olycksfall ersättas, dessa sistnämnda äfven med 1 krona om dagen från 4:e dagen efter olycksfallet. För dessa olycksfall utom arbetet skall försäkringen omfatta 1,000 kronors ersättning vid full invaliditet, samt vid dödsfall enligt olycksfallspolisens bestämmelser.

§ 9.

Semester.

De arbeterskor som arbetat 1 år och därutöfver på ett och samma ställe, åtnjuta en veckas semester under sommaren, men får ej afdrag härför göras på veckoaflöningen.

§ 10.

Skyldighet att tillhöra organisation.

Alla arbeterskor, som antagas i arbete, skola vara medlemmar af Sv. bageri- och konditoriarbetareförbundet. Skulle någon antagas, som icke är medlem af förbundet, är hon skyldig att senast inom 14 dagar inskrifva sig i afdelningen; om så icke sker, afskedas den intagna.

Ordningsregler.

§ 11.

Inom bageriets område förbjudes på det strängaste störande uppträden och oljud, äfvensom afbrott i arbetets lugna gång.

§ 12.

Arbeterskorna äro skyldiga att vara påpassliga vid den för arbetets början bestämda tiden. Endast behöriga personer äga tillträde till arbetslokalerna.

Hvarje arbeterska är skyldig tillse, det ingen af kamraterna tillägna sig något af arbetsgifvarens varor, såsom bröd, smör, mjöl eller dylikt. Den, som gör sig skyldig till sådan förseelse, varnas första gången det sker, men andra gången erhåller hon sitt afsked och uteslutes ur förbundet.

§ 14.

Arbeterskor, som göra sig skyldiga till gröfre förseelser, äger arbetsgifvaren rätt att afskeda utan att tillämpa den i § 1 bestämda uppsägningstiden.

§ 15.

Aftalets helgd.

Dessa löne- och arbetsregler skola af båda parterna obrottsligen hållas, och är afdelningen n:r 49 i Kiruna inför förbundsstyrelsen ansvarig för sina åtgöranden angående desamma.

§ 16.

Ett exemplar af dessa löne- och arbetsregler uppsättes i hvarje arbetslokal.

Ofvanstående förslag till löne- och arbetsregler för Kiruna kvinnliga bagerier är godkändt af Svenska bageri- och konditoriarbetareförbundets styrelses verkställande utskott.

Stockholm den 10 april 1907.

För *Kiruna bageriidkerskor.* För *Sv. bageri- och konditoriarb.-förb.*

Kexfabrik.

Löne- och arbetsregler att gälla å Örebro kexfabrik

från och med den 1 februari 1907 till och med den 1 februari 1909 med en ömsesidig uppsägningstid af två månader och, om de ej vederbörligen uppsägas, gällande ytterligare ett år åt gången.

§ 1.

Arbetstiden.

Arbetstiden är högst 10½ timmar per dag och regleras af arbetsgifvaren, dock så att arbetstiden ej öfverstiger 59 arbetstimmar per helgfri vecka.

Arbetet börjar och slutar å tid, som arbetsgifvaren bestämmer.

Första maj, midsommarafton och julafton slutar arbetet klockan 12 middagen. För nämnda dagar och för helgdagar äger arbetsgifvaren icke göra afdrag å veckolönen.

§ 2.

Aflöningsperiod.

Arbetsvecka börjar på lördagsmorgon och slutar på fredagsaftonen, då också aflöningen utbetalas.

§ 3.

Uppsägningstid.

Arbetsgifvare och arbetare tillförbinda sig ömsesidig uppsägningstid af åtta dagar, dock förbehåller sig fabriken rätt att utan vidare afskeda arbetare, som ej följer gifna föreskrifter eller missköter sitt arbete eller visar sig omöjlig att fullgöra, hvad han åtagit sig.

Ordningsregler.

§ 4.

Arbetare skall iakttaga punktlighet och ett ordentligt uppförande på arbetsplatsen.

Arbetstiden bör noga fullföljas, så att hvarje arbetare är på bestämd tid på sin arbetsplats och för öfrigt ställer sig fabrikens ordningsregler till efterrättelse.

Arbetare skall vara nykter och renlig vid arbetet, med flit och intresse utföra sitt arbete samt hålla sina anförtrodda maskiner i snyggt och ordentligt skick och oförd röjligen lämna förmannen och verkmästaren underrättelse, om skada uppstått på maskinen.

Att till fabriken medtaga spirituosa är strängeligen förbjudet. Likaså är tobaksrökning inom fabriken förbjuden.

Agitation, af hvilken art den vara må, får icke förekomma inom fabriken.

§ 5.

Skulle arbetare, på grund af sjukdom eller annat förhinder, ej kunna infinna sig till arbetet, åligger det honom eller henne att snarast därom underrätta sin förman eller kontoret.

§ 6.

Meningsskiljaktigheter.

Skulle tvist uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare, får detta ej störa arbetets regelbundna gång, utan skall, innan några åtgärder vidtagas, förhållandet noga undersökas af förbundet, som uppgör saken med arbetsgifvaren.

§ 7.

Öfvertidsbetalning. Ackordsarbete.

Öfvertidsarbete å söckendagar betalas med 25 % förhöjning. Söndagsarbete betalas med 50 % förhöjning.

Ackordsarbete får förekomma, och är arbetaren då garanterad minimilönen.

§ 8.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej. *Kexfabrik.*

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarna, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 9.

Veckolön.

För manliga arbetare öfver 18 år.

Vid valsarne:

För nybörjare	16: 50	pr vecka
efter 6 mån. arbete	18: —	» »

Kan därefter ökas i mån af duglighet.

För hjälpare:

För nybörjare	12: —	pr vecka
efter 2 mån. arbete	14: —	» »
» 4 » »	16: —	» »
» 6 » »	18: —	» »

För kvinnliga arbetare öfver 18 år.

Uppvägare till satserna:

för medhjälparen	11: —	pr vecka
» den ansvariga	13: 50	» »

Vid stämpelmaskiner och öfriga maskiner:

beroende på den plats och det ansvar samt den skicklighet, som finnes	10: —	pr vecka
	11: —	» »
	12: —	» »

Plåtinläggare:

för nybörjare	10: —	pr vecka
efter 6 mån. arbete	12: —	» »

Vid ugnarne:

för nybörjare	10: —	pr vecka
efter 6 mån. arbete	12: —	» »

Wafersafdelningen:

för nybörjare	8: —	pr vecka
efter 6 mån. arbete	10: —	» »

Vid wafersmaskinerna:

för nybörjare	10: —	pr vecka
efter 6 mån. arbete	12: —	» »

Packsalen:

för nybörjare	8: —	pr vecka
efter 6 mån. arbete	9: —	» »
» 1 års arbete	10: —	» »

Klistringen och afvägningen:

beroende på den plats de i afdelningen intaga.	8: —	pr vecka
	9: —	» »
	10: —	» »

Kexfabrik.

Dekorationen:

för nybörjare . . . . . 8: — pr vecka
efter 6 mån. arbete . . . . . 10: — » »
» 1 års arbete . . . . . 11: — » »

Diskningen:

för nybörjare . . . . . 9: — pr vecka
efter 3 mån. arbete . . . . . 10: — » »

Minderåriga manliga arbetare
8: — à 9: — pr vecka.

Minderåriga kvinnliga arbetare
6: — à 7: — pr vecka.

Örebro och Stockholm den 29 januari 1907.

För *Sv. arbetsgifvareföreningen.*

För *Sv. bageri- och konditori-arbetareförbundet.*

Karamell-fabrik.

Löne- och arbetsaftal mellan N. N. sockerbageri-aktiebolag och Svenska bageri- och konditoriarbetareförbundets afdelning n:r 51,

gällande för kvinnliga arbetare från den dag det undertecknas till den 1 juli 1909 och, om det icke af någondera parten skriftligen uppsäges minst tre månader före sistnämnda dag, gällande ytterligare ett år i sänder med samma uppsägningstid.

§ 1.

Uppsägningstid.

Den ömsesidiga uppsägningstiden är åtta dagar.

§ 2.

Arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden är 59 timmar pr helgfri vecka.

§ 3.

Minimilöner för kvinnliga arbetare öfver 16 år.

Lager och packning.

Nybörjare 10 kr. pr vecka.
Efter 3 månader 12 kr. pr vecka.
Efter 1 ½ år 15 kr. pr vecka.

Puderrummet och massmalning.

Nybörjare 10 kr. pr vecka.
Efter 3 månader 13 kr. pr vecka.
Efter 1 ½ år 15 kr. pr vecka.

Gjutningen.

Nybörjare 10 kr. pr vecka.
Efter 3 månader 11 kr. pr vecka.
Efter 1 ½ år 15 kr. pr vecka.

Karamellkokningen.

Nybörjare 9 kr. pr vecka.
Efter 3 månader 11 kr. pr vecka.
Efter 1 ½ år 15 kr. pr vecka.
Kompetent karamellkokerska i fyllda plastikkarameller 18 kr. pr vecka.

Konfekten, dekorationen, karamellinläggningen, marmelad och chokolad.

Nybörjare 9 kr. pr vecka.
Efter 3 månader 10 kr. pr vecka.
Efter 1 ½ år 13 kr. pr vecka.
Efter 2 år 15 kr. pr vecka.

Saften.

Nybörjare 10 kr. pr vecka.
Efter 6 månader 14 kr. pr vecka.
Minderåriga under 16 år kr. 7: 50 pr vecka.

Diverse arbeten.

Nybörjare 10 kr. pr vecka.
Efter 3 månader 11 kr. pr vecka.
Efter 1 ½ år 13 kr. pr vecka.
Betalningen utgår endast för den tid, som arbetas. För frånvaro från arbetet göres afdrag, som motsvarar den försummade tiden, beräknad efter vederbörande arbetares veckoaflöning och den fastställda arbetstiden pr vecka.

§ 4.

Garanterad minimilön.

Vid ackordsarbete garanteras minimilönen endast i de fall, då fasta ackord ej finnas vare sig genom skriftlig eller muntlig öfverenskommelse upprättade, såsom då nya arbeten utföras, nya arbetsmetoder användas, nya maskiner begagnas eller i andra därmed jämförliga fall.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

Om öfvertidsarbete förekommer, betalas det med 25 proc. förhöjning af den bestämda veckolönen till kl. 9 e. m. Allt arbete från kl. 9 e. m. till kl. 7 f. m. räknas för nattarbete och betalas med 50 proc. förhöjning på den bestämda veckolönen.

Öfvertidsbetalning utgår efter samma grunder äfven för ackordsarbete, då det utföres på öfvertid på arbetsgifvarens begäran.

§ 6.

Fridagar.

Arbetet slutar lördags- och helgdagsaftnar senast kl. 3 e. m.

Arbetet slutar 1 maj och midsommarafton kl. 12 middagen.

Intet afdrag får göras på veckolönen för dessa dagar, ej heller för helgdagar.

§ 7.

Olycksfallsförsäkring.

Alla i fast arbete anställda arbeterskor skola försäkras enligt lag och ersättning utgå från och med fjärde dagen med kr. 1 pr dag.

§ 8.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Ordningsregler.

§ 9.

Arbetsgifvaren förbehåller sig rätt att omedelbart afskeda den eller de arbetare, som ej i arbetet följa gifna föreskrifter eller på annat sätt missköta sitt arbete eller visa sig omöjliga att fullgöra, hvad de åtagit sig.

§ 10.

Arbetarne skola iakttaga punktlighet och ett ordentligt uppförande på arbetsplatsen, arbetstiden skall noga fullföljas, så att hvarje arbetare är på bestämd tid på sin arbetsplats, och för öfrigt ställa sig fabrikens ordningsregler till efterrättelse. Arbetare skall vara nykter och renlig vid arbetet, med flit och intresse utföra sitt arbete samt hålla sig anförtrodda maskiner, bord m. m. i snyggt och ordentligt skick och ofördröjligen lämna förmannen eller verkmästaren underrättelse, om skada uppstår på maskin. *Karamellfabrik.*

Att till fabriken medtaga alkoholhaltiga drycker är strängeligen förbjudet. Likaså förbjudes tobaksrökning och all matlagning inom arbetslokalerna samt störande uppträden, oljud och kortspel inom arbetsegendomen.

§ 11.

Enhvar arbeterska skall hålla sig tyst och stilla på sin plats vid sitt arbete inom sin resp. arbetsafdelning. Angelägenheter, som ej röra arbetet, få icke afhandlas under arbetstiden.

§ 12.

Skulle arbeterska på grund af sjukdom eller annat giltigt förhinder ej kunna infinna sig till arbete, åligger det henne att omedelbart därom underrätta kontoret.

§ 13.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter mellan parterna rörande i detta aftal öfverenskomna bestämmelser få icke föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, vare sig genom strejk, blockad, bojkott, lockout eller dylikt, utan skall därom förhandlas först mellan parterna själfva och därefter, såvida ej enighet uppnåtts, mellan parternas organisationer.

§ 14.

Af- och påklädningsrum.

Arbetsgifvare skall om möjligt under den kalla årstiden hålla uppvärmdt af- och påklädningsrum samt en handduk pr man och vecka eller s. k. långhandduk.

§ 15.

Ordningsregler.

Obehöriga personer äga under inga förevändningar rätt att insläppas i fabriken.

Hvarje arbetare är skyldig att noga efterse, att ingen inom fabriken tillägnar sig något af arbetsgifvarens varor, af hvad beskaffenhet det vara må, samt att så snart något dylikt iakttagits, omedelbart anmäla det till arbetsgifvaren, så att denne person från fabriken må aflägsnas.

N. N. den 24 oktober 1907.

N. N. sockerbageri-A.-B. *N. N. sockerbagareafd. n:r 51.*

Godkännes:

Sv. arbetsgifvareföreningen. *Sv. bageri- och konditoriarbetareförb.*

Råsockerbruk.

Arbets- och löneaftal mellan Svenska sockerfabriks aktiebolaget i Jordberga och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 133 Jordberga.

Aftalets omfattning.

Så länge detta aftal gäller, skola vid sockerfabriken i Jordberga tillämpas de i enlighet med förda underhandlingsprotokoll — hvartill i öfrigt hänvisas — upprättade prislistor och allmänna bestämmelser, hvarjämte bifogade ordningsregler skola noga efterföljas.

§ 1.

Arbetsaftalets giltighet.

Detta aftal är gällande från den 1:ste oktober 1907 till den 1:ste augusti 1910 och anses prolongeradt för ytterligare ett år åt gången, såvida ingen af parterna skriftligen uppsäger detsamma sex månader före aftalstidens utgång, och skall, för att uppsägelsen skall anses giltig, den part, som uppsäger aftalet, samtidigt inlämna förslag till nytt arbetsaftal. Skulle något af de aftal, som Svenska sockerfabriks aktiebolaget i Jordberga efter denna dag sluter med andra fackorganisationer, uppsägas, anses därmed äfven detta aftal uppsagdt.

§ 2.

Arbetstiden.

Den ordinarie arbetstiden utgör 10 timmar och räknas från kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m. eller från kl. 6 e. m. till kl. 6 f. m. med ½ timmes frukostrast och 1½ timmes middagsrast.

§ 3.

Timlönen.

För fullgod manlig arbetare öfver 19 år utgör den ordinarie timlönen 34 öre. För kvinnlig arbetare utgör den ordinarie timlönen 23 öre.

De arbetare, som förut haft högre aflöning än den ordinarie eller åtnjutit andra extra förmåner, skola fortfarande komma i åtnjutande af samma fördelar, dock må den kontanta aflöningen ej öfverstiga den ordinarie med högre belopp än 25 öre per skift.

Fullt yrkesskicklig fabriksmurare aflönas med 45 öre per arbetstimme vid sysselsättning i sitt yrke; vid annat arbete beräknas den aflöning, som gäller för den syssla inom fabriken han då bekläder.

Nedanstående arbetare erhålla följande timlön:

B. 41 öre pr timme under hela året.

	Under kamp.	Under sommaren.
J.	38½ öre	39 öre
F.	38½ »	39 »
K.	38½ »	39 »
Å.	38½ »	39 »
O. P.	37½ »	38 »
K.	36½ »	37 »
J. M. S.	36½ »	37 »
M.	36½ »	37 »
H.	36½ »	37 »
J.	36½ »	37 »
L.	36½ »	37 »
S.	36½ »	37 »
H.	36½ »	37 »
P. S.	36½ »	37 »
N. O.	38 »	hela året
L.	38 »	» »
H. L.	38 »	» »
O. P.	38 »	» »
H.	36 »	» »

Hästkuskarna erhålla 70 kr. i månaden med skyldighet att hvar 3:dje söndag tjänstgöra för kr. 2:34 per dag; dessutom 500 sträckfamnar potatisjord.

Ryktarne erhålla 75 kr. i månaden samt en frisöndag per månad med skyldighet att för sig ställa lämplig person i stället, hvilken bolaget betalar med kr. 2:50 per dag; dessutom 500 sträckfamnar potatisjord.

Arbetstiden utgör

under december och januari . . . 8½ tim.
» november och februari . . . 9 »
» den öfriga delen af året . . 10 »

§ 4.

Ackordsarbeten.

Efterföljande priser gälla

1) *Betor:*

lossning i betladan . . . 18 öre pr ton
inkörning från högarna till rännorna . . . . . 17 » » tippvagn
betlastning vid vågstationerna . . . . . 55 » » ton

Betaffallslastning: 3 kr. eller 3:25 kr. per järnvägsvagn, allt efter som vid lastningen användes plattformsvagn eller tippvagn.

2) *Lossning af materialier:*

stenkolslossning . . . . . 23 öre pr ton
kokslossning . . . . . 2:35 kr pr vagn
kalkstenslossning inkl. slagning . . . . . 36 öre pr ton

3) *Diverse ackord.*

Sockerlastning: från loft till vagn 2 ½ öre per säck.

Från vagn till magasinet, inkl. uppstapling till det vanliga säckantalet i höjd, per säck 3¼ öre.

Antal man härvid 11, inkl. förman.

Lastning af socker från magasin på järnvägsvagn vid 10 man, inkl. förman, 2 ½ öre per säck.

Vid vågstationerna och vid sockerlastningen under sommaren betalas dessutom s. k. väntpengar. I senare fallet om väntetiden per dag skulle öfverstiga en timme. Dessa väntpengar utgå med 34 öre per timme.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

För frukost- och middagstimmar, då arbete förekommer, betalas 25 % utöfver gällande timlön. Annat öfvertidsarbete, samt sön- och helgdagsarbete, hvartill dock icke räknas nattarbete i ordinarie skift, betalas med 50 % förhöjning af timpenningen.

§ 6.

Olycksfallsförsäkring.

Vid öfvergående skada genom olycksfall betalar bolaget kronor 1:50 per dag från och med den första dagen, för såvidt olycksfallet är af den art, att däraf följer genom läkarcintyg styrkt oförmåga till arbete under mera än tre dagar.

Ersättning vid invaliditet och dödsfall enligt lag.

Är arbetare icke försäkrad i Riksförsäkringsanstalten, skall lifräntan vid invaliditets- eller dödsfall inköpas i Riksförsäkringsanstalten inom två år efter olycksfallet.

§ 7.

Läkarevård och medicin.

Samtliga fabrikens arbetare erhålla såväl fri läkarevård af fabrikens läkare, eller den specialist denne för särskilda fall kan anse nödigt anvisa, som äfven fri medicin, som af dessa läkare ordineras. De under hela året vid fabriken anställda arbetarne erhålla dessa fördelar jämväl för hustru och minderåriga barn. Dessutom erhålla arbetarne fri lasarettsvård, då fabrikens läkare sådan föreskrifver, samt i sjukhjälp en krona pr dag i enlighet med intyg från fabrikens läkare. *Råsockerbruk.*

§ 8.

Antagande och afskedande af arbetare.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare och att begagna arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej. Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Vid afskedande på grund af arbetsbrist skall, under förutsättning af lika arbetsduglighet och skötsamhet i öfrigt, hänsyn tagas till den tid arbetaren varit på platsen, samt om han tillhör kommunen och har försörjningsplikt.

§ 9.

Tvistigheters biläggande.

Uppstå tvistigheter berörande i detta aftal gjorda bestämmelser emellan arbetsgifvaren och arbetarne, äfven om de afse deras tolkning få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas, först emellan arbetsgifvaren och resp. afdelning och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas resp. organisationer.

§ 10.

Af detta aftal äro tvenne exemplar upprättade och underskrifna samt mellan parterna utväxlade.

Jordberga den 23 oktober 1907.

För *Svenska sockerfabriks A.-B.*

Godkännes:
Svenska arbetsgifvareföreningen.

För *Sv. grof- och fabr.-arb.-förb:s afd. 133.*

Godkännes:
Svenska grof- och fabriksarb.-förbundet.

Ordningsregler.

1:o) Arbetare skall å bestämd tid infinna sig i arbetet. Sjukdomsfall eller annan giltig anledning till uteblifvande skall i god tid anmälas till vederbörande arbetsbefäl.

2:o) Arbetare må endast vistas i den del af fabriken, där han fått sig sysselsättning anvisad, och må ej utan särskildt tillstånd eller giltig anledning uppehålla sig i annan arbetslokal.

3:o) Klädespersedlar samt mat- och dryckesvaror få endast förvaras i därför afsedda skåp eller — om skåp ej finnes — på af befälet anvisad plats.

Råsockerbruk.

4:o) Ingen får lämna sitt arbete förrän han af annan blifvit aflöst eller erhållit tillåtelse af arbetsbefälet.

5:o) Arbetare skall under arbetets utförande iakttaga omtanke och nykterhet, samt med flit, hörsamhet och aktning efterkomma befäls och förmäns order, vidare ådagalägga nit och sinne för renlighet samt synnerlig varsamhet gent emot eld eller annan olycksfara.

6:o) Alkoholhaltiga drycker eller bier få ej införas eller förtäras inom fabrikens område. Af starka drycker berörd person får ej tillträde till fabrikens område.

7:o) Verktyg, eldsläcknings- och andra redskap skola genast efter begagnandet återställas på sina bestämda platser. Sådana verktyg eller redskap, som tillfälligtvis utlämnas från förrådet, skola efter begagnandet genast återlämnas till den person, som utlämnat desamma.

8:o) Begagnad trassel skall genast bortföras och förvaras i därtill särskildt afsedda järnlådor.

9:o) Om arbetare erhållit permission, skall han på bestämd tid åter infinna sig i arbetet.

10:o) Öfverträdelse af föregående regler förorsakar allt efter förseelsens beskaffenhet, varning, förflyttning eller afsked efter befälets afgörande.

Jordberga den 23 oktober 1907.

För *Svenska sockerfabriks A.-B.* För *Sv. grof- och fabr.-arb.-förb:s afd. 133.*

Godkännes: Godkännes:

Svenska arbetsgifvareföreningen. *Svenska grof- och fabriksarb.-förbundet.*

Sockerraffinaderi.

Arbets- och löneaftal mellan Svenska sockerfabriks aktiebolaget i Lund och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 22, sockerfabriksarbetarne.

Aftalets omfattning.

Så länge detta aftal gäller, skola vid raffinaderiet i Lund tillämpas de i enlighet med förda underhandlingsprotokoll — hvartill för öfrigt hänvisas — upprättade prislistor och allmänna bestämmelser, hvarjämte vidfogade ordningsregler skola noga efterföljas.

§ 1.

Arbetsaftalets giltighet.

Detta aftal är gällande från och med den 1 oktober 1907 till den 1 augusti 1910 och anses prolongeradt för ytterligare ett år åt gången, såvida ingen af parterna skriftligen uppsäger detsamma sex månader före aftalstidens utgång, och skall, för att uppsägelsen skall anses giltig, den part som uppsäger aftalet samtidigt inlämna förslag till nytt arbetsaftal. Skulle något af de aftal, som Svenska sockerfabriks aktiebolaget i Lund efter denna dag sluter med andra fackorganisationer, uppsägas, anses därmed äfven detta aftal uppsagdt.

§ 2.

Arbetstiden.

Den ordinarie arbetstiden utgör 10 timmar och räknas från kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m. eller från kl. 6. e. m. till kl. 6 f. m. med cirka ½ timmes frukostrast och cirka 1 ½ timmes middagsrast.

§ 3.

Timlönen.

För fullgod manlig arbetare öfver 19 år utgör den ordinarie timlönen 37 öre. För kvinnliga arbetare utgör den ordinarie timlönen 26 öre, utom för sådana, som hufvudsakligast sysselsättas i själfva raffinadarbetet, för hvilka timpenningen utgör 27 öre äfven i det fall, då annat arbete än raffinadarbete utföres.

De arbetare, som förut haft högre aflöning än den ordinarie eller åtnjutit andra extra förmåner, skola fortfarande komma i åtnjutande af samma fördelar, dock må den kontanta aflöningen ej öfverstiga den ordinarie med högre belopp än 25 öre pr skift.

Eldare erhåller 38 öre pr timma.

§ 4.

Ackordsarbeten.

1:o) För säck socker à 100 kg., som insmältes (härifrån dock undantaget affallssocker samt sådant socker, som genom bristande bearbetning blifvit till försäljning otjänligt, såvida ej anmärkning

härom genast ingifvits till befälet) 81 öre.

I ackordet inbegripes transport från plåtmagasin å gården, allt arbete med raffinering (kokning undantagen) och därtill hörande materialier, packning och emballering (ej topp), rengöring af lokaler, maskiner etc., vägning (ej säcksocker eller topp) och transport till magasin, äfvenledes ingår öfvertidsarbete, dock ej sön- och helgdagar vid benkolsfiltration och maischar, när ej smältes. Äfven inbegripes borstning, sortering och packning af råsockersäckar.

Om på fabriksbefälets order en så väsentlig minskning göres i insmältningen, att veckoförtjänsten understiger den förtjänst, som skulle uppstått, om arbetet utförts på timlön, skall sådan beräknas för de arbetare, som i det ifrågavarande ackordet deltagit.

2:o) För rensning af toppbänkar, för fylld bänk 50 öre;

3:o) tvättning af cisterner och montejus, pr styck 25 öre;

saftrännornas rengöring, hvilken utföres af rörare, ingår i förstnämnda ackord;

4:o) för tömning af torkstugor, inpackning af toppar samt dessas inläggande å magasin, för inlagd topp 1 öre;

5:o) för packning af sockerfat, pr fat med topp från 1:sta vind, häri inbegripet all transport af erforderlig material, vågens tömning och fatets tillspikning, 39 öre;

6:o) för handspikning, märkning och uppbärning af bitsockerlådor pr st. 3,5 öre;

7:o) för lossning och uppstapling af staf för fat 5 öre;

8:o) för lossning och uppstapling af lådämnen, för 100 lådor 30 öre;

9:o) för lossning och inläggning af halm, för 100 kg. 10 öre;

10:o) för lossning och inläggning af papper, för 100 kg. 8 öre;

11:o) för lossning af stenkol i enkel höjd, för 1,000 kg. 30 öre;

12:o) för lossning af stenkol i dubbel höjd, för 1,000 kg. 60 öre;

13:o) för lossning af råsocker och transport till magasin å koltomten, för 100 kg. 3 öre;

14:o) för lossning af råsocker och transport till plåtmagasinet å gården, för 100 kg. 3,5 öre;

15:o) för lossning af råsocker och inläggning vid snäckan, för 100 kg. 2 öre;

16:o) för transport af råsocker från magasin å koltomten till elevator, för 100 kg. 3,5 öre;

17:o) för sotning och rensning af stora ångpannorna erhålla eldare 25 kronor pr styck, när arbetet utföres på ackord. Om arbetet utföres å timlön erhålles tillägg af 10 kronor pr styck. För små ångpannor 50 % mindre. *Sockerraffinaderi.*

I alla ackordspriser inbegripes rengöring af lokaler, torkstugor, maskiner, spår etc. etc.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

För frukost- och middagstimmar, då arbete förekommer, betalas 25 % utöfver gällande timlön. Annat öfvertidsarbete, samt sön- och helgdagsarbete, hvartill dock icke räknas nattarbete i ordinarie skift, betalas med 50 % förhöjning af timpenningen.

§ 6.

Olycksfallsförsäkring.

Vid öfvergående skada genom olycksfall betalar bolaget kronor 1: 50 pr dag från och med den första dagen, för så vidt olycksfallet är af den art, att däraf följer genom läkarebetyg styrkt oförmåga till arbete under mera än tre dagar. Ersättning vid invaliditet och dödsfall enligt lag.

Är arbetare icke försäkrad i Riksförsäkringsanstalten, skall lifräntan vid invaliditets- eller dödsfall inköpas i Riksförsäkringsanstalten inom två år efter olycksfallet.

§ 7.

Läkarevård och medicin.

Samtliga fabrikens arbetare erhålla såväl fri läkarevård af fabrikens läkare eller den specialist, denne för särskilda fall kan anse nödigt anvisa, som äfven fri medicin, som af dessa läkare ordineras. De under hela året vid fabriken anställda arbetarne erhålla dessa fördelar jämväl för hustru och minderåriga barn. Dessutom erhålla arbetarne fri lasarettsvård, då fabrikens läkare sådan föreskrifver, samt i sjukhjälp en krona pr dag i enlighet med intyg från fabrikens läkare.

§ 8.

Antagande och afskedande af arbetare.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetarne och att begagna arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej. Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse. Vid afskedande på grund af arbetsbrist skall, under förutsätt-

Sockerraffinaderi.

ning af lika arbetsduglighet och skötsamhet i öfrigt, hänsyn tagas till den tid arbetaren varit på platsen, samt om han tillhör kommunen och har försörjningsplikt.

§ 9.

Tvistigheters biläggande.

Uppstå tvistigheter berörande i detta aftal gjorda bestämmelser emellan arbetsgifvaren och arbetarne, äfven om de afse deras tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas först emellan arbetsgifvaren och resp. afdelning och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas resp. organisationer.

§ 10.

Raffinaderiets ordningsregler skola noga iakttagas och efterföljas.

§ 11.

Af detta aftal äro tvenne eexmplar upprättade och underskrifna samt mellan parterna utväxlade.

Lund den 31 oktober 1907.

För *Svenska Sockerfabriks A.-B.* För *Sv. grof- och fabr.-arb.-förb:s afd. 22.*

Ordningsregler.

1:o) Arbetare skall *å bestämd tid infinna sig i arbetet.* Sjukdomsfall eller annan giltig anledning till uteblifvande skall i god tid anmälas till vederbörande arbetsbefäl. Olyckfall skola äfven genast anmälas.

2:o) För nödig kontroll af arbetares närvaro vid fabriken skall hvarje arbetare vid in- och utgåendet begagna i portvaktsrummet anbragta tidregistreringsapparater, hvilka noga utvisa tiden och som hvar och en själf kan kontrollera.

3:o) *Tillträde till och utgående från* fabrikens olika afdelningar sker *endast genom portvaktsrummet.* Ingen får glömma att själf registrera tiden, i motsatt fall går han lönen förlustig.

4:o) All tillredning af födoämnen inom arbetslokalerna är förbjuden.

5:o) Portvakten åligger att företaga den undersökning vid in- och utgåendet, som han finner nödig, på det att ej förbjudna saker införas eller fabrikens tillhörigheter utföras.

6:o) Obehöriga äga ej tillträde till fabriken och dess område. Åstundas samtal med någon, som är vid fabriken anställd, må detta äga rum endast i portvaktsrummet eller å gårdsplatsen.

7:o) *Arbetare må endast vistas i den del af fabriken, där han fått sig sysselsättning anvisad, och må ej utan särskildt tillstånd eller giltig anledning uppehålla sig i annan arbetslokal.*

8:o) Klädespersedlar samt mat- och dryckesvaror få endast förvaras i därför afsedda skåp eller — om skåp ej finnas — på af befälet anvisad plats.

9:o) Arbetslokaler, maskiner och apparater skola af hvarje skift dagligen omsorgsfullt rengöras.

10:o) *Ingen får lämna sitt arbete, förr än han af annan blifvit aflöst eller erhållit tillåtelse af arbetsbefälet.*

11:o) Arbetare skall under arbetets utförande iakttaga omtanke och nykterhet samt med flit, hörsamhet och aktning efterkomma befäls och förmäns order, vidare ådagalägga nit och sinne för renlighet samt synnerlig varsamhet gent emot eld eller annan olycksfara.

12:o) Användandet af öppet ljus är strängt förbjudet.

13:o) Tobaksrökning i arbetslokalerna är strängt förbjuden.

14:o) *Alkoholhaltiga drycker eller bier få ej införas eller förtäras inom fabrikens område. Af starka drycker berörd person får ej tillträde till eller vistas å fabrikens område. Öfverträdelse medför afskedande från fabriken.*

15:o) Verktyg, eldsläcknings- och andra redskap skola genast efter begagnandet återställas på sina bestämda platser. Sådana verktyg eller redskap, som tillfälligtvis utlämnas från förrådet, skola efter begagnandet genast återlämnas till den person, som utlämnat dem.

16:o) Begagnad trassel skall genast bortföras och förvaras i därtill särskildt afsedda järnlådor.

17:o) Om arbetare erhållit permission, skall han på bestämd tid åter infinna sig i arbetet. Permission för skötande af annan tjänst beviljas icke.

18:o) Arbetare, som önskar lämna sin anställning vid fabriken, skall minst 24 timmar förut göra anmälan därom hos befälet; i motsatt fall går han förlustig sista dagens aflöning, som då skall tillfalla sjukkassan. Arbetare, som erhåller afsked från fabriken, tillsäges minst 24 timmar förut, såvida ej förseelse emot någon paragraf i ordningsreglerna föranleder afskedandet.

19:o) Öfverträdelse af ordningsreglerna medför allt efter förseelsens beskaffenhet, varning, förflyttning eller afskedande efter befälets afgörande.

Riksaftal inom cigarrindustrien.

Cigarrfabriker.

Den 30 november 1904 träffade öfverenskommelser mellan Svenska cigarrfabrikantföreningen och Internationella tobaksarbetareförbundet i Sverige angående behandling af arbetstvister samt om arbets- och löneförhållanden, lärlingsväsendets ordnande m. m.

Öfverenskommelse angående bestämda former för behandling af arbetstvister.

A. Förhandling mellan arbetsgifvare och arbetare.

§ 1.

Uppstår tvist emellan särskilde arbetare eller fackförening, å ena, och arbetsgifvare, å andra sidan, skall försök göras att få tvisten bilagd genom förhandling mellan arbetsgifvaren och vederbörande arbetare eller fackförening.

§ 2.

Varder, i anledning af gjord framställning eller uppkommen tvist, öfverenskommelse träffad, skall denna, om å endera sidan yrkande därom göres, affattas skriftligen, hvarefter afskrifter af öfverenskommelsen ofördröjligen tillställas de båda organisationernas styrelser.

B. Förhandling inom förlikningsnämnder.

§ 3.

För slitande af sådana tvistefrågor, som icke på sätt i föregående paragrafer omförmäles kunna lösas genom förhandling mellan arbetsgifvare och arbetare eller vederbörande fackförening, inrättas särskilda förlikningsnämnder. Dessa nämnder äro dels sektionsnämnder såsom första instans, en i Malmö — för södra Sverige — en i Göteborg — för västra Sverige — och en i Stockholm — för öfriga delar af riket, och dels den s. k. stora nämnden, såsom sista instans, med säte i Stockholm.

Sektionsnämnd består af fem ledamöter, af hvilka hvardera organisationssektionen utser två och dessa fyra en femte ledamot.

Den stora nämnden består af sju ledamöter, utsedda tre af hvardera organisationen och den sjunde af de sex sålunda valde.

För de ledamöter, organisationerna i nämnderna utse, väljas suppleanter till lika antal.

Nämnderna utses för kalenderår, och skola organisationerna genom sina styrelser före utgången af december månad underrätta hvarandra, hvilka personer valts för det följande året.

Under förra hälften af januari månad hålla de utsedde delegerade konstituerande sammanträde, då den udda ledamoten väljes, hvilken tillika skall vara nämnds ordförande. Skulle enighet vid valet af ordförande ej ernås, skall nämnden öfverlämna åt en utomstående person att utse den udda ledamoten.

§ 4.

Har icke inom 20 dagar, efter det skriftlig framställning gjorts eller afgörande af tvist skriftligen påkallats, öfverenskommelse träffats på sätt i §§ 1 och 2 sägs eller annorledes, och beslutes af fackföreningen på platsen, att ärendet skall fullföljas, tillställer föreningen inom 3 dagar efter utgången af nyss angifna till fackförbundets sektionsstyrelse skriftligt yrkande därom jämte fullständiga uppgifter om ärendets innebörd, dagen då framställningen gjorts eller afgörande af tvisten påkallats och resultatet af förhandlingarna.

Vill arbetsgifvare fullfölja dylikt ärende, har han att inom nyss nämnda tid därom framställa yrkande hos fabrikantföreningens sektionsstyrelse och samtidigt aflämna angifna uppgifter.

Har ärendet icke inom sålunda stadgad tid fullföljts, anses frågan hafva förfallit, där ej arbetsgifvaren och vederbörande fackförening å ömse sidor medgifva fullföljd däraf.

§ 5.

I föreskrifven ordning framställdt yrkande om ärendes fullföljd, jämte till saken hörande handlingar, skall af vederbörande sektionsstyrelse i afskrift ofördröjligen delgifvas den andra organisationens sektionsstyrelse, äfvensom ordföranden i vederbörande sektionsnämnd; och skall nämnden därefter skyndsamt sammanträda för att noga undersöka ärendet och göra allt för tvistens biläggande.

Till detta sammanträde, som om möjligt bör hållas inom 8 dagar efter det handlingarna till ordföranden öfverlämnats, kallas jämväl parterna (vederbörande arbetsgifvare och representanter för arbetarne).

Cigarrfabriker.

§ 6.

Uteblifver part utan anmäldt förfall från sammanträde, hvarom i föregående paragraf förmäles, och kommer han icke till nytt sammanträde, som med anledning däraf utsättes, och hvartill han bevisligen erhållet kallelse, varder, om ärendet fullföljts från den partens sida, så ansedt, som om ärendet nedlagts, och, om ärendet fullföljts från vederpartens sida, den vidare behandlingen däraf hänskjuten till förhandling inom stora nämnden på sätt i § 7 sägs.

Förhandling inom sektionsnämnd skall vara afslutad senast 8 dagar efter det första sammanträdet ägt rum.

Ernås förlikning, affattas villkoren skriftligen i två exemplar, hvarefter förlikningshandlingen, vederbörligen undertecknad,[1] tillställes parternas organisationer.

Åstadkommes icke förlikning eller uteblifver part, upprättas ett kortfattadt protokoll öfver förhandlingarna, hvilket affattas, undertecknas och expedieras, på sätt om förlikningshandling är stadgadt, inom 4 dagar efter det förhandlingarna afslutats.

§ 7.

Mom. 1. Därest icke förlikning ernås enligt föregående paragraf, och ärendet icke enligt samma paragraf är att anse såsom nedlagdt, äger arbetsgifvaren eller fackförening (sektionsstyrelse), som vill fullfölja ärendet, **att** inom 10 dagar, räknade från den dag, part mottog protokoll öfver förhandlingarna enligt § 6, därom framställa yrkande, arbetsgifvaren hos fabrikantföreningens styrelse och fackförening hos förbundsstyrelsen, med bifogande af handlingarna i ärendet.

Styrelse, hos hvilken ärende sålunda fullföljts, lämnar därom skyndsamt underrättelse till styrelsen för motpartens organisation äfvensom till ordföranden i stora nämnden, hvilken omedelbart sammanträder för att söka träffa förlikning i ärendet.

Stora nämnden skall hafva sammanträdt inom 8 dagar efter det fullföljd af ärende eller tvist i föreskrifven ordning påkallats.

Förlikningshandling eller, därest ej förlikning ernås, protokoll öfver förhandlingarna (jämväl innefattande utlåtande angående delegerades egen åsikt om tvisten) affattas, undertecknas och expedieras på sätt i nästföregående paragraf är stadgadt.

Mom. 2. Framställning eller tvist, som uppenbarligen berör principfråga eller är gemensam för arbetare vid ett flertal fabriker, skall, utan anlitande af förhandling enligt §§ 1 och 2 samt 4—6 här ofvan, behandlas på sätt i mom. 1 af denna paragraf är stadgadt, om någondera organisationens styrelse det yrkar.

C. **Skiljedom.**

§ 8.

Därest icke genom förhandling enligt nästföregående paragrafer förlikning kunnat ernås, och om frågan gäller tolkning af träffadt aftal, öfverenskommelse, förlikning eller meddelad skiljedom, hänskjutes tvisten, om endera parten det skriftligen yrkar, till afgörande af skiljemän, af hvilka 2 utses af fabrikantföreningens och 2 af fackförbundets styrelse.

De sålunda valde 4 skiljemännen utse själfva den femte, som skall leda skiljenämndens förhandlingar och vid lika röstetal äga utslagsröst. Enas skiljemännen icke vid valet af ordförande utses ordförande af den förstärkta stora nämnden (se § 11), hvars ordförande, därest enighet vid valet icke heller här kan uppnås, utser den udda skiljemannen.

Skiljemännen meddela dom senast inom den 20:de dagen efter den dag, då endera parten till den andra gjort framställning om tvistefrågans hänskjutande till skiljedom.

Beslut om arbetsinställelse.

§ 9.

Innan ärende eller arbetstvist slutligen behandlas enligt ofvan gifna bestämmmelser, må icke på grund af samma ärende eller tvist arbetsinställelse (strejk eller lockout) äga rum. Beslut om arbetsinställelse må ej fattas senare än 6 veckor efter det behandlingen af ärendet afslutats, och skall beslutet omedelbart tillställas motparten. Sådant beslut må ej verkställas tidigare än 4 dagar eller senare än 14 dagar efter den dag, då detsamma delgifvits motparten.

Förnyad framställning.

§ 10.

Därest behandling af framställning i principfråga eller af annan angelägenhet i den ordning, förestående bestämmelser stadga, icke medfört ärendets afgörande, må icke — förutom i det fall, efterföljande paragraf förutsätter — framställning i samma fråga eller angelägenhet upptagas till förnyad behandling enligt denna öfverenskommelse, förrän 6 månader förflutit från den dag, då föregående förhandlingar i ärendet afslutats.

[1] I detta fall jämväl af parterna.

D. Den förstärkta stora nämnden.

§ 11.

Efter framställning från endera organisationens sida eller då han i öfrigt sådant pröfvar nödigt, äger ordföranden i stora nämnden att kalla såväl ordinarie ledamöter som suppleanter i den stora nämnden till sammanträde. Den sålunda förstärkta stora nämnden — inom hvilken vid besluts fattande arbetsgifvarne och arbetarne skola vara representerade till lika antal — äger dels att för det fall, § 8 förutsätter, utse ordförande i där omförmäld skiljenämnd, dels att verkställa utredning af fråga, som vid meningsskiljaktighet mellan organisationerna varder till nämnden hänskjuten, och dels att i annan fråga än sådan tvist, hvarom i § 8 talas, utlåta sig om sättet för dess lösning, därvid nämnden, om den sådant pröfvar nödigt eller lämpligt, jämväl äger föreslå, att frågan hänskjutes till afgörande af skiljemän, utsedda enligt § 8, eller att densamma återgår till förnyad behandling enligt ofvan gifna stadgar.

Parterna hafva att förkasta eller bifalla sådant af den förstärkta stora nämnden framställdt förslag, med förklaring i sistnämnda fall, att de ställa sig skiljedomen eller på annat sätt träffadt afgörande till efterrättelse.

§ 12.

Under rådande arbetsinställelse skall den förstärkta stora nämnden sammanträda en gång hvarje månad eller oftare på kallelse af ordföranden för att öfverlägga om de åtgärder, som eventuellt kunna synas lämpliga att vidtaga för konfliktens biläggande.

Kostnaders gäldande.

§ 13.

De kostnader, som föranledas af ärendes behandling enligt denna öfverenskommelse, bestridas af vederbörande organisation efter eget afgörande; dock skola kostnader för medverkan af utom organisationerna stående personer, samt kostnader, hvilka eljest äro att anse såsom gemensamma, gäldas med hälften af fabrikantföreningen och hälften af arbetarnes fackförbund.

Tiden för detta aftals bestånd.

§ 14.

Förestående aftal skall gälla till den 1 januari 1910 och därefter år efter år, därest ej uppsägning skriftligen skett från någondera organisationens sida minst 6 månader före tiden för aftalets utlöpande; dock äro vederbörande organisationer redan före sagda tid oförhindrade att göra framställning och öfverenskomma om eventuella ändringar i föreliggande aftal.

Cigarrfabriker.

Svenska cigarrfabrikantföreningen och Internationella tobaksarbetareförbundet i Sverige förbinda sig i och med undertecknandet af förestående öfverenskommelse att efter bästa förmåga samverka, för att lugna och stabila arbetsförhållanden må blifva rådande inom den svenska cigarrindustrien, äfvensom för att alla till de båda organisationerna anslutna medlemmar och underafdelningar må ställa sig förestående öfverenskommelse samt i enlighet därmed träffade aftal och beslut till noggrann efterrättelse, så att störande afbrott genom arbetsinställelser, af hvad slag de vara må, i största möjliga utsträckning för framtiden undvikas.

Öfverenskommelse angående arbets- och löneförhållanden, lärlingsväsendets ordnande m. m.

Förberedning och passning.

§ 1.

Inlagan skall ordentligt stripas och torkas samt ombladen uppsättas; beträffande cigarrcigarrettarbetet skola ombladen dock särskildt uppsättas endast för det fall, att materialet är af sämre beskaffenhet.

§ 2.

Tobaken skall i förberedt skick och på förhand uppvägd tillhandahållas arbetarne, där lokala förhållanden ej omöjliggöra en sådan anordning, inom själfva arbetssalen eller ett angränsande rum. I passning ingår äfven vickelvändning, där arbetaren ej har sin egen press.

§ 3.

För sorterare bortfaller stiftning af bottnar, eller betalas för nämnda arbete extra 25 öre pr 100 lådor.

Arbetslöner.

§ 4.

Då uti den följande prislistan fastställts vissa minimilöner för olika tillverkningar, har detta skett under bestämdt fastslående däraf, att de beträffande olika fabrikat eller arbeten nu gällande arbetslöner, hvilka öfverstiga de här nedan noterade minimilöner, skola bibehållas oförändrade, och afser denna bestämmelse

Cigarrfabriker.

äfven de nya märken — uti samma form (ej fasonklass) och prisläge — som under aftalstiden införas.

A. *Prislista för cigarrer och cigarrcigarretter.*

§ 5.

För cigarrcigarretter fastställes en minimilön af kr. 5:50 pr mille (för fason »Phœnix» eller annan enklare fason).

§ 6.

För formcigarrer fastställes en minimilön af 8 kr. pr mille för utlärda arbetare (angående lärlingar se nedan).

§ 7.

För handpresscigarrer fastställes en minimilön af 12 kr. pr mille.

§ 8.

För handcigarrer fastställes en minimilön af 14 kr. pr mille.

§ 9.

Cigarrer, som betinga ett nettoförsäljningspris:

t. o. m. kr.	32: 50		räknas som	5	öres
öfver »	32: 50	t. o. m. 42	»	6	»
» »	42	» 52	»	8	»
» »	52	» 70	»	10	»
» »	70	» 85	»	12	»
» »	85	» 115	»	15	»
» »	115	» 150	»	20	»

För priskurantcigarrer betalas alltid efter bruttoförsäljningspriset.

Under fastslående af ofvanstående principiella bestämmelser fastställas vidare följande minimilöner för cigarrer i olika prislägen.

§ 10.

För 5 och 6 öres formcigarr betalas:

för fason A . . . . . kr. 8: —
» » B . . . . . » 8: 50

allt pr mille, dock med förbehåll, att cigarren i längd icke öfverstiger 12 cm. Öfverstiger cigarren nämnda längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

§ 11.

För 8 öres formcigarr betalas:

för fason A . . . . . kr. 9: —
» » B . . . . . » 9: 50

allt pr mille, dock i hvarje fall med förbehåll, att cigarrens längd ej öfverstiger 12 cm. Öfverstiger cigarren denna längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

§ 12.

För 10 öres formcigarr betalas 11 kr. pr mille, om den är af fason A och ej öfverstiger 12 cm. i längd; för fason B betalas 11:50 kr. Öfverstiger cigarren nämnda längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

§ 13.

För 12 öres formcigarr betalas 13 kr., om den är af fason A och ej öfverstiger 13 cm. i längd; för fason B betalas 14 kr. och för fason C 15 kr.. Öfverstiger cigarren nämnda längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

§ 14.

För 15 öres formcigarr betalas 16 kr. pr mille, om den är af fason A och ej öfveröfverstiger 13 cm. i längd; för fason B betalas 17 kr. och för fason C 18 kr. Öfverstiger cigarren nämnda längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

§ 15.

För 20 öres formcigarr betalas 19 kr. pr mille, om den är af fason A och ej öfverstiger 13 cm. i längd; för fason B betalas 20 kr. och för fason C 21 kr. Öfverstiger cigarren nämnda längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

§ 16.

För hvarje 50-tal kronor ökadt försäljningsbrutto-pris utöfver 200 kronors bruttopris ökas aflöningen med 3 kr. pr mille med samma bestämmelser i öfrigt som för 15 och 20 öres formcigarrer.

§ 17.

För s. k. förlängd formcigarr betalas en förhöjning i arbetslön af 1 kr. pr mille.

§ 18.

Cigarrfabrikat med oputsadt inslag och dito spets betalas såsom formcigarr i närmast lägre prisklass.

§ 19.

För handpresscigarrer betalas i alla prislägen 1 kronas förhöjning utöfver priset för formcigarrer.

§ 20.

För 10 öres handcigarr betalas en minimilön af 14 kr. pr mille, om den är af fason A och ej öfverstiger 12 cm. i längd; för fason B betalas 15 kr. Öfverstiger cigarren nämnda längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

Cigarr-fabriker.

§ 21.

För 12 öres handcigarr betalas 15 kr. pr mille, om den är af fason A och ej öfverstiger 13 cm. i längd; för fason B betalas 16 kr. Öfverstiger cigarren nämnda längd, betalas en förhöjning af 50 öre pr cm.

§ 22.

För 15 öres handcigarr betalas 16 kr. pr mille, om den är af fason A och ej öfverstiger 11 cm. i längd; för fason B betalas 17 kr. och för fason C 20 kr.

För cigarrer i längd öfver 11 t. o. m. 13 cm. betalas:

för fason	A	18 kr.	pr mille
» »	B	19 »	» »
» »	C	20 »	» »

Öfverstiger cigarren 13 cm. i längd, inträder en förhöjning af 50 öre pr cm. t. o. m. 16 cm., därefter 1 kr. pr cm.

§ 23.

För 20 öres handcigarr betalas 21 kr. pr mille, om den är af fason A och ej öfverstiger 13 cm. i längd; för fason B betalas 23 kr. och för fason C 25 kr. Öfverstiger cigarren nämnda längd, inträder en förhöjning af 50 öre pr cm. intill 17 cm., därefter 1 kr. pr cm.

§ 24.

För hvarje 50-tal kronor ökadt försäljningsbruttopris utöfver 200 kronors bruttopris ökas aflöningen med 3 kr. pr mille med samma bestämmelser i öfrigt som för 15 och 20 öres handcigarrer.

§ 25.

Minimilön för cigarr af fason C är 15 kr. pr mille.

§ 26.

Formcigarrs längd räknas efter formen, handcigarrs längd efter måttstickan.

§ 27.

För 5 öres cigarrcigarrett (fason »Phœnix» eller annan enklare fason) i form betalas lägst kr. 5:50 pr mille; för 6 öres cigarrcigarrett i form betalas lägst 6 kr. pr mille, i hand lägst kr. 6:50 pr mille. Längd = högst 10 cm. Förhöjning i aflöningen inträder för fason med 50 öre äfvensom för större längd med 50 öre pr cm.

§ 28.

För 8 öres cigarrcigarrett i form betalas lägst 7 kr. pr mille och i hand lägst 8 kr. pr mille. Längd = högst 10 cm. Förhöjning i aflöningen inträder för fason med 50 öre äfvensom för större längd med 50 öre pr cm.

§ 29.

För cigarrcigarretter till högre pris än 8 kr. betalas 9 kr. pr mille; dock får längden ej öfverstiga 10 cm., då förhöjning skall äga rum med 50 öre pr cm.

Anm. För cigarrcigarett af fason C i olika prislägen betalas en förhöjning i aflöningen efter i hvarje särskildt fall träffad öfverenskommelse.

§ 30.

Cigarrerna indelas efter fasonernas beskaffenhet i tre olika klasser: A, B och C, i enlighet med hvad medföljande planscher utvisa.[1]

Beträffande cigarrernas form, hänföres cigarr, som är kupig, till fason A, när inslaget i bredd ej understiger 1/3 af cigarrens bredd. Är cigarren rak eller kägelformig, får inslaget ej vara mindre än hälften af cigarrens bredd, därest den skall hänföras till fason A.

§ 31.

Förekommer insatt munstycke å cigarr eller cigarrcigarrett, betalas cigarren eller cigarretten med 1 kr. extra pr 1000; dock bör i detta fall cigarrcigarrett af fason B och C betalas som cigarr.

§ 32.

Förekommer beträffande cigarrcigarrett lång oskuren inlaga, samt cigarrcigarretten är tunn och kortare än 8 cm., betalas den med kr. 1:50 extra pr 1000.

§ 33.

Med handpresscigarrer förstås sådana cigarrer, för hvilkas tillverkning användas minst tre bottnar; användas mindre än 3 bottnar, betraktas cigarren såsom handcigarr.

§ 34.

Till formarbete beräknas för cigarrer i regel 10 och för cigarrcigarretter i regel 15 formar.

§ 35.

Användes Havanna, Mexico eller Brasil som däcksblad, skall en förhöjning äga rum af 1 kr. pr 1000.

§ 36.

Om för cigarrer användas däcksblad, som uteslutande äro afsedda för styckning, betalas en förhöjning af 2 kr. pr 1000.

---

[1] Dessa planscher medfölja ej det till Kommerskollegium insända exemplaret af aftalet.

Cigarrfabriker.

B. *Prislista för maskinvickelarbete.*

§ 37.

För tillverkning af maskinvickel bestämmas följande minimilöner:

a) då självmatande maskin (system Fortschritt) användes: en minimilön af 90 öre pr 1000 eller i händelse af svårare fason eller af större längd en minimilön af 1 kr. pr 1000, och detta vare sig det gäller cigarrer eller cigarrcigarretter och oberoende af fabrikatets prisläge;

b) då icke självmatande maskin (system Wertheimer) användes: en minimilön af kr. 2:80 pr 1000, eller i händelse af svårare fason eller större längd 3 kr. pr 1000, detta dock gällande endast cigarrer, men oberoende af fabrikatets prisläge;

c) då system Wertheimer användes för cigarrcigarretter med skuren inlaga: en minimilön af kr. 1:75 pr 1000;

d) då vickelmaskin af annat system användes, må arbetslönen utgå pr vecka, dock ej understigande för iläggerska under första halfåret 5 kr. och sedermera kr. 7:50 samt för mottagerska under första halfåret kr. 7:50 och sedan 9 kr.; införes efter särskild öfverenskommelse ackordssystem för ifrågavarande arbete, må detta beräknas på sådant sätt, att arbetslönen för full vecka icke understiger nyssnämnda minimibelopp.

§ 38.

Mom. 1. För öfverrullning af maskinvickel bestämmes, när maskin användes för öfverrullningen, en minimilön af kr. 4:50 pr 1000 för 5 öres, 5 kr. pr 1000 för 6 öres, kr. 5:50 pr 1000 för 8 öres och för dyrare cigarrer efter öfverenskommelse, samt när öfverrullning sker för hand, en förhöjning af nyssberörda minimilöner af 50 öre pr 1000.

Mom. 2. För öfverrullning af cigarrcigarretter betalas en minimilön af kr. 3:50 pr 1000, då maskin icke användes, samt 3 kr. pr 1000, då maskin användes.

§ 39.

För allt maskinvickelarbete skall fullständig passning lämnas.

C. *Prislista för beredningsarbete.*

§ 40.

Systemet med frånvägd vikt bör tillämpas vid all stripning och uppsättning.

1) Stripning af inlagan.

§ 41.

För Havanna, liten Cuba och liten Yara, Felix-Brasil och Mexico betalas 20 öre pr kg.

§ 42.

För stor Cuba och stor Yara betalas 16 öre pr kg.

§ 43.

För Java och Sumatra betalas 18 öre pr kg.

§ 44.

För svensk tobak betalas:

för god vara . . . . . 13 öre pr kg.
» dålig » . . . . . 15 » » »

2) Uppsättning (inkl. stripning, där sådan påfordras) af omblad.

§ 45.

Vid beräkning af arbetslönen för uppsättning (inkl. stripning) af verkliga omblad, inberäknas äfven det stripande affallet i vikten.

§ 46.

För Felix-Brasil och Cuba betalas 15 öre pr kg.

§ 47.

För Havanna, Mexico och Yara betalas 20 öre pr kg.

§ 48.

För Seedleaf och Domingo betalas 12 öre pr kg.

(Med afseende å denna lönesats gäller icke bestämmelsen i § 4.)

§ 49.

För Java och Sumatra betalas 16 öre öre pr kg.

§ 50.

För svensk tobak betalas 12 öre pr kg.

3) Stripning och uppsättning af däcksblad.

§ 51.

För Sumatra och Borneo betalas 40 öre pr kg., för småblader (= fjärde bladlängd) 45 öre pr kg.

§ 52.

För Java betalas:

för svårarbetad . . . . . 30 öre pr kg.
» annan . . . . . 25 » » »

§ 53.

För Mexico betalas 35 öre pr kg.

§ 54.

För Havanna, Brasil och därmed likställda betalas som minimipris 40 öre pr kg.

Anm. För all sortering af däcksblad tillkommer dessutom ett tillägg af 20 öre för stora och 25 öre för småblader (= fjärde bladlängd) pr kg.

4) Veckolön för beredningsarbete.

§ 55.

Förekommer veckolön för stripnings- och uppsättningsarbete, skall sådan utgå till nybörjare intill 16 år med 5 kr., och öfver 16 år med minst 7: 50 kr. samt för dessa senare höjas efter ett halft år till minst 9 kr.

Därefter må veckolönen höjas, därest större duglighet ådagalägges.

Då öfvertidsarbete påfordras af arbetsgifvaren, betalas detta med 25 % förhöjning pr timme (af veckolönen).

5) Fullt arbetsdugligt folk vid beredningsarbetet.

§ 56.

Till utförande af stripnings- och uppsättningsarbete må för framtiden såsom nybörjare vid fabriken endast antagas för yrket fullt arbetsdugligt folk.

D. *Prislista för klistring.*

§ 57.

Då klistring och stiftning förekomma på ackord, betalas detta arbete med 3 kr. pr 100 lådor samt med 4 kr. pr 100 större lådor (afsedda för mera än 100 cigarrer i hvarje).

För tvättning och hyfling, pappersskärning, schablonering af lådor m. m. betalas extra tillägg. Å de fabriker, där klistringen förekommer i för- och efterklistring, uppdelas de ofvan angifna arbetsprisen enligt särskild öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och arbetarna.

§ 58.

Förekommer veckolön för klistring och stiftning, skall sådan utgå till nybörjare intill 16 år med 5 kr. och öfver 16 år med minst kr. 7: 50 samt för dessa höjas efter ett halft år till minst 9 kr.

Därefter må veckolönen höjas, därest större duglighet ådagalägges. Då öfvertidsarbete påfordras af arbetsgifvaren, betalas detta med 25 % förhöjning pr timme (af veckolönen).

E. *Prislista för sortering.*

§ 59.

För sortering indelas cigarrerna i två klasser, I och II. Till klass I räknas samtliga cigarrer i fasonklass A och flertalet i fasonklass B; till klass II räknas de cigarrer i fasonklass B, hvilka genom sin fason kunna försvåra cigarrsorteringen, såsom mycket kupiga eller mycket små cigarrer o. s. v., äfvensom cigarrer af fason C.

Cigarrfabriker.

Under hänvisning till ofvanstående klassindelning fastställas för sortering och packning (löspackning) — i halflådor — följande minimilöner.

Klass I:

för cigarrcigaretter	. . . . .	1 kr.	pr mille
» 5 öres cigarrer	. . . . .	1 »	» »
» 6 » »	. . . . .	1: 10	» »
» 8 » »	. . . . .	1: 20	» »
» 10 » »	. . . . .	1: 30	» »
» 12 » o. däröfver	. . . . .	1: 40	» »

Klass II:

för cigarrcigaretter	. . . . .	1: 10	pr mille
» 5 öres cigarrer	. . . . .	1: 10	» »
» 6 » »	. . . . .	1: 20	» »
» 8 » »	. . . . .	1: 30	» »
» 10 » »	. . . . .	1: 40	» »
» 12 » o. däröfver	. . . . .	1: 50	» »

och böra så vidt möjligt, vid de olika fabrikerna de förändringar i arbetsmetoder vidtagas, som kunna vara erforderliga för arbetets underlättande.

Endast i den mån dylika väsentliga förbättringar i arbetsmetoderna vidtagas, må, efter afgörande genom förhandling i vanlig ordning, de här stipulerade minimilönerna komma till användning vid sådana fabriker, där för närvarande betalas högre sorterarelöner än de här nämnda (se § 4).

Med afseende å sorterarnes löner må det vara medgifvet, att oberoende af aftalets i § 67 stipulerade giltighetstid inom ett år i vederbörlig ordning upptaga underhandlingar angående reglering af lönerna; dock må däraf icke under några villkor föranledas konflikt mellan organisationerna.

Tillägg

till de i § 59 i öfverenskommelsen af den 30 november 1904 förekommande bestämmelser angående sorterarnes löneförmåner.

A) Beträffande sorterarnes arbets- och löneförhållanden i allmänhet.

Där missförhållanden med hänsyn till sorterarearbetet råda vid en eller annan fabrik, må från arbetarnes sida reglering af förhållandena kunna påkallas i vanlig ordning enligt förhandlingsordningen. Kan öfverenskommelse därvid icke ernås mellan vederbörande arbetsgifvare och arbetare, må ärendet, därest arbetarnes organisation finner framställningen fullt grundad, kunna öfverlämnas till sektionsnämnds pröfning, hvilken äger att efter undersökning af frågan bestämma, om förhållandena behöfva och i sådant fall huru de skola regleras. Därvid bör dock iakttagas, att denna sorterarne medgifna rätt att påkalla

Cigarrfabriker.

reglering af sorterareförhållandena vid viss fabrik icke får föranleda missbruk, utan endast må förekomma i sådana fall, då verkliga missförhållanden synas föreligga.

B) Beträffande tilläggsbetalning för vissa detaljarbeten inom sorteringen.

I) Allmänna bestämmelser.

De här nedan stipulerade tillägg till arbetslönerna för utförandet af vissa detaljarbeten inom sorteringen skola göras till de nu hos hvarje särskild fabrik bestående grundpriser; dock må ingen fabrik åläggas någon tilläggsbetalning, om arbetslönen redan uppgår till ett belopp, som motsvarar den i § 59 stadgade minimilön plus tillägget. Någon nedsättning af de nu utgående arbetspriser får icke göras, liksom äfven de extra förmåner, hvaraf sorterarna hittills kommit i åtnjutande, bibehållas.

Med grundpris förstås den lägsta å hvarje fabrik gällande arbetslön för löspackning i olika prisklasser (10, 12, 15 öres o. s. v.).

II) Särskilda bestämmelser.

a) För packning i kvartlåda betalas ett tillägg af 25 öre pr mille, oberoende af cigarrernas prisläge.

b) För buntning, med stämpladt eller ostämpladt band, betalas följande tillägg:

1) för 100—50 buntar i fasonklass I 10 öre och i fasonklass II 20 öre;

2) för 25—20 buntar i fasonklass I 20 öre och i fasonklass II 25 öre;

3) för 10 buntar i fasonklass I 40 öre och i fasonklass II 65 öre.

För allt buntningsarbete gäller, att om mer än ett band förekommer, priset höjes med 25 öre pr mille och band.

I buntningspriset ingår äfven efterstramning af bandet för 100 buntar samt för 50—20—10 buntar enligt öfverenskommelse.

För särskilda svårigheter vid buntningsarbetet betalas enligt öfverenskommelse.

c) För band i ladan, rakt tvärs öfver i 1/10, 1/20 och 1/40 lådor, betalas ett tillägg af 10 öre pr mille. Har bandet annat läge, betalas enligt särskild öfverenskommelse.

d) För 1/2-lådor, där spegeln öfverstiger 13 cigarrer, betalas 15 öre pr mille.

e) För ringarbete af utlärd sorterare betalas följande tillägg (pr mille):

	1/2 lådor. kr.	1/4 lådor. kr.
1) för cigarrer i prisläge t. o. m. 8 öre	1:25	1:75
5) » » » » fr. o. m. 10 »	1:75	2:25

f) För ringarbete af icke-sorterare betalas enligt öfverenskommelse.

g) Packar sorterare rensorterade, af andra beringade cigarrer, erhåller han extra 25 öre för 1/2 och 75 öre för 1/4 lådor, allt pr mille, med åliggande att ringen sitter rätt i spegeln.

h) För packning af utskott och osorterade (eller med ringa sortering) betalas 50 öre pr mille.

i) För 1 originalproflåda (13 i spegeln) betalas med 10 % af sorterarelönen.

j) För utstyrselarbete skall betalning lämnas enligt öfverenskommelse; där ej parterna enas, bör sådant arbete ske på timlön.

E) Beträffande dessa tilläggsbestämmelsers giltighetstid.

Förestående tilläggsbestämmelser till § 59, i aftalet af den 30 november 1904 skola träda i kraft den 1 januari 1906 och gälla under samma tid som anförda öfverenskommelse.

§ 60.

Därest sorterare aflönas med veckolön, skall sådan utgå med minst 15 kronor; dock får veckolönen i intet fall understiga arbetarens genomsnittliga veckoinkomst.

Lärlingsfrågan.

§ 61.

Då lärling antages, bör lärlingskontrakt i enlighet med här bifogadt formulär skriftligen träffas mellan arbetsgifvaren och lärlingens målsman.

Ingen arbetare må antagas som cigarrarbetarelärling eller sorterarelärling före fyllda 15 år eller inom andra specialiteter före fyllda 14 år.

De första sex veckorna af lärlingstiden räknas såsom pröfningstid, under hvilken tid lärlingen åtnjuter en minimilön af 5 kr. pr vecka.

Före utgången af sagda pröfningstid är det medgifvet såväl för arbetsgifvare att utan vidare afskeda lärling, som befinnes obekväm för yrket, äfvensom för lärling att lämna sin anställning.

Arbetsgifvaren vare skyldig att omsorgsfullt och i görligaste mån bereda lärling fullständig yrkesutbildning inom vederbörande specialitet samt efter lärlingstidens slut för arbetare utlärda lärlingsbetyg.

Lärling må icke utan sin förste arbetsgifvares medgifvande tidigare än 1 år efter den här nedan för de olika yrkesspecialiteterna fastställda lärlingstidens slut lämna sin plats och vinna anställning hos annan tobaksfabrikant och arbetsgifvare icke under sagda tid utan giltig orsak afskeda sådan utlärd arbetare.

Cigarrfabriker.

§ 62.

För utbildning af cigarrarbetare (ej cigarrcigarrettarbetare) fastställes en lärotid af 3 år.

Före den egentliga lärotidens början må nybörjare under högst ½ år (hvilket halfår sedermera inräknas i lärotiden) vara anställd som biträde hos utlärd cigarrarbetare för tillverkning af vickel och aflönas af denne.

Arbetsgifvare har rätt att anställa cigarrarbetarelärlingar till ett antal motsvarande 10 % af sammanlagda antalet utlärda cigarrarbetare.

Antager arbetsgifvare lärlingar till större antal än 10 %, aflönas det öfverskjutande antalet såsom utlärda arbetare.

Under lärlingstiden skall lärling fullt utbildas i såväl vickelarbete som öfverrullning.

Efter den omnämnda pröfvotidens slut må lärling aflönas efter ackord, och utgår aflöningen då under de första 18 månaderna af lärotiden (uti hvilken tid inräknas den ofvannämnda förberedelsetiden, därest den uppgår till ½ år), då lärlingen i regel sysselsättes med vickelarbete — vare sig cigarr- eller cigarrcigarrettvickel — med ⅓ af arbetspriset för cigarrer, dock med 50 öres afdrag pr 1,000 vickel. De senare 18 månaderna af lärotiden sysselsättes lärlingen med förfärdigandet af cigarrer och aflönas per ackord med 1: 50 kr. mindre per mille under sex månader samt under återstoden af lärotiden med 1 kr. mindre pr mille än för utlärd arbetare.

Lärling bör hufvudsakligen användas för tillverkning af vid fabriken förekommande billigare fabrikat.

Om någon formarbetare vid fabriken efter ömsesidig öfverenskommelse vill erhålla utbildning som handcigarrarbetare, skall sådan arbetare under 3 månaders tid betraktas som lärling, under hvilken tid aflöningen utgår med 1 kr. mindre än för utlärd handcigarrarbetare, och må sådan arbetare under den ofvan i § 61 angifna tid icke utan vederbörligt tillstånd afflytta och taga anställning hos annan arbetsgifvare. Arbetsgifvare må icke heller under sagda tid utan giltig orsak afskeda sådan arbetare.

Har cigarrarbetare fått i uppdrag att gifva flera än en lärling utbildning i yrket, erhåller han veckolön enligt särskild öfverenskommelse.

§ 63.

För utbildning af cigarrcigarrettarbetare fastställes en lärotid af 1 år.

Under lärotiden utgår aflöningen med 1 kr. mindre pr 1,000 än för utlärd arbetare.

Cigarrcigarrettarbetare, som öfvergår till cigarrarbetare, bör tillgodonjuta ett års afdrag å den för de senare bestämda lärotiden, och cigarrcigarrettarbetarelärling, som öfvergår till cigarrarbetare, bör från lärotiden få afdrag för den tid, han i förstnämnda egenskap erhållit utbildning.

§ 64.

Å de fabriker, där maskinvickel användes, må arbetsgifvaren anställa öfverrullare till erforderligt antal, utan att dessa behöfva fullt utbildas som cigarrarbetare.

§ 65.

a) För utbildandet af sorterare fastställes en lärotid af 3 år.

b) Lärling skall under första hälften af lärotiden hafva tillsyn af en i yrkesgrenen fullt kompetent.

c) Lärling aflönas under hela lärotiden af fabriken och sysselsättes hufvudsakligen med billigare fabrikat.

Lönen må utgå efter följande grunder:

första halfåret	med	5—6	kr.	pr	vecka
andra »	»	8	»	»	»
tredje »	»	10	»	»	»

återstoden af lärotiden, 1½ år, betalas med ¾ ackord.

d) Sorterarelärlingar må icke anställas till större antal än följande:

fabrik, som sysselsätter till och med 3 utlärda sorterare, må antaga 1 lärling; på 10 utlärda sorterare må komma 2 lärlingar, och må därefter samma proportion mellan antalet utlärda och lärlingar (20 %) iakttagas;

antager arbetsgifvare lärlingar till större antal än hvad som här bestämmes, aflönas det öfverstigande antalet som utlärda arbetare; dock böra sådana lärlingar, som komma i åtnjutande af full sorterarelön, hafva arbetat i sorterarefacket 1 à 1 ½ år;

arbetsgifvare må ej antaga större antal lärlingar än behofvet påkallar.

Landtarbetet.

§ 66.

I sammanhang med detta aftals afslutande uttala båda organisationerna såsom ett önskningsmål, att landtarbetet icke skall uppmuntras samt att medlemmar af Svenska cigarrfabrikantföreningen icke köpa cigarrer, som tillverkas mot billigare arbetslöner än de i aftalet bestämda minimilöner, äfvensom att arbetare, tillhörande tobaksarbetareförbundet, icke må utföra arbete mot billigare arbetslöner.

Cigarrfabriker.

Tiden för detta aftals bestånd.

§ 67.

Förestående aftal skall gälla till den 1 januari 1909, och därefter år efter år, därest ej uppsägning skriftligen skett från någondera organisationens sida minst tre månader före årsskiftet.

Bil. nr 1.

Lärlingskontrakt.

Mellan undertecknad N. N. såsom representant för.....(firmans namn) och N. N. såsom målsman för..... (lärlingens namn), som är född den..... är i dag följande lärlingskontrakt upprättadt.

N. N. (lärlingens namn) anställes härmed i lära såsom.....på en tid af .....år, räknadt från och med den..... till den.....och må lärlingen icke utan undertecknad arbetsgifvares medgifvande tidigare än 1 år efter lärlingstidens slut lämna sin plats och vinna anställning hos annan tobaksfabrikant eller af undertecknad arbetsgifvare under sagda tid utan giltig orsak afskedas.

De första veckorna af lärlingstiden räknas såsom pröfningstid, under hvilken tid det är medgifvet såväl för undertecknad arbetsgifvare som för undertecknad målsman att med iakttagande af 8 dagars uppsägningstid bryta detta kontrakt, hvarigenom detsamma är att anse som annulleradt. Efter pröfvotidens slut anses kontraktet bindande, och upphör att vara gällande endast i följande fall:

1) efter ömsesidig, skriftlig öfverenskommelse;

2) efter arbetsgifvarens afgörande:

a) därest lärling iråkar sådan sjukdom, att han ej kan fortsätta i yrket;

b) därest lärling i väsentlig grad bryter mot hvad i detta kontrakt honom är föreskrifvet;

3) efter målsmans afgörande:

därest fabriken öfvergår till annan ägare.

Lärling är skyldig visa mästare och förmän tillbörlig aktning, uppmärksamt efterkomma deras befallningar i afseende å såväl uppförande som de göromål, hvilka till yrkets utöfning höra, vara aktsam om arbetsgifvarens tillhörigheter, vara punktlig, flitig och arbetsam, efterfölja fabrikens ordningsregler samt i allo iakttaga en hedrande vandel.

Under lärotiden åtnjuter lärlingen följande aflöning:

från den..... till den.....:
» den..... » den.....:
» den..... » den.....:
» den..... » den.....:
» den..... » den.....:
» den..... » den.....:

hvilken utbetalas å samma tider, som fabrikens öfriga arbetare erhålla aflöning.

Åt lärling, som under den senare delen af lärotiden ådagalägger större duglighet, kan arbetsgifvaren, efter eget afgörande, medgifva förhöjning i aflöningen.

I och med undertecknandet af detta kontrakt förbinda vi oss, undertecknad målsman att göra hvad på mig beror, för att lärlingen skall iakttaga sina skyldigheter gent emot arbetsgifvaren och kvarblifva hos arbetsgifvaren den fastställda tiden, och undertecknad arbetsgifvare att omsorgsfullt och i görligaste mån bereda lärlingen fullständig yrkesutbildning, och förklara vi oss skyldiga att ställa oss detta kontrakt samt den mellan Svenska cigarrfabrikantföreningen och Internationella tobaksarbetareförbundet i Sverige träffade öfverenskommelse rörande lärlingars utbildning (se nedan) till noggrann efterrättelse.

Af förestående kontrakt äro tvenne lika lydande exemplar upprättade.

.....den.....

....
(Arbetsgifvare) (Målsman.)

Bevittnas:

....

Mellan Svenska cigarrfabrikantföreningen och internationella tobaksarbetareförbundet i Sverige äro den 30 november 1904 träffade följande

Bestämmelser rörande lärlingars utbildning.

(Dessa bestämmelser skola finnas tryckta å baksidan af lärlingskontraktet.)

Löne- & arbetsaftal, upprättadt mellan Svenska arbetsgifvareföreningen å ena sidan och Internationella tobaksarbetareförbundet å andra sidan för Kockums tobaksfabriks aktiebolag och dess arbetare.

Tobaksspinneri och snusfabrik.

§ 1.

Aflöning.

För *tobaksspinneriet* fastställes för fullgod arbetare följande löneberäkningar att gälla som minimilöner.

1. a) De hittillsvarande ackordspriserna för manliga spinnare bibehållas.

b) Då veckolön för spinnare förekommer, betalas 25,00 kr. pr vecka.

2. a) Kvinnliga spinnerskor betalas 13,50 kr. pr vecka.

b) Kvinnliga rullerskor betalas 12,00 kr. pr vecka.

c) Klistrerskor och kvinnliga hjälparbetare betalas för nybörjare intill 16 år med 5 kr. och öfver 16 år med minst 7,50, samt för dessa höjes efter ett halft år till minst 9 kr.

Därefter må veckolönen höjas, därest större duglighet ådagalägges.

3. a) Tobakspressare manliga, för dem, som hafva procent, 19,00 pr vecka.

b) Tobakspressare manliga, för dem, som icke hafva procent, 20,00 pr vecka.

c) Fuktkarlar 20,00 pr vecka.

4. a) Däcksmakerskor 15 öre pr kilo för alla sorters däcksblad utom naturell, som betalas med 30 öre pr kilo utan beräkning för affallet.

Då inläggningstobak (skral tobak) skall stripas, skall det utföras på daglön eller ackord, då daglönen garanteras.

b) Bindgodsstriperskor och packerskor betalas för nybörjare intill 16 år med 5 kronor och öfver 16 år med minst 7,50 samt för dessa senare höjes efter ett halft år till minst 9 kronor.

Därefter må veckolönen höjas, därest större duglighet ådagalägges.

c) Däcksskärerskor betalas med 13,50 pr vecka.

§ 2.

För *snusafdelningen* fastställes följande minimilöner för fullgoda arbetare:

a) manliga snusmalare . . . 20 kr. pr vecka.
b) » snusblandare . . 20 » » »
b) kvinnliga » . . 11 » » »

§ 3.

För *röktobaksafdelningen* fastställes följande minimilöner för fullgoda arbetare:

a) kardnslagare . . . . . 20 kr. pr vecka.
b) hjälparbetare . . . . . 19 » » »
c) torkare (manliga) . . . . 20 » » »
d) lådsnickare . . . . . 20 » » »

§ 4.

Om någon har högre lön än här föreslagits, får den ej nedsättas.

§ 5.

För bevisligen mindre duglig arbetare kan betalas efter särskild öfverenskommelse.

§ 6.

A allt veckolönsarbete göres ej afdrag för extra helgdagar.

§ 7.

Arbetstid.

Arbetet börjar kl. 7 fm. samt slutar kl. 1/2 7 em. med 1/2 timmes frukost- och 1 1/2 timmes middagsrast utom lördagar, då arbetet slutar kl. 2 em. utan middagsrast.

§ 8.

Öfvertidsarbete.

Då öfvertidsarbete påfordras af arbetsgifvaren, betalas detta med 25 % förhöjning pr timme af veckolönen. För söndagsarbete beräknas som hittills.

§ 9.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Arbetsgifvaren har rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet och att begagna arbetare från hvilken förening som helst, eller arbetare stående utanför förening.

Full och oinskränkt föreningsrätt tillerkännes arbetarne.

§ 10.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter, som under aftalstiden uppstår mellan arbetsgifvaren och arbetarne, skola anmälas för resp. föreningars styrelser, som då gemensamt hafva att undersöka saken och om möjligt åstadkomma rättelse, i annat fall afgöres dessa genom skiljenämnd enligt lagen.

Tobaksspinneri och snusfabrik.

§ 11.

Giltighetstid.

Detta aftal träder i kraft den 8 oktober 1906 och gäller till den 1 jan. 1909, och betraktas som fortfarande gällande ett år i sänder för såvida det icke af någondera parten skriftligen uppsäges senast tre månader före utlöpningsdagen.

Malmö den 8 oktober 1906.

För *Allmänna arbetsgifvareföreningen.* För *Internat. tobaksarb.-förb. i Sverige.*

Protokoll hållet vid kommittésammanträde den 15 oktober 1906 angående Kockums tobaksfabriks aktiebolag. Närvarande: herrar N. N. för Allm. arbetsgifvareför.: herrar N. N. för F. H. Kockums tobaksfabriks A.-B.

§ 1.

Behandlades det af kommittén uppgjorda förslaget till löne- och arbetsaftal, hvilket godkändes med följande förtydliganden och tillägg.

§ 2.

i § 2. Med skral tobak menas inläggningstobak. Med prima tobak menas spinntobak.

i § 3. Snusblandare manliga erhålla 20 kr. pr vecka, nuvarande kvinnliga erhålla 11:50 pr vecka.

i § 5. Ansågs icke att arbetet för de påpekade 2 kvinnliga arbetarne kunde kallas särskildt ansträngande jämfördt med arbetet å andra fabriker och kunde på grund däraf icke betalas mer, än det öfverenskommelsen med cigarrfabrikantföreningen bestämmer. Nuvarande klistrerskan erhåller 10 kr. pr vecka.

§ 3.

Fabrikens representanter lofvade att hos styrelsen förorda, att de äldre arbetarne skulle fortfarande få bibehålla sina hittills hafda extra förmåner särskildt de, som ej voro i någon sjukkassa.

§ 4.

Arbetet börjas kl. 7 f. m. och slutas ½ 7 e. m. med ½ timmes frukost och 1 ½ timmes middagsrast, utom om lördagen, då arbetet fortsättes till kl. 2 e. m. utan middagsrast, hvarefter aflöningen omedelbart utbetalas.

§ 5.

Betalningen efter de nya priserna utgår för såväl cigarr- som snus- och tobaksafdelningen från och med den 8 oktober, under förutsättning af att aftalet godkännes.

Spritförädlingsfabrik.

Arbetsaftal emellan Svenska spritförädlings aktiebolaget i Kristianstad och dess arbetare,

representerade af dels Svenska kem. tekniska förbundets afdelning n:o 20, dels Svenska maskinist- och eldareförbundets afdelning n:r 8.

§ 1.

Bolagets fasta arbetspersonal indelas i 4 grupper, nämligen:

grupp I: apparatförare.
» II: eldare.
» III: kuskar.
» IV: expeditionskarlar.

§ 2.

Aflöning.

Aflöningen utgår till fullgoda arbetare för

grupp I: med kr. 95: — per månad.
» II: » » 95: — » »
» III: » » 85: — » »
» IV: » » 25: — » vecka.

Enhvar arbetare, som är i åtnjutande af fri bostad, har att godtgöra denna förmån med femton (15) kronor per månad, att afdragas från lönen; dock bibehållas hittillsvarande förmåner.

Månadslönerna utbetalas förskottsvis vid hvarje månads början och veckolönerna hvarje fredag eller, vid då inträffande helgdag, å närmast föregående helgfria dag.

§ 3.

Arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden omfattar tio timmar söckendagar, nämligen från klockan 6,30 f. m. till klockan 6 e. m. med ½ timmas frukost- och 1 timmas middagsrast.

Under tiden från och med 1 juni till och med 30 september inskränkes dock arbetstiden om lördagarne till 8 timmar med afslutning kl. 4 e. m. — Under samma period

medgifvas arbetarne i tur och ordning efter verkmästarens val, utan löneafdrag, hvardera en veckas ledighet.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

Allt arbete utöfver den ordinarie arbetstiden, således äfven sön- och helgdagsarbete, räknas som öfvertidsarbete och godtgöres med 40 öre pr timma söckendagar och 45 öre pr timma sön- och helgdagar.

Första maj, äfvensom helgdagsaftnarne vid jul, påsk, pingst, nyår och midsommar, slutar arbetet kl. 12 middagen och betraktas i följd häraf allt arbete, som eventuellt kan ifrågakomma efter nämnda tid, som öfvertidsarbete. — Skulle omständigheter inträffa, att frihet ej kan erhållas å ofvan uppräknade tider, så betalas i likhet med sön- och helgdagsarbete.

Kuskarne hafva samma arbetstid som öfriga arbetare, men skola växelvis före arbetstidens början och efter dess slut samt under rasterna, äfvensom sön- och helgdagar rykta, sköta och fodra hästar för veckolönen. Fordras annat arbete å dessa tider, såsom rengöring af seldon eller vagnar, erlägges öfvertidsbetalning härför enligt särskild öfverenskommelse. Destillationsarbetet fördelas i s. k. pass eller skift om 12 timmar, hvarvid iakttages, att arbete öfver 10 timmar beräknas som öfvertidsarbete.

§ 5.

Olycksfallsförsäkring.

Alla vid fabriken anställda arbetare olycksfallförsäkras för kr. 2,000 hvardera. Vid inträffadt olycksfall erhåller den skadade utan afkortning sin fulla ordinarie aflöning, under det att den utfallande ersättningen uppbäres af bolaget.

§ 6.

Sjukhjälp.

Vid sjukdomsfall, styrkt af läkare och icke förorsakadt af alkoholmissbruk, erhåller arbetaren en ersättning af fulla lönen under första månaden och under andra och tredje månaden half lön. Arbetare erhålla fri läkarevård för sig och sin familj af bolagets engagerade läkare samt fria apoteksvaror för sig personligen. Alla recept skola, innan de lämnas på apoteket, uppvisas och stämplas å kontoret.

Arbetare, som utsatts för olycks- eller sjukdomsfall, skall efter tillfrisknandet återtagas i sin förra plats.

§ 7.

Inskränkning i arbetsstyrkan.

I händelse att bolagets rörelse skulle af en eller annan orsak undergå någon förändring, orsakande en inskränkning i numera använd arbetsstyrka, förbehåller sig bolaget att mot en månads uppsägning afskeda obehöfligt arbetareantal, hvarvid dock iakttages, att de i tjänsten längst anställda och gifta arbetarne företrädesvis kvarhållas. *Spritförädlingsfabrik.*

Likaså stadgas, att arbetare, som önskar lämna sin tjänst, har att anmäla sin uppsägning en månad i förväg.

§ 8.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Däremot tillåtas icke arbetarne att under arbetstiden syssla med några som helst föreningsangelägenheter.

Bolaget äger å sin sida rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet och att begagna arbetare från hvilken förening som helst eller arbetare stående utanför hvarje förening.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Nyengagerad arbetare aflönas under första året i mån af tjänstduglighet efter bolagets eget bedömande och anses efter godkänd tjänstgöring i ett år tillhöra bogets fasta personal.

Ordningsregler.

§ 9.

Hvarje arbetare är skyldig att uträtta så mycket och så godt arbete, som i hans förmåga står. Arbetare får under arbetstiden icke onödigtvis aflägsna sig från anvisad arbetsplats och skall hörsamma af yrkesinspektion och förmän gifna föreskrifter för undvikande af fara och skada. Förmän böra visa ett rättvist och humant bemötande mot arbetarne, likaså böra arbetarne å sin sida visa sina förmän lydnad och uppmärksamhet.

Till förekommande af eldsolycka är tobaksrökning inom fabriksområdet förbjuden, hvarjämte arbetarne böra vid handhafvande af eld iakttaga största försiktighet.

§ 10.

Enär det i en rörelse af den beskaffenhet, som af bolaget drifves — hvarvid mycket stora värden i egendom stå på spel och omfattande olycksfall kunna riskeras — i högre grad än eljest är af vikt, att arbetet försiggår under bästa ordning, ser sig bolaget nödsakadt att i detta aftal stadga lämplig påföljd för bristande plikt-

Spritförädlingsfabrik.

uppfyllelse eller förseelser af ena eller andra slaget.

Sålunda förbehåller sig bolaget rätt att omedelbart skilja från arbetet:

1) den, som uppsåtligt eller genom grof vårdslöshet skadar person eller egendom;

2) den, som visar trots emot förmans under arbetet gifna order eller eljest uppträder ohöfviskt;

3) den, som två på hvarandra följande dagar eller upprepade gånger varit frånvarande utan permission eller anmäldt giltigt förfall;

4) den, som bryter mot dessa aftalsbestämmelser;

5) den, som genom åtgärder eller hot söker förmå annan arbetare att ej fullgöra sin plikt;

6) den, som icke iakttager ärlighet, godt uppförande och nykterhet; och straffas fylleriförseelser enligt följande: första gången en man i tjänsten uppträder onykter tilldelas han en allvarsam varning; andra gången blir han suspenderad under 2 veckor med afdrag af all lön och andra rättigheter; tredje gången 3 veckor och fjärde gången omedelbart afsked utan uppsägning.

§ 11.

Giltighetstid.

Detta arbetsaftal, af hvilket parterna tagit hvar sitt vederbörligen underskrifna exemplar, gäller från och med den 1 oktober 1907 under 3 år till den 1 oktober 1910 med en ömsesidig uppsägningstid af 3 månader. Uppsäges det ej af någondera parten före denna tid, är detta aftal gällande för ytterligare 1 år i sänder.

§ 12.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter mellan parterna rörande i detta aftal öfverenskomna bestämmelser få icke under aftalstiden föranleda till strejk eller annat störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas först mellan parterna själfva och därefter, såvida ej enighet uppnåtts, mellan parternas organisationer.

Kristianstad den 3 september 1907.

För *Sv. spritförädlings A.-B.*

För *Sv. kemisk-tekn. förb:s afd. 20.*

För *Sv. maskinist- och eldareförb:s afd. 8.*

Bryggerier.

Arbets- och löneaftal mellan å ena sidan Öl- och porterbryggerierna i Göteborg och å andra sidan Sv. bryggeriarbetareförbundets afdelning n:r 13 i Göteborg.

§ 1.

Aftalets omfattning.

Så länge detta aftal gäller, skola vid öl- och porterbryggerierna i Göteborg tillämpas de i enlighet med förda *underhandlingsprotokoll*, till hvilka i öfrigt hänvisas, upprättade prislistor och allmänna bestämmelser, hvarjämte gällande *ordningsregler* skola noga efterföljas.

Detta aftal är icke tillämpligt å förmän eller vakter, som ej förrätta egentligt bryggeriarbete.

§ 2.

Arbetstiden.

Den ordinarie arbetstiden får ej öfverstiga 10 arbetstimmar pr helgfritt dygn och förlägges inom 12 på hvarandra följande timmar. Vid dagarbete — i motsats till skiftarbete, för hvars indelning bestämmelser träffas af arbetsbefälet — börjar den ordinarie arbetstiden tidigast kl. 5 f. m. och senast kl. 8 f. m., i regel emellertid kl. 6 f. m. Rasterna utgöres af ½ timme till frukost och 1 ½ timme till middag och förläggas, om möjligt, den förra mellan kl. 8 och 9 f. m., den senare mellan kl. 12 och 3 e. m.

Anm. 1. För dem, som utföra sådant arbete, som utan olägenhet för driften kan afstanna, är *1:sta maj* efter kl. 12 midd. fridag med bibehållen aflöning.

§ 3.

Aflöningens storlek.

Den ordinarie timlönen är för fullt arbetsför:

manlig	ordinarie arbetare	37 öre
»	extra »	32 »
kvinnlig	ordinarie »	24 »
»	extra »	22 »

Anm. 1. Beträffande *ej fullt arbetsföra* samt arbetare öfver 60 år gamla bestämmes i hvarje särskildt fall af arbetsbefälet en för sådana arbetare skälig timlön.

Anm. 2. Nyanställd arbetare uppflyttas från extra arbetare till ordinarie efter:

6 månader för manlig arbetare,
3 » » kvinnlig » .

Anm. 3. För *yrkeskunniga* manliga arbetare kan öfningstiden afkortas, därest öfverenskommelse därom gjorts vid platsens antagande.

Anm. 4. Hjälpkörare, ej tillfällig, erhåller, om han under proftjänstgöringen af brist på arbete afskedas, för den tid han varit anställd, ordinarie bryggeriarbetares aflöning.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

Arbete utöfver ordinarie arbetstid betraktas som öfvertidsarbete, hvarför betalas, med här nedan nämnda undantag, 25 proc. förhöjning af gällande timlön för de 3 första timmarna och med 50 proc. förhöjning för annan tid.

Anm. 1. Arbete å 1:sta maj efter kl. 12 midd. betalas med 25 proc. förhöjning af den ordinarie timlönen.

Anm. 2. Hjälpkörare, ej tillfällig, erhåller kr. 12:— pr månad för öfvertidsarbete å söckendagar, som omfattar förekommande körning af maltdrycker på stationen samt ryktning af en häst.

Anm. 3. För »*stallvakt*» under helgdagar med 10 timmars vakttid åtnjutes en ersättning af kr. 4,25 pr dag. Såsom hittills varit fallet, äger expedition ej rum å helgdagar.

§ 5.

Sjukhjälp.

Alla arbetare samt de manligas hustrur och oförsörjda barn erhålla:

såväl fri läkarevård af resp. bryggeris läkare och af denne ordinerad eller godkänd erforderlig medicin, dock ej för sjukdom eller olycksfall förorsakade af fylleri, venerisk smitta eller barnsäng för ogift kvinna,

som vid sjukdom, styrkt genom intyg af resp. bryggeris eller sjukkassas läkare, sjukhjälp, som *från och med andra dagen* efter frånvaron från arbetet *intill högst 3 månader om året* utgår med halfva aflöningen åt hvarje af sjukdom träffad arbetare, vare sig sjukdomen vållats af olycksfall eller andra orsaker, dock med de här ofvan nämnda undantagen.

Där sjukdom oafbrutet varat längre tid än ett år, äga ofvan angifna bestämmelser icke tillämplighet.

§ 6.

Olycksfallsförsäkring.

Samtliga arbetare garanteras olycksfallsförsäkring på så vis, att vid öfvergående skada genom olycksfall en ersättning utöfver förut omtalade sjukhjälp lämnas med kr. 1:50 pr dag till manliga och kr. 1:— till kvinnliga arbetare *från och med 2:dra dagen*, för så vidt olycksfallet är af den art, att däraf följer genom läkarebetyg styrkt oförmåga till arbete under mera än tre dagar. *Bryggerier.*

I öfrigt enligt lag.

§ 7.

Matrum.

Vid de större bryggerierna upplåtes till arbetarnas begagnande under arbetsrasterna ett matrum, som vintertid kan uppvärmas.

§ 8.

Antagande och afskedande af arbetare.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Samtliga arbetare skola stå direkt i respektive arbetsgifvares tjänst.

Minderåriga under 18 år få ej vid bryggeriarbete och utkörning sysselsättas.

§ 9.

Uppsägningstid.

Så väl då afskedande vidtages på grund af uppkommande arbetsbrist, som då arbetare önskar sluta sitt arbete hos arbetsgifvaren, skall iakttagas en ömsesidig uppsägningstid af 14 dagar.

Orsakas arbetsbrist af »högre makt» eller af andra förhållanden, som ej bero på den enskilde arbetsgifvaren, är denne icke skyldig iakttaga nämnda uppsägningstid.

Arbetsgifvare äger omedelbart afskeda arbetare, som bryta mot ordningsreglerna.

§ 10.

Aflöningens utbetalande.

Hvarje fredag efter arbetstidens slut eller dagen förut, om helgdag inträffar på fredag, utbetalas aflöningen för nästföregående arbetsveckan från torsdags morgon till onsdags afton.

§ 11.

Tvisters biläggande.

Uppstår tvist mellan parterna rörande i detta aftal gjorda bestämmelser, äfven om de afse deras tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas först mellan

Bryggerier. respektive arbetsgifvare och förbundsafdelningen och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas respektive organisationer.

§ 12.

Aftalets giltighet.

Detta aftal gäller från den 1 juni 1907 till den 1 juni 1909 med 3 månaders ömsesidig uppsägningstid före aftalstidens utgång. Sker ej uppsägning å någondera sidan å sålunda föreskrifven tid, gäller aftalet ytterligare med 3 månaders ömsesidig uppsägning år efter år med lika rättigheter och skyldigheter.

Af detta aftal äro elfva exemplar upprättade och undertecknade.

Göteborg den 15 juli 1907.

N. N.
(Underskrifter för sju bryggerier.)

För *Sv. bryggeriarbetareförbundets afd. 13.*

Godkännes:

Sv. arbetsgifvareför. *Sv. bryggeriarb.-förb.*

Ordningsregler för arbetarna vid Göteborgs samtliga bryggerier.

Punkt 1. Arbetare åligger att vara nykter, anständig och höflig samt att ordentligt passa på arbetstiderna; önskar arbetare erhålla permission, skall anmälan göras hos bryggmästaren eller i hans frånvaro till hans närmaste man. Utan permission får icke någon, utan laga skäl, uteblifva från arbetet eller under arbetstiden aflägsna sig från detsamma. Är arbetare frånvarande utan giltigt förfall, anses han hafva lämnat sin plats.

Punkt 2. Sjukdomsfall och olycksfall skall, så fort ske kan, för vederbörande förman eller å kontoret anmälas.

Punkt 3. Förtäring af spirituosa, traktering, sammankomster, onödigt samtal, tidningsläsning eller öfrigt, som hindrar arbetet, får icke under arbetstiden förekomma.

Punkt 4. Tobaksrökning inom bryggeriets område får icke förekomma.

Punkt 5. Vid handhafvandet af maskiner, redskap, vagnar och hästar skall varsamhet och omsorg iakttagas; då fel å desamma upptäckas, skall detta ofördröjligen anmälas till vederbörande förman. All möjlig varsamhet skall iakttagas med eld och bart ljus samt elektriska ledningar.

Punkt 6. Förorening af hvad slag det vara må inom bryggeriets område får icke förekomma.

Punkt 7. Vid bryggeriet anställd personal äger icke rättighet att låta någon utomstående medfölja i bryggeriet; ej heller är det någon tillåtet att utom hans arbetstid, uppehålla sig å bryggeriets område, därifrån en hvar skall aflägsna sig senast en half timme efter slutadt arbete.

Punkt 8. Arbetare, sysselsatta med kontors- eller motionskörning, få icke göra andra uppehåll, än hvad arbetet fordrar.

Punkt 9. Arbetare ansvarar för skada, uppkommen genom slarf eller uppsåt.

Punkt 10. Den, som icke iakttager här gifna ordningsföreskrifter, anses afskedad.

Göteborg i maj 1907.

Bryggerier; kvinnliga arbetare.

Lönereglering för bryggeriarbeterskor, anställda vid bryggerier, tillhörande Svenska bryggareföreningens 1:sta krets (Stockholm).

Aflöning.

§ 1.

Mom. 1. Arbeterskorna erhålla 25 öre pr 100 half- och 30 öre pr 100 helbuteljer, därvid dem åligger:

uppackning af nya tombuteljer,
inbärning af tombuteljer från de vagnar, som äro till bryggeriet återkomna, innan tappnings- och sköljningsarbetet för dagen slutat,
sköljning af tombuteljer,
syning och eftersyning af d:o,
stupning af d:o,
tappning,
korkning,
rengöring af apparater och lokaler, dock att sådant arbete ej må påkallas under måltidsrasterna.

Mom. 2. Vid bryggeri, där sköljnings- och tappningsmaskiner af Münchens system användas, utgår ofvannämnda aflöning med:

11 öre för sköljning per 100 halfbuteljer;
3 öre för syning och eftersyning pr 100 halfbuteljer;

5 öre för korkning för hand per 100 halfbuteljer.

Mom. 3. Vid bryggeri, där sköljnings- och tappningsmaskiner af Pindstofftes system användas, utgår ofvannämnda aflöning med 20 öre pr 100 halfbuteljer, dock att för sådan rengöring, som är förenad med söndertagning af Pindstofftes apparater, erhålles särskild ersättning efter 27 öre i timmen.

Mom. 4. Där sköljnings- men ej tappningsmaskiner förekomma, erhålles 21 öre per 100 halfbuteljer.

Mom. 5. Vid de bryggerier, där sköljningsmaskiner användas, skola arbeterskorna vara befriade från mottagning och bärning af tomglas från utkörarnes vagnar, men skola vara skyldiga att, där lokala förhållanden nödvändiggöra tomglasets upptrafning utanför sköljningslokalen, till denna inbära tomglaset.

Mom. 6. Rengöring af oljebuteljer ersättes med 50 öre per 100 buteljer.

Mom. 7. Vid tappning medelst kolsyreapparater utbetalas aflöning efter 28 öre i timmen för 10 timmars arbetsdag, samt 33 öre i timmen för öfvertidsarbete, dock erhålla nybörjare under de tre första månaderna för sådant arbete endast 25 öre i timmen.

§ 2.

För etikettering erhålles 3 öre för en och 5 öre för två etiketter per 100 buteljer, med skyldighet att upptrafva maltdryckerna till fyra korgars höjd och transportera dem inom lagringslokalen.

§ 3.

Mom. 1. Aflöningen beräknas efter tappningsjournalen, där sådan finnes anordnad under kontroll från bryggeriets sida, och eljest efter försäljningsjournalen. I sistnämnda fallet utgår betalning äfven för sådant buteljeradt öl, som bortskänkes utom bryggeriet, äfvensom för sådant öl, som återkommer till bryggeriet och såsom odugligt utbytes mot annat, och till den på detta sätt beräknade aflöningen göres ett tillägg af 1,5 %.

Mom. 2. Aflöning utbetalas per vecka eller efter öfverenskommelse.

Mom. 3. Arbeterskorna få kontrollera sin aflöning genom granskning af tappningsjournalen, om betalningen utgår efter denna, eljest genom granskning af försäljningsjournalen, hvilken granskning skall ske genom ett bland arbeterskorna själfva utsedt ombud. *Bryggerier; kvinnliga arbetare.*

§ 4.

Mom. 1. Förekomma andra, ofvan ej omnämnda arbeten, betalas därför 27 öre i timmen eller efter öfverenskommelse.

Mom. 2. De arbeterskor, som äro sysselsatta med vagnsskjutning, garanteras i arbetsveckor med 6 arbetsdagar 60 timmars arbetstid.

§ 5.

Olycksfallsersättning. Sjukkjälp.

Blir arbeterska sjuk till följd af olycksfall i arbetet, åtnjuter hon 1 krona per dag under de sextio första dagarne af sjukdomen. Erfordras vid sådant fall sjukhus, betalas sjukhusafgiften af arbetsgifvaren. I öfrigt skall lagen angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete den 5 juli 1901 lända till efterrättelse.

Vid annat sjukdomsfall erhåller arbeterska 1 krona per dag samt fri läkarevård, fri medicin och fritt sjukhus, då sådant påfordras, dock ej för längre tid än 3 månader.

Vid barnsäng och därmed sammanhängande sjukdom gäller ej ofvanstående.

§ 6.

Afdrag å lönen.

Förekommer orenlighet i någon till försäljning färdigtappad och synad butelj, skall hvarje arbeterska vidkännas afdrag å sin aflöning med 10 öre för hvarje sådan butelj.

§ 7.

Första maj.

Den 1:sta maj upphör allt arbete senast kl. 12 midd.

§ 8.

Giltighetstid.

Detta aftal skall gälla från och med den 1:sta oktober 1904 till den 1:sta juni 1907. Sker ej å någondera sidan uppsägning minst 3 månader före denna tids utgång, gäller aftalet i ytterligare ett år och så vidare.

Stockholm i december 1904.

För *Sv. bryggareföreningens första krets.*

För *Sv. bryggeriarbetareförb:s afd. 15.*

För *Sv. bryggeriarbetareförbundet.*

Bryggerier; ölutkörare.

Aftal mellan Svenska bryggareföreningens 1:sta krets å ena sidan och Stockholms ölutkörareförening å den andra för ölutkörare och deras biträden.[1]

§ 1.

Ölutkörare erhåller i provision 00 öre pr 100 halfbuteljer af honom försålda maltdrycker, och ingår i denna provision jämväl ersättning för förluster å sönderspungna eller korklösa buteljer, för krossglas, samt för dag- och månadsöl. Dessutom erhåller utkörare 00 kronor pr månad såsom ersättning till biträde, som vid utkörningen kan erfordras och hvilket i öfrigt betalas af utköraren. Vid N. N. A.-B. utgår sistnämnda slag af ersättning endast med 00 kronor pr månad.

Vid N. N. bryggeri A.-B. och A.-B. N. N. bryggeri betalas utkörarne enligt särskild öfverenskommelse.

§ 2.

Vid sjukdomsfall är utkörare skyldig att å bryggeriets kontor anmäla hvem, som under sjukdomstiden skall vikariera för honom. Om vikarien godkännes, utlämnas till honom varor för utkörarens räkning och på dennes ansvar. Lämnas sådan vikarie bland bryggeriets personal vare dock bryggeriet skyldigt att i förekommande fall vara ordinarie utkörare behjälplig att af vikarien utfå ej redovisadt tillgodohafvande.

Vikarie betalas af utköraren, dock skall i händelse sjukdomsfall varar längre tid än 14 dagar aflöning till vikarie, som lämnas bland bryggeriets personal, betalas med hälften af bryggeriet och med hälften af utköraren.

Utkörare erhåller fri läkarevård af bryggeriets läkare och fri medicin äfvensom, där så erfordras, massage efter anvisning af bryggeriets läkare samt fri sjukhusvård.

Dessutom åtnjuter gift utkörare för hustru och barn fri läkarevård af bryggeriets läkare och fri medicin.

Anlitas annan läkare än bryggeriets, betalas läkararfvodet af utköraren, men erhålles äfven i sådant fall fri medicin.

Arbetsgifvarens skyldigheter enligt denna paragraf upphöra, då sjukdom varat längre tid än 6 månader.

§ 3.

Utkörare samt biträde olycksfallförsäkras af arbetsgifvaren, och utgår ersättningen i enlighet med lagen angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete den 5 juli 1901, (äfven under den s. k. karenstiden). Olycksfall skall ofördröjligen och senast inom 3 dagar anmälas å bryggeriets kontor.

För olycksfall utom arbetet försäkras hvarje utkörare för 2,000 kronor, dubbel invaliditet, och biträde för 1,000 kronor, dubbel invaliditet, på sådant sätt, att vid olycksfall, som medför invaliditet eller död, utkörare och biträde eller deras rättsinnehafvare erhålla den ersättning, som försäkringsbolaget i hvarje fall är skyldigt utbetala.

§ 4.

Provision och månadsersättning utbetalas senast tredje helgfria dagen efter hvarje månads utgång.

§ 5.

Utkörare är skyldig ställa säkerhet för mottagna varor till det belopp, som i hvarje särskildt fall fordras.

§ 6.

Redovisning skall ske hvarje söckendags middag för alla maltdrycker, som utköraren af bryggeriet emottagit under föregående utlämningsdag.

Kan af någon giltig orsak redovisningen ej då äga rum, måste dock sådan ske senast följande middag, innan ytterligare maltdrycker utlämnas.

Uppstår rest, får sådan icke vid något tillfälle öfverstiga beloppet af redan intjänt provision.

§ 7.

Vid lassets utlämnande från bryggeriet måste utköraren eller hans biträde omedelbart anmärka allt erforderligt ombyte af öl eller skadade buteljer å lasset.

§ 8.

Ombyte af underhaltig vara kan äga rum efter anmälan till kontoret.

§ 9.

Tombuteljer, för hvilka utköraren resterar vid dagsredovisningen, ersättas af utköraren med 0 öre pr butelj. Endast användbara buteljer af de sorter, som af ve-

[1] Aflöningssiffrorna hafva uteslutits.

derbörande bryggeri begagnas, återtagas. Utkörare erhåller icke ersättning för det antal till bryggeriet under räkenskapsåret återlämnade buteljer, hvilket öfverstiger antalet af till honom utlämnade och får sådant öfverstigande antal ej tillgodoräknas utköraren under ett kommande räkenskapsår.

§ 10.

Utkörare får icke som biträde för varors expediering samt för körning eller skötsel af häst anställa någon, som ej fyllt 18 år. Anmälan om biträdes antagande skall i hvarje särskildt fall göras å bryggeriets kontor, och må ej biträde tagas i tjänst, förrän vederbörligt medgifvande lämnats.

§ 3 tillämpas endast på sådant biträde, för hvilket anmälan på här föreskrifvet sätt iakttagits.

Gör biträde sig skyldigt till svårare förseelse, skall utköraren efter tillsägelse afskeda biträdet.

§ 11.

Utkörare och biträde åligger: att uppträda nyktert och ordentligt, att ställa sig gällande lagar och förordningar till noggrann efterrättelse, att efterkomma de föreskrifter, som lämnas af respektive förmän samt att följa de bestämmelser, som lämnas beträffande såväl priser som utlämningsvillkor. Utkörare ansvarar för sitt biträdes åtgöranden.

§ 12.

Utkörare eller biträde skall deltaga uti på- och aflastning, samt rykta en häst, äfvensom på sätt förut skett hålla vagnar och skyltar rena, där bryggeriet ej nu självt ombesörjt rengöringen. Härtill erforderliga redskap tillhandahållas af bryggerierna. Enligt särskild öfverenskommelse ombesörja utkörarne och deras biträden vid N. N. bryggeri A.-B. fortfarande som hittills själfva pålastningen.

§ 13.

Bryggerier; ölutkörare.

Utkörare och biträde skall varsamt handhafva häst och åkdon med tillbehör samt få ej uppehålla sig längre ute med häst och åkdon än för tjänsten är nödvändigt. Att lämna körtyg i främmande persons hand är förbjudet.

§ 14.

Å bryggeriets kontor skall utkörare i sådant fall, som i § 2 omförmäles, då vikarie lämnas från bryggeriet, aflämna en förteckning på namn och adress å alla sina kunder.

§ 15.

Därest vid utkörarens anställning icke annorlunda bestämmes, skall gälla en ömsesidig uppsägningstid af 30 dagar. I händelse af svårare förseelse må dock utkörare omedelbart kunna afstängas från tjänstgöring.

§ 16.

Då endera kontrahenten sådant påfordrar skall mellan vederbörande arbetsgifvare och ölutkörare träffas ett skriftligt aftal i enlighet med bifogade aftalsformulär och de i det kollektiva aftalet meddelade bestämmelser.

§ 17.

Alla tvistigheter mellan arbetsgifvare och arbetare, hvilka icke genom ömsesidig öfverenskommelse biläggas, skola afgöras af en skiljenämnd, bestående af fem personer, utsedda två af hvardera parten och den femte af de sålunda utsedda. Skulle dessa ej enas vid valet, anmodas öfverståthållareämbetet i Stockholm att utse den femte ledamoten af nämnden.

§ 18.

Detta aftal gäller räknadt från den 1 oktober 1906, år efter år med sex månaders ömsesidig uppsägningstid.

Stockholm i oktober 1906.

För *Svenska bryggareföreningens första krets.*

Å *Stockholms ölutkörareförenings vägnar.*

Formulär till Aftal.

Mellan N. N. bryggeri och N. N., hvilken den ..... antagits såsom ölutkörare vid bryggeriet är det aftal träffadt, att för ifrågavarande anställning skola lända till efterrättelse de bestämmelser, som innehållas i det å andra sidan aftryckta kollektiva aftalet mellan Svenska bryggareföreningens 1:sta krets och Stockholms ölutkörareförening.

.....

.....

Häraf äro tvenne exemplar upprättade och utväxlade.

Stockholm den ..... 190....

.....

Bevittnas:

....

Uppsagdt till den .....

Stockholm den ..... 190....

Bryggerier; ölutkörare-biträden.

Aftal mellan Stockholms ölutkörareförening och Svenska varu- utkörare- och handelsarbetareförbundets afdelning n:r 3 i Stockholm. (Ölutkörarebiträdesfackföreningen.)

§ 1.

Villkor för anställning.

För att kunna antagas till biträde fordras att hafva fyllt 18 år. Biträde må dock icke tagas i tjänst förrän, efter det anmälan om biträdes antagande i hvarje särskildt fall af utköraren gjorts å bryggeriets kontor, vederbörligt medgifvande lämnats.

Utkörare och biträde är emellertid förbehållet att till hjälp använda yngre personer, dock icke för självständig expediering af varor, eller för körning eller skötsel af häst.

§ 2.

Aflöning.

Mom. 1. Aflöningen till biträde utgår under de 3 första månaderna af anställningstiden i facket efter öfverenskommelse.

Därefter erhåller biträde fast månadslön, som utgår med 100 kronor och efter ett års arbete i facket höjes till 105 kronor.

Mom. 2. För sön- och helgdagar göres icke något afdrag å lönen.

Mom. 3. Utöfver den fasta lönen erhåller biträde vid daglig körning med eget lass provision, utgående med 10 öre per hundra af biträdet försålda halfbuteljer, dock endast för såvidt biträdet sålt minst 18,000 buteljer under månaden.

Mom. 4. Dessutom erhåller biträde, som ålagts ansvara för spräckta, urrunna eller korklösa buteljer, särskild ersättning härför med 40 öre per 1,000 försålda halfbuteljer.

Mom. 5. För betalningen af varor, utlämnade på kredit, ansvarar biträde allenast i det fall att utköraren förbjudit lämnande af kredit.

Mom. 6. Tombuteljer, för hvilka biträde resterar vid redovisningen, ersättes af biträde med 3 öre per butelj.

Mom. 7. I händelse icke ren olyckshändelse bevisligen föreligger, är biträde ersättningsskyldig för de skador, som uppkomma till följd af kullkörning eller afkörning af korgar.

Mom. 8. Utköraren bekostar erforderlig hjälp åt biträde i och för körning under lördagar och måndagar.

Mom. 9. Aflöningen utbetalas den 1 och 15 i hvarje månad. Skulle någon af de sålunda bestämda dagarna vara helgdag, utbetalas aflöningen nästföregående helgfria dag.

§ 3.

Fridagar.

Mom. 1. Biträde, som varit anställdt hos samme utkörare minst ett år, erhåller årligen å tid, hvarom i hvarje särskildt fall öfverenskommelse kan träffas, 6 fridagar, om möjligt i följd, utan afdrag å den fasta lönen.

Mom. 2. Den 1 maj erhåller biträde afdragsfri ledighet efter verkställd förmiddagskörning.

§ 4.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

Vid sjukdom eller olycksfall, som vederbörligen anmäles och styrkes, utbetalas till biträde af utköraren halfva beloppet af den fasta lönen under de 7 första dagarna af sjukdomstiden. (Jfr protokoll, §§ 7 och 8.[1]

Uppsägningstid m. m.

§ 5.

Mom. 1. Med afseende å anställningens upphörande gäller en ömsesidig uppsägningstid af 14 dagar.

Mom. 2. Gör biträde sig skyldig till svårare förseelse, äger utkörare efter tillsägelse från bryggeriet omedelbart afskeda biträdet.

Mom. 3. Beträdes biträde i öfrigt med försumlighet eller onykterhet i arbetet och har biträde för dylika förseelser förut af utköraren tilldelats varning vid två skilda tillfällen, utan att däraf låta sig rätta, kan biträde omedelbart afskedas. Härvid iakttages dock, att påföljd af varning bortfaller efter ett års oklanderlig tjänst. Varning tilldelas i närvaro af två utaf bryggeriets öfriga arbetare.

Mom. 4. Insjuknar biträde eller drabbas af olycksfall, äger han efter tillfrisknandet återinträda i tjänstgöring.

Mom. 5. Biträde, som efter vederbörlig anmälan lämnar sin anställning för fullgörande af värnplikt samt för tiden för sin bortovaro skaffar antaglig vikarie, skall omedelbart efter fullgjord värnplikt äga återfå sin plats.

[1] Se nedan s. 131.

Mom. 6. I händelse af arbetsbrist skall, under i öfrigt lika förhållanden, den sist antagne först afskedas.

Mom. 7. Med iakttagande af ofvan gifna bestämmelser förbehålles utkörare rätten att utan fackföreningens eller utomståendes ingripande antaga och afskeda biträde.

§ 6.

Biträde, som vid ingående af detta aftal står i skuld till utkörare, får icke af sådan anledning afskedas, för såvidt han omedelbart aflämnar bevittnad skriftlig förbindelse att afbetala skulden, i enlighet med förut träffad öfverenskommelse mellan vederbörande utkörare och biträde.

§ 7.

Ordningsregler.

Biträde åligger: att uppträda nyktert och ordentligt, att ställa sig gällande lagar och förordningar till noggrann efterrättelse, att följa de bestämmelser, som af utkörare i öfverensstämmelse med bryggerierna föreskrifter lämnas beträffande såväl priser som utlämningsvillkor m. m., att noggrant uppgifva de kunder, som vid körning afgå eller tillkomma, att för pålassning om morgnarna infinna sig å de tider, som utkörare bestämmer. Biträde, som icke följer dessa bestämmelser, kan af utkörare omedelbart skiljas från sin plats.

§ 8.

Såsom säkerhet för omhänderhafvande medel äger utkörare rätt att innehålla af biträdes aflöning ett belopp af högst 50 kronor, och göras månatliga afdrag å aflöningen af högst 10 kronor intill dess nämnda belopp blifvit uppnådt. Beloppet insättes af utköraren på en af sparbank i Stockholm till biträdet utfärdad motbok, som förvaras af utköraren. Biträde förbinder sig att vid bristande redovisning lämna utköraren erforderlig fullmakt för utfående å motboken af det bristande beloppet. *Bryggerier; ölutkörarebiträden.*

§ 9.

Meningsskiljaktigheter.

Tvistigheter, som kunna uppstå emellan utkörare och biträde, få under inga omständigheter föranleda till arbetsinställelse å någondera sidan, utan skola hänskjutas till förhandling mellan representanter för båda parternas organisationer. Blir tvisten ej genom sådan förhandling bilagd, afgöres densamma med för båda parterna bindande verkan af en skiljenämnd, bestående af fem personer, utsedda två af hvardera parten och den femte af de sålunda utsedda, eller, om dessa ej enas vid valet, enligt lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

§ 10.

Giltighetstid.

Detta aftal gäller från och med den 1 juli 1907 till och med den 30 juni 1908 och så vidare år efter år, med 4 månaders ömsesidig uppsägningstid.

Stockholm den 26 juli 1907.

För *Stockholms ölutkörareförening.*

För *Svenska varuutkörare- och handelsarbetareförbundets afdelning n:r 3 i Stockholm.*

Utdrag af protokollet vid sammanträde för fastställande af löneaftal mellan Stockholms ölutkörareförening och Stockholms ölutkörarebiträdesfackförening, hållet i Stockholm den 24 juli 1907.

§ 7.

Af biträdenas delegerade förklarades, att de frånginge de i sitt förslag under aftalsförslagets § 3 mom. 2 och 4 framställda anspråk i fråga om sjuk- och olycksfallsersättning. Rörande öfriga af biträdena under nämnda § 3 påyrkade bestämmelser, jämväl innefattande skyldighet för utkörare att garantera biträde fri läkarevård och medicin, beslöts, att dessa bestämmelser icke skulle i aftalet inflyta, sedan herr ordföranden meddelat, att han af Svenska bryggareföreningens första krets erhållit bemyndigande förklara, att, som förmånen af fri läkarevård och medicin redan vid flertalet stockholmsbryggerier tillkomme jämväl utkörarebiträdena, berörda förmån skulle tillerkännas hos bryggeri i vederbörlig ordning anmälda biträden vid samtliga bryggerier, dock att biträdena finge vara underkastade de förändringar i afseende å sättet för denna förmåns utgående, som vore ifrågasatta och framdeles kunde komma att vidtagas.

§ 8.

Beslöts, att de under § 4 i aftalsförslaget upptagna bestämmelser angående olycksfallsersättning skulle utgå och i stället till dagens protokoll föras följande utdrag ur gällande aftal mellan Svenska bryggareföreningens första krets och Stockholms ölutkörareförening:

»Biträde olycksfallsförsäkras af arbetsgifvaren, och utgår ersättningen i enlighet med lagen angående ersättning för skada

Bryggerier; ölutkörare-biträden.

till följd af olycksfall i arbete den 5 juli 1901 (äfven under den s. k. karenstiden). Olycksfall skall ofördröjligen och senast inom 3 dagar anmälas å bryggeriets kontor.

För olycksfall utom arbetet försäkras hvarje biträde för 1,000 kronor, dubbel invaliditet, på sådant sätt att vid olycksfall, som medför invaliditet eller död, biträde eller hans rättsinnehafvare erhåller den ersättning, som försäkringsbolaget i hvarje fall är skyldigt utbetala.»

Margarinfabrik.

Löne- och arbetsaftal upprättadt mellan Allmänna arbetsgifvareföreningen å ena sidan och Svenska grof- och fabriksarbetarförbundet sektion n:r 5 (margarinfabriksarbetarna) å andra sidan för Margarin aktiebolaget Zenith i Malmö och dess arbetare.

Aflöning.

§ 1.

Aflöningen utbetalas pr vecka. Veckan beräknas från torsdags morgon till onsdags afton och aflöningen utbetalas hvarje fredag.

§ 2.

Aflöningen utbetalas för manlig arbetare, som fyllt 21 år, med 22: 50 till den 1 januari 1908, 23: 50 till den 1 januari 1909 samt därefter 24: — kr. pr vecka, så länge aftalet varar.

För kvinnlig arbeterska, som fyllt 18 år, betalas 13: 50 till den 1 januari 1908, 13: 75 till den 1 januari 1909 samt därefter 14: 50 pr vecka, så länge aftalet varar.

Nyantagna, såväl manliga som kvinnliga, erhålla 1 kr. lägre veckolön första månaden.

För minderåriga manliga arbetare betalas

vid fyllda 16 år 12 kr.
» » 17 » 14 »
» » 18 » 17 »
» » 19 » 19 »
» » 20 » 21 » pr vecka.

Inga afdrag göras för extra helgdagar.

Öfvertidsarbete.

§ 3.

För öfvertidsarbete beräknas följande: för mottagning och nödvändig behandling af mjölk betalas 25 % tillägg för de 2 första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt därefter 50 % för natt-, sön- och helgdagsarbete. Allt annat öfvertidsarbete betalas med 50 % förhöjning för kvälls- och nattarbete samt 100 % för sön- och helgdagsarbete. Stående söndagsarbete fördelas på 2 lag, som arbeta hvarannan söndag.

§ 4.

För nattarbete, indeladt i skift, betalas 25 % tillägg för nattskiftet. Dagvakten erhåller 1: 50 extra pr vecka samt 4: 50 kronor för de sön- och helgdagar, han tjänstgör hela dagen utan särskilda måltidsraster.

För den tid han tjänstgör om helgdagsaftnar, då de öfriga arbetarna äro fria, erhåller han extra betalning efter samma beräkning som för söndagsarbete.

Arbetstid. Fridagar.

§ 5.

Arbetstiden är 56 timmar år 1907, 55 timmar år 1908 samt 54 timmar år 1909 pr vecka, med början kl. ½7 f. m. Den förkortade tiden afdrages på lördagen. De arbetare, som utföra sitt arbete på beting eller de, som kunna utföra sitt arbete på kortare tid än ordinarie arbetstiden, skall erhålla ledighet, då betinget eller arbetet blir färdigt, liksom betingsarbetarna hitintills.

Jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommaraftnar samt 1 maj slutar arbetet kl. 12 middagen utan afdrag å lönen, och betraktas arbetet på e. m. dessa dagar som öfvertid.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

§ 6.

Sjukhjälp och olycksfallsersättning utgår som hitintills.

Arbetsledning. Föreningsrätt m. m.

§ 7.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, ge-

nom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 8.

Vid afskedande på grund af arbetsbrist skall, under förutsättning af lika arbetsduglighet och skötsamhet i öfrigt, hänsyn tagas till den tid, arbetaren varit på platsen, om han tillhör staden och har försörjningsplikt.

Meningsskiljaktigheter.

§ 9.

Uppstå tvistigheter berörande detta aftal emellan arbetsgifvaren och arbetarna, äfven om de afse dess tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till arbetsinställelse, blockad eller bojkott i någon form från någondera sidan, utan skall därom först förhandlas mellan arbetsgifvarens och arbetarnas representanter och, om dessa ej kunna enas, mellan parternas resp. organisationers styrelser. *Margarinfabrik.*

Giltighetstid.

§ 10.

Detta aftal träder i kraft den 1 januari 1907 och gäller till den 1 januari 1910 med tre (3) månaders ömsesidig uppsägningstid. Sker ej uppsägning, gäller det ytterligare ett (1) år med samma uppsägningstid.

Malmö den 12 februari 1907.

För *Allmänna arbetsgifvareföreningen.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet.*

För *Sektion n:o 5.*

Arbetsaftal mellan Slakteri- och charkuteriidkare i Norrköping och hos dem anställde arbetare, tillhörande Sv. slakteri- och charkuteriarbetareförbundets afdelning n:r 12 i Norrköping. *Slakterier och charkuterivarufabriker.*

Arbetstid.

§ 1.

Arbetstiden bestämmes till sextio (60) timmar pr vecka, och äger arbetsgifvaren rätt att reglera denna tid, hur han för godt finner, dock tillerkännes arbetaren en och en half (1 ½) timmes måltidsrast hvarje dag; allt arbete utöfver 60 timmar pr vecka betalas med sextio (60) procents förhöjning af gällande veckolön.

§ 2.

I veckor, då extra helgdag inträffar, bestämmes arbetstiden till femtiofem (55) timmar.

§ 3.

Veekolön.

En minimilön af tjugutvå (22) kr. i veckan betalas till fullgod arbetare samt till första man tjugufem (25) kr.

I facket intagna icke yrkeskunniga arbetare, som ej kunna hänföras till lärlingar, betalas med en veckolön af nitton (19) kr.

§ 4.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas hvarje fredag efter arbetets slut; skulle helgdag inträffa på fredag, utbetalas aflöningen den helgfria dagen förut.

§ 5.

Full aflöning betalas äfven de veckor, då helgdag inträffar.

Lärlingsbestämmelser.

§ 6.

I yrket införes ett ordnadt lärlingssystem med fyra (4) års lärotid. Yngling får ej i yrket intagas, förrän vid fyllda 15 år och ej sedan han fyllt 18; dock äger arbetsgifvaren rätt att äfven efter denna åldersgräns intaga lärling, men betalas då lärling redan första året lika med tredje året enligt bestämmelserna angående lärlings löneförhållanden.

Under sin lärotid skall lärling under den lagliga arbetstiden användas hufvudsakligast till arbete i yrket.

§ 7.

Lärling aflönas i enlighet med följande: första året 8 kr., andra året 12 kr., tredje året 18 kr. och fjärde året 20 kr., allt pr vecka.

§ 8.

På hvar tredje arbetare får endast en lärling anställas, dock så, att en lärling får anställas å arbetsplats, där mindre än tre fullgoda arbetare finnas. De nuvarande lärlingarna bibehållas lärotiden ut. Å plats där en fullgod arbetare finnes, får, sedan lärling där varit anställd i två år,

Slakterier och charkuterivarufabriker.

en ny lärling antagas. Utlärd arbetare får ej afskedas för lärlings antagande.

§ 9.

Kost och logis.

Kost- och logisystemet afskaffas fullständigt.

§ 10.

Samaritlåda.

En samaritlåda skall vara anbragt på hvarje arbetsplats och lätt tillgänglig för arbetarne.

§ 11.

Olycksfallsersättning.

Vid inträffadt olycksfall tillförsäkras arbetaren lagstadgad olycksfallsersättning från och med olycksfallets inträffande; arbetsgifvaren förbinder sig att för hvarje arbetare erlägga en (1) kr. i månaden såsom afgift i sjukkassa.

Olycksfallsförsäkrad arbetare samt lärling, som genom olycksfall eller sjukdom ej kan intaga sin plats efter åtta (8) veckors förlopp, skall anses afskedad och, om arbetsgifvaren så anser nödigt, ersättas med annan.

Afskedande af arbetare.

§ 12.

Arbetare får ej afskedas från sin plats utan giltig orsak.

§ 13.

Skulle vid inträffad arbetsbrist arbetare afskedas, erhåller den eller de, som förut innehaft anställning, först arbete.

§ 14.

Arbetare, som varit anställd minst sex (6) månader å rad å samma plats är garanterad att efter fullgörande af årets värnplikt åter erhålla den plats, han innehaft, så vida arbete finnes.

§ 15.

Meningsskiljaktigheter.

Skulle stridigheter uppstå mellan arbetsgifvare och anställd arbetare, och enighet ej kan uppnås, skall saken hänskjutas till skiljedom, och skola skiljemännen bestå af två arbetsgifvare och två arbetare samt en femte, vald af dessa fyra, den femte skiljemannen exempelvis tillhörande magistraten i Norrköping.

§ 16.

Uppsägningstid.

Uppsägningstiden emellan arbetsgifvare och arbetare bestämmes till åtta (8) dagar ömsesidigt, dock skall uppsägning gälla från lördag till och med nästa lördag.

Fridagar.

§ 17.

Den första maj afslutas allt arbete kl. 12 middagen utan afdrag på aflöningen.

§ 18.

Hvarje arbetare åtnjuter under sommaren en veckas frihet med bibehållande af sin aflöning.

§ 19.

Ordningsregler.

Arbetare skall börja sitt arbete på bestämd tid, uppföra sig nyktert och ordentligt och under sitt arbete iakttaga all möjlig renlighet. Arbetare får icke utan trängande behof begära frihet från arbete de dagar och tider, då mycket arbete föreligger eller då, på grund af hög temperatur, risk att varor skola förstöras förefinnes.

Rockar och förkläden skola af arbetarne själfva hållas, och dricks-, jul- och midsommarpengar till arbetarna skola icke förekomma.

§ 20.

Föreningsrätt.

Arbetarna lämnas rätt att oförkränkt tillhöra sin fackförening.

§ 21.

Giltighetstid.

Detta aftal är gällande från och med den första oktober 1906 till den första oktober 1907 och därefter fortfarande ett år i sänder, så vida det icke något år tre månader före den första oktober af någondera parten varder skriftligen uppsagdt.

Norrköping den 1 Oktober 1906.

N. N.
(Femton slakteri- och charkuteriidkare.)

För *Sv. slakteri- och charkuteriarb.-förb:s afd. 12.*

V. Textilindustri.

Löne- och arbetsaftal emellan Borås textilarbetsgifvareförbund å ena samt Svenska textilarbetareförbundets afdelning n:r 19 i Borås å andra sidan gällande vid sex textilfabriker i Borås.

Väfverier, spinnerier och trikåfabriker.

I. Allmänna bestämmelser.

Arbetstid: arbetstiden skall, där kortare arbetstid icke redan nu tillämpas, utgöra sextio timmar i veckan, i regeln fördelade med 7 ½ timmar på lördag och s. k. helgdagsafton samt 10 ½ timmar på annan arbetsdag.

Såsom helgdagsaftnar räknas trettondedags-, påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyarsafton.

Midsommar- och julafton äro hela fridagar.

Ledighet den 1 maj: arbetare, som det önskar erhåller ledighet från arbetet den 1 maj från kl. 1 e. m. mot villkor, att anmälan om sådan önskan göres hos vederbörande före kl. 12 middag näst föregående arbetsdag.

Ersättning för olycksfall i arbetet och läkarevård: arbetare, som skadas i arbetet, erhåller ersättning med en krona om dagen under tiden från och med den 4:de till och med den 60:de dagen, efter det skadan skedde, äfvensom fri läkarevård; dock att minderårig arbetare, som ej fyllt 16 år, erhåller förutom fri läkarevård ersättning med endast 50 öre om dagen.

Jämväl vid annat sjukdomsfall än sådant, som härleder sig från skada i arbetet, erhålles fri läkarevård.

Ersättning för ofrivilligt afbrott i arbetet: inträffar afbrott i arbetet på grund af maskinskada, reparation eller annan därmed jämförlig orsak under längre tid än tre dagar, åligger det arbetsgifvaren att under den förlorade arbetstiden lämna arbetaren en ersättning motsvarande half daglön.

Straff för försummad inställelse i arbetet: försummar arbetare af skäl, som af arbetsgifvaren icke godkännes, att på bestämd tid inställa sig i arbetet, är arbetsgifvaren berättigad att å hans arbetslön göra afdrag med 25 öre—1 kr. för hvarje gång försummelsen äger rum; och bestämmes afdragets storlek med hänsyn dels till den försummade tiden och dels därtill, huruvida försummelsen upprepats.

Föreningsrätt och därmed sammanhängande förhållanden: arbetarne äga full och oinskränkt föreningsrätt i den mening, att en hvar arbetare må efter eget frivilligt afgörande tillhöra hvilken organisation han önskar, eller stå utanför organisationen. Arbetsgifvare äger rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet samt att antaga arbetare från hvilken förening som helst, eller arbetare stående utanför förening.

All agitation, af hvad slag det vara må, är å arbetsplats under arbetstiden förbjuden. Öfverträdelse af detta förbud berättigar arbetsgifvaren att afskeda arbetaren.

Utbetalning af arbetslön: utbetalning af arbetslön sker hvarje fredag för näst föregående kalendervecka.

I händelse svårighet möter att beräkna arbetslönen för hvarje vecka i sänder, äger arbetsgifvaren verkställa utbetalningen sålunda, att för den första af två på hvarandra följande veckor utbetalas en genomsnittlig veckolön, hvarefter, i händelse denna beräknats för hög eller för låg, rättelse sker vid utbetalningen af nästföljande aflöning.

Ersättning till arbetare för handledning af nybörjare: fråga om sådan ersättning skall bero på öfverenskommelse i hvarje särskildt fall.

Minimitimlöner: minimitimlönen utgör
för minderårig, kvinnlig arbetare, som fyllt 14 men ej 15 år, 13 öre,
för minderårig, kvinnlig arbetare, som fyllt 15 men ej 16 år, 14 öre,
för minderårig, kvinnlig arbetare, som fyllt 16 men ej 17 år, 15 öre,
för minderårig, kvinnlig arbetare, som fyllt 17 men ej 18 år, 16 ½ öre,
och för fullgod, kvinnlig arbetare, som fyllt 18 år och har 6 månaders vana i arbetet, 18 öre.

(För fullgod tvinnerska, som har anställning vid Väfveriaktiebolaget Victorias fabrik, är minimilönen 19 öre; och afvika timlönerna vid Åkerlunds bomullsspinneriaktiebolags fabrik delvis från de ofvan angifna.)

Timaflönadt arbetes ställande på ackord: timaflönadt arbete må af arbetsgifvare ställas på ackord; dock må ej genom en sådan åtgärd däraf berörda arbetares arbetsförtjänst nedbringas under den, som de förut haft.

Väfverier, spinnerier och trikåfabriker.

Uppsägning af anställning: å ömse sidor gäller en uppsägningstid af fjorton dagar. Gröfre förseelser mot i fabrik gällande arbetsordning kunna dock föranleda omedelbart afskedande.

Aftalstiden längd: detta aftal gäller från den dag, detsamma af vederbörande underskrifvits, till den 1 juli 1909 med ömsesidig rätt till tre månaders uppsägning.

Uppsägning af aftalet från någondera sidan skall åtföljas af fullständigt förslag till nytt aftal.

Sker icke uppsägning inom föreskrifven tid, gäller aftalet ytterligare ett år o. s. v.; för hvarje gång uppsägning inom behörig tid ej gjorts.

Förfarande vid tvister: om under aftalstiden tvister af sådan art uppstå, att de ej kunna af vidkommande parter biläggas, hänskjutas desamma till respektive organisationers öfverstyrelser, d. v. s. Svenska textilarbetareförbundets och Svenska arbetsgifvareföreningens styrelser.

II. Särskilda bestämmelser.

a) Bestämmelser gällande vid Aktiebolaget Borås klädningstygsfabriks, Manufakturaktiebolaget Sveas och Kilsunds aktiebolags fabriker.

Ackordslönerna utgå i enlighet med följande lönetariff: bil. A.

Aflöning åt ackordsarbetare, som utför arbete af beskaffenhet att böra betalas med *timpenning:* då ackordsarbetare sättes att utföra arbete, som är af beskaffenhet att böra betalas med timpenning, skall han erhålla en aflöning, beräknad efter hvad han under de tre nästföregående månaderna i genomsnitt förtjänat pr dag.

Aflöning af s. k. skälplockning af jacquardvarpar i väfstolar utgår med 40 öre pr 1,000 trådar.

Ersättning af väfning af kortare varpar: för väfning af kortare varpar betalas utöfver den vanliga ackordslönen kr. 1:50 för en råvarulängd af till och med 30 meter och kr. 1: — för en råvarulängd af till och med 60 meter.

Ersättning för väfning af profver: för väfning af profver skall arbetaren erhålla en aflöning, motsvarande hvad arbetaren under de tre nästföregående månaderna i genomsnitt förtjänat per dag.

Aflöningarna för varpning, solfning och snoddning utgå sålunda: arbetare, som vid *varpning* på ackord icke under två på hvarandra följande veckor uppnår en veckoförtjänst af kr. 11:—, skall erhålla den aflöning, han under de tre nästföregående månaderna i genomsnitt åtnjutit pr vecka.

Arbetare erhåller i aflöning för *solfning* vid en bom, rätt öfver, eller enkel spetssolfning 40 öre pr 1,000 trådar; för solfning vid två bommar, för mera komplicerad solfning samt för jacquardsolfning vid en bom 50 öre pr 1,000 trådar och för mycket komplicerad solfning vid två eller flera bommar samt för jacquardsolfning vid två eller flera bommar 60 öre pr 1,000 trådar.

För vanlig *snoddning* med en tråd betalas, då trådens groflek motsvarar till och med 25,000 meter pr kilogram, 40 öre pr 1,000 trådar och, då tråden har mindre groflek, 35 öre likaledes pr 1,000 trådar.

För snoddning med dubbla trådar betalas, då hvardera trådens groflek motsvarar 25,000 meter pr kilogram, 45 öre pr 1,000 trådar och, då trådarna hvar för sig äro finare, 40 öre pr 1,000 trådar.

Ersättning för skada genom underhaltig arbetsmaterial: därest arbetare (väfvare eller väfverska), som arbetat minst 6 månader på arbetsplatsen, icke under tre på hvarandra följande veckor kunnat med användande af full arbetstid uppnå för hvarje af arbetaren omhänderhafd väfstol en veckoförtjänst, motsvarande 50 proc. af den aflöning, arbetaren under de tre nästföregående månaderna i medeltal haft pr **vecka och väfstol,** skall arbetaren åtnjuta sistnämnda genomsnittsaflöning.

Ersättning för väntning på väft, kort och varp: för väntning på *väft* eller *kort* betalas en ersättning af en krona pr hel dag och väfstol, förutsatt att vänttiden öfverstiger 6 timmar, och att annat arbete ej erbjudes den väntande.

Då arbetare måste vänta på *varp* längre tid än femton timmar, erhåller han ersättning af en krona pr dag och väfstol för den tid, som öfverskjuter nämnda timantal; skolande i detta fall (vid väntning på varp) vänttiden räknas, från det väfstolen blifvit rengjord.

b) Bestämmelser, gällande vid Väfveriaktiebolaget Victorias fabrik.

Ackordslönerna utgå sålunda: bil. B.

Angående *ersättning för väfning af kortare varpar, ersättning för skada genom underhaltig arbetsmaterial samt ersättning för väfning af profver* gälla de här ofvan under (a) angifna bestämmelser.

Vid *rullning* och *solfning* på ackord må aflöning ej understiga den aflöning, som skulle hafva ehållits, om timaflöning tillämpats.

Vid *varpning* på ackord erhålles en aflöning af elfva kronor pr vecka med tillägg af 1½ öre pr 100 meter och 100 trådar.

All *snoddning* betalas med 50 öre pr 1,000 trådar.

Ersättning för väntning på väft, kort och varp: för väntning på *väft* eller *kort* betalas till arbetare, som sköter endast en väfstol, en ersättning af två kronor pr

hel dag, förutsatt att vänttiden öfverstiger 6 timmar, och att annat arbete ej erbjudes den väntande.

Om en arbetare sköter 2 väfstolar eller 2 arbetare gemensamt sköta 3 stolar, betalas under enahanda förutsättning en ersättning af en krona per hel dag och väfstol.

För väntning på *varp* åtnjutes samma ersättning som för väntning på väft eller kort; dock utbetalas ej ersättning för väntning på varp, med mindre vänttiden är längre än femton timmar; och utgår ersättningen endast för den tid, som öfverskjuter nämnda timtal.

Vid väntning på varp räknas vänttiden, från det väfstol blifvit rengjord.

Minimitimlön: för fullgod tvinnerska är minimilönen 19 öre.

c) Bestämmelser gällande vid Åkerlunds bomullsspinneriaktiebolags fabrik.

Ackordslönerna utgå sålunda: bil. C.

Vid *väntning* åtnjutes, såvida ej annat arbete erbjudes den väntande, och vänttiden öfverstiger 2 timmar pr vecka, ersättning sålunda:

förspinnare vid mules erhålla 10 öre pr timme och maskin,

lagare och torkare erhålla resp. 80 och 60 proc. häraf,

sträckare erhålla 20 öre pr timme, och

öfriga ackordsarbetare erhålla 15 öre pr timme.

Ej fullgoda lagare och torkare vid mules erhålla till en början resp. 70 och 50 proc. af ackordet. Skillnaden emellan den sålunda utgående högre aflöningen och full ackordslön fördelas emellan öfriga arbetarna i arbetslaget.

Då gröfre nummer spinnas vid mules, såsom 4—12, och spindelantalet pr maskin uppgår till 872 eller därutöfver, erhålles biträde af en s. k. pipplockare för pipornas ifyllande i apparaterna och påsättande af spindlarna.

Minimilöner: för fullgod manlig arbetare af nedannämnda slag, hvilken fyllt 21 år, har minst 2 års vana i arbetet och har anställning vid fabriken minst sedan 1 år tillbaka, är minimitimlönen:

för kardslipare och justerare af kardorna 28 öre,

för vaddbärare och kannskiftare (ackordslön inberäknad) 27 öre,

för rensare vid slagmaskinerna (ackordslön inberäknad) 27 öre,

för smörjare af transmissioner 26 öre,

för bomulls- och kollossare samt bomulls- och balduks-sorterare, äfvensom för därmed jämförlig arbetare 25 öre.

För kardslipare, kardjusterare, vaddbärare, kannskiftare, slagmaskinrensare och urkardare höjas, sedan aftalet varit gällande ett år, de här ofvan angifna minimitimlönerna med 1 öre. För annan fullgod manlig arbetare än de ofvan omförmälda, hvilken fyllt 21 år, har minst 6 månaders vana i arbetet samt utför arbete, som ej kan lämpligen verkställas på ackord, är minimitimlönen 23 öre.

För fullgod kvinnlig arbetare, som har minst 1 års vana i arbetet och har anställning vid fabriken sedan minst 6 månader tillbaka, är minimilönen 18 öre.

För manlig lärling, som har arbete vid för- eller ringspinningsmaskinerna eller vid mules eller utför därmed jämförligt arbete, är minimitimlönen,

om lärlingen fyllt 14 men ej 16 år . . 13 öre
» » » 16 » » 18 » . . 16 »
» » » 18 » » 20 » . . 20 »

För kvinnlig lärling, som har arbete vid för- eller ringspinningsmaskinerna, är minimitimlönen:

om lärlingen fyllt 14 men ej 16 år . . 13 öre
» » » 16 » » 18 » . . 15 »
» » » 18 » » 20 » . . 17 »

Förestående lärlingslöner gälla dock endast för lärlingar, som sedan minst 6 månader tillbaka hafva arbete i fabriken.

d) Bestämmelser, gällande vid Aktiebolaget Petersen & Dekkes tricotfabriks fabrik.

Ackordslönerna utgå sålunda:
för arbetarna i väfveriet: bil. D.[1]
för arbetarna i spinneriet: bil. E.[1]

Ersättning för skada genom underhaltig arbetsmaterial och för väntning: om till följd af underhaltig arbetsmaterial eller väntning arbetare ej uppnår den veckoinkomst, han under vanliga förhållanden plägar hafva, och, i fall af väntning, denna inkomst ej heller af arbetaren uppnås genom utförande af annat honom erbjudet arbete, skall arbetaren aflönas i enlighet med den princip (gäller äfven för putsning och slipning af kardmaskinerna), som af bolaget för närvarande tillämpas. Väntande arbetare är skyldig utföra det extra arbete, som honom ålägges.

e) Bestämmelser, gällande vid Kilsunds aktiebolags fabrik.

För arbete vid en del lättare växelstolar betalas ett ackord motsvarande den betalning, som tillämpas för de i bolagets kvalitetsförteckning under n:r 39, 40 och 41 angifna kvaliteter.

Väfverier, spinnerier och trikåfabriker.

Borås den 4 maj 1907.

För *Borås textilarbetsgifvareförbund.*

För *Sv. textilarb.-förb.:s afd. 19.*

[1] Dessa bilagor hafva utelämnats.

Väfverier, spinnerier och trikåfabriker

Bilagor.

Bil. A.

Lönetariff:

A. Klädningstyger.

Tariff Nr	Varpen enkel Kr.	Varpen tvinn Kr.
1 cachmir	1: 90	1: 80
2 croisé t. o. m. 320 tr. pr 10 cm.	2: 40	2: 30
3 cheviots å excenter 4—6-sk. t. o. m. 230 tr. pr 10 cm.	2: 30	2: 20
4 cheviots å skaftmask 4—6-sk. t. o. m. 230 tr. pr 10 cm.	2: 45	2: 35
5 cheviots å excenter 4—6-sk. öfver 230 tr. pr 10 cm.	2: 45	2: 35
6 cheviots å skaftmask 4—6-sk. öfver 230 tr. pr 10 cm.	2: 65	2: 55
7 cheviots skaftm. öfver 6-sk. t. o. m. 230 tr. pr 10 cm.	2: 75	2: 65
8 cheviots skaftm. öfver 6-sk. öfver 230 tr. pr 10 cm.	—	2: 75
9 flaggduk	2: 30	2: 20
10 omvänd cachmir t. o. m. 280 tr. pr 10 cm.	3: 00	2: 90
11 3-bindig serge t. o. m. 340 tr. pr 10 cm.	3: 10	3: 00
12 å skaftmaskin t. o. m. 400 tr. pr 10 cm.	—	3: 30
13 satin & crepe t. o. m. 280 tr. pr 10 cm.	2: 80	2: 70
14 satin & crepe t. o. m. 340 tr. pr 10 cm.	2: 90	2: 80
15 satin & crepe t. o. m. 400 tr. pr 10 cm.	—	2: 90
16 satin & crepe t. o. m. 460 tr. pr 10 cm.	—	3: 00
17 jacquard, vanlig t. o. m. 280 tr. pr 10 cm.	3: 15	3: 00
18 jacquard, vanlig t. o. m. 340 tr. pr 10 cm.	3: 55	3: 20
19 jacquard, vanlig t. o. m. 400 tr. pr 10 cm.	—	3: 40
20 damklade med 3—4-sk. t. o. m. 280 tr. pr 10 cm.	2: 30	2: 20
21 damklade, kamg.-varp 5-sk. & högre t. o. m. 340 tr. pr 10 cm.	—	2: 40
22 jacquard 1 och 1 ylle eller bomull med mohaire, kamelhår eller lustre (ej mousselinbindning) t. o. m. 340 tr. pr 10 cm.	—	3: 80
23 artiklar som under tariff 22, men med mousselinbindning t. o. m. 340 tr. pr 10 cm.	—	4: 30

Dessa löner gälla för 100,000 m. inslag vid en skedbredd upptill 105 cm.

För skedbredd f. o. m. 106 cm. t. o. m. 120 cm. 15 öre mindre.

För skedbredd f. o. m. 121 cm. och bredare 30 öre mindre.

Skulle vid ofvanstående artiklar skedbredden understiga 90 cm., beräknas betalningen efter denna bredd.

Cheviot, som för närvarande väfves vid Aktiebolaget Borås klädningstygsfabrik 91 cm. i väfstolen och betalas med 3 öre pr m., skall betalas med 3 ½ öre, så länge denna bredd tillverkas.

B. Kapptyger och andra breda tyngre väfnader af 135 cm. & högre skedbredd.

Tariff Nr				Tvinn. varp Kr.
24 corcscrew t. o. m. 15 skaft				2: 85
25 satin t. o. m. 280 tr. pr 10 cm.				2: 40
26 » » 340 »				2: 50
27 » » 400 »				2: 65
28 » » 450 »				2: 80
29 » öfver » »				2: 90
30 tibet & coating t. o. m. 6-sk.				2: 10
31 coating (tibet med foder) 7-sk. & högre				2: 50
32	cheviot, goss- & herr-tyger	för väftgarner, hvilkas groflek motsv. 12,000 m pr kg. o. darunder	4—6-sk.	2: 40
33			7—12 »	2: 60
34			13—16 »	2: 70
35 damklade 3—4-sk. t. o. m. 280 tr. pr 10 cm.				2: 40
36 damklade 5-sk. & högre t. o. m. 340 tr. pr 10 cm.				2: 60
37	cheviot, goss- & herr-tyger	m. väftg. finare an 10,000 mtr	excenter	2: 30
38			7—12-sk.	2: 50
39			13—16- »	2: 60
40	cheviot, goss- & herr-tyger	f. schoddy eller affalls-väft	excenter	3: 00
41			skaftmask	3: 60
42 ½-ylle alpacca & skoningstyg med bomullsvarp 130 cm.				2: 10
43 tricotlimning med bomullsvarp 140 cm.				1: 70

Alla lönesiffror äro beräknade för väfning på 2 stolar.

Vid väfning af under B) hänförliga varor på 1 väfstol höjas lönesiffrorna med 40 proc.

Lönesiffrorna beräknas sålunda: varpens skedbredd×väfttätleken×råvarulängden.

För väfning med flera än 1 varpbom betalas 25 öre högre väflön.

Alla väflöner gälla för 100,000 m. inslag.

Om under tariff 37 hänförliga artiklar arbetas på skaftmaskiner betalas kr. 2: 40 pr 100,000 m. inslag.

Om för närvarande någon kvalitet betalas högre än den enligt denna lönetariff skulle betalas, skall den nuvarande högre väflönen fortfara att gälla, så länge artikeln fortfar att tillverkas.

Vid tillverkningen af nya kvaliteter skall, samtidigt som väflönen pr m. för densamma uppgifves, äfven angifvas, under hvilket nummer i denna tariff varan är att hänföra.

Anm. a) enkel varp.
b) tvinnad varp.
c) t. o. m. 121 cm. bredd.
d) 121 cm. och däröfver.
e) flera än 1 varpbom.
f) jacquard + 10 öre för gröfre cheviotvarp.

Bil. B.

Väflöner för 1,000 skott.

Namn.	För 1 stol			För 2 stolar			För 3 stolar & 2 väfvare		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
Cheviot 40 R m.m.	6	5 1/2	5	—	—	4 1/2	5	4 1/2	—
goss-chevioten	6	5 1/2	5	—	—	4 1/2	5	4 1/2	—
tyngre cheviots	7	6 1/2	—	—	—	—	5 1/2	5 1/4	—
tyngre kamgarns-korderojer	7 1/2	7	—	—	—	—	6 1/2	6 1/4	—
korkskruf med streichgarnsväft	7	6 1/2	—	—	—	—	5 3/4	5 1/2	—
patent kamgarn	9	8 1/2	8 1/2	—	—	7 1/2	7 3/4	7 1/2	—
foder med afvigsida	8	7 1/2	7 1/2	—	—	6 1/2	7	6 3/4	—
foder patent	7	6 3/4	6 1/2	—	—	5 3/4	6 1/4	6	—
foder J	9 1/2	9 1/2	—	—	—	—	8 1/2	8 1/2	—
tvinnkorderojer med tvinnadt streichgarns- eller bomullsvarp & tvinnade eller enkla väfter	8 1/2	8	8	—	—	7 1/4	7 1/2	7 1/4	—
vadmal	9	—	—	—	—	—	8 1/2	—	—
1/2-ylle loden	8 1/4	8	—	—	—	—	7 3/4	7 1/2	—
1/2-ylle damcheviot	—	6 1/2	6	—	—	5 1/4	5 1/2	5 1/4	—
cruel m. m.	—	10	9 1/2	—	—	—	—	—	—
narva & persia	—	10	9 1/2	—	—	—	—	—	—

Kolumn A för stol med c:a 85 skott pr minut.
» B » » » » 100 » » »
» C » hackingsstolar.

Bil. C.

Ackordslöner vid Åkerlunds bomullsspinneri aktiebolag, Borås.

Sträckar:

betalas med
11 öre pr hank för amerik. bomull,
11 1/2 » » » » färgad amerik. bomull,
12 » » » » ostind. »
11 1/2 » » » » oblekt » »

För utbrytning betalas 25 öre extra.
För 6 aflämnare pr maskin betalas 1/2 öre mindre pr hank.

Grofslubb:

	68 spindl.	72 spindl.	80 spindl.
amerik. bomull	21 öre	22 öre	23 öre pr hank
ostind. »	25 1/2 »	26 »	27 » » »

Mellanslubb:

n:r 1,4 betalas med 28 öre pr hank.
» 1,1 » » 29 » » »

Finslubb:

för ostindisk & amerikansk bomull betalas
ostind. n:r 1,6 32 öre & amerik. 29 öre pr hank
» » 2 32 » & » 29 » » »
amerik. » 3 27 » pr hank.
» » 4 1/2 29 » » »
» » 3 på små bobiner 20 öre pr hank
för 2 mask. 3 hank amerik. bomull 16 öre pr hank
» 2 » 4 1/2 » » » 18 » » »
» en hjälperska till 4 mask. 3 öre mera pr hank
» helfärgad bomull 2 » extra » »
» melerad » 1 » » » »

För utbrytning betalas 25 öre.

Mules n:r 1 & 2 storcops pr 1,000 hank:

n:r	4 betalas med	44 öre
»	6 » »	41 »
»	8 » »	39 »
»	10 » »	38 »
»	12 » »	37 »
»	14 » »	37 »
»	16 » »	37 »
»	18 » »	38 »
»	20 » »	38 »

Väfverier, spinnerier och trikåfabriker.

För pincops från n:r 4—10 betalas 4 öre och från 12—14 3 öre extra pr 1,000 hank.

Mules n:r 3 & 4 storcops pr 1,000 hank:

n:r	6	betalas med	38	öre
»	8	» »	36	»
»	9 & 10	» »	34	»
»	12	» »	33	»
»	14	» »	33	»
»	16	» »	33	»
»	18	» »	34	»
»	20	» »	34	»
»	24	» »	35	»

För pincops från n:r 6—10 betalas 4 öre och från n:r 12—16 3 öre extra pr 1000 hank.

Mules n:r 5, 6, 7, 8, 13 & 14 pincops pr 1,000 hank:

n:r	6	betalas med	38	öre
»	7 & 8	» »	35	»
»	10	» »	33	»
»	12	» »	33	»
»	14	» »	31	»
»	16	» »	31	»
»	18	» »	31	»
»	20	» »	31	»
»	22 & 24	» »	32	»
»	26	» »	32	»
»	28	» »	33	»
»	30	» »	34	»

Mules n:r 9, 10, 11 & 12 pincops pr 1,000 hank:

n:r	10	betalas med	32	öre
»	12	» »	31	»
»	14	» »	31	»
»	16	» »	30	»
»	18	» »	30	»
»	20 & 22	» »	30	»
»	24	» »	31	»
»	26	» »	31	»
»	28	» »	32	»
»	30	» »	32	»
»	32	» »	33	»
»	34	» »	34	»
»	36	» »	35	»

För helfärgad bomull betalas 2 öre extra pr 1,000 hank.

För melerad och oblekt ostindisk bomull betalas 1 öre extra pr 1,000 hank.

För melerad hel mask betalas 2 öre extra pr 1,000 hank.

För utbrytning betalas 30 öre, för snörvändning 60 öre.

För extra rengöring af maskiner, transmissioner och tak betalas 2 kronor.

För de maskiner, som hafva valsarna gående under ingång, betalas 1 öre mera pr 1,000 hank.

Ackordet är beräknadt för förspinnaren. Fullgoda lagare och torkare erhålla respektive 80 och 60 proc. af samma. Är någon af dessa frånvarande och ingen annan satt i stället, delas hans afdrag på de öfriga i gången.

Ringmaskiner:

för 2 sidor.

		368 sp. öre pr h:k.	440—420 sp. öre pr h:k.	444 sp. öre pr h:k.
n:r	12	22	—	—
»	14	22½	—	—
»	16	23	23	24
»	18	23	23	24
»	20	—	23½	24½
»	24	—	24½	25½
»	26	—	25	26
»	28	—	25½	26½
»	30	—	26	27
»	32	—	26½	27½

för 3 sidor.

n:r	20	20½	öre pr	hank
»	24	21	» »	»
»	26	21½	» »	»
»	28	22	» »	»
»	30	22½	» »	»
»	32	23½	» »	»
»	36	24½	» »	»
»	40	25½	» »	»

För färggarner betalas 2 öre mera pr hank.
» utbrytning » 25 » extra » »

Rullmaskiner:

			1-trådigt öre pr 10 kg.	2-trådigt öre pr 10 kg.
n:r	14	betalas med	23	—
»	16	» »	24	21
»	18	» »	25	22
»	20	» »	26½	23½
»	24	» »	28½	25½
»	26	» »	30½	27
»	28	» »	—	28½
»	30	» »	—	30½
»	32	» »	—	32½
»	36	» »	—	36½

För färgadt garn betalas 3 öre mera pr 10 kg.

Tvinnmaskiner:

betalas pr 10 kg. med

		1 sida	1½ sida	2 sidor
n:r	16	22	—	—
»	20	25	24	—
»	24	27	25½	25
»	26	—	27	26
»	28	—	28½	27
»	30	—	30	29
»	32	—	32	31

Hasplar: korshaspling pr 20 aftag:

		Varp, Väft	enkla & dubbla	
n:r	4	2: 20	2: 00	—
»	6	1: 25	1: 20	—
»	8	1: 00	0: 95	—
»	10	0: 90	0: 85	—

	Väft	enkla & dubbla	
n:r 12	0: 85	0: 80	1: 30
» 14	0: 80	0: 75	1: 25
» 16	0: 75	0: 70	1: 20
» 18	0: 75	0: 70	1: 20
» 20	0: 75	0: 70	1: 15
» 24	0: 75	0: 60	1: 10
» 26	0: 75	0: 60	1: 05
» 28	0: 75	0: 60	1: 00
» 30	0: 75	0: 60	1: 00

Tvinnadt,

	enkla & dubbla aft.
n:r 16/2	0: 85 —
» 18/2	0: 80 —
» 20/4	0: 75 1: 20
» 24/2	0: 70 1: 15

	enkla & dubbla aft.
n:r 26/2	0: 70 1: 10
» 28/2	0: 65 1: 10
» 30/2	0: 65 1: 10
» 32/2	0: 65 1: 10
» 34/2	0: 65 1: 10
» 36/2	0: 60 1: 00
» 38/2	0: 60 1: 00
» 40/2	0: 60 1: 00

För bundhaspling betalas 10 öre mera pr 20 aftag.

För 7″-bobiner betalas 5 öre mindre pr 20 aftag.

Varpmaskiner:

för varpning betalas 6 öre pr 1,000 yards och 13 » » 100 rullar.

Väfverier, spinnerier och trikåfabriker.

Löne- och arbetsaftal emellan Skand. jutespinneri- och väfveriaktiebolaget och Sv. textilarbetareförbundets afdelning n:r 48 i Oskarsström.

Arbetstid.

§ 1.

Ordinarie arbetstiden skall utgöra 60 timmar i aflöningens första och 57½ timmar i aflöningens andra vecka och fördelas sålunda: från kl. 6—½9 f. m., från 9 f. m.—1 e. m., från 2—½6 e. m. samt aflöningslördagen från kl. 6—9 f. m. och från ½10—2 e. m.

Pingst- och midsommaraftonen slutar arbetet kl. 2 e. m., jul-, nyårs- och påskaftonen samt 1:sta maj åro fridagar.

Tillfälliga förändringar af ordinarie arbetstiden tillkännagifves genom anslag eller resp. förmän.

Timlöner.

§ 2.

Då ej arbete på ackord utföres, beräknas följande timlöner:

1:o) för *manliga* arbetare

minderåriga mellan fyllda 14 och 16 år erhålla . . 12—16 öre pr tim.
minderåriga mellan fyllda 14 år, konfirmerade, erhålla . . . . . 13 » » »
minderåriga mellan fyllda 16 och 18 år erhålla . . 16—18 » » »

Arbetare öfver 18 år, antagen efter detta aftals ingående, erhåller en minimilön af 20 öre per timma.

Alla arbetare öfver 18 år, som nu hafva anställning i vår fabrik, erhålla en förhöjning utöfver den lön, som varit gällande före den 10 april d. å., af 2 öre per timma och efter den 31 december 1907 ytterligare 1 öres förhöjning.

Härtill räknas ej järn- och metallarbetare samt snickare och öfriga yrkesarbetare, med hvilka särskildt löne- och arbetsaftal uppgjorts ej heller de, hvilka äro att hänföra till de i förhandlingsprotokollet af den 22—27 februari 1907 § 11 angifna grupper af arbetare, och som jämlikt däri gjordt uttalande ej böra tillhöra förbundet.

2:o) för *kvinnliga* arbetare

minderåriga mellan fyllda 14 och 16 år erhålla 12—14 öre pr timma. Arbeterska öfver 16 år erhåller 15—16 öre pr timme. Lärflickor i spoleriet, väfveriet och sysalen, som äro öfver 16 år, erhålla 14 öre pr timme under lärotiden.

Bestämmelserna om löneförhöjningar, resp. minimilöner, gälla icke för de arbetare, hvilka uppnått 60 års ålder, eller hvilkas arbetsförmåga på grund af sjukdom eller vanförhet är nedsatt, liksom ej heller för sådana arbetare, som fabriksledningen icke anser göra sig förtjänta af dessa löneförhöjningar, resp. minimilöner.

Ackordsarbete.

§ 3.

Vid arbete på ackord skola de ackordspriser gälla, som angifves i här bifogade specificerade ackordslistor (bil. AxB),[1] dock kunna under vissa omständigheter och ef-

[1] Denna bilaga har ej inkommit till Kommerskollegium.

Väfverier, spinnerier och trikåfabriker.

ter öfverenskommelse mellan vederbörande arbetare och fabrikens chef för hvarje särskildt fall, exempelvis vid tillverkning af nya sorters garn, väfnader eller säckar etc., tillfälliga eller varaktiga ändringar vidtagas.

För den, som väfver på två stolar, göres afdrag med 10 % pr stol.

Öfvertidsarbete.

§ 4.

Arbete, utfördt å annan tid än den ordinarie, betalas med nedan nämnda tillägg:

hvardagar utom lördagar fr. kl. ½ 6—½ 8 e. m.	25 %
hvardagar utom lördagar fr. kl. ½ 8—10 e. m.	50 %
hvardagar utom lördagar fr. kl. 10 e. m. —6 f. m.	75 %
lördagar fr. kl. ½ 6 resp. 2—½ 8 e. m.	50 %
» » » ½ 8 e. m.—kl. 6 måndags morgon	75 %

Hvad som gäller lördag, gäller äfven dag före helgdag.

Nödvändig maskinputsning söndags förmiddag betalas med ett tillägg af 50 %.

§ 5.

Skulle genom maskinskada, vattenbrist, ishinder eller dylik orsak minskning i den ordinarie arbetstiden (10 resp. 7 ½ tim.) uppstå, så har bolaget rätt att fordra att den sålunda försummade tiden, intill högst 1 ½ timmar, tages igen efter den ordinarie arbetstidens slut samma dag minskningen ägt rum, utan att därvid öfvertidsbestämmelsen tillämpas.

Vid förekommande brådskande leveranser äger bolaget fordra arbete i fabriken utfördt å öfvertid mot därför gällande aflöningsbestämmelse med en timme pr dag, utom lördagarne, och under högst 3 månader pr år. Underrättelse härom sker genom anslag å fabriksporten minst 3 dagar i förväg.

Väntpengar.

§ 6.

Ackordsarbetare, som väntar på garn, kops, ketting eller som genom annan orsak för tillfället förlorar sin ackordslön, erhåller, såvida vederbörande afdelningsmästare kan skaffa lämpligt arbete åt densamma, sådant mot betalning efter öfverenskommelse, hvilket ej får understiga 14 öre pr timme.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 7.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarna, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 8.

Vid fabriken gällande ordningsregler (bil. C),[1] hvilka ej må stå i strid med ingångna aftal, skola lända till ovillkorlig efterrättelse.

Olycksfallsersättning.

§ 9.

Arbetare erhåller ersättning vid olycksfall såsom hittills, och utgår understödet f. o. m. första dagen efter olycksfallet.

Giltighetstid.

§ 10.

Detta aftal träder i kraft den dag det undertecknas och gäller till den 31 december 1909. Skulle icke uppsägning från någondera sidan ske senast tre kalendermånader före aftalstidens slut, anses denna alltid förlängd med ytterligare ett år i sänder.

Oskarsström den 22 april 1907.

Skand. jutespinneri och väfveri A. B. För *Sv. textilarb.-förb:s afd. 48.*

Godkännes

Sv. arbetsgifvareföreningen. För *Sv. textilarb.-förbundet.*

---

[1] Denna bilaga har ej inkommit till Kommerskollegium.

Löne- och arbetsaftal emellan Sveriges repslageriidkareförening och Svenska textilarbetareförbundets afdelning n:r 6 i Stockholm (repslageriarbetarefackföreningen).

Repslagerier.

Arbetstid.

§ 1.

Arbetstiden skall, oberäknadt måltidsraster, utgöra 60 timmar pr vecka, fördelade med 10 ½ timmar de fem första dagarne i veckan, samt 7 ½ timmar på lördagen under 8 månader af året och den öfriga tiden i förhållande till arbetstillgång, dock minst 8 timmar dagligen, utom helgdagar.

Timlön.

§ 2.

För fullgod gesäll betalas en timlön af 38 öre.

Öfvertidsarbete.

§ 3.

Allt arbete, som utföres efter den fastställda arbetstidens slut, betalas med 25 % förhöjning. För sön- och helgdagsarbete med 50 % förhöjning.

Uppsägningstid.

§ 4.

Å ömse sidor gäller en uppsägningstid af 14 dagar.

Föreningsrätt.

§ 5.

Arbetare äger tillhöra hvilken förening han själf önskar, utan påtryckning af vare sig arbetsgifvare eller arbetskamrater.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 6.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet samt antager och afskedar arbetare utan fackförenings ingripande. Arbetsgifvaren får likväl icke afskeda arbetare endast af det skäl, att denna tillhör viss förening. Å andra sidan får arbetare icke lämna arbetet endast af det skäl, att arbetsgifvaren använder arbetare, som icke tillhör viss förening.

För slitande af samtliga meningsskiljaktigheter, som kunna uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare under den tid aftalet är gällande, skall en skiljenämnd tillsättas, och äger i aftalet inbegripen förening att till nämndens afgörande remittera uppkommen tvist. Skiljenämnden skall bestå af 5 ledamöter, hvaraf 2 utses af arbetsgifvarnes och 2 af arbetarnes organisationer, hvilka äro i aftalet inbegripna. Dessa 4 utse den femte ledamoten, hvilken bör vara utomstående och fungera som nämndens ordförande. Skulle ifråga om sistnämnda val ej ernås enighet, utses densamma af öfverexekutor. Skiljenämndens beslut är för parterna bindande.

Ordningsregler.

§ 7.

Arbetare, som utan arbetsgifvarens tillstånd uteblir från arbetet, böte 50 % af fastställd timlön för den tid han varit frånvarande, och äger arbetsgifvaren att uttaga dessa böter vid närmaste aflöning. Böterna tillfalla Repslageriarbetarnes sjuk- och begrafningskassa.

Arbetare, som utan giltig anledning och utan arbetsgifvarens tillstånd varit frånvarande 3 dagar å rad, anses afskedad.

Fridagar.

§ 8.

Giltiga fridagar äro 1 maj, jul- och midsommarafton.

Giltighetstid.

§ 9.

Detta aftal träder i kraft den 15 mars 1907 och gäller till den 15 mars 1908, från hvilken dag ackordssystem skall tillämpas.

Förestående aftal, som af båda parterna undertecknats och hvaraf exemplar växlats, förbinda vi oss att efterfölja under den tid, som i aftalet är stadgadt.

Stockholm den 9 mars 1907.

För *Sveriges repslageriidkareförening.*

För *Textilarbetareförb:s afd. 6 (repslageriarbetarefackföreningen).*

VI. Beklädnadsindustri.

Filthattfabrik.

Prisaftal emellan Aktiebolaget Stockholms filthattfabrik och Svenska hattarbetare-förbundets afdelning n:o 2, [1]

gällande för en tid af tre år räknadt fr. o. m. den 1:sta juli 1907 t. o. m. den 30 juni 1910

Ackordspriser.

Spinning	År 1:sta	2:dra	3:dje
styfva manshattar	0.00	0.00	0.00
mjuka » vikt 120 gr.	0.00	0.00	0.00
» » » 135 »	0.00	0.00	0.00
» » » 145 »	0.00	0.00	0.00
» » » 180 »	0.00	0.00	0.00
» » » 190 »	0.00	0.00	0.00
» » » 200 »			
till 300	0.00	0.00	0.00
damstump	0.00	0.00	0.00
Filtning			
styfva hattar	0.00	0.00	0.00
mjuka »	0.00	0.00	0.00
» » melange militär	0.00	0.00	0.00
» » m III	0.00	0.00	0.00
damstump	0.00	0.00	0.00
Råformning			
mjuka och styfva handformade	0.00	0.00	0.00
» » » å maskin	0.00	0.00	0.00
damstump å vanlig conus	0.00	0.00	0.00
» extra å vid conus	0.00	0.00	0.00
Dekatering			
mjuka hattar	0.00	0.00	0.00
styfva »	0.00	0.00	0.00
damstump å conus	0.00	0.00	0.00
» (svafvel) å conus	0.00	0.00	0.00
Dresering			
plattering af styfva hattar	0.00	0.00	0.00
mjuka mans och damreshattar	0.00	0.00	0.00
» melange och ljusa odekaterade	0.00	0.00	0.00
styfva damhattar endeliga	0.00	0.00	0.00
» » små femdeliga	0.00	0.00	0.00
styfva damhattar stora femdeliga	0.00	0.00	0.00
Tillriktning			
våtturning	0.00	0.00	0.00
ofodrade 2 gånger alla hattar	0.00	0.00	0.00

Pressning	År 1:sta	2:dra	3:dje
mjuka hattar med slokrand en gång	0.00	0.00	0.00
mjuka hattar med bridé en gång	0.00	0.00	0.00
styfva hattar mans 2 gånger	0.00	0.00	0.00
Skärning o. lackning			
styfva hattar mans	0.00	0.00	0.00
Klippning			
mjuka hattar flata å maskin	0.00	0.00	0.00
matriz-hattar för hand & maskin	0.00	0.00	0.00
Omslagning			
styfva hattar	0.00	0.00	0.00
Bridéring			
styfva hattar prima	0.00	0.00	0.00
» » ofrivilliga utskott	0.00	0.00	0.00
Sandsäckning			
manshattar slokrand	0.00	0.00	0.00
» bridé	0.00	0.00	0.00
» extra stora slokränder 9 cm.	0.00	0.00	0.00
Blåslagning			
pr gång	0.00	0.00	0.00
Pressning			
dam hattar femdeliga en gång	0.00	0.00	0.00
» » alla öfriga	0.00	0.00	0.00
Efterfasonering			
å alla styfva hattar	0.00	0.00	0.00
och lagning med lackväf å bridé	0.00	0.00	0.00
Bygling			
damhattar endeliga	0.00	0.00	0.00
» femdeliga	0.00	0.00	0.00

[1] Ackordspriserna hafva uteslutits.

Filthatt-fabrik.

	År 1:sta	2:dra	3:dje
Bijounering			
damhattar endeliga	0.00	0.00	0.00
» femdeliga	0.00	0.00	0.00
Putsning			
damhattar angora	0.00	0.00	0.00
» stjärnkamning	0.00	0.00	0.00
Nedläggning			
af bridé å damhattar med skärning	0.00	0.00	0.00
dito klippning af damhattar nedl.	0.00	0.00	0.00
Nedläggning			
efter förra prislistan extra stora	0.00	0.00	0.00
Afsångning			
af mjuka hattar	0.00	0.00	0.00
Hvitbygling			
alla hattar	0.00	0.00	0.00
Garnering			
styfva hattar med flat kant	0.00	0.00	0.00
» » extra med vändkant	0.00	0.00	0.00
styfva hattar e & m.	0.00	0.00	0.00
» » m III.	0.00	0.00	0.00
mjuka » med pasepoil	0.00	0.00	0.00
» » vanl. rem & sidf.	0.00	0.00	0.00
» » » » bomf.	0.00	0.00	0.00
slokhattar m. sidf.	0.00	0.00	0.00
» » bomf.	0.00	0.00	0.00
» » III bomf.	0.00	0.00	0.00
» pasepoil ut. fod.	0.00	0.00	0.00
» med vanl. rem	0.00	0.00	0.00
knockabout. ut. fod.	0.00	0.00	0.00
» med fod.	0.00	0.00	0.00
hugoform	0.00	0.00	0.00
damhattar, breda band	0.00	0.00	0.00
lawn tennis med ponpons	0.00	0.00	0.00
» » snodder	0.00	0.00	0.00
öfriga sorters barnhattar	0.00	0.00	0.00
jagt & militärhattar	0.00	0.00	0.00
isyning af militärremmar med nackskydd	0.00	0.00	0.00
Foderklistring			
vanl. kvalitéer	0.00	0.00	0.00
» m. III.	0.00	0.00	0.00

	År 1:sta	2:dra	3:dje
Foderveckning			
uppsyning af plisé	0.00	0.00	0.00
alla siden & bomfod.	0.00	0.00	0.00
» plisé	0.00	0.00	0.00

Maskinstickning

högst 15 kr. per vecka och de, som ej ernått detta, erhålla 1 kr. per år i tillägg.

Timlön

för *manliga arbetare* vid antagandet i platsen efter fyllda 18 år 0.30 0.35 0.40
hattarbetare vana 0.45 0.50 0.50
» vid extra arbete (midsommar och jul) . . . 0.40 0.40 0.40
färgeriarbetare erhålla minst 0.37 men kan dock med flit de äldre erhålla minst 1 öres förhöjning per år;
för *kvinnliga arbetare*, lägst 14 öre och högst 22 öre under detta 3 års aftal.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete räknas efter 25 % och natt- och söndagsarbete 50 % förhöjning.

Olycksfallsersättning.

Olycksfallsförsäkring efter 1:sta klass.

Ventilation.

Bristande ventilation anbringas bäst möjligt i lokalerna hvar det erfordras.

Giltighetstid.

Ömsesidig uppsägningstid är tre månader före utgångstiden af aftalet, alltså den 1:sta april 1910.

Skulle ej uppsägning ske i laga tid, gäller aftalet ytterligare ett år i stöten.

Aftalet skall noga följas såväl af fabrikens ledare som dess arbetare, som noga hafva att följa de af fabriksstyrelsen uppsatta ordningsreglerna, som genom undertecknades påskrift härmed bekräftas.

Stockholm den 1:sta juli 1907.

För *A.-B. Stockholms filthattfabrik.*

För *Sv. hattarbetareförbundets afd. 2.*

Stråhatt-fabriker.

Prislista för stråhattfabrikationen i Malmö 1907—1910.

	Pr 100 styck.									
	Styfning		Façonering		Pressning		Tvättning		Lackering	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Enkla former i svenskt strå	2	—	1	—	1	—	—	75	—	75
» » utan kant										
hos AB kv 12-13-5-6, hos EB kv 4-7	2	—	2	—	2	—	—	75	—	75
enkla former i annat strå och bast	2	—	2	50	2	—	—	75	—	75
wagner i strå och bast	2	—	4	—	3	—	—	75	—	75
herrhattar, alla storlekar	3	—	4	—	3	—	—	75	—	75
florentina o hvita rothattar o. d.	3	—	12	—	5	—	—	75	—	75
rå o. d.	3	—	9	—	4	—	—	75	—	75
formning å sandsäckning, enkel form			7	—						
delad »			9	—						
extra										
basthattar i elfenben och crême	1	—	1	—	1	—				
rollés			2	—	1	—				

Handbygling, 10 kr. pr 100 styck.
Skild kulle å brätt betalas var för sig som hel hatt.
Alla profver extra 25 %.

Denna prislista är gällande till den 1 april 1910 samt därefter hvarje år från den 1 april räknadt, därest ej uppsägning sker innan föregående 1 januari.

N. N.
(Fyra arbetsgifvare.)

Sv. hattarbetareförbundets afd. 3.

Skrädderier.

Prislista å lagerskrädderiarbeten,

gällande från den 1 april 1907 till den 1 maj 1909 mellan Aktiebolaget L. & P. Widengren och Sv. skrädderiarbetareförbundets afdelning i Vingåker. Därest uppsägning ej sker från någondera sidan senast tre månader före utlöpningstiden, gäller listan ytterligare ett år i sänder.

Ackordsprislista.

Manskläder.

Vinterpaletåer:

III. 1 rad. vaddstickadt foder 7,00
» 2 » d:o 6,75
» 1 » yllefoder 5,25
» 2 » » 5,00
IV. 1 » » 4,50
» 2 » » 4,25
» 1 » vadderad eller ovadderad med bomullsfoder 4,25
» 2 rad. d:o d:o 4,00

Sommarpaletåer:

III. 1 rad. 4,75
» 2 » 4,50
» 1 » 4,25
» 2 » 4,00

Vinterulster:

2 rad. med sleif 4,00
2 » » bälte 4,25

Ulsterpaletåer:

III. 1 rad. med uppstickade sömmar, kantad slagstoffering och bälgfickor . . 5,00
» 2 rad. d:o d:o 4,75
» 1 o. 2 rad. med bred besättning, två innanfickor med ficklock o knapphål 6,25
IV. 1 rad. med uppstickade sömmar och kantade fickor utan bälg 4.75
» 2 rad. d:o d:o 4,50
» 1 o. 2 rad. med bred besättning, två innanfickor med ficklock o. knapphål 5,75
V. 1 o. 2 rad. Maskinsydda 3,50

Cower coats:

III. 1 rad. sommar- med 5 stickningar, fyra fickor, med jylf 5,00
IV. 2 rad. vinter- med uppstickade sömmar äfven å ärmar, slits i sidorna 4,00

Regnkappor:

d:o med pellerin och ärmar 4,00
d:o d:o utan ärmar 3,50
hawelock 3.50

Kostymkavajer:

III. 1 o. 2 rad. 3,25
» » » kommiss 3,50
IV. » » 2,85
» » » kommiss 3,10
V. » » 2,80

Doffelkavajer:

III. 2 rad. 3,00
IV. 2 » vadderad eller ovadderad med bomullsfoder 2,75

Sportkavajer:

d:o med 4 utvändiga och 1 invändig ficka, sleif i ryggen 3,75
d:o d:o d:o med bälte 4,00

Svalrockar:

d:o tennis 1,00
d:o » med ärmfoder 1,50

Byxor:

III. med bakficka, grenbelägg, grenfoder, kapsel och klackstrimmel 0,85
IV. d:o d:o 0,75
IV½. grenbelägg och klackstrimmel . . . 0,60
V. . . . . pr duss. 4,00
Mollskinn . . . . . » 3,25
Bomulls . . . . . » 2,75

Kostymvästar:

III. 3 fickor 0,70
» 3 » kommiss 0,75
IV. 3 » 0,60
» 3 » kommiss 0,65
V. 3 » 0,50
» 3 » och två stickningar . . . 0,55

Kulörta västar:

III. Piqué, ylle med silke . . . 1 rad. 1,10
» d:o d:o . . . 2 » 1,35
» tvätt med snörhål . . . . . 1 » 1,35
IV. . . . . 1 » 0,75
» tvätt med snörhål . . . . . 1 » 0,80

Storvästar:

med tygrygg och knapphål . . . 1,00
» tvillsrygg » » . . . 0,90

Pojkkläder.

Paletåer:

III. 1 rad. yllefoder 4,00
» 2 » » 3,75
IV. 1 » med vaddstickadt bomullsfoder 3.90
» 2 » d:o d:o 3,65

Kostymkavajer:

III. 1 o. 2 rad. 2.35
» » » kommiss 2,50
IV. » » 2,10
V. » » 1.85

Doffelkavajer:

III. 2 rad. 2,35
IV. » vadderad eller ovadderad med bomullsfoder 2,35
V. » goss, yllefoder, 3 fickor . . . 2,10
» » » bomullsfoder, 2 fickor . 1,85

Byxor:

III. 0,50
IV. . . . . pr duss. 4,00
V. . . . . » 3,50

Kostymvästar:

III. 2 fickor 0,45
» » kommiss 0,50
IV. » 0,35
V. » 0,30

Extra arbeten å rockar.

Uppstickade sömmar (äfven å ärmar) . . 0,50
» » kring ärmhålet . . 0,50
ärmuppslag 0,50
slits å ärmar 0,25
» » med knapphål 0,50
kantade » slagstoffering 0,25
göteborgsficka och slagstoffering 0,25
för hvarje ficka öfverst. 4 (sportrockar undantagna) 0,25
tygkant å kragen 0,25
siden å slagen 0,25
ärm- eller kragsleif . . . . . pr st. 0,10
veck pr st. å jakt- eller sportrock . . . 0,15
slits å kavajsöm 0,25
sidslitsar å paletåer 0,50
tagelväf eller hårduk 0,25

Öfriga bestämmelser.

1. Allt arbete skall vid utlämnandet till arbetaren vara åsatt den prisklass, hvartill det är afsedt att förfärdigas.

2. För bedömande af klassindelning gäller: att arbeten af prima tyg och tillbehör hänföres till klass III; ordinärt tyg och tillbehör till klass IV och sekunda d:o till klass V.

3. Då sådana arbeten förekomma, hvilka ej i denna prislista äro upptagna, träffas därom särskildt prisaftal mellan firman och fackföreningen.

4. Uppstår meningsskiljaktighet mellan firman och någon dess arbetare rörande tillämpningen af detta aftal, fördelningen af arbetet eller om beskaffenheten af utfördt arbete, skall firman och fackföreningen lämnas tillfälle att därom förhandla, innan sådan meningsskiljaktighet får föranleda till arbetares afskedande eller till arbetsnedläggelse.

5. Därest enighet icke uppnås medelst förhandling skall — under förutsättning, att endera parten så fordrar — uppkommande meningsskiljaktigheter afgöras af skiljenämnd, sammansatt sålunda att hvardera parten utser två personer, och dessa fyra utse en opartisk femte.

6. Denna prislista jämte däri inrymda öfriga bestämmelser godkännes, och listans prisbestämmelser gälla för allt skrädderiarbete, som till bolaget utföres.

Vingåker den 5 mars 1907.

För *A.-B. L. & P. Widengren.*

För *Sv. Skrädderiarb.-förb:s afd. i Vingåker.*
För *Sv. skrädderiarbetareförbundet.*

Skrädderier.

Prislista för Sv. skrädderiarbetareförbundets örebroafdelning.

Angående verkstäder.

Från 1:sta oktober 1907 införes fria obligatoriska verkstäder med fria sybehör för alla manliga arbetare och fritt för kvinnliga, som så önska. Undantag kan dock vid öfvergångsperioden göras för åldriga; men skall fackföreningen i hvarje sådant fall därom besluta. Såväl manliga som kvinnliga, som utföra arbete i hemmen, äga dock ej rätt till högre betalning än prislistan bestämmer.

Allt arbete skall förfärdigas på verkstaden med undantag af hvad, som här ofvan nämnts. Verkstaden skall vara ljus, ren och rymlig, får ej ligga i jordvåning och skall stå under kontroll af fackföreningen.

Verkstäderna hållas öppna från hvilken tid som helst på morgonen till kl. 9 e. m., och för arbete från kl. 9 e. m. till kl. 7 f. m., äfvensom sön- och helgdagar betalas extra 60 öre pr timma. 1:sta maj från kl. 12 midd. räknas som helgdag.

Städning å verkstaden verkställes efter kl. 9 e. m.

Verkstaden får ej under någon förevändning användas som sofrum. Synbarligen berusade personer äga ej tillträde till verkstaden, och spritdrycker få ej heller där förtäras, ej heller kortspel idkas.

Det tillkommer hvar och en att tillse, att lyse och pressvärme icke missbrukas samt att iakttaga varsamhet med arbetsmateriel och verktyg.

Allt enskildt arbete är utan särskildt tillstånd förbjudet på verkstaden.

För att tillse att dessa regler efterföljas utser arbetsgifvaren gemensamt med arbetarne på viss tid en ordningsman, hvilken har att öfvervaka, att verkstadens tillhörigheter blifva rätt skötta.

A hvarje verkstad skall ett tryckt exemplar af dessa regler uppsättas.

Intill dess att fria obligatoriska verkstäder träda i kraft, betalas som hittills för natt-, sön- och helgdagsarbete för rock extra kr. 3: — samt afdrag pr rock för verkstad och sybehör 75 öre, afdrag pr rock för verkstad utan handsybehör 50 öre, afdrag pr väst eller byxor för verkstad och sybehör 25 öre.

För lagerskrädderiet nedsättes afdraget för verkstad och sybehör till hälften mot beställdt.

Ackordsprislista.

	1:a kl.		2:a kl.		3:e kl.	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Veckoarbete.						
Veckolön från 1:sta april 1906	22	—	21	—	19	—
» » » okt. 1907	23	—	22	—	20	—
Arbetstid från kl. 8 f. m. till kl. 8 e. m. utom under juli och augusti månader, då tiden sättes till kl. 7 e. m., med 2 timmars daglig rast och fria sybehör. För extra helgdag göres ej afdrag.						
Öfvertidsarbete pr timme, lika i alla klasser	—	60	—	—	—	—
Styckarbete.						
Civilarbeten:						
frack	19	50	18	50	17	50
bonjour, 2-radig	17	50	16	50	15	—
» 1-radig	14	50	13	50	13	—
promenadrock, 2-radig	15	—	13	50	12	—
» 1-radig	13	50	12	50	11	50
smocking med sidenschalar	12	—	11	—	10	—
» utan »	11	—	10	—	9	—
vinterkavaj, 2-radig eller med julf	12	—	11	50	10	50
kavaj, 2-radig	11	25	10	75	10	25
» 1-radig	10	25	9	75	9	25

	1:a kl.		2:a kl.		3:e kl.	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
morgonkavaj	9	—	8	50	8	—
linnekavaj	4	50	4	—	3	50
klot- eller olinkavaj	5	50	5	—	4	50
svalrock af ylle	7	50	7	—	6	50
sport- eller jaktkavaj med veck och bälte	14	—	13	—	12	—
sport- eller jaktkavaj utan veck	13	—	12	—	11	—
sportkavaj af linne	7	—	6	—	5	—
vinterpaletå	15	50	14	50	13	50
paletå med pälsfoder	18	—	17	—	16	—
» » » och pälskrage	19	—	18	—	17	—
» » » » » samt muddar	20	—	19	—	18	—
promenadpäls	20	—	19	—	18	—
pälsöfverdrag	10	—	9	—	8	—
uppskarfning af pälsbesättning	2	50	2	50	2	50
pälskavaj	13	—	12	50	11	50
» med besats	15	50	15	—	14	—
vintersyrtout	19	—	18	—	17	—
syrtout med pälsfoder	22	—	21	—	20	—
» » » och pälskrage	22	—	21	—	20	—
» » » » » samt muddar eller lösa uppslag	25	—	24	—	23	—
höst- och vårpaletå	14	—	13	—	12	—
sommarpaletå	13	50	12	50	11	50
sommarsyrtout	17	—	16	—	15	—
topprock	13	25	12	25	11	25
raglan-paletå	16	—	15	—	14	—
syrtout-paletå, vinter-, med eller utan foder	17	—	16	—	15	—
» sommar-, » » » »	16	—	15	—	14	—
reskappa med sele och veck	20	—	19	—	18	—
» vanlig, med eller utan foder	15	—	14	—	13	—
ulster, vinter-, med eller utan foder	14	—	13	—	12	—
» sommar-, » » » »	12	50	11	50	10	50
regnkappa	10	50	10	—	9	50
montabellkappa	9	50	9	—	8	50
nattrock, kantad	9	—	8	50	8	—
» okantad	7	—	6	50	6	—
velocipedkrage	6	—	5	50	5	—

gosskläder till ynglingar under 15 år betalas 20 % under vanliga priser och till gossar under 9 år betalas med 30 % under vanliga priser.

Uniformer.

Husar: dolma, officers	29	—	27	—	25	—
» fanjunkares	27	—	25	—	23	—
» sergeants	26	—	24	—	22	—
» volontärs	24	—	22	—	20	—
biguéche	28	—	26	—	24	—
pälsfoder i biguéche och dolma	3	—	3	—	3	—
Armén: vapenrock, officers och fanjunkares	20	—	19	—	18	—
» sergeants	18	—	17	—	16	—
» volontärs och bevärings	16	—	15	—	14	—
» läkares, veterinärs och intendents	21	—	20	—	19	—
» auditörs och musikdirektörs	20	—	19	—	18	—
frack: auditörs och musikdirektörs	20	—	19	—	18	—
kavaj: musikdirektörs, intendents och läkares	13	—	12	50	11	50
syrtout	19	—	18	—	17	—
Lifregementets grenadierer: vapenrock, officers och fanjunkares	22	—	21	—	20	—
» sergeants	19	—	18	—	17	—
» volontärs och bevärings	17	—	16	—	15	—
syrtout	20	—	19	—	18	—

Skrädderier.

	1:a kl.		2:a kl.		3:e kl.	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Artilleriet: kolett, volontärs och bevärings	13	—	12	50	11	50
Trängen: vapenrock, officers	19	—	18	—	17	—
» sergeants	18	—	17	—	16	—
» volontärs och bevärings	16	—	15	—	14	—
syrtout	18	—	17	—	16	—
kolett	16	—	15	—	14	—
lägerrock af linne eller bomull	5	50	5	—	4	50
Länsstaten: frack, 2-radig	20	—	19	—	18	—
» 1-radig	19	—	18	—	17	—
vapenrock	19	—	18	—	17	—
Civilstaten: frack	20	—	19	—	18	—
prästrock, utan veck	16	—	15	—	14	—
» med »	18	—	17	—	16	—
Jägeristaten: vapenrock	19	—	18	—	17	—
kavaj	13	—	12	50	12	—
Brandkåren: befälskavaj	13	—	12	50	12	—
Järnvägen, telegrafen och posten: syrtout	17	50	16	50	15	50
kavaj med pasboal eller galon	12	50	12	—	11	50
paletå	14	—	13	—	12	—
bonjour	18	—	17	—	16	—
Polisen: syrtout	17	—	16	—	15	—
vapenrock	15	50	14	50	13	50
Skoluniformsrockar	13	—	12	—	11	—
Livré och riddräkter: frack	15	—	14	—	13	—
syrtout	16	—	15	—	14	—
bonjour, 2-radig	15	—	14	—	13	—
» 1-radig	13	—	12	—	11	—
kolett	12	—	11	—	10	—
ridsyrtout	18	—	17	—	16	—
syrtout med pälsfoder	19	—	18	—	17	—
ridrock	14	—	13	—	12	—
för pasboal eller galon	1	—	1	—	1	—
Kappor: officers och fanjunkares	17	—	16	—	15	—
järnvägs-, post-, telegraf-, livré-, sergeants-, volontärs- och poliskappor	15	—	14	—	13	—
regnkappa	11	—	10	—	9	—
för pälsfoder	3	—	3	—	3	—
» » och pälskrage	4	—	4	—	4	—
för veck på kappor	2	—	2	—	2	—

Extra tillägg, lika i alla klasser.

Extra profning, hel omtråckling, å lifrockar	1	75	1	75	1	75
» » » » å öfriga rockar	1	—	1	—	1	—
» » med ärm, axel och krage tråcklade	1	—	1	—	1	—
» » endast axel och krage tråcklade	—	75	—	75	—	75
» » endast ärmar och krage tråcklade	—	75	—	75	—	75
» » endast krage tråcklad	—	50	—	50	—	50
ändring efter andra profning betalas efter öfverenskommelse;						
på rockar utan profning afdrages	1	—	1	—	1	—
snoddkantning	2	—	2	—	2	—
vanlig kantning med band utom på vinterpaletå	1	—	1	—	1	—
paletå, kantad med kläde eller sammet	2	—	2	—	2	—
kantning på sammetskrage med tyg eller band	—	75	—	75	—	75
strimlar öfver sömmar	3	50	3	50	3	50
uppstickade sömmar utom ärmhålssömmar, 1 gång	1	—	1	—	1	—
» » » » 2 gånger	1	50	1	50	1	50
» » äfven kring ärmhålen, 1 gång	2	—	2	—	2	—
» » » » » 2 gånger	2	50	2	50	2	50
stickadt foder i paletå	3	—	3	—	3	—

	1:a kl.		2:a kl.		3:e kl.	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
stickadt foder i paletå i dubbla rutor	4	—	4	—	4	—
» » i syrtout	4	—	4	—	4	—
» » » i dubbla rutor	5	—	5	—	5	—
stickning för nedan öfver 2, pr st.	—	10	—	10	—	10
stickade tygstoppar	1	—	1	—	1	—
stickade stoppar af klot eller siden	1	25	1	25	1	25
rockar, stickade för hand	2	—	2	—	2	—
helt mellanfoder med vadd i paletå och syrtout	3	—	3	—	3	—
» » utan » » » »	1	50	1	50	1	50
mellanfoder med vadd endast i lifvet i paletå och syrtout	1	75	1	75	1	75
» utan » » » » » »	—	75	—	75	—	75
vadd, tråcklad på fodret i paletå och syrtout	3	—	3	—	3	—
» » endast i lifvet i paletå och syrtout	1	50	1	50	1	50
» på ärmfoder eller mellanfoder i ärmar	—	50	—	50	—	50
helt slagsiden eller fodret till kant	2	—	2	—	2	—
halft slagsiden eller fodret till knapphålen	1	50	1	50	1	50
halföppen slits i ärmar, utan knapphål	—	50	—	50	—	50
öppen slits med ett knapphål	1	—	1	—	1	—
för hvarje knapphål öfverstigande ett i hvarje ärm	—	10	—	10	—	10
öppen slits med blindhål	1	—	1	—	1	—
uppslag på ärmar, af tyg eller sammet	1	25	1	25	1	25
ficklock å lifrockar	—	50	—	50	—	50
för hvarje ficka öfver 4, pr st.	—	25	—	25	—	25
ficklock med knapphål, pr st.	—	25	—	25	—	25
svettlappar utanpå fodret	—	25	—	25	—	25
» mellan foder och tyg	—	50	—	50	—	50
slitsar i sidorna på rockar	—	50	—	50	—	50
slits i ryggen på kavaj	—	25	—	25	—	25
kantiljehål, pr styck	—	10	—	10	—	10
pellerinkrage	2	50	2	50	2	50
öppet foder för nedan utom på frack	—	75	—	75	—	75
flugor, pr styck	—	35	—	35	—	35
lös pälskrage	2	50	2	50	2	50
kapuschong	2	—	2	—	2	—
vattolin eller annat tyg i bröstet på rockar	—	75	—	75	—	75
sleif under kragen	—	25	—	25	—	25
Byxor.						
Uniformsbyxor med pasboal eller galon	4	75	4	75	4	25
» med dubbla galoner	5	25	5	25	4	50
ridbyxor med pasboal eller galon	5	25	5	25	4	50
civila ridbyxor	4	75	4	50	4	25
byxor, vanliga	3	25	3	—	2	50
byxor, svarta, klädes-, kamgarns-, krepé-, granit-, folié- och satin-	3	50	3	25	2	75
linnebyxor, hvita och randiga	2	25	1	75	1	50
storlucksbyxor	4	50	4	—	3	50
ridbyxor med damasker	5	50	5	—	4	50
velociped- och sportbyxor	3	50	3	25	3	—
damasker, höga	2	75	2	25	2	—
» låga	2	25	1	75	1	50
spetsbyxor	3	50	3	—	2	50
Extra tillägg, lika i alla klasser.						
Hällor med 4 knapphål i hvarje	1	—	1	—	1	—
» » 2 » »	—	50	—	50	—	50
öfverkastade sömmar	—	25	—	25	—	25
för hvarje ficka öfver två	—	25	—	25	—	25
band eller snören öfver yttersömmar	—	75	—	75	—	75

Skrädderier.

	1:a kl.		2:a kl.		3:e kl.	
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
profning af byxor	1	—	1	—	1	—
långa slitsar i ridbyxor	1	25	1	25	1	25
Västar.						
Väst, 2-radig	3	—	2	75	2	50
» 1-radig	2	75	2	50	2	25
präst-, frack- och smockingsvästar	3	25	3	—	2	75
picéväst	3	25	3	—	2	75
plysch- och sammetsvästar	3	50	3	25	3	—
linneväst	1	75	1	50	1	25
underväst	1	25	1	—	—	75
väst med ärmar	5	50	5	25	5	—
storväst	3	75	3	50	3	25
Extra tillägg, lika i alla klasser.						
Natt-, sön- och helgdagsarbete för västar och byxor, pr styck	1	50	1	50	1	50
profning af västar	—	25	—	25	—	25
kantning	—	25	—	25	—	25
skyddskant	—	25	—	25	—	25
för hvarje ficka öfver tre	—	25	—	25	—	25
för ficklock på västar, pr styck	—	10	—	10	—	10
för mellanfoder i västar	—	25	—	25	—	25
Orderbeställdt.						
Orderbeställdt arbete, d. v. s. sådant som ej profvas, betalas i öfverensstämmelse med prislistans 3:dje klass med en kronas afdrag för rock. Så snart profning förekommer betalas enligt den klass firman godkändt						
Förlagsarbete.						
Bonjour	—	—	—	—	11	—
promenadrock	—	—	—	—	8	—
vinterpaletå	—	—	—	—	8	—
sommarpaletå	—	—	—	—	7	—
vinterkavaj, 2-radig eller med julf	—	—	—	—	6	—
sommarkavaj, 2-radig	—	—	—	—	5	—
» 1-radig	—	—	—	—	4	50
ulster (reskappa), vinter-	—	—	—	—	8	—
» » sommar-	—	—	—	—	7	—
pellerinkrage	—	—	—	—	1	50
kavaj, bomulls-	—	—	—	—	2	50
byxor af bättre tyg	—	—	—	—	2	—
» » bomullstyg	—	—	—	—	1	25
västar af bättre tyg	—	—	—	—	1	75
» » bomullstyg	—	—	—	—	1	—
stor väst	—	—	—	—	2	25
Veckolön för kvinnliga arbetare.						
För nybörjare	—	—	—	—	8	—
efter 3 månaders lärotid	—	—	—	—	10	—
» 6 » »	—	—	—	—	12	—
» 12 » »	—	—	—	—	15	—
» 18 » »	—	—	—	—	18	—
Arbetstiden lika med de manliga veckoarbetarnas. För extra helgdag göres ej afdrag.						

	1:a kl.		2:a kl.		3:e kl.	
	Kr	öre	Kr.	öre	Kr	öre
Leveransarbeten.						
Statens järnvägar:						
syrtout	—	—	—	—	12	10
kavaj med pasboal	—	—	—	—	8	25
» utan »	—	—	—	—	7	70
kappa utan profning	—	—	—	—	8	80
» med »	—	—	—	—	9	90
byxor med eller utan pasboal	—	—	—	—	2	20
väst af kläde eller kommis	—	—	—	—	1	65
linnerock	—	—	—	—	3	30
linnebyxor	—	—	—	—	1	37
linneväst	—	—	—	—	1	37
regnrock	—	—	—	—	5	50
Postverket:						
syrtout	—	—	—	—	12	10
kavaj	—	—	—	—	8	80
päls (för resposten)	—	—	—	—	11	—
öfverrock	—	—	—	—	11	—
byxor af kläde eller kommis	—	—	—	—	1	92
väst » » » »	—	—	—	—	1	65
kavaj af bomullstyg	—	—	—	—	3	30
byxor » »	—	—	—	—	1	37
väst » »	—	—	—	—	1	37
Telegraf och telefon:						
kavaj, med och utan galon	—	—	—	—	8	25
kappa	—	—	—	—	9	90
byxor af kläde eller kommis	—	—	—	—	1	92
västar » » » »	—	—	—	—	1	65
linnerock	—	—	—	—	3	30
linnebyxor	—	—	—	—	1	37
linneväst	—	—	—	—	1	37
Brandkåren:						
kavaj, korprals-	—	—	—	—	8	80
» manskaps-	—	—	—	—	7	70
brandrock	—	—	—	—	4	95
kappa utan profning	—	—	—	—	8	80
byxor af kommis	—	—	—	—	1	92
» » mollskinn	—	—	—	—	1	10
västar	—	—	—	—	1	65
för oprofvad kavaj afgår	—	—	—	—	1	—
för arbeten, ej här ofvan specificerade, utgå arbetspriserna efter öfverenskommelse.						

Giltighetstid.

Denna prislista är af undertecknade godkänd att gälla ett år i sänder från 1:sta april 1906 (utom leveransarbeten, som gäller för kalenderår, med ömsesidig uppsägningsrätt senast 1:sta oktober hvarje år). Sker ej uppsägning från någondera sidan minst en månad före utlöpningstiden, är listan förnyad ett år för hvarje gång.

För *Sv. skrädderiarbetareförbundets örebroafdelning.*

1:sta klass
N. N.
(Sex arbetsgifvare.)

2:dra klass
N. N.
(Nitton arbetsgifvare.)

3:dje klass
N. N.
(Tre arbetsgifvare.)

Skrädderier. **Arbetsaftal emellan Herr Fabrikör N. N., Uppsala och Stick- och sömmerskefackföreningen i Uppsala, Kvinnornas fackförbunds afdelning n:r 8.**

Ackordsprislistor.

§ 1.

För styckarbete gälla följande prislistor:

A. Blussömnadsafdelningen.

	Pr st.
Rolf	1: —
Gösta	1: —
Klas	0: 93
William (utan skärp 85 öre)	0: 90
Widar (» » 95 »)	1: —
Tycko	0: 80
Gunnar A	0: 70
» » (halfylle)	0: 60
» B	0: 80
» » (halfylle)	0: 70
Elis (helylle)	0: 73
» (kamgarn)	0: 65
Axel A	0: 53
» B	0: 60
» C	0: 50
» D (bomull)	0: 55
» » (ylle)	0: 73
Karl Axel »	0: 70
» » (halfylle)	0: 60
Einar	0: 68
» (bomull)	0: 55
Herbert (ylle)	0: 58
» (bomull)	0: 45
Bruno	0: 92
Max	0: 90
Eugen	0: 83
Gösta (bomull)	0: 80
Gunnar b. (helylle)	0: 90
» a. »	0: 80
Rolf (helylle)	1: 10
Henrik	0: 58
Herman	0: 53

B. Byxsömnadsafdelningen.

	Pr st.
Herbert n:o 2, 3, 4	0: 23
» öfriga nummer	0: 25
Sven, fodrade	0: 30
lärftfodrade, raka	0: 50
lärftade »	0: 43
ofodrade bollanger	0: 52
fodrade »	0: 57
bomulls-bollanger	0: 27
små ofodrade bollanger	0: 36
» fodrade »	0: 45
skärp	0: 05
fickor å Gunnar n:o 9 och 10, pr par	0: 10

§ 2.

C. Skrädderiafdelningen.

	Pr st.
Vinterkavajer.	
Gustaf Adolf	1: 75
Harry	2: —
Sten	2: —
8, 111, 625, 25 kavajer	1: 90
vadderade kavajer	1: 50
29 »	1: 30
Sommarytterkavajer.	
Helylle	1: 55
halfylle	1: 40
Innankavajer.	
2-radiga helylle	1: 50
2- » halfylle	1: 30
1- » helylle	1: 40
1- » halfylle n:o 1, 2, 3	1: 15
1- » » öfriga nummer	1: 20
Ulster	
med kantade sömmar	1: 75
» foder och vadderad	1: 75
» foder	1: 65
Bomullsrockar	0: 75
västar	0: 65
paletåcr med splits i ryggen	2: 25
» » sprund i sidorna	1: 92
Sommarpaletåer	1: 65

I och för eventuella fall, då inom fabriken byxor skola förfärdigas inom skrädderiafd., uppsättes följande förslag till prislista, hvilken skall medfölja de godkända prislistorna:

byxor, långa	0: 75
» korta	0: 70

Då knappar ej isys för hand afräknas för 2-radiga kavajer 0: 05
» 1- » » 0: 03
» västar 0: 04

I ofvanstående priser ingå ej å kavajer, ulstrar, paletåer följande arbeten — tillriktning — kringsyning — kragsträckning — slagpressning — axelinpressning — afriktning samt slutpressning.

Dessa arbetspriser gälla för styckarbete, det vill säga vid arbetets utförande enligt gamla arbetsmetoden. Därest de olika styckarbetena uppspecialiseras så, att olika delar däraf räknas som särskilda styck får

ackordspriset för dessa delar ej sättas så, att priset för det hela stycket enligt ofvan angifna grundpriser sänkes.

Ackordspriserna för hvart och ett specialarbete skall fastställas på sätt i § 11 af aftalet stadgas.

Innan någon ny arbetsmetod fullt genomförts, så att styckepriserna efter desamma äro slutligt fastställda, garanteras veckofortjänsten till hvarje arbetare som i § 3 af aftalet säges.

Skulle vid den nya arbetsspecialiseringen inträffa, att arbetet ej så kan fördelas, att detsamma för de olika arbetarne i laget gå jämnt upp, skall uppkommen väntetid betalas med timlön, såvida ej annat jämförligt styckarbete kan tilldelas.

D. Kappafdelningen.

*C. *Kappa.*

Fickisyning	3: —
klotkantning	2: —
**framkantsstoffering och framkantstråckling	2: 15
hopsyning och upptråckling	2: 55
stickning af slåar samt hela kappan	3: 44
kragsyning och garnering	5: —
ärmsyning	3: 44
ärmisyning, hängare och märken	3: —

Tråckling af slåar och veck, isyning af knappar, foderisyning, pressning och borstning utföres med betalning efter timlön.

**Framkantsstoffering och framkantstråckling utföres under fyra veckor räknadt från 1 april 1907 till 1 maj s. å. af arbeterska betalad efter timlön, och skall betalningen efter den tiden utgå med ackordslön efter priser, som genom underhandling blifvit öfverenskommet (se allmänna bestämmelser i arbetsaftalet § 11).

A. *Kappa.* Liten barnkappa med garnerad sjömanskrage och ficka. Ofodrad.

B. *Kappa.* Enkel kavajkappa med fickor, herrkrage och slag.

*C. *Kappa.* Kavajkappa »Ingrid»-facon eller liknande modell, garneradt framstycke och rygg samt garnerad krage.

A. och B.-*kapporna* skola tills vidare utföras med betalning efter timlön.

§ 3.

Minimilöner.

	Pr timme
Begynnelselön för kvinnliga arbetare som uppnått 18 års ålder	17 öre
efter 3 månaders utbildning eller anställning	20 »
efter 6 månaders utbildning eller anställning	23 »
efter 18 månaders utbildning eller anställning	25 öre
mellan 14—16 års ålder	10 »
» 16—17 » »	12 »
» 17—18 » »	15 »

Skrädderier.

Dessa minimilöner gälla såväl ackordssom timlönsarbetare, — de förra som en garanti vid utförandet af ackordsarbeten, som ej äro i ackordsprislistorna upptagna, och jämväl vid sådana tillfällen då nya arbetsmetoder och maskiner införes.

Ofvan fastställda minimilöner äro de minsta löner, som får betalas till arbetarne med nämnda kvalifikationer, och skola arbetare med yrkesvana och skicklighet erhålla högre löner efter särskild öfverenskommelse mellan den enskilde arbetaren och arbetsgifvaren.

Här ofvan bestämda minimilöner får ej föranleda till eller tagas till förevändning för nedsättning i nu gällande löner.

Bestämmelser angående handsömmerskornas löner.

Begynnelselönen 10 öre pr timma och betalas de första fjorton dagarna helt af arbetsgifvaren; de närmast följande fjorton dagarna betalas halfva timlönen af arbetsgifvaren och halfva timlönen af maskinsömmerskan, därefter utgår aflöningen med en tredjedel af maskinsömmerskans förtjänst.

§ 4.

Arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden är 54 ½ timme pr vecka, fördelad sålunda: från kl. 7 f. m. till 7 e. m. med 1½ timmes middagsrast, ½ timmes frukostrast och ¼ timmes kafferast. Måndagen börjar arbetet kl. 8 f. m. Lördagen upphör arbetet kl. 2 e. m. Första maj upphör arbetet kl. 1 e. m.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

Mom. 1. Arbete utfördt å annan tid än § 4 omförmäler betraktas såsom öfvertidsarbete.

Mom. 2. Öfvertidsarbete må, när så behofvet påkallar, utföras af arbeterska å arbetsplatsen.

Hemarbete må under inga förhållanden utlämnas till inom fabriken anställda kvinnliga arbetare.

Mom. 3. Öfvertidsarbete betalas för styckarbeterskor med 25 öre pr timma jämte arbetets fulla pris enligt ofvanstående prislistor.

Mom. 4. Öfvertidsarbete betalas för timlönsarbeterskor med 50 % förhöjning å gäl-

Skrädderier. lande löner, när arbetet utföres å tiden två timmar närmast före och två timmar närmast efter ordinarie arbetstid och med ytterligare 50 % förhöjning under all annan öfvertid; samt från ordinarie arbetstidens slut lördags- och helgdagsaftnar intill ordinarie arbetstidens början nästkommande söckendag.

Mom. 5. Arbete, som inlämnats till kl. 7 fredag e. m., är arbetsgifvaren skyldig betala vid arbetstidens slut lördags middag.

§ 6.

Förbud mot andaktsöfningar.

Arbetsgifvaren må under ordinarie arbetstiden icke anordna andaktsöfningar.

§ 7.

Sanitära bestämmelser.

Mom. 1. Arbetsgifvaren är skyldig tillse, att bästa möjliga sanitära förhållanden råda å arbetslokalerna, att städning och luftning dagligen företages före arbetstidens början, samt att fullständig rengöring sker minst hvar tredje månad och oftare, där det är af behofvet påkalladt, dessutom skola lokalerna uppvärmas ordentligt vid kall väderlek.

Mom. 2. Af arbetsgifvaren aflönad städerska verkställer i mom. 1 omnämnd städning och rengöring.

Mom. 3. Arbeterska kan ej åläggas att uppbära för lokalernas uppvärmning eller för annat ändamål erforderligt bränsle.

§ 8.

Arbetsbrist m. m.

Mom. 1. Vid möjligen inträffad arbetsbrist inskränkes arbetstiden så, att afskedanden eller väntning på arbete i största mån undvikes.

Mom. 2. Arbeterska, som drabbas af sjukdom, äger att efter fullt tillfrisknande återfå förut innehafd plats.

§ 9.

Uppsägningstid.

Mellan arbetsgifvaren och de kvinnliga arbetarne gäller en uppsägningstid af 8 dagar.

§ 10.

Ordningsregler.

Inom fabriken skall råda ordning, och skall hvarje arbetare följa den bestämda arbetstiden.

§ 11.

Ackordsarbete.

Ackordspriser på arbeten, som ej äro upptagna i träffade ackordsprislistan, men på grund af ändrade arbetsmetoder kunna tillkomma, bestämmes genom förhandlingar mellan fabrikanten och en af undertecknad organisation tillsatt kommitté bestående af tre personer, och skola så träffade öfverenskommelser som ett supplement tillföras prislistan och gälla likt denna.

§ 12.

Giltighetstid.

Mom. 1. Detta aftal träder omedelbart i kraft, och de arbetspriser, som häri bestämts skola gälla från och med den 9 mars 1907 och till 1 april 1908 med tre månaders ömsesidig uppsägning, hvilken skall ske skriftligt, samt med skyldighet för den uppsägande parten att omedelbart framlägga förslag till nytt aftal.

Mom. 2. Uppsäges ej aftalet af endera parten på föreskrifvet sätt, fortfar det att gälla ytterligare ett år i sänder.

§ 13.

Af detta aftal äro två exemplar upprättade och utväxlade.

Förestående aftal godkännes härmed att gälla föreslagen tid, likväl under förutsättning att öfverenskommelse träffas om de ackordsprislistor, som enligt förut träffad öfverenskommelse skola förelägga till behandling den 22 innevarande månad.

Uppsala den 18 mars 1907.

N. N.
(Arbetsgifvaren.)

Uppsala stick- och sömmerskefackförening
(*Afd. 8 af Kvinnornas fackförbund*).

Prislista för handskoarbetet i Landskrona, gällande från den 1:ste maj 1907 till den 1:ste maj 1910.

Skomakerier.

Ackordsprislista.

	I kl.		II kl.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Herrarbete.				
Ridstöflar, nåtling o. bottning	11	75	10	25
» endast bottning	7	25	6	25
» » nåtling	5	25	4	75
lackerade ridstöflar, endast bottning	8	75	8	25
lackerade ridstöflar, endast nåtling	6	75	5	75
lackerade ridstöflar med bruten nåt	8	50	8	—
förskoning	8	25	7	25
vidskarfning af skaft	1	50	1	25
skaftstöflar, nåtling och bottning	7	75	7	25
förskoning af skaftstöflar	6	50	6	—
spanning för hörnen	—	50	—	50
stickade kappor på rid- och skaftstöflar	1	—	1	—
afdrag för maskinstickade tungor	1	50	1	25
afdrag för kalfskinnstungor på lackskaft	—	75	—	50
kappor, skurna och ifästade för maskinstickning	—	50	—	40
kalfskinn, rent eller kulört	3	—	2	50
styfva skaft på nytt arbete	1	25	1	—
tungor, spannade på båda sidor, extra	1	—	1	—
tåkapp eller styf tå	—	25	—	25
smorläder eller svecia	—	35	—	35
uppstuckna stick i hålfoten, pr sida	—	25	—	25
bruten nåt bak	1	25	1	—
(Allt utan stropp, glidrem och ofvanstickning.)				
(Allt annat extra arbete lika som nytt herrarbete.)				
sjöstöflar, nåtling och bottning	11	50	11	50
» endast bottning	6	50	6	50
Vanlig bottning.				
Enkel bottning, pliggad eller sydt	5	50	5	—
vända lackskor	5	—	4	50
» morgonskor	4	—	3	75
smärtingskor och morgonskor med rand och flata stick	4	50	4	—
Extra arbete.				
Första mellansula	—	50	—	50
andra »	1	—	1	—
hela »	1	25	1	25
tåhätt eller tåkapp, såväl styf som mjuk	—	25	—	25
lacktåhätter, extra	—	25	—	25
randsydda klackar	1	25	1	25
bred eller skotsk rand, öfver 6 millimeter	—	25	—	25
uppstuckna stick i gelänken, en sida 25 öre, båda sidor	—	50	—	50
oböjda skaft, skinn eller tyg	—	75	—	75
helpinnad lack eller lackskaft	1	50	1	50
ljusa skaft, skinn eller tyg, på svarta skor	—	50	—	50
svarta tygskaft	—	25	—	25
lackbesättser och lackskor	—	75	—	75
lackofvanläder	—	50	—	50
cheveraux hel besättning (putsadt)	—	35	—	35
cheveraux ofvanläder	—	25	—	25
» skaft	—	15	—	15
kulört skinn	—	50	—	50
endast ofvanläder (kulörta)	—	25	—	25
sporrhylsor i klacken	1	—	1	—
klack, för hvarje påbörjad cm. utöfver 3 1/4 cm.	—	25	—	25
kork i hälen (pr styck 25 öre) då den skäres	—	75	—	75
fjäder i hålfoten med eller utan lås	—	25	—	25
stämda sidofoder	—	30	—	30
stämda kappor	—	30	—	30
uppsydd klack	—	50	—	50
omputsning af nya	1	—	1	—
stickade kappor bak	—	25	—	25
stiftade eller pliggade sulor utanpå	1	25	1	20
korkbotten	2	50	2	50
smorläder eller svecia	—	35	—	35
becksömn, rundsytt	1	25	1	25
» till klacken	1	—	1	—
gummifoder i ofvanlädret	—	25	—	25
gummiytterlappar	—	15	—	15
Reparationer.				
Förskoning	3	75	3	50
hel sula till klacken på såväl halfsuln. som förskon.	—	25	—	25
halfsuln. och klackning, rand-, vänd- eller dyrksytt	1	70	1	50
halvsuln. och klackning, pliggade	1	40	1	25
mellansulor på halfsulning	—	35	—	30
inspannad sula	—	50	—	50
nya ränder	—	55	—	45
omsyning af ränder från 5 till 25 öre,				

Skomakerier.

	I kl. Kr.	I kl. ö.	II kl. Kr.	II kl. ö.
klackning eller halfklackning	—	45	—	35
klackning med gummi . . .	—	60	—	55
tåstötar pr styck, sydd eller pliggad, från 20 till 25 öre,				
nya klackar, höjd som på nytt	1	10	1	10
tåhätter, stickade, för hand, en rad	—	50	—	50
tåhätter, nersydda, pr par . .	—	30	—	30
lappar, nersydda, från 5 till 15 öre pr styck,				
hopsyning eller pliggadt i hålfoten, pr sida 5 öre.				
(Allt annat extra arbete, lika som för nytt.)				
Gossarbete.				
Vanlig bottning från 24 till och med 26 cm.	4	—	3	75
vanlig bottning från 22 till och med 24 cm.	3	75	3	50
vanlig bottning från 20 till och med 22 cm.	3	50	3	25
vanlig bottning från 17 till och med 20 cm.	3	25	3	—
tåhätt eller tåkapp, såväl styf som mjuk	—	25	—	25
mellansulor	—	25	—	25
förskoning, läst från 24 till och med 26 cm.	3	10	2	75
förskoning, läst från 22 till och med 24 cm.	2	75	2	50
förskoning, läst från 20 till och med 22 cm.	2	50	2	25
förskoning, läst från 17 till och med 20 cm.	2	25	2	—
lika för pliggadt som sydt,				
tåhätter och mellansulor, lika som för nytt gossarbete,				
öfriga extra arbeten, lika som för nytt damarbete,				
sulning och klackning, sydt från 24 t. o. m. 26 cm. . .	1	35	1	20
sulning och klackning, sydt från 22 t. o. m. 24 cm. . .	1	05	—	95
sulning och klackning, sydt från 17 t. o. m. 22 cm. . .	—	85	—	75
pliggade sulor i ofvanstående storlek, 15 öre billigare,				
klackning	—	35	—	30
tåstötar pr st., sydda eller pliggade, från 15 till 20 öre,				
nersyning af tåhätter	—	30	—	25
mellansulor på halfsulning . .	—	25	—	20
tåhätter, stickade för hand, en rad	—	40	—	40
Damarbete.				
Vanlig bottning, flata stick .	4	40	3	90
vända morgonskor eller tofflor med låg klack	3	—	2	75
med rand, med låg klack . .	3	25	3	—
smärtingskor	3	50	3	25
Extra arbete.				
Klack, för hvarje påbörjad cm. utöfver 3 1/4 cm.	—	25	—	25
uppstuckna stick	—	25	—	25
tåhätt eller tåkapp, såväl styf som mjuk	—	25	—	25
lackerad tåhätt, extra	—	20	—	20
kilklackar, oafsedt höjden . .	1	50	1	50
randsydd klack	1	—	1	—
uppsydd klack	—	50	—	40
bred rand eller skotsk, öfver 4 millimeter	—	25	—	25
uppstuckna stick i gelänken, en sida 15 öre, båda . . .	—	30	—	30
mellansulor	—	30	—	30
korkbotten	2	25	2	—
helpinnad lack eller lackskaft	1	25	1	15
lackbesättser och lackskor . .	—	65	—	65
endast ofvanläder	—	45	—	45
ljusa skaft på svarta skor, skinn eller tyg	—	50	—	50
svarta tygskaft	—	25	—	25
oböjda skaft, skinn eller tyg samt siden	—	75	—	75
kulört skinn	—	50	—	50
endast ofvanläder	—	25	—	25
cheveraux hel besättning (putsadt)	—	35	—	35
endast ofvanläder	—	25	—	25
» skaft	—	15	—	15
stämda kappor	—	20	—	20
fjäder i gelänken, med eller utan lås	—	25	—	25
kork i hälen, pr styck 25 öre, då den skäres	—	75	—	75
smorläder eller svecia	—	35	—	35
damridstöflar, extra	—	75	—	75
spannadt och stickadt för hörnen	—	75	—	75
plåtar i klacken	—	35	—	35
hecksöm lika som för herre,				
gummiytterlappar	—	15	—	15
Insydt, inlagdt eller vändt.				
Randsydda med insydda eller inlagda klackar och stickn.	7	—	7	—
vända med insydda eller inlagda klackar utan stickning	6	—	6	—
vända kängor, extra	—	50	—	50
siden eller gullskinn, extra .	1	—	1	—
vända skor med läderklack, lika som för randsydt.				

	I kl.		II kl.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
vända skor med underspikad träklack	3	60	3	50
skurna träklackar	1	50	1	50
Reparationer.				
Förskoning med flata stick.	2	75	2	50
mellansulor	—	30	—	25
(Allt annat arbete lika som för nytt.)				
sulning och klackning, flata stick	1	30	1	20
sulning och klackning, uppstuckna stick, vända eller dyrksydda	1	45	1	30
sulning och klackning, pliggade	1	15	1	—
nya ränder	—	45	—	40
klackning eller halfklackning	—	35	—	30
nya klackar, höjd som på nytt	1	25	1	25
» » låga	1	—	1	—
omsyning af ränder från 5 till 25 öre,				
hopsyning eller hoppliggade i hålfoten, pr sida	—	5	—	5
mellansulor på halfsulning	—	25	—	20
omputsning af nya bottnar	1	—	1	—
tåhätter, stickade för hand, en rad	—	50	—	50
tåhätter, nersydda, pr par	—	30	—	25
lappar, nersydda, pr styck från 5 till 15 öre,				
lappar, stickade för hand, från 20 till 25 öre,				
tåstötar, pr styck, sydda eller pliggade från 15 till 25 öre,				
hel sula till klacken på såväl förskon. som halfsuln.	—	25	—	25
Inspannad sula	—	40	—	40
Klackning med gummi, nedfälld	—	40	—	40
Flickarbete.				
Vanlig bottning, läst från 21 t. o. m. 23 cm.	3	50	3	25
vanlig bottning, läst från 17 t. o. m. 21 cm.	2	75	2	50
tåhätt eller tåkapp	—	20	—	20
(Allt annat extra arbete, lika som för damarbete.),				
förskoning, läst från 21 t. o. m. 23 cm.	2	25	2	—
förskoning, läst från 17 t. o. m. 21 cm.	2	—	1	75
lika för pliggadt som sydt,				
mellansulor	—	25	—	25
tåhätt eller tåkapp	—	20	—	20
(Allt annat extra arbete, lika som för damarbete.)				
sulning och klackning, läst från 21 t. o. m. 23 cm.	1	20	1	05
sulning och klackning, läst från 17 t. o. m. 21 cm.	—	95	—	80
pliggade sulor i ofvanstående storlekar 15 öre billigare,				
flata stick i ofvanstående storlek, 10 öre mindre pr par,				
klackning	—	30	—	25
barnarbete under 17 cm., 10 öre mindre pr par,				
tåstötar pr styck, sydda eller pliggade	—	15	—	15
nersyning af tåhätter	—	25	—	25
tåhätter, stickade för hand, en rad	—	35	—	35
all annan lagning på ofvanlädret, från 10 till 15 öre.				
brun svecia betalas lika som annat kulört skinn,				
alla sorters lack betalas lika.				
Lagerarbete.				
Grofva stöflar, kängor eller skor, pliggade	3	50	3	50
kappstickning	—	75	—	75
Till detta arbete skall lämnas minst 3 par öfver samma läster.				

Giltighetstid.

Ofvanstående priser gälla från den 1:sta maj 1907 till den 1:sta maj 1908, då det tillkommer 25 öre i grundpriset för nytt herr- och damarbete samt ridstöfvelnåtling och herrgaloschering.

Fria verkstäder m. m.

Fria, höga samt väl ventilerade verkstäder, eldning och belysning m. m. samt sybehör af alla slag. Mästarne skola äfven hålla svart vax, sandpapper, borst, amoniak, talkum m. m. eller ock ersätta hvarje arbetare med 1 kr. i kvartalet.

Arbetsgifvaren ombesörjer sopning af verksfaden hvarje afton. Dock åligger det arbetaren att själf sopa sin plats om aftonen, innan han lämnar verkstaden. Äfven skall arbetsgifvaren ombesörja fullständig rengöring af verkstaden medelst skurning en gång i kvartalet. Om arbetsgifvaren ej kan hålla verkstad, betalar han 10 proc. extra för verkstad och sybehör.

Veckolön.

Aflöningen för veckoarbetare bestämmes till 22 kr. pr vecka, räknadt efter 10 timmars arbetsdag. För ålderstigna eller

Skomakerier.

mindre kompetenta, betalas efter öfverenskommelse, dock får den ej understiga 18 kr. pr vecka.

För nåtlerskor är veckoaflöningen 18 kr.

Arbetstid.

Arbetaren får ej börja före kl. 6 f. m. och skall sluta kl. 7 e. m.; för arbete, som utföres efter denna tid samt om söndagarne, betalas 25 öre i timmen extra, dock skall arbetet hafva pågått i 10 timmar och någon väntning ej förekommit, ty då räknas det som arbetstid.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas fredags afton vid arbetets slut.

Å *Landskrona skomakeriidkareförenings* och *Skånes distriktsförenings vägnar.*

För *Skomakeriidkareföreningen i Landskrona.*

Motarbetande af skadlig konkurrens.

Förbundsafdelningen bör tillse, att, till skada för yrkets idkare, skoarbete icke utföres under fritid af arbetare, som har anställning på fabrik.

Meningsskiljaktigheter.

Om tvistigheter angående tolkningen af priskuranten skulle uppstå, hänskjutes detta till respektive föreningars styrelse.

Giltighetstid.

Ofvanstående priskurant gäller 3 år och sedermera ett år i sänder med en månads uppsägning, om någondera parten önskar ändring af densamma.

För *Svenska skoarbetareförbundets afdelning n:r 5, Landskrona.*

Skofabrik.

Prislista fastställd enligt öfverenskommelse vid åtskilliga sammanträden mellan A.-B. Kjeflinge läder- och skofabrik—Sveriges fabrikantförening och mellan arbetarna—Svenska skoarbetareförbundet.

Timpenning.

§ 1.

Minimilönen är efter utstånden lärotid för öfvad manlig arbetare, som fyllt 19 år, pr timma . . . . . —: 40

§ 2.

Till icke öfvad manlig arbetare, som fyllt 19 år, betalas de 4 första veckorna pr timma . . . . . —: 30
de därpå följande 4 veckorna pr timma —: 35
Efter 8 veckor betalas full minimilön.

§ 3.

För gossar under 14 år, vid deras anställning, pr timma . . . . . —: 10
efter 6 veckors anställning pr timma —: 12
mellan 14—15 år pr timma . . . . —: 14
» 15—16 » » » . . . . —: 17
» 16—17 » » » . . . . —: 22
» 17—18 » » » . . . . —: 27
» 18—19 » » » . . . . —: 32
Efter fyllda 19 år betalas full minimilön. Nyanställda gossar mellan 14—19 år erhålla de första 6 veckorna 2 öre mindre än ofvanstående.

§ 4.

Minimilönen är för öfvad nåtlerska och klistrerska, som fyllt 18 år, . . —: 24

§ 5.

Minimilönen för öfriga kvinnliga arbetare, som fyllt 18 år, är efter 6 veckors lärotid pr timma . . . . —: 22
Under lärotiden betalas 2 öre mindre.

§ 6.

För flickor under 14 år vid deras anställning pr timma . . . . . —: 09
efter 6 veckors anställning pr timma —: 11
mellan 14—15 år pr timma . . . . . —: 12
» 15—16 » » » . . . . . —: 14
» 16—17 » » » . . . . . —: 16
» 17—18 » » » . . . . . —: 18

Efter fyllda 18 år betalas full minimilön. Nyanställda flickor mellan 14—18 år erhålla de första 6 veckorna 2 öre mindre än ofvanstående.

§ 7.

Priser på i aftalet ej upptaget arbete.

Priserna på möjligen förekommande arbete, som här icke äro upptagna, bestämmes af arbetsgifvaren och af föreningen utsedda, inom fabriken anställda personer, och blifva deras beslut lika gällande med prislistan i öfrigt och skall då å prislistan noteras.

§ 8.

Fri materiel.

Alla för arbetets utförande nödiga materialier tillhandahålles af arbetsgifvaren utan ersättning.

§ 9.

Arbetstid.

Arbetstiden utgöres af 9 timmar pr dag.

§ 10.

Öfvertidsarbete.

Så långt sig göra låter, undvikes öfvertidsarbete, men skulle dock sådant förekomma, betalas det med 25 % förhöjning af arbetslönen, sön- och helgdagsarbete betalas med 50 % förhöjning.

§ 11.

Arbetsbrist.

Vid möjligen inträffad arbetsbrist sökes arbetstiden så regleras, att väntning eller afskedande i största möjliga mån undvikes.

§ 12.

Aflöningsdag.

Arbetslönen utbetalas som regel fredagsafton.

§ 13.

Giltighetstid.

Ofvanstående bestämmelser träda genast i kraft och gälla till den 1 mars 1908 med en månads ömsesidig uppsägning.

Då ej någon af parterna uppsäger denna öfverenskommelse till här ofvan angifven tid, anses denna öfverenskommelse gälla för åter ett år i sänder.

Ackordsprislista.

Nåtleriet.

Snörsöm pr dussin par.

	Kr.
Skor	—: 09
herrkängor	—: 15
damkängor	—: 12
militärkängor	—: 30

Bakremmar, pr dussin par.

Herrskor	—: 22
herrkängor	—: 22
herrpjäxor	—: 30
militärkängor	—: 60

Endast gröfre arbeten.

Skofabrik.

Knapphål, pr dussin par.

	Kr.
Damskor	—: 20
damkängor	—: 45

Häftning, pr dussin par.

Skor och kängor	—: 10
» » » med spänne	—: 12

Tåhättor, pr dussin par.

Dam-	—: 12
herr-	—: 18
herr-, 3 stickningar	—: 27

Insyning, pr dussin par.

Skor	—: 18
kängor	—: 12
spännepjäxor	—: 32
» -skor	—: 24

Foderinsyning, pr dussin par.

Skor	—: 18
kängor	—: 30
militärkängor	—: 50
remskor	—: 65
» 3 remmar	—: 35

Galoschsyning, pr dussin par.

(Chevreaux) herr-, klistrad	—: 40
herr-, utan klistring	—: 52
(endast gröfre arbeten) herr-, 3 stickningar utan klistring	—: 77
(chevreaux) dam-, klistrad	—: 30
alla damknäppkängor klistrade, 2 stickningar	—: 36
dam-, utan klistring	—: 48

Kappgalosch, pr dussin par.

(Chevreaux) dam-, 1 stickning	—: 40
» 2 stickningar	—: 48

Molierkängor, pr dussin par.

Herr-, med bred bakrem	—: 96
» utan »	—: 74
(endast gröfre arbeten) herr-, 3 stickningar med bakrem	1: 44
» » » utan »	1: 11
dam-	—: 48
chevreaux, dam-, 1 stickning	—: 36

Blad, pr dussin par.

(Chevreaux) herr-, klistrad	—: 24
» utan klistring	—: 30
» » » bockad	—: 36
» » » 3 stickningar	—: 42
(chevreaux) dam-, klistrad	—: 20
» utan klistring	—: 36

Rundsnitt samma priser.

Molierblad, pr dussin par.

Herr-	—: 45
dam-, chevreaux, 1 söm	—: 36
alla andra slag	—: 42

Skofabrik.

Fodersyning, pr dussin.

	Skor.	Kängor.	Militär-kängor.
Baksöm	3	4	6
glidrem	6	10	18
band		5	
bordyr	8	8	10
snörstycke	6	12	23
knappstycke	3	4	
bladfoder	7		
framsöm	4	4	
plös	4	4	
vristbitar för spänne	3	3	

Skärfning.

Herrskor	6
» bockad	7
herrkängor	7
» bockad	8
herrpjäxor	8
damskor	6
» bockad	7
» snörkängor	6
» d:o, bockad	8
» kup. kängor	7
» » »	8

Ringar, pr dussin par.

Skor o. kängor, herr- och dam-	7

Resår, pr dussin par.

Herr- och dam-	30

Silke, tråd och *nålar* betalas:

	Kr.
1 rulle silke 60/3—1,200 mtr	2: 07
1 » » 70/3—1,400 »	2: 42
1 » » 55/3—1,100 »	1: 90
1 » linnetråd —1,200 »	1: 20
1 » bomullstråd —1,000 mtr	—: 40

Nålar 6 öre pr styck.

Stanseriet.

Klistring af randsulor, herr-, dam- och barn (gem. ackord)	—: 32
stansning af klacklappar . pr 100 st.	—: 08
klackspikning, höga klackar » dussin	—: 10
» låga » » »	—: 08

Pinneriet.

Fria tacks och fria spik för framhålning och pinning af randarbete i förhållande, hvad de förut användt. Hvad som förbrukas därutöfver skall betalas af arbetarna själfva.

Genomsytt herrarbete. Framhålning.

	Kr.
Genomsydd, isatt tåkappa	—: 84
smertingskor med besätts	—: 68
» utan »	—: 42
herrtofflor	—: 68

Damarbete. Framhålning.

Skylt	—: 72
öfriga skinnsorter	—: 64
tofflor	—: 56
smerting med besätts	—: 56
» utan »	—: 42

Extra arbete å genomsytt.

Alla A- och B-läster, herr-tåkappor	—: 21
vid C-lästen, enär skylt, spalt eller hästläder	—: 21
vid B, gosslästen	—: 21
alla P- och J-läster damtåkappor	—: 12
alla andra läster enär skylt, häst eller spalt	—: 12
herr, dam, sid- och kapphörn	—: 24
herr-tåpinning 1 när för litet	—: 08
dam-tåpinning & lack dito	—: 06

Rand.

Herr, framhålning	1: —
herr, pinning	1: 25
dam, framhålning	—: 76
dam, pinning	1: —

Extra arbete.

Lacktåhätt pr dussin	—: 36
med sydd klack » »	—: 50
med hel lackgalosch	—: 86
Sulpåläggning pr dussin	—: 08
Rakstiftning » »	—: 05

Genomsyning.

Herr	—: 33
dam	—: 22
barn	—: 18

Maskinverkstaden.

Randmaskinerna.

Randsyning	—: 24
randbankning och ifyllning af botten och gelänk	—: 54

Sulpåläggning.

Sulskärning, fräsning, ritsupptagning	—: 38

För dubbla sulor betalas 20 öre mera.
Fri hjälp af en pojke om minst 14 år gammal.

Aflappning.

Enkla sulor	—: 27
dubbla »	—: 35
Uppstickning pr dussin	—: 24

Ytterlappläggning med stiftning.

Herr, dam och barn	—: 09
» » » » med rättning af klacken	—: 10

Klackfräsning.

Herr och goss	—: 09
dam, höga (14 cm.)	—: 13
dam, vanliga	—: 11
barn	—: 07

Priserna äro utan handfrånfällning af kanten.

Skofabrik.

Frånfällning.	Kr.
Herr	—: 07
dam	—: 05
barn	—: 04
goss	—: 05
smerting	—: 04
randsytt	—: 10

Kantfräsning.	
Herr	—: 17
dam	—: 12
barn	—: 10
goss	—: 17
smerting	—: 10
randsytt	—: 28
Sulinläggning	—: 06

Bottenraspning.	Kr.
Herr	—: 06½
dam och barn	—: 05

Sulpimsning.	
Herr	—: 09
dam	—: 08
barn	—: 07

Klacksvärtning.	
Herr, dam, goss och barn	—: 05

Färga bottnar.	
Herr, dam, goss och barn	—: 03

Polera bottnar.	
Herr, dam och goss	—: 05
barn	—: 02

Öfverenskommelser angående löne- och arbetsvillkor mellan Sveriges handskfabrikantförening och Svenska handskarbetareförbundet.

Handsktillverkning.

I. Prislista för handsktillskärning.

Ackordsprislista:

Vanliga lamm-, sämsk-, gants de Suède-, mocka- och sperrmola.

Dam- och barnhandskar, 1-knapps, 21 öre pr par.

Herrhandskar, 1-knapps, 24 öre pr par.

Renhudar, smaskor, afrikanare, kurländare, kasaner, araber, mexikaner, sudaneser, marockaner, haiti, rådjur och bockskinn.

Dam- och barnhandskar, 1-knapps- 22 öre pr par.

Herrhandskar, 1-knapps, 25 öre pr par.

Get-, föl- och kalfskinn.

Dam- och barnhandskar, 1-knapps, 25 öre pr par.

Herrhandskar, 1-knapps, 29 öre pr par.

Nappa.

Dam- och barnhandskar, 1-knapps, 25 öre pr par.

Herrhandskar, 1-knapps, 27 öre pr par.

Efter vanlig modell 5 öre mera pr par.

Påshandskar.

Dam- och barnhandskar, 1-knapps, 17 öre pr par med 2 ¼ tums rebralängd.

Herrhandskar, 1-knapps, 20 öre pr par med 2 ½ tums rebralängd samt 2 öres tillägg pr par för hvarje öfverstigande knapplängd.

Kil till påshandskar betalas med 3 öre mera pr par.

Handskurna påshandskar betalas med 4 öres tillägg pr par.

Till hvarje öfverstigande knapplängd beräknas 1 tum.

Hvarje öfverstigande knapplängd betalas med 2 öres tillägg pr par, detta gäller alla skinn- och handsksorter.

Dogg, foder och stick af alla skinnsorter 1 öre mera pr par.

Hvita outtvättade af alla skinnsorter 2 öre mera pr par.

Halfhandskar, 7 öres afdrag pr par.

Handskurna handskar, 7 öres tillägg pr par.

Krimerhandskar, 14 öre pr par.

Uttertyg, 10 öre pr par.

Beställda intill 3 par 4 öres tillägg pr par.

Rebralängden beräknas 2 tum för 1-knapps dam, 2 ¼ tum för 1-knapps herr. Till nappa, foder och stick 2 ½ tum för 1-knapps herr och 2 ¼ tum för 1-knapps dam.

Ofvankanter till runda hörn, 2 öre pr par.

Tillskärning af extra slitskanter, 12 öre pr dussin.

Hvita kanter eller underkanter, till maskin 10 öre pr dussin, handskurna 12 öre pr dussin.

Skinnflottning, 10 öre pr dussin.

Uthuggning till tambur, 5-radig 17 öre, 3-radig 14 öre pr dussin.

Repressering af handskar och inläggning af stråler, kulört 30 öre pr dussin, svart och hvitt 27 öre pr dussin.

Tillskärning af pälsfoder, som ej debeseras, 13 öre pr par.

Handsk-tillverkning.

Tillskärning af vanliga foder, 2 öre pr par, med stråler 4 öre pr par.

Kil eller stropp till alla slags handskar, 3 öre pr par.

Utterskinn till kragar, intill 5 tums höjd, 12 öre pr par med 2 öres tillägg för hvarje öfverstigande tumslängd.

Dulering och remaillering af skinn, stora sämsk- och bockskinn 50 öre pr styck, vanliga glacé och gant de Suède 33 öre pr styck.

Tillskärning af slipade eller dulerade skinn, 25 % afdrag, då ingen efterdulering förekommer, detta gäller endast vanliga glacé.

Alla handskar med dubbel innerhand 12 öres tillägg pr par.

Öfverstigande å denna prislista angifna rebralängd beräknas som full knappslängd.

Pressning af handskar.

Gants de Suède, mocka, nappa eller handskar med pälsfoder eller dubbel innerhand, 35 öre pr dussin.

Alla öfriga sorter 30 öre pr dussin. Päs 25 öre pr dussin.

Alla handskar öfver 6-knapps längd, 12 öre mera pr dussin.

Skall pressning utföras af tillskärare, ökas lönen med 5 öre pr dussin. (Härmed menas, då skärare tages ifrån sitt tillskärningsarbete till pressning.)

Svartning 17 öre pr dussin.

Gnidning och vändning af handskar 2 öre pr par.

Minimilön.

Minimilön för veckoarbetare 26 kronor pr vecka.

Lärlingar.

Lärotid 4 år. Högsta antal lärlingar å hvarje fabrik 2 stycken. Fabrikant med 6 tillskärare äger rätt att hafva 2 lärlingar, under detta antal endast 1 lärling. Och skall lärling för vinnande af full yrkesduglighet uteslutande ägnas åt yrket.

Aflöning: första året 5 kr., andra året 7 kr., tredje året 9 kr. och fjärde året 12 kr. pr vecka.

Allt s. k. halfstycksarbete afskaffas.

Arbetstid.

Arbetstiden 56 timmar i veckan, så fördelade: de 5 första dagarna 10 timmar pr dag, lördagen 6 timmar.

Aflöningsdag.

Aflöning utbetalas senast kl. ½3 lördags e. m., då allt arbete afstannar för veckan.

Öfvertidsarbete.

Öfvertids- och helgdagsarbete betalas med vanlig ackordslön och därjämte med hälften af gällande timlön, beräknad efter minimiveckolön.

Rengöring.

All rengöring å arbetslokalerna måste ske efter slutad arbetstid.

Meningsskiljaktigheter.

Vid förekommande tvistigheter eller nya skinnsorters införande har fabrikant att öfverenskomma med afdelningsstyrelsen på platsen.

Då eventuellt viktiga frågor förekomma, hänskjutas dessa till en permanent skiljenämnd, som af fabrikanter och arbetare tillsättes med två från hvardera håll, om icke dessa uppnå enighet, tillkallas en opartisk femte man.

Några som helst trakasserier får inte förekomma från någon af parterna.

Giltighetstid.

Denna prislista är gällande från och med den 8 okt. 1907 med 2 månaders uppsägning.

Godkänd:

Lund den ..... 1907.

För *Sv. handskfabrikantförening.* För *Sv. handskarbetareförbundet.*

II. Prislista för sömnad å handskar.

A.

Tambur.

Fyrradig med groft silke pr dussin . .	1: —
» » fint » » » . .	—: 80
» knut » » » . .	—: 85
Tvåradig » » » . .	—: 65
Bella Tambur » » . .	—: 67
Eifel » » » . .	—: 65
Ögla » » » . .	—: 90
Treradig slätt Tambur » » . .	—: 65
Tvåradig » » » » . .	—: 55
Enradig » » » » . .	—: 40
Tambur mellan under » » . .	—: 25

Randning i kastmaskin.

Vanlig enkel med fint silke eller tråd pr dussin 36 öre.

Med gröfre silke pr dussin 42 öre.

Femradig randning pr dussin 60 öre.

Stickhandskar.

Glacéhandskar, helstick 1-knapps, 50 öre pr par.

Nappa och renhud, helstick 1-knapps, 52 öre pr par.

Halfstick, 1-knapps, 32 öre pr par.

Foder, helstick 1-knapps, 60 öre pr par.

Foder, halfstick 1-knapps, 42 öre pr par.
Förstick, 21 öre pr par.
Hel- och halfstick med klistradt foder, 5 öres förhöjning pr par.
Alla handskar öfver 1-knapps, 2 öres förhöjning för hvarje knapphålslängd.
Tumstick, 7 öre pr par.
Kringstickad kant 1 gång, 36 öre pr dussin.
Uppstick, 4 öre pr par. Med 1 kringstick 8 öre, med 2 kringstick 10 öre pr par.

Rundsömshandskar.

Nappa, gants de Suède, föl, mocka och getskinn, dam 1-knapps, 21 öre pr par, herr 1-knapps, 22 öre pr par.
Lamm, afrikanare och tvättskinn, dam 1-knapps, 19 öre, herr 1-knapps, 20 öre.
Halfhandskar, 1-knapps, 12 öre pr par.
Eftersömshandskar, 1-knapps, 13 öre par.
Alla handskar öfver 1-knapps, 2 öres tillägg pr par för hvarje knapplängd, då knapphål eller lapp skall sys samt, där ej så sker, 1 öres afdrag för hvarje knapplängd.
Handskar med bendel utan fälld kant, 1-knapps 16 öre pr par samt 1 öres tillägg för hvarje knapplängd.
Handskar med dubbel slitskant betalas med 2 öre mer än vanlig snoddkant.

Foderhandskar.

1-knapps, sydda utan foder 18 öre pr par. Påshandskar sydda 10 öre pr par.
Eftersömshandskar, med klistradt foder, 18 öre pr par.
Rundsöm af påstummar 5 öre pr par. Rundsöm af påshandskar 5 öre pr par.
Spjut till ränder, handsydda 8 öre pr par, maskinsydda 4 öre pr par.
Träckling af foder, utan strålar 14 öre pr par, med strålar 10 öre pr par.
Syning af påsfoder, 6 öre pr par. Isättning af påsfoder, 3 öre pr par. Isättning af stropp, 5 öre pr par.
Lacksöm, 50 öre pr par.
Syning af pälsfoder, 18 öre pr par. Isättning af pälsfoder 10 öre pr par.
Päls till påshandskar, 10 öre pr par.
Bräm 5 öre pr par.
Musketörhandskar, under 8-knapps, 25 öre pr par, öfver 8-knapps, 5 öres förhöjning pr par och ytterligare 5 öres förhöjning för gants de Suède, get och mocka.
Handfälld ofvankant, 3 öres förhöjning för alla handskar.
Syning af foder, trikå med strålar, 10 öre pr par, utan strålar 5 öre pr par. Sidenfoder 7 öre pr par.
Foder af skinn betalas lika med handskar. Foder sydda med klistradt foder 5 öres förhöjning pr par.
Alla beställda handskar, som understiga 6 par betalas med 4 öres tillägg pr par.

Handsk-tillverkning.

Allt arbete utlämnas direkt från fabrikerna.
All tråd äfven fälltråd lämnas *gratis* af fabrikanterna.
Maskin till stickning och snoddning lämnas äfven *gratis* af fabrikanterna.
Inga flickor under 15 år får användas å fabrikerna.
Minimilön å fabrikerna 15 kr. pr vecka i landsorten, i Stockholm 17 kr.
Inga trakasserier får förekomma.
Skulle handskar förekomma, som kräfver mer eller mindre arbete, äger afd.-styrelsen jämte fabrikanten rätt att öfverenskomma om betalningen för detsamma.

B.

Däntade handskar.

	Öre.
Glacé, 1-knapps . . . . . pr par	17
Gants du Suède och Mocka 1 knapps » »	19

Muskutör.

2-knapps . . . . . pr par	21
3- » . . . . . » »	23

Gants du Suède, muskutör.

2-knapps . . . . . pr par	23
3- » . . . . . » »	25

Halfhandskar.

1-knapps . . . . . pr par	9

Tvättskinn med gnidning och vändning.

1-knapps . . . . . pr par	19

Foderhandskar.

Däntade, jämte foder helt färdiga, 1-knapps . . . . . pr par	26
Foderhandskar 1-knapps, däntade, sydda till infordring utan fälld kant . . . . . » »	14
Foderhandskar 1-knapps, däntade, sydda till infordring med fälld kant och slits . . . . . » »	17
Isättning af foder utan stråler . . » »	10
» » » med » . . » »	5
Handskar med klistradt sidenfoder 1-knapps . . . . . » »	19
Handskar med löst sidenfoder färdigsydda 1-knapps . . . . . » »	28
Handskar med klistradt trikåfoder 1-knapps . . . . . » »	21

Stickade däntade handskar.

Helstick 1-knapps . . . . . pr par	33
Halfstick utan stickad kant . . . » »	16
» med » » . . . » »	18
» 1-radig snoddning . . . » »	4
» 2- » » . . . » »	8
1 stickning kring däntan . . . . . » »	3
2 stickningar » » . . . . . » »	6
Tumstick . . . . . » »	4

Handsktillverkning.

Eftersömnad å halfstick. Öre.

1-knapps	pr	par	10
Barnhandskar betalas lika med damhandskar.			
För hvarje öfverstigande här angifna knapplängder tillägges	»	»	2
Detta gäller alla handsksorter.			
Stickning af kant och slits å vanligt sydda handskar:			
1 gång	»	»	3
2 gånger	»	»	5
Handskar med dubbel slitskant tillägges	»	»	2

Däntning.

Med tråd	pr	dussin	30
Med vanligt silke	»	»	32
Med tambursilke	»	»	38
Femradig däntning	»	»	47

Foder sydda i kastmaskin.

Med stråler	pr	dussin	120
Utan »	»	»	48
Foder af päls och skinn, utan lagning	»	»	120
Sys foderna i vanlig symaskin, uppgöres priset härför af fabrikanten och sömmerskan.			

Påshandskar.

Sydda, fullt färdiga, med gummi	pr	par	16
Påshandskar med insatt kil och gummi	»	»	9
Pås med slits till knapp	»	»	7
» utan slits	»	»	5
Isättning af kil	»	»	1
Syning af påsfoder trikå	»	»	4
Isättning af »	»	»	3
Päls i påshandskar	pr	par	5
Isättning af bräm	»	»	5

Tambur. Öre.

Fyrradig, groft silke	pr	dussin	96
Fyrradig, fint »	»	»	75
Treradig, knut	»	»	75
Tvåradig »	»	»	60
Bella tambur	»	»	67
Eifel »	»	»	60
Ögle »	»	»	85
Treradig slät	»	»	60
Tvåradig »	»	»	50
Enradig »	»	»	30
Tambur mellan ränder	»	»	25

Maskin till stickning och snoddning lämnas *utan afgift.* All *tråd*, äfven fäll och agrafftråd samt silke lämnas *gratis.*

Om handskar förekomma, på hvilka arbetssättet är olika, så att arbetet för sömmerskorna antingen ökas eller minskas utöfver det vanliga, äger fabrikanterna och sömmerskorna rätt att öfverenskomma om skillnaden i arbetspriset.

Möjligen förekommande nya handsksorter betalas i enlighet med denna prislista.

Enstaka beställda par handskar, intill högst 3 par, tillsändas och afhämtas af fabrikanten.

Allt arbete skall aflämnas och afhämtas innan kl. 8 e. m.

Aflöning utbetalas senast kl. 8 fredag afton.

Vid antagandet af nya sömmerskor äga *organiserade sömmerskor företräde.*

Inga *trakasserier* få förekomma.

Denna prislista är gällande från den 8 oktober 1907 med 2 månaders uppsägning.

Godkänd:

Lund den ..... 1907.

För *Sv. handskfabrikantförening.* För *Sv. handskarbetarförbundet.*

Buntmakerier.

Arbetsaftal mellan Pälsvaruarbetareförbundets stockholmsafdelning och arbetsgifvare inom pälsvarubranschen i Stockholm.

§ 1.

Bestämmelser angående lärling.

Mom. 1. Lärlingsantalet bestämmes efter 1 på hvarje påbörjadt 4-tal utlärd arbetare.

Mom. 2. Lärling, som under 4 år varit sysselsatt med tillskärning, bör efter denna tid bekomma bevis som utlärd, och är principal skyldig tillse, det lärling blir i tillfälle att tillägna sig alla de bidetaljer, som erfordras för att kunna tillverka ett antagligt prof.

Mom. 3. Begynnelselön för lärling är 8 kronor. Efter ½ år 10 kr., efter 1 år 12 kr., efter 1½ år 14 kr., efter 2 år 16 kr. och efter 3 år 18 kr.

§ 2.

Bestämmelser angående utlärd arbetare.

Mom. 1. Veckolönen för utlärd arbetare utgår 1:sta året efter lärotidens slut med 21 kr., 2:dra året 24 kr., 3:dje året 27 kr. samt 4:de året 30 kr.

Mom. 2. Arbetsveckan räknas efter 54

timmar och fördelas efter ömsesidig öfverenskommelse.

Mom. 3. Öfvertidsarbete med 50 proc. förhöjning de två första timmarna efter ordinarie arbetstids slut. Däröfver, samt sön- och helgdagsarbete med 100 proc. förhöjning.

Mom. 4. 1:sta maj slutar arbetet senast kl. 1 e. m.

Mom. 5. Afdrag för helgdagar samt 1:sta maj göres ej. *Buntmakerier.*

Mom. 6. Detta aftal gäller 1 år i sänder, räknadt från 1:sta oktober 1907, med 3 månaders ömsesidig uppsägning.

Mom. 7. Med detta aftal garanteras årskondition. Repressalier under någon form få ej förekomma å någondera sidan. Ej heller reducering af event. högre löner.

(Underskrifter saknas å det till Kommerskollegium inkomna exemplaret.)

Prislista för Skromberga med omnejds toffelmakeriarbetare.

Trätoffeltillverkning.

Ackordspriser.

Bottenarbete.

Mansbottnar	pr par	28	öre
Pojkbottnar fr. o. m. 10½ till 9 tum	» »	22	»
» fr. 9 tum till de minsta	» »	19	»
Frunsbottnar, såväl skefva som raka	» »	21	»
Flickbottnar fr. 9¾ tum t. de minsta	» »	18	»

Spikning.

Vanliga tofflor	pr par	10½	öre
Träkapptofflor	» »	15	»
Träskor	» »	12	»

För ändring af fabriksbottnar blir priset efter bottnarnas beskaffenhet och enligt öfverenskommelse.

Daglön.

Daglön, då arbetet påfordrar sådan, utgår med kr. 3: 25.

För nybörjare eller mindre yrkeslärda bör beräknas efter deras normalarbetsförtjänst.

Lärlingsbestämmelser.

Lärling skall kunna utföra ett godkändt arbete, innan full likvid erhålles, och bör lärotiden beräknas till ett år.

Företrädesrätt för fackföreningsmedlemmar.

Arbetsgifvare förbinder sig att företrädesvis sysselsätta fackföreningsmedlemmar, då sådana finnas att tillgå, samt påverka nyintagna arbetare att ingå i fackförening, då därom från föreningens sida gjorts anmodan.

Giltighetstid.

Detta aftal gäller från den 1 juni 1906 till den 1 juni 1908 med två månaders ömsesidig uppsägning. Uppsäges ej aftalet, anses detsamma förnyadt för ett år i sänder.

Skromberga den 26 maj 1906.

Å sektionen n:r 1, Skromberga och omnejds toffelmakeriarbetarefackförenings vägnar.[1]

Aftal angående lönetariff, stängnings- och arbetstider samt öfriga ordningsfrågor att vara gällande på Stockholms rak- och frisersalonger emellan Frisörföreningen, här nedan kallad föreningen, å ena sidan samt Svenska frisörbiträdesförbundet, afd. n:r 1, här nedan kallad afdelningen, å andra sidan.

Barberare och perukmakare.

Veckolön.

§ 1.

Manligt biträde, som fyllt 18 år, varit i yrket i fyra år samt lärt sig detsamma enligt föreningens nu gällande bestämmelser och sålunda är väl kunnig i rakning och klippning, skall erhålla å andra klass affärer i lön 21 kronor pr vecka från och med den 1 juni 1907 till och med den 31 maj 1908, samt därefter för samma ålder och kompetens, så länge detta aftal varar, 23 kronor pr vecka.

§ 2.

Manligt biträde, som fyllt 21 år, lärt sig yrket enligt föreningens bestämmelser och sammanlagdt tjänstgjort uti detsamma uti minst sex år samt är fullt kompetent i rakning, klippning och frisering,

[1] Sektion af Sv. grof- och fabriksarb.-förb:s afd. 29.

Barberare och perukmakare.

skall erhålla å andra klass affärer i lön 25 kronor pr vecka från och med den 1 juni 1907 till och med den 31 maj 1908, samt därefter, så länge detta aftal omfattar, för samma ålder och kompetens 27 kronor pr vecka.

§ 3.

Manligt biträde, som är fullt kompetent uti allt hvad till yrket hörer, skall erhålla å första klass affärer från och med den 1 juni 1907 och så länge detta aftal omfattar 29 kronor pr vecka, samt fortfarande få åtnjuta alla extra inkomster, som förefunnits å tiden före detta aftals träffande.

§ 4.

Kvinnligt biträde, som fyllt 18 år, och tillhört yrket i fyra år, samt lärt sig rakning och hvad därtill hörer i enlighet med föreningens bestämmelser, skall åtnjuta i lön från och med den 1 juni 1907 till och med den 31 maj 1908 20 kronor pr vecka, samt därefter, så länge detta aftal omfattar, 22 kronor pr vecka.

§ 5.

Kvinnligt biträde, som fyllt 21 år, tillhört yrket i minst sex år, samt är fullt kompetent i rakning och hvad därtill hörer, skall åtnjuta i lön från och med den 1 juni 1907 till och med den 31 maj 1908 23 kronor per vecka, samt därefter 25 kronor pr vecka.

Arbetstid.

§ 6.

Rak- och frisérsalong skall öppnas alla söckendagar kl. 8 f. m. samt stängas alla dagar med undantag af sön- och helgdagar samt lördags- och helgdagsaftnar kl. 8 e. m. Lördags- och helgdagsaftnar skola affärerna stängas senast kl. 10 e. m.

§ 7.

Å alla sön- och helgdagar, där icke här annorlunda föreskrifves, skola affärerna under juni, juli, aug. och sept. månader öppnas kl. 8 samt stängas kl. 11 f. m., samt öfriga månader öppnas kl. 9 f. m. och stängas kl. 1 e. m.

§ 8.

Fridagar.

Å annandag påsk, annadag pingst, midsommardagen och juldagen skola affärerna hållas stängda, jämväl skall, då nyårsdagen och Maria bebådelsedag infalla omedelbart före eller efter söndag, den senare af de sålunda uppkommande dubbelhelgdagarna hållas stängd. Då midsommardagen infaller på lördag, skall det då hållas öppet till kl. 11 f. m. och därpå följande söndag stängd.

§ 9.

Första maj.

1 maj skola affärerna stängas kl. 2 e. m., dock ej då denna dag infaller på lördag.

Ledighet.

§ 10.

Hvarje helgfri vecka skall biträde å en ömsesidigt öfverenskommen söckendag åtnjuta ledighet från kl. 3 e. m., från hvilken tid äfven middagstiden inräknas.

§ 11.

Biträde skall åtnjuta en timmes middagstid.

§ 12.

Semester.

Biträde, som innehaft plats från 1 maj, skall å ömsesidigt öfverenskommen tid under sommarmånaderna, juni, juli eller augusti åtnjuta sex dagars semester, och får söndag däri inberäknas, dock äger principal rätt att uppdela semestertiden uti 2 perioder, men skall då den ena perioden innehålla minst 4 dagar.

Gruppindelning.

§ 13.

Affärer, som nu skola räknas till 1 klass och tillämpa 1 klass prislista, samt betala 1 klass biträdeslöner, äro för närvarande följande: — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 14.

För att annan affär än här föreskrifna skall få räknas till 1 klass, eller för att någon af de här angifna 1 klass affärerna skall få räknas till 2 klass fordras, att föreningen och förbundet därom skall fatta samstämmiga beslut. Skulle affärsinnehafvaren vara missnöjd med det sålunda fattade beslutet, äger han rätt att därom klaga till föreningens styrelse, och får då frågan hänskjutas till skiljedomstol, sålunda sammansatt, att föreningens styrelse tillsammans med afdelningens styrelse utse tre skiljedomare, samt affärsinnehafvaren utser tre, hvilka sex sålunda valda skiljedomare utse den sjunde, och skola då dessa sju utgöra skiljedomstol, samt få de konstituera sig efter godtfinnande, men äro skyldiga att åtta dagar

efter det de blifvit utsedda inkomma till de respektive styrelserna med sin skiljedom.

§ 15.

Biträdes yrkesskicklighet.

Då biträde lärt på annan plats än i Stockholm, och det visar sig, att han icke besitter den kompetens i förhållande till ålder och lärotid, som föreskrifves i detta aftal, äger principal rätt att hos föreningens styrelse därom anföra klagomål, och får då föreningens och förbundets styrelser utse hvar sin yrkesman, hvilka skola undersöka yrkesskicklighet samt på nöjaktigt sätt slita tvisten.

Ordningsregler.

§ 16.

Biträde skall, då tid därtill finnes, fullständigt expediera hvarje kund.

§ 17.

Under arbetstiden får ej förtärande af spirituösa drycker förekomma, likaledes är tobaksrökning å arbetslokalen för personalen förbjuden.

§ 18.

Biträde äger ej rätt att för principal eller egen räkning utföra något arbete utom affären, efter stipulerade stängningstider, äfven å fridag eller semester gälla samma bestämmelser.

Aftalets helgd m. m.

§ 19.

Föreningen och afdelningen skola gemensamt med all makt tillse och genomdrifva, att detta aftal till alla delar hålles.

§ 20.

Barberare och perukmakare.

När biträde eller principal bryter mot detta aftal, skall den lidande till sin respektive organisations styrelse därom rapportera, och då styrelsen funnit klagomålet befogadt, skall sådan fråga hänskjutas till skiljedom, i enlighet med hvad paragraf fjorton föreskrifver. På enahanda sätt skall äfven förfaras, då tvist uppstått emellan föreningen och afdelningen angående detta aftals tolkande.

§ 21.

Afdelningen förbinder sig, att ingen af dess medlemmar antager plats å affär, där icke de af föreningen stipulerade prislistorna hållas samt skall med all makt söka förhindra, att utom afdelningen stående biträden antager plats å dylik affär.

§ 22.

Alla kostnader för detta aftals upprätthållande skola emellan föreningen och afdelningen lika delas, men är föreningen skyldig att ensam bestrida de kostnader som kunna uppstå för upprätthållande af de af föreningen bestämda prislistorna.

§ 23.

Giltighetstid.

Denna öfverenskommelse skall gälla under en tid af tre (3) år, från och med den 1 juni 1907 till och med den 31 maj 1910, och anses vara förlängdt med ett år i sänder, därest det icke af endera parten uppsäges senast tre (3) månader före förfallodagen.

Med denna öfverenskommelse, som är upprättad i 2:ne lika lydande exemplar, af hvilka hvardera parten tagit hvar sitt, förklara vi oss fullt nöjda försäkra

Stockholm den 15 maj 1907.

(Underskrifter saknas å den till Kommerskollegium insända afskriften.)

Löne- och arbetsaftal med N. N. tvättinrättning och därstädes anställda arbetare tillhörande Sv. textilarbetareförbundets afd. n:r 41.

Tvättinrättning.

Arbetstid.

Arbetstiden skall oberäknadt nödiga måltidsraster, utgöra 60 timmar pr vecka, fördelade sålunda: kl. 7 f. m.—12 midd., 1,30—6,30 e. m. med ¼ timmas rast på förmiddagen och ¼ timme på eftermiddagen.

Minimilöner pr timma.

Kvinnliga arbetare, fyllda 18 år, sysselsatta med strykning, mangling och tvättning, och som besitta 6 månaders vana vid arbete 17 öre.

efter 1 års vana . . . . . 18 »
med mindre än 6 mån. vana . . . . . 16 »

Öfriga kvinnliga arbetare, fyllda 18 år resp. 16, 17, 15 öre.

Kvinnliga arbetare, fyllda 15—16—17—år, resp. 13—14—15 öre.

Med mindre än 6 mån. vana: 1 öre mindre pr timma.

Tvätt-inrättning.

Ackordslöner.

För stärkning och strykning af:

Stärkskjortor med manschetter . .	17½ öre
» utan » . . .	13½ »
Kragar, raka	2½ »
» nerliggande och dubbla . .	3½ »
Förhäng	5 »
» med foder och veck . . .	6½ »
Manschetter, pr par	4½ »

Allt pr godkändt arbete.

Öfvertidsarbete.

Arbete, som utföres utom ordinarie arbetstid emellan 6 f. m.—9 e. m., betalas med 25 % förhöjning å gällande löner. Allt annat öfvertidsarbete betalas med 50 % förhöjning. Åt ackordsarbeterskor utbetalas resp. 5 och 10 öres förhöjning pr timma.

Ersättning för olycksfall i arbetet.

Arbetare, som skadats i arbetet, erhåller i ersättning 1 kr. pr dag under tiden från och med första dagen efter det skadan skedde.

Arbetsgifvares rätt.

Arbetsgifvare äger rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet, samt begagna arbetare från hvilken förening som helst eller stående utanför förening.

Fridagar.

Infaller 1 maj en arbetsdag, är arbetet den dagen inställdt.

Föreningsrätten.

Arbetare äga full och oinskränkt föreningsrätt i den mening, att hvarje arbetare äger fullkomlig frihet tillhöra den förening hon själf önskar eller stå utanför förening.

Uppsägning af anställning.

Å ömse sidor gäller en uppsägningstid af 8 dagar.

Agitation.

Agitation, af hvad slag det vara må, på arbetsplatsen är förbjuden. Ofverträdelse härutinnan berättigar arbetsgifvaren att genast afskeda arbetaren.

Aftalstidens längd.

Detta aftal träder i kraft den 1 november 1906 och gäller intill samma dato 1908. Skulle icke uppsägning från någondera sidan äga rum senast 3 kalendermånader före aftalstidens utgång, anses aftalet vara förlängdt för en tid af ett år i sänder.

Förestående aftal, som af båda parterna undertecknats och hvaraf exemplar växlats, förbinda vi oss att efterfölja, under den tid som i aftalet är stadgadt.

N. N. den 8 november 1906.

För *N. N. tvättinrättning.*

För *Svenska textilarbetareförbundets afdelning n:r 41.*

För *Svenska textilarbetareförbundet.*

VII. Läder-, hår- och gummivaruindustri.

Läder-fabrik.

Löne- och arbetsaftal emellan Aktiebolaget Stockholms förenade läder- och remfabriker och Svenska läderarbetareförbundets afdelning n:r 8.[1]

Arbetstid.

§ 1.

Arbetstiden utgår med 57¾ timmar i veckan, fördelad på 10 timmars arbetsdag, utom lördagar, då den är 7¾ timmar.

De fem stora helgdagsaftnarna afslutas arbetet efter 5 timmars arbete på förmiddagen eller kl. 12,45 e. m.

Öfvertidsarbete.

§ 2.

Öfvertidsarbete betalas med 25 % förhöjning och nattarbete med 50 % samt söndagsarbete med 100 %.

Öfvertidsarbete räknas från kl. 6,10 f. m. till kl. 7,10 f. m. samt från kl. 6,45 e. m. till kl. 8,30 e. m., lördagarna från kl. 6,10 f. m. till kl. 7,10 f. m. och kl.

[1] Ackordspriserna hafva uteslutits.

3,45 till 8,30 e. m.
Nattarbete räknas från kl. 8,30 e. m. till 6,10 f. m.
Öfvertidsprocent beräknas endast för timlönsarbeten.

Ackordsprislista.

§ 3.

Vid fabriken skola ackord i enlighet med nedanstående lista hädanefter utgå:

Koläder.

	Öre.
Kalkhuset:	
ox- och tjurhudar	00
kohudar	00
Färghuset:	
allt dithörande arbete	00
Ströhuset:	
ströning (incl. rengörning af karen)	00
dragning (incl. bortkörning af begagnad bark)	00
omströning af kruponger	00

Obs! Pumpning ej inberäknad, bark framburen.

Sulläder.

Kalkhuset:	
skärning, strykning samt allt förarbete	00
Färghuset:	
allt dithörande arbete jämte klyfning	00
Ströhuset:	
ströning på försänk	00
» » fast	00
dragning	00
Valkhuset:	
garvalkning, vattenvalkning samt dithörande arbeten från hiss på bock	00
affall från randl. (pr hud randl.) (hvaraf för halsar 1 öre och för bukar 1 öre, allt pr par)	00
ombrytning af remläder (pr hud reml.)	00
blekning	00
våtpressning och utfällning	00
» af helt koläder	00
» » reml. (däraf krupong 5, hals 3 och buker 2 öre)	00
» » randl.-affall (hals $^3/_4$ öre, pr par bukar $^3/_4$ öre,	00

Obs. Tages på bock, hänges på bock.

Färdiggörning.

Koläder	00
Remlädersaffall pr reml.-hud (hals 10 öre, par bukar 20 öre)	00
Randlädersaffall pr randl. (hals 6 öre, par bukar 12 öre)	00

Remläder.

Färdiggörning (däraf blanschering 6 öre samt bogstycke 14 öre), (föregående arbete inbegripet i kol. ackord)	00

Ofvanläder.

Kalkhuset:	
kohudar	00
tjurhudar (platt läder)	00
Färg- och ströhuset:	
för allt arbete incl. rengörning af färger (däraf fargning 10 öre, ströning 5 öre, dragning 6 öre, eftergarfning och vattenvalkning 14 öre)	00

spalt ej inberäknadt.

Verkstadsarbete å ofvanläder.

Hela arbetet (äfven falsning af ben och bukar)	00
färdigarbetning af vaxspalt (utom falsning)	00
smörjning och maskinfalsning af vaxspalt	00
smörjning och maskinfalsning af foderspalt	00
sortering, oljning och upphängning af prässpalt	00
falsning och tågning af randl.-buk, pr par	00
» » » » » -halsar	00
Kalkspalt-maskinskötare:	
(fast) 25 hudar pr dag	00
därutöfver » » »	00
affall (hals 3 öre, par buk 2 öre)	00
Randläder:	
maskinvaskning	00
färdiggörning	00
tillkommer för svart randl. pr hud	00

Kromafdelningen.

Hela kromarbetet pr □-fot	00

Barkmalning.

(I den mån de här olika sorterna användas) pr ton	00
barkbarning	00

Extraktionsverket.

Pumpare och kokare enligt kontrakt.

Vid de fall, då ackord enl. ofvanstående ej kunna erbjudas, betalas med timlön.

Om under den tid, då detta aftal är gällande, sådan förändring af arbetsmetoden göres, att ett större eller mindre antal arbetare för något lag behöfves än vid tiden för detta aftals träffande, skall särskild öfverenskommelse göras om motsvarande förändring af ackordspriset för ifrågavarande arbetslag.

Timpenning.

§ 4.

Vid de tillfällen, då ackordsbetalning ej kan ifrågakomma, är timpenningen för fullt arbetsdugliga, yrkeslärda arbetare eller de, som sysselsättas vid bord-, bom- och bockarbete samt arbetare vid mera

Läderfabrik.

fordrande specialmaskiner, samt spalt-, fals-, stöt-, narfsättnings-, vask-, stoll-, slag-, press-, skär- och strykmaskiner samt färg-, stö-, drifhus och torkbasar, gar-, smörjvalkare och vana saltkällarearbetare, 40 öre. För fullt arbetsdugliga, yrkesvana hjälparbetare utgör lönen 38 öre pr timme. För nyintagen, arbetsduglig, ej yrkeslärd arbetare betalas under de två första månaderna 33 öre pr timme. Minderåriga, ålderstigna eller icke fullt arbetsdugliga betalas enligt i hvarje särskildt fall träffad öfverenskommelse. Vid ackordsarbete garanteras den i denna § bestämda timpenningen som minimilön.

Fullgodt arbete.

§ 5.

Arbetaren är skyldig att utföra ett såväl till kvalitet som kvantitet fullgodt arbete. Om ett färdigt parti visar sig underhaltigt på grund af vårdslöshet vid färdiggörningen, skall detsamma af arbetslaget omarbetas utan särskild ersättning.

Olycksfallsförsäkring.

§ 6.

Alla arbetare äro enligt lag försäkrade i försäkringsbolaget Bore, och bekostas afgifterna härför af bolaget, men har bolaget dessutom i samma försäkringsbolag försäkrat hvarje gift arbetare till 2,000 kr. och hvarje ogift till 1,000 kr., och betalar bolaget härför halfva försäkringsafgiften och arbetarne den andra hälften, som inbetalas i förskott, af gift arbetare med 15 öre och af ogift arbetare med 5 öre i veckan.

Naturaförmåner.

§ 7.

Förskinn lämnas de arbetare, hvars arbete sådant kräfver. Behöfliga arbetshandskar utlämnas hvarje vecka, dock högst 5 par. Damasker tillhandahålles till kr. 1,50 pr par.

§ 8.

Bolaget åtager sig att för de arbetare, som nödgas bo i staden, tillhandahålla årsbiljett å Stockholm—Saltsjöns järnväg mellan Järla och staden mot amorteringsskyldighet för hvarje sådan arbetare af en krona i veckan, som afdrages vid aflöningstillfället och ikläder sig afdelningen godtgörelse af den förlust, som för bolaget kan uppstå genom tillhandahållandet af dylika biljetter.

Uppsägningstid.

§ 9.

Å ömse sidor gäller en uppsägningstid af åtta dagar utom för arbetare med månadslön, för hvilka gälla en månads ömsesidig uppsägning.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 10.

Arbetare äge full och oinskränkt föreningsrätt i den mening, att en hvar arbetare må efter eget frivilligt afgörande tillhöra hvilken organisation, han önskar, eller stå utanför organisation.

Arbetsgifvaren äger rätt att fritt antaga eller afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet samt att begagna arbetare från hvilken förening som helst, eller arbetare stående utanför förening.

All agitation, af hvad slag det vara må, är å arbetsplats förbjuden.

Ordningsregler.

§ 11.

Vid fabriken gällande fabriksordning godkännes till noggrann efterföljd. Bryter arbetare mot § 5 i detta aftal eller begår förseelse, som enligt fabriksordningen medför afsked, äger arbetsgifvaren rätt afskeda honom utan uppsägning.

Giltighetstid.

§ 12.

Detta aftal gäller under två år från den 28 maj innevarande år med tre månaders ömsesidig uppsägning.

Uppsägning af aftalet från någondera sidan skall åtföljas af fullständigt förslag till nytt aftal.

Sker ej uppsägning inom föreskrifven tid, gäller detta aftal ytterligare ett år och så vidare år från år.

Stockholm den 28 februari 1907.

Aktiebolaget Stockholms förenade läder- & remfabriker.

Kemisk-tekniska kvarn- och läderarbetareförbundet.

Emellan Hälsingborgs gummifabriks aktiebolag i Hälsingborg å ena sidan och de vid Hälsingborgs gummifabriks aktiebolag anställde arbetarne å andra sidan är i dag följande aftal träffadt. [1]

Gummifabrik; manliga arbetare.

§ 1.

De manlige arbetarne i fabriken, som åtnjuta full daglön, garanteras en minimilön af:

år 1907 efter den 1 juli kr. 3.50 pr dag,

år 1908 från den 1 januari kr. 3,55 pr dag,

år 1909 till den 1 juli kr. 3,60 pr dag,

allt efter 10 timmars arbetsdag.

§ 2.

Aflöningen till: sulskärare, lackerare, tillskärare, stångbärare, skoaftagare och uppersskärare beräknas efter det antal par galoscher, som dagligen upplästas, sålunda att

a) sulskärarne erhålla 00/000 öre pr par;

de för arbetet erforderliga minderåriga — nu en pojke — aflönas af fabriken särskildt;

b) lackerarne erhålla 00/000 öre pr par;

förmannens lön betalas af fabriken med 40 öre i timmen 1907, 40 ½ öre 1908 och 41 öre i timmen 1909;

c) tillskärarne inklusive i tillskärningssalen anställde pojkar erhålla 000/000 öre pr par;

förmannen N. N. erhåller extra 10 öre pr timme för sitt arbete såsom förman;

d) stångbärarne och skoaftagarne erhålla gemensamt 00 öre pr par;

e) uppersskärarne erhålla 00 öre pr par, och fabriken betalar dessutom 4 kr. i veckan till förmannen.

§ 3.

Då någon ny sulskärare behöfver antagas, aflönas han af fabriken med i fabriken gällande daglön, till dess att han kan skära 360 par sulor på 10 timmars arbetsdag, hvilket han bör kunna göra efter 3 veckors arbete.

Under tiden härför afräknas naturligtvis dagligen det antal sulor, som skäras af honom, å det antal par, för hvilket ackordaflöningen för sulskärarna skulle beräknas.

Då ny lackerare behöfver antagas, betalas till honom *half* daglön under de första 14 arbetsdagarne, hvilka beräknas åtgå, förrän han uppnått tillräcklig färdighet i arbetet för att deltaga i ackordaflöningen.

Då ny uppersskärare behöfver antagas, aflönas han efter i fabriken gällande daglön, till dess han kan skära 600 par på 10 timmars arbetsdag, hvilket han bör kunna göra efter 14 dagars arbete.

Under tiden härför afräknas naturligtvis det antal par uppers, som skäres af honom, å det antal par, för hvilket ackordaflöningen för uppersskärarne skall beräknas.

§ 4.

Hvita gymnastikskor med hvita sulor och andra sorter, som ej lackeras, afdrages det antal upplästade par, för hvilket ackordaflöningen för lackeringen skulle beräknas.

§ 5.

Skulle förtorkningen bortfalla, medgifves fabriken rätt att göra ändring i den aflöning, som häri blifvit bestämd för skoaftagare och stångbärare.

Likaså må fabriken äga rätt att göra förändring i häri bestämda aflöning för tillskärarne, om tillverkningen af smertingskor afsevärdt ökas.

§ 6.

Aflöningen utbetalas af fabriken till en förtroendeman inom hvarje afdelning, och hafva arbetarne att namngifva dessa förtroendemän.

Möjligen inträffande ombyte af förtroendemän meddelas disponenten af alla förtroendemännen gemensamt.

§ 7.

Förtroendemännen hafva att fördela aflöningen inom hvarje afdelning i samråd med alla arbetarne inom densamma.

Möjligen uppkommande tvister afgöras af disponenten.

§ 8.

Förtroendemännen berättigas till att inom sig utse en person, som kan beredas tillfälle till att kontrollera riktigheten af fabrikens uppgifter om det antal par galoscher, som upplästas, och hvarefter ju aflöningen skall beräknas.

§ 9.

Arbetarne i magasinet åtnjuta samma förmåner som arbetarne i fabriken och betalas med samma daglön som dessa.

[1] Ackordspriserna hafva uteslutits.

Gummifabrik; manliga arbetare.

De å magasinet anställde arbetarne, som kunna anses hafva ständigt arbete där, må kunna göra anspråk på att i tur och ordning efter anmälan erhålla ackordarbete i fabriken.

§ 10.

Allt öfvertidsarbete betales med 25 % förhöjning å gällande timlön för de första två timmarna utöfver 10 timmars arbetsdag.

Öfrigt öfvertidsarbete samt arbete å sön- och helgdagar betalas med 50 % förhöjning.

§ 11.

I kalandersalen anställde pojkar under 17 år erhålla följande aflöning:

4 st. pojkar erhålla 14 öre pr timma
6 » » » 13 » » »
6 » » » 12 » » »

Återstående antal i kalandersalen sysselsatta pojkar under 17 år erhålla 12 öre pr timme.

Arbetsdagen beräknas till 10 timmar.

Så snart någon plats i fabriken blir ledig efter minderårig, som arbetat efter ackordbetalning och ej kan besättas med pojke i fabriken, som arbetat på annan ackordbetalning, skall densamma i främsta rummet tillsättas med i kalandersalen sysselsatt pojke.

I kalandersalen sysselsatta pojkar öfver 17 år gamla betalas med minst 22 ½ öre i timmen.

§ 12.

Andra våningens personal, som sysselsättes vid lästbordet med lästers utbärning och sortering och för upptagning och uppoch nedbärning af uppersramar och sulbräder, erhåller en aflöning af 00 öre pr upplästadt par galoscher.

Dessutom betalar fabriken den vid detta arbete sysselsatte äldre manlige arbetaren en fast lön af 25 öre pr timme.

För närvarande består personalen i fråga af denne man och 12 pojkar.

I mannens göromål ingår slipning af knifvar och saxar och uppackning och lackering af nya ankommande läster samt tillsyn öfver lagret af utsorterade läster.

Vidare skall han, då så erfordras, vara behjälplig under en timmes tid dagligen vid cementen.

Till häri angifna antal pojkars hjälp lämnas från kalandersalen 9 pojkar under 1 timmes tid dagligen.

§ 13.

Dessutom äro å andra våningen sysselsatta pojkar vid tygskåpet och såsom hjälp åt modellskärare.

Dessa pojkar erhålla följande aflöning: en å hvardera platsen 13 öre pr timme och återstående minst 11 öre pr timme, allt efter 10 timmars arbetsdag.

§ 14.

Å fjärde våningen vid packning af galoscher till magasinet anställde pojkar erhålla 00 öre pr *packadt* par galoscher i aflöning för ifrågavarande arbete.

§ 15.

I cementsalen betalas följande aflöning, nämligen:

a) för cementning af leining 00 öre pr par,

b) för cementning af smertingskor 0 öre pr par,

c) för cementning af extra nåtlade smertingskor 0 öre pr par,

allt beräknadt efter det antal par, som blifvit upplästade. Fabriken betalar utanför ackordaflöningen i cementsalen daglön för flickor, dock högst 26 timmar pr dag à 10 öre pr timme.

§ 16.

Å fjärde våningen vid sorteringen och stämplingen anställd personal erhåller 00 öre pr par upplästade galoscher i aflöning för ifrågavarande arbete.

§ 17.

I bollafdelningen betalas följande aflöningar, nämligen:

Ackord för tillverkning af bollar.

1 1/4″	kr.	00:	00	pr 100	st.
1 1/2″	»	00:	00	» »	»
1 3/4″	»	00:	00	» »	»
2″	»	00:	00	» »	»
2 1/4″	»	00:	00	» »	»
2 1/2″	»	00:	00	» »	»
2 3/4″	»	00:	00	» »	»
3″	»	00:	00	» »	»
3 1/4″	»	00:	00	» »	»
3 1/2″	»	00:	00	» »	»
4″	»	00:	00	» »	»
4 1/2″	»	00:	00	» »	»
4 3/4″	»	00:	00	» »	»
5″	»	00:	00	» »	»
6″	»	00:	00	» »	»
7″	»	00:	00	» »	»
8″	»	00:	00	» »	»

Afdrag för arbetsfel 1 öre pr st.

Lawn-tennisbollar.

00 öre pr st.

Afdrag för arbetsfel 00 öre pr st.

Ackord för blåsning af bollar.

1¼″—2″ första gång	. . .	00	öre	pr	100	st.
andra »	. . .	00	»	»	»	»
2¼″—3″ första »	. . .	00	»	»	»	»
andra »	. . .	00	»	»	»	»
3¼″—4¾″ första »	. . .	00	»	»	»	»
andra »	. . .	00	»	»	»	»
5″—8″ första »	. . .	00	»	»	»	»
andra »	. . .	00	»	»	»	»

Afdrag för blåsfel 0 öre pr st.

Ackord för slipning af bollar.

Vanliga bollar 0 öre pr 100 st. för intill 3″
» » 0 » » » » » öfver 3″
Afdrag för fel 1 öre pr st.

Lawn-tennisbollar.

0 öre pr st.
Afdrag för fel 0 öre pr st.

Ackord för målning af bollar.

1¼″	kr.	00:	00	pr	100 st.
1½″	»	00:	00	»	» »
1¾″	»	00:	00	»	» »
2″	»	00:	00	»	» »
2¼″	»	00:	00	»	» »
2½″	»	00:	00	»	» »
2¾″	»	00:	00	»	» »
3″	»	00:	00	»	» »
3¼″	»	00:	00	»	» »
3½″	»	00:	00	»	» »
4″	»	00:	00	»	» »
4½″	»	00:	00	»	» »
4¾″	»	00:	00	»	» »
5″	»	00:	00	»	» »
6″	»	00:	00	»	» »
7″	»	00:	00	»	» »
8″	»	00:	00	»	» »

Afdrag för målningsfel 0 öre pr st.

Ackord för syning af lawn-tennisbollar.

0 öre pr st.
Afdrag för fel 0 öre pr st.

Ackord för vulkanisering af bollar.

1¼″	00	öre	pr	dussin.
1½″	00	»	»	»
1¾″	00	»	»	»
2″	00	»	»	»
2¼″	00	»	»	»
2½″	00	»	»	»
2¾″	00	»	»	»
3″	00	»	»	»
3¼″	00	»	»	»
3½″	00	»	»	»
4″	00	»	»	»
4½″	00	»	»	»
4¾″	00	»	»	»
5″	00	»	»	»
6″	00	»	»	»
7″	00	»	»	»
8″	00	»	»	»

För formfel betalas ej aflöning.

Skulle vulkaniseringspressar anskaffas för bollvulkanisation, reduceras ofvanstående löner i förhållande till härigenom minskadt arbete.

Vidare garanterar fabriken, att pojke, som varit anställd vid fabriken tre månaders tid och erhåller aflöning efter timlön, skall aflönas med lägst 12 öre pr timme.

Gummifabrik; manliga arbetare.

§ 18.

Om tillverkningen vid fabriken af någon orsak reduceras, och om arbetarne af denna orsak delvis måste afskedas, tages af fabriken hänsyn till, att de senast antagna arbetarne afskedas först, samt att sysselsättning beredes de afskedade i tur och ordning och i den mån arbetare åter behöfva antagas.

§ 19.

Arbetare, som är ovillig eller oduglig till det arbete, som ålägges honom, eller som på något sätt brister i sitt uppförande, äger naturligtvis disponenten rätt till att genast afskeda.

§ 20.

De manliga arbetarne erhålla fri läkarevård af fabrikens läkare samt medicin för sig själfva, sin hustru och sina minderåriga barn.

Arbetare öfver 21 år olycksfallförsäkras, då nu gällande försäkring skall förnyas, med 1,500 kronor och i öfrigt enligt gällande lag.

Under den s. k. karenstiden af 60 dagar betalar bolaget kr. 1: 50 pr dag efter första dagen, om olycksfallet varar mer än 4 dagar, dock afdrages denna ersättning å det belopp, som bolaget event. skulle lämnat den skadade genom sjukkassan.

§ 21.

Modellskäraren N. N. erhåller såsom modellskärare 25 öre högre daglön än för vanliga arbetare i fabriken gällande.

§ 22.

För spikning af lådor betalas 8 öre pr vanlig låda.

§ 23.

Utföres pannehackning på daglön, betalas 25 % förhöjning å vanlig timlön.

§ 24.

Första maj anses som fridag, om arbetarne så önska och därom i god tid göra anmälan.

§ 25.

Arbetare, som arbetat i fabriken på daglön, och som efter anmälan och i veder-

Gummifabrik; manliga arbetare.

börlig ordning förflyttas till ackordsarbete, men som ej kan utföra detta arbete, må kunna få återgå till daglönsarbete i fabriken och ej afskedas.

§ 26.

Vid event. arbetsnedläggelse garantera arbetarna, att hvad på de manliga arbetarne vidkommer, förrän arbetet i fabriken afstannar, allt under arbete varande material upparbetas, och allt arbete i god ordning afslutas, så att fabriken icke tillfogas någon förlust i någon form genom på grund af arbetsnedläggelse fördärfvadt material eller fördärfvade maskiner, apparater eller varor.

§ 27.

Denna öfverenskommelse är gällande till den 1 juli 1909, men anses alltjämt förnyad på ytterligare ett år, såvida den ej af någondera parten något år blifvit skriftligen uppsagd före den 1 april.

Hälsingborg den 19 juni 1907.

För *Hälsingborgs gummifabriks aktiebolag.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets styrelse.*

Gummifabrik; kvinnliga arbetare.

Emellan Hälsingborgs gummifabriks aktiebolag i Hälsingborg å ena sidan och de vid Hälsingborgs gummifabriks aktiebolags fabrik i Hälsingborg anställde kvinnliga arbetarne å andra sidan är i dag följande aftal träffadt.

Ackordspriser.

§ 1.

Fabriken betalar från och med den aflöningsdag som infaller efter det detta kontrakt behörigen undertecknadt tillställes fabrikens disponent, följande ackordlöner:

Mans snowboots tricot höga	00	öre
» » ylle »	00	»
» » tricot låga	00	»
» » ylle »	00	»
» halfboots	00	»
» slippers ylle	00	»
» » tricot	00	»
» ylle slippersläst	00	»
» tricot »	00	»
» » omviken sula	00	»
» » » råkappa	00	»
» gymnastikskor med hvit galoschering från n:o 10 t. o. m. n:o 14	00	»
» gymnastikskor med svart galoschering från n:o 10 t. o. m. n:o 14	00	»
» gymnastikskor utan galoschering från n:o 10 t. o. m. n:o 14	00	»
» ylle	00	»
» tricot utan omviken råkappa	00	»
Dame snowboots tricot höga	00	»
» » ylle »	00	»
» » tricot låga	00	»
» » ylle »	00	»
» bottiner	00	»
» slippers ylle	00	»
» » tricot	00	»
» ylle slippersläst	00	»
» tricot »	00	»
Dame » omviken sula	00	öre
» gymnastikskor med hvit galoschering från n:o 1 t. o. m. n:o 9	00	»
» gymnastikskor med svart galoschering från n:o 1 t. o. m. n:o 9	00	»
» gymnastikskor utan galoschering från n:o 1 t. o. m. n:o 9	00	»
» ylle	00	»
» tricot D & U	00	»
» » lätta	00	»
» croquets	00	»
Flick & barn snowboots ylle	00	»
» bottiner	00	»
» slippers tricot	00	»
» gymnastikskor m. hvit galoschering fr. N:o 0 t. o. m. n:o 13	00	»
» gymnastikskor m. svart galoschering fr. n:o 0 t. o. m. n:o 13	00	»
» gymnastikskor utan galoschering fr. n:o 0 t. o. m. n:o 13	00	»
» ylle	00	»
» tricot	00	»
Goss ylle	00	»
» tricot	00	»
Nåtling å smerting på elektrisk maskin	00	»
» » » » vanlig »	00	»
Syning af bottiner	00	»
» » snowboots	00	»

Daglön för lärlingar och nyantagna.

§ 2.

Lärlingar garanteras en daglön af 1 krona pr dag för 10 timmars arbetsdag

under de första 14 dagarnes arbete i fabriken. Därefter erhåller lärling under närmaste 14 dagar 50 öre dagligen i fast lön, samt ackordlön enligt § 1.

§ 3.

Af aflöningen för nyantagen arbeterska innehålles en krona pr vecka, till dess 5 kronor blifvit samlade, och dessa 5 kronor innestå och förräntas af fabriken med 10 % pr år, hvilken ränta utbetalas hvarje jul.

Skulle arbeterska lämna sin anställning vid fabriken utan iakttagande af 8 dagars uppsägning, tillfaller dessa 5 kronor ett ändamål, som gummifabriken äger att bestämma.

Premier.

§ 4.

För att visa vårt erkännande åt den del af vår personal, som visar intresse för sitt arbete åtminstone däri, att icke utan fullt giltigt förfall uteblifva från sitt arbete, vilja vi tillämpa följande premier.

Hvarje arbeterska,

a) som arbetat hela arbetsveckan utan att någon dag frånvara från arbetet

b) samt hvarje dag färdiggjort *hela* det antal par galoscher, som hon åtagit sig och som hon så vidt möjligt är, själf äger att bestämma

c) samt å hela det under veckan af henne färdiggjorda antalet styck galoscher ej för arbetsfel erhållit afdrag å mera än högst 2 % å antalet,

kommer i åtnjutande af premie.

Premien bestämmes till 5 % å aflöningsbeloppet.

Någon af de närmaste dagarne efter aflöningsdagen göres i arbetssalen anslag om premierna, som i enlighet härmed blifvit bestämda.

Premierna innehålles af fabriken och utbetalas två gånger årligen, nämligen till midsommar och jul.

Arbeterska, som före denna tid slutar sitt arbete erhåller dock sin premie utbetald, om hon fjorton dagar före det hon slutar, meddelar härom å fabrikens hufvudkontor.

De premier, som blifvit beviljade, men af någon anledning ej blifvit utbetalade, tillfaller den fond som samlats för ändamål, som fabriken äger att bestämma.

Gummifabrik; kvinnliga arbetare.

Afskedande.

§ 5.

Arbeterska, som är ovillig eller oduglig till det arbete, som ålägges henne eller som på något sätt brister i sitt uppförande, äger naturligtvis disponenten rätt till att genast afskeda.

Giltighetstid.

§ 6.

Denna öfverenskommelse är gällande till den 1 juli 1909, men anses alltjämt förnyad på ytterligare ett år därefter, såvida den ej af någondera parten något år blifvit skriftligen uppsagd före den 1 april.

Hälsingborg den 15 november 1905.

För *Hälsingborgs gummifabriks aktiebolag.*

För *Därstädes anställda kvinnliga arbetare.*

Aftal och allmänna bestämmelser inom tapetserareyrket i Stockholm.

Tapetserare.

Allmänna bestämmelser.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 1.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet samt äger ensam bestämmanderätt att i arbete antaga, afskeda eller behålla antagen arbetare utan fackföreningens eller arbetares ingripande. Arbetare må ej afskedas eller trakasseras af den anledning, att han tillhör fackförening.

Arbetstid.

§ 2.

a) Å undertecknades verkstäder gäller från den 1 aug. 1907 till den 1 aug. 1908 en normalarbetstid af 52 ½ timme pr vecka; 9 ½ timmar de 5 första veckodagarna och 5 timmar på lördagar, häri ej inberäknade en half timmes frukost och en och en half timmes middagsrast.

b) Under andra aftalsåret och därefter så länge detta aftal äger giltighet, är normalarbetstiden 50 timmar i veckan; 9 timmar under de 5 första veckodagarna och 5 timmar på lördagar, häri ej inberäknade måltidsraster.

c) Första maj är fridag.

§ 3.

Normalarbetstiden börjar tidigast kl. 7 f. m. och slutar senast kl. 7 e. m.

Tapetserare. På lördagen upphör normalarbetstiden kl. 1,30 e. m.

Timpenning.

§ 4.

a) Tapetserarearbetare, som med utläringsbetyg styrker, att han sammanlagdt användt en lärotid af 5 år, betalas med minst 60 öre pr timme. Efter ytterligare 1 års praktik erhåller sådan arbetare minst 65 öre pr timme.

b) Arbetare, som efter ritning, modell eller beskrifning, självständigt och på rimlig tid samt korrekt kan utföra hvilket arbete som än ifrågakommer, betalas med minst 75 öre pr timme.

c) Arbetare, som på grund af ålder, sjukdom eller vanförhet fått sin arbetsförmåga nedsatt, kan betalas med lägre lön enligt öfverenskommelse mellan honom och arbetsgifvaren.

d) All väntetid, som uppgår till en timme och därutöfver betalas enligt den öfverenskomna timlönen.

Öfvertidsarbete.

§ 5.

Om mer än normal arbetstid påfordras, räknas detta som öfvertid och betalas sålunda:

a) för de första 2 timmarna efter normalarbetstidens slut samt en timme före dess början, hvilka räknas som öfvertid, betalas utöfver öfverenskomna arbetslön (pr styck eller pr timme) 30 öre pr timme;

b) natt- och söndagsarbete betalas med 60 öre extra pr timme. Om påbörjadt nattarbete fortsättes efter kl. 1 f. m., betalas detta med 75 öre extra pr timme;

c) om arbetsgifvaren fordrar arbetstidens utsträckning utöfver normal tid, skall sådant delgifvas respektive arbetare så tidigt som möjligt;

d) för erhållande af nödig hvila äger arbetare att efter nattarbete godtgöra sig en hvilotid af 9 timmar;

e) arbetare, som anmält giltig orsak, må ej förvägras befrielse från öfvertidsarbete;

f) öfvertidsarbete bör i regel ej ifrågakomma, därest dugliga och ordentliga arbetare finnas på platsen att tillgå. I detta fall skall hänsyn tagas till arbetsgifvarens lokala förhållanden.

Ackordsarbete.

§ 7.

a) Till reglerandet af arbetspriset upprättas en första och en andra klass prislista.[1]

b) Omständligare arbete betalas högre enligt särskild öfverenskommelse med arbetarna å resp. verkstad.

c) Vid den i § 20 omnämnda skiljenämndens konstituerande sammanträde på våren skall den prissätta till densamma inlämnade uppgifter å nya modeller.

d) Vid ackordsarbete, som ej finnes i fastställd prislista upptaget, garanteras den aftalade timlönen.

e) Om samma möbelstycke samtidigt utlämnas till mer än en arbetare, skall ackordspriset för detta möbelstycke förhöjas i enlighet med därom särskild träffad öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och arbetaren.

Utarbeten.

§ 8.

Vid s. k. utarbeten betalas den tid, som åtgår till och från arbetet, enligt öfverenskomna timpenningen.

Aflöningsdag.

§ 9.

Hvarje helgfri fredag (i annat fall dagen före) senast kl. 7 e. m. utbetalas af införtjänta medel i matpenningar 20 kronor. Sista aflöningsdagen i månaden göres slutuppgörelse för allt under sagda tid färdiggjordt arbete, dock må arbetare å annan aflöningsdag utbekomma innestående aflöning, efter förut därom skedd tillsägelse.

§ 10.

Uppsägningstid.

a) Lika gällande för båda parterna fastställes en uppsägningstid af 8 dagar. Uppsagd arbetare äger dock, i händelse arbetstiden å resp. verkstad under uppsägningstiden förkortas, få arbeta lika lång ord. veckotid som veckan före uppsägningen eller, där så ej kan beviljas, åtnjuta mot den förlorade tiden svarande ersättning.

b) Om nytt arbete lämnas efter uppsägningstidens slut, anses detta som ny anställning.

§ 11.

Om anställd arbetare af en eller annan giltig orsak önskar utebli från arbetet, skall han sådant i god tid meddela sin principal eller den, som i hans ställe råder. Uteblir han från arbetet utan laga förfall eller förut träffad öfverenskommelse, har han förverkat sin plats.

Företrädesrätt till arbete.

§ 12.

a) Vid antagande af arbetare äga sådana företräde, som hafva hemortsrätt i Stock-

[1] Dessa prislistor äro bifogade aftalet, men hafva här utelämnats.

holm eller dess närhet och b) bör vid afskedandet, så vidt möjligt, hänsyn tagas till icke blott yrkesskickligheten utan äfven hemortsrätt, samt om arbetaren varit en längre tid hos arbetsgifvaren anställd.

§ 13.

Arbete utom Stockholm m. m.

a) Vid arbete utom Stockholm skall arbetsgifvaren utan kostnad från arbetarens sida ombestyra kost och event. logi.

b) Vid dagsarbete på skeppsvarfven inom Stockholm, betalas en (1) krona extra pr dag.

c) Vid resa nattetid skall arbetaren på arbetsgifvarens bekostnad äga tillgång till sofplats eller i annat fall en ersättning af för honom gällande timlön.

§ 14.

Af fackföreningen utsedd representant äger att, efter anmälan hos arbetsgifvaren eller dennes ställföreträdare, få samtala med å verkstaden anställda fackföreningsmedlemmar.

§ 15.

Då emballeringsarbete förekommer, må arbetsgifvaren tillse, att detta under den kalla årstiden i möjligaste mån må kunna ske inomhus.

Kontrabok.

§ 16.

Arbetaren skall själf innehafva en kontrabok med arbetsgifvaren, och skall vid hvarje uppgörelse densamma af arbetsgifvaren eller dennes ställföreträdare underskrifvas. Uti denna bok inskrifvet arbete skall tydligt hänvisa till punkt i den gällande prislistan.

Minskad arbetstillgång.

§ 17.

Vid minskad arbetstillgång bör arbetstiden inskränkas om eftermiddagarna, med iakttagande af att alla i kondition kvarstående arbetare i regel erhålla lika arbetstid.

Yrkeslärda företräde. Aftalets helgd.

§ 18.

Arbetsgifvarna skola till förekommande arbeten använda yrkeslärda arbetare, därest dugliga och ordentliga sådana finnas på platsen att tillgå. Specialister räknas därvid som ykeslärda.

Arbetsgifvarnas och arbetarnas organisationer äro skyldiga att tillse, att alla arbetsgifvare, som bedrifva tapetserareyrket eller delar däraf, ställa sig till efterrättelse den emellan korporationerna upprättade prislistan med dess bestämmelser.

Olycksfallsförsäkring. *Tapetserare.*

§ 19.

Arbetsgifvaren olycksfallsförsäkrar sina arbetare enligt de grunder, som angifvas i § 4 i gällande lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbetet.

Skiljedom.

§ 20.

a) För slitande af samtliga meningsskiljaktigheter rörande detta aftals bestämmelser, som kunna förekomma mellan arbetsgifvare och arbetare under den tid aftalet är gällande, skall en skiljenämnd tillsättas och äger i aftalet inbegripen förening, att till nämndens afgörande remittera uppkommen tvist.

b) Till skiljemän utses 3 personer af arbetsgifvarnas och 3 af arbetarnas organisationer, hvilka äro i aftalet inbegripna. Därest dessa icke kunna enas om tvistens lösning, utse de en sjunde ledamot, hvilken bör vara utomstående och fungera som nämndens ordförande. Skulle i fråga om sistnämnda val ej enighet ernås, utses 7:de ledamoten af statens förlikningsman i Stockholm. Skiljenämndens dom skall vara för parterna bindande.

§ 21.

Giltighetstid.

Dessa nu antagna bestämmelser och prislista gälla från 1 aug. 1907 till den 1 aug. 1909. Uppsäges de ej af någondera parten minst tre (3) månader före 1 aug. eller senast 1 maj, gälla de ytterligare ett år i sänder. Vid uppsägning skall motiveradt förslag till ändring eller tillägg bifogas.

§ 22.

Dessa bestämmelser skola på arbetsgifvarens bekostnad vara tillgängliga å hans arbetslokaler.

Lärlingsbestämmelser.

§ 23.

Vid anställande af lärling anses de tre första månaderna som pröfvotid, hvarefter, om ynglingen skall fortsätta, kontrakt upprättas med hans målsman. För pröfvotid betalas minst 5 kronor pr vecka.

§ 24.

Lärokontraktet skall, utom öfriga bestämmelser, innehålla: lönevillkor under lärotiden, lärotidens längd samt bestämmelse om lärotidens afslutande medelst kompetensprof. Kontraktsenligt anställd lärling skall vara fyllda 14 år.

Tapetserare.

§ 25.

För lärling gäller samma ord. arbetstid som för utlärda arbetare; dock är lärling skyldig att efter arbetstidens slut verkställa städning å verkstaden.

§ 26.

Kontraktsenligt anställd lärling betalas första året med 7 kronor, andra året med 8 kr., tredje året med 12 kr., fjärde året med 18 kr. och femte året med kr. 22: 50.

§ 27.

Det arbetsprof, som lärling utför för erhållande af kompetensbevis, skall för bedömande inlämnas till Stockholms stads handtverksförening, som efter uttalande af yrkeskunniga besiktningsmän från i detta aftal inbegripna föreningar, äger att däröfver meddela sådant bevis.

§ 28.

Lärling vare skyldig biträda med allt sådant arbete, som inom yrket förekommer, och hvarom han i arbetet anmodas, dock med hänsyn till hans krafter, och så att lärandet af yrket ej åsidosättes.

§ 29.

Lärmästare vare skyldig att underlätta lärlings besök i teknisk söndags- och aftonskola samt yrkesskolan, därest sådan finnes.

§ 30.

Där arbetsgifvaren ej är yrkeslärd skall han, för att äga rätt att anställa lärling, hafva yrkeslärd verkstadsföreståndare.

§ 31.

Undertecknade föreningar förbinda sig att verka för att å samtliga inbegripna verkstäder lärlingarna bindas med kontrakt.

§ 32.

Undertecknarna af dessa bestämmelser förbinda sig att, till förekommande af missbruk, lärlingarnas antal bestämmes sålunda:

a) arbetsgifvare äger rätt, oafsedt han har yrkesarbetare eller ej, hafva högst två lärlingar samtidigt;

b) där flera arbetare finnas anställda, få lärlingarnas antal ej öfverstiga 1/3 af det anställda arbetareantalet.

§ 33.

a) Organisationerna äro skyldiga tillse, att de upprättade bestämmelserna för lärlingar noga efterlefvas af såväl arbetsgifvare som lärlingar.

b) Tvister angående lärlingsbestämmelsernas tolkning och tillämpning, hänskjutas till den i arbetarnas aftal § 20 fastställda skiljenämnden.

Specialbestämmelser.

till I:sta klass prislista.[1]

§ 1.

All tillskärning af tyg betalas pr tid.

§ 2.

Normalmått på soffor och schäslonger är 120—160 cm., där ej annorlunda i prislistan bestämmes. Priset ökar 1 procent för hvarje öfverstigande cm. samt minskar 1 proc. för hvarje cm. understigande 120 cm. Måttet beräknas största längden på stoppningssargen.

§ 3.

Här upptagna pris för klädsel af inramade möbler ökas med, om baktyg spikas och monteras utvändigt, utan underfodring, för n:r 2, 3, 6, 7 för soffa 1 kr., fåtölj 50 öre, stol 25 öre, samt för n:r 4, 5, 8, 9 för soffa 1 kr., fåtölj 50 öre och för schäslong n:r 1 75 öre och n:r 6 1 kr.

För baktyg underfodradt med papp, väf eller dyl. ökas priset med 50 proc.

§ 4.

Förgyllda och lackerade (ej målade) möbler ökar priset å såväl stoppning som klädsel med 20 proc.

§ 5.

Klädsel med skinn, hud och pegamoid ökar priset med 100 proc., där ej annorlunda i prislistan bestämmes.

§ 6.

Vid tillskärning af skinn betalas (då kädring förekommer, samt då sönderskäring i karen behöfvas) dessa arbeten pr tid, då ej priset för sådant arbete redan är i prislistan bestämdt.

§ 7.

För kompletteringsarbeten utomhus beräknas arbetet pr tid.

§ 8.

Alla soffor och fåtöljer beräknas med högst 4 rader resårer. Med 5 rader ökas priset för soffa 75 öre, för fåtölj 30 öre.

Alla soffor och fåtöljer med ten enbart i framkanten ökar priset för soffa 1 kr.,

[1] Se s. 178, noten.

fåtölj 50 öre. Sitsar afsys å såväl soffor som fåtöljer tre hvarf fram, bakkant och sidor två hvarf.

§ 9.

Extra påspikning af molton eller parkum vid klädsel, betalas för soffa kr. 1:50, för fåtölj 75 öre, för stolsits 25 öre och för stolsrygg 15 öre.

§ 10.

Normalmått för stolsits, kantstoppad, beräknas till 50 cm. på endera leden och för kantstoppad stolsrygg till 900 kvadratcm.; ökning af dessa mått höjer priset med 25 öre å såväl sits som rygg.

Kullerstoppade sitsar och ryggar öfverstigande normalmåttet höjer priset med 10 öre.

§ 11.

Modeller afsedda för skyltning, klädda med ofasoneradt tyg såsom satin, betalas med $^2/_3$ af klädespriset, utan domestik med halfva klädespriset. Där band eller kordonger anbringas beräknas hel klädsel.

§ 12.

Kullerstoppade ryggar, som först grundstoppas i enträning, ökar priset.

§ 13.

Underspänning betalas för soffa 50 öre, fåtölj 30 öre, stol 25 öre och för resårram i en del 50 öre.

§ 14.

Då pappremsor under banden, vid klädsel förekommer, betalas extra för soffa 75 öre, fåtölj 50 öre och stol med rygg 25 öre.

Specialbestämmelser.

till II:a klass prislista.[1]

§ 1.

All tillskärning af tyg betalas pr tid.

§ 2.

Modeller afsedda för skyltning, klädda med ofasoneradt tyg såsom satin, med domestik inunder betalas med $^2/_3$ af klädespriset, utan domestik med halfva klädespriset.

Där band eller kordonger anbringas, beräknas hel klädsel.

§ 3.

Om sömnad för hand eller på maskin förekommer, betalas pr tid och inberäknas ej i styckepriset.

[1] Se s. 178, noten.

Tapetserare.

§ 4.

Normalmått på soffor och schäslonger är 120—160 cm., där ej annorlunda i prislistan bestämmes.

Priset ökar 1 proc. för hvarje cm. öfverstigande 160 cm. samt minskar 1 proc. för hvarje cm. understigande 120 cm.

Måttet beräknas största längden på stoppningssargen.

§ 5.

Förgyllda och lackerade (ej målade) möbler ökar priset å såväl stoppning som klädsel med 20 proc.

§ 6.

Klädsel med skinn, hud och pegamoid ökar priset med 100 proc., där ej annorlunda i prislistan bestämmes.

§ 7.

För kompletteringsarbeten utomhus beräknas arbetet pr tid.

§ 8.

Underspänning betalas för soffa 50 öre, fåtölj 30 öre, stol 25 öre och för resårram i en del 50 öre.

§ 9.

Normalmått för stolsits, kantstoppad, beräknas till 50 cm. på endera leden och för kantstoppad stolsrygg till 900 kvadratcm.

Ökning af dessa mått höjer priset med 25 öre å såväl sits som rygg.

Kullerstoppade sitsar och ryggar öfverstigande normalmåttet höjer priset med 10 öre.

§ 10.

Med kullerstoppning afses stoppning, direkt i domestik, där ej annorlunda i listan bestämmes.

§ 11.

Modeller utförda enligt 1:sta klass arbete betalas efter 1:sta klass prislista.

Bestämmelser och löneaftal

Tapetserarsömmerskor.

för tapetserarsömmerskorna för Stockholms stad med omnejd.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 1.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet samt äger ensam bestämmanderätt att i arbete antaga, afskeda eller behålla antagen sömmerska utan fackförenings eller

Tapetserar-sömmerskor. sömmerskors ingripande. Sömmerska må ej afskedas eller trakasseras af den anledning, att hon tillhör fackförening.

Arbetstid.

§ 2.

Å undertecknades verkstäder gäller en normalarbetstid af femtio (50) timmar pr vecka; 9 timmar å hvardera af de fem första veckodagarne och 5 timmar på lördag; häri ej inberäknade en half timmes frukost- och en och en half timmes middagsrast.

Från 1 aug. 1907 till 1 aug. 1908 är normalarbetstiden 52 ½ timmar pr vecka; 9 ½ timmar de första 5 veckodagarne och 5 timmar på lördag; häri ej inberäknade ofvan nämnda raster.

§ 3.

Ökning eller minskning af arbetstiden må bero på särskild öfverenskommelse å resp. verkstäder.

a) Om mer än normal arbetstid påfordras, anses det som öfvertid.

b) Normalarbetstiden börjar tidigast kl. 7 f. m. och slutar senast kl. 7 e. m.; på lördag upphör normalarbetstiden senast kl. 2,30 e. m.

c) För erhållande af nödig hvila äger sömmerska att efter nattarbete godtgöra sig en hvilotid af 9 timmar.

d) Sömmerska, som anmält giltig orsak, må ej förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Timpenning.

§ 4.

Sömmerska, fullt van i allt till tapetserarsöm hörande arbete, betalas med minst 35 öre pr timme. Mindre kunnig sömmerska eller sådan, som på grund af ålder, sjukdom eller vanförhet besitter mindre grad af arbetsförmåga, betalas lägre lön enligt öfverenskommelse mellan henne och arbetsgifvaren, dock minst 25 öre pr timme.

Öfvertidsarbete.

§ 5.

Förekommer arbete utöfver den normala arbetstiden, betalas detta sålunda:

a) för de två första timmarna efter normalarbetstidens slut samt en timme före dess början, hvilka räknas som öfvertid, betalas utöfver öfverenskommen arbetslön (pr styck eller pr timme) 10 öre pr timme;

b) natt- och söndagsarbete betalas med 15 öre extra pr timme. Om påbörjadt nattarbete fortsättes efter kl. 1 f. m., betalas detta med 25 öre extra pr timme;

c) om arbetsgifvaren fordrar arbetstidens utsträckning utöfver normal tid, skall detta delgifvas resp. arbetare så tidigt som möjligt.

Uppsägningstid.

§ 6.

Lika gällande för båda parterna fastställes en uppsägningstid af 8 dagar. Uppsagd sömmerska äger dock, i händelse arbetstiden å resp. verkstad under uppsägningstiden förkortas, få arbeta lika lång ordinarie veckotid som veckan före uppsägningen eller, där så ej kan beviljas, åtnjuta mot den förlorade tiden svarande ersättning.

Företrädesrätt till arbete.

§ 7.

Vid afskedandet af sömmerska bör, så vidt möjligt, hänsyn tagas till icke blott yrkesskickligheten, utan äfven hemortsrätt, samt om sömmerskan varit en längre tid hos arbetsgifvaren anställd.

Arbete utom Stockholm.

§ 8.

Vid arbete utom Stockholm skall arbetsgifvaren utan kostnad från sömmerskans sida ombestyra kost och eventuellt logi.

a) Vid dagsarbete på skeppsvarfven inom Stockholm betalas en (1) krona extra pr dag.

b) Vid resa nattetid skall sömmerska på arbetsgifvarens bekostnad äga tillgång till sofplats eller i annat fall en ersättning af för henne gällande timlön.

Skiljedom.

§ 9.

För slitande af samtliga meningsskiljaktigheter rörande detta aftals bestämmelser, som kunna förekomma mellan arbetsgifvare och sömmerska under den tid aftalet är gällande, skall en skiljenämnd tillsättas, och äger i aftalet inbegripen förening att till nämndens afgörande remittera uppkommen tvist.

Till skiljemän utses tre personer af arbetsgifvarnas och tre af arbeterskornas organisationer, hvilka äro i aftalet inbegripna. Därest dessa icke kunna enas om tvistens lösning, utse de en sjunde ledamot, hvilken bör vara utomstående och fungera som nämndens ordförande. Skulle i fråga om sistnämnda val ej enighet ernås, utses 7:de ledamoten af statens förlikningsman i Stockholm. Skiljenämndens dom skall vara för parterna bindande.

Giltighetstid.

§ 10.

Dessa nu antagna bestämmelser äro af oss undertecknade antagna att gälla från

den dag detsamma är undertecknadt till den 1 augusti 1909. Uppsägas de ej af någondera parten minst tre (3) månader före 1 augusti eller senast första (1) maj, gälla de ytterligare ett år i sänder; vid uppsägning skall motiveradt förslag till ändring eller tillägg bifogas.

Olycksfallsersättning.

§ 11.

Skulle sömmerska under arbetet blifva utsatt för olycksfall, som omöjliggör för henne att fullgöra sitt arbete, betalar arbetsgifvaren en olycksfallsersättning af 1 krona pr dag från första dagen intill högst 60 dagar. *Tapetserar-sömmerskor.*

§ 12.

Dessa bestämmelser skola på arbetsgifvarens bekostnad vara tillgängliga å hans arbetslokaler.

Förestående aftal och bestämmelser godkännas.

Stockholm den 26 augusti 1907.

För *Stockholms tapetseraremästareförening.*
För *Stockholms möbelindustriförening.*
För *Stockholms möbelhandlareförening.*
För *Centrala arbetsgifvareförbundet.*

För *Stockholms tapetserarefackförening.*
För *Stockholms tapetserarsömmerskefackförening.*
För *Skandinaviska sadelmakare- och tapetserareförbundet.*

Arbetsaftal jämte lönetariff och verkstadsregler för arméns sadelmakeriverkstad å Fredrikshof, Stockholm. *Sadelmakare.*

Arbetstid.

§ 1.

Den ordinarie arbetstiden bestämmes till 54 timmar per vecka och förlägges mellan kl. 7 f. m. och 6,30 e. m. utom lördagar, då arbetet upphör kl. 2 e. m. Måltidsraster hållas sammanlagdt 2 timmar pr dag under de fem första dagarna i veckan samt ½ timme på lördagar; 1 maj upphör arbetet kl. 12 middag och helgdagsaftnar efter tillfällig öfverenskommelse. I händelse af mobilisering kan den ordinarie arbetstiden ökas till 60 timmar.

Arbetsbrist.

§ 2.

I händelse arbetsbrist skulle inträffa må arbetstiden inskränkas så, att afskedande af arbetare af sådan anledning i görligaste mån undvikes. Kan afskedande ändock ej undvikas, må det i regeln företagas i omvänd ordning mot den, i hvilken arbetarna blifvit intagna. Undantag kan göras för arbetare, som befinner sig uti synnerligen ömmande omständigheter.

Timpenning.

§ 3.

a) Lägsta timlön fastställes för fullt arbetsför arbetare, som arbetat fulla 6 år i yrket:

fr. o. m. 15 sept. 1907 t. o. m. 31 mars 1908 till 50 öre per timme;

fr. o. m. 1 april 1908 t. o. m. 31 mars 1909 till 53 öre per timme;

fr. o. m. 1 april 1909 till 55 öre per timme.

b) Öfvertidsarbete betalas med 40 proc. utöfver den fastställda timpenningen efter ordinarie timmars arbete per dag, sön- och helgdagsarbete med 75 proc.

c) Vid ackordsarbetes utförande skall ackordspriset sättas så högt, att en arbetare med ordinär arbetsförmåga därå kan förtjäna minst den fastställda timpenningen.

d) Rask och skicklig arbetare betalas i alla ofvan angifna fall högre aflöning. Äldre, mindre arbetsför arbetare betalas efter öfverenskommelse.

e) Aflöning utbetalas hvarje fredag. Skulle helgdag inträffa på fredag, utbetalas aflöning närmast föregående dag.

f) Arbetare antages och afskedas af förrådschefen, samt arbetet ledes och fördelas af verkmästaren, allt utan att arbetarne eller deras fackförening därvid må ingripa.

Uppsägningstid.

§ 4.

Ömsesidig uppsägningstid fastställes till 8 dagar före afflyttning.

§ 5.

Verkstadsregler.

1. Verkstadsledningen anordnar:

a) lämplig ventilation af arbetslokalen;

Sadelmakare.

b) lämpliga spottkoppar;
c) ändamålsenlig plats till förvaring af ytterkläder under arbetstiden;
d) minst en gång hvarje halfår en grundlig rengöring af verkstaden. Den dagliga städningen sker efter arbetstidens slut.

Uppstår tvist om ofvanstående eller om ackordsprisets storlek, äger verkstadslaget rätt att genom den i § 6 omnämnda kommittén hos förrådschefen eller hans ställföreträdare söka rättelse.

2. Arbetare åligger:
a) att ordentligt passa arbetstiden, äfvensom att i sitt arbete uppträda nyktert och ordentligt samt med flit och omsorg utföra så mycket och så godt arbete, som i hans förmåga står;
b) att om sjukdom inträffar eller permission önskas, anmäla detta till verkmästaren eller i hans frånvaro till hans närmaste man;
c) att icke under arbetstiden införa eller förtära spirituösa drycker å verkstaden;
d) arbetare, som bryter mot ofvanstående, kan efter att förut hafva erhållit varning afskedas utan uppsägning.

För *Kungl. Maj:t och Kronan:*
N. N.
(Chefen för arméns intendenturförråd.)

3. Vid verkstaden får blockad, strejk eller lockout icke under några förhållanden äga rum.

§ 6.

Den uti § 5, punkt 1, omnämnda kommittén består af 3 ledamöter med 3 suppleanter, hvilka väljas af och inom verkstadslaget. Denna kommitté är permanent till aftalstidens utgång.

Giltighetstid.

§ 7.

Detta arbetsaftal gäller från den 15 sept. 1907 t. o. m. den 31 mars 1910.

Sker ej uppsägning från endera parten senast 3 månader före aftalstidens utgång, gäller detsamma ytterligare ett år i sänder med samma uppsägningstid.

§ 8.

I händelse af mobilisering kommer annat aftal att träffas.

För *Fredrikshofs verkstadslag* samt
Skand. sadelm.- och tapetserareförb:s stockholms-afdelning.

VIII. Trävaruindustri.

Sågverk.

Kollektivt aftal mellan Kramfors sågverks förvaltning och dess arbetare.

Under förutsättning att alla anspråk om fria husrum eller hyresbidrag och fritt bränsle bortfalla samtidigt med detta aftals trädande i kraft, höjas arbetspriserna i enlighet med efterföljande tablåer från och med den aflöning, under hvilken detta aftal blifvit af såväl förvaltningen som fullmäktige för arbetarne underskrifvet och godkändt jämväl af organisationerna för såväl arbetarne som arbetsgifvarne, sålunda att förstå, att för den händelse organisationernas godkännande skulle fördröjas något, tiden i så fall för aftalets tillämpning får beräknas tillbaka från och med den aflöning, under hvilken aftalet af förvaltningen och fullmäktige underskrifvits:

1) Tablå rörande östra sågen.
2) » » södra sågen.
3) » » västra sågen.
4) » » lådfabriken.
5) » » hyfleriet.
6) » » sparrsågen.
7) » » brädgårdarna.
8) » » kolgården.
9) » » dagsverken och div. arbeten.
10) » » allmänna bestämmelser.

Tablå rörande östra sågen.

Grundackordet för de olika timmerdimensionerna är:

	Kr.
för 5″ t. o. m. 7″ i topp pr 1.000 timmer	2: 75
» 8″ » 9″ i » » » »	3: 25
» 10″ » 13″ i » » » »	3: 50
» 14″ och högre i » » » »	4: 20

Häraf erhålla:

försågare (6), kantare (3), smörjare (1) och stansare (1)	100 %
plankbärare (14 sommar-, 12 vintertid)	105 »
eldare (1)	95 »
hjälpsågare (6) och sorterare (3)	85 »
timmertummare (3), hjälpkantare (3) och påläggare (3)	83 »
vagnare (8—6) och serare (2—1)	83 »
slipare (2) och den äldre timmerdragaren (1)	80 »
växlare (1)	77 »
hjälpsmörjare (1) och strövagnare (6—5 vid ordinarie gång)	72 »
strökapare (6) och hjälpsmörjare (1) i maskin	60 »
krosskötare (1) och snarare (2)	55 »
ströstufvare (3)	48 »
timmerdragare (1), den yngre och strögossar (4—3)	40 »

Läkt- och lådbräd-sågare erhålla pr standard kr. 1: 55, hvaraf förste kaparen erhåller 100 %, andre kaparen 80 %, påläggaren 70 % samt hjälpklyfvaren 65 %.

Kortstafsågare och stafbas samt uppläggaren erhålla:

för $^3/_4$″ och $^5/_8$″ pr std.	kr. 3: 90
» $^1/_2$″ » »	» 4: 40
» $^7/_{16}$″ och $^3/_8$ » »	» 5: —

Häraf erhålla:

kapare	82 %
kantaren	55 »
undantagare vid klyfbänken	48 »
» » kantbänken	41 » om vintern.
» » »	32 » om sommaren.

Läkt-, lådbräd- och stafbärare erhålla för lådbräder och läkt kr. 2: 55, för staf kr. 2: 30 pr standard. (Plankbärarne, som under vintern indragas, beredas genom annat arbete enahanda förtjänst som kamraterna.[1])

Timmerrullarna vid östra sågen erhålla 2 $^1/_2$ öre pr stock, hvaraf $^1/_2$ öre innestår till timmerrullningen för året afslutats.

Sågsnickaren erhåller 30 öre pr timma. Brandvakten erhåller kr. 2: 50 pr vakt.

Smörjare erhålla 30 öre och eldaren 25 öre pr timma under den tid, som sågen ej går, och de förrätta annat arbete.

I sågackordet är inberäknadt allt arbete, som erfordras för sågningens gång, såsom ångpannornas påeldning, maskineriets smörjning, insättning af sågblad m. m., så ingen extra ersättning får för sådana arbeten beräknas, ej heller för ställningar för plankbärarne, såvida de ej för annat arbetes fortgång äro rifna, i hvilket fall de på arbetsgifvarens bekostnad skola återuppsättas. *Sågverk.*

Sågare vid kantramen för groftimmer erhåller kr. 50:— och dennes hjälpsågare kr. 25: — pr år räknadt för det vid denna sågram förekommande tyngre arbetet.

Arbetarne vid timmerväldtorna under vintern erhålla 85 % af sågackordet.

Då kapning af lådvirke i kantbänkarna förekommer, erhåller kantare och hjälpkantare tillsammans ett (1) öre pr stock, så behandlad, när endast en (1) hjälpkantare användes vid kantbänken; då två hjälpkantare däremot användas erhålles endast ett halft ($^1/_2$) öre.

S. k. stafpengar utgå till fördelning som förut mellan kantare, hjälpkantare och kolvedsågare med kr. 1: 20 för läkt och lådbräder samt kr. 1:— för staf, allt pr standard.

För takspån erhålla 2 kapare och 2 hjälpklyfvare 40 öre pr aln till lika fördelning.

Tablå rörande södra sågen.

Grundpriset för de olika timmerdimensionerna är:

	Kr.
för 5″ t. o. m. 7″ i topp pr 1.000 timmer	4: 40
» 8″ » 9″ i » » » »	5: 10
» 10″ » 13″ i » » » »	5: 60
» 14″ och högre i » » » »	6: 60

Af ofvanstående erhålla:

plankbärare (9 sommar-, 8 vintertid)	105 %
sågare (4), kantare (2) och smörjare (1)	100 »
eldare (1)	95 »
hjälpsågare (4), sorterare (2) och timmertummare (2)	85 »
hjälpkantare (2) och påläggare (2)	83 »
vagnare (5), serare (2) och vedstufvare (2)	83 »
slipare (2)	80 »
hjälpsmörjare (1) och vedkapare (4) samt kettingdragare (1 äldre under vintern)	72 »
ströövverläggare (2)	55 »
timmerdragare (2) och bakabärare (1) (1 yngre kettingdragare under vintern)	45 »
strögossar (2)	40 »
snarare (2 sommartiden)	40 »

För läkt och staf betalas som grundpris kr. 1: 50 per standard. Häraf erhålla:

klyfsågare	100 %
kapare och kantare	65 »
hjälpklyfvare	60 »
påläggare	50 »

S. k. stafpengar utgå till fördelning som förut mellan kantare, hjälpkantare och ströövverläggare. Vedkapare med kr. 1: 20 för läkt och lådbräder samt kr. 1:— för staf, allt pr standard.

Sågaren vid kantramen för groftimmer erhåller extra pr år kr. 33:— för tyngre

[1] Denna punkt har icke godkänts af Sv. arb.-gifv.-för.

Sågverk. arbete än andra. Hjälpsågaren vid kantramen för groftimmer erhåller extra pr år kr. 17:— för tyngre arbete än andra.

Timmerrullare vid södra sågen erhåller 2 85/100 öre pr stock, hvaraf dock 1/2 öre innestår till timmerrullningen för året afslutats.

Vagnare (1) af spån och ribb vid södra sågen erhåller lika aflöning som andra vagnare.

Då kapning af lådvirke i kantbänkarne förekomma, erhåller kantare och hjälpkantare tillsammans ett (1) öre pr stock, så behandlad, när endast en (1) hjälpkantare användts vid kantbänken; då två (2) hjälpkantare användas erhålles endast ett halft (1/2) öre.

I sågackordet är inräknadt allt arbete, som erfordras för sågningens gång, såsom ångpannornas påeldning, maskineriets smörjning, insättning af sågblad m. m., så ingen extra ersättning får för sådana arbeten beräknas, ej heller för ställning för plankbärare, såvida de ej för annat arbetes fortgång äro rifna, i hvilket fall de på arbetsgifvarens bekostnad skola återuppsättas.

Arbetare vid timmervältorna under vintern erhålla 85 % af sågackordet.

(Plankbärarne, som under vintern indragas, beredas genom annat arbete enahanda förtjänst som kamraterna.[1])

Den del af personalen, som bebor två af bolagets husrum, betalar därför under aftalstiden endast 6 kronor i månaden för sådan lägenhet.

För stapling af lådbräder, läkt och staf tillämpas samma priser som vid östra sågen.

Tablå rörande västra sågen.

Då timmerförsågningen vid västra sågen, ej numera är af sådan normal och jämn gång, att ett bestämdt aflöningsaftal där kan ordnas för någon längre tid, skall aflöningen vid årets slut för plankbärare, sågare, kantare och läktsågare så regleras, att deras medelförtjänster pr sågvakt under året ej understiger medelförtjänsten för samma yrken vid östra sågen samma år.

Timmerrullare vid västra sågen erhålla 2 1/2 öre pr stock, hvaraf 1/2 öre innestår till rullningen för året afslutats.

S. k. stafpengar utgå till fördelning som förut mellan kantare, hjälpkantare och kolvedsågare med kr. 1:20 för läkt och lådbräder samt kr. 1:— för staf, allt pr standard.

Arbetare vid den elektriska belysningen under ordinarie gång erhålla ersättning för öfvertid endast i den mån arbetstiden öfverstiger 10 timmar, oafsedt hvilken tid af dygnet, som arbetet tagit i anspråk, och sådant öfvertidsarbete af arbetsgifvaren påfordrats.

Tablå rörande lådfabriken.

Grundpriset:

	Pr 1,000 löpfot.
för 8″—9″ bredd, hyfladt med planbox	11 öre
» 7 1/2″—4″ bredd, hyfladt med planbox	9 1/2 »
» 8″—9″ bredd, ohyfladt	9 1/4 »
» 7 1/2″—6 1/2″ bredd, ohyfladt	8 3/4 »
» 6″ och därunder	8 1/4 »

Häraf erhålla:

klyfvare, filare och tillsyningsmän	100 %
kantare eller hyflare vid öfre afdelningen	86 »
kantare » nedre »	81 »
kapare och sorterare (2 vid öfre och 1 vid nedre)	75 »
plankkapare	70 »
hjälpkantare och plankvagnare	65 »
bundtpålässare vid öfre afdelningen	65 »
hjälpklyfvare » » »	50 »
» » nedre »	55 »
afritare vid nedre plankssågen	55 »
pålassare vid » »	50 »
märkare, omkantare, inmatare vid småhyflarne äfvensom hjälpkapare	36 »
undantagare vid omkantningsbänken	32 »
stolp-klantkapare	55 »
bundtvagnare (2 för öfre och 2 för nedre afdeln.)	75 »

Buntare erhålla 50 öre pr 100 buntar med garn och 1 öre pr bunt med järntråd samt 85/100 öre för crates-heads.

Stolp-sågare erhålla pr 1,000 löpfot färdiga stolpar 70 öre vid skafning och 50 öre vid icke skaf. Häraf erhålla uppläggare 60 % och undantagare 40 %.

För sortering och buntning af stolpar betalas:

1 45/100 öre pr bundt om 50 st.
1 15/100 » » » » 40 »
85/100 » » » » 24 »

Vid lastning af lådbuntar betalas för:

	Pr 100 st. buntar.
9/16″ × 9/17″ × 7 1/2 och högre	kr. 0: 55
9/16″ × 9/17″ × 6 1/2 » 5″	» 0: 41
7/16″ × 21 1/2″ o. 20 1/2″ × 7 7/16″ o. högre	» 0: 52
7/16″ × 21 1/2″ o. 20 1/2″ × 7″ o. 5 1/2″	» 0: 40
7/16″ × 21 1/2″ o. 20 1/2″ × 5″ o. under	» 0: 34
9/16″ × 13 1/8″ × 2″	» 0: 30
S/3 öfver 8″	» 0: 45
S/2 och 3—5 1/2—7 1/2″	» 0: 40
S/2 och 3—under 5 1/2″	» 0: 34
S/42 och 57	» 0: 33
S/6	» 0: 28
Crates H. 1, 2, 3, 4, 5, 6	» 0: 46
» C. B. alla n:r	» 0: 46
» S. 1 o. 2, Sq. B & C	» 0: 52
» S. 3, 4, 5 o. 6. Sq. S. H. A.	» 0: 60

[1] Denna punkt har icke godkänts af Sv. arb.-gifv.-för.

	Pr st.
Lådämnen i packlådor (10 à 12 kbft)	kr. 0: 5½
	Pr 100 st.
Vid lastning af utskott-lådbuntar	
11/16—3/4	kr. 0: 68
5/8″, 9/16″, 1/2″ och 7/16″	» 0: 57
3/8″ × 20″ och högre	» 0: 56
3/8″ × under 20″	» 0: 45
5/16″ alla sorter	» 0: 45
2″ och 2½″ bredder	» 0: 33

För lastning af oförädlade lådämnen betalas pr 100 st.:

Bredd.	Tjocklek. 3¼ o. 3⅛″	3″	2½″	
9½ o. högre	94	86	80	öre
8—9″	85	79	74	»
7½—7″	75	69	64	»
6½—6″	71	66	62	»
5½—5″	60	57	53	»
4½—4″	55	50	48	»

	2¼″	2⅛ o. 2″	1½″	
9½ o. högre	75	69	55	öre
8—9″	69	63	53	»
7½—7″	61	55	46	»
6½—6″	57	54	45	»
5½—5″	49	46	37	»
4½—4″	45	42	34	»

För sortering af oförädlade lådämnen betalas pr 100 st.:

Bredd.	Tjocklek. 3¼ o. 3⅛″	3″	2½″	
9½ o. högre	55	51	47	öre
8—9″	46	43	41	»
7½—7″	40	36	34	»
6½—6″	38	35	32	»
5½—5″	36	32	31	»
4½—4″	32	30	28	»

	2¼″	2⅛ o. 2″	1½″	
9½ o. högre	44	41	33	öre
8—9″	37	35	27	»
7½—7″	31	29	23	»
6½—6″	30	27	23	»
5½—5″	28	26	22	»
4½—4″	26	24	20	»

Vid lastning på vagnar erhålles i »extra» för lång väg: kr. 2:50 från 3:dje, kr. 3:50 från 4:de stapelfot från banan räknadt och pr stapel.

För ställningar erhållas 30 öre till första, 60 öre till andra, 90 öre till tredje och kr. 1:20 till fjärde stapelfot från banan.

Vid lastning i pråm erhålles kr. 2:— extra pr hel stapel, som ligger ofvan hufvudbanan till östra sågen vid sparrsågsplatsen.

För flyttning från ena brädgården till den andra kr. 1:—.

För längder med en medellängd af 12 à 13 fot ökas ofvanstående priser 25 %.

Sågverk.

Tablå rörande hyfleriet.

För hyfling betalas efter nedanstående grundpris pr 1,000 löpfot:

för 11″ bredd och 1½″ tjocklek och under för slätkant och spånt 14½ öre,

för 9—8″ bredd och 1½″ tjocklek och under för slätkant och spånt 12½ öre,

om gran för 7—4″ bredd och 1″ tjocklek och under för slätkant och spånt 9½ öre, om furu för 7—4″ bredd och 1″ tjocklek och under för slätkant och spånt 8½ öre,

för all perling 12½ öre.

Vid hyfling, då båda hyflarna gå, och ur samma planka endast 2 bräder kunna samtidigt hyflas, höjas ofvannämnda priser med 1 öre pr 1,000 löpfot, dock med undantag af »perling», hvarför priset förblifver oförändradt.

Vid omsättning från spånt till slätkant eller tvärtom erhåller samtliga af hyflingspersonalen 1 timmas tillägg enligt gällande bruk som hittills.

Vid omsättning från slätkant eller spånt till perling erhålles 2 timmars tillägg, men från perling till spånt eller slätkant 1 timmas tillägg.

Af hyflarens och klyfvarens förtjänst erhåller:

kapare	75 %
afritare	73 »
vagnare	70 »
prålossare	70 »
hjälpklyfvare	65 »
inmatare	50 »
klantpåläggare	65 »
putsare	60 »
putsarebiträde	35 »
slipare	80 »

Ofvannämnda procentberäkningar äro så afpassade, att de böra lämna tillfälle för respektiva arbetare till c:a 20 % högre dagförtjänst än under år 1906, i de fall arbetarne äro gifta eller därmed likställda, hvaraf 15 % äro afsedda för hushyra och vedbrand.

Tablå rörande sparrsågen.

För sågning af sparrar och battenstimmer betalas kr. 4:60 pr 1,000 timmer.

För sågning af timmer för lådämnen (kapat i 2 à 3 st.) kr. 5:70 pr 1,000 timmer.

Häraf erhålla:

stabbläggare (6) 105 %,

sågare (2), maskinkörare (1), slipare (1) och klyfvare (2) 100 %,

hjälpsågare (5) och hjälpslipare (1) (den senare om vintern) 85 %,

smörjare (1) 85 %,

vagnare (3—4)[1] och serare (1) 83 %,

[1] Å »Nyplatsen» och flera på längre afstånd.

Sågverk

bomkarlar (2) 80 %,
stafkapare (1), vedkapare (2), kantare (1) och sorterare (1) 75 %,
stafdragaren vid främre klyfsågen och större bakabäraren 65 %,
stafdragaren vid bakre klyfsågen, hjälpkantaren och därmed likställda 60 %,
den yngre vedkaparen, undantagaren vid kantbänken samt inmataren i krossen 45 %,
stafpåläggaren 40 %,
timmerpåstickaren 30 %,
stafbäraren 62 %.

Stapling af ved vid sparrsågen betalas med pr famn:

kr 0: 85 om 1 famn hög
» 1: — » 1½ » »

Tablå rörande brädgårdarne.

För nedanstående dimensioner och arbeten betalas efter följande tabeller:

Dimensioner.	Pris per 10 st.			
	Kapning		Lastning.	Sortering.
	mask.	f. hand		
4″ × 11″	26·6	29·7	12·4	15·0
× 10	24·3	27·5	11·3	13·6
× 9	21·9	25·3	10·3	12·4
× 8	19·6	22·0	8·5	9·9
× 7	17·3	19·8	7·3	8·7
× 6	16·2	18·7	6·7	8·3
× 5	15·0	17·6	6·2	7·5
× 4	12·7	16·5	5·7	6·8
3″ × 11	20·8	23·1	8·8	10·7
× 10½	19·6	22·0	8·8	10·7
× 10	18·5	20·2	8·2	9·9
× 9	17·0	19·0	7·8	9·5
× 8½	16·2	18·1	7·7	9·5
× 8	16·2	17·3	7·1	8·7
× 7½	15·0	16·2	6·7	8·7
× 7	15·0	16·2	6·7	8·1
× 6½	13·9	13·9	6·6	8·1
× 6	13·9	13·9	5·8	7·0
× 5	12·6	12·6	5·2	6·3
× 4½	11·6	11·0	4·8	5·8
× 4	11·6	10·3	4·8	5·8
2½″ × 11	17·3	19·0	7·9	9·7
× 9—8	15·3	16·0	6·9	8·3
× 7	12·7	13·9	5·9	7·3
× 6½	12·7	12·6	5·7	6·9
× 6	11·6	11·5	5·4	6·3
× 5	10·4	9·3	5·1	6·3
× 4½	9·2	8·3	4·7	5·5
× 4	9·2	8·2	4·3	5·1
× 3½	8·1	6·8	4·0	5·1
2½ × 3″	8·1	5·9	3·6	4·1
2 × 11″	13·9	14·5	6·8	7·3
× 9	12·7	13·4	6·2	6·6
× 8	12·7	12·3	5·9	6·3
× 7	11·6	11·1	5·5	5·7
× 6½	11·6	10·1	5·1	5·3
× 6	10·4	10·1	5·0	5·1
× 5½	9·2	9·5	4·7	4·8
× 5	9·2	8·9	4·5	4·6
× 4½	9·2	8·4	4·3	4·4
× 4	8·1	7·7	4·0	4·2
× 3½	8·1	7·1	3·5	3·9
× 3	8·1	6·5	3·3	3·6
1½ × 12—10″	12·7	11·1	5·4	6·3
× 9	11·6	10·1	5·1	5·8
× 8	11·6	9·0	5·0	5·6
× 7	10·4	8·4	4·5	5·1
× 6	9·2	7·4	4·1	4·8
× 5½	9·2	6·7	3·7	4·5
× 5	8·1	6·2	3·5	4·1
× 4½	8·1	5·6	3·3	3·9
× 4	8·1	5·6	3·3	3·9
1¼ × 11″	11·6	11·1	5·2	5·7
× 9	10·4	9·0	4·8	5·6
× 8	10·4	8·0	4·4	5·1
× 7	9·2	7·4	3·9	4·5
× 6½	9·2	6·7	3·9	4·5
× 6	8·1	6·4	3·5	4·1
× 5½	8·1	6·0	3·4	3·9
× 5	6·9	5·6	3·1	3·6
× 4½	6·9	5·2	2·9	3·3
× 4	5·8	4·9	2·8	3·3
1 × 11″	10·4	9·5	4·8	5·6
× 10	10·4	8·9	4·4	5·2
× 9	9·2	8·0	4·2	4·8
× 8	9·2	7·4	3·7	4·5
× 7	9·2	6·8	3·5	4·1
× 6½	8·1	6·4	3·3	3·9
1 × 6″	8·1	5·7	3·1	3·6
× 5½	8·1	5·6	3·0	3·5
× 5	5·8	5·1	2·8	3·3
× 4½	5·8	4·7	2·6	3·0
× 4	5·8	4·6	2·6	3·0
¾ × 11″	8·1	8·4	4·1	4·5
× 10	8·1	7·8	3·8	4·3
× 9	6·9	7·4	3·5	4·0
× 8	6·9	6·7	3·2	3·6
× 7	6·9	6·2	3·0	3·3
× 6	5·8	5·3	2·9	3·3
× 5½	5·8	5·1	2·9	3·2
× 5	5·8	4·7	2·8	3·2
× 4½	5·8	4·4	2·5	2·5
× 4	5·8	4·4	2·5	2·4
15 × 15 cm.	21·0	27·3	10·7	11·3
12 × 15	20·8	21·7	9·1	9·7
12 × 14	18·5	20·6	8·6	9·0
12 × 12	16·2	19·2	8·1	8·5
10 × 12	15·0	17·5	7·5	7·9
10 × 10	12·7	15·0	6·5	6·8
7½ × 10	10·4	13·0	6·0	6·3
7½ × 7½	9·2	11·1	5·4	5·6

Dimension.	Pris pr 100 st.	
5/8″ × 6—9″	30 öre	endast kapning i ena ändan. 50 procent högre om båda ändar.
× 5	25 »	
× 4	23 »	
× 3	23 »	
× 2 1/2	23 »	

Dimension.	Lastning.	
5/8″ × 6—9″	» 17·0	blandade längder nedrankade i gatan.
× 5	» 13·7	
× 4	» 12·6	
× 3	» 11·5	
× 2 1/2	» 11·5	

Dimension.	Lastning.	
5/8″ × 6—9″	kr. 15·0	upptagna längder på närmaste stapelfot från kajen.
× 5	» 11·5	
× 4	» 10·5	
× 3	» 9·5	
× 2 1/2	» 9·5	
5/8″ × 6—9″	» 16·0	upptagna längder på längre afstånd från kajen.
× 5	» 12·5	
× 4	» 11·5	
× 3	» 10·5	
× 2 1/2	» 10·5	

Pr 100 st. buntar à 24 st.

3/4 o. 5/8″ × 3″	kr. 1·05	på närmaste stapelfot från kajen.
× 2 1/2	» 1·00	
× 2	» 0·95	
× 1 1/2	» 0·85	
× 1 1/4	» 0·85	
3/4 o. 5/8″ × 3″	» 1·55	på längre afstånd från kajen.
× 2 1/2	» 1·35	
× 2	» 1·20	
× 1 1/2	» 1·10	
× 1 1/4	» 1·10	

För splitvedsågning å Grusholmen betalas pr famn efter nedanstående priser till de olika arbetsgrupperna:

	Sågare. (2 st.)	Staplare o. bärare. (6 st.)	Vagnare o. undantag. (6 st.)	Knubb-vagnare. (2 st.)	Knubb-undantag. (2 st.)	Summa kr.
Pl. & Batt. 1″—5 1/2″	0·75	1·24	1·06	0·30	0·20	3·55
» » » 6″	1·45	1·62	1·35	0·40 1/2	0·22 1/2	5·05
Bräder 6″ bredd & h.	0·95	1·62	1·35	0·40 1/2	0·22 1/2	4·55
» 5 1/2″ » » u.	1·25	2·16	1·80	0·54	0·30	6·05
Sekunda Pl. & Batt	0·95	1·62	1·35	0·40 1/2	0·22 1/2	4·55
Danskved	1·35	2·34	1·95	0·58 1/2	0·32 1/2	6·55
Vrakved	0·55	0·78	0·60	0·18	0·14	2·25
Kakelugnsved	0·65	1·08	0·90	0·27	0·15	3·05

Då uteslutande 6 tums ved förekommer från hyfleri eller lådfabrik fördubblas priserna därför.

För splitvedsågning i brädgårdarna betalas:

	Kr. pr famn.	
Vid kapning för hand:		incl. stapling.
Plank- o. Battens-ved	3·25	När kärrning ifrågakommer för stapl. af veden, ersättes sådan med: 75 öre kub.famn för vanlig splitved och ångbåtsved: 1 kr. pr kub.-famn f. kakelugnsved: för extra lastning kr. 2·00.
Bräder fr. 6″ o. högre	4·25	
D:o fr. 5 1/2 o. under	5·00	
Vrakved	2·00	
Vid kapning å maskin:		
Plank- o. Battensved	2·75	
Brädved fr. 6″ o. högre	3·25	
D:o fr. 5 1/2 o. under	4·00	
Splitved af 6″ i längd	4·00	
Kakelugnsved	2·60	
Ångbåtsved	1·75	

För lastning af splitved betalas:
inom brädgårdarne och inom 50 fot från kajbandet 0: 75 kr. pr famn,
inom större afstånd 1: 25 kr. pr famn,
å Grusholmen inom 30 fot från kajbandet 0: 65 kr. pr famn,
inom större afstånd 1: — kr. pr famn.
20 % ökning för 6″ längder.

För buntning och sortering af kortstaf betalas:
kr. 2: 70 pr 100 buntar af 3/4″.
kr. 3: — pr 100 buntar af 1/2 och 5/8″.

För buntning och sortering af vrakstaf betalas:
kr. 3: 30 pr 100 buntar.

För buntning och sortering af läkt:

3/4 × 1 1/2″	betalas	kr. 4: 20 pr 100 buntar.
3/4 × 2 1/2″	»	» 5: 50 » » »
3/4 × 3″	»	» 5: 90 » » » [1]

För sortering af läkt . . . 18 öre pr 100 st.
» » » lådbräder 18 » » » »
» nedrankning af lådbr. 12 » » » » vid rusning.

Vid taktäckning i brädgårdarne betalas 10 öre pr fot af stapelfotens bredd.

Takrifning, då bräderna nedrännas och rankas, betalas med 4 öre pr fot af stapelfotens bredd.

För hvarje pådragen och afdragen presenning sammanlagdt kr. 0: 15 inkl. fraktning.

[1] Ofvanstående priser för buntning af staf och läkt gäller det för närvarande brukliga antal pr bunt.

Sågverk.

För flyttning af kapverk med rännor betalas kr. 2: —.

För sedermera in- eller utkopplad ränna pr st. kr. 0: 15.

För pråmhalning öfver hela brädgården kr. 0: 75.

För pråmhalning öfver halfva brädgården kr. 0: 50.

För pråmhalning genom kanalbron in och ut tillsammans kr. 1: —.

För pråmhalning till fartyg kr. 1: —.

För pråmhalning från fartyg till västra brädgården kr. 0: 75.

För pråmhalning från Grusholmen till annan brädgård kr. 1: —.

För snöskottning och snösopning, utförd af plankbärare eller vagnare, betalas efter öfverenskommelse.

Märkning af plankor och battens i båda ändar betalas med 10 öre 100 st., i ena ändan betalas med 7 öre 100 st.

Märkning af bräder i båda ändar betalas med 5 öre 100 st., i ena ändan betalas med 3 öre 100 st.

Tablå rörande kolgården.

Kolningen betalas med kr. 2: 80 pr stig, hvaraf 5 öre utgör ersättning för vakthållning nattetid. För kol, som få ligga kvar på marken öfver 2 månader, betalas kr. 3: —. Kolbasen erhåller extra kr. 5: — pr mila.

Milornas storlek bör vara c:a 23 à 24 famnar.

Framvagning af träkol till västra sågens smedja betalas med kr. 1: 50 pr vagn om tre (3) stigar.

Dagsverken för kolare utgå med 25 öre pr timme. Kolare betala sina dagsverkare med 32 öre pr timme vid kolrifning samt för annat arbete 30 öre pr timme.

Kvinnor erhålla i arbete vid milorna 22 öre pr timme.

För kolkörning betalas pr stig upp på kolbryggan och in uti kolhuset 5,7 öre pr stig.

Fatning ur kolringarne, hvilket arbete kolarne själfva betala till sina arbetare, betalas med 15 öre och ur kolhuset med 18 öre pr stig.

För stapling af ved betalas pr famn om 144 kub.-fot kr. 0: 85.

För kolstjälpning betalas 3 öre pr stig.

Tablå rörande dagsverksarbeten och diverse arbeten.

För fullväxt arbetare med god arbetsförmåga och god flit betalas för sådana fall, då dagsverksarbete ej som regel förekommer, kr. 0: 25 pr timme.

För enahanda arbetare vid jordbruket från kr. 0: 25 till kr. 0: 33 allt efter personlig kvalifikation. Enahanda timpenning beräknas äfven för sådana arbetare, hvilka som regel hafva dagsverksarbeten inom andra etablissementets afdelningar.

För handtverkare betalas 30 öre pr timme och äfven högre i mån af visad arbetsförmåga och flit, allt efter personlig öfverenskommelse.

Snickare och timmermän erhålla för slitning af egna verktyg kr. 10: — pr år.

Arbetare vid pålkran erhålla 30 öre pr timme, pålningsbasen 35 öre pr timme.

Arbetare i timret å vattnet erhåller 30 öre pr timme, då ackord ej kan ordnas.

Personalen vid verkstaden och smedjan erhåller en ökning af 10 öre pr timme utöfver gällande timpenning nu senaste maj månad.

För renhållningsarbeten vid afträdena och pudrettberedningen betalas för köraren 40 öre.

För minderåriga eller ej fullt arbetskraftiga betalas i mån af arbetsförmåga.

För kvinnor betalas med 15 à 20 öre pr timme, beroende af arbetets natur och deras arbetsförmåga.

För isning af små duc d'alber betalas kr. 7: —, för stora kr. 7: 50 samt för brandvakar kr. 14: — pr styck, allt pr vinter.

För tjärning af papptak betalas pr kvadrat-aln 1: 25, för lagning af papptak betalas 35 öre pr timme.

Vid mottagning af timmergrimmor från bogserbåtarne och därmed sammanhängande arbeten beräknas ej öfvertid, såvida arbetstiden ej öfverstiger 120 timmar pr aflöning om 12 arbetsdagar, i så fall beräknas för de första 24 timmarnes öfvertidsarbete, pr aflöning pr 12 arbetsdagar 25 % förhöjning och 50 % för öfvertid därutöfver.

Pråmbyggare erhåller för fyrkantspråm 40 fot lång och 22 fot bred med 28 drifpål i botten samt 7 drifnåt på sidorna kr. 250: — samt för spetspråm kr. 400: — inberäknadt allt arbete äfvensom tjärning tills prämen levererats på flott vatten.

För tjärning af pråm på vattnet betalas 80 öre pr pråm, och för tjärning af pråm på land, invändigt och utvändigt, kr. 2: —.

För tillverkning af åror fullt färdiga från rundvirke betalas kr. 1: 45 pr par. För byggning af pråm å en gammal pråmbotten betalas kr. 165: —.

Tablå rörande allmänna bestämmelser.

1) *Arbetstiden* för sågar med tillhörande brädgårdar beräknas till 10 timmars normal arbetsdag i mån af tillgång på arbete. Samma arbetstid gäller för annat inomhusarbete vid artificiell belysning. För öfriga yttre arbeten följer arbetstiden dagsljuset efter arbetsgifvarens närmare bestämmelser, dock ej öfver 10 timmar som normal arbetstid.

2) *Öfvertidsarbete* betalas vid ackordarbeten i brädgårdarne med 12 öres tillägg pr timme intill kl. 8 e. m. och med 25 öre pr timme i tillägg för annan öfvertid samt för söndagsarbete. Söndagar räknas liksom andra helgdagar från midnatt till midnatt. Vid timarbete ökas timpenningen med resp. 25 och 50 procent.

3) *Ledighet* medgifves, när så önskas, den 1:sta maj. Påsk-, midsommar- och julafton upphör arbetet vid middagsrasten.

4) *Olycksfallsersättning* utgår efter gällande lag, hvarjämte fri lasarettsvård lämnas efter olycksfall i arbete, då olycksfallet kräfver sådan.

5) Alla arbetare äro skyldiga ingå som medlemmar af Kramfors arbetares sjukhjälpsförening.

6) Arbetsgifvaren lämnar arbetarne jämte deras hustrur och minderåriga barn fri *läkarevård* hos ortens läkare äfvensom fri sjuksköterska i mån af behof, då särskild sådan finnes att tillgå på platsen.

7) Hvarje arbetare äger själfklar rätt att på begäran å kontoret få del af de arbetsuppgifter rörande honom själf, som af vederbörande förman inlämnats.

8) Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äge de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelser.

9) Detta aftal gäller intill utgången af år 1909 och därefter kalenderår för kalenderår, såvida detsamma ej minst tre (3) månader förut blifvit af arbetsgifvaren eller arbetspersonalens fullmäktige uppsagdt.[1]

10) För ett ordinärt arbetsrum i arbetsgifvarens bostäder kommer att beräknas i hyra pr månad fyra (4) kronor samt för en mindre kammare utan eldstad två (2) kronor, i hvilken hyra jämväl inberäknats tillhörande andel i uthuslägenheter.

11) Ved för arbetarnes egna behof tillhandahålles på därom i god tid gjord framställning till ett pris af två kronor pr kubikmeter eller åtta (8) kronor pr famn om 144 kub.-fot levererad utanför vederbörande arbetares vedbod, när körväg dit finnes eller i motsatt fall så nära intill vedboden, som körväg finnes, dock i båda fallen ej på längre afstånd från Kramfors brädgårdar än en (1) kilometer. Ofvannämnda pris afser vanlig ribbved, sådan den utkommer från sågarna.

12) Det är sålunda absolut förbjudet för hvar och en att, sedan detta aftal trädt i kraft, hembära eller på annat sätt än ofvan omnämnts hemfrakta från arbetsgifvarens områden ved eller virke i hvad form det vara må.

13) För den händelse arbetsmetoden undergår förändring, hvarigenom arbetet för någon yrkesgrupp ökas eller minskas jämförd med den förutvarande normala gången, bör personalen respektive ackordet ökas eller minskas i förhållande därtill.

14) *Meningsskiljaktigheter* mellan arbetsgifvare och arbetare rörande tolkningen eller tillämpningen af detta aftal må icke föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång vare sig genom strejk, bojkottning, lockout eller dylikt, utan skall därom förhandlas först mellan parterna och därefter, om ej enighet uppnås, mellan parternas organisationer.

15) Arbetarne skall med största uppmärksamhet och omsorg iakttaga de föreskrifter, som till undvikande af olycksfall blifva meddelade samt genom anslag eller annorledes arbetaren delgifna, och får icke rubba vidtagna skyddsanordningar.

16) För den händelse blifvande underhandlingar mellan arbetsgifvarnes och arbetarnes organisationer skulle leda till beslut ej öfverensstämmande med en eller annan af ofvanstående punkter, förbinda vi oss ömsesidigt, att under detta aftals giltighetstid ställa oss organisationernas gemensamma beslut till efterrättelse.

Förestående aftal godkänna vi, undertecknade till alla delar, hvilket skedde i Kramfors den 30 augusti 1907.

För *Kramfors aktiebolag.*

Å *Svenska sågverksindustriarbetareförbundets afdelning n:r 78 vägnar*

För *Svenska sågverksindustriarbetareförbundet.*

[1] För Sv. sågverksindustriarbetareförbundet har aftalet undertecknats »med reservation t. v. angående utlöpningstiden».

Kolning.

Arbetsaftal emellan N. N. och N. N., arbetsgifvare, och kolare tillhörande Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. n:r 146 sekt. n:r 1 Ornäs.

§ 1.

Kolarne åtaga sig att kola för ett pris af 1 kr. 75 öre för stig räknadt efter vagnkubikeradt mått vid Ornäs järnvägsstation.

§ 2.

Kolarne erhålla på botten all kolved äfvensom bräder till nödiga botten- samt stolp- och hyllappar samt ribb och ett hästlass ris till hvarje mila.

§ 3.

Kolarne utlofva att noga tillse sina milor, så att högsta möjliga resultat ernås samt lämna kolena stybb-, eld- samt brandfria, och kommer kolen att hämtas efter tur så godt sig göra låter af N. N. och N. N. (arbetsgifvarne).

§ 4.

Arbetet delas så att 2 man får 3 bottnar, och kommer en att skrifvas för laget, äfvenså bära ansvaret för arbetet.

§ 5.

Kolarne förbinda sig att i arbetet vara nyktra.

§ 6.

Emottagandet af våt kubb upphör senast 1 september.

§ 7.

Kolarne erhålla 2 nattvakter, hvilkas tjänstgöringstid räknas från kl. 8 e. m. till kl. 5 e. m. med samma tjänstgöringsskyldigheter som föregående års.

§ 8.

Kolkörningen betalas till Öst med 7 kr. för järnvägsvagn rymmande 400 à 410 hektoliter, för vagnar öfverstigande detta mått betalas för stig efter samma pris som förut, samt fria redskap.

§ 9.

Arbetsledningen och fördelningen af arbetet sker af arbetsgifvaren eller dennes ombud. Vid uppsägning på grund af arbetsbrist sker uppsägning minst 14 dagar i förväg.

§ 10.

Aftalet gäller för en tid af 1 år i sänder, räknadt från 1 april 1907 med 3 månaders uppsägningstid å ömse sidor.

Ornäs den 4 april 1907.

N. N.
(Arbetsgifvare.)

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. 146 sektion 1.*

Snickerifabriker.

Aftal.[1]

Mellan *Sveriges träindustriförbund af Svenska arbetsgifvareföreningen* och *Svenska träarbetareförbundet* har denna dag följande aftal träffats att gälla för *Aktiebolaget Atvidabergs förenade industrier*, här nedan kalladt »arbetsgifvaren», å ena samt Svenska träarbetareförbundets afdelning n:o *90* och dess medlemmar, här nedan kallade »arbetarne», å andra sidan.

§ 1.

Nedanstående för arbetsgifvarens samtliga träarbetare *vid snickerifabriken* gällande aflöningsbestämmelser och ordningsregler antagas att af såväl arbetsgifvaren som arbetarne tillämpas och efterlefvas:

A. Aflöningsbestämmelser.

1. Aflöning kan beräknas efter timpenning, penningeackord, premieringsackord eller månadslön.

Minimi-timlön utgör i öre för

a) *snickare, beslagare, svarfvare och med desse jämnställde 37,*

[1] Aftalet består af ett ifylldt, tryckt formulär, som efter förhandlingar mellan Sveriges träindustriförbund och Sv. träarbetarförbundet godkänts af dessa organisationers styrelser att användas vid aftal för resp. organisationers medlemmar; de ifyllda punkterna hafva utmärkts med kursiv stil.

b) *maskinträarbetare, lackerare, polerare och med desse jämnställde 35,*

c) *handtlangare och med desse jämnställde 28.*

Berättigad till minimilön är hvarje yrkesduglig möbelsnickare, fabrikssnickare och maskinarbetare samt därmed likställda yrkesarbetare, som uppnått 21 års ålder och arbetat i sitt fack fyra år. Brädgårdsarbetare, handtlangare och sågverksarbetare äro, där detta aftal afser dylika grupper arbetare, berättigade till minimilön, då de uppnått 21 års ålder. Undantag från dessa bestämmelser få göras därutinnan,

att till driftig och skicklig arbetare kan betalas högre lön i mån af öfverenskommelse; och

att till arbetare, som på grund af ålder, sjukdom eller vanförhet fått sin arbetsförmåga nedsatt, kan betalas lägre lön enligt öfverenskommelse **mel**lan honom och arbetsgifvaren.

Penningeackord gifves för de arbeten, där detta utan olägenhet kan äga rum.

Vid penningeackord skall ackordspriset, där detsamma ej är genom ackordsprislista fastställdt, vid hvarje särskildt tillfälle uppgöras mellan vederbörande arbetsförman och arbetare vid arbetets början, hvarefter, om så begäres, betingssedel med däri utsatt pris, senast tre dagar efter det arbetet påbörjats, utlämnas till den arbetare, som skall utföra detsamma.

För ackordsarbeten, som ej äro i af arbetsgifvaren och arbetarne gemensamt öfverenskomna ackordsprislistor fastställda, garanteras arbetaren den för honom fastställda timlön.

Premieackord. Förutom timlön må vid de arbeten, där sådant lämpligen kan ske, gifvas en premie, beräknad efter mellan arbetsgifvarne och arbetarne öfverenskommet premieringsackordssystem.

Såsom exempel på premieackordssystem anföras följande bestämmelser:

För hvarje arbete, som premieringen afser, anslås ett visst bestämdt timantal, fullt motsvarande den tid, som under normala förhållanden anses kräfvas för arbetets utförande af en medelgod arbetare. Utföres arbetet på samma eller längre tid än den anslagna, utbetalas endast timlönen och ingen premie. Utföres åter arbetet på kortare tid än den anslagna, utbetalas på vanligt sätt timlönen för den använda tiden och dessutom en premie, beräknad sålunda att timlönsförtjänsten ökas med den procent, hvarmed det använda timantalet understiger det anslagna.

Till ett arbete är t. ex. anslaget 90 timmar. Arbetet utföres på 70 timmar af en arbetare, som har 35 öres timlön. Den använda tiden är sålunda (90 — 70 = 20; 20 : 90 = x : 100; x = 22) 22 % kortare än den anslagna och förtjänsten blifver: *Snickerifabriker.*

timlön 70 timmar à 35 öre	kr. 24: 50
premie 22 % af kr. 24: 50	» 5: 39
Summa förtjänst	kr. 29: 89

Då under samma månad en mångfald olika premieackord komma på en arbetare, må premieackordet uträknas på en gång, på så sätt att timantalen för hvarje arbetares alla ackord sammanslås, och summorna läggas till grund för procentberäkningen.

Vid förekommande höjning eller sänkning af timpenningen för arbetare, tages hänsyn till huru premieackorden för honom utfallit.

Månadslön användes för aflöning af förmän och för arbeten, där detta aflöningssätt bäst lämpar sig, efter uppgörelse i hvarje särskildt fall.

Aflöning äger rum den *8* i hvarje månad.

Förskottslikvid, som lämnas den *24* i månaden, utgår med cirka 40 % af den vanliga förtjänsten under aflöningsperioden och utbetalas endast i belopp om jämna fem kronor.

Infalla ofvannämnda aflöningsdagar på sön- eller helgdag, framflyttas aflöningen till närmast föregående söckendag.

Hvarje aflöningsperiod börjar *den 1 i månaden* och slutar *den sista dagen i månaden.*

Vid aflöningen göres afdrag för hyra och ved för de arbetare, som hyra bostäder eller köpa ved af arbetsgifvaren eller af baroniet Adelswärd.

Vid ackordsarbete utbetalas å aflöningsdagen den för hvar och en gällande timlön för det antal timmar, han arbetat. Öfverskott å ackordsarbeten utbetalas nästkommande aflöningsdag, efter det arbetet blifvit färdigt och godkändt. Alla i samma ackordsarbete deltagande arbetare skola dela uppkommet öfverskott efter det antal timmar, under hvilka hvar och en deltagit i arbetet.

All aflöning, såväl timlön som ackordsbetalning, införes i en mellan arbetsgifvaren och arbetaren upprättad kontrabok eller annan därmed jämförlig anordning; och skall kontraboken, utom vid de tillfällen då aflöningar af arbetsgifvaren däri införas, vara i arbetarens ägo samt anses efter arbetarens afflyttning tillhöra denne.

2. Arbetstiden är *femtiosju (57)* timmar per vecka, då icke helgdag mellankommer, och tidsindelningen under dagen såsom i ordningsreglerna föreskrifves.

Påskafton, 1:sta maj, midsommarafton och julafton äro fridagar.

Arbetarne äga rätt att för deltagande i politiska och kommunala val erhålla för

Snickerifabriker.

valets förrättande erforderlig ledighet från arbetet.

3. För öfvertidsarbete, hvilket endast förekommer, då brådskande arbeten göra det af behofvet påkalladt, betalas vid såväl ackords- som timarbete ett tillägg, motsvarande 25 procent af timlönen för de två första timmarna utöfver den ordinarie arbetstiden, 50 procent för tiden därefter samt 100 procent för arbete under sön- och helgdagar.

Sön- och helgdag räknas från kl. 6 e. m. å lördag eller dag före helgdag till kl. 6 f. m. å måndag eller dag efter helgdag.

Regelbundet skiftesarbete eller skiftesarbete, föranledt af hinder i någon maskin eller af annan dylik anledning, räknas icke till öfvertidsarbete, liksom icke heller maskinisters och eldares arbete utöfver ordinarie tid för ångpannors och maskiners skötsel.

4. Om på grund af dåliga afsättningsmöjligheter tillverkningen inom en eller flera afdelningar af fabriken måste inskränkas i sådan utsträckning, att en minskning af arbetarnas antal nödvändiggöres, motsvarande högst 10 % af antalet arbetare inom den eller dessa afdelningar, bör arbetstiden, i den mån detta utan tekniska olägenheter kan ske, minskas intill 48 timmar pr helgfri vecka, innan afskedande af nyssnämnda anledning får äga rum. Vid sådant afskedande bör som regel gälla, att senare antagna arbetare afskedas först, under förutsättning likväl att ifrågavarande arbetares duglighet och flit samt förhållanden i öfrigt äro lika.

Då afskedande af arbetare sker på grund af föreskrifterna i denna paragraf, skall detsamma föregås af 30 dagars uppsägningstid för gift och 14 dagars uppsägningstid för ogift arbetare.

5. Arbetaren åligger att hvarje dag på erhållna s. k. arbetsrapporter uppföra tiden å de arbeten, som under dagen utföras, därvid såväl arbetets beskaffenhet som beställningsnummer noggrant uppgifvas.

6. Arbetare erhåller fri läkarevård, men däremot icke fri medicin och sjukhusvård.

7. Arbetsgifvaren olycksfallsförsäkrar hvarje arbetare enligt lag samt ansvarar dessutom vid sjukdom till följd af olycksfall i arbetet för en ersättning af en krona per dag under den i olycksfallslagen bestämda karenstiden af 60 dagar. Vid mindre skador, för hvilka arbetaren hvarken är berättigad till sjukhjälp eller olycksfallsersättning, bekostar arbetsgifvaren erforderliga förband, *som af sjukstugan debiteras.*

I stället för att vid sjukdomsfall till arbetare utgifva sjukhjälp, betalar arbetsgifvaren till Åtvidabergs allmänna sjuk- och begrafningskassa för hvarje anställd arbetare öfver 15 års ålder, som genom sjukdom är förhindrad att arbeta, en krona pr dag under samma tid som kassan enligt sitt reglemente utbetalar sjukhjälp, och i öfrigt i öfverensstämmelse med det aftal arbetsgifvaren träffat med kassan, hvarigenom den tillförbundits att till arbetsgifvarens arbetare utgifva en extra sjukhjälp utöfver den i dess reglemente bestämda. För att komma i åtnjutande af denna förmån böra arbetarne ingå som medlemmar i förenämnda kassa. De arbetare, som på grund af reglementets bestämmelser icke kunna blifva medlemmar af ifrågavarande kassa, erhålla sjukhjälpen till dem direkt utbetald. Om sjukdom härleder sig af olycksfall, sker ingen utbetalning till sjukkassan för de dagar olycksfallsersättning direkt utbetalas.

B. Ordningsregler.

1. Arbetet börjar kl. *6,30* f. m. och slutar kl. *6* e. m. utom lördagar, då arbetet slutar kl. *2* e. m. Frukost hålles mellan kl. *8,30* f. m. och *9* f. m. och middagsrast mellan kl. *1* och *2* e. m. *utom lördagen, då arbetet utan middagsrast pågår till kl. 2 e. m.*

2. Arbetets början och slut tillkännagifves medelst *en kort signal från ånghvisslan.*

Hvarje arbetare skall börja arbetet, så snart signalen gifvits. Före slutsignalen — som vid arbetstidens slut för dagen gifves tre minuter före den bestämda tiden — få inga förberedelser till att lämna verkstaden företagas. Dessa tre minuter skola användas för tidanteckningar och iordningställande af verktygen.

3. *Hvarje arbetare skall, vid alla de tillfällen han ankommer till eller lämnar arbetsplatsen, aftrycka sitt eget nummer å tidregistreringsapparaten.*

4. Den arbetare, som ankommer till fabriken inom 5 minuter efter arbetets början, böte 10 öre. För den, som kommer senare, göres afdrag för den försenade tiden, utjämnad till full halftimme, hvarjämte han bötar 10 öre.

Alla böter skola tillfalla *Åtvidabergs allmänna sjuk- och begrafningskassa.*

5. Önskar arbetare vara borta från arbetet, anmäle han detta skriftligen eller muntligen till sin förman eller den honom närmast står. Till densamma anmäles äfven sjukdomsfall.

6. Uteblifver arbetare utan anmälan och giltig orsak från arbetet, och upprepas detta flera gånger, kan han af denna anledning blifva afskedad.

Upprepad för sen ankomst kan medföra samma påföljd.

7. Vid de fabriker, där arbetsgifvaren tillhandahåller verktyg, äro arbetarne skyldige att väl vårda desamma. Felas verktyg, som anförtrotts arbetaren, ersättes detta efter inköpspris och får afdrag därför gö-

ras vid aflöningen. Likaledes ersättes den skada å anförtrodt verktyg, som uppkommit genom vanvård och icke blott af normal slitning under verktygens användning.

Utlämnade verktyg inventeras, när arbetsgifvaren så finner nödigt.

Arbetare äro därjämte skyldiga att på bästa och sparsammaste sätt använda dem anförtrodda materialier samt vid grof vårdslöshet ersätta däraf uppkommen skada.

8. Arbetarne få icke inom arbetslokalen utföra andra än dem ålagda arbeten samt icke därifrån bortföra dem ej tillhöriga föremål, icke ens värdelöst affall. Arbetarne skola vistas å anvisad arbetsplats och icke utan förmans order eller då arbetet det fordrar besöka andra afdelningar inom verkstadslokalerna.

Där särskildt frukostrum finnes, skola de arbetare, som icke under måltidsrasterna vilja lämna verkstadsområdet, använda detsamma vid intagandet af sina måltider. Under måltidsrasterna få i sådant fall arbetarne icke vistas inom respektive arbetslokaler. Matsäckar aflämnas i frukostrummet eller inställas i därför afsedda fack.

9. Öl eller andra rusgifvande drycker få icke i verkstäderna införas. Traktering, onödiga samtal och sällskapliga sammankomster få ej heller därstädes äga rum.

Tidningsläsning är under arbetstiden förbjuden.

10. För arbetare, som vare sig på grund af afskedande eller egen uppsägning afflyttar, innan påbörjadt arbete blifvit afslutadt och godkändt, beräknas aflöningen därför endast efter timlön. Detta äger äfven rum, då anförtrodt arbete med fusk eller slarf utförts, och skall i detta fall dessutom det felgjorda utan ersättning omgöras eller upphjälpas. Slarf eller fusk kan föranleda afskedande.

Upptäckes fel å förarbetade delar eller i materialet, skall anmälan därom genast göras till vederbörande förman.

11. Arbetsplatser, maskiner och transmissioner skola af vederbörande arbetare hållas i snyggt och vårdadt skick. Maskinarbetare skola till undvikande af olycksfall iakttaga största uppmärksamhet och försiktighet och få icke rubba befintliga skyddsanordningar. Handtlangare vid maskin skall åtlyda vederbörande maskinskötares tillsägelser.

Maskiner eller hissar få icke igångsättas eller användas annat än af därtill utsedda personer. *Snickerifabriker.*

12. Kläder och andra arbetares tillhörigheetr skola förvaras å därtill afsedda platser.

Anslag eller kungörelse få icke inom verkstadsområdet uppsättas annorstädes än på för ändamålet af arbetsgifvaren uppsatt anslagstafla.

13. För upprätthållande af god anda och ordning inom verkstäderna skola förmännens tillsägelser noga åtlydas, och bör det därjämte ligga såväl i förmännens som arbetarnes intresse att genom ett å ömse sidor städadt och humant uppträdande söka förekomma tvistigheter.

Dryckenskap eller förargelseväckande uppförande och lefnadssätt kan gifva anledning till afskedande.

Bolaget tillhandahåller behöfliga verktyg.

§ 2.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga och afskeda arbetare samt att använda arbetare oafsedt om desse äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 3.

Allt hvad här ofvan aftalats gäller från och med *den 1 juni 1907* intill den *1 juni 1908* och därefter år efter år, såvida icke uppsägning antingen från Sveriges träindustriförbunds eller från Svenska träarbetareförbundets sida skriftligen verkställes senast *två* månader före utlöpningsdagen.

§ 4.

Häraf äro tvänne exemplar upprättade och af parterna öfverlämnade ett till arbetsgifvaren och ett till arbetarne.

Stockholm den *5 juni 1907.*

För *Sveriges träindustriförbund.* För *Sv. träarbetareförbundets styrelse.*

Snickeri-fabriker.

Prislista för sammansättare vid Sala ångsågs- och mek. snickerifabriks-Aktiebolag, Sala.[1]

Fönster, vanlig modell, utåtgående.

	Grada.		Segment-formiga.		Half-runda.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
1 lufts karm. .	—	45	1	30	1	80
Ytterbågar . .	—	10	—	30	—	50
Innerbågar . .	—	11	—	32	—	50
2 lufts karm. .	—	65	1	55	2	05
Ytterbågar. . .	—	20	—	40	—	60
Innerbågar. . .	—	22	—	42	—	62
3 lufts karm. .	—	90	1	80	2	30
Ytterbågar. . .	—	30	—	50	—	70
Innerbågar. . .	—	33	—	52	—	74
4 lufts karm. .	1	—	1	90	2	40
Ytterbågar. . .	—	40	—	60	—	80
Innerbågar. . .	—	44	—	64	—	84
6 lufts karm. .	1	35	2	50	3	—
Ytterbågar. . .	—	60	—	80	1	—
Innerbågar. . .	—	66	—	86	1	12

Fönsterkarmar för inåtgående bågar af:

	Olimmat trä.		Lim-made.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.
1 lufts karm	1	—	1	25
2 » »	1	25	1	50
6 » »	2	—	2	25
Segmentformig karm . .	2	—	2	50
Halfrund karm.	2	50	3	—

Å segmentformiga och halfrunda öfverstycken tillkommer samma prisförhöjning som för utåtgående karmar.

Å segmentformiga karmar för grad panel ökas priset med 30 öre pr karm.

Å halfrunda karmar för grad panel ökas priset med 50 öre pr karm.

Å prisen för bågar tillkommer:

För dropplist, 3 öre pr båge.

Ofverfalsning (med efterputsning), 3 öre pr båge.

Inläggning af glaslist, 3 öre pr båge för helt glas.

Fönsterbågar med spröjsindelning.

Kryssbågar med grada vinklar, 6 öre pr ruta.

Bågar med stämda och underslitsade spröjsar och grada vinklar 3 öre pr spröjs.

Fönsterbågar med diagonalkryss betalas med 18 öre pr vinkelkryss och 22 öre pr tryckta kryss. För spröjsar utan kryss, 3 öre pr styck.

Drifbänksfönster med 2 spröjsar, 30 öre pr båge.

Träväggskarmar.

Slirade, med kälning i ena kanten pr st. —: 30
Sinkade . . . . . » » —: 30
För segmentformiga öfverstycken tillkommer . . . . . » » 1: —
För halfrunda öfverstycken tillkommer . . . . . » » 1: 75
För elipsformiga öfverstycken tillkommer . . . . . » » 2: —
För losholz . . . . . » » —: 20

Fyllningskarmar med släta fyllningar $^1/_2$ fr. eller $^1/_1$ fr. list.

	33 cm.		48 cm.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.
5 fyllnings enkeldörrkarm	1	30	1	50
7 » »	1	40	1	60
8 » »	1	45	1	70

Å deuxbattonskarmar tillkommer 20 öres förhöjning.

Putsning af frisade fyllningar 4 öre pr st.

Limning af bottenstycken 10 öre pr fog med centrumtappar.

[1] Detta aftal afser endast ackordspriser; i öfrigt har aftal för fabriken träffats mellan Sveriges träindustriförbund och Sv. träarbetareförbundet i enlighet med af dessa organisationer gemensamt uppgjordt formulär. Jfr s. 192. noten.

	Amerikanska.		Halffranska.		Helfranska.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Enkeldörrar:						
2 fyllnings	—	60	—	80	1	—
3 »	—	70	—	90	1	10
4 »	—	80	1	10	1	25
5 »	—	90	1	25	1	40
6 »	1	—	1	40	1	55
Deuxbattonsdörrar:						
6 fyllnings	1	40	1	80	2	20
8 »	1	60	2	10	2	40
Skjutdörrar tillkommer 50 öre pr luft, sedan tillkommer 10 öre pr fyllning.						
Dörrar med kälstötar och glaslist:						
Enkeldörrar . . .			2	—		
Pardörrar			2	50		
Balkongdörrar med fast kälning:						
Enkeldörrar . . .			1	10		
Pardörrar			1	90		

	Amerikanska.	
	Kr.	öre.
Skåp- och garderobdörrar:		
1 fyllnings	—	35
2 »	—	45
3 »	—	55
4 »	—	65
5 »	—	75
Jalusidörrar	1	—

	Amerikanska.		Halffransk, djupare.		Helfransk.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Fönsterpanel, grad.						
6 fyllningar utan limfogar under 33 cm. med bröst pr luft	1	20	1	50	1	75

Fönsterbänkar,

fogade och limmade med centrumtappar pr fog 10 öre för bänkar, som ej öfverstiger 2 meter, för längre betalas mera efter öfverenskommelse.

Putsning af dito 10 öre pr st.

Gradlist å dito 10 öre pr list.

Väggpaneler.

Amerikansk	med	fyllningar	pr	kv.-fot	6 öre
Halffransk	»	»	»	»	10 »
Helfransk	»	»	»	»	12 »
Amerikansk	utan	»	»	»	5 »
Halffransk	»	»	»	»	8 »
Helfransk	»	»	»	»	10 »

Foder, segmentformiga, halfrunda och elipsformiga betalas pr timme.

För segmentformiga, halfrunda och elipsformiga karmar, bågar och foder, skall cirkeln uppslås på fog och mall anskaffas af förmän, i annat fall af snickaren mot ersättning af timlön, i öfrigt ingår samma arbete för snickare, som hittills varit brukligt.

Å arbeten af ek eller annat ädlare träslag, som förekommer, betalas efter timme eller särskildt öfverenskommet ackordspris.

Alla i prislistan här ofvan angifna pris afse arbeten för målning. Då arbeten förekomma, som skola laseras eller fernissas, så höjes prisen i förhållande till de fordringar, som ställas på arbetets finhetsgrad, dock må prisen ej öfverstiga 25 % förhöjning.

Alla öfriga arbeten, som i denna prislista ej äro upptagna, skola betalas efter timpenning eller särskildt öfverenskommet ackordspris.

Allt maskinarbetadt trä skall levereras vid snickarnes bänkar. Då utslag af mått och utskrifning af kapmått förekommer, så betalas för detta timlön.

Förestående ackordsprislista gäller från och med den 26 juli 1907, intill den 1 april 1909 och därefter år efter år, såvida icke uppsägning från någondera parten skriftligen verkställes senast 2 månader före utlöpningsdagen.

Sala den 26 juli 1907.

För *Sala ångsågs- & mek. snickerifabriksaktiebolag.*

För *Svenska träarbetareförbundets afd. n:r 166.*

Möbelsnickerier.

Löne- och verkstadsreglemente för möbelsnickareyrket i Göteborg.

Arbetslön.

§ 1.

Mom. a) För hvarje duglig möbelsnickare, svarfvare och bildhuggare, som arbetat i yrket minst fyra år, fastställes timpenningen till fyrtioett öre första året, fyrtiotvå öre andra året och fyrtiotre tredje året, rask och skicklig sådan betalas högre lön i mån af öfverenskommelse mellan honom och arbetsgifvaren.

Mom. b) För maskinsnickare, d. v. s. maskinarbetare, som på egen hand efter detaljritning kan utföra honom förelagda arbeten, fastställes timpenningen till trettionio öre första året, fyrtio öre andra året och fyrtioett öre tredje året.

Mom. c) Vid ackordsarbete sker öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och arbetaren, dock garanteras arbetaren den för honom fastställda timlönen.

Mom. d) Undantag från dessa bestämmelser kunna göras för svaga och mindre dugliga arbetare.

Mom. e) Aflöningen utbetalas hvarje helgfri fredags afton. Infaller helg på fredag, utbetalas aflöningen på närmast föregående helgfria dag. När ackordsarbete är färdigt och godkändt, utbetalas innestående restbelopp å förstkommande aflöningsdag.

Mom. f) För öfvertidsarbete betalas 25 procent för de två första timmarne efter ordinarie arbetstidens slut. Allt annat öfvertidsarbete på dygnet samt sön- och helgdagsarbete betalas med 50 procents förhöjning. När ackordsarbete utföres på öfvertid, erhåller arbetaren det fastställda öfvertidstillägget å timlönen utöfver ackordspriset.

Mom. g) Arbetare, som utfört öfvertidsarbete och utan giltig orsak uteblifver från sitt arbete under ordinarie arbetstiden, går för den försummade arbetstiden förlustig motsvarande förhöjning å öfvertidsarbete.

§ 2.

När arbete skall utföras på ackord bör detta, såvidt möjligt är, uppgöras senast tre dagar efter det arbetet är påbörjadt och priset därför införas i kontraboken förstkommande aflöningsdag.

§ 3.

All aflöning för såväl tim- som ackordsarbete införes i därför afsedd mellan arbetsgifvaren och arbetaren upprättad, af arbetaren anskaffad kontrabok. Boken innehafves af arbetaren mellan aflöningsdagarne, och skall, då arbetaren lämnar sin kondition, af honom medtagas.

Arbetstid.

§ 4.

Mom. a) Arbetstiden beräknas till 58 timmar pr vecka, och slutar arbetsveckan torsdags kväll.

Mom. b) Önskar arbetaren vara borta från arbetet, skall han därtill utverka arbetsgifvarens tillåtelse. Sjukdomsfall skall genast anmälas för arbetsgifvaren eller förmannen å verkstaden.

Mom. c) Arbetare, som utan anmälan eller giltig orsak uteblifver från arbetet, är, därest arbetsgifvaren så fordrar, genast och utan vidare från sin kondition skild.

Mom. d) Arbetarne förbinda sig att ej utföra arbete för annan person än den, hos hvilken de äro anställda.

Verkstadsordning.

§ 5.

Mom. a) Hvarje arbetare är ansvarig för de af honom använda verktygen, hvilka han är skyldig hålla i godt skick och efter arbetstidens slut på sina platser uppsätta.

Mom. b) Äfvenså är arbetaren i fråga om utfördt arbete eller förspilldt materiel ersättningsskyldig i händelse genom hans eget förvållande mera betydande fel skulle begås. Efter arbetstidens slut skall hvarje arbetare rymma af sin bänk och omkring sitt arbete. Arbetsgifvaren är skyldig tillhandahålla alla behöfliga verktyg.

Mom. c) Ingen som helst art af traktering eller sällskaplig sammankomst får på verkstaden förekomma, hvarken under arbetstiden eller eljest. Allt bruk af öl eller spirituosa är under arbetstiden förbjudet.

Mom. d) Arbetare äger ej rätt utan arbetsgifvarens tillåtelse för egna ärenden förfoga öfver handtlangare utom för mathämtning och dylikt, och detta endast på den tid, som af arbetsgifvaren härtill anslås.

§ 6.

Arbetsgifvare och arbetare äro ej bundna af hvarandra längre än den tid, aftalet rörande hvarje särskildt arbete gäller om såväl ackords- som timarbete.

§ 7.

Arbetsgifvaren olycksfallförsäkrar sina arbetare enligt lag samt ansvarar dessutom för en ersättning af en krona pr dag till

arbetare vid sjukdom till följd af olycksfall under arbetet under den i olycksfallslagen bestämda karenstiden af 60 dagar.

Uppsägningstid.

§ 8.

Detta reglemente är gällande från och med den 13 juli 1906 till den 1 augusti 1909 och betraktas som fortfarande gällande ett år i sänder, såvida det icke af någondera parten skriftligen uppsäges senast den 1 maj.

Tvisters biläggande.

§ 9.

Mom. a) Skulle tvist uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare angående aflöning, utfördt arbete eller dylikt, skall tvisten biläggas af en skiljenämnd bestående af fem personer, hvaraf arbetsgifvarne utse två, arbetarne två och dessa fyra den femte.

Mom. b) Skiljemännen äro skyldiga göra sig noga underrättade om orsaken till tvisten, samt, där tvisten gäller mindre väl utfördt arbete, noga granska och bedöma detsamma. Tvistande parterna äga rätt sin talan föra. *Möbelsnickerier.*

Mom. c) Skiljemännen utses för ett år i sänder och kunna återväljas, om de därtill äro villiga. Skulle någon eller några af skiljemännen blifva part i saken, utses suppleant i hans eller deras ställe.

Mom. d) Med skiljenämndens beslut måste de tvistande parterna låta sig nöja.

Mom. e) All ersättning, som kan ifrågakomma, utbetalas af den förlorande parten, här lika med resp. yrkesförening eller fackförening.

§ 10.

Hos arbetsgifvare, som ingått på och underskrifvit löne- och verkstadsreglementet, äga arbetarne frihet tillhöra fackförening eller ej.

§ 11.

Hos alla och en hvar, med hvilka eller hvilken möbelsnickarefackföreningen ingått kollektivt eller enskildt aftal, skall löneaftalet finnas uppsatt å respektive verkstäder å lätt i ögonen fallande plats.

Göteborg den 19 juli 1906.

För *Snickarnes yrkesförening i Göteborg.* För *Svenska träarbetareförb. afdelning 47.*

Prislista för korgmakeriarbetarna i Hälsingborg.

Korgmakerier.

Möbler af peddirotting.

N:r.	N:r.		Kr.
	51.	Stol s. k. arnham krämpt kant	5: —
	53.	Länstol trumma fram på sitsen halfrund rygg, krämpt kant	10: 50
	54.	Kontorsstol, halfrund, krämpt kant	8: —
	55.	Hvilstol, s. k. kinastol, d:o	10: —
		Soffa, samma modell, d:o	20: —
	56.	Kontorsstol, rund skensits, krämpt kant	5: 50
	57.	Länsstol, fyrkantig sits, krämpt kant	10: —
	58.	Damstol med skensits, krämpt kant	8: 50
	68.	Fåtölj, utställningsmodell, stor krämpt kant	11: —
	74.	Dito liten d:o	9: 50
	83.	Länstol, trumma fram på sitsen, krämpt kant	10: 50
	86.	Hvilstol, tätarbetad med trumma för ofvan	9: —
	87.	Hvilstol, med s. k. ugglakryning, krämpt kant	10: 50
	88.	Länstol, fyrkantig sits, kimmad kant	7: —
	84.	Hvilstol, kryssad och tätarbetad, kimmad kant, ringar under arml.	7: —
		Soffa, samma modell, ringar under arml.	15: —
	82.	Hvilstol, tätarbetad, med fläta på armlän. och rygg	6: —
	82.	Hvilstol, tätarbetad, med 2 rör, fläta på armlän. och rygg	5: 75
206.	67.	Hvilstol, slingrad, ringar under armlän.	5: 75
205.	64.	Stol utan armlän.	4: 50
203.	65.	Soffa, samma modell	13: —
200.	63.	Hvilstol, kryssad, d:o fläta på armlän.	5: 25
203.	60.	Soffa, samma modell	12: —
201.	59.	Stol, utan armlän.	4: —
210.		Kontorsstol med bränneri, rund sits, krämpt kant	7: 50
	8.	Hvilstol, trumma fram, lagd kant	7: 50
		Taburett, kryssad och stäfvig	4: —

Korgmakerier.

Bord.

N:r	N:r		Kr.
202		Divanbord med bågar under skifvan	6: —
209	66.	Divanbord, slingradt under skifvan samt i kryss	8: —
209		Dito d:o vanligt kryss	6: —
		Dito kryssadt, d:o	6: 50
	108.	Dito med bågar under skifvan	4: 50
	76.	Tidningsbord, kryssadt: med 2 skifvor, fyrkant.	5: 50
	78	Dito med bågar och trākulor, d:o	5: —
	79.	Dito med bränneri, 2 skifvor	5: —
	79	Dito d:o ovala skifvor med 2 små på hvar ända	7: —

Möbler af pil.

N:r	N:r		Sitsmått.	Kr
	1.	Skrifstol, rund	44 : —	2: 75
	5	Dito » s. k. trikin	42 : —	3: —
	5.	Dito med raka ben och klappar	42 : —	3: 50
		Soffa, samma modell	100 : 45	6: —
		Dito med raka ben och klappar	100 : 45	7: —
	3	Fåtölj, halfrund sits, lansk	54 : 48	3: 85
100	4	Dito s. k. noll	50 : 48	4: —
		Soffa, d:o	110 : 48	8: —
152	7.	Fåtölj, s. k. ugglastol	50 : 50	6: 50
	7.	Dito stor »	52 : 60	7: —
		Soffa, samma modell	110 : 50	13: —
	2.	Kontorsstol, s. k. hästsko	45 : 45	3: 40
		Soffa d:o »	100 : 45	7: —
	11	Fåtölj, s. k. sköld, p:a	52 : 65	5: —
150		Dito af gröna flātor	24 : 50	6: —
		Soffa d:o	110 : 50	12: —
	9.	Fåtölj, s. k. viktoria, enkel	50 : 50 : 47	5: —
101.		Dito med klappar under armlān	52 : 50 : 48	6: —
		Soffa, d:o samma modell	115 : 50 : 110	12. —
104	12.	Fåtölj, s. k. ugglastol	55 : 55 : 51	6: 75
		Soffa, d:o	112 : 55 : 106	13: 50
103	13.	Fåtölj, s. k. gardin 9: B	52 : 50 : 48	4: 50
		Soffa, d:o »	110 : 50 : 105	10. —
102		Stol, utan armlān »	44 : 42 : 40	3: 50
110		Fåtölj, s. k. fransk	48 : 44 : 44	3: 25
111		Soffa, d:o	108 : 44 : 106	7: —
113		Hörnstol, d:o	42 kv:d	2: 50
	10.	Fåtölj, S	48 : 46 : 44	3: 85
153		Dito fornnordiska stolar		5: 50
154.		Dito d:o med fittsar mellan rutorna, 50 öre mer		6: —
	6	Hvilstol, svängd af skenor, ringar under armlān. och peddiflāta		5: —
	8.	Hvilstol med trumma, lagd kant	48 : 44 : 42	5: 25
151.		Dito liten	48 : 42 : 40	5: —

Bord.

N:r	N:r		Skifvan.	Kr.
		Kryssadt s. k. engelskt	86 : 60	5: —
		Kryssadt och stāfvigt	86 : 60	4: 50
		Franskt		4: 25
		Dito litet		3: 50

Verandamöbler.

N:r	N:r		Sitsmått.	Kr.
		Lanstol, s. k. schweitsare	46 : 37 : 43	3: —
		Soffa, d:o	108 : 38 : 102	6: 50
		Stol, d:o	42 : 36 : 38	2: 50
	105.	Lanstol, halfrunda	46 : 39	3: 25
	104.	Stol, d:o	42 : 36	2: 75
	107.	Soffa, d:o	108 : 39	7: —

Korgmakerier.

N:r	N:r		Sitsmått	Kr.
	200.	Länstol, fyrkantiga	46 : 37 : 43	2: 75
	101.	Stol, d:o	42 : 36 : 38	2: 25
	102.	Soffa, d:o	108 : 38 : 100	6: —
		Bord, samma modell	86 : 60	2: 50

Tivolimöbler. Utflätad skensits.

N:r	N:r		Sitsmått	Kr
217.		Länstol	50 : 48 : 46	3: 50
213.		Stol	44 : 40 : 40	2: 50
214.		Soffa	105 : 48 : 100	8: —
212.		Hörnstol	44 q:d	3: —
215.		Taburett	35	1: 50
218.		Pall	Skifvan	1: —
21		Bord, matta på skifvan	85 : 58	4: —
		Garibaldistolar, enfärgade		4: —
		Dito benaglad med gul rotting		4: 50
		Stol, s. k. lybäckare, utan armlän		3: —
		Taburetter med klappor	35	1: 25
		Dito utan		1: —
		Fotställning till barnsäng		2: 50
		Dito med klappor		3: —
		Slöjdhållare		0: 50

Papperskorgar.

	Hög : fot.	Kr.
Rund, järnvägs- bott. : 22, fotb. 30, öfv. 35, 45 st. 35		1: —
Dito simpel : 12, » 24, 32, 38 : 10 33		1: 25
Oval, d:o 17 : 10, 29 : 20, 37 : 27, 38 : 10 37		1: 50
Rund, träbotten 20 » 30, 30		1: —

af stråflätor samt stäfvigt eller kryssad och 3 ben.

Geslaget arbete.

Reskorgar, vurflade.

N:r	Botten	Ofvantill	Hög	Stakar	Kr.
0	60 : 37	68 : 41	32	21 : 12	3: —
1	65 : 41	73 : 45	36	23 : 13	3: 50
2	70 : 44	79 : 48	40	25 : 14	4: 25
3	75 : 48	86 : 51	43	27 : 15	5: —
4	82 : 52	94 : 55	47	29 : 17	6: —
5	90 : 56	104 : 60	52	31 : 18	7: —

Dessa priser äro utan låsverk och fastbindning, med vecklade låsverk och stång, 50 öre mera.

Påsättning af patentlåsverk, 25 öre mera pr st., för skiktade, 30 öre mindre pr st. Höjden är under kimmen.

Fyrkantiga klädeskorgar, vurflade.

N:r	Botten	Ofvantill	Hög	Stakar	Kr.
1	60 : 36	76 : 52	23	21 : 12	1: 75
2	67 : 39	82 : 53	27	23 : 13	2: —
3	75 : 44	90 : 54	31	25 : 14	2: 35
4	82 : 46	96 : 55	35	27 : 16	2: 75
5	95 : 50	107 : 62	40	29 : 17	3: 25

För skiktade, 20 öre mindre. Höjden under kimmen.

Vedkorgar, vurflade.

N:r	Botten	Ofvantill	Hög	Stakar	Kr.
1	37 : 27	52 : 32	30		1: 65
2	44 : 30	65 : 44	35		2: —
3	52 : 35	65 : 44	40		2: 25

För skiktade, 25 öre mindre. Höjden under kimmen.

Buteljkorgar, skiktade.

	Botten	Hög		Kr.
6 rums	34 : 24	19		1: —
12 d:o	44 : 35	20	fack af bräder	1: 50
6 rums	d:o			1: 25
12 d:o		stuckna fack		1: 75

Af hel rotting, 20 öre mera pr st.

Patentflaskkorgar. Kr.

12 rums fack af bräder. Bottnar lämnas färdiga 1: 50

Bagarekorgar, fyrkantiga, mattade.

N:r.	Botten	Ofvantill	Hög	Kr.
	40 : 35	45 : 39	27	1: 50

För skiktade, 25 öre mera.

Korgmakerier.

Klädeskorgar, ovala, mattade.

N:r.	Botten.	Ofvantill.	Hög.	Kr.
1	52 : 37	68 : 45	28	1: 25
2	67 : 40	82 : 50	30	1: 50
3	82 : 44	96 : 57	32	1: 75

Höjden under kimmen. För skiktade, 25 öre mer pr st.

Hundkorgar, ovala, mattade.

				Kr.
1	35 : 27	43 : 32	13	0: 70
2	45 : 36	54 : 42	15	0: 95
3	55 : 44	66 : 50	19	1: 15
4	65 : 52	78 : 60	22	1: 40
5	75 : 60	90 : 70	25	1: 70
6	85 : 67	100 : 80	27	2: 20

Höjden under kimmen, skiktade 35 öre mera.

Ovala, mattade bodkorgar.

				Kr.
0	30 : 22	40	16	0: 75
1	35 : 24	45	18	0: 90
2	40 : 26	50	20	1: 20
3	45 : 28	55	22	1: 25
4	50 : 30	60	24	1: 50

Höjden under kimmen.

Ovala, mattade räknekorgar.

				Kr.
1	25 »	39 »	11	0: 50
2	30 »	44 »	14	0: 65
3	35 »	49 »	17	0: 75
4	40 »	54 »	20	0: 85

Konditorikorgar, mattade.

				Kr.
1	30 »	40	17	1: 50
2	40 »	50	20	2: —

Med stucket handtag, eller två att fälla ner.

Vagga, simpel, mattad.

					Kr.
Bott.	75 : 38	90 :	30 stakar	73 . . .	1: 65

Vagga af skenor, fyrkantig.

				Kr.
Bott.	75 : 38	33	40 . . .	4: —

Schenarbete.

Barnsäng af skenor och kryssad.

N:r.	Botten.	Ofvantill.	Hög.	Kr.
	80 : 40	100 :	30	2: 50

Barnsäng, engelsk façon.

N:r.	Botten.	Ofvantill.	Hög.	Kr.
	80 : 35	90 : 40	32	3: —

Linnekorgar, tunnor af skenor.

N:r.	Botten.	Mittelbygel.	Hög.	Stakar.	Kr.
1	25 :	32 :	47	47 . .	1: 55
2	30 :	37 :	52	49 . .	1: 85
3	33 :	42 :	59	51 . .	2: 10
4	37 :	47 :	66	55 . .	2: 40
5	40 :	50 :	73	59 . .	2: 85
6	45 :	56 :	82	63 . .	3: 15
7	50 :	62 :	89	67 . .	3: 40

Höjden är under öfversta byglen. De raka göras 3 cm. större i botten än de kupiga. Kupigt spånlock: handtagen drejas af pil. Med ringar, 10 öre mera pr st., för mattade, 25 öre mera pr st.

Linnekorg, oval.

Botten.	Ofvantill.	Hög under bygeln.	Kr.
42 : 32	46 : 36	68	3: —

Matkorgar, mattade, med spånlock.

N:r.	Botten.	Ofvantill.	Hög.	Stakar.	Kr. pr duss.
1	22 :	37 : 26	16	37	9: —
2	25 :	41 : 29	19	39	11: —
3	28 :	46 : 32	21	41	13: —
4	31 :	51 : 35	24	43	15: —
5	35 :	56 : 38	27	45	17: —

N:r 1 af skenor.

Matkorgar af ris.

					Kr. pr duss.
1	22 :	37 : 26	18	42	13: —
2	25 :	41 : 29	20	45	15: 50
3	28 :	46 : 32	22	49	18: —

Måttet öfver bygeln.

Damkorgar af ris.

			Kr. pr duss.
23 :	35 : 20	15	7: 80

Damkorgar af skenor.

			Kr. pr duss.
22	33 : 18	15	6: —

Af stråflätor, 50 öre mindre.

Berlinerkorgar med piratlock.

N:r.	Botten.	Ofvantill.	Hög.	Stakar.	Kr. pr duss.
1	28 : 18	38 : 24	18	53	12: —
2	31 : 20	42 : 27	20	57	13: —

Färdiga träbottnar erhållas.

Pariskorgar med runda hörn.

				Kr. pr duss.
1	26 : 17	35 : 20	15 : 22	11: —
2	28 : 18	38 : 22	17 : 25	12: —

Färdiga träbottnar erhållas.

Pariskorgar med hörnstockar.

					Kr. pr duss.
1	21 : 13	30 : 17	13 : 17	35	9: 50
2	23 : 14	33 : 19	15 : 19	37	11: —
3	25 : 15	36 : 21	17 : 21	41	12: 50
4	28 : 16	41 : 23	19 : 23	45	13: 50
5	31 : 17	43 : 25	21 : 25	47	15: —

Bottnar erhållas färdiga. Tillägg för valknutar af peddi, 50 öre, af pil, 1: 25 pr dussin.

Rottingkorgar för sockerfabrik.

Botten.	Ofvantill.	Hög.	Stakar.	Kr. pr st.
42	52	43	31	1: 50

Mattpiskor.	Kr. pr duss.
Valknutar, 3-trådiga	2: 16
Dito 2- d:o	1: 80
Dubbla	1: —
Enkla, med drejadt skaft	0: 50

Allmänna bestämmelser.

Punkt 1. Arbetsgifvare är skyldig att låta ombesörja *tillriktningen*, så att till arbetet hörande materiel blifver ordentligt tillriktade och i god tid till arbetaren lämnade.

Punkt 2. Skall arbetaren själf utföra tillriktningen betalas efter 45 öre i timmen.

Punkt 3. a) Till arbetet hörande materiel, såsom pil, rotting, skenor och käppar m. m., skall vara af fullgod beskaffenhet.

b) Lämnas arbetaren så underhaltig materiel, att han ej kan tjäna sin vanliga lön, beräknas 15 % mer efter gällande arbetslön.

c) Skulle möjligen tvist uppstå angående *underhaltig materiel*, hänskjutes detta till en kommitté, som är af föreningen utsedd.

Punkt 4. a) Vid beställningar samt vid andra slags nya arbeten, modeller etc. betalas efter öfverenskommelse, dock med *garanterad lön* af 45 öre i timmen.

b) Skulle sedermera dessa nya arbeten, modeller etc. blifva tillverkade i större skala, bestämmes priset efter jämförelse med liknande arbete och införes i prislistan.

c) Reparationsarbeten betalas efter 45 öre i timmen.

Punkt 5. Allt arbete skall utföras ordentligt samt vara af god beskaffenhet. *Korgmakerier.*

Punkt 6. Om arbetsgifvare vill låta utföra något arbete, enklare eller mindre, utaf det, som finnes upptaget i denna prislista, sker därför ej något afdrag.

Punkt 7. a) Den ordinarie *arbetstiden* är från kl. 6,30 på morgonen till kl. 6 på aftonen, inberäknade måltiderna sålunda: frukost kl. 8,30—9 samt middag från kl. 12 till kl. 1,30.

b) På lördagen upphör arbetet kl. 4 e. m., hvarefter aflöning sker. Arbetstiden pr vecka utgör 55 timmar.

Punkt 8. Skulle *öfvertidsarbete* fordras, betalas ett tillägg af 15 öre söckendagar och 25 öre för sön- och helgdagar, beräknadt efter timma.

Punkt 9. Verkstäderna böra vara af sund och god beskaffenhet, vintertiden väl uppvärmda före arbetstidens början. God belysning samt friskt vatten i blötkaren hvarje morgon.

Punkt 10. Inträffar möjligen några tvister å verkstäderna skall dessa afgöras utaf en *skiljenämnd* bestående af två arbetsgifvare och två arbetare, dessa fyra utse gemensamt en opartisk ordförande.

Punkt 11. Endast de, som kunna bestyrka att hafva arbetat i yrket i två år, anses äga rätt att fordra betaldt efter omstående prislista.

Punkt 12. Alla angifna mått äro centimeter.

Denna prislista anses gällande från 1:ste oktober 1906 till 1:ste maj 1908 med två månaders uppsägning, och om någon sådan ej skett från någondera parten, anses den förnyad ytterligare ett år i sänder.

Ofvanstående prislista godkännes:

Hälsingborg den 1:ste oktober 1906.

N. N.
(Arbetsgifvare.)

Å *Hälsingborgs korgmakarefackförenings vägnar.*

Prislista för förfärdigande af tunnbinderiarbeten i Malmö. *Tunnbinderier.*

Arbetstiden.

§ 1.

Arbetstiden är 10 timmar om dagen utom lördagar och helgdagsaftnar, då arbetet slutar kl. 4 e. m.

Jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommaraftnar samt 1 maj slutar arbetet kl. 12 middagen.

Timlönen för fullgod arbetare, som varit i yrket 4 år.

§ 2.

För arbete utfördt å timlön på verkstaden betalas en minimilön af 45 öre pr timme.

Timlönsarbetare erhålla vid utarbete sin vanliga timlön.

Då styckarbetare utför arbete å timlön

Tunnbinderier.

på smörlager erhålla de 47 öre pr timme och för öfriga utarbeten, utförda å timlön, 50 öre.

Då styckarbetare blifva beordrade till utarbete på kortare tid än tre (3) timmar, erhålla de 55 öre pr timma.

För karuppsättning utom verkstaden (nytt arbete) betalas samma timlön som på verkstaden.

För reparationer af smorda arbeten, såsom sill-, tjär- och oljefatsarbeten, betalas 5 öre mera pr timme till såväl styckarbetare som timlönsarbetare.

Vid utarbete inräknas äfven den tid, som behöfves för gående från verkstaden till arbetsplatsen och åter.

För äldre och mindre arbetsför arbetare betalas efter öfverenskommelse.

Öfvertidsarbeten.

§ 3.

Då öfvertidsarbete sker på arbetsgifvarens begäran, betalas samma med 50 % förhöjning för arbete till kl. 9 e. m. samt 100 % förhöjning för natt- och söndagsarbete.

Reseersättning.

Vid resor och arbeten utom Malmö för verkstadens räkning erhåller arbetaren dels resebiljett eller ersättning för sådan, dels dagtraktamente samt dels vanlig timlön såsom för ordinarie arbetstid, äfven för resor sön- och helgdagar, dock utan tillägg för öfvertid.

Vid arbete å annan ort, än där verkstaden är belägen, hvarest arbetaren måste öfvernatta, erhåller han utom den vanliga timlönen äfven fritt logi och vivre, båda af tillfredsställande beskaffenhet, eller ock ersättning därför.

Vid arbete i Malmö närhet, hvarvid arbetaren ej kan hinna hem till middagen, erhåller han 75 öre tillägg för dagen utom sin timlön. Afdrag å arbetstiden får ej göras för gående till och från sådant arbete.

Ackordsarbeten.

§ 4.

Vid arbeten, å hvilka ej finnas fastställda ackorder, kan tillfälliga ackorder uppgöras, men skall vid dessa tillfälliga ackorder timlönen vara garanterad.

§ 5.

Lärling bör under de sista åren af sin lärotid så mycket som möjligt sysselsättas med sådana arbeten, som sätta honom i tillfälle att under läroåren få lära sitt yrke.

Veckoaflöningen för lärlingar utgår:

1:a	året	med	7	kr.	för	lärling,	som fyllt	15 år.
2:a	»	»	9	»	»	»	»	16 »
3:e	»	»	12	»	»	»	»	17 »
4:e	»	»	16	»	»	»	»	18 »

Allmänna bestämmelser.

§ 6.

Ofvanstående timlöner såväl som de i denna prislista fastställda ackordssatser gälla endast för fullgodt arbete.

Alla i prislistan upptagna ackordspriser äro beräknade efter prima materialier. För sekunda betalas efter öfverenskommelse.

§ 7.

Arbetsgifvaren tillhandahåller nödiga och tillräckliga verktyg, som erfordras för utförande af ett fullgodt arbete.

§ 8.

För uppassning å verkstäderna gälla samma bestämmelser som hittills.

§ 9.

Arbetsgifvaren låter olycksfallsförsäkra sina arbetare i Riksförsäkringsanstalten.

§ 10.

Skulle tvistigheter uppstå mellan arbetsgifvarne och arbetarne angående tolkningen af detta aftal och enighet ej uppnås emellan parterna, skall saken hänskjutas till en skiljenämnd bestående af 5 personer, hvaraf 2 väljas af arbetsgifvarne, 2 af arbetarne, och utse dessa 4 en femte. Denna nämnds beslut är bindande för båda parterna.

§ 11.

Detta aftal träder i kraft den 1 juni 1907 och gäller till den 1 juni 1909 och därefter ytterligare ett år i sänder för såvida det ej af någondera parten skriftligen uppsäges minst tre (3) månader före utlöpningsdagen.

Malmö den 1 juni 1907.

Undertecknade, tunnbinderiarbetsgifvare i Malmö, förbinda sig härmed att betala efter denna priskurant.

N. N.
(5 arbetsgifvare.)

Förestående priskurant är af Sv. tunnbinderiarbetareförbundets afd. i Malmö samt af förbundsstyrelsen godkänd.

För *Malmö afd. af Svenska tunnbinderiarbetareförbundet.*

För *Svenska tunnbinderiarbetareförbundet.*

Ackordsprislista.

Bryggeriarbeten.

	Hl.	Kr.
Jäskar af tysk ek. rymmande . . .	35	39: 60
» » » » » . . .	30	36: —
» » » » » . . .	25	33: —
jäskar af cypress » . . .	40	40: —
» » » » . . .	35	36: 50
» » » » . . .	30	33: —
» » » » . . .	25	30: —

Amerikansk staf 15 % högre.

Kar af fur, runda o. ovala, rymmande	35	28: —
» » » » »	30	25: —
» » » » »	25	23: —
» » » » »	20	20: —
» » » » »	15	16: —
» » » » »	10	12: —

Öfverstiger tjockleken 50 mm., betalas 10 % högre.

	Hl.	Kr.
Lagerfat af tysk ek, rymmande . .	50	50: —
» » » » . .	40	42: —
» » » » . .	35	36: 50
» » » » . .	30	33: —
» » » » . .	25	30: 25
» » » » . .	20	26: 50
» » » » . .	15	24: 50
» » » » . .	10	20: —

Amerikansk staf 15 % högre.

	Hl.	Lit.	Kr.
Transportkärl, rymmande . . .	3		6: 05
» » . . .	2	50	5: 50
» » . . .	2		4: 95
» » . . .	1		3: 30
» »		50	2: 50
» »		40	2: 05
» »		30	1: 90
» »		25	1: 90
» »		20	1: 80

Amerikansk staf 15 % högre.

För dessa arbetspriser räknas kärlets tjocklek till och med 45 mm.

Öfverstiger tjockleken 45 mm., betalas 20 öre mera pr kärl.

För tjockare järn än n:o 12, betalas 25 öre mera pr kärl.

	Laggjärn.	Bukjärn.
Järnets bredd, 100 liters . .	$2^1/_2$	$1^5/_4$
» » 80 » . .	$2^1/_4$	$1^1/_2$
» » 50 » . .	$2^1/_4$	$1^3/_4$ à $1^1/_2$
» » 40 » . .	2	$1^1/_2$ » $1^1/_4$
» » 30 » . .	2	$1^1/_2$ » $1^1/_4$
» » 25 » . .	2	$1^1/_4$
» » 20 » . .	2	$1^1/_4$

För bredare järn betalas 10 öre mera pr kärl.

Svagdrickskärl af ny staf med klamp å sprund och botten:

	Lit.	Tjocka. Kr.	Tunna. Kr.
rymmande	65	2: 20	2: 05
»	50	1: 90	1: 80
»	40	1: 65	1: 50
»	32	1: 55	1: 40
»	20	1: 35	1: 20
»	16	1: 25	1: 15
»	10	1: —	1: —
»	8	1: —	1: —

Klamp å s. k. norrlandskärl sättas invändigt på 20 och 40 lit.-kärl.

Som tjockare kärl räknas de, som färdiga öfverstiga 25 mm. i laggen.

	Hl.	Lit.	Kr.
Vinkärl, rymmande	2		3: 80
» »	$1^1/_2$		2: 90
» »	1		2: 50
» »		80	2: 20
» »		70	2: 05
» »		60	1: 90
» »		50	1: 65
» »		40	1: 40
» »		30	1: 25
» »		25	1: 25
» »		20	1: 10
» »		15	1: —
» »		10	0: 95
» »		8	0: 95

För s. k. rullband å buken betalas 20 öre mera pr kärl.

Af gammal staf lika med ny eller daglön.

Oljefat af gammal staf utan putsning:	Hl.	Lit.	Kr.
rymmande	1	50	1: 75
»		—	1: 40
»		80	1: 25
»		60	1: 15
»		40	1: —
»		20	0: 90
Tjärtunnor af gammal böjd staf $^1/_2$ fat			0: 75
Beckfjärdingar, rymmande . .		100 kg.	0: 60
Färgankare af bok			1: 15
Badkar af fur, längd 1,800 mm. . . .			11: 50

För krans betalas dessutom 2 kr. extra.

Valkkar för garfverier $2 \times 2{,}_5$ m. kr. 55: —

Häri inberäknadt allt till dessa hörande arbete samt uppsättning på platsen.

	Kr.
Sopbaljor	2: —
Brandtunnor af ny staf med beslag . .	2: 52
» af gammal staf med beslag	1: 80
Slakterikärl:	
Köttunnor	1: 50
Hufvudtunnor	1: 80
Köttunnor af gammal krökt staf	1: 35
Silltunnor:	
Skottska	0: 70
Norska	0: 60
Halftunnor af gammal helfatsstaf	0: 50

Tunnbinderier.

Tunnbinderier.

	Kr.
Fjärdingar, höjd 450 mm., vidd 300 mm.	0: 45
» » 420 » » 275 »	0: 45
Åttingar » 340 » » 220 »	0: 40
Sillhalftunnor af fullt färdiga staf och bottnar	0: 32

Halftunnor af ek eller holländska fat, 10 öre högre.

För mindre parti än 30 st. betalas 10 % högre.

Smördrittlar:	Kr.
Runda af prima klufven staf 53 kg.	0: 60
» » » sågad » 53 »	0: 72
Fullt färdiga staf och färdiga bottnar	0: 23
Halfdrittlar, prima klufven staf	0: 52
Fullt färdiga staf och färdiga bottnar	0: 21
Halfdrittlar af gammal staf	0: 36

Såptunnor:	Kr.
Heltunnor	0: 90
Halftunnor	0: 65

För dessa arbeten gäller samma passning som öfriga arbeten.

Spannar af ek eller bok:	Kr.
320—320 mm.	1: 25
300—300 »	1: 10
270—270 »	0: 95

Spannar af gammal staf:	
320—320 mm.	1: 05
300—300 »	0: 93
270—270 »	0: 87
Stripbyttor af ek eller fur	1: 15

För såväl spannar som byttor betalas 10 % förhöjning, då mindre än 10 göres.

Korkfabriker.

Prislistor för Svenska korkarbetareförbundets stockholmsafdelning och korkfabrikerna i Stockholm 1907.

Prislista för Wicanders cirkelmaskiner.

N:o	Längd	Diam.	Pris öre
		Vinkork	
5	38	23-25	urkast 35
6	38	24	urkast 40
	38	23	urkast 40
	40	20	45
	40	19	45
	40	18	45
	40	17	45
		Carrér	
7	35	24	30
8	35	23	30
9	35	22	30
10	35	21	30
	35	20	BT 35
	35	19	35 40
	35	18	35 40
	35	17	35 40
		Liggare	
31	30	55-50	timp.
32	30	50-45	»
33	30	45-40	»

N:o	Längd	Diam.	Pris öre
		Fatkork	
34	26	40-35	timp.
35	26	33-29	»
36	26	28-24	»
		Oputsade sprund	
37	20	55-50	timp.
38	20	50-45	»
39	20	40-35	»
40	20	33-29	»
41	20	28-24	»
42	20	23-21	»
		Putsade sprund	
43	12	55-50	timp.
44	12	50-45	»
45	12	45-40	»
46	12	40-35	»
47	12	35-30	»
48	16	27-24	»

N:o	Längd	Diam.	Pris öre
		Spetskork	
	27	26-19	35
	30	25-19	35
		23-19	30
		22-18	30
	25 till 22	21-17	30
		20-17	30
		19-17	25
		18-16	25
		16-14	25
		Flaskkork	
24	21	17	25
25	20	15	25
26	20	14	25
27	19	12/10	25
		Utländsk omskärning	30

Korken räknas direkt från skärningen utan afdrag.

Minsta timpenning 25 öre; öfvertid 5 öre extra pr timme.

Kork-fabriker.

Prislista för snoppning å nya maskinerna.

Diam.	Pris öre.	Midt utaf Diam.	Pris öre.
25	30		
24	30		
23	30	21	12½
22	30	20	»
21	23½	19	»
20	»	18	»
19	»	17	»
18	»	16	»
17	»		
16	»	Spetskork 30	

Korken räknas direkt från snoppningen.
Minsta timpenning 25 öre; öfvertid 5 öre extra pr timme.

Prislista för sortering af kork.

N:o	m:m		Pris pr 1000 i öre.
Rödvin			
1	24-50	Sortering Ef. f. mf. O. U. puts	8
2	27-45	Skiljning ef. f. urkast . .	8
3	24-45	d:o mf. O. urkast .	5
4	22-45	lika pris för dessa nummer.	
5	25-38	Vår skärning.	
Vinkork			
6	23-38	Sortering Ef. f. mf. O. U. puts	7
7	24-35	Skiljning Ef. f. urkast . .	8
8	23-35	d:o mf. O. urkast . .	5
9	22-35	lika pris för dessa nummer.	
10	21-35	Vår skärning.	
Punsch. Vatten			
11	24-30	Sortering Ef. fb. fs. mf. O. U. puts	5½
12	23-30	Skiljning Ef. fb. fs. urkast	7
13	22-30	Skiljning mf. O. urkast . .	5
14	21-30		
15	20-30		
16	21-28		
16½	20-27		
	22-28	lika för dessa nummer.	
Pilsner			
17	19-28	Sortering Ef. fb. fs. mf. O. U. puts	5
		Skiljning Ef. fb fs. urkast	6½
		d:o mf. O. urkast . .	5
Stor			
17½	19-25	Sortering Ef. f. fmfb. fmfs. mf. O. U. puts	5
små			
17½	18-25	Sortering Ef. f. fmf. mf. O. U. puts	5
		Skiljning Ef. f. fmf. urkast	6
		d:o mf. O. U. urkast	6
Hel öl			
18	23-25	Sortering Ef. f. fmfb. fmfs. mf. O. U. puts	5½
19	22-25	Skiljning Ef. f. fmfb. urkast	6
19½	21-25	d:o mf. O. U. urkast	6
20	20½24	lika pris för dessa nummer.	
21	20-24	Sortering Ef. f. fmfb. fmfs. mf. O. U. puts	5
		Skiljning Ef. f. fmfb. urkast	6
		» mf. O. U. urkast .	6
Half öl			
	19-24	Sortering Ef. f. fmfb. fmfs. mf. O. U. puts	5
22	19-23	Skiljning Ef. f. fmfb. urkast	6
23	18-22	d:o Ef. f. fmfb. urkast	5½
		» mf. O. U. . . .	6
Flaskkork grad o. spets		Sortering Sf. Ef. f. mf. O. puts	5
		Skiljning Sf. Ef. f. . . .	6
Spetskork			
28	30-25-19	Sortering Ef. f. mf. O. U. puts	5½
29	27-26-19	Skiljning Ef. f. urkast . .	5½
30	26-23-19		
	26-22-18		
	26-21-17		
	26-20-17	lika pris för dessa nummer.	
Extra vinkork			
	25-45	Sortering Ef. f. mf. O. U. puts	8
	23-45	Skiljning Ef. f. urkast . .	9
	25-42	d:o mf. O. urkast . .	6
Af bitar			
	25-40	Sortering Ef. fb. fs. mf. O. U. puts	8
	24-40	Skiljning Ef. fb. fs. urkast	9
	23-40	d:o mf. O. urkast . .	6
	22-40		
	21-40		
	20-40		
	19-40	lika pris för dessa nummer.	
Af Carrér			
7	24-32	Sortering Ef. fb. fs. mf. O. U. puts	8

Kork-fabriker.

N:o	m:m		Pris pr 1000 i öre.
		Skiljning Ef. fb. fs. urkast	9
		d:o fb. f. urkast .	6
		d:o mf. O. urkast . .	6
		d:o mfb. fs. urkast .	5
8	23-32	Sortering Ef. fb. fs. mf. O. U. puts	8
9	22-32	Skiljning Ef. fb. fs. urkast	9
		d:o mf. O. urkast .	6
10	21-32	Sortering Ef. fb. fs. mf. O. U. puts	7
	18-40	Skiljning Ef. fb. fs. urkast	8
	17-40	d:o mf. O. urkast . .	5

N:o	m:m	Öfversening.	Pris pr 1000 i öre.
Stor			
17½	19-25	Skiljning mf. O.	5
		d:o O. U.	5
små			
17½	18-25	Skiljning Münchens mf. .	5
		d:o mf. O.	5
		d:o O. U.	5
	19-24	d:o fmfs. mf. . . .	5
22	19-23	d:o mf. O.	5
23	18-22	d:o O. U.	5

Veckolön för räknerskor . . . . kr 15: —
» » sortererskor . . . . » 12: —
Timpenning för räknerskor 30 öre, öfvertid 35 öre.
Timpenning för sortererskor 25 öre, öfvertid 30 öre.
Denna lista gäller från den 1:sta juni 1907 ett år med tre månaders ömsesidig uppsägning. Skulle ej uppsägning ske, anses listan gälla ytterligare ett år.

Stockholm den 6 maj 1907.

För *A.-B. Wicanders korkfabrik.* För *Sv. korkarbetareförb:s stockholmsafd.*

Prislista för korkfabriks aktiebolaget i Stockholm.

Sortering.

Sortering af kork från N:o 1 till och med N:o 14 . . . . . 6 öre
N:o 15, 16, 17, 18, 19, 23 5½ »
Sortering af N:o 16½, 20, 21, 22 till och med 27½ . . . . 5 öre
Spets N:o 28, 29 . . . . 5½ »
Sprund N:o 46, 47, 48 . 5½ »
» » 43, 44, 45 timpenning.

Skiljning.

Skiljning af kork från N:o 1 till och med N:o 19 . . . . . 6 öre
från N:o 20 till och med 27½ . . . . . 5½ »
Spets N:o 28, 29.
Sprund N:o 46, 47, 48 . . 5½ »
Sprund N:o 43, 44, 45 timpenning

Timpenning för räknerskor och stämpling 30 öre, öfvertid 35 öre.

Timpenning för sortererskor 25 öre, öfvertid 30 öre.

Räknerskor erhålla en veckolön af kr. 15: —
Sortererskor » » » » » 12: —
Stämpling » » » » » 14: —

Handskärning.

	Snoppning		Fin	Grof	Puts
N:o	6	45-24	50 öre	35 öre	75 öre
»	7	45-22	50 »	35 »	75 »
»	8	40-24	50 »	30 »	75 »
»	9	40-22	50 »	30 »	75 »
»	11	35-25	50 »	35 »	75 »
»	10, 12.	13, 14, 15, 16	45 »	30 »	65 »
»	16½	17, 18, 19	40 »	25 »	55 »

Timpenning 30 öre, öfvertid 35 öre.
De sorter, som ej här äro upptagna, betalas efter näst föregående större sort.

Denna lista gäller från den 1:sta juni 1907 ett år med tre månaders ömsesidig uppsägning. Skulle ej uppsägning ske, anses listan gälla ytterligare ett år.

Stockholm den 17 juni 1907.

För *Korkfabriks A.-B. i Stockholm.* För *Sv. korkarb.-förb:s stockholmsafd.*

Prislista för nya korkfabriken.

Korkfabriker.

Räknerskor erhålla en veckolön af 15 kr.

Sortering.

Sortererskor erhålla en veckolön af 12:— kr.

Nybörjare i facket, som äro fyllda 18 år, erhålla de 3 första månaderna 7 kr., 4:de månaden 8 kr., 5:te månaden 9 kr., 6:te till 10:de månaderna 10 kr., 11:te till 12:te månaderna 11 kr., därefter 12 kr., allt pr vecka.

Nybörjare i facket, som äro konfirmerade och ej fyllda 18 år, erhålla de 3 första månaderna 6 kr., 4:de månaden 7 kr., 5:te månaden 8 kr., 6:te till 10:de månaderna 9 kr., 11:te till 12:te månaderna 10 kr., andra året 11 kr., därefter 12 kr., allt pr vecka.

Dock så att den, som under andra lärlingsåret fyller 18 år, erhåller full betalning.

Då sortererska biträder vid räkning, erhåller hon samma lön som räknerska för den tid hon räknat.

Öfvertid för räknerskor, 35 öre pr timme.

Öfvertid för sortererskor, 30 öre pr timme.

Handskärning.

Puts	Längd	Diam.	Pris öre
1/1 Vin	45-40	24	75
1/2 »	40-35	22	60
1/1 Punsch	40-35	23	60
1/2 »	35-30	20	50
Porter	30	20	50
	26	20	50
	27	19	50
1/1 Öl	24	22	45
Pilsner och öl			40
Flask: snopp och puts			50
» » » » samt sortering			60
Fat och spets			timp.

Timpenning 30 öre, öfvertid 5 öre extra.

Sorter, som ej här äro upptagna, betalas efter föregående större sort.

Pipmaskin.

Skärning af kork, som förekommer i mindre partier än 10,000, betalas med ett extra tillägg af 25 öre för hvarje parti.

Denna bestämmelse gäller för det lag, som *hufvudsakligen skära de mindre beställningarna.*

Denna lista gäller från den 1:sta juni 1907 ett år med 3 månaders ömsesidig uppsägning. Skulle ej uppsägning ske, anses listan gälla ytterligare ett år.

Stockholm den 29 maj 1907.

För *Nya korkfabriken.* För *Sv. korkarb.-förb:s stockholmsafd.*

Löne- och verkstadsreglemente för vagnmakeriyrket i Stockholm.

Vagnmakerier.

Arbetslön.

§ 1.

Mom. a. Som arbetslön i vagnmakeriyrket fastställes en minimitimlön af 50 öre för hvarje duglig arbetare, som arbetat i yrket 4 år; för driftig och skicklig arbetare betalas högre timlön.

Mom. b. För lärlingar, som arbetat 2 år i yrket, fastställes en minimitimlön af 35 öre; därefter höjes lönen i förhållande till inhämtad färdighet i yrket. Undantag från dessa bestämmelser kunna göras för svaga och bevisligen mindre dugliga arbetare, dock må äfven arbetskamraterna i tvistiga fall få vara medbestämmande vid bedömandet af deras arbetsförmåga.

Mom. c. Hvarje helgfri fredags afton, efter arbetstidens slut, utbetalas till såväl arbetare som lärlingar den förtjänade veckoaflöningen. Inträffar helg på fredagen utbetalas aflöningen på närmast förutvarande helgfria dag. Särskilda öfverenskommelser om aflöningens utbetalande på lördagen kan dock träffas mellan arbetsgifvaren och hans arbetare.

Mom. d. För allt öfvertidsarbete, hvilket endast bör förekomma då det är af brådskande behof påkalladt, betalas 50 % förhöjning för de första 2 timmarna efter ordinarie arbetstidens slut, samt 100 % för natt-, sön- och helgdagsarbete.

Mom. e. Ackordsarbete får ej utföras hvarken på den ordinarie arbetstiden eller på öfvertid.

Arbetstid.

§ 2.

Mom. a. Arbetstiden bestämmes till 56 timmar pr vecka, med indelning enligt öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och arbetarne å hvarje plats.

Vagnmakerier.

Mom. b. Vid mindre tillgång på arbeten bör afkortning göras intill 8 timmar pr dag innan någon uppsägning af arbetare sker och må det då gälla den sist antagna.

Mom. c. Första maj räknas som fridag i likhet med sön- och helgdagar.

Olycksfallsförsäkring.

§ 3.

Hvarje arbetare olycksfallförsäkras af arbetsgifvaren på sätt som lagen om ersättning för olycksfall i arbetet bestämmer, oafsedt om arbetsgifvaren är ersättningspliktig enligt lagen eller ej, samt dessutom så, att ersättning gifves arbetaren vid sjukdom i följd af olycksfall i arbetet från och med första dagen till och med sextionde dagen med en krona pr dag.

Verkstadsordning.

§ 4.

Mom. a. Omedelbart efter begagnande af allmänt verktyg skall arbetaren detta på sin bestämda plats uppsätta; vid arbetstidens slut skall hvarje arbetare rymma af sin bänk.

Mom. b. Hvarje arbetare är ansvarig för de honom anförtrodda verktygen, hvilka han skall hålla i godt skick. Arbetsgifvaren är skyldig tillhandahålla alla behöfliga verktyg.

Mom. c. Ingen som helst art af traktering eller sällskaplig sammankomst får på verkstaden förekomma.

§ 5.

Detta löne- och verkstadsreglemente gäller för hvarje vagnmakareverkstad så snart det af arbetsgifvarnes förening samt af vagnmakeriarbetarnes fackförenings befullmäktigade ombud undertecknats.

Uppsägningstid.

§ 6.

Dessa reglementen äro gällande från den dag uppgörelse träffas och till den 1 april 1908 samt betraktas som fortfarande gällande ett år i sänder, såvida det icke af någondera parten uppsäges senast den 1 januari. Uppsägning skall ske antingen genom arbetsgifvarnes förening eller genom arbetarnes fackförening.

Ofvanstående reglemente förbinda sig undertecknade att till alla delar uppfylla.

Stockholm den 22 april 1907.

För *Vagnmakeriidkarnes förening.* *Vagnmakeriidkare utom föreningen.*

För *Vagnmakeriarbetarnes fackförening.*

IX. Pappersindustri.

Trämassefabrik.

Arbetsaftal mellan Bergvik och Ala nya aktiebolag och dess arbetare vid sulfitfabriken, Vansäter.

Aflöning och förmåner.

1:o) Aflöning för fabrikationsarbete betalas efter ackord pr ton — och betalas för hela den kvantitet, som kan uppnås med de nuvarande fyra torkmaskinerna — med undantag för barkare, som betalas pr stock. Allt enligt bifogad prislista.

2:o) Skiftesarbetare erhålla ingen förhöjning för söndagsskift, då nämligen deras tonlön är ökad i proportion med arbetstiden, men å annat arbete, som utföres efter timlön, betalas:

25 % förhöjning för öfvertid å hvardagar och 50 % förhöjning för öfvertid å söndagar.

3:o) Järn och träarbetare betalas enligt bifogad prislista, upprättad i öfverensstämmelse med verkstadsföreningens prislista för orten.

4:o) Dagsverken och öfriga ackord betalas enligt bifogad prislista.

5:o) Järn- och träarbetare samt dagsverkare erhålla:

25 % förhöjning för öfvertid å hvardagar och 50 % förhöjning för öfvertid å söndagar.

6:o) Minderåriga och mindre arbetsföra betalas enligt öfverenskommelse.

7:o) De arbetare, som bo i bolagets bostäder, erlägga hyra enligt upprättadt hyreskontrakt.

För 1 rum och kök betalas 100: — kronor per år.

För 1 rum med spis betalas 60: — kronor per år.

För sämre lägenheter betalas proportionsvis mindre.

8:o) Affallsved erhålles till pris af kr. 1: 50 pr kubikmeter samt ribbved till pris af 50 öre pr enbetslass. Bolaget åtager sig att tillhandahålla nödig sådan ved.

9:o) Ersättning för olycksfall utgår i enlighet med de bestämmelser, som äro intagna i med Dalarnes försäkringsförening upprättadt aftal.

10:o) Beträffande läkarevård bestämmes, att alla i fabrikens tjänst antagna arbetare hafva fri läkarevård för sig själfva och familjen; dock på så sätt, att läkareemottagningar anordnas minst 1 gång i veckan på lämplig plats, då fri konsultation medgifves, hvarjämte läkare vid svårare sjukdomsfall kostnadsfritt besöker arbetare eller deras familjer i hemmen.

11:o) Aflöning utbetalas 2 gånger i månaden, dock så, att vid den ena erhålles förtjänsten i jämna femtal kronor, och vid den andra erhålles fullständig räkning för den gångna månaden. Aflöningen utbetalas å helgfria fredagar.

12:o) I händelse af längre uppehåll i fabriksdriften, genom eldsvåda, explosion eller dylikt, förbinder sig bolaget att förskaffa annat arbete i den utsträckning detta kan ske.

Arbetstid.

13:o) För arbetare, sysselsatta med endast dag-arbete, börjas arbetet hvarje helgfri dag kl. 6 f. m. och afslutas kl. 6 e. m. Lördags- och helgdagsaftnar afslutas arbetet kl. 4 e. m. samt midsommar- och julafton kl. 2 e. m. Raster hållas mellan kl. 8,15—9 f. m. samt kl. 12,45—2 e. m.

För utearbetare är arbetstiden f. o. m. 1 november t. o. m. 1 februari följande: arbetet börjar kl. 8 f. m. och slutar kl. 5 e. m. Rast mellan 12 midd. och 1 e. m.

14:o) Skiftesarbetare äro *dels* grupp I, som tillhöra renseri, massabingar, silhus samt pappsalar, *dels* grupp II, som tillhöra kokhus, kishus, ångpannehus och maskinhus.

15:o) För dessa grupper pågår arbetet i trenne skiftlag veckan rundt:

fr. o. m. kl.	6	f. m.	t. o. m.	2	e. m.
» »	2	e. m.	»	10	»
» »	10	»	»	6	f. m.

Undantag.

16:o) För grupp I göres uppehåll i arbetet hvarje söndag, trettondagen, mariebebådelsedag samt kristihimmelsfärdsdag mellan kl. 6 f. m. och kl. 6 e. m., hvarvid det skiftlag, som skulle börja kl. 10 e. m., i stället börjar kl. 6 e. m. och fortsätter till kl. 6 f. m. dagen därpå. *Trämassefabrik.*

17:o) För grupp I och II afslutas arbetet nyårsafton, långfredagsafton samt pingstafton kl. 6 e. m., midsommarafton och julafton kl. 2 e. m.

18:o) För grupp I påbörjas arbetet kl. 6 f. m. annandagen efter nyår och midsommar, samt tredjedagen efter påsk, pingst och jul.

19:o) För grupp II påbörjas arbetet nyårsdagen, annandag påsk, annandag pingst, midsommardagen och annandag jul kl. 10 e. m.

20:o) Å påskafton utföres af alla tillhörande grupp I och II diverse arbeten, om så påfordras.

21:o) Under den här ofvan för grupp II angifna fritiden uttages nödig personal för betjäning af hvad som ej utan skada för fabriken kan stoppas.

22:o) 1:a maj erhålles fritt f. o. m. kl. 6 f. m. t. o. m. kl. 10 e. m., och om denna dag gäller samma bestämmelser som å helgdagar.

23:o) Dagen för riksdagsmannaval inställes allt arbete, utom hvad som är angifvet i punkt 21. I och för besök af kommunalstämma gifves permission i den mån, detta kan ske, utan att fabriksdriften störes.

Allmänna bestämmelser.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Arbetaren har att iakttaga.

Nyktert och anständigt lefverne i och utom arbetet.

Aktsamhet om bolagets egendom.

Noggrant iakttagande af arbetstiden.

Att ej uteblifva från arbetet utan permission eller giltigt skäl.

Att ej aflägsna sig ur arbetet under eller före arbetstidens slut, äfven vid ackordsarbete.

Att ej vistas i andra arbetslokaler än sin egen och därstädes hålla ordning och snygghet.

Att afhämta sin aflöning under fritid.

Förestående arbetsaftal jämte åtföljande prislista gäller ett år f. o. m. 1:a april

Trämassefabrik.

d. å. med två månaders ömsesidig uppsägning, och om det icke under ofvannämnda tid uppsagts af någondera parten, anses det fortfarande gällande.

Bergvik den 16:e juli 1907.

För *Bergvik och Ala nya aktiebolag.*

Å *Sv. grof- och fabr. arb. förbundets afdelning n:o 210 i Vansäter* vägnar.

Prislista.

	Öre per ton	Timpenning öre	
Kokare	6,5	30	
1:sta maskinförare Syreberedare	5,2	30	Nuvarande premiesystem oförändradt.
1:sta massaskottare Kontrollörer Hjälpkokare Kiseldare Eldare Vedinlastare Kokarmurare Kokarreparatör	5	27	
2:ra massaskottare 2:ra maskinförare Pressare	4,8	25	Nuvarande premiesystem oförändradt.
Kapare Huggare Smörjare			
1:sta silare Spåneldare Elektriker			
Utlastare Vedaflastare Bandtillverkare	4,6	25	
S. k. silare		25	1: 75 pr skift och 78 öre per ton s. k. massa.
Hjälpkapare Slipare Kismatare			
Kolmatare Maskinister Tornfyllare Passare	4,4	25	
2:dra silare Urvattnare			1: 75 pr skift och 65 öre pr ton s. k. massa.
Påmatare Synare Renhållare	4,2	25	
Kollrare		25	1,2 öre pr stock 1/4—1/11
			1,8 d:o 1/11—1/4
Barkare		35	
Slaggare		30	Kolslaggning kr. 4: 50 Flisslaggning kr. 3: — Tornspolning kr. 4: 50
Lokomotivförare			125: — kr. pr mån.
Lokomotiveldare			100: — kr. pr mån.
Banvakt			100: — kr. pr mån.
Lokomotivväxlare			3: 50 kr. pr dag
Reparationsmurare		55	
Rem-lagare		36	

De under helger till bevakningstjänst utagna arbetarne erhålla *6 kronor pr skift.*

Öfriga ackord — efter öfverenskommelse.

Minderåriga och *mindre arbetsföra* d:o d:o.

Verkstaden, snickare m. fl.

Svarfvare, filare, smeder, plåtslagare, gjutare och reparatörer.

	Nuvarande antal	Timpenning öre
Järnarbetare.		
Grupp I	6	45
» II	4	40
» III	3	37
» IV	8	34
» V	3	32
» VI	3	28
Snickare.		
Grupp I	1	45
» II	6	40
» III	6	38
» IV	3	35
Stenarbetare		40
Utearbetare, fullväxta och fullt arbetsföra		28 & 30

Arbets- och löneaftal emellan Lessebo aktiebolag och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 163 i Lessebo.[1]

Pappersbruk.

§ 1.

Så länge detta aftal gäller, skola vid Lessebo aktiebolags fabriker tillämpas nedanstående löne- och ackordslistor, hvarjämte bifogade ordningsregler skola noga efterföljas.

§ 2.

Arbetstiden.

Ordinarie arbetstiden är:
för dagsarbetare kl. 7 fm.—12 m. och 1 em.—6 em.;
för skiftarbetare emellan 7 fm. och 6 em. resp. emellan 6 em. och 7 fm. utom för massaösare i sulfitfabriken, som hafva 8 tim. skift.

§ 3.

Öfvertidsarbete.

Öfvertids- och söndagsarbete skall utföras där arbetsledningen så anser lämpligt och nödigt, och skulle arbetare önska befrielse från dylikt arbete, skall han därför angifva giltiga skäl.

För arbete pr timme utom ordinarie arbetstiden under tiden från kl. 6 måndags morgon till kl. 6 påföljande söndags morgon betalas 25 % och för arbete från kl. 6 söndags morgonen till kl. 6 påföljande måndags morgon 75 % utöfver en tiondedel af ordinarie dag- eller skiftlön.

§ 4.

Antagande eller afskedande af arbetare samt föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de, att innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 5.

Sjukhjälp.

Hvarje nu anställd såväl manlig som kvinnlig arbetare, emellan från och med 18 till och med 50 år äfvensom alla inom sagda ålder, som nyengageras, äro skyldiga att ingå i Lessebo arbetares sjuk- och begrafningskassa, och förpliktar sig bolaget att till denna utbetala 625 kr. pr år. Bolaget medgifver dessutom fri läkarevård genom den af detsamma anställde bruksläkaren.

§ 6.

Olycksfallförsäkring.

Vid öfvergående skada vid olycksfall betalar bolaget kr. 1:25 för arbetare öfver 18 år och 75 öre för yngre arbetare, allt pr dag från och med den 1:sta dagen efter olyckan, för så vidt olycksfallet är af den art, att däraf följer genom läkarebetyg styrkt oförmåga till arbete under mera än tre dagar.

I öfrigt enligt lag.

§ 7.

Tvisters biläggande.

Uppstå tvistigheter berörande detta aftal emellan bolaget och arbetare, äfven om de afse dess tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas först emellan bolaget och resp. afdelning och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas resp. organisationer.

§ 8.

Aftalets giltighet.

Detta aftal gäller från den 1 juni 1907 till den 1 juli 1910 med tre månaders ömsesidig uppsägningstid före aftalstidens utgång. Sker ej uppsägning å någondera sidan å sålunda föreskrifven tid, gäller aftalet ytterligare med tre månaders ömsesidig uppsägning år efter år oförändradt.

§ 9.

Dag- eller skiftlön för män.

a) *månadslöner:*

Maskinist vid Öljeholm	82: —
Lumpemottagare	75: —

[1] Ackordspriserna hafva uteslutits.

Pappersbruk.

b) *dag- eller skiftlön:*

I.	Maskinförare	4: —
II.	1:ste eldare	3: 50
	1:ste finvalsare	3: 50
	1:ste limmare	3: 50
	1:ste sulfitkokare	3: 50
	1:ste verkstadsarbetare	3: 50
III.	Halftygdragare	3: —
	Torkare	3: —
	Kalanderförare	3: —
	Typograf	3: —
	Handbruksarbetare	3: —
	2:dre limmare	3: —
	Syraberedare	3: —
	Silare	3: —
	Sulfitmaskinförare	3: —
	1:ste smed	3: —
	1:ste snickare	3: —
IV.	2:dre smed	2: 75
	Metallgjutare	2: 75
	Målare	2: 75
	Skiftarbetare, ej särskildt nämnda	2: 75
V.	Massaösare i sulfitfabriken på 8 tim. skift	2: 50
	Dagarbetare, ej särskildt nämnda	2: 50

§ 10.

Ackord för män.

Formare.

För	Bikupa och statspapper	0: — pr ris
»	Royal och ritpapper	0: — » »
»	Lilja och mindre kartpapper	0: — » »
»	postpapper	0: — » »

Guskare.

För	Bikupa och statspapper	0: — » »
»	Royal och ritpapper	0: — » »
»	Lilja och mindre kartpapper	0: — » »
»	postpapper	0: — » »
	Plåtglättare	0: — » »

Ramsnickare.

För	lådor	0: — pr st.
»	ramar öfver 100 cm. längd	0: — pr par
»	» under » » »	0: — » »
»	luckor	0: — » »

§ 11.

Daglön för kvinnor.

Därest ej ackordslistan enl. § 12 kan tillämpas, erhåller nyantagen kvinnlig arbetare under sex månaders proftjänstgöring 1: 25 kr. pr dag, öfriga 1: 50 kr. pr dag.

§ 12.

Ackord för kvinnor.

Veckare och omläggare i limhuset 0: — pr m.

Sortering af maskinpapper.

Papper till spritning	00 öre pr ris
Tryckpapper i format af t. o. m. 500 × 750 mm.	00 » » »
från 500 × 750 t. o. m. 800 × 1100 mm.	00 öre pr ris
öfver 800 × 1100 mm. af högst 210 gram	00 » » »
öfver 800 × 1100 mm. af mera än 210 gram	00 » » »
Skrif- och postpapper vid sortering utan sekunda	00 » » »
sortering med sekunda	00 » » »

Sortering af handgjordt och handlimmadt papper.

Bikupa och statspapper 1:ma	00 öre pr ris
» » » 2:da	00 » » »
» » » utskott	00 » » »
» n:o 2, 1:ma och 2:da	00 » » »
Liljan 1:ma	00 » » »
» 2:da	00 » » »
Landtmäteripapper	00 » » »
Postpapper, 1,000 ark	00 » » »
AL Skrif n:o 1, 2 & 3. 1:ma och 2:da	00 » » »
AL Skrif n:o 5 och Hamppapper	00 » » »

Vikning med räkning.

Postpapper 4:o, 1.000 ark	00 öre pr ris
» 8:o, 2,000 »	00 » » »

Tillverkning för hand af kuvert.

För lagerformat	0: — pr 1,000 st.
» större format	0: — » » »
Färdiggöring	0: — » » »
Sortering och paketering af tryckta kuvert	0: — » » »

§ 13.

Öfriga löneförmåner.

Hvarje fast anställd arbetare, som ej åtnjuter fri bostad, erhåller hyresbidrag utgående med 30 kr. per år för ogift och 72 kr. per år för gift person. Därest sådan arbetares hemmavarande barn, minderåriga eller vid Lessebo aktiebolag anställda, äro flera än fem, ökas hyresbidraget till 108 kr. per år. Därest änkeman har hemmavarande, minderåriga eller vid Lessebo aktiebolag anställda barn, utgår för honom hyresersättning såsom för gift arbetare. Hyresbidraget utbetalas månadsvis.

§ 14.

Minderåriga, öfveråriga eller mindre arbetsföra arbetare.

Beträffande såväl den manliga som den kvinnliga afdelningen bestämmes för minderåriga, öfveråriga och svaga i prislistan ingen särskild daglön, utan skall i hvarje fall af befälet bestämmas den daglön, som detta anser skäligt, dock under iakttagande af att oafsedt åldern efter fyllda 16 år fullt arbetsdugliga ynglingar erhålla minst kr. 1:50 per dag och flickor kr. 1: 25 per dag, samt att öfveråriga behålla full dagspenning, så länge de, oafsedt ålder,

sköta sina platser till befälets belåtenhet.

§ 15.

Lessebo aktiebolag förbehåller sig att för samtliga arbeten inom fabriken, för hvilka ej ackord i §§ 10 och 12 äro fastställda, bibehålla nuvarande eller införa nya ackord i den mån befälet anser fabrikens lokala eller maskinella förhållanden sådant föranleda, hvarvid dock dessa ackord skola så beräknas att de i §§ 9, 11 och 14 angifna dag och skiftlöner ej underskridas vid normal drift af fabriken. *Pappersbruk.*

Af detta aftal äro tvenne exemplar upprättade och emellan parterna utväxlade.

Lessebo den 25 juni 1907.

För *Lessebo aktiebolag.*
För *Sveriges pappersbruksförbund.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 163 i Lessebo.*

Godkännes

Sv. arbetsgifvareföreningen. *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets styrelse.*

Allmänna bestämmelser och tariffer för bokbindareyrkena i Sverige med undantag af Stockholm, Eskilstuna och Göteborg med omgifningar.

Bokbinderier, kartongfabriker m. m.

§ 1.

Tariffens omfattning.

Tariffen är gällande för bokbinderi-, kontorsboks-, linjerings-, kartong-, etui-, portfölj-, albums-, pås- och kuvert- samt därmed jämförligt arbete.

§ 2.

Gruppindelning.

Grupp I omfattande:

Gäfle.
Haparanda.
Hälsingborg.
Härnösand.
Hudiksvall.
Karlstad.
Luleå.
Malmö.
Piteå.
Skellefteå.
Sollefteå.
Sundsvall.
Söderhamn.
Umeå.
Uppsala.
Örnsköldsvik.
Östersund

samt öfriga platser norr om Gäfle och Falun.

Grupp II:

Borås.
Falun.
Jönköping.
Karlskrona.
Kungsgården.
Kristianstad.
Landskrona.
Linköping.
Lund.
Norrköping.
Norrtälje.
Sala.
Södertälje.
Trelleborg.
Uddevalla.
Vaxholm.
Vänersborg.
Västerås.
Ystad.
Örebro.

Grupp III:

Alingsås.
Askersund.
Arboga.
Arlöf.
Arvika.
Avesta.
Borgholm.
Eksjö.
Enköping.
Falsterbo.
Falköping.
Falkenberg.
Filipstad.
Grenna.
Halmstad.
Hedemora.
Hjo.
Hässleholm.
Hörby.
Höör.
Kalmar.
Karlshamn.
Karlskoga.
Katrineholm.
Kristinehamn.
Kungsbacka.
Kungälf.
Köping.
Laholm.
Lidköping.
Lindesberg.
Lyckil.
Malmköping.
Marstrand.
Mariestad.
Motala.
Nora.
Nyköping.
Nässjö.
Ronneby.
Oskarshamn.
Sigtuna.
Simrishamn.
Skanör.
Skara.
Skenninge.
Sköfde.
Strängnäs.
Strömstad.
Säffle.
Säter.
Söderköping.
Sölvesborg.
Torshälla.
Trosa.
Ulricehamn.
Vadstena.
Varberg.
Vimmerby.
Visby.
Västervik.
Växiö.
Åmål.
Ängelholm.
Östhammar.
Öregrund

samt dessutom öfriga orter *norr* om Stockholm, Mälaren, Hjälmaren, Örebro, Kristinehamn och Karlstad och *söder* om Gäfle och Falun.

Bokbindarier, kartongfabriker m. m.

Grupp IV: Öfriga orter *söder* om Stockholm, Mälaren, Hjälmaren, Örebro, Kristinehamn och Karlstad.

§ 3.

Veckolön för utlärda arbetare.

Följande aflöningar äro gällande för *manliga arbetare:*

grupp I: under 1:sta och 2:dra utlärlingsåren minst 20 kr., 3:dje och 4:de minst 22 kr. och därefter minst 24 kr. pr vecka;

grupp II: under 1:sta och 2:dra utlärlingsåren minst 20 kr., 3:dje och 4:de minst 22 kr. och därefter minst 23 kr. pr vecka;

grupp III: under 1:sta och 2:dra utlärlingsåren minst 20 kr. och därefter minst 22 kr. pr vecka;

grupp IV: under 1:sta och 2:dra utlärlingsåren minst 20 kr. och därefter minst 21 kr. pr vecka.

Kvinnliga arbetare:

grupp I: under 1:sta och 2:dra utlärlingsåren minst 13 kr. och därefter minst 14 kr. pr vecka;

grupp II: under 1:sta utlärlingsåret minst 12 kr. och därefter minst 13 kr. pr vecka;

grupp III: under 1:sta och 2:dra utlärlingsåren minst 12 kr. och därefter minst 13 kr. pr vecka;

grupp IV: efter utlärlingstiden minst 12 kr. pr vecka.

Kost och logi får ej förekomma som ersättning för arbete.

I mån af ökad arbetsduglighet skall såväl manlig som kvinnlig arbetare komma i åtnjutande af högre aflöning än de ofvan stipulerade minimilönerna.

För arbetare, som genom ålderdom eller sjuklighet äro mindre arbetsföra, må aflöningen kunna utgå med mindre belopp än här angifvits; dock skall, för så vidt därvid ej tillfredsställande öfverenskommelse kan träffas mellan vederbörande arbetsgifvare och arbetare, frågan hänskjutas till Svenska bokbindareförbundets styrelse.

§ 4.

Veckolön för lärlingar och arbetstid m. m.

Manliga lärlingar:

under	1:sta	lärlingsåret	minst	7	kr.	pr vecka
»	2:dra	»	»	10	»	» »
»	3:dje	»	»	13	»	» »
»	4:de	»	»	16	»	» »

Kvinnliga lärlingar:

under	1:sta	lärlingsåret	minst	7	kr.	pr vecka
»	2:dra	»	»	9	»	» »
»	3:dje	»	»	11	»	» »

Hvad som är bestämdt angående ordinarie arbetstid, öfvertidsarbete och extra ersättning för sådant m. m., gäller äfven för lärlingar.

§ 5.

Stycktariffer och aflöning för visst arbete.

Då arbetet utföres å styck, skall vidfogade stycktariffer tillämpas, men är det oaktadt minst minimilönen garanterad.

Arbeten, för hvilka ej stycktariffer finnas, skola utföras å tid, likaledes då visst arbete försvåras genom särskilda omständigheter.

Sådant som ej särskildt är angifvet som kvinnligt arbete, skall betalas manlig lön, oafsedt om det utföres af kvinnlig arbetare, vare sig om det utföres å tid eller styck.

§ 6.

Vissa slag af kvinnligt arbete.

Kvinnlig arbetare får sysselsättas med *lättare* arbete vid förgyllningspress, skärmaskiner, papp- eller rullsaxar eller andra därmed jämförliga maskiner.

Allt tyngre arbete räknas som manligt.

Vid rullsaxar eller ritsmaskiner, som drifves medelst trampning, och klammerhäftmaskiner, som drifvas medelst »sparkning», får kvinnlig arbetare icke användas mer än högst 3 timmar pr dag.

Kvinnlig arbetare, som sysselsättes vid häft- (ej klammer- eller s. k. holländer-), paginerings- eller linjeringsmaskin, erhåller, sedan hon blifvit utlärd och fyllt 21 år en aflöning af minst 15 kr. pr vecka för grupp I och II och minst 14 kr. pr vecka för grupp III och IV.

Till specialarbete får endast utlärda arbetare användas.

§ 7.

Ordinarie arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden är begränsad till högst 55 ½ timmar under åren 1906 och 1907 och därefter till högst 54 timmar pr vecka. Arbetstidens fördelning på veckans olika dagar bestämmes efter öfverenskommelse för hvarje verkstad, med början tidigast kl. 7 f. m. och slut senast kl. 8 e. m.

Å midsommar-, jul- och nyårsafton samt lördagar afslutas arbetet senast kl. 2 e. m.

Den 1 maj skall arbetet afslutas senast kl. 1 e. m. Efter därom senast dagen förut framställd begäran kan arbetare, som sådant önskar, erhålla ledighet från allt arbete den 1 maj.

Afdrag å lönen göres ej för helgdagar — hvilka äro att betrakta som fridagar — såvida arbetaren icke under någon af veckans öfriga dagar utan giltig orsak varit borta från arbetet.

§ 8.

Öfvertidsarbete.

Med öfvertidsarbete förstås det arbete, som förrättas å annan tid än den bestämda ordinarie arbetstiden, äfvensom arbete under de tider, som äro anslagna till måltidsraster, såvida dessa därigenom inskränkas, utan att arbetaren under samma dag erhåller motsvarande ledighet.

Såvidt ske kan, skall arbetsgifvaren senast under förmiddagen å den dag, då öfvertidsarbete skall förekomma, därom underrätta den eller de arbetare, af hvilka sådant arbete påfordras.

Arbetare, som angifver giltig orsak, får icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

§ 9.

Fritid efter öfvertidsarbete.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas en fritid af minst 7 timmar utan afdrag å lönen, därest sådan fritid helt eller delvis infaller å den ordinarie arbetstiden.

§ 10.

Ersättning för öfvertidsarbete.

Då öfvertidsarbete påfordras från arbetsgifvarens sida, betalas sådant för veckolönsarbetare med 33 1/3 procents tillägg till den ordinarie veckolönen för de två första öfvertidstimmarna å söckendag och med 100 procents tillägg å all annan öfvertid; dock skall öfvertidsarbete, utfördt å jul-, nyårs- och midsommardagarna äfvensom å sådan fritid, som enligt föregående § skall följa efter annat öfvertidsarbete, betalas med 150 procents tillägg å veckolönen.

Förekommer öfvertidsarbete för styckarbetare, skall för sådant utgå för ofvanstående tre kategorier ett extra tillägg pr timme, utgörande:

för	*manlig*	styckarbetare	15	öre
»	»	»	45	»
»	»	»	70	»
»	*kvinnlig*	»	8	»
»	»	»	24	»
»	»	»	40	»

§ 11.

Afdrag vid frånvaro.

Arbetare, som under veckan varit frånvarande från arbetet utan giltigt förfall, må icke under veckan uppbära ersättning för arbete på öfvertid under motsvarande tid.

Försummad arbetstid berättigar principalen till afdrag för veckolönsarbetare enligt ordinarie timlön.

§ 12.

Semester.

Arbetare, manlig eller kvinnlig, som varit anställd hos arbetsgifvaren minst ett år, skola, om de så önska, — under någon af månaderna juni, juli eller augusti — åtnjuta en veckas ledighet med eller utan bidrag af arbetsgifvaren.

§ 13.

Förfarande vid arbetsbrist.

I händelse af arbetsbrist må arbetsgifvaren kunna inskränka arbetstiden, så att afskedande af arbetare af sådan anledning i görligaste mån undvikes.

Vid tillfälle, då personalen vid en verkstad eller viss afdelning af sådan med anledning af arbetsbrist behöfver minskas och sålunda endast en del af personalen kan bibehållas i arbete, skall hänsyn tagas till vederbörande arbetares skicklighetsgrad, ålder i kondition och öfriga kvalifikationer.

§ 14.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas omedelbart vid arbetets slut hvarje fredag, eller, i händelse af helgdag på fredag eller lördag, å torsdagen.

§ 15.

Föreningsrätten.

Oinskränkt föreningsrätt tillerkännes hvarje arbetare.

§ 16.

Uppsägningstid.

Därest icke annorlunda genom särskild öfverenskommelse mellan vederbörande arbetsgifvare och arbetare vid uppsägningen bestämmes, skall alltid gälla en ömsesidig uppsägningstid af minst 8 dagar.

§ 17.

Arbetsintyg.

Vid arbetares afflyttning från innehafd plats utfärdar arbetsgifvare ett intyg, som affattas enligt följande formulär:

N. N. (arbetarens namn) har från den (datum) till den (datum) hos undertecknad innehaft anställning som ..... (fack), och har sedan den (datum) åtnjutit en aflöning af ..... (kronor) pr .....

(Ort och datum)

.....

(Arbetsgifvarens underskrift.)

Arbetsintyg af annan affattning eller sådant, som innehåller meddelande utöfver

Bokbinderier, kartongfabriker m. m.

hvad ofvan angifvits, af hvad slag det vara må, vare ogiltigt.

§ 18.

Verktyg.

Arbetsgifvaren tillhandahåller alla för arbetet nödiga verktyg.

§ 19.

Ledighet för uppdrag.

Då arbetare anlitas i föreningsangelägenhet, och ifrågavarande uppdrag icke lämpligen kan utföras å annan tid än arbetstiden, skall ledighet, efter därom gjord framställning, beviljas. Missbruk af förevarande medgifvande får dock icke under några förhållanden äga rum.

§ 20.

Platsombud.

Därest arbetarne å en verkstad ibland de till myndig ålder komna arbetarne vid verkstaden utse ombud för att i vissa fall inför arbetsgifvaren eller dennes representant föra sina kamraters talan i fråga om gällande tariffers tillämpning, må sådant ombud icke af arbetsgifvaren förvägras företräde i och för ärendes framförande; arbetsgifvaren vare dock obetaget att oberoende häraf därjämte i ärendet öfverlägga med den eller de arbetare, han pröfvar lämpligt.

Finner arbetsgifvaren anledning till klagomål mot dylikt ombud, må anmälan därom göras hos afdelningen eller i sista hand till förbundsstyrelsen som, därest de finner de anförda klagomålen grundade, förordnar om nytt val.

§ 21.

Olycksfallsförsäkring.

Varder arbetare skadad till följd af olycksfall i arbete, åtnjuter han eller hon, utöfver hvad i lag är stadgadt, ersättning äfven för de första sextio dagarna, med minst 1 kr. pr dag.

§ 22.

Lärlingsutbildning.

För att kunna antagas till lärling fordras:

att kunna förete intyg om fullgod folkskolebildning;

att vid läkareundersökning erhålla friskbetyg, samt

att hafva fyllt 16 år.

Lärotiden fastställes till 4 år för manliga och 3 år för kvinnliga lärlingar.

Lärling skall ställas under ledning af i yrket erfaren fackman, och skall arbetsgifvaren äfven i öfrigt tillse, att lärlingen erhåller den utbildning, att han eller hon efter ofvan angifna lärotids slut äger de kunskaper, som berättiga till den för utlärd, resp. manlig eller kvinnlig, arbetare bestämda minimilönen. Se i öfrigt § 6, särskildt sista satsen.

I regel må lärling ej användas till annat än yrkesarbete inom verkstaden.

§ 23.

Verkstädernas ventilation och rengöring.

Verkstäderna skola vara väl ventilerade, rengjorda och uppvärmda. Afvenså skola gällande lag och yrkesinspektionens anvisningar samt föreskrifter efterföljas och finnas inom lokalerna på lämpligt sätt tillgängliga.

§ 24.

Skiljenämnd.

Meningsskiljaktigheter angående tillämpningen af gällande tariff eller hvad därmed står i omedelbart sammanhang, hvilka uppstå mellan vederbörande arbetsgifvare och arbetare, utan att genom ömsesidig öfverenskommelse kunna biläggas, skola afgöras af en nämnd, bestående af fem personer, af hvilka vederbörande arbetsgifvare välja två, Svenska bokbindareförbundets styrelse två, och dessa fyra den femte.

Skiljenämndens utslag är för båda parterna bindande, och skola för öfrigt beträffande skiljenämnden stadganden i lagen om skiljemän af den 28 oktober 1887 lända till efterrättelse. Kostnaden för skiljedomen skola bestridas till hälften af hvardera parten.

§ 25.

Tariffens giltighetstid och uppsägning.

Detta aftal träder i kraft vid utlöpningstiden för föregående aftal, eller, där ej aftal förut funnits, från och med aftalets godkännande, samt är gällande till den 31 augusti 1909 och därefter år efter år, om ej uppsägning ägt rum.

Uppsägningen skall äga rum minst 6 månader före aftalets utlöpningstid.

Rätt till uppsägning äger vederbörande arbetsgifvare och Svenska bokbindareförbundets styrelse.

Uppsägningen kan gälla aftalet i sin helhet eller viss del däraf.

Samtidigt med uppsägningen skola fullständiga ändringsförslag öfverlämnas, hvilka förslag omedelbart tillställes motparten, och skall nytt aftal vara antaget för att träda i kraft den 1 september samma år uppsägningen ägt rum.

§ 26.

Öfvergångsstadgar.

För de arbetare, som vid denna tariffs trädande i kraft inneha de angifna aflöningarna eller däröfver, skall tariffens genomförande medföra minst 1 kr. pr vecka i förhöjning för de manliga och minst 50 öre för de kvinnliga arbetarna, samt får ej i öfrigt försämring göras af andra förmåner, som kommit arbetarna till godo före tariffens ikraftträdande.

Bestämmelser angående kvinnligt arbete.

Förutom i den kvinnliga styckprislistan angifna arbeten, kunna nedanstående arbeten utföras af kvinnliga arbetare på tid mot kvinnlig lön. Utföres arbetet på styck, beräknas ett afdrag af 33 1/3 % från manliga ackordspriser.

Partiarbete.

Strimling af ej falsslagna bokryggar intill 2 cm.
Ansättning å hel sida intill 1 cm.
Skärpning i maskin.
Ryggning af fasta ryggar med klot eller spaltadt skinn å bibl. hist., katekeser och A-B-C-böcker.
Inklistring och grundering af pärmar.
Öfverdragning af pärmar, äfvensom af böcker intill 1 cm.; hophängning af pärmar samt hela skinnpärmar intill 12 cm.
Påläggning af lösryggar till presstryckning.
Klotpärmar intill 32 cm. samt s. k. exelsiorpärmar till brefkortsalbum (c:a 38 × 20 cm.).
Utfodring af pärmar med kartor, makulatur och dylikt.
Inklistring af försätts på lösa ark.
Påsättning af hörn af klot, pergamentpapper, pergamentskinn o. a. tunnare skinnsorter.
Tillverkning och insättning af fickor och pennhylsor.
Falsning och häftning på maskin.

Pappersband.

Limning, lossning och omslagning intill 5 ark.
Lossning och omslagning af oktavböcker intill 27 cm. höjd och med ett arkantal af högst 15.

Kontorsböcker.

Falsning och instickning.
Iordningställning med undantag af folio och långfolio med kulört försätts och första ansättning.
Interfoliering af register.
Häftning med undantag af tyngre handhäftning.
Lösa pärmar till halfmollskinnsband, t. o. m. folio.
Ryggning och öfverdragning af styft broscherade band.
Band af blåkartong.
Portföljer, kantade med klot eller lärft, ej med vikna fickor.
Herbariumpärmar.
Patentband.
Vaxduksband.
Plånboksinlägg.
Skrifunderlägg af klot.
Insättning af register.
Linjering.
Paginering.
Perforering.

Bokbinderier, kartongfabriker m. m.

Privatarbete.

Utputsning och häftning.

Handförgyllning.

Hjälparbete.

Pressförgyllning.

Grundering, uppdragning, afputsning, uppvalsning af färg samt lättare tryckning å papper, kartong och dylikt i press, ej tryckning af pärmar.

Psalmboksarbete.

Vikning af hylsor.
Klistring af bind och gas på ryggar.
Påsättning af hylsor.
Putsning af bind.
Uppvikning af falsar.
Inläggning af skyddsstrimlor.
Insättning af bokband och tofsar.
Putsning af falsar.
Påsättning af ramar, kors och kalkar.
Pärmgörning.
Tillskärning af vadd till bolster.
Färdiggörande af bolster.

Fotografi- och brefkortsalbum.

Kvinnligt arbete med undantag af skärpning, uppsättning af pärmar på kachetter, (papper, plysch och velvet uteslutna), skärning, pressning, rundning, kälning, snittgörning och inhängning.

Kartongarbete.

Kvinnligt, med undantag af tyngre tillskärning.

Öfrigt arbete.

Ansmörjning.
Fodring.
Insättning af pariserringar, band o. d., klistring af kuvert och påsar, äfvensåt lyxpappersarbete samt i öfrigt därmed närbesläktade arbeten, kunna utföras af kvinnlig arbetare mot kvinnlig lön.

Bokbinderier, kartongfabriker m. m.

Ackordstariffer.

A. Tariff för falsning och häftning och därmed jämförligt arbete.

	Centimeter, intill								
	20	22	24	26	28	32	36	40	50
Prisen äro beräknade pr 1,000 ark.	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1. Uppbrytning af ark, som ligga i lägg. 10 öre pr 1,000 ark.									
2. Afbrytning:									
a) för hvarje afbrytning	10	10	10	10	10	—	—	—	—
b) efter märken eller punktur uppv. arkvis	25	25	25	25	25	—	—	—	—
3. Falsning:									
a) 1 veck (arkvis)	30	34	34	38	38	42	46	50	54
b) 2 »	45	35	55	60	60	65	70	75	85
c) 3 »	70	70	75	80	90	100	125	150	—
d) 4 »	110	120	140	150	160	—	—	—	—
e) 3 » (som falsas som instick, lika med 2 veck i hvarann och det tredje på tvären)	100	120	120	140	140	160	—	—	—
f) 1 och 2 veck under 12 cm., höjer priset med 4 öre för hvarje påbörjad understigande cm.									
g) 3 veck (utan ram) under 12 cm., höjer priset med 6 öre för hvarje påbörjad understigande cm.									
3 veck (med ram) under 12 cm., höjer priset med 8 öre för hvarje påbörjad understigande cm.									
h) 4 veck under 12 cm., höjer priset med 10 öre för hvarje påbörjad understigande cm.									
i) Falsning af ark, som legat i lägg, höjer priset med 10 öre pr 1,000.									
j) Uppräkning betalas med 5 öre pr 1,000 ark.									

	20	24	28	32	36	40	50
Anm. Falsning af svårarbetadt papper och tvärformat äfvensom tidningsfalsning hänvisas till punkt 18.							
4. Instickning	25	27	30	35	40	45	50
5. Uppläggning till inutiklistring:							
a) ouppskuret	25	27	30	35	40	45	50
b) uppskuret	50	54	57	62	66	70	85
6. Uppskärning:							
a) 1 sida	50	54	57	62	66	70	85
b) 2 sidor	60	62	67	72	77	85	95
c) 3 » (frånskärning)	70	72	77	82	87	95	105
Anm. Då inklistring skall ske, där uppskärningen företages, får arket icke vid uppskärningen hopläggas.							
7. Klistring:							
a) utanpå	50	60	70	90	100	110	130
b) inuti	60	70	80	100	120	130	150
c) uppslagning och klistring af 2 veck i stället för häftning	110	120	150	—	—	—	—
d) klistring af silkespapper, då silkespapperet ansmörjes (storleken beräknas efter boken)	95	110	130	150	170	—	—
e) granskning af planscher och ark för klistring betalas 10 öre pr 1,000.							
Anm. Planschklistring och kartor, som klistras från ryggen, för att vid bokens öppnande falla bättre upp, höjer priset med 10 proc. Klistring af kartor vikna i flera veck räknas på tid.							
8. Hophängning (utan hopfalsning)	90	110	130	160	180	200	230

	Centimeter, intill						
	20	24	28	32	36	40	50
	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
9. Uthängning på pappersfals (väffalls höjer priset 10 %)	120	120	140	155	170	200	235
10. Upptagning (framtagning af arken till uppställning räknas på tid)	10	12	15	20	30	40	50
11. Kollationering	10	12	15	20	30	40	50
12. Häftning:							
a) broschyr	55	60	70	80	95	110	135
b) handhäftning 2 stick, lika med långspänning	155	165	185	205	—	—	—
c) 2 stick, kontrabokshäftning med knytning vid hvarje ark	235	290	330	380	—	—	—
d) 3 stick eller kontrabokshäftning intill 32 sidor med försätts	325	400	500	—	—	—	—
e) omfalsning af handhäftade böcker	110	120	130	150	—	—	—
f) » » klamhäftade »	125	135	155	170	—	—	—
13. Bindhäftning:							
a) 2 bind	90	110	125	—	—	—	—
b) 3 »	112	122	142	175	200	—	—
c) 4 » 2 ark med hvarann	—	200	240	290	340	380	440

Anm. (till punkt 13 och 14). Skyddfalsark vid broschyr, där falsen ej är klistrad, räknas för 3 ark. Bindhäftning, helt ut, höjer priset med 50 proc. Instuckna eller uppskurna ark höja priset med 50 proc.

Vid häftning med lösa försätts räknas hvarje försättspapper: för böcker till och med 3 ark för 2 ark, från och med 4 ark till och med 7 ark för 1 ½ samt från och med 8 ark för 1 ark. När försättsen äro klistrade, och arken häftas helt ut, räknas hvarje försättspapper lika med 1 ark. Skiftning (*lika med privat häftning*) räknas som 1 ark. Blindbind vid försätts räknas som 1 ark. Alla försätts räknas vara iordningställda med vikning. Böcker t. o. m. 5 ark *utan* försätts höjer priset med 20 proc. Omtag vid fästbindena höjer priset för 2 ark med 20 öre, för helt ut med 30 öre pr 1,000 ark.

14. Bandhäftning:							
a) 2 band 2 ark med hvarann 4 rits	125	130	—	—	—	—	—
b) 2 » 2 » » » utan rits	165	185	—	—	—	—	—
c) 2 » 1 » helt ut med 4 rits	165	185	—	—	—	—	—
d) 2 » 1 » » » utan »	205	225	—	—	—	—	—
e) 3 »	235	265	315	350	400	440	—
f) 4 »	—	—	385	425	465	510	555
15. Fickkalendersformat:							
a) broschyrhäftning kr. 1: 10,							
b) bindhäftning » 1: 50,							
c) 2 ark falsning, häftning och omfalsning » 6: 00,							
16. Ryggning:							
a) af 1 ark	210	240	270	310	—	—	—
b) » 2 till 5 ark	260	285	315	350	—	—	—
c) intill hvart 5:e öfverstigande ark eller hvar 4:e öfverstigande cm. höjes priset med 30 öre.							
17. Uppnålning:							
a) efter punktur 70 öre pr 1,000 ark,							
b) utan » 80 » » » »							
18. Arbeten, tillhörande denna kategori men icke här upptagna, så ock arbeten med svårare materiel eller eljest af svårare beskaffenhet, betalas pr tid eller styck efter särskild öfverenskommelse, dock så, att förtjänsten icke understiger minimiafföningen.							

Bokbinderier, kartongfabriker m. m.

B. Tariff för partiarbeten.

	Centimeter, intill						
	10	15	20	23	26	29	32
	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1. Särdragning och binduppskafning med instickning i stötar:							
2 bind intill ½ cm.	25	27	29	32	35	38	41
3 » » ½ »	30	32	34	37	40	43	46
2 » » 1 »	30	33	36	41	45	50	54
3 » » 1 »	35	38	41	46	50	55	59
½ cm. med eller utan klyfning af bind	15	16	17	19	20	22	23
hvarje påbörjad ½ cm. därutöfver höjer priset med 5 öre: hvarje bind öfver 3 höjer priset med 5 öre.							
2. Falsklistring: å en sida af falsen intill 2 cm.	35	38	44	50	60	68	75
å båda sidor af falsen	70	76	88	100	120	136	150
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 5 öre.							
3. Bindklistring:							
a) å sidan, 2 bind	35	37	39	42	45	48	50
» » 3 »	40	42	44	47	50	53	56
b) » hylsan, 2 »	50	53	56	60	64	69	75
» » 3 »	65	68	71	75	80	84	89
» » 4 »	80	85	90	98	105	112	120
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 5 öre.							
4. Limning af handhäftade, intill ½ cm.	10	15	20	25	30	35	40
» » » » 1 »	20	25	30	35	40	45	50
limning af maskinhäftade på gas:							
med nedsl. intill ½ cm.	20	22	26	30	35	43	50
» » » 1 »	30	32	36	40	45	53	60
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 12 öre; nedslagning efter limning höjer priset med 25 proc.							
5. Skärning:							
a) i maskin intill ½ cm.	23	26	29	35	40	45	50
» » » 1 »	30	33	37	44	52	60	70
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset i 1:a, 2:a, 3:e och 4:e formatet med 25 öre, i 5:e, 6:e och 7:e formatet med 35 öre.							
6. Rundning, intill 1 cm.	30	35	40	45	50	55	60
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 15 öre; inpressning höjer priset med 10 öre pr cm.							
7. Sprängning å snitt, intill 1 cm.	9	10	12	15	18	21	25
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 5 öre.							
8. Marmorering med *en* rulle intill 1 cm.	13	15	18	23	27	32	37
d:o med *två* rullar	15	18	21	26	31	36	43
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 5 öre i de 3 första formaten, därefter med 10 öre.							
9. Röda snittar med bläck, 5 öre pr 100 kv.-cm.; d:o med färg, 7 öre per 100 kv.-cm.; runda hörn höja priset med 25 proc., hörnafskärning och glättning inberäknadt: runda snittar enligt öfverenskommelse.							
10. Falsslagning i maskin med rulle, intill 1 cm.	40	45	50	55	60	65	70
falsslagning, enklare band	35	40	45	50	55	60	65
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 5 öre.							
11. Påsättning af väf och gas inkl. tillskärning intill 1 cm.	40	43	46	50	55	60	64
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 10 öre.							
12. Strimling med papper å ryggen, intill 1 cm.	30	30	35	35	—	—	—
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 10 öre. dessa priser gälla, antingen papperet går upp på sidan eller, å falsslagen bok, enbart å ryggen, då omlimning inbegripes.							

Bokbinderier, kartongfabriker m. m.

		Centimeter, intill						
		10	15	20	23	26	29	32
		öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
13.	Kapitalisering, intill 1 cm.	40	45	50	55	65	80	95
	hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset i 1:a, 2:a, 3:e och 4:e formatet med 5 öre; i 5:e, 6:e och 7:e med 10 öre.							
14.	Gas- och väfputsning inkl. afklippning af hörn	25	30	40	46	49	54	60
15.	Inhängning med vikning, hylspåsättning och pärmrundning:							
	a) på hylsan intill 1 cm.	80	85	90	100	115	130	145
	hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 10 öre;							
	då hylsan påsättes särskildt och tillstrykes med falsben, höjes priset med	16	17	18	20	23	26	29
	då skyddspapper användes, höjes priset med	20	21	23	25	29	32	35
	b) på hel sida med lossning, kartonnage, skinnryggar och klotband intill 1 cm.	65	73	82	90	100	115	130
	d:o, d:o med fast rygg (dock ej klot), höjer priset med	13	15	17	18	20	23	26
	c) väfband med pappmellanlägg intill 1 cm.	75	83	92	100	110	125	150
	hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 10 öre.							
16.	Anpappning:							
	a) sluten, i press, lagda rygg och snitt, med lossning intill 1 cm.	45	50	55	65	75	85	100
	då böckerna pressas mellan bräder eller papp, höjes priset med.	22	25	28	32	37	43	50
	b) öppen, färdiga försätts jämte afpressning	175	200	225	250	275	300	325
	c) » , med lös spegel	225	250	275	300	325	350	375
	hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 8 öre.							
	I punkterna 6, 10, 13, 15 och 16 göres ett tillägg å resp. priser af 25 proc. för guldsnitt, och 10 proc. för röd snitt.							
17.	Ansättning:							
	a) å hel sida utan formering int. $^1/_2$ cm.	25	30	35	40	48	56	65
	b) » » » » » » 1 »	30	35	40	45	53	61	70
	c) med formering fram int. 1 cm.	40	45	50	55	63	71	80
	d) » » rundtom, utan slagen fals int. 1 cm.	42	47	52	57	65	73	82
	e) » » och slagen fals int. 1 cm.	45	50	55	60	68	76	85
	hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 8 öre.							
18.	Skärpning (afstötning) af fårskinn och spaltade skinnryggar	30	35	40	45	52	60	70
	d:o till hela band	35	45	60	68	75	83	90
	öfrig skärpning efter öfverenskommelse.							
19.	Lädergörning:							
	a) fasta ryggar af spaltadt skinn eller klot utan inslag intill 1 cm.	25	30	37	45	53	60	70
	b) d:o d:o med inslag intill 1 cm.	50	60	74	90	106	120	140
	c) fårskinn utan lösrygg intill 1 cm.	70	80	94	110	126	140	160
	d) d:o med » » » »	100	125	135	140	150	165	180
	e) öfriga skinnsorter höja med 25 proc. och presstryckta ryggar med 50 proc. ofvanstående priser.							
	hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 15 proc.							
20.	Inklistring, grundering och sprängning intill 1 cm. . . .	70	80	90	105	115	130	140
	hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 10 öre.							
21.	Titelskärning och påsättning (utan skärpning):							
	a) å rygg i guldtryck	50	55	60	68	73	80	90
	b) » » i boktryck	25	30	35	43	48	55	65
	c) » sidan i guldtryck (med lim)	50	55	60	68	73	80	90
	d) » » med med eller utan boktryck	25	30	35	43	48	55	65
22.	Öfverdragning af böcker:							
	a) med klisteransmörjning, utan inslag, intill 1 cm. . .	35	35	40	48	55	62	70
	b) d:o med inslagning fram, intill 1 cm.	45	45	55	63	75	82	95
	c) d:o » » rundt om, utan hörninslagning intill 1 cm.	55	60	65	75	90	105	125
	d) d:o med hörninslagning intill 1 cm.	65	65	75	85	95	115	140

Bokbinderier, kartongfabriker m. m.

	Centimeter, intill						
	10	15	20	23	26	29	32
Ansmörjning med lim höjer priset med 10 proc.; hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 5 öre; för svårare papperssorter och klot 25 proc. förhöjning.	öre	öre	öre	öre	öre	örr	öre
23. Tillskärning af pärmar i handsax:							
(till 100 böcker) af papp n:o 30	50	50	50	60	75	85	100
(» » ») » » » 40	30	30	40	50	55	63	75
(» » ») » » » 50	25	25	35	45	50	58	70
(» » ») » » » 60–80	15	20	30	40	45	53	65
(» » ») » » » 90 och högre	12	17	25	32	40	48	55
papp tillskuren till helansättning af n:o 90 och högre	10	14	18	24	30	36	42

	10	15	20	23	26	29	32	Fol.
24. Pärmgörning:								
a) klotpärm med lösrygg	75	95	125	145	175	215	275	450
b) d:o utan d:o	65	85	115	135	—	—	—	—
c) d:o med runda hörn höjer priset med	60	70	80	90	105	120	130	—
d) d:o med snedkanter höjer priset med 25 proc.								
e) ihophängning af kartonnage:								
utan lösryggar	25	35	45	55	65	75	85	100
f) d:o med lösryggar	35	45	55	65	75	85	100	125
g) ihophängning af skinnryggar, då lösryggen lägges i samtidigt	50	60	70	80	95	110	130	175
h) d:o d:o, då lösryggen är pålagd och ryggen tryckt före hophängningen, förhöjes priset för 10 och 15 cm. med 25 proc., för 20 t. o. m. 29 cm. med 33 proc. och för 32 cm. och folio med 50 proc.								
i) kapitalinlägg höjer priset med 15 proc.								
25. Pålägg af lösryggar till presstryckning	25	30	40	50	65	85	100	115
26. Hela skinnpärmar:								
a) påläggning och inslagning med samma ansmörjning:								
spaltadt skinn	116	141	181	213	248	306	375	—
ospaltadt »	125	152	196	231	269	331	406	—
b) då pappen till pärmen ansmörjes och pålägges samt inslagning sker med särskild ansmörjning, 50 proc. förhöjning.								
c) runda hörn höjer priset med	40	50	60	70	100	110	130	—
27. Öfverdragning af pärmar:								
a) med klisteransmörjning, utan inslag	31	31	34	41	47	53	60	—
b) d:o med inslagning fram	38	38	47	54	64	70	81	—
c) d:o med inslagning rundt om, utan hörninslagning	47	51	55	64	76	89	106	—
d) d:o med hörninslagning	55	55	64	72	81	98	119	—
ansmörjning med lim höjer priset med 10 proc.; för svårare papperssorter och klot 25 proc. förhöjning.								
28. Utfodring å pärm, med kartor, makulatur och dylikt	45	50	55	60	65	70	80	100
29. Omslagning med klot (mjukt klotband) intill 1 cm.	65	70	80	85	95	—	—	—
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med 5 öre. För svårare klotsorter samt då kartor och tabeller försvåra arbetet, betalas efter öfverenskommelse.								
Förut tryckt klot, höjes prisen med	17	18	20	22	24	—	—	—
30. Hörnrundning i maskin jämte putsning intill 1 cm.	10	15	20	25	30	—	—	—
hvarje påbörjad cm. därutöfver höjer priset med	1	1½	2	2½	3	—	—	—
31. Inklistring af försätts med tillskärning och falsning, pr 100 böcker	40	45	50	55	60	70	80	90
32. Hörnpåsättning till 100 ex. = 400 hörn:								
a) klot- eller pergamentpapper	45	50	55	60	65	65	70	80
b) pergamentskinn	50	55	60	65	70	70	75	90
c) chagrin-, får- och andra skinnsorter	85	90	100	110	120	130	150	180
d) runda hörn höja priset med 75 öre pr 100 ex. Stora hörn enligt öfverenskommelse.								

Förklaringar till ofvanstående tariff.

1. Alla pris, där ej annorlunda är uppgifvet, äro beräknade per 100 ex. eller tillbehör till 100 ex.
2. Som fullt ark räknas 16 sidor.
3. Böckernas format beräknas efter pärmens storlek, tvärformat på längsta led.
4. Om ansmörjningshjälp lämnas, skall sådan ersättas principalen med hjälparbetarens timpenning, såvida ej annan öfverenskommelse träffats.
5. Alla här angifna arbeten skola betalas efter denna tariff eller på tid efter manlig minimilön, såvida ej särskilda bestämmelser annorlunda angifva, oafsedt om detsamma utföres af manlig eller kvinnliga arbetare. *Bokbinderier, kartongfabriker m. m.*
6. Då mera svårarbetadt materiel förekommer eller arbetets noggrannare utförande så fordrar, kan särskild öfverenskommelse om tariffprisen träffas.

Förestående bestämmelser godkänna vi härmed att träda i kraft från och med den ..... 190...

..... den ..... 190...

.....[1]

(Arbetsgifvarens namn.)

För Svenska bokbindareförbundet:

....

X. Grafisk industri.

Allmänna Svenska boktryckareföreningen och Svenska typografförbundet. *Boktryckerier.*

1903 års tariffkommittés beslut.

Undertecknade, som enl. de bestämmelser, som finnas införda i gällande tariffer för de typografiska yrkena i Sverige, haft i uppdrag att behandla framkomna förslag till nya tariffer, få härmed aflämna resultaten af sitt arbete, bestående af: *tariffer för de typografiska yrkena i Sverige, att gälla från och med den 1 januari 1904 till den 1 januari 1908 och därefter intill slutet af det år, under hvars förra hälft de blifvit uppsagda.*

Vid utarbetandet af dessa tariffer hafva kommitterade låtit sig angeläget vara att taga hänsyn till alla de skäl, som framhållits å ena sidan för en förhöjning i nu gällande betalningsvillkor och å andra sidan för bibehållandet af status quo i aflöningsfrågan. De viktigaste spörsmål som härvid framställt sig hafva varit:

1. minimilönen,
2. grundpriset,
3. arbetstiden,
4. lokaltillägget,
5. allmänna bestämmelser,
6. öfriga detaljbestämmelser och
7. giltighetstiden.

Minimilön.

Hvad först beträffar frågan om minimilönerna, har från arbetarnes sida framhållits önskvärdheten och nödvändigheten af deras höjande. Erfarenheten visar — ha de sagt — att arbetsgifvarne i allmänhet betrakta de i tarifferna bestämda minimilönerna såsom maximilöner, hvarför man under sådana förhållanden icke kan vara nöjd med att stå kvar på den nivå, å hvilken dessa löner nu befinna sig. Från arbetsgifvarnes sida åter har påpekats, att detta förhållande varit en följd af de ideliga och tätt på hvarandra följande tariffuppsägningarna, som icke lämnat tillfälle till ett lugnt och moget öfvervägande af hvad i detta afseende skulle kunna åtgöras. Då emellertid, enligt arbetarnes åsikt, erfarenheten varit den ofvannämnda — hvilket icke från arbetsgifvarnes sida för alla platser i landet kunde helt förnekas, fastän man samtidigt velat framhålla, att minimiaflöningen på en del platser verkligen *måste* betraktas som maximum — vore det nu ett önskemål, för att vinna en bättring i detta missförhållande, att minimilönerna verkligen fastsloges såsom sådana. Arbetsgifvarnes representanter förklarade sig också villiga att för sina kommittenter påpeka, att minimilönen måste betraktas som en begynnelselön, och att de arbetare, som framför andra visa sig förtjänta af uppmuntran, böra erhålla en dylik. Ty endast under sådana förhållanden vore det möjligt att vinna en ökad arbetsintensitet, hvars förutsättning är, att den större arbetsprestationen aflönas högre än den mindre.

Arbetstid.

I anslutning härtill har frågan om arbetstiden behandlats. Från arbetarnes sida har framhållits, att det städse varit ett

[1] Aftalet underskrifves af hvar arbetsgifvare för sig och har ej genomförts på alla de orter, som upptagas å s. 215.

Boktryckerier.

önskemål, att arbetstiden så småningom måtte förkortas. Det har påpekats, att grannländerna, särskildt Tyskland, redan minskat arbetstiden till 54 timmar i veckan. Arbetsgifvarnes representanter hafva härvid erinrat, att ett medgifvande af en kortare arbetstid i sig innebure en afsevärd förhöjning i omkostnaderna, men då det å andra sidan icke kunde förnekas, att denna fråga vore en sak af stor vikt och värd att beaktas, hafva de ansett sig böra taga hänsyn till de skäl, som anförts i detta afseende, och för sin del medgifvit en förkortad arbetstid. Vid detta medgifvande hafva emellertid arbetsgifvarnes representanter starkt betonat den absoluta nödvändigheten af att — när en kortare arbetstid medgifves — arbetarne tillhållas såväl att ordentligt passa på den bestämda arbetstiden, att börja arbetet på slaget och att icke sluta detsamma, förrän tiden gått till ända, som att sköta arbetet med all flit, så att det bästa resultat kan uppnås. Vidare har framhållits önskvärdheten af att, med den kortare arbetstiden, arbetarne icke längre intaga sin frukost utanför affärens område, för att icke tiden i onödan måtte förspillas. Arbetarnes kommitterade å sin sida hafva förklarat sig icke hafva något att invända mot att kontroll utöfvas i dessa afseenden, och samtliga kommitterade vilja lägga arbetarne på hjärtat, att de måtte visa sig sätta ett sådant värde på fördelen af en minskad arbetstid, att det vid en kommande tariffrevision kan blifva möjligt att taga ett ytterligare steg i denna riktning.

Grundpris.

Vid behandlingen af frågan om grundpriset har från arbetarnes sida framhållits, att en förhöjning vore nödvändig och af behofvet påkallad, särskildt för de sämst lottade och för dem, som icke på många år erhållit förbättrade villkor. Arbetsgifvarnes representanter åter hafva fasthållit vid att tiderna vore sådana, att en förhöjning vore en omöjlighet. De hafva dock icke kunnat underlåta att taga hänsyn till hvad från den andra sidan framhållits om de sämst lottade, och hafva därför sökt i möjligaste mån tillmötesgå önskningarna i detta afseende.

I öfverensstämmelse härmed har ersättningen för den sämst betalda sättningen, den s. k. förrådssättningen, höjts, hvarjämte en del ändringar vidtagits med afseende på lokaltillägget.

Lokaltillägg.

Vid det slutliga afgörandet hafva kommitterade funnit lämpligt att uppdela landets tryckorter i 6 grupper och på dessa fördelat orterna efter deras olika förhållanden. Grupperna angifvas här nedan, och för att möjliggöra en jämförelse mellan dem har för hvarje angifvits äfven det lokaltillägg, som *skulle* utgå, *om* grundpris och minimilön öfverallt vore 30 öre och 20 kr.

	Grundpris	Minimilön	Lokaltillägg	Lokaltillägg *om* grundpris och minimilön öfverallt vore 30 öre och 20 kronor
GRUPP:				
1. Hufvudstaden och Sundbyberg	35	20—22—24	15	35
2. Större städer och stora norrlandsstäder m. fl.	32	20—21	15	20
3. Stora städer och mindre norrlandsstäder m. fl.	32	20—21	10	15
4. Residensstäder m. fl.	30	20	10	10
5. Mindre landsortsstäder m. fl.	30	20	5	5
6. Öfriga städer och orter	30	20	0	0

Landets tryckorter hafva fördelats på de olika grupperna på följande sätt:

Grupp 1.
Stockholm
Sundbyberg

Grupp 2.
Eskilstuna
Gäfle
Gällivare
Göteborg
Luleå
Malmberget
Malmö
Hudiksvall
Jönköping
Karlskrona
Kungsgården
Norrköping
Sundsvall
Söderhamn
Södertälje
Umeå
Uppsala
Örebro
Örnsköldsvik
Östersund

Grupp 3.
Boden
Haparanda
Hälsingborg
Härnösand

Grupp 4.
Arboga
Arlöf
Arvika
Bollnäs

Borlänge
Borås
Enköping
Falun
Halmstad
Kalmar
Karlshamn
Karlstad
Kristianstad
Kristinehamn
Köping
Landskrona
Linköping
Lund
Ljusdal
Mölndal
Norrtälje
Nyköping
Oskarshamn
Pitså
Sala
Skellefteå
Sollefteå
Trelleborg
Uddevalla
Vaxholm
Vänersborg
Västerås
Växjö
Ystad

Grupp 5.

Alingsås
Askersund
Avesta
Eksjö
Eslöf
Falkenberg
Falköping
Filipstad
Hedemora
Hjo
Hässleholm
Höganäs
Hörby
Karlsborg
Karlskoga
Katrineholm
Kopparberg
Kungsbacka
Kungälf
Laholm
Leksand
Lidköping
Lindesberg
Lysekil
Mariestad
Mora
Motala
Nora
Nybro
Nässjö
Ronneby
Simrishamn
Skara
Sköfde
Smedjebacken
Strängnäs
Strömstad
Säffle
Söderköping
Sölvesborg
Trollhättan
Ulricehamn
Vadstena
Varberg
Visby
Västervik
Åmål
Ängelholm
Östhammar

Grupp 6.

Borgholm
Falsterbo
Finspång
Flen
Grenna
Mariefred
Marstrand
Sigtuna
Skanör
Skenninge
Sunne
Säter
Torshälla
Trosa
Töreboda
Vara
Vimmerby
Vingåker
Värnamo
Öregrund

Allmänna bestämmelser.

Vid behandlingen af de allmänna bestämmelserna har från boktryckarnes representanter med bestämdhet framhållits den absoluta omöjligheten att medgifva någon som helst bestämmelse, som kunde innebära en inskränkning i arbetsgifvarens rätt att själf besluta rörande arbetet inom sin egen affär äfvensom rörande sådana saker, som måste räknas till administrationen. Arbetarnes representanter anförde, att de föreslagna stadgandena i detta hänseende icke hade afsett att utgöra något ingrepp i arbetsgifvarnes självbestämmanderätt, utan man hade blott ansett sig böra upptaga till diskussion de frågor, som i förslaget berörts, emedan de på många håll visat sig förorsaka olägenheter, som vid detta tillfälle bort komma under ompröfning.

Från båda sidor medgafs, att gällande bestämmelse angående hvad som borde iakttagas vid tillfällen, då personalen behöfde minskas, — en bestämmelse, som enligt arbetarnes mening endast afsett att skydda skötsamma, särskildt äldre arbetare mot orättvist afskedande, — i enskilda fall föranledt onödiga missförstånd, och man ville därför fastslå att, oaktadt man ej kunnat finna någon lämplig ny form för bestämmelsen, densamma dock ej finge utgöra något som helst hinder för en arbetsgifvare att säga upp en arbetare, som visade sig vara olämplig; ej heller finge bestämmelsen tolkas så att, om arbetsbrist uppstode för en kategori arbetare, och sålunda minskning af arbetspersonalen skulle äga rum, en arbetare inom en annan kategori, därför att han varit kortare tid i affären anställd, skulle afskedas framför en arbetare i den förstnämnda kategorien, som varit en längre tid i affären anställd. Å andra sidan erkändes dock, att tillbörlig hänsyn bör tagas till sådan arbetare, som längre tid arbetat på samma ställe, då detta utan svårare olägenhet kan ske.

*

I tarifferna har icke införts någon bestämmelse om ledighet den 1 maj, men sådan ledighet bör icke förnekas åtminstone från kl. 1 e. m., såvidt icke arbetets brådskande beskaffenhet därför lägger hinder, och öfverenskommelse i detta hänseende torde lämpligast böra träffas mellan resp. organisationer eller deras afdelningar i god tid.

*

Man har icke ansett sig böra för närvarande i tarifferna införa någon ovillkorlig bestämmelse angående semester, men hos vederbörande principaler hemställes, att de måtte ordna arbetsförhållandena så, att möjlighet beredes för ett allmänt införande af två veckors semester eller däröfver för arbetspersonalen. Med semester förstå kommitterade ledighet med bidrag af arbetsgifvaren.

*

Att, vid tillfällen då arbetstillgången är ringa, arbetarne böra tillgodoses i samma grad, så att ingen blir särskildt gynnad, anse kommitterade vara en sak, som en-

Boktryckerier.

dast behöfver påpekas, liksom det får anses som en gifven sak, att vid arbetens fördelning arbetsledningen äger taga hänsyn till arbetarens lämplighet och förmåga för särskilda arbeten.

*

Framställning har ock gjorts angående bestämmelser för utblåsning af kaster m. m., men då förhållandena härutinnan äro högst varierande, vilja kommitterade endast framhålla nödvändigheten af sådana anordningar, att hälsovådligheten i möjligaste mån inskränkes, och att särskildt minderåriga härvidlag böra sparas. Angående öfriga sanitära o. d. föreskrifter få kommitterade hänvisa till de föreskrifter, som utarbetats af yrkesinspektörerna.

*

Med undantag af de förändringar af lokaltillägget, som föranledts af fördelningen af landets tryckorter på sex grupper, få de nya tarifferna icke verka nedsättning i aflöningarna för sådana arbetare, som under hittills gällande bestämmelser kommit i åtnjutande af högre förmåner än dem, som nu stadgas.

Detaljbestämmelser.

Vid följande paragrafer i tarifferna hafva kommitterade dessutom velat lämna särskilda meddelanden.

I tariff I.

Vid § 3. Kolumntitlar kunna förekomma såväl öfver som under kolumnen, och räknas då hvar och en för sig.

Vid § 17. Kommitterade hafva tagit under ompröfning dels de äldre bestämmelserna angående sådana arbeten, som äro omnämnda i denna §, dels de föreslagna nya bestämmelserna, dels ock bestämmelser i utländska tariffer angående samma saker. Kommitterade hafva dock funnit det omöjligt att formulera fullt exakta och tillfredsställande bestämmelser, och hafva därför hänfört samtliga dessa slag af arbeten till hvad de verkligen äro, d. v. s. till arbeten, som *icke kunna* exakt beräknas. Kommitterade hafva emellertid funnit de gamla bestämmelserna särdeles lämpliga som vägledning vid bedömandet af värdet på de olika slagen af arbeten och införa dem därför här, men påpeka, att de pris, som af beräkningarna framgå, i många fall måste förändras, uppåt eller nedåt, beroende på vid hvarje fall inverkande omständigheter.

Blandad sättning betalas med en förhöjning af ½ öre per rad.

Härvid räknas:

en rad med två stilsorter som en rad,
» » » tre » » två rader o. s. v.

Om ett *sammanhängande* stycke af en extra stilsort går öfver på två eller flera rader, räknas det som två rader.

Om stycket utgör jämnt *en obruten rad*, räknas det som en rad.

Ensamt ord, brutet på två rader, räknas som en rad.

Om extra stilsort är af annan kägel än grundstilen, betalas för under- *eller* öfverläggning 1 öre samt för under- *och* öfverläggning 1,5 öre per st.

Med extra stilsort förstås en sådan, som ligger i kast på annan plats, samt — vid arbete af mera tidsödande beskaffenhet — typer, siffror eller dylikt i låda, som har rum bredvid kasten.

Kapitäler räknas som extra stilsort.

För fristående rubriker betalas icke förhöjning.

Vid sättning af *vetenskapliga afhandlingar*, i hvilka ofta förekomma facktermer, som ej kunna anses allmänt bekanta, eller vid sättning af arbete, som innehåller abbreviationer, egennamn, siffror eller annat, som försvårar sättningen, förhöjes sättningspriset efter arbetets beskaffenhet.

Uppställningar betalas med 25 % förhöjning och däröfver. *Räkenskapsutföring*, hvarmed förstås sådan sättning, i hvilken förekomma åt sidan utförda hopsummeringar i en, två eller flera spalter, betalas, då de äro lika med exempel A, med 25 % förhöjning, lika med B med 25 à 50 % förhöjning, beroende af svårighetsgraden, samt då de äro lika med C med 50 % förhöjning.

A.

Öfverlärare	2,500: —	
Ordinarie lärare: 2 à 1,800 kr.	3,600: —	
Extra d:o 4 à 1,200 »	4,800: —	
Vaktmästare	1,200: —	
Portvakt	300: —	12,400: —
	S:a kr.	12,400: —

B.

Öfverlärare: ordinarie lön		2,200: —	
personligt tillägg		300: —	2,500: —
Ordinarie lärare: 2 à 1,800 kr.		3,600: —	
4 à 1,500 »		6,000: —	9,600: —
Extra d:o 8 à 1,200 »			9,600: —
Vaktmästare			1,200: —
Portvakt			300: — 23,200: —
			S:a Kr. 23,200: —

C.

Löners konto:

1 Folkskoleinspektör:			
lön		5,000: —	
reseersättning		1,000: —	6,000: —
Ordinarie lärare: 2 à 1,800 kr.		3,600: —	
4 à 1,500 »		6,000: —	9,600: —
Extra lärare: 8 à 1,200 kr.			9,600: —
Vaktmästare			1,200: —
Portvakt			300: — 26,700: —

Hyrors konto:

Hyresafgift för gården N:o 00 i kvarteret »Upplysningen»	5,000· —

Diverse omkostnaders konto:

Skrifmaterialier		200: —	
Ved		100: —	
Gas		50: —	350: — 32,050: —
			S:a Kr. 32,050: —

Tabeller med eller utan linjer beräknas, då text är öfvervägande, efter alfabet och, då siffror äro öfvervägande, efter dessa, och betalas efter följande grundpris:

för petit kägel	30 öre
» korpus och cicero kägel	32 »
» halfcicero, halfmittel och borgis kägel	35 »
» halfkorpus och mittel kägel	45 »

För enklare tabeller beräknas 50 % förhöjning.

För tabeller med afdelningar i hufvudet samt för tabell med 3 spalter (utom förspalten), innehållande sammanlagdt högst 15 siffror per rad, 75 % förhöjning.

För i texten förekommande mindre äfvensom för svårare tabeller 100 % förhöjning och däröfver.

Förhöjningen beräknas endast för så stor del af kolumnen, som tabellen verkligen upptager, men i tabellverk räknas kolumntitel och underslag till tabellen.

Hänsyn tages till tabellens svårighetsgrad.

För sättningen beräknas 4/5 och för afläggningen 1/5 af priset.

Matematik. För det utrymme, som en enkel matematisk formel, bestående af reguljära rader på en kägel, upptager, beräknas en förhöjning af 100 %; för formel med rottecken, paranteser eller klammer omfattande minst 2 rader 200 %; för svårare formler 300 %.

Till matematisk sättning räknas också kemiska formler.

För sättningen beräknas 2/3 och för afläggningen 1/3 af priset.

Musik. Sättning med notstil å sekunda kägel beräknas efter petit halffyrkant å dubbelcicero eller dubbelmittel efter korpus halffyrkant à 30 öre för 1,000 och med följande förhöjningar: för

en- till fyrstämmiga sång- eller koralnoter med en eller flera inlagda textrader 100 %;

svårare fyrstämmiga sång- och kvartettsamt ackompanjemangsnoter 125 %;

sättning af mycket sammanträngd beskaffenhet äfvensom för i text tillfälligtvis förekommande notsättning 150 %.

För sättning efter tryckt manuskript, som ej föranleder ny uträkning, betalas 25 % mindre förhöjning.

Sättningen beräknas till 4/5 och afläggningen till 1/5 af priset.

Fristående textstycken betalas som text och blankkolumner eller delvis blanka sidor enligt § 13.

Siffernotskrift beräknas som ren siffersättning.

Vid § 19. Framställning har gjorts, att kommitterade skulle söka formulera någon bestämmelse angående hvilka ändringar,

Boktryckerier.

som sättare skulle vara skyldig utföra utan ersättning, särskildt sådana ändringar, som afse att göra det utförda arbetets utseende mera tilltalande. En sådan formulering har icke varit möjlig att åstadkomma, men kommitterade anse att, då dessa ändringar, som ofta bero endast på den individuella smaken, icke äro föranledda af brott mot vanliga typografiska regler eller dylikt, så böra de särskildt ersättas.

Vid § 23. Lärling kan för sin utbildning under högst tre månader användas till dylikt arbete.

Vid § 24. Vid öfverenskommelse om veckolön för sättare, som förut arbetat på beräkning, bör hänsyn tagas till den medelförtjänst han som sådan uppnått.

I tariff II.

Vid rubriken. Till periodiska skrifter räknas icke periodiskt utkommande häften af böcker.

Vid § 1. Då aflöningen på dagliga morgontidningar, som icke kräfva arbete på natten, utgår efter samma grunder som på dagliga aftontidningar, skall äfven möjligen förekommande söndagsarbete betalas som öfvertidsarbete enligt § 26.

Vid § 15. Med inpassning förstås då text förekommer på sidan af kliché, men ej då text förekommer endast öfver eller (och) under densamma.

Vid § 16. Med annonsstil förstås den eller de textstilar, som användas till en tidnings annonser.

Vid § 23. Se vid § 24 i tariff I.

Vid § 24. Ombrytare med typografer såsom ständiga biträden kunna åtaga sig ständigt nattarbete.

Om arbete icke verkställes under den sjunde natten eller den sjunde dagen, skall icke heller ersättning därför utgå.

I tariff III.

Vid § 2. Med korrigerad sats förstås hela antalet uppsatta rader minskadt med det antal, som vid korrigering måste sättas om.

Vid § 4. Om arbete icke verkställes under den sjunde natten eller den sjunde dagen, skall icke heller ersättning därför utgå.

Vid § 12. Med anledning af att erfarenhet om i denna paragraf omnämnda maskin ännu icke finnes, har bestämmelsen stadfästs endast tillsvidare, för att kunna ändras, när erfarenhet vunnits.

I tariff V.

Vid § 1. Med icke yrkeskunniga biträden förstås arbetare, som icke direkt utöfva typografiskt yrke, men äro anställda som handtlangare åt sådana utöfvare, dock icke minderåriga.

I tariff VII.

Vid § 1. Framställning har gjorts, att minimivillkoren för digelpresstryckare skulle förbättras. Då emellertid tariffen skall omfatta icke blott de arbetare, som sysselsättas med mera kompliceradt och svårt arbete utan äfven dem, som sysselsättas med de allra enklaste saker, så har en ändring i föreslagen riktning icke kunnat göras. Kommitterade anse emellertid, att den diskussion, som förts om minimilönerna i allmänhet och som i detta utlåtande refererats, har sin tillämpning äfven i detta fall, i öfverensstämmelse hvarmed de först nämnda digelpresstryckarne böra aflönas bättre än de sist anförda.

I tariff VIII.

Vid § 1. Samma framställning har gjorts vid denna paragraf som vid § 1 i tariff VII, och gäller här detsamma, som vid nämnda paragraf anförts.

Om kvinnliga iläggare åläggas utföra lika tungt arbete som manliga, böra de ock erhålla samma lön.

I tariff IX.

Vid § 6. Om kvinnliga iläggarlärlingar åläggas utföra lika tungt arbete som manliga, böra de ock erhålla samma lön.

I gemensamma bestämmelser.

Vid § 1. Med biträden förstå kommitterade de arbetare, som icke direkt utöfva typografiskt yrke, men äro anställda som handtlangare åt sådana utöfvare.

Öfverläggningar hafva äfven hållits angående möjligheten att träffa bestämmelser för hjälparbetare. Kommitterade ha emellertid enats om att sådana bestämmelser icke böra inflyta i tarifferna, men framhålla önskvärdheten af att äfven dessas aflöning uppdelas i veckolön och kvartalslön.

Vid § 2. Hvarje arbetare är skyldig, om så påfordras, att dagligen (eller per vecka) lämna verificerad uppgift på utfördt arbete och den därtill använda tiden.

Vid § 5. Ehuru det kan synas öfverflödigt, att det kollektiva aftalet för hvarje enskild person bekräftas såsom arbetsaftal, så ha dock kommitterade ansett lämpligt att bestämma en form, enligt hvilken aftal på grund af tarifferna skall kunna träffas, och därför härtill fogat formulär till arbetskontrakt och till lärlingskontrakt, som ansluta sig till tariffernas bestämmelser.[1]

[1] Se ss. 233, 234.

Vid § 10. Sedan tariffnämnden nu varit i verksamhet tillräckligt lång tid, för att uppfattningen af dess arbetssätt skall ha vunnit stadga, anse kommitterade, att en instruktion för densamma bör antagas och bifogar därför till detta yttrande en sådan att gälla tillsvidare.

Vid § 11. Sedan det visat sig, att den af 1901 års skiljenämnd föreslagna tariffredaktionen har en bestämd uppgift att fylla, ha kommitterade enat sig om, att denna institution för framtiden bör stadfästas och för densamma fastställt bestämmelser, som bifogas detta yttrande.

Tariffernas giltighetstid.

Beträffande tariffernas giltighetstid ha kommitterade fastställt denna till fem år. Man har härför först och främst haft stöd i utlandets exempel och i en öfverallt och icke minst i vårt land gängse sträfvan att åstadkomma lugna och trygga arbetsförhållanden inom yrket till gagn för både arbetsgifvare och arbetare. Det har också framhållits, att den nu stadfästa tariffen konsekvent kräfver längre giltighetstid. För första gången har man nu fått en tariff gällande för hela landet, och i densamma fastslås den nya och riktiga principen om en förkortad arbetstid. Det måste då vara ett ömsesidigt intresse att vinna tid för en lugn pröfning af det nya sakläget och tid, särskildt för de olika affärerna, att inrätta sig efter de nya förhållandena och göra det bästa möjliga af dem.

Genom att sålunda bestämma yttersta uppsägningstiden till den 30 juni 1908 har man dessutom beredt det typografiska förbundsmöte, som hålles sommaren 1907, tillfälle att efter förvärfvad verklig erfarenhet rörande bestämmelsernas verkan taga tariffen under ingående pröfning och med sakkunskap yttra sig rörande de förändringar, som möjligen kunna anses önskvärda och lämpade att, vidare bearbetade, definitivt framläggas följande år.

Faktorer och förmän.

Då tarifferna för de typografiska yrkena af naturliga skäl icke kunna omfatta bestämmelser äfven för sådana typografer, som vinna befordran till förtroendeposter hos arbetsgifvaren, har det synts kommitterade lämpligt, att dessas ställning till de båda organisationerna klargjordes, och har fördenskull det uttalande gjorts, att typograf, som anställes som förman utan skyldighet att som regel deltaga i arbetet eller som faktor, bör öfvergå från typografförbundet till faktorsafdelningen af boktryckareföreningen. Förman eller faktor, som upphör med förmanskapet och blir arbetare, öfvergår från faktorsafdelningen till typografförbundet.

Boktryckerier.

Nuvarande förman eller faktor äger, om han så önskar, kvarstå i typografförbundet.

Arbetsordning.

Äfven »Arbetsordning för tryckerier» har varit föremål för kommitterades uppmärksamhet, detta med anledning af de föreskrifter angående denna sak, som lämnades af 1901 års skiljenämnd.

Att sammanfatta de bestämmelser, som finnas intagna i arbetsordningen på ett anslag, som icke af någon läses, anse kommitterade numera icke ändamålsenligt.

Bestämmelsen angående arbetstiden bör under alla förhållanden finnas som ett särskildt anslag, på hvilket med fördel kan tilläggas följande rader:

»Efter arbetstidens slut får ingen, som icke därom anmodats, kvarstanna i arbetslokalen.

Arbetare, som önskar ledighet under någon del af dagen, vände sig med anhållan härom till vederbörande förman.»

Förbud mot tobaksrökning, som utgör ett villkor för brandförsäkring, torde icke af försäkringsbolagen godkännas, om det icke tillkännagifves på särskildt, väl synligt och läsbart anslag.

Bestämmelserna

att arbetare är skyldig iakttaga tystlåtenhet med afseende på inom officinen förekommande arbeten o. d.,

att förmäns anvisningar skola lända till efterrättelse,

att sjukdomsfall eller annan anledning till frånvaro från arbetet skall ofördröjligen anmälas,

att arbetstiden skall användas till arbete och icke får upptagas med andra göromål, såsom tidningsläsning, onödiga samtal, förtärande af mat eller dryck, mottagande af besök, skötande af egna eller andras affärer,[1]

att arbetare skall med omsorg behandla honom anförtrodd materiel och är ersättningsskyldig för den skada, som genom försumlighet föranledes, äfvensom

att lärlingar och hjälparbetare icke få användas af arbetarne för deras enskilda angelägenheter, inom eller utom arbetslokalen,

anse kommitterade vara så själfklara, att de icke behöfva särskildt tryckas, i all synnerhet om de tryckas på sådant sätt, att de icke läsas. Skulle det visa sig, att någon arbetare icke har en rätt uppfattning i dessa frågor, torde det ha

[1] Öfverenskommelse bör dock träffas angående sättet för upptagande af afgifter till Typografförbundet.

Boktryckerier.

ofantligt mycket större verkan att enskildt underrätta honom härom.

Till sist hafva kommitterade i enlighet med hvad som förut anförts enat sig om följande bestämmelser, som röra de båda organisationernas förhållande till hvarandra:

Tariffnämnden.

§ 1. Tariffnämnden har till uppgift att afgöra alla sådana tvister, som uppstå angående tillämpningen af gällande tariffer. Tariffnämndens utslag kan af endera parten eller någondera organisationen eller dess underafdelningar hos Tariffredaktionen öfverklagas, dock icke senare än en månad efter utslagets datum.

Om till Tariffnämndens afgörande hänskjutas frågor, som icke röra tariffernas tillämpning, skola desamma af nämnden befordras till Tariffredaktionen.

§ 2. Tariffnämnden består af sex medlemmar och sex suppleanter, af hvilka tre med sina suppleanter utses af Boktryckareföreningen och tre med sina suppleanter af Typografförbundet. Dessa sex utse en utom organisationerna stående ordförande, som vid lika röstetal äger utslagsröst.

§ 3. Tariffnämnden är beslutmässig, om två medlemmar eller suppleanter från hvardera organisationen äro närvarande. Om endera organisationen vid något tillfälle representeras af endast två medlemmar men den andra af tre, afgöres genom lottning, hvilken af de senare, som icke skall deltaga i omröstningen.

§ 4. Inom nämnden utse hvardera partens representanter en ordförande, hvilka växelvis föra ordet vid den opartiske ordförandens frånvaro, samt en sekreterare.

§ 5. Ordinarie sammanträde hålles minst en gång i månaden på tider, som af nämnden bestämmas.

§ 6. Skrifvelser till Tariffnämnden, som alltid skola insändas i 2 ex., adresseras af arbetsgifvare till Tariffnämnden, Boktryckareföreningen, Stockholm, af arbetstagare till Tariffnämnden, Typografförbundet, Stockholm. Skrifvelserna mottagas af endera sekreteraren, som samma dag tillställer den andra sekreteraren det ena exemplaret.

Anser klagandepartens sekreterare, att skrifvelsen bör återremitteras, bifogas förslag härom. Anser svarandepartens sekreterare, att den bör återremitteras, väcker han omedelbart förslag härom hos klagandepartens sekreterare.

Äro båda ense om återremiss, verkställes sådan af klagandepartens sekreterare. Äro de icke ense, hänskjutes frågan till ordförandena för de båda organisationernas representanter, men om icke heller dessa kunna enas, föredrages ärendet vid nästa sammanträde.

Om återremiss icke skall ske, sändes afskrift af klagomålet till svaranden af denna parts sekreterare, och svar infordras inom 14 dagar i 2 ex., hvaraf det ena tillställes klagandepartens sekreterare. Inkommer icke svar inom de 14 dagarna, afgifver nämnden utslag i ärendet i vanlig ordning.

Protokollsförande sekreteraren utskrifver protokollet i 2 ex., hvaraf det ena tillställes den andra sekreteraren. Justering verkställes af båda parternas sekreterare och ordförande vid sammanträdet, hvarefter expedition verkställes senast inom åtta dagar efter sammanträdet på sådant sätt, att protokollsförande sekreteraren utskrifver utslag i 2 lika lydande ex., som underskrifvas, det till klaganden af den partens ordförande och sekreterare och det till svaranden af den partens ordförande och sekreterare. Utslag, som afkunnats vid sammanträde under den gemensamme ordföranden, underskrifves i 2 ex. af denne och 1 ex. af hvardera sekreteraren.

Tariffredaktionen.

§ 1. Tariffredaktionen har till uppgift *att* såsom högre rätt döma vid sådana tillfällen, då endera parten vill öfverklaga utslag af Tariffnämnden,

att afgöra alla tvister angående sådana förhållanden, som icke finnas omnämnda i tarifferna, och hvilka icke kunna af parterna själfva slitas,

att förbereda sådana frågor, hvarom organisationernas styrelser under tariffernas giltighetstid önska träffa aftal, samt

att, jämte tariffenligt utsedda särskilda representanter, vid fall af uppsägning af tariff eller del däraf, fungera som tariffkommitté och besluta angående föreslagna tariffändringar.

Vid särskildt viktiga fall äger Tariffredaktionen tillkalla förstärkning från organisationernas styrelser.

Vid tillfällen, då enighet inom Tariffredaktionen icke kan uppnås, skall skiljeman tillkallas.

§ 2. Tariffredaktionen består af fyra medlemmar med fyra suppleanter, af hvilka två medlemmar och deras suppleanter utses af Boktryckareföreningen samt två medlemmar och deras suppleanter af Typografförbundet.

§ 3. Sammanträde hålles, när omständigheterna så påfordra.

§ 4. Skrifvelser till Tariffredaktionen adresseras af arbetsgifvare till Boktryckareföreningens adress och af arbetare till Typografförbundets.

*

I det kommitterade härmed afsluta sitt arbete, tillåta de sig erinra, hurusom ett hundra år nu förflutit sedan tariffrågan för första gången på allvar bragtes på

tal för att sedermera, under olika skeden, städse följas med spändt intresse af båda de intresserade parterna, arbetsgifvarne och arbetarne. De vilja äfven erinra dels om alla de konflikter, som föranledts af densamma, om de många hårda ord som från båda sidor fällts i stridens hetta, om den upphetsning, som ofta nog agiterats upp, föranledande oro och förstämning i månget hem, dels äfven om det goda och fruktbringande arbete, som under de senare åren nedlagts på åstadkommande af ett arbetsaftal på fullt moderna grunder. Och de hemställa i sammanhang därmed till de båda organisationerna, till Allmänna svenska boktryckareföreningen och Svenska typografförbundet, om icke tiden nu kan anses vara kommen för ett *gemensamt* arbete för införande af de nu för fem år stadfästade tarifferna och för höjande af intresset för yrket och dess utöfning, ett samarbete som, kommitterade äro öfvertygade därom, bör lämna goda frukter icke blott i intellektuellt och moraliskt utan äfven i ekonomiskt hänseende.

Boktryckerier.

Stockholm den 4 december 1903.

N. N.	*N. N.*
(Arbetsgifvareombud.)	(Arbetareombud.)

Arbetskontrakt.

Mellan ..... *såsom arbetsgifvare*
och ..... *såsom arbetstagare*
är denna dag följande aftal träffadt:

1. ..... *antager* .....
såsom .....
att tjänstgöra på den afdelning, som blir honom henne anvisad, och med skyldighet att iakttaga den för afdelningen gällande arbetstiden, om icke öfverenskommelse träffas om annan tariffenlig arbetstid.

2. ..... *förbinder sig att fullgöra alla*
en .....
åliggande skyldigheter, att i den mån och vid de tillfällen, då tiden sådant medgifver eller omständigheterna i öfrigt det påfordra, deltaga i andra förekommande göromål, som tillhöra facket, samt att inför obehöriga iakttaga fullständig tystlåtenhet rörande för handen varande arbeten och andra förhållanden, som röra arbetsgifvaren.

3. ..... *erhåller af* .....
aflöning efter beräkning en aflöning af ..... *kr. i veckan samt dessutom för hvarje kvartal stadgadt lokaltillägg, allt i öfverensstämmelse med de af Allmänna svenska boktryckareföreningen och Svenska typografförbundet antagna tarifferna, hvilka gälla såsom grund för detta arbetsaftal.*

4. Detta aftal gäller med en ömsesidig uppsägningstid af .....
dock icke längre än gällande tariffer.

5. Af detta aftal äro två lika lydande exemplar underskrifna och utväxlade.

..... *den* ..... *19*.....

....

Bevittnas:

....

Boktryckerier.

Lärlingskontrakt.

Undertecknad... antag... härmed i lära såsom ..... *på en tid af* ..... *år, räknadt från och med den* ..... *till den* ...., *född den* .....,
som under sin lärotid erhåller följande aflöning:

från d. ..... *till d.* ..... *kr. i veckan och* ..... *proc. lokaltillägg*
» » ..... » » ..... » » » ..... » »
» » ..... » » ..... » » » ..... » »
» » ..... » » ..... » » » ..... » »
» » ..... » » ..... » » » ..... » »

allt i öfverensstämmelse med de af Allmänna svenska boktryckareföreningen och Svenska typografförbundet antagna tarifferna. Skulle dessa tariffer under kontraktstiden komma att ändras, skola äfven ofvanstående aflöningar lämpas därefter.

Under villkor att ..... *genom flit och uppmärksamhet söker tillägna sig skicklighet i arbetets olika delar, både inom boktryckeriet och därutom iakttager ett godt och värdigt uppförande samt punktligt iakttager den för boktryckeriet bestämda arbetstiden, förbinda vi oss att meddela den bästa möjliga utbildning i yrket. Men skulle ofvan nämnda villkor icke nöjaktigt uppfyllas, må det bero på oss att afskeda den felande.*

Stockholm den .....

.....

Med ofvanstående kontrakt förklarar jag mig nöjd.
Stockholm som ofvan.

....
Målsman.

Bevittnas:

....

Tariffer för typografiska yrkena i Sverige

att gälla från och med den 1 januari 1904 till den 1 januari 1908 och därefter intill slutet af det år, under hvars första hälft de blifvit uppsagda.

I. Tariff för civilsättning.

Till civilsättning räknas äfven sättning af periodiska skrifter, som utkomma med längre mellanrum än en vecka.

§ 1.

Sättning med afläggning af 1,000 bokstäfver, svensk slätsättning, eller siffror betalas efter följande grundpris:

	Grupp A	*Grupp B*	*Grupp C*
för petit, borgis och korpus kägel . .	35 öre	32 öre	30 öre
för cicero kägel . .	37 »	34 »	32 »
för halfcicero, halfmittel och mittel kägel	41 »	37 »	35 »
för halfkorpus kägel	53 »	48 »	45 »
för halfkorpus kägel om bredden öfverstiger 24 petit . .	58 »	53 »	50 »

Angående orternas fördelning på de olika grupperna se tabellen vid tariffens slut.

På dessa grundpris, där ej sättningspriset enbart uttryckligen är angifvet, beräknas alla i det följande nämnda procentförhöjningar.

§ 2.

Beräkning af sättning och afläggning, vare sig prosa eller poesi, sker per sida eller vid förrådssättning pr 100 rader efter stilens lilla alfabet (28 bokstäfver) enligt följande regel:

abcdefghijklmnopqrstuvxyzåäö (för antikva),

abcdefghijklmnopqrstuvxyzåäö (för fraktur).

Finnes ej plats i raden för nästföljande bokstaf, insättes ett af stilens smalare tecken, som då räknas som en bokstaf.

För sättningen beräknas ¾ och för afläggningen ¼ af priset.

Afläggningen kan disponeras som självständigt arbete och fördelas på samma sätt som manuskript.

Första uppsättningen eller afläggningen af ny textstil äfvensom på annat sätt försvårad afläggning betalas efter tid enligt § 17.

§ 3.

Kolumntitlar räknas: lefvande för två och döda för en rad. Linjer öfver eller under kolumntitlar eller kolumnsiffror räknas hvar för sig för en rad samt öfver- eller underslag för en rad.

Insättas kolumntitlar i korrekturet, anses detta som korrigering och betalas som sådan.

§ 4.

Mellanslag om högst 6 petits längd räknas för 2 bokstäfver pr st. Mellanslag eller reglett öfver 6 petits längd äfvenjen eller däremot svarande mellanrum räknas för tre bokstäfver

§ 5.

Anmärkningar och *noter* beräknas efter den stilsort, hvarmed de sättas. Notlinjen eller däremot svarande mellanrum räknas för en rad af notstilen.

§ 6.

Ombrytning af textsättning till format med annan bredd betalas med hälften af grundpriset på nya formatet.

Ombrytning af tabeller, uppställningar eller dylikt till annat format betalas efter tid enligt § 17.

§ 7.

Tillfällig sättning, som föranleder ombyte af kaster och icke betingar högre ersättning än 3 kr., betalas efter tid enligt § 17.

§ 8.

Förrådssättning, hvilken betalas pr 100 rader, äfvensom s. k. paketafläggning betingar en förhöjning af 5 % å grundpriset.

§ 9.

Sättning med utslutning ej större än ⅓-dels fyrkant betalas med en förhöjning af 10 %.

¼-dels fyrkant betalas med en förhöjning af 15 %.

⅛-dels fyrkant betalas med en förhöjning af 20 %.

Om vid utslutningen mellanrummen alltigenom skola minskas, inträder närmast högre förhöjning.

§ 10.

Vid sättning på *smal bredd* betalas en förhöjning å sättningspriset af:

80	proc.	om	10—14	bokstäfver	gå	in	på	raden.
40	»	»	15—19	»	»	»	»	»
25	»	»	20—24	»	»	»	»	»
15	»	»	25—30	»	»	»	»	»
10	»	»	31—35	»	»	»	»	»

§ 11.

Spärrad sättning, som utgör hel rad eller däröfver, betalas med 200 % förhöjning. Enstaka ord betalas med ½ öre pr st.

§ 12.

Främmande språk (germanska och romanska) äfvensom gammalsvenska och landskapsmål betinga en förhöjning af 25 % för skrifvet och 15 % för tryckt manuskript; grekiska, hebreiska, orientaliska och slaviska språk samt sådana med lösa accenter eller med för vissa arbeten särskildt gjutna typer betalas efter tid enligt § 17.

Maskinskrifvet manuskript räknas som handskrifvet.

§ 13.

Hufvudtitel med dess baksida, vanliga nedslags- och utgångskolumner äfvensom enstaka smuts- och afdelningstitlar (men icke deras blanksidor) betalas som text.

Öfriga blankkolumner eller delvis blanka sidor och helsidsillustrationer (med eller utan kolumnrubrik och underskrift) beräknas efter petitfyrkanter, som betalas med 15 öre för tusen, dock i jämna femtedelar af sidan. Del af femtedel lägges till texten.

Illustrationer under 600 petitfyrkanter, på tre sidor omgifna af text, betalas med 10 öre extra pr st.

Boktryckerier.

Enkelt linjeram, satt tillsammans med text eller illustrationer, betalas med 20 öre för oktav-, 30 öre för kvarto- och 40 öre för foliosida. Linjeram omfattande helt uppslag, räknas som 2 ramar. Ram, som flyttas från ark till ark i samma arbete, ersättes med resp. 10, 15 och 20 öre.

§ 14.

Textmarginaler och infällda kantrubriker betalas med 10 öre pr st. Om marginalens längd i medeltal pr ark öfverstiger 5 rader, betalas för hvarje öfverskjutande rad 2 öre. *Siffermarginaler* (arabiska och romerska) samt linjemarginaler räknas som genomgående text, men marginalernas bredd räknas aldrig under 3 petit.

§ 15.

Ren siffersättning beräknas efter de använda siffrorna med 100 % förhöjning.

§ 16.

För sättning efter *otydligt skrifvet* eller genom ändringar eller tillägg svårläsligt manuskript eller sådant blyertsskrifvet manuskript, som försenar arbetet, äger sättaren beräkna extra godtgörelse af minst 15 %.

Om manuskript är svårläst eller ej, afgöres af faktorn.

§ 17.

Blandad sättning, sättning af vetenskapliga afhandlingar, annonser, utföringar, uppställningar, tabeller, matematik och musik samt sättning med osystematisk materiel äfvensom annat arbete, som icke kan beräknas enligt denna tariff, betalas efter tid eller enligt särskild öfverenskommelse, dock icke under medelförtjänst eller minimilön.

Aftal angående tidsbetalning eller betalning enligt öfverenskommelse träffas före sådant arbetes början.

För alla *efter tid* utgående ersättningar lägges till grund den på beräkning stående sättarens medelförtjänst för kalenderår, dock icke under minimilön.

§ 18.

Ombrytning af förrådssättning (text) betalas med följande pris för enspaltigt format: folio 15 öre pr sida, kvarto 10 öre (eller 75 öre pr ark) och oktav 7 öre (eller 1 krona pr ark). För tvåspaltigt format höjes priset med 50 % och för trespaltigt med 100 %.

Ombrytning, försvårad genom noter, marginaler eller dylikt, betalas efter tid enligt § 17.

Skulle, vid ombrytning af förrådssättning, en uppställning behöfva brytas på två sidor, betalas ombrytningen af den sida, på hvilken uppställning börjar, med resp. 25, 20 och 15 öre för folio-, kvarto- och oktav-sida.

Ersättning för ombrytning utgår endast i det fall, att förrådssättning utföres efter tillsägelse, eller då arbetet är fördeladt så, att sättningen icke kan ske i kolumn.

Ersättning för kolumntitlar, kolumnsiffror eller dylikt ingår ej i ofvanstående priser.

§ 19.

Korrigering mot manuskript som utföres af beräkningssättare betalas efter tid enligt § 17 med 10 proc. förhöjning. Såsom korrigering räknas ock utbyte af söndriga bokstäfver samt af upp- och nedvända bokstäfver, där sådana på tillsägelse användts.

Ändringsarbete betraktas icke som korrigering.

Ersättning för utskjutning i korrekturpress för första afdragningen ingår i sättningspriset, men alla följande ersättas enligt denna paragraf.

§ 20.

Formatpåläggning betalas, om sådan verkställes af beräkningssättare, med 35 öre för kvarto-ark, 50 öre för oktav-ark, 65 öre för duodes-ark och 80 öre för sedes-ark. Finnes icke behöflig materiel tillgänglig, betalas efter tid enligt § 17.

§ 21.

Revidering betalas, då den verkställes af beräkningssättare, efter tid enligt § 17 med 25 % förhöjning.

Revider, som innehåller från sista korrekturet kvarstående eller orätt (äfven i typografiskt afseende) utförda rättelser eller sådana rättelser, som till följd af sin beskaffenhet icke kunnat göras i korrekturet, lämnas att utföras af vederbörande sättare utan ersättning.

§ 22.

Å civiltryckerier, där sättmaskiner användas i sådan utsträckning, att mängden af deras arbete utgör ⅓ och däröfver af det inom tryckeriet verkställda sättningsarbetet, betalas väntpengar åt handsättare, då han saknar sysselsättning, efter medelförtjänst till dess minimilön uppnås, eller ock veckolön.

Vid bedömandet af sättmaskiners arbetsvärde beräknas en maskins arbetsprodukt vid 12 timmars maskintid lika med 4 handsättares och vid 8 timmars maskintid lika med 3 handsättares.

§ 23.

Som *formatpåläggare, reviderare och buntmakare*, där sådana särskildt anställas, an-

tagas endast utlärda typografer och betalas med veckolön.

§ 24.

Lägsta veckolön för utlärd sättare är de två första åren 20 kronor, de två därpå följande 22 kronor och därefter 24 kronor i grupp A, 20 kr. de två första åren och därefter 21 kr. i grupp B, samt 20 kr. i grupp C.

Angående fördelningen på de olika grupperna se tabellen vid tariffens slut.

För *korrekturafdragare* är lägsta veckolönen efter två års anställning, dock icke före fyllda 20 år, 20 kronor.

Afdrag å veckolön göres icke för helgdagar.

Alla helgdagar betraktas som fridagar, men fordras arbete å sådan dag, betalas det som öfvertidsarbete enligt § 26.

§ 25.

Den *ordinarie arbetstiden*, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och 7 e. m., är 54 timmar i veckan.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.

§ 26.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 50 % förhöjning för de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt på sön- och helgdagar till kl. 1 e. m.; efter nämnda tider med 100 % förhöjning.

Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas med 150 % förhöjning.

Med öfvertidsarbete förstås det arbete, som förrättas å annan tid än den af tryckeriet bestämda arbetstiden och under de tider, som äro anslagna till måltidsraster. Beräkningssättare, som ej har sysselsättning under vakttimmarna, äfven då dessa äro förlagda under måltidsrasterna, erhåller, utom öfvertidsbetalning, ersättning enligt § 17.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid, och om denna fritid helt eller delvis infaller å ordinarie arbetstiden, göres icke afdrag å lönen för veckolönsarbetare, och erhåller beräkningsarbetare ersättning enligt § 17.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfvertiden pr vecka får icke utan ömsesidig öfverenskommelse öfverstiga 12 timmar.

Principalen underrättar personalen, såvidt ske kan, en half dag i förväg om öfvertidsarbete skall förekomma. Arbetare, som angifver giltig orsak, må icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Minst ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer om möjligt hvarje arbetare.

Med tidningssättning förstås sättning af

II. Tariff för tidningssättning.

Boktryckerier.

periodiska skrifter, som utkomma minst en gång i veckan.

§ 1.

Sättning med afläggning af 1,000 bokstäfver, svensk slätsättning, eller siffror betalas efter följande *grundpris*:

	Grupp A	*Grupp B*	*Grupp C*
för petit, borgis och korpus kägel . .	35 öre	32 öre	30 öre
för cicero kägel . .	37 »	34 »	32 »
för halfcicero, halfmittel och mittel kägel	41 »	37 »	35 »
för halfkorpus kägel	53 »	48 »	45 »
för halfkorpus kägel om bredden öfverstiger 24 petit . .	58 »	53 »	50 »

För tidningar, som utkomma 1 gång i veckan, förhöjes beräkningen, utöfver ofvannämnda grundpris, med 5 %, för tidningar, som utkomma 2—5 gånger i veckan, med 10 % i Stockholm och Göteborg samt 5 % i öfriga landet, för dagligen utkommande middags- eller aftontidning och morgontidning, som icke kräfver arbete på natten, med 20 % i Stockholm och Göteborg samt 10 % i öfriga landet och för daglig morgontidning med 30 % i Stockholm och 20 % i öfriga landet, då sådan tidning kräfver arbete på natten.

På dessa grundpris beräknas alla i det följande nämnda procentförhöjningar.

§ 2.

Beräkning af sättning och afläggning, vare sig prosa eller poesi, sker pr 100 rader efter stilens lilla alfabet (28 bokstäfver) enligt följande regel:

abcdefghijklmnopqrstuvxyzåää ö (för antikva).

abcdefghijklmnopqrstuvxyzåää ö (för fraktur).

Finnes ej plats i raden för nästföljande bokstaf, insättes ett af stilens smalare tecken, som då räknas som en bokstaf.

Om sättning och afläggning betalas hvar för sig, beräknas för sättningen ¾ och för afläggningen ¼ af priset.

Första uppsättningen eller afläggningen af ny textstil äfvenom för på annat sätt försvårad afläggning betalas efter tid enligt § 21.

§ 3.

Tillfällig sättning å vecko- och halfveckotidningar, som föranleder ombyte af kaster och icke betingar högre ersättning än 3 kr., betalas efter tid enligt § 21.

§ 4.

Sättning med självständig titel räknas, där påteckning sker å ark, från linje till

Boktryckerier.

och med linje. Sker påteckningen däremot å korrektur, räknas från rubrikens öfverkant till och med slutlinjen.

Det ena eller andra sättet bestämmes af tryckeriets chef eller förman.

§ 5.

Mellanslag mellan notiser med rubriker i samma rad som texten räknas som en rad för hvarje notis af den stilsort, hvarmed notisen sättes.

§ 6.

Mellanslagen sättning räknas som kompakt sådan.

§ 7.

Sättning, i hvilken stilsorter af blandad kägel förekomma, exempelvis ingress, slutrader o. s. v., räknas som kompakt sådan efter den mindre stilsorten. Dock får den större stilsorten ej öfverstiga 10 rader i följd och bör den mindre vara öfvervägande i radantal, i annat fall räknas det satta hvar för sig.

§ 8.

Blandad namn-, abbreviations- och siffersättning höjer sättningspriset med minst 50 %. Sättning i hvilken hufvudsakligast egennamn förekomma i svit betalas med 25 % förhöjning.

§ 9.

Spaltad sättning betalas med minst 50 % förhöjning.

§ 10.

Spärrad sättning, som utgör hel rad eller däröfver, betalas med 200 % förhöjning. Enstaka ord betalas med ½ öre per st.

§ 11.

Blandad sättning (olika stilsorter inom samma kägel) betalas med en förhöjning af 25 %.

§ 12.

Främmande språk (germanska och romanska) äfvensom gammalsvenska och landskapsmål betinga en förhöjning af 25 % för skrifvet och 15 % för tryckt manuskript; grekiska, hebreiska, orientaliska och slaviska språk samt sådana med lösa accenter eller med för vissa uppsatser särskildt gjutna typer betalas efter tid enligt § 21.

Maskinskrifvet manuskript räknas som handskrifvet.

§ 13.

Räkenskapsutföring betalas med 25 % förhöjning för en och 50 % för mer än en spalt. Ren siffersättning betalas med 100% förhöjning. Siffersättning, som försvåras genom insättande af smalare tecken (parenteser eller dylikt), betalas med 150 % förhöjning.

§ 14.

Tabeller betalas med minst 100 % förhöjning.

§ 15.

Kliché beräknas sålunda: af sättaren i texten inpassad efter fullt utrymme och den stilsort, som till den omgifvande eller bredvid stående texten användes; eljest efter halfva utrymmet.

§ 16.

Annonser beräknas efter det utrymme de upptaga samt efter tidningens annonsstil och 35, 32 resp. 30 öre för 1,000 bokstäfver. Annonser, som äro jämförliga med text, betalas efter grundprisen i § 1.

§ 17.

Annons med enkel ram betalas med minst 25 % förhöjning. Svårare och konstsatta annonser betalas efter tid enligt § 21.

§ 18.

Ändring af annons betalas enligt §§ 20 eller 21.

§ 19.

För sättning efter *otydligt skrifvet* eller genom ändringar eller tillägg svårläsligt manuskript eller sådant blyertsskrifvet manuskript, som försenar arbetet, äger sättaren beräkna extra godtgörelse af minst 15 %.

Om manuskript är svårläst eller ej, afgöres af faktorn.

§ 20.

Korrigering mot manuskript äfvensom ändring betalas (där ej annan öfverenskommelse kan träffas) med 50 öre per timme jämte i § 1 stadgade tilläggsprocent. För korrigering verkställd på öfvertid betalas därjämte öfvertidsbetalning i enlighet med § 26.

§ 21.

Arbete, som icke kan beräknas enligt denna tariff, betalas efter tid eller enligt särskild öfverenskommelse, dock icke under medelförtjänst eller minimilön.

Aftal angående tidsbetalning eller betalning enligt öfverenskommelse träffas före sådant arbetes början.

För alla efter tid utgående ersättningar lägges till grund den på beräkning stående arbetarens medelförtjänst för kalenderår, dock icke under minimilön.

§ 22.

För *indragning af utgångsrad* äger sättaren att i stället tillgodoräkna sig 3 rader.

§ 23.

Lägsta veckolön för utlärd sättare är: *Boktryckerier.*

	Grupp A. Orter med 20—22—24 kr. minimilön för civilsättning.	*Grupp B.* Orter med 20—21 kr. minimilön för civilsättning.		*Grupp C.* Orter med 20 kr. minimilön för civilsättning.
		Göteborg	Öfriga	
å tidning som utkommer 1 à 2 gånger i veckan	24.—	21.—	21.—	20.—
» 3 à 5 » »	24.—	22.—	22.—	21.—
å daglig middags- eller aftontidning och morgontidning, som icke kräfver arbete på natten . .	26.—	25.—	23.—	22.—
å daglig morgontidning				
då arbetet slutar senast kl. 7 e. m. . . .	28.—	27.—	25.—	24.—
» » » » » 11 » . . .	32.—	31.—	29.—	28.—
» » » » » 3,30 f. m. . . .	36.—	35.—	32.—	31.—

För *korrekturafdragare* är lägsta veckolönen efter två års anställning, dock icke före fyllda 20 år, 20 kr. Förlägges arbetstiden i skift, betalas för nattskiftet 24 kr. Öfvertidsarbete ersättes med 50 % extra för de tre första timmarna, därefter med 100 %.

Afdrag på veckolön göres icke för helgdagar.

§ 24.

Ordinarie arbetstiden är: å hvarannandags-, halfvecko- och veckotidningar lika med arbetstiden för civilsättning och å dagligen utkommande tidning 8 timmar per dygn förlagda: å middags- och aftontidningar samt morgontidningar, hvilka icke kräfva arbete på natten, mellan tidigast kl. 7 f. m. och senast kl. 7 e. m.; å dagliga morgontidningar: mellan tidigast kl. 8 f. m. och senast kl. 3,30 påföljande dags morgon. För dag- och kvällsskiften beräknas högst *två* måltidsraster om sammanlagdt högst 2½ timmar, och vid nattarbete som slutar efter kl. 11 e. m. *en* måltidsrast, ej öfverstigande ½ timme.

Då arbetstiden uppdelas i skift, skola skiftelagen fortgå hel vecka och växla mellan respektive arbetare. Ständigt nattarbete förekommer icke för någon af sättarepersonalen. Dagskiftet å morgontidning slutar senast kl. 7 e. m.

Omfattar skift 7 dagar eller 7 nätter betalas den sjunde dagen eller den sjunde natten som öfvertidsarbete men med afdrag, om följande skift omfattar 5 nätter eller 5 dagar, af *ordinarie* aflöning för en natt eller en dag. För helgdagar göres icke afdrag.

§ 25.

Beräkningssättare erhåller, då ordinarie arbetstiden slutar senast kl. 11 e. m., en extra ersättning af 5 kr. i veckan, och då ordinarie arbetstiden slutar senast kl. 3,30 f. m. af 10 kr. i Stockholm och Göteborg och 9 kr. i öfriga landet.

§ 26.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, ersättes med 20 öre i halftimmen extra för de 6 första halftimmarna och därefter med 40 öre i halftimmen.

Om arbetare beordras till arbete å öfvertid, men sättning ej erhålles, äger han beräkna dels öfvertidsbetalning och dels timpenning med 50 öre.

Med öfvertidsarbete förstås det arbete, som förrättas å annan tid än den af tryckeriet bestämda arbetstiden och under de tider, som äro anslagna till måltidsraster.

§ 27.

Fritid skall omfatta minst 9 timmar i följd efter öfvertidsarbetets slut, och om denna fritid helt eller delvis infaller på den ordinarie arbetstiden, göres icke afdrag å lönen för veckolönsarbetare och erhåller beräkningsarbetare ersättning enligt § 21. Ett dygns ledighet i följd per vecka tillkommer dessutom hvarje arbetare.

Fridagen skall vara söndag; å morgontidningar, hvilka kräfva arbete på natten, lördag eller söndag. Söndagsledighet beviljas å sådana morgontidningar i tur och ordning minst en gång i månaden. Vid inträffande sjukdomsfall eller dylikt kan ordningsföljden ändras.

§ 28.

Å tidningstryckerier i Stockholm, där sättmaskiner användas, betalas fast veckolön åt handsättare; å öfriga tryckerier betalas *väntpengar* åt handsättare, då han saknar egen afläggning, efter medelför-

Boktryckerier.

tjänst till dess minimilön uppnås, eller ock fast veckolön.

III. Tariff för maskinsättning.

§ 1.

Som *maskinsättare* erhålla endast utlärda handsättare fast anställning eller ock mekaniska arbetare, som anställas som maskinskötare, men af dessa ej flera än en för hvarje påbörjadt tiotal maskiner. Sådan maskinskötare får dock icke användas för handsättning.

Vid maskins införande tages maskinsättaren om möjligt af förut befintlig personal.

§ 2.

Lärotiden för maskinsättare får icke understiga tre eller öfverstiga fyra månader. Kan maskinsättare efter denna tid visa, att han kan sätta på Linotype-maskin 6,500, på Monoline-maskin 4,500 och på Typograph-maskin 4,000 bokstäfver korrigerad sats i timmen, är han berättigad till fast anställning. I annat fall är arbetsgifvaren icke skyldig att gifva honom sådan.

För *profsättning* gäller: ren slätsättning på vanlig spaltbredd (minst 40 bokstäfver) efter tryckt manuskript (borgis eller korpus) under 2 timmar.

Om maskinen tjänstgör otillfredsställande, måste profvet göras om.

Lärotiden kan af arbetsgifvaren eller arbetstagaren afbrytas efter tillsägelse 8 dagar i förväg.

§ 3.

Arbete vid sättmaskin betalas med *fast veckolön* på följande sätt:

För *civilsättning och sättning på icke daglig tidning:*

Under lärotiden är minimilönen lika med minimilön för handsättning och därefter

	Grupp A	*Grupp B*	*Grupp C*
för civilsättning och för sättning å tidning som utkommer 1 à 2 ggr i veckan	28.60	27.30	26.—
för sättning å tidning som utkommer 3 à 5 ggr i veckan . .	31.20	28.60	27.30

För *sättning å daglig tidning:*

	Vid arbete på dagen	Vid arbete på natten		
	till kl. 11	till kl. 1	till kl. 2	till kl. 3.30
I *landsorten:*				
Under lärotiden: minimilön för handsättning å tidning.				
Fast anställd	32	34	35	36	38
I *Stockholm:*				
Under lärotiden	28	30	32	34
Fast anställd	34	37	38	40

Vid skift mellan maskin och handsättning, hvilken senare i sådant fall äfven betalas med fast aflöning, beräknas aflöningen i förhållande till den för hvarje använda tiden och resp. aflöningar, men arbetstiden bibehålles vid 8 timmar.

§ 4.

Ordinarie *arbetstiden* är 8 timmar pr dygn med ett däri icke inräknadt afbrott af minst ½ timme och förlägges:

vid civilsättning, å icke dagliga tidningar, å dagliga middags- och aftontidningar samt å dagliga morgontidningar, hvilka icke kräfva arbete på natten, mellan tidigast kl. 7 f. m. och senast kl. 7 e. m.;

å dagliga morgontidningar, hvilka kräfva arbete på natten, mellan tidigast kl. 8 f. m. och senast kl. 3,30 påföljande dags morgon.

Då arbetstiden uppdelas i skift, skola skiftelagen tortgå hel vecka och växla mellan resp. arbetare. Ständigt nattarbete förekommer icke för någon af sättarepersonalen. Dagskiftet å morgontidning slutar senast kl. 7 e. m.

Omfattar skift 7 dagar eller 7 nätter betalas den sjunde dagen eller den sjunde natten som öfvertidsarbete men med afdrag, om följande skift omfattar 5 nätter eller 5 dagar, af *ordinarie* aflöning för en natt eller en dag. För helgdagar göres icke afdrag.

§ 5.

Öfvertidsarbete (arbete öfver de ordinarie arbetstimmarna), då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 100 % förhöjning.

§ 6.

Fritid skall omfatta minst 9 timmar i följd efter öfvertidsarbetets slut, och om denna fritid helt eller delvis infaller på den ordinarie arbetstiden, göres icke afdrag å lönen. Ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer dessutom hvarje arbetare.

Fridagen skall vara söndag; å morgontidning, hvilken kräfver arbete på natten, lördag eller söndag. Söndagsledighet beviljas å sådana morgontidningar i tur och ordning, minst en gång i månaden. Vid inträffande sjukdomsfall eller dylikt kan ordningsföljden ändras.

§ 7.

Uppstå *fel på maskinen*, eller saknas manuskript, kan maskinsättaren användas för skadans reparerande, maskinens ren-

göring eller för handsättning, men bibehåller sin lön som maskinsättare.

§ 8.

Utföres *maskinens rengöring och uppeldning* af maskinsättaren, skall detta, om ej annorlunda öfverenskommes, ske under den ordinarie arbetstiden.

§ 9.

Särskilda *färdiggörare* vid sättmaskinerna, som arbeta för flera maskiner och äro något kunniga i maskinsättning, erhålla betalning efter använd tid och en lön af i landsorten 28, 29, 30, 32 resp. 34 och i Stockholm 32, 35, 36 resp. 38 för de olika arbetstiderna. Som färdiggörare må i öfrigt vid mindre sätterier användas typograf mot tariffenlig tim- eller veckolön.

§ 11.

Maskinskötare, som icke arbeta som maskinsättare, jämställas med och erhålla samma aflöning som handsättare enligt resp. civil- och tidningstariffer. Arbetstid högst 9 timmar.

§ 12.

För arbete vid Lanstons Monotype gäller, till dess annan öfverenskommelse enligt § 13 i Gemensamma bestämmelser träffats, följande bestämmelser:

Den som arbetar vid gjutmaskin erhåller aflöning lika med sättare vid Linotype eller Typografmaskin.

Den som arbetar vid klaviatur erhåller som begynnelselön lika aflöning med sättarelärling i 4:e läroåret jämte för platsen gällande lokaltillägg.

Om vid klaviatur anställes utlärd typograf, utgår aflöningen med 25 kr. i veckan som minimilön jämte för platsen gällande lokaltillägg.

IV. Tariff för snällpresstryckare.

§ 1.

Lägsta veckolön för utlärd snällpresstryckare är de två första åren 20 kr., de två därpå följande 22 kr. och därefter 24 kr. i grupp A, 20 kr. de två första åren och därefter 21 kr. i grupp B samt 20 kr. i grupp C. För snällpresstryckare på daglig morgontidning, som arbetar på natten tillkommer en ersättning af 1 kr. 50 öre pr natt.

Afdrag å veckolön göres icke för helgdagar.

Alla helgdagar betraktas som fridagar, men fordras arbete å sådan dag, betalas det som öfvertidsarbete enligt § 5.

§ 2. *Boktryckerier.*

Tryckare kan icke åläggas att samtidigt sköta mer än en press; åtager sig tryckare att sköta två pressar, skall ersättning utgå med half minimilön utöfver den förutvarande aflöningen.

Vid snällpress skall finnas iläggare, iläggarelärling eller iläggningsmaskin. Dock må tryckare, vid iläggares sjukdomsfall eller dylikt, om han därtill beordras, fullgöra dennes arbete mot en extra ersättning af 25 öre pr timme.

Vid press, där iläggningsmaskin finnes, skall biträde erhållas vid formombyte samt för rengöring, äfvenså då på grund af papperets egenskaper oafbruten passning vid iläggningsmaskinen erfordras.

För skötsel af iläggningsmaskin (då biträde icke finnes anställdt vid pressen) eller motor (ej elektrisk) betalas särskild ersättning enligt öfverenskommelse. Då öfvertidsarbete härtill erfordras, betalas detta enligt § 5.

§ 3.

Förlappningar betalas: till träsnitt i hel- och halftoner och till autotypier med 1 öre pr kvcm., dock lägst 20 öre pr st.; till illustrationer i streckmanér med 3/4 öre pr kvcm.; eller ock efter tid.

Förlappningar, hvilka utföras då tryckaren under arbetstiden är befriad från pressarbete, betalas icke.

§ 4.

Ordinarie arbetstiden, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och kl. 7 e. m., är 54 timmar i veckan.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.

Å dagliga tidningstryckerier är arbetstiden 8 timmar.

§ 5.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 50 % förhöjning för de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt på sön- och helgdagar till kl. 1 e. m.; efter nämnda tider med 100 % förhöjning.

Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas med 150 % förhöjning.

Med öfvertidsarbete förstås det arbete, som förrättas å annan tid än den å tryckeriet bestämda arbetstiden och under de tider, som äro anslagna till måltidsraster.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid utan afdrag på lönen, om sådan fritid helt eller delvis infaller på ordinarie arbetstid.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfverti-

Boktryckerier.

den pr vecka för hvarje arbetare får icke utan ömsesidig öfverenskommelse öfverstiga 12 timmar.

Principalen skall, så vidt ske kan, underrätta personalen en half dag i förväg, om öfvertidsarbete skall förekomma. Arbetare, som angifver giltig orsak, må icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Minst ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer om möjligt hvarje arbetare.

V. Tariff för rotationstryckare och stereotypörer med biträden.

§ 1.

Lägsta veckolön är för:

	Grupp A. Orter med 20, 22, 24 kr. minimilön för civilsättning.		*Grupp B.* Orter med 20, 21 kr. minimilön för civilsättning.		*Grupp C.* Orter med 20 kr. minimilön för civilsättning.	
	Arbete å dag	Arbete å natt	Arbete å dag	Arbete å natt	Arbete å dag	Arbete å natt
Rotationstryckare eller stereotypörer (efter 5 års anställning vid press eller i yrket)	30.—	36.—	29.—	34.—	28.—	32.—
1:a biträde (yrkeskunnigt, som fyllt 20 år och varit anställd 3 år i yrket)	21.—	24.—	20.—	23.—	19.—	22.—
efter ytterligare 2 år	22.—	26.—	21.—	24.—	20.—	23.—
2:a biträde (något yrkeskunnigt, som fyllt 20 år och varit anställdt 2 år i yrket)	16.—	19.—	15.—	18.—	14.—	17.—
efter ytterligare 2 år	18.—	21.—	17.—	20.—	16.—	19.—
2:a biträde erhåller vid platsens tillträdande . .	14.—	17.—	13.—	16.—	12.—	15.—
icke yrkeskunnigt biträde erhåller vid platsens tillsättande	13.—	16.—	12.—	15.—	11.—	14.—

Afdrag å veckolön göres icke för helgdagar.

§ 2.

För skötsel af motor (ej elektrisk) betalas särskild ersättning enligt öfverenskommelse.

§ 3.

Ordinarie arbetstiden är: vid *civil- och icke dagliga tidningstryckerier* 54 timmar i veckan och förlägges mellan kl. 7 f. m. och kl. 7 e. m.; midsommar och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.; vid *dagliga tidningstryckerier* 48 timmar i veckan, som å middags- eller aftontidningar förläggas mellan 7 f. m. och 7 e. m.

§ 4.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 50 % förhöjning för de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut, därefter med 100 %.

Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas vid civiltryckerier med 150 % förhöjning.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid, utan afdrag på lönen, om sådan fritid helt eller delvis infaller på ordinarie arbetstid.

Minst ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer om möjligt hvarje arbetare.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfvertiden pr vecka för hvarje arbetare får icke, utan ömsesidig öfverenskommelse, öfverstiga 12 timmar.

Fridagen skall vara söndag; å morgontidningar, hvilka kräfva arbete på natten, lördag eller söndag. Söndagsledighet beviljas å sådana morgontidningar i tur och ordning minst en gång i månaden. Vid inträffande sjukdomsfall eller dylikt kan ordningsföljden ändras.

VI. Tariff för civilstereotypörer och galvanisörer.

§ 1.

Lägsta veckolön för utlärd arbetare är de två första åren 21 kr., och de två därpå följande 23 kr. och därefter 25 kr. i grupp A, 20 kr. de två första åren och därefter 22 kr. i grupp B samt 20 kr. i grupp C.

Till biträde (som fyllt 16 år) utgår lägsta veckolönen

1:sta året med 6 kr.
2:dra » » 8 »
3:dje » » 12 »
4:de » » 15 »

Därefter, tills plats som självständig galvanisör eller stereotypör erhålles, utgår lägsta veckolön med 18 kr.

Biträde, som självständigt utför galvanisörs eller stereotypörs arbete, aflönas såsom utlärd arbetare.

Afdrag å veckolön göres icke för helgdagar.

Alla helgdagar betraktas som fridagar, men fordras arbete å sådan dag, betalas det som öfvertidsarbete enligt § 4.

§ 2.

Biträde, som varit anställdt i yrket i 4 år och visat sig kunna utföra självständigt arbete, äger rätt att begära betyg som utlärd.

§ 3.

Ordinarie arbetstiden, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och kl. 7 e. m., är 54 timmar i veckan.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.

§ 4.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 50 % förhöjning de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt på sön- och helgdagar till kl. 1 e. m.; efter nämnda tider med 100 % förhöjning. Minsta öfvertidsbetalning för yngre arbetare är 30 öre i timmen.

Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas med 150 % förhöjning.

Med öfvertidsarbete förstås det arbete, som förrättas å annan tid än den å officinen bestämda arbetstiden och under de tider, som äro anslagna till måltidsraster.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid, utan afdrag på lönen, om sådan fritid helt eller delvis infaller på ordinarie arbetstid.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfvertiden pr vecka för hvarje arbetare får icke utan ömsesidig öfverenskommelse öfverstiga 18 timmar.

Principalen skall, så vidt ske kan, underrätta personalen en half dag i förväg, om öfvertidsarbete skall förekomma. Arbetare, som angifver giltig orsak, må icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Minst ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer om möjligt hvarje arbetare.

VII. Tariff för digelpresstryckare.

§ 1.

Aflöningen till digelpresstryckare utgår pr vecka och

1:sta året med 10 kr.
2:dra » » 13 » samt

därefter, dock icke före fyllda 20 år, med 16 kr.

Äldre och skickligare tryckare, som användes för finare färg- eller illustrationstryck i digelpress, åtnjuter aflöning enligt snällpresstryckartariffen.

Boktryckerier.

§ 2.

Förlappningar betalas:

till träsnitt i hel- och halftoner och till autotypier med 1 öre pr kvcm., dock lägst 20 öre pr st.;

till illustrationer i streckmanér med ¾ öre pr kvcm.;

eller ock efter tid.

Förlappningar, hvilka utföras, då tryckaren under arbetstiden är befriad från pressarbete, betalas icke.

§ 3.

Ordinarie arbetstiden, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och 7 e. m., är 54 timmar i veckan.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.

§ 4.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 50 % förhöjning för de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt på sön- och helgdagar till kl. 1 e. m.; efter nämnda tider med 100 % förhöjning. Minsta öfvertidsbetalning är 30 öre i timmen.

Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas med 150 % förhöjning.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfvertiden pr vecka får icke utan ömsesidig öfverenskommelse öfverstiga 12 timmar.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid utan afdrag på lönen, om sådan fritid helt eller delvis infaller på ordinarie arbetstid.

Principalen underrättar personalen, så vidt ske kan, en half dag i förväg, om öfvertidsarbete skall förekomma. Arbetare, som angifver giltig orsak, må icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Minst ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer om möjligt hvarje digelpresstryckare.

VIII. Tariff för iläggare.

§ 1.

Aflöningen till iläggare utgår pr vecka och

för *manliga* 1:sta året med 10 kr.
2:dra » » 13 »

samt därefter, dock icke före fyllda 20 år, med 16 kr.

för *kvinnliga* 1:sta året med 9 kr.
2:dra » » 11 »

samt därefter, dock icke före fyllda 20 år, med 12 kr.

Biträde vid press, där iläggningsapparat finnes, betalas som iläggare.

Bok-tryckerier.

För iläggare på daglig morgontidning, som arbetar på natten, tillkommer en ersättning af 1 kr. pr natt.

§ 2.

Ordinarie arbetstiden, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och 7 e. m., är 54 timmar i veckan.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.

Å dagliga tidningstryckerier är arbetstiden 8 timmar pr dygn.

§ 4.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 50 % förhöjning för de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt på sön- och helgdagar till kl. 1 e. m.; efter nämnda tider med 100 % förhöjning. Minsta öfvertidsbetalning är 30 öre i timmen.

Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas med 150 % förhöjning.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfvertiden pr vecka får icke utan ömsesidig öfverenskommelse öfverstiga 12 timmar.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid, utan afdrag på lönen, om sådan fritid helt eller delvis infaller på ordinarie arbetstid.

Principalen underrättar personalen, så vidt ske kan, en half dag i förväg, om öfvertidsarbete skall förekomma. Arbetare, som angifver giltig orsak, må icke förvägras frielse från öfvertidsarbete.

Minst ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer om möjligt hvarje arbetare.

IX. Tariff för lärlingar.

§ 1.

Yngre biträde, som arbetat vid kast eller press 3 månader och fyllt 16 år, skall inskrifvas som lärling i enlighet med tariffens bestämmelser.

§ 2.

För att kunna antagas till lärling *fordras*

att kunna förete intyg om fullgod folkskolebildning,

att vid läkarebesiktning erhålla friskbetyg samt dessutom

för *sättarlärling* att hafva fyllt 16 år

för *snällpresstryckarlärling* att hafva fyllt 16 år och att ett år hafva arbetat som iläggare eller iläggarlärling och

för *digelpresstryckar-* och *iläggarlärling* att hafva fyllt 15 år.

§ 3.

Före antagandet eller under lärotiden bör om möjligt *sättarlärling* hafva varit sysselsatt någon tid vid press, samt *tryckarlärling* någon tid i sätteriet.

§ 4.

Den, som blifvit till lärling antagen, ställes i början af lärotiden under en erfaren fackmans ledning och kan icke användas till annat arbete än sådant som tillhör officinen.

§ 5.

Lärotiden är högst:

för *sättarlärlingar* och för *snällpresstryckarlärlingar*, som utläras under 21:sta lefnadsåret, 4 år,

för öfriga *snällpresstryckarlärlingar* 3 år.

för *digelpresstryckar-* och *iläggarlärlingar* 2 år och lägst hälften däraf.

Lärotiden för *sättar-* och *snällpresstryckarlärlingar* kan icke anses fullgjord före fyllda 20 år och

för *digelpresstryckar-* och *iläggarlärlingar* före fyllda 17 år.

Om till snällpresstryckarlärling antages förutvarande digelpresstryckare, digelpresstryckarlärling eller iläggare, eller till digelpresstryckare förutvarande iläggare, kna lärotiden enligt öfverenskommelse förkortas.

För utlärd digelpresstryckare eller iläggare, som varit i yrket 5 år eller däröfver och efter fyllda 20 år antages till snällpresstryckarlärling, är lärotiden ett år med en aflöning af 20 kr. i veckan.

§ 6.

Aflöningen till lärlingar utgår per vecka

för *sättarlärlingar*

1:sta	året	med	6 kr.
2:dra	»	»	8 »
3:dje	»	»	12 »
4:de	»	»	15 »

Lärlingar å dagliga morgontidningar erhålla samma procenttillägg som stadgas i § 1 af tariff för tidningssättning,

för *snällpresstryckarlärlingar*, som utläras under 21:sta lefnadsåret,

1:sta	året	med	8 kr.
2:dra	»	»	10 »
3:dje	»	»	12 »
4:de	»	»	15 »

för *öfriga snällpresstryckarlärlingar*

1:sta	året	med	12 kr.
2:dra	»	»	14 »
3:dje	»	»	17 »

för *digelpresstryckarlärlingar*

1:sta	året	med	6 kr.
2:dra	»	»	8 »

för *iläggarlärlingar*

manliga	1:sta året	med	6 kr.
	2:dra »	»	8 »
kvinnliga	1:sta »	»	5 »
	2:dra »	»	7 »

Efter öfverenskommelse kan aflöningen för sättarlärling under sista året utgå efter beräkning och i så fall med ¾ af grundpriset i gällande tariff för sättning.

Snällpresstryckarlärling, som ansvarar för i gång varande press, får icke samtidigt användas som iläggare.

§ 7.

Ordinarie arbetstiden, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och 7 e. m., är 54 timmar i veckan.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.

Å dagliga tidningstryckerier är arbetstiden 8 timmar per dygn.

§ 8.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 50 % förhöjning för de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt på sön- och helgdagar till kl. 1 e. m.; efter nämnda tider med 100 % förhöjning. Minsta öfvertidsbetalning är 30 öre i timmen.

Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas med 150 % förhöjning.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid utan afdrag å lönen, om sådan fritid helt eller delvis infaller å ordinarie arbetstid.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfvertiden per vecka får icke utan ömsesidig öfverenskommelse öfverstiga 12 timmar.

Principalen underrättar personalen, så vidt ske kan, en half dag i förväg, om öfvertidsarbete skall förekomma. Arbetare, som angifver giltig orsak, må icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Minst ett dygns ledighet i följd per vecka tillkommer om möjligt hvarje lärling.

§ 10.

För ett boktryckeri beräknas, om tillgång på utlärda arbetskrafter förefinnes,[1] antalet

sättarlärlingar	snällpresstryckarlärlingar
till 1 för 1— 2 sättare	till 1 för 1— 3 tryckare
» 2 » 3— 4 »	» 2 » 4— 8 »
» 3 » 5— 8 »	» 3 » 9—15 »
» 4 » 9—12 »	» 4 » 16—20 »
» 5 » 13—18 »	
» 6 » 19—25 »	

Boktryckerier.

I boktryckerier med större antal sättare eller tryckare än här ofvan angifvits, må för öfverskjutande antalet kunna anställas 1 sättarlärling för hvar 6:e sättare och 1 tryckarlärling för hvar 10:e tryckare.

X. Tariff för stilgjuterier.

Stilgjuterier.

Handmaskinsgjutning.

Pris i kronor pr kg.

§ 1.

Brödstilar.

Fraktur, schwabach, mediæval och antikva.

Diamant	Kr. 2: 70
Perl	» 1: 44
Nonpareille	» 0: 68
Kolonel	» 0: 56
Petit	» 0: 41
Bourgeois	» 0: 36
Korpus	» 0: 31
Cicero	» 0: 29

För kursiv 5 % förhöjning.

Tillriktningspris för brödstilar:

T. o. m. 60 kg.	9 öre pr st.
61—124 »	5 » » »

Matrisernas antal får ej öfverstiga 120 stycken; för hvarje matris härutöfver 7 öre i tillriktningspris.

Om flera gjuta å en stil och det för hvarje gjutare gjutna partiet understiger 60 kg., betalas 9 öre pr matris; om det understiger 125 kg., 5 öre pr matris.

För defekter t. o. m. 5 kg. pr kg. en fjärdedel mer; öfver 5 kg. enligt ofvanstående tabell.

Utslutning beräknas som stil. 2 punkters spatier dubbelt pris; under 2 punkter fyradubbelt pris.

Hjälper en handmaskinsgjutare en komplettgjutare med en stil, så beräknar handmaskinsgjutaren sitt kvantum som defekt.

§ 2.

Titelstilar.

Diamant	Kr. 2: 92
Perl	» 1: 58
Nonpareille	» 0: 81
Kolonel	» 0: 68
Petit	» 0: 57
Bourgeois och korpus .	» 0: 54
Cicero	» 0: 48
Mittel	» 0: 45
Tertia	» 0: 40

[1] Brist på utlärda arbetskrafter anses föreligga, när Sv. typografförbundets platsanskaffningsbyrå icke kan gifva anvisning på lämpliga utlärda arbetare.

Stil-gjuterier.

1½ cicero	»	0: 38
Text	»	0: 36
2—5 cicero	»	0: 36
Öfver 5 cicero	»	0: 41

Utan göte 5 öre mera.
Större käglar med hålfot inkl. slipning:

5 och 6 cicero till och med 100 kg.	pr	kg.	Kr.	0: 68
5 och 6 cicero öfver 100 kg.	»	»	»	0: 59
öfver 6 cicero till och med 100 kg.	»	»	»	0: 63
öfver 6 cicero öfver 100 kg.	»	»	»	0: 54

Kursivstilar pr kg. 2 öre mera.
För smala stilar pr kg. 9 öre mera.
Till smala stilar räknas:
till och med tertia sådana, i hvilka 2 gemena n gå in på kägeln, *öfver tertia* sådana antikvastilar, i hvilka 2 versal H och sådana frakturstilar i hvilka 2 versal A gå in på kägeln.

Tillriktningspris:

T. o. m. 12½ kg.	pr	matris	9 öre
» 25 »	»	»	5 »
» 50 »	»	»	2 »

Stilar för tryckning i flera färger öfver 12½ kg. 5 öre pr matris i tillriktningspris.
Öfverstiger matrisernas antal i en stil 120 stycken, betalas, äfven om partiet öfverstiger 50 kg., för hvarje öfvertalig matris 5 öre pr styck.
Defekter och afgjutningar betalas såsom stil.
Vid gjutorder efter minimumsedel af 50 kg. skall en öfvergjutning af 5 % vara fri för kägel till och med tertia; för text och större käglar 7½ %; gjutes mera, kan gjutaren åläggas betala kostnaden för brytning, slipning, uppsättning och färdiggöring af öfverskottet.
För hvarje ny matris, som måste omjusteras, ersättes gjutaren med 9 öre.
Matematiska, aritmetiska och alla slags tecken, nummertecken, händer och vignetter, äfvensom monumental och hieroglyfer beräknas som titelstil.

§ 3.

Skrifstilar.

a) Gjutning.

Korpus	Kr.	1: 17
Cicero	»	1: 08
Mittel	»	0: 90
Tertia	»	0: 77
Text	»	0: 72
Dubbelcicero	»	0: 72
Dubbelmittel	»	0: 70
Större käglar	»	0: 68
Hålfot	»	0: 86
» defekter	»	1: 26

b) Skärning och slipning.

Korpus	Kr.	1: 17
Cicero	»	0: 90
Mittel	»	0: 72
Tertia	»	0: 59
Text	»	0: 54
Dubbelcicero och dubbelmittel	»	0: 45
Större käglar och hålfot	»	0: 32

Tillriktningspris:

T. o. m. 25 kg.	pr	matris	9 öre
» 50 »	»	»	5 »
Defekter t. o. m. 5 kg.	»	»	14 »

Vid gjutorder af öfver 150 kg. från och med tertia:

a) Gjutning.

Tertia och text	Kr.	0: 63
Dubbelcicero	»	0: 56
Större käglar	»	0: 56
Hålfot	»	0: 86

b) Skärning och slipning.

Tertia	Kr.	0: 54
Text	»	0: 54
Dubbelcicero	»	0: 45
Dubbelmittel	»	0: 38
Gröfre kägel	»	0: 27
Hålfot	»	0: 32

Skrifstilsutslutning betalas med 9 öre mer pr kg. än titelstil; från och med ¼ fyrkant och tunnare — ensamt gjutna — såsom skrifstilspris *b*.
Stilar, som gjutas i instrument med reglar, beräknas intill 150 kg. enligt skrifstilspris *b*; öfver 150 kg. 4 öre pr kg. mindre än enligt *b*. Hålfot t. o. m. 150 kg. 72 öre; öfver 150 kg. 63 öre.

§ 4.

Rond, kursiv-rond och rätt uppstående skrif- och manuskriptstilar.

Petit	Kr.	0: 76
Korpus	»	0: 72
Cicero	»	0: 63
Mittel	»	0: 60
Tertia	»	0: 51
Text o. större kägel	»	0: 48

§ 5.

Orientaliska stilar.

Hebreiska, rabbinska etc.

Nonpareille	Kr.	0: 90
Petit till cicero	»	0: 81
Större kägel	»	0: 63

Tillriktningspris för orientaliska stilar, då antalet matriser öfverstiger 120 st., är 5 öre extra för hvarje öfverskjutande matris, äfven om partiet öfverstiger 25 kg.

§ 6.

Grekiska (med lösa accenter).

Petit	Kr.	0: 81
Bourgeois	»	0: 72
Korpus	»	0: 72
Cicero	»	0: 63

Nygrekiska och nyhebreiska som titelstil.

§ 7.

Bråksiffror.

Å hel kägel.

Nonpareille	Kr.	1: 35
Kolonel	»	1: 17
Petit	»	0: 99
Bourgeois	»	0: 90
Korpus	»	0: 90
Cicero	»	0: 72

Å half kägel.

1/2 nonpareille	Kr.	3: 15
1/2 petit	»	1: 80
1/2 bourgeois	»	1: 35
1/2 korpus	»	1: 35
1/2 cicero	»	0: 90

Sammangjutna bråksiffror och siffror såväl som punkter på 1/2 fyrkants tjocklek och däröfver beräknas såsom titelstilar. Tillriktningspris såsom vid titelstilar.

§ 8.

Infattningar.

a) Gjutning och slipning å 2 sidor.

Nonpareille	Kr.	1: 62
Kolonel	»	1: 44
Petit	»	1: 35
Bourgeois	»	1: 26
Korpus	»	1: 17
Cicero	»	0: 99
Mittel och tertia . . .	»	0: 72
1 1/2 cicero o. större . .	»	0: 68
Hålfot	»	0: 90

För hörn med uttagna vinklar betalas inkl. slipning och vinkeluttagning dubbelt gjutpris mot för infattningar.

Tillriktningspris för infattningar och hörn, oberoende partiets storlek, 9 öre pr matris.

För infattningar, som måste hyflas, är gjutaren ej skyldig bära den extra kostnaden.

Infattningar för färgtryck 9 öre pr kg. mer.

Infattningsstycken intill cicero kägel, hos hvilka tjockleken understiger 1/2 fyrkant, betinga 1/2 gång högre pris än ofvan angifves.

För 1 1/2 cicero och större käglar betalas, vid 1/4 cicero tjocklek, dubbelt pris; vid nonpareille tjocklek 1/2 gång högre pris.

b) Gjutning och slipning å 4 sidor.

1/4 cicero	Kr.	8: 10
Diamant	»	7: 20
1/2 bourgeois	»	6: 75
Perl	»	5: 40

Stil-gjuterier.

Virkmönster, bottentryck och initialer, inberäknadt gjutning och slipning, såsom infattning.

Infattningar å trekantig kägel betalas under cicero med kr. 3: 60 pr kg.; cicero och större såsom hörn, där vinklar uttagits.

Stafvelser och ord, gjutna å egen kägel, beräknas som titelstil.

Utföres gjutning och slipning af olika personer, räknas för gjutning 2/3 och för slipning 1/3 af priset.

§ 9.

Slutlinjer och hela klammer, inkl. slipning.

1/8 petit	Kr.	2: 70
1/4 » och 1/4 cicero	»	1: 80
1/2 »	»	1: 26
Perl	»	1: 17
Nonpareille	»	0: 90
Petit	»	0: 72
Bourgeois	»	0: 63
Större käglar	»	0: 54

För gjutning räknas 3/4, för slipning 1/4 af priset.

§ 10.

Delade klammer, inkl. slipning.

1/2 petit	Kr.	2: 70
Under 1/2 petit	»	3: 60
Nonpareille	»	1: 35

För gjutning räknas 3/4, för slipning 1/4 af priset.

§ 11.

Noter, inkl. slipning och skärning.

Text	Kr.	2: 84
Dubbelmittel och 5 nonpareille . .	»	1: 89

§ 12.

Mellanslag och kvadrater.

1/8 petit och 1/8 cicero . .	Kr.	1: 35
1/4 »	»	0: 50
1/2 »	»	0: 30
1/2 korpus	»	0: 25
Nonpareille till petit . . .	»	0: 20
1/4 korpus	»	0: 40
1/4 cicero	»	0: 40
Bourgeois till tertia . . .	»	0: 18
Gröfre käglar	»	0: 20

Intill 25 kg. pr kg. 5 öre mer.

Stil-gjuterier.

§ 13.

Regletter.

Handgjutna.

1/8 petit och 1/8 cicero . .	Kr. 2: 70
1/4 »	» 0: 77
1/4 korpus	» 0: 63
1/4 cicero	» 0: 59
1/2 petit	» 0: 50
Perl	» 0: 36
Nonpareille	» 0: 27
Petit och gröfre kägel . .	» 0: 23

Maskingjutning.

Utan färdiggöring.

Nonpareille	Kr. 0: 25
Petit och större . . .	» 0: 18

T. o. m. 30 kg. pr kg. 5 öre mer.

I banor, 12 konk. långa. Arnts maskin.

1/2 petit	Kr. 0: 10
1/4 »	» 0: 12
1/6 »	» 0: 18
1/8 »	» 0: 22
1/4 cicero	» 0: 10
1/8 »	» 0: 16
1/4 korpus	» 0: 10
1/6 »	» 0: 14
1/8 »	» 0: 18

§ 14.

Hålsteg.

Handgjutna.

T. o. m. 50 kg. . . .	Kr. 0: 23
Öfver 50 » . . .	» 0: 18

1 konkordans hålsteg ensamt gjutna 1/2 gång mer.

Maskingjutna.

T. o. m. 50 kg. . . .	Kr. 0: 23
Öfver 50 » . . .	» 0: 16

1 konkordans hålsteg ensamt gjutna 1/2 gång mer.

(Öfvanstående färdigt till inpackning.)

Gjutaren är dock icke skyldig att hyfla regletter och hålsteg i foten (maskingjutna).

§ 15.

Tyglinjer.

I banor, långt instrument.

1/8 petit t. o. m. petit pr 100 st. kr. 3: 60. Större kägel efter tid (se § 33).

§ 16.

Underskärning

af brödstilar jämte öfverhängande bokstäfver tredubbelt gjutpris.

Titelstilar t. o. m. text dubbelt gjutpris, till och med 4 cicero 1 1/2 gång gjutpriset; större käglar enkelt pris.

Rond-, kursiv-, titel- och kursiv-rondstilar som ock rätt uppstående skrif- och manuskriptstilar till och med cicero 1/2 gång mer än gjutpriset; större käglar samma pris som för gjutning. För öfverhängande bokstäfver, som måste skäras å båda sidor, betalas dubbelt pris.

Inpassning och ombyte af stående instrument betalas med 45 öre; för höjd- och kägel-instrument 90 öre.

Hvarje ombyte af kärna hos instrument med sneda hörn betalas i fråga om defekter med 14 öre pr kärna.

Defekter under 1/2 kg. beräknas såsom 1/2 kg.

Komplettmaskinsgjutning.

Fouchés system.

§ 17.

Bröd- och titelstilar

å normal- och egen höjd.

Kägel.	T. o. m. 50 kg.	T. o. m. 100 kg.	T. o. m. 250 kg.	T. o. m. 500 kg.	Öfver 500 kg.
Perl	0: 86	0: 77	0: 72	0: 68	0: 68
Nonpareille . . .	0: 77	0: 67	0: 59	0: 52	0: 50
Kolonel	0: 63	0: 56	0: 50	0: 43	0: 41
7 1/2 punkt . . .	0: 56	0: 49	0: 41	0: 38	0: 35
Petit	0: 49	0: 41	0: 36	0: 34	0: 32
Bourgeois	0: 43	0: 38	0: 32	0: 29	0: 27
Korpus	0: 41	0: 36	0: 30	0: 27	0: 25
11 punkter . . .	0: 41	0: 35	0: 29	0: 24	0: 23
Cicero	0: 40	0: 34	0: 27	0: 23	0: 22
Mittel	0: 38	0: 32	0: 26	0: 22	0: 21
Tertia och större .	0: 34	0: 30	0: 27	0: 25	0: 25

För gjutning å nu i bruk varande Küstermanska maskiner 1 öre mer pr kg.

§ 18.

Hålfot.

T. o. m. 150 kg.	32 öre pr kg.
Öfver 150 »	27 » » »

§ 19.

Infattningar.

		T. o. m. 10 kg.	Öfver 10 kg.
1/4 cicero	pr kg. Kr.	3: 15	2: 70
1/2 petit	» » »	2: 25	1: 80
Perl	» » »	1: 13	0: 90
Nonpareille	» » »	0: 81	0: 68
Petit	» » »	0: 68	0: 54
Bourgeois	» » »	0: 59	0: 54

	T. o. m. 15 kg.	Öfver 15 kg.
Korpus . . . . . » » »	0: 54	0: 45
Cicero . . . . . » » »	0: 36	0: 32
1½ cicero o. större kägel . . . . . » » »	0: 34	0: 32

Infattningar från och med 1½ cicero kägel, hvilka gjutas å tjocklek ej öfverstigande nonpareille, 9 öre pr kg. mer.

Infattningar gjutna å hålfot 9 öre pr kg. mer än för stil.

Kursivstilar, äfvensom nygrekiska på hel kägel, 2 öre pr kg. mer än enligt förestående tabell.

Rondstilar ⅓-del mer pr kg. än enligt förestående tabell.

Stilar för färgtryck 5 öre pr kg. mer än enligt förestående tabell.

Bråksiffror betalas med 9 öre pr kg. mer än enligt förestående tabell. Sammangjutna bråksiffror såsom stil.

Tillriktningspris för stilar och defekter t. o. m. 25 kg. 9 öre; till och med 40 kg. 5 öre pr matris.

Tillriktningspris för siffror till och med 15 kg. 9 öre; för bråksiffror till och med 25 kg. 9 öre.

Tillriktningspris för infattningar, då partiet, som skall gjutas, ej utgör mer än 1 kg. pr tillriktning, 9 öre pr matris.

För orientaliska stilar, gjutna å två olika käglar, dubbelt gjutpris enligt förestående tabell. Orientaliska stilar, gjutna å full kägel, såsom kursiv-stilar.

För smala stilar 8 öre mera pr kg.

Till smala stilar räknas:

till och med tertia sådana, i hvilka 2 gemena n gå in på kägeln, *öfver tertia* sådana antikvastilar i hvilka 2 versal H och sådana frakturstilar i hvilka 2 versal A gå in på kägeln.

Gammal-grekiska, till hälften underskuren, och med »Spiritussen» ⅓ mer.

Antalet matriser till en stil får ej öfverstiga 120 stycken; för hvarje matris utöfver detta antal betalas i tillriktningspris 7 öre.

För hvarje ny matris, som måste efterjusteras, ersättes gjutaren med 9 öre.

Om flera gjuta å en stil, äger hvar och en af gjutarne att beräkna det af honom gjutna partiet i enlighet med föregående tabell; utgör emellertid det af hvar och en gjutna partiet minst 250 kg., så beräknas priset efter totalkvantumet af gjutningen.

Om mindre stil gjutes å större kägel, d. v. s. om stilens bild är minst 2 punkter mindre än kägeln, betalas den mellanliggande kägelns pris, med undantag för decimalsiffror, kapitäler och »Superieurs».

Defekter under ½ kg:s vikt beräknas såsom ½ kg.

Stil-gjuterier.

§ 20.

Utslutning.

	T. o. m. 50 kg.	Öfver 50 kg.
Perl . . . . . pr kg. Kr.	0: 81	0: 68
Nonpareille . . . . » » »	0: 54	0: 49
Kolonel . . . . . » » »	0: 43	0: 38
Petit . . . . . » » »	0: 32	0: 27
Bourgeois . . . . . » » »	0: 30	0: 23
Korpus . . . . . » » »	0: 27	0: 22
Cicero . . . . . » » »	0: 22	0: 18
Mittel och större . » » »	0: 18	0: 16

Utslutning från och med ¼ fyrkant och nedåt, ensamt gjuten, betalas med dubbelt pris.

§ 21.

Kvadrater.

	T. o. m. 50 kg.	Öfver 50 kg.
Perl . . . . . pr kg. Kr.	0: 27	0: 23
Nonpareille . . . . » » »	0: 23	0: 19
Kolonel . . . . . » » »	0: 20	0: 18
Petit . . . . . » » »	0: 18	0: 15
Bourgeois . . . . . » » »	0: 17	0: 15
Korpus . . . . . » » »	0: 16	0: 14
Cicero och större kägel . . . . . » » »	0: 16	0: 14

§ 22.

Mellanslag.

	T. o. m. 50 kg.	Öfver 50 kg.
¼ petit . . . . . pr kg. Kr.	0: 41	0: 36
¼ cicero . . . . . » » »	0: 32	0: 29
⅓ petit . . . . . » » »	0: 27	0: 25

Insättning af ny kärna (ombyte af kägel) betalas efter tid (se § 33).

Då gjutare beordras att dela en skrift i mer än 4 delar, höjes gjutpriset med 2 öre pr kg.

Färdiggöring.

§ 23.

Bröd- och titelstilar.

½ petit . . . . . pr kg. Kr.	0: 90
⅓ bourgeois . . . » » »	0: 72
Perl . . . . . » » »	0: 45
Nonpareille . . . . » » »	0: 27
Kolonel . . . . . » » »	0: 23
Petit . . . . . » » »	0: 17
Bourgeois . . . . . » » »	0: 15
Korpus . . . . . » » »	0: 14
11 punkter o. cicero » » »	0: 12
Mittel . . . . . » » »	0: 10
Tertia och text . . » » »	0: 08
Större kägel . . . » » »	0: 07

För kursivstilar 2 öre mera pr kg.

Då vid färdiggöring stilen af färdiggöraren delas i minimum, tillkommer för delningen:

Stilgjuterier.

För 1/4 cicero t. o. m. cicero hälften af priset för färdiggöring.
För mittel t. o. m. text . . . . 3 öre pr kg.
» större kägla r . . . . . 2 » » »

kvadrater, mellanslag och regletter
t. o. m. 25 kg. . . . Kr. 0: 09
öfver 25 » . . . . » 0: 06

§ 24.

Skrifstilar.

Färdiggöring.

Korpus	pr kg.	Kr.	0: 23
Cicero	» »	»	0: 19
Mittel	» »	»	0: 16
Tertia och text	» »	»	0: 14
Dubbelcicero o. dubbelmittel	» »	»	0: 12
3—4 cicero	» »	»	0: 10

Delning.

Korpus	pr kg.	Kr.	0: 12
Cicero	» »	»	0: 09
Mittel	» »	»	0: 08
Tertia och text	» »	»	0: 07
Dubbelcicero o. dubbelmittel	» »	»	0: 06
3—4 cicero	» »	»	0: 05
5 cicero utan hålfot jämte delning	» »	»	0: 18
7 cicero med hålfot jämte delning	» »	»	0: 24

Hebreiska, grekiska äfvensom alla orientaliska stilar betalas med 1/2 gång mer.
Ersättning för färdiggöring af stilar i parti om t. o. m. 50 kg. 90 öre extra.

§ 25.

Infattningar.

1/4 cicero	pr kg.	Kr.	1: 08
1/2 petit	» »	»	0: 90
1/2 bourgeois . . .	» »	»	0: 72
Nonpareille	» »	»	0: 45
Petit	» »	»	0: 32
Bourgeois	» »	»	0: 27
Korpus	» »	»	0: 23
Cicero	» »	»	0: 21
Större kägla r . . .	» »	»	0: 13

Hyfling på 4 sidor, för slipning på tjocklek och kägel fr. o. m. 2 cicero pr kg., 5 öre mer.

§ 26.

Defekter.

För alla käglar till och med 12 1/2 kg. . . . . pr kg. 5 öre mer
För nonpareille under 1/2 kg. » » 18 » »
För större käglar » » » » 9 » »

Inhyfling af signatur samtidigt med stilens färdiggöring betalas:
För nonpareille och kolonel med 3 öre pr kg.
» större käglar » 2 » » »

Utslutning betalas såsom stil af motsvarande kägel; är den gjuten i instrument på stilhöjd, tillkommer halft höjdhyflingspris.

§ 27.

Noter.

Text	Kr.	0: 95
Dubbelmittel t. o. m. 5 nonpareille	»	0: 50

§ 28.

Höjdhyfling
utan upp- och isättning.

1/4 cicero	pr kg.	Kr.	0: 81
1/2 petit	» »	»	0: 59
1/2 bourgeois	» »	»	0: 45
Perl	» »	»	0: 36
Nonpareille	» »	»	0: 27
Kolonel och petit	» »	»	0: 23
Bourgeois och korpus . . .	» »	»	0: 18
Cicero och större kägel . .	» »	»	0: 14
Hålsteg och kvadrater . . .	» »	»	0: 05
Regletter	» »	»	0: 09

Utslutning samma pris som stil af motsvarande grad.
Hebreiska, grekiska, noter och alla *orientaliska* stilar 1/3 mer pr kg.
Skrifstilar: korpus 23 öre; större kägel 18 öre.
Om under påbörjadt arbete med höjdhyfling hyfveln måste omställas på grund af annat mera brådskande arbete, betalas för omställning af hyfveln 14 öre.
Vid hvarje beställning, som icke öfvergår 7 1/2 kg., betalas 5 öre mer pr kg.
Arbeta flera på samma stil och det af hvar och en hyflade partiet icke öfverstiger 7 1/2 kg., betalas äfven 5 öre pr kg. mer.
Komplettgjutning till och med 1 punkt utan isättning: nonpareille 14 öre, kolonel 11 öre, petit och bourgeois 9 öre, korpus 8 öre, cicero 7 och mittel 6 öre, tertia 7 öre, större kägel 8 öre.
Komplettgjutning öfver 1 punkt till och med 2 punkter utan isättning: nonpareille 16 öre, kolonel 14 öre, petit 12 öre, bourgeois och korpus 11 öre, cicero 8 öre, mittel och tertia 7 öre, större kägel 8 öre.
Vid beställningar till och med 5 kg. 5 öre mer pr kg.
Höjdhyfling vid färdiggöring af *handmaskingjutning:* till och med 1 punkt en tredjedel; till och med 2 punkter hälften af höjdhyflings-priset vid käglar från nonpareille till och med mittel.
Inhyfling af signatur vid höjdhyfling: nonpareille och kolonel 3 öre, större käglar 2 öre. Om signatur skall hyflas vid hufvudet, 1 öre pr kg. mer.
Ensamt inhyfling af signatur. Utan upp- och isättning till och med nonpareille pr kg. 4 öre. Större kägel 3 öre pr kg.

Gammal stil beräknas som ny stil af motsvarande kägel.

Defekter under ½ kg. t. o. m. nonpareille 18 öre, öfver nonpareille 9 öre.

Höjdfräsning med isättning.

Till och med mittel handhyflingspris; med undantag för petit, som betalas med 17 öre. Tertia t. o. m. dubbelmittel 10 öre; större kägel 8 öre pr kg.

Skrifstilar: till och med mittel handhyflingspriset, större kägel 14 öre pr kg.

Beställningar å

Tertia t. o. m. dubbelmittel	intill	20 kg.	14 öre
» » »	»	40 »	13 »
Större käglar	»	20 »	11 »
» »	»	40 »	10 »
Skrifstilar	»	20 »	17 »
»	»	40 »	16 »

§ 29.

Justerings-pris.

	Matriser af Koppar pr st.	Zink pr st.
Diamant	81 öre	68 öre
Perl	59 »	45 »
Nonpareille och kolonel	50 »	36 »
Petit t. o. m. cicero	45 »	32 »
Mittel t. o. m. text	50 »	36 »
Dubbelcicero och dubbelmittel	54 »	41 »
Kanon	59 »	45 »
Missal	63 »	50 »
5 cicero	68 »	54 »
Öfver 5 cicero	81 »	68 »
Klammer, slutlinjer och skrifstilar	86 »	72 »

Infattningar och noter ½ gång mer.

Defekter t. o. m. 10 stycken 9 öre mer.

Ingjutning och genomskärning 9 öre pr st.

Stål- och järnmatriser 90 öre pr st.

Timpenning minst 50 öre. Öfriga arbeten veckolön.

Bestämmelser för lärlingar m. m.

§ 30.

Lärlingar.

För lärlingar utgå följande aflöningssatser:

1:a året	6 kr.
2:a »	8 »
3:e »	12 »
4:e »	15 »

Lärling antages icke före fyllda 16 års ålder och får ej utläras före fyllda 20 år.

Lärlingsskala.

På	1— 3	stilgjutare	2	lärlingar
»	4— 7	»	3	»
»	8—12	»	4	»
»	13—18	»	5	»
»	19—24	»	6	»

Stilgjuterier.

§ 31.

Slipning.

Vana sliperskor betalas med samma aflöning som lärling under 4:e året (= 15 kr.) eller efter beräkning enligt följande tariff med nämnda lön garanterad som minimum:

Bråksiffror och tecken på ½ petit	pr	1,000 st.	Kr. 0: 19
» ½ korpus	»	»	» 0: 17
» ½ cicero	»	»	» 0: 14
Petit- t. o. m. cicerostilar samt utslutning	»	»	» 0: 12

Gröfre käglar efter tid.

Kvadrater och mellanslag alla sorter	pr	1,000 st.	Kr. 0: 18
Spatier, alla käglar	»	»	» 0: 14

För feta och halffeta stilar 50 % förhöjning.

Öfriga arbeten betalas efter tid.

§ 32.

Afbrytning, upp- och isättning.

För afbrytning, upp- och isättning betalas:

1:a året	5 kr.
2:a »	7 »
3:e »	9 »
4:e »	11 »
samt därefter och efter fyllda 20 år	12 »

eller efter följande beräkningstariff med ofvanstående löner garanterade som minimum:

Afbrytning.

½ petit t. o. m. cicero	pr	1,000 st.	Kr. 0: 07
Mittel och tertia	»	»	» 0: 09
Kvadrater och mellanslag, alla sorter	»	»	» 0: 17

Gröfre käglar betalas efter tid.

Uppsättning.

½ petit och ½ korpus	pr	1,000 st.	Kr. 0: 08
Öfriga käglar och kvadrater t. o. m. tertia	»	»	» 0: 07

Gröfre käglar efter tid.

Isättning.

½ petit kägel	pr	paket	Kr. 0: 08
½ korpus »	»	»	» 0: 07
½ cicero »	»	»	» 0: 06

Stilgjuterier.

1/2 mittel	»	»	»	0: 05
Petit	»	»	»	0: 04
Bourgois och korpus	»	»	»	0: 03 1/2
Cicero och mittel	»	»	»	0: 03
Tertia och text	»	»	»	0: 02 1/2
Gröfre käglar, kvadrater och mellanslag	»	»	»	0: 01 1/2

För delning af stilar betalas 3 öre pr paket extra.

§ 33.

Arbete, som icke kan beräknas enligt denna tariff, betalas efter tid eller enligt särskild öfverenskommelse, dock icke under medelförtjänst eller minimilön.

Aftal angående tidsbetalning eller betalning enligt öfverenskommelse träffas före sådant arbetes början.

För alla *efter tid* utgående ersättningar lägges till grund den på beräkning stående arbetarens medelförtjänst för kalenderår, dock icke under minimilön.

§ 34.

Lägsta veckolön för utlärd stilgjutare är i Lund 22 kronor samt i Stockholm de två första åren 20, de två därpå följande 22 kronor och därefter 24 kronor.

Afdrag på veckolön göres icke för helgdagar.

Alla helgdagar betraktas som fridagar, men fordras arbete å sådan dag, betalas det som öfvertidsarbete enligt § 37.

§ 35.

Den *ordinarie arbetstiden*, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och 7 e. m., är 54 timmar i veckan. Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m.

§ 36.

Försummad arbetstid (vid på förhand anmäldt förhinder eller vid sjukdom) berättigar principalen till afdrag för veckolönsarbetare enligt ordinarie timlön. Utan giltig orsak försummad arbetstid berättigar principalen därjämte till ett afdrag, för såväl veckolöns- som beräkningsarbetare, af 50 % af den ordinarie timlönen eller medelförtjänsten pr timme.

§ 37.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas åt veckolönsarbetare med 50 % förhöjning för de tre första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut samt på sön- och helgdagar till kl. 1 e. m.; efter nämnda tider med 100 % förhöjning. Arbete under nyårsdagen, midsommardagen och juldagen betalas med 150 % förhöjning. Åt beräkningsarbetare betalas en extra ersättning af 25, 50 resp. 75 öre i timmen.

Med öfvertidsarbete förstås det arbete, som förrättas å annan tid än den af stilgjuteriet bestämda arbetstiden och under de tider, som äro anslagna till måltidsraster. Beräkningsarbetare, som ej har sysselsättning under vakttimmarna, äfven då dessa äro förlagda under måltidsrasterna, erhåller, utom öfvertidsbetalning, ersättning enligt § 33.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid, och om denna fritid helt eller delvis infaller å ordinarie arbetstiden, göres icke afdrag å lönen för veckopenningsarbetare, och erhåller beräkningsarbetare ersättning enligt § 33.

Öfvertidsarbete skall endast undantagsvis förekomma, och sammanlagda öfvertiden pr vecka får icke utan ömsesidig öfverenskommelse öfverstiga 12 timmar.

Principalen underrättar personalen, såvidt ske kan, en half dag i förväg, om öfvertidsarbete skall förekomma. Arbetare, som angifver giltig orsak, må icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Minst ett dygns ledighet i följd pr vecka tillkommer om möjligt hvarje arbetare.

§ 38.

Mekaniska arbetare i stilgjuteriet jämnställas med utlärda stilgjutare.

§ 39.

För *hjälparbetare* är lägsta veckolönen efter tre års anställning, dock icke före fyllda 20 år, 20 kronor pr vecka jämte det på platsen gällande lokaltillägget.

§ 40.

Lokaltillägg utgår i Stockholm med 15 % och i Lund med 10 % af all förtjänst och betalas endast till veckopenningsarbetare äfvensom hjälparbetare.

Till lärlingar och med dem jämnställda biträden utgår lokaltillägget de två första åren med hälften af, därefter med hela det på platsen gällande lokaltillägget.

Lokaltillägg utbetalas i slutet af hvarje kvartal eller, då arbetare efter stadgad uppsägningstid afflyttar under kvartalet, vid afflyttningen.

Afflyttar däremot arbetare utan iakttagande af stadgad eller öfverenskommen uppsägningstid, utbetalas ej lokaltillägget.

§ 41.

Veckoaflöningarna utbetalas vid arbetets slut hvarje fredag samt *lokaltilläggen* senast på näst sista dagen i hvarje kvartal eller, om någon af dessa infaller på helgdag, föregående dag.

§ 42.

Arbetare, som inkallats för fullgörande af sin *värnplikt*, återinsättes vid återkomsten därifrån i sin plats.

§ 43.

Den ömsesidiga uppsägningstiden för aftal med fast anställda arbetare enligt denna tariff är 14 dagar, såvida ej skriftlig öfverenskommelse träffats om längre uppsägningstid.

Sedan tillfälligt antagen arbetare arbetat på platsen i en månad, skall han anses som fast anställd. Här inräknas dock ej de arbetare, som vikariera för ordinarie arbetare.

§ 44.

Vid tillfälle då personalen behöfver minskas, tages vid afskedandet hänsyn till skicklighetsgrad och ålder i kondition, med förmånsrätt för de i dessa afseenden mest kvalificerade arbetarne att få stanna.

§ 45.

Varder arbetare skadad till följd af olycksfall i arbetet, åtnjuter han, utöfver hvad i lagen stadgas, ersättning äfven för de sextio första dagarna enligt på förhand med principalen träffad öfverenskommelse.

Sådan ersättning utgår dock ej i något fall för skada, som den skadade uppsåtligen eller genom grof vårdslöshet själf ådragit sig, eller som uppsåtligen förorsakats af tredje man, där denne icke haft ledning af eller uppsikt öfver arbetet.

§ 46.

För kvinnliga arbetare gälla samma bestämmelser som för manliga, där icke annat särskildt angifvits.

§ 47.

Bestämmelserna i denna tariff skola meddelas hvarje i kondition inträdande arbetare samt finnas tillgängliga i arbetslokalerna.

§ 48.

Tvistigheter angående tillämpningen af tariffen skola hänskjutas till tariffnämnden för Sveriges boktryckerier. Om anmälan göres inom 14 dagar efter aflöningsdagen, gäller tariffnämndens utslag från aflöningsdagen, i annat fall från den dag frågan hänskjutits till dess afgörande. I senare fallet är arbetsgifvare skyldig utbetala möjligen ådömd högre ersättning endast för den händelse omtvistade arbetet ännu icke skulle vara debiteradt.

Stilgjuterier.

§ 49.

Förestående tariff gäller från och med den 1 juli 1905 till den 1 januari 1908 och därefter intill slutet af det år, under hvars förra hälft den blifvit uppsagd och efterträder nu gällande tariff. Uppsägning kan gälla enskild paragraf. Förslag till ändringar skall öfverlämnas samtidigt med uppsägningen.

Rätt till uppsägning äga Allmänna svenska boktryckareföreningen och Svenska typografförbundet.

Beslutas uppsägning, öfverlämnas ändringsförslaget till tariffredaktionen, som förstärkes med 2 representanter från hvardera parten och konstituerar sig som tariffkommitté.

§ 50.

Under tariffens giltighetstid får icke lockout eller strejk, maskerad eller öppen, anordnas, utan tvister skola afgöras genom tariffnämnden eller tariffredaktionen.

§ 51.

För sådana fall, som icke äro förutsedda i denna tariff, skola organisationernas styrelser i samråd med tariffredaktionen träffa aftal.

Till grund för bestämmelserna angående beräkningsarbete har lagts den för stilgjuterierna i Berlin från 1 juli 1901 gällande tariffen. Vidtagas ändringar i denna tariffs beräkningspriser, tillämpas dessa samtidigt vid stilgjuterierna i Sverige.

XI. Gemensamma bestämmelser.

Boktryckerier.

§ 1.

Lokaltillägg utgår med viss procent af all förtjänst till alla i förestående tariffer nämnda arbetare.

Till lärlingar och med dem jämnställda biträden utgår lokaltillägget de två första åren med hälften af, därefter med hela det på platsen gällande lokaltillägget.

Lokaltillägg utbetalas i slutet af hvarje kvartal eller, då arbetare efter stadgad uppsägningstid afflyttar under kvartalet, vid afflyttningen.

Boktryckerier.

Afflyttar däremot arbetare utan iakttagande af stadgad uppsägningstid, utbetalas ej lokaltillägget.

Angående lokaltillägget för olika orter se tabellen vid tariffens slut.

§ 2.

Veckoaflöningarna utbetalas vid arbetets slut hvarje fredag samt *lokaltilläggen* senast på näst sista dagen i hvarje kvartal eller, om någon af dessa infaller på helgdag, föregående dag.

§ 3.

Försummad arbetstid (vid på förhand anmäldt förhinder eller vid sjukdom) berättigar principalen till afdrag för veckolönsarbetare enligt ordinarie timlön. Utan giltig orsak försummad arbetstid berättigar principalen därjämte till ett afdrag, för såväl veckolöns- som beräkningsarbetare, af 50 % af den ordinarie timlönen eller medelförtjänsten per timme.

§ 4.

Typografisk arbetare, som inkallats för fullgörande af sin *värnplikt*, återinsättes vid återkomsten därifrån i sin plats. Denna bestämmelse bortfaller dock om Sv. typografförbundets platsanskaffningsbyrå efter anmodan ej kan skaffa lämplig vikarie.

§ 5.

Den ömsesidiga *uppsägningstiden* för aftal med fast anställda arbetare enligt dessa tariffer är 14 dagar, såvida ej skriftlig öfverenskommelse träffats om längre uppsägningstid.

Sedan tillfälligt antagen arbetare arbetat på platsen i en månad, skall han anses som fast anställd. Häri inräknas dock ej de arbetare, som vikariera för ordinarie arbetare.

§ 6.

Vid tillfälle, då personalen behöfver minskas, tages vid afskedandet hänsyn till skicklighetsgrad och ålder i kondition, med förmånsrätt för de i dessa afseenden mest kvalificerade arbetarne att få stanna.

§ 7.

Varder arbetare skadad till följd af olycksfall i arbetet, åtnjuter han, utöfver hvad i lagen stadgas, ersättning äfven för de sextio första dagarna enligt på förhand med principalen träffad öfverenskommelse.

Sådan ersättning utgår dock ej i något fall för skada, som den skadade uppsåtligen eller genom grof vårdslöshet själf ådragit sig, eller som uppsåtligen förorsakats af tredje man, där denne icke haft ledning af eller uppsikt öfver arbetet.

§ 8.

För kvinnliga arbetare gälla samma bestämmelser som för manliga, där icke annat särskildt angifvits.

§ 9.

Bestämmelserna i dessa tariffer skola meddelas hvarje i kondition inträdande arbetare samt finnas tillgängliga i arbetslokalerna.

§ 10.

Tvistigheter angående tillämpningen af tarifferna skola hänskjutas till tariffnämnden för Sveriges boktryckerier. Om anmälan göres inom 14 dagar efter aflöningsdagen, gäller tariffnämndens utslag från aflöningsdagen, i annat fall från den dag frågan hänskjutits till dess afgörande. I senare fallet är arbetsgifvare skyldig utbetala möjligen ådömd högre ersättning endast för den händelse omtvistade arbetet ännu icke skulle vara debiteradt.

§ 11.

Förestående tariffer gälla till den 1 januari 1908 och därefter intill slutet af det år, under hvars förra hälft de blifvit uppsagda och efterträda nu gällande tariffer för olika delar af landet efter hand som dessa upphöra att gälla. Uppsägning kan gälla enskild tariff eller paragraf. Förslag till ändringar skall öfverlämnas samtidigt med uppsägningen.

Rätt till uppsägning äga Allmänna svenska boktryckareföreningen och Svenska typografförbundet.

Beslutas uppsägning, öfverlämnas ändringsförslaget till tariffredaktionen, som förstärkes med 2 representanter från hvardera parten och konstituerar sig som tariffkommitté.

§ 12.

Under tariffernas giltighetstid får icke lockout eller strejk, maskerad eller öppen, anordnas, utan tvister skola afgöras genom tariffnämnden eller tariffredaktionen.

§ 13.

För sådana fall, som icke äro förutsedda i dessa tariffer, skola organisationernas styrelser i samråd med tariffredaktionen träffa aftal.

Tabell öfver grundpris, minimilön och lokaltillägg för olika orter.

* vid ett namn anger, att tariff förut icke varit antagen för denna ort.

	Grund-pris.	Minimi-lön.	Lokal-tillägg.		Grund-pris.	Minimi-lön.	Lokal-tillägg.
	Öre	Kr.	%		Öre	Kr.	%
Alingsås	30	20	5	Kopparberg *	30	20	5
Arboga	30	20	10	Kristianstad	30	20	10
Arlöf	30	20	10	Kristinehamn	30	20	10
Arvika	30	20	10	Kungsbacka	30	20	5
Askersund	30	20	5	Kungsgården	32	20 / 21	10
Avesta *	30	20	5	Kungälf *	30	20	5
Boden *	32	20 / 21	10	Köping	30	20	10
Bollnäs *	30	20	10	Laholm	30	20	5
Borgholm	30	20	0	Landskrona	30	20	10
Borlänge	30	20	10	Leksand *	30	20	5
Borås	30	20	10	Lidköping	30	20	5
Eksjö	30	20	5	Lindesberg	30	20	5
Engelholm	30	20	5	Linköping	30	20	10
Enköping	30	20	10	Ljusdal *	30	20	10
Eskilstuna	32	20 / 21	15	Luleå	32	20 / 21	15
Eslöf	30	20	5	Lund	30	20	10
Falkenberg	30	20	5	Lysekil	30	20	5
Falköping	30	20	5	Malmberget *	32	20 / 21	15
Falsterbo *	30	20	0	Malmö	32	20 / 21	15
Falun	30	20	10	Mariefred *	30	20	0
Filipstad	30	20	5	Mariestad	30	20	5
Finspång *	30	20	0	Marstrand *	30	20	0
Flen *	30	20	0	Mora *	30	20	5
Gellivare *	32	20 / 21	15	Motala	30	20	5
Grenna	30	20	0	Mölndal *	30	20	10
Gäfle	32	20 / 21	15	Nora	30	20	5
Göteborg	32	20 / 21	15	Norrköping	32	20 / 21	10
Halmstad	30	20	10	Norrtälje	30	20	10
Haparanda *	32	20 / 21	10	Nybro *	30	20	5
Hedemora	30	20	5	Nyköping	30	20	10
Hjo	30	20	5	Nässjö	30	20	5
Hudiksvall	32	20 / 21	10	Oskarshamn	30	20	10
Hälsingborg	32	20 / 21	10	Piteå	30	20	10
Härnösand	32	20 / 21	10	Ronneby	30	20	5
Hässleholm	30	20	5	Sala	30	20	10
Höganäs *	30	20	5	Sigtuna *	30	20	0
Hörby	30	20	5	Simrishamn	30	20	5
Jönköping	32	20 / 21	10	Skanör *	30	20	0
Kalmar	30	20	10	Skara	30	20	5
Karlsborg *	30	20	5	Skellefteå	30	20	10
Karlshamn	30	20	10	Skenninge	30	20	0
Karlskoga *	30	20	5	Sköfde	30	20	5
Karlskrona	32	20 / 21	10	Smedjebacken *	30	20	5
Karlstad	30	20	10	Sollefteå	30	20	10
Katrineholm *	30	20	5	Stockholm	35	20 / 22 / 24	15
				Strängnäs *	30	20	5
				Strömstad	30	20	5
				Sundbyberg	35	20 / 22 / 24	15

Boktryckerier.

	Grundpris.	Minimilön.	Lokaltillägg.
	Öre	Kr.	%
Sunne *	30	20	0
Sundsvall	32	20 21	10
Säffle	30	20	5
Säter *	30	20	0
Söderhamn	32	20 21	10
Söderköping	30	20	5
Södertälje	32	20 21	10
Sölvesborg	30	20	5
Torshälla *	30	20	0
Trelleborg	30	20	10
Trollhättan *	30	20	5
Trosa *	30	20	0
Töreboda *	30	20	0
Uddevalla	30	20	10
Ulricehamn	30	20	5
Umeå	32	20 21	10
Uppsala	32	20 21	10
Vadstena	30	20	5
Vara *	30	20	0
Varberg	30	20	5
Vaxholm *	30	20	10
Vimmerby	30	20	0
Visby	30	20	5
Vingåker *	30	20	0
Vänersborg	30	20	10
Värnamo *	30	20	0
Västervik	30	20	5
Västerås	30	20	10
Växjö	30	20	10
Ystad	30	20	10
Åmål *	30	20	5
Örebro	32	20 21	10
Öregrund *	30	20	0
Örnsköldsvik	32	20 21	10
Östersund	32	20 21	10
Östhammar *	30	20	5

Timpenning i öre, motsvarande en viss veckolön i kronor.

Arbetstid 54 timmar i veckan.

Veckolön i kronor	Enheter									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Tiotal 0	0	2	4	6	7	9	11	13	15	17
1	19	20	22	24	26	28	30	31	33	35
2	37	39	41	43	44	46	48	50	52	54
3	56	57	59	61	63	65	67	69	70	72
4	74	76	78	80	81	83	85	87	89	91
5	93	94	96	98	100	102	104	106	107	109
6	111	113	115	117	119	120	122	124	126	128
7	130	131	133	135	137	139	141	143	144	146
8	148	150	152	154	156	157	159	161	163	165
9	167	169	170	172	174	176	178	180	181	183

Arbetstid 48 timmar i veckan.

Veckolön i kronor	Enheter									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Tiotal 0	0	2	4	6	8	10	13	15	17	19
1	21	23	25	27	29	31	33	35	38	40
2	42	44	46	48	50	52	54	56	58	60
3	62	65	67	69	71	73	75	77	79	81
4	83	85	87	90	92	94	96	98	100	102
5	104	106	108	100	113	115	117	119	121	123
6	125	127	129	131	133	135	138	140	142	144
7	146	148	150	152	154	156	158	160	162	165
8	167	169	171	173	175	177	179	181	183	185
9	187	190	192	194	196	198	200	202	204	206

Kemigrafiska anstalter.

Tariff för de kemigrafiska yrkena i Sverige.

Grafiska reproduktionsanstalternas förenings och Svenska typografförbundets tariffkommitterades beslut.

Veckolön.

§ 1.

Lägsta veckolönen för utlärda medhjälpare är under de två första arbetsåren efter lärotidens slut 24 kr., de tre därpå följande åren 28 kr. och därefter 30 kr.

Arbetstid.

§ 2.

Ordinarie arbetstiden är 8 ¼ timmar pr dag och förlägges mellan kl. 8 f. m. och 5 e. m., med undantag för lördagar och

helgdagsaftnar, då arbetstiden är 7 ½ timmar och slutar senast kl. 4 e. m.

Vid uteblifvande från arbete på grund af giltig orsak, såsom t. ex. vid sjukdom eller med principals eller förmans förut lämnade tillstånd, göres afdrag från lönen enligt samma beräkning, som gäller för ordinarie veckolön.

Uteblifvande från arbete af andra orsaker berättigar principalen att göra afdrag från lönen efter ordinarie timlön med 25 % förhöjning.

Fridagar.

§ 3.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m. samt 1 maj kl. 1 e. m., utan afdrag från lönen.

§ 4.

Nyårsdagen, midsommardagen och juldagen bör arbete, såvidt möjligt, undvikas.

Öfvertidsarbete.

§ 5.

Öfvertidsarbete betalas med 25 proc. förhöjning de två första arbetstimmarna efter ordinarie arbetstidens slut intill kl. 9 e. m., därefter samt på sön- och helgdagar med 50 proc. förhöjning. (Undantag, se § 12.)

Vid tillfälle då öfvertidsarbete kräfves i omedelbar anslutning till ordinarie arbetstiden, utgår en extra ersättning af 75 öre åt medhjälpare och 50 öre åt lärlingar och hjälparbetare, såsom måltidsersättning.

Nyårsdagen, midsommardagen och juldagen utgår öfvertidsbetalningen med 150 proc. förhöjning.

Med öfvertidsarbete förstås allt arbete, som verkställes å annan tid än den fastställda ordinarie arbetstiden.

Efter öfvertidsarbetets slut beräknas 9 timmars fritid utan afdrag från lönen, äfven om sådan fritid helt eller delvis infaller å ordinarie arbetstid.

Öfvertidsarbete för yngre hjälparbetare och lärlingar, särskildt under de två första åren, bör i möjligaste mån undvikas.

Lärlingsbestämmelser.

§ 6.

För att kunna till lärling antagas fordras:

att ha arbetat minst ett halft år i yrket;

att under denna tid ha visat fallenhet och intresse för yrket;

att ha fyllt 16 år;

att kunna förete intyg om fullgod folkskolebildning; samt

att förete läkareintyg om att i fysiskt afseende ej lida men af arbetet inom yrket.

Kemigrafiska anstalter.

Med lärlings målsman kan kontrakt uppgöras enligt fastställdt formulär.

Den, som blifvit till lärling antagen, ställes under utlärd medhjälpares ledning och bör icke användas till annat arbete än det, som tillhör yrket.

Lärotiden är 4 år och kan icke anses fullgjord före fyllda 20 år.

Om till lärling antages äldre hjälparbetare, kan lärotiden efter öfverenskommelse förkortas, dock lägst till 2 år.

Lärling bör deltaga i undervisningen vid teknisk skola eller fackskola, där sådan finnes.

§ 7.

Under förutsättning att utlärda medhjälpare finnas att tillgå, skall proportionen mellan utlärda medhjälpare och lärlingar inom hvarje anstalt vara sådan att lärlingsantalet ej får öfverskrida följande skala:[1]

1 lärling	för	1— 3	utlärda medhjälpare
2 lärlingar	»	4— 6	» »
3 »	»	7—10	» »
4 »	»	11—14	» »
5 »	»	15 och däröfver.	

Vid tillämpandet af dessa bestämmelser räknas hvarje afdelning inom anstalten såsom ett helt för sig.

Inom montörbranschen förekomma endast medhjälpare och hjälparbetare.

Lärlings veckolön.

§ 8.

Lägsta veckolönen för lärlingar är:

1:a året	kr.	8:	—
2:a »	»	11:	—
3:e »	»	14:	—
4:e »	»	18:	—

Hjälparbetares veckolön.

§ 9.

Lägsta veckolönen för hjälparbetare, hvilka ej få utföra självständigt arbete, utan endast tjänstgöra som biträden, är:

1:a året	kr.	6:	—
2:a »	»	9:	—
3:e »	»	12:	—
4:e »	»	15:	—

Därefter efter öfverenskommelse.

[1] Brist på utlärda medhjälpare anses förefinnas, då Svenska typografförbundets platsanskaffningsbyrå, efter anfordran, ej kan ge anvisning på sådan.

Kemigrafiska anstalter.

Aflöningsdag m. m.

§ 10.

Utbetalning af aflöningen sker före ordinarie arbetstidens slut hvarje fredag eller, om fredagen infaller på en helgdag, näst föregående helgfria dag.

§ 11.

Afdrag från lönen göres icke för lagstadgade helgdagar.

Semester.

§ 12.

Under det första året af sin anställning inom en anstalt äro medhjälpare, lärlingar och hjälparbetare icke berättigade till semester.

Under de följande åren skola de hafva rätt till en veckas ledighet, med full aflöning, på tid, som principalen bestämmer.

Öfvertidsarbete de två första timmarna efter ordinarie arbetstidens slut intill kl. 9 e. m. utföres mot samma ersättning som för ordinarie tid vid de tillfällen, då någon eller några inom anstalten åtnjuta semester.

Hemmavarande, arbetande medhjälpare, lärlingar och hjälparbetare äro skyldiga att, under den tid semester pågår, göra allt, hvad i deras förmåga står, för att nedbringa den förlust principalen lider genom förlorad arbetskraft.

Öfvergångsbestämmelser.

§ 13.

Tariffen får icke verka nedsättning i aflöningarna för sådana medhjälpare, lärlingar eller hjälparbetare, som under hittills gällande bestämmelser kommit i åtnjutande af högre löneförmåner än dem, som nu stadgats.

Kvinnliga arbetare.

§ 14.

För kvinnliga medhjälpare, lärlingar och hjälparbetare gälla samma bestämmelser som för manliga.

Uppsägningstid.

§ 15.

Den ömsesidiga uppsägningstiden är en månad. Dock kan aftal om tillfällig anställning träffas för kortare tid än en månad.

Under uppsägningstiden får medhjälpare ej förvägras ledighet under arbetstiden för efterhörandet af annan anställning, dock må för sådant ändamål användas högst 1 timme om dagen. Principalen äger rätt att göra afdrag för af medhjälpare sålunda använd del af arbetstiden enligt den fastställda veckolönen.

Uppsägning skall ske skriftligt.

Värnpliktige.

§ 16.

Medhjälpare, som inkallats för fullgörandet af sin värneplikt, återinsättes vid återkomsten därifrån i sin plats, om så ske kan.

Minskning i arbetsstyrkan.

§ 17.

Vid tillfälle, då personalen behöfver minskas, tages vid afskedandet hänsyn till yrkesskicklighet samt ålder i kondition, med förmånsrätt för den i dessa afseenden mest kvalificerade att få stanna.

Olycksfallsförsäkring.

§ 18.

Medhjälpare, lärlingar och hjälparbetare olycksfallsförsäkras, på principalens bekostnad, för minst 2,000 kronor.

Ersättning vid olycksfall utgår från 3:dje dagen.

Arbetslokaler.

§ 19.

Det åligger såväl medhjälpare som principal att tillse, det ordning och renlighet äro rådande inom arbetslokalerna, samt att dessa hållas ordentligt ventilerade.

Ansvar för arbete och material.

§ 20.

Medhjälpare är ansvarig för arbetets ordentliga utförande och för materialens vårdande samt är skyldig ersätta skada, som skett genom uppenbar vårdslöshet.

Undervisningsskyldighet.

§ 21.

Det är hvarje utlärd medhjälpares skyldighet att med intresse och efter bästa förmåga undervisa honom anförtrodd lärling i yrket.

Skiljedom.

§ 22.

Tvister angående tariffens tillämpning hänskjutas till en skiljenämnd, bestående af 2 principaler och 2 medhjälpare inom facket, hvilka tillsammans äga utse opartisk ordförande.

Skulle de fyra skiljemännen icke kunna ena sig i valet af ordförande, må förfaras, som i gällande lag om skiljemän är stadgadt.

Arbetsinställelse.

§ 23.

Under tariffens giltighetstid får icke lockout eller strejk, maskerad eller öppen,

anordnas, utan skall tvist afgöras genom skiljenämnden.

Det är båda organisationernas ovillkorliga skyldighet att böja sig för skiljenämndens utslag.

Hyresbidrag.

§ 24.

Från 1910 års ingång utbetalas, näst sista helgfria dagen i hvarje kvartal eller, då afflyttning sker efter stadgad uppsägningstid, vid afflyttningen, i form af hyresbidrag till utlärda medhjälpare 10 proc. af hvars och ens under kvartalet uppburna ordinarie veckolön. Lärlingar och hjälparbetare åtnjuta de två första åren inom yrket 5 proc. och därefter 10 proc. i hyresbidrag.

Tariffens omfattning.

§ 25.

De i denna tariff träffade bestämmelserna skola gälla inom hela Sverige.

Giltighetstid.

§ 26.

Denna tariff träder i kraft 1 januari 1908 och gäller i 4 år, d. v. s. till och med 31 december 1911, med sex månaders ömsesidig uppsägningstid.

Sker ej uppsägning, anses tariffens giltighetstid förlängd på ytterligare ett år åt gången, alltjämt med sex månaders förutgången uppsägningstid.

Uppsägning kan gälla enskild paragraf.

Förslag till ändringar skall öfverlämnas samtidigt med uppsägningen.

Rätt till uppsägning äga Grafiska reproduktionsanstalternas förening och Svenska typografförbundet.

Lärlingskontrakt.

Undertecknad... antag.... härmed i lära såsom ..... på en tid af ..... år, räknadt från och med den ..... till den ..... född den ..... som under sin lärotid erhåller följande aflöning.

fr. d. ... till d. ... kr. i veckan o. ... % lokaltillägg
» d. ... » d. ... » » » ... » »
» d. ... » d. ... » » » ... » »
» d. ... » d. ... » » » ... » »
» d. ... » d. ... » » » ... » »

allt i öfverensstämmelse med de af Grafiska reproduktionsanstalternas förening och Svenska typografförbundet antagna tarifferna. Skulle dessa tariffer under kontraktstiden komma att ändras, skola äfven ofvanstående aflöningar lämpas därefter.

Under villkor att .... genom flit och uppmärksamhet söker tillägna sig skicklighet i arbetets olika delar, både inom anstalten och därutom iakttager ett godt och värdigt uppförande samt punktligt iakttager den för anstalten bestämda arbetstiden, förbinda vi oss att meddela den bästa möjliga utbildning i yrket. Men skulle ofvan nämnda villkor icke nöjaktigt uppfyllas, må det bero på oss att afskeda den felande.

Kemigrafiska anstalter.

Stockholm den .....
.....

Med ofvanstående kontrakt förklarar jag mig nöjd.

Stockholm som ofvan.

.....
målsman.

Bevittnas:

....

Tillägg.

Till § 1. Retuschörer, hvilka uteslutande sysselsättas med randlinjedragning och retusch af metallplåtar samt uttäckning af negativ för enfärgsarbeten, aflönas enligt § 9.

— Bortovaro från arbetet på grund af fullgörandet af värneplikt eller till följd af sjukdom inräknas i de resp. arbetsåren.

Till § 2. Å anstalter, där arbete för dagliga tidningar så påfordrar, kan, efter framställning af vederbörande principal och medhjälpare, öfverenskommelse träffas genom organisationsstyrelserna om arbetstidens förläggande till annan del af dygnet, dock icke efter kl. 12 midnatt.

— Inom ramen af den fastställda arbetstiden bör förläggas en frukostrast af en half timme och en kafferast af en kvarts timme. Öfverenskommelse om tiden för förläggandet af dessa raster skall träffas å hvarje anstalt och finnas anslagen inom arbetslokalerna.

— Att arbetstiden skall till fullo utnyttjas och icke upptagas med andra göromål, såsom tidningsläsning, onödiga samtal e. d., anse kommitterade självklart.

Till § 5. Medhjälpare, som angifver förhinder, må icke förvägras befrielse från öfvertidsarbete.

Till § 6. Formulär till lärlingskontrakt, som ansluter sig till tariffens bestämmelser, finnes bifogadt i slutet af densamma.

Till § 7. På de anstalter, som vid tariffens ikraftträdande ha för många lärlingar, får ny lärling icke antagas, förrän antalet lärlingar sjunkit under det i paragrafen bestämda.

Till § 18. Därest flertalet af en personal därom anhåller hos vederbörande principal, skall försäkringen omfatta olycksfall äfven utom arbetet, dock med skyldighet för personalen att erlägga den härför nödiga tilläggspremien.

Kemigrafiska anstalter.

Till § 22. Instruktion för

Skiljenämnden.

§ 1. Skiljenämnden har till uppgift att afgöra alla sådana tvister, som uppstå angående tillämpningen af gällande tariff. Om till skiljenämndens afgörande hänskjutas frågor, som icke röra tariffens tillämpning, skola desamma af nämnden befordras till organisationsstyrelserna.

§ 2. Skiljenämnden består af fyra medlemmar och fyra suppleanter, af hvilka två med sina suppleanter utses af Grafiska reproduktionsanstalternas förening och två med sina suppleanter af Typografiska föreningens i Stockholm kemigrafiska sektion.

§ 3. Skiljenämnden är beslutmässig, om två medlemmar eller suppleanter från hvardera organisationen äro närvarande.

§ 4. Inom nämnden utse hvardera partens representanter en ordförande, hvilka växelvis föra ordet, utom då opartisk ordförande är närvarande, samt en sekreterare.

§ 5. Nämnden sammanträder, så ofta omständigheterna påfordra.

§ 6. Skrifvelser till skiljenämnden, som alltid skola insändas i 2 ex., adresseras af arbetsgifvare till Skiljenämnden, Grafiska reproduktionsanstalternas förening, Stockholm, af arbetstagare till Skiljenämnden, Svenska typografförbundet, Stockholm. Skrifvelser mottagas af endera sekreteraren, som inom tre dagar tillställer den andra sekreteraren det ena exemplaret.

Anser klagandepartens sekreterare, att skrifvelsen bör återremitteras, bifogas förslag härom. Anser svarandepartens sekreterare, att den bör återremitteras, väcker han omedelbart förslag härom hos klagandepartens sekreterare.

Äro båda ense om återremiss, verkställes sådan af klagandepartens sekreterare. Äro de icke ense, hänskjutes frågan till ordförandena för de båda organisationernas representanter, men om icke heller dessa kunna enas, föredrages ärendet vid nästa sammanträde.

Om återremiss icke skall ske, sändes afskrift af klagomålet till svaranden af denna parts sekreterare, och svar infordras inom 14 dagar i 2 ex., hvaraf det ena tillställes klagandepartens sekreterare. Inkommer icke svar inom de 14 dagarna, afgifver nämnden utslag i ärendet i vanlig ordning.

Protokollsförande sekreteraren utskrifver protokollet i 2 ex., hvaraf det ena tillställes den andra sekreteraren. Justering verkställes af båda parternas sekreterare och ordförande vid sammanträdet, hvarefter expedition verkställes senast inom åtta dagar efter sammanträdet på sådant sätt, att protokollsförande sekreteraren utskrifver utslag i två lika lydande ex. som underskrifvas, det till klaganden af den partens ordförande och sekreterare och det till svaranden af den partens ordförande och sekreterare. Utslag, som afkunnats vid sammanträden under den gemensamme ordföranden, underskrifves i två ex. af denne och 1 ex. af hvardera sekreteraren.

Till § 25. Det är båda organisationernas, Grafiska reproduktionsanstalternas förenings och Svenska typografförbundets, gemensamma skyldighet att verka för denna tariffs genomförande.

Till § 26. Vid tillfälle af tariffens uppsägning skola underhandlingarna om ny tariff påbörjas så tidigt, att de äro afslutade senast tre månader före utgången af gällande tariffs giltighetstid.

Stockholm den 11 november 1907.

N. N.
(Arbetsgifvareombud.)

N. N.
(Arbetareombud.)

Litografiska anstalter.

Aftal mellan Litografiska tryckeriägare i Stockholm och Internationella litografiska förbundet i Sverige

att gälla från och med den 1 febr. 1908 (dock i fråga om lokaltillägg f. o. m. 1 jan. 1908) till den 1 januari 1910 och därefter intill slutet af det år, under hvars första hälft det varder uppsagdt.

Emellan undertecknade, litografiska tryckeriägare i Stockholm, å ena, och Internationella litografiska förbundet i Sverige, å andra sidan, har slutits följande aftal:

Lärlingsbestämmelser.

§ 1.

För att yngling må antagas till tryckarlärling fordras, att han fyllt 16 år,

varit biträde vid press minst ett år samt visat godt uppförande och anlag för yrket.

§ 2.

Lärotiden är fyraårig. Lärling åtnjuter i *veckolön* första året minst 8 kronor, andra året minst 10 kronor, tredje året minst 13 kronor och fjärde året minst 16 kronor, samt i *lokaltillägg* de två första läroåren 5 % och de två sista åren 10 % af veckolönen.

Därest till lärling antages yngling, som fyllt 19 år och varit biträde vid press minst tre år, blir lärotiden endast tvåårig. Dylik lärling åtnjuter i *veckolön* under första läroåret 16 kronor och under andra läroåret 20 kronor, samt i *lokaltillägg* under båda åren 10 % af veckolönen.

Om biträde, som antages till lärling, redan åtnjuter högre aflöning, än enligt ofvanstående bestämmelser skulle honom tillkomma, må nedsättning i denna hans aflöning ej ske.

§ 3.

Inom hvarje officin må, för hvarje speciell yrkesgren särskildt, ej antagas flera lärlingar i förhållande till antalet utlärda arbetare, än att

på	1— 2	utlärda tryckare	kommer	1	lärling
»	3— 6	»	» komma	2	lärlingar
»	7—10	»	»	3	»
»	11—15	»	»	4	»

Undantag härifrån må dock medgifvas, då tillgång på utlärda tryckare inom vederbörande yrkesgren ej finnes.

Arbetslön.

§ 4.

Efter tilländagången lärotid anses tryckarlärling som utlärd tryckare samt åtnjuter såsom sådan i *veckolön* första året minst 22 kronor, andra året minst 24 kronor samt från och med tredje året minst 26 kronor. Sistnämnda belopp utgör därefter minimiaflöning, äfven vid styckarbete.

Härutöfver tillkommer utlärd tryckare *lokaltillägg* med 15 % å all hans arbetsförtjänst.

Vid bronsering af upplagor (ej proftryck) utgår till tryckaren (ej biträden) en förhöjning af 7 öre för påbörjad eller hel timme, dock minst 20 öre.

Maskintryckare kan ej åläggas att med ansvar sköta mer än en press; vare dock skyldig att, då annan sådan tryckare af sjukdom eller annan orsak är frånvarande, biträda vid dennes press mot half minimilön.

§ 5.

Stenslipare, som fyllt 21 år och varit som sådan anställd minst ett år, åtnjuter en minimilön af 22 kronor för vecka och därtill lokaltillägg med 15 % å all sin arbetsförtjänst.

Litografiska anstalter.

Arbetstid.

§ 6.

Arbetstiden, som förlägges mellan kl. 7 f. m. och kl. 7 e. m., utgör 54 timmar, vid genomgående arbetstid 52 ½ timmar.

Indelningen af arbetstiden bestämmes af arbetsgifvaren efter öfverläggning med personalen. Ändring i dylik indelning bör tillkännagifvas minst 3 dagar förut.

Midsommar- och julafton afslutas arbetet senast kl. 2 e. m., och bör arbetet den 1 maj så ordnas, att det kan afslutas senast kl. 1 e. m.

Afdrag göres ej för helgdagar, men väl för ledigheten den 1 maj.

Öfvertidsarbete.

§ 7.

Öfvertidsarbete, då sådant af vederbörande påkallas, betalas med 33 ⅓ % förhöjning för de två första timmarna efter den ordinarie arbetstiden, med 50 % förhöjning för tiden därefter intill kl. 12 på natten äfvensom för de första fem timmarna å söndag, samt i öfriga fall med 100 % förhöjning.

Vid öfvertidsarbete om minst 1 ½, men ej 3 timmar, är personalen berättigad till 15 minuters måltidspaus, vid 3 timmars öfvertidsarbete eller mera till en halftimmes dylik paus. För dessa pauser utgår ej ersättning.

Aflöningsdag.

§ 8.

Lokaltillägg utbetalas sista aflöningsdagen i hvarje kvartal eller, om arbetare afflyttar under kvartal, vid afflyttningen.

All annan aflöning utbetalas veckovis, vid arbetets slut på fredagen eller, om sådant öfverenskommes, på lördagen. Inträffar sådan aflöningsdag å helgdag, sker aflöningen samma tid dagen förut.

Lägre lön än minimilön.

§ 9.

Arbetare, som genom sjuklighet eller ålderdom är mindre arbetsduglig, kan, efter därom träffad särskild öfverenskommelse, arbeta mot en lägre aflöning än den i detta aftal fastställda.

Uppsägningstid.

§ 10.

Å ömse sidor skall åtnjutas uppsägningstid af minst fjorton dagar från aflöningsdag räknadt, såvida ej annan öfverenskommelse träffas.

Litografiska anstalter.

Arbetare, som afflyttar utan iakttagande af stadgad eller öfverenskommen uppsägningstid, är förlustig innestående lokaltillägg.

Försummad arbetstid.

§ 11.

Försummad arbetstid (vid på förhand anmäldt förhinder eller sjukdom) berättigar arbetsgifvaren till afdrag, efter ordinarie timlön, å ersättningen till veckolönsarbetare. Utan giltig orsak försummad arbetstid berättigar därjämte till afdrag för såväl veckolöns- som beräkningsarbetare, af 33 1/3 % af den ordinarie timlönen eller medelförtjänsten för timme.

Semester.

§ 12.

Lärling med fyraårig lärotid äger under lärotiden en gång, nämligen under tredje läroåret, på ansökan erhålla semester under tillhopa högst fyra arbetsdagar med bibehållen aflöning; dock att sådan semesterrätt ej tillkommer den, hvilken under nämnda eller något föregående läroår varit inkallad till fullgörande af värnpliktsöfning.

Den, som erhåller anställning såsom utlärd arbetare å officin, äger, därest han så länge där kvarstår, att från och med tredje kalenderåret näst efter det, hvarunder dylik anställning vunnits, på ansökan komma i åtnjutande af semester antingen årligen under tillhopa högst sex arbetsdagar eller, därest han hellre sådant önskar, hvartannat år under tillhopa högst tio arbetsdagar.

För att bereda de utlärda arbetare, som sålunda förvärfvat semesterrätt, möjlighet att däraf begagna sig, äger semesterberättigad utlärd arbetare att, oberoende däraf huruvida han uttager semesterledigheten eller ej, af arbetsgifvaren årligen bekomma under hvarje af första och andra åren med semesterrätt *en* procent af sin totala arbetsinkomst å platsen under nästföregående år, samt för hvarje år från och med tredje året med semesterrätt *en och en half* procent af dylik inkomst under nästföregående år. Utlärd arbetare, som efter förvärfvad semesterrätt flyttar till annan officin, äger från och med andra kalenderåret näst efter det, hvarunder han anställts å den nya officinen, därstädes komma i åtnjutande af semester med rätt att för bekommande af det högre semesterbidraget tillgodoräkna sig det eller de kalenderår i föregående anställning, hvarunder han varit beberättigad till semester.

Fördelningen af begärda semesterledigheter göres af arbetsgifvaren med hänsyn till arbetsförhållandena. I den mån dessa förhållanden det medgifva, bör semester beredas under den blidare årstiden.

Finnes beviljandet af begärd semester hindra arbetets behöriga fortgång, må kunna fordras, att semesterledig arbetares göromål varda i behöflig mån besörjda genom af honom ställd, antaglig vikarie, som härför erhåller ordinarie lön eller, i fall som sägs i § 4, där stadgad godtgörelse.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 13.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet samt antager och afskedar arbetare utan fackförenings ingripande.

Arbetsgifvare får icke afskeda arbetare endast af det skäl, att denne tillhör någon viss förening.

A andra sidan får icke arbetare lämna arbetet endast af det skäl, att arbetsgifvare använder arbetare, som icke tillhör viss förening.

Öfvergångsbestämmelse.

§ 14.

Antagandet af detta aftal får ej föranleda nedsättning i nu utgående aflöningar och förmåner, ej heller ökning af arbetstid, där denna nu någonstädes är kortare, än detta aftal stadgar.

Rengöring.

§ 15.

Rengöring af arbetslokalerna skall ske minst 2 ggr om året samt städning hvarje dag efter arbetstidens slut.

Anslående af tariff.

§ 16.

Gällande tariff skall finnas uppsatt i hvarje arbetslokal.

Skiljedom.

§ 17.

Så länge detta aftal gäller, får icke emellan de däraf bundna arbetsgifvare och arbetare strejk, lockout eller blockad, vare sig maskerad eller öppen, äga rum.

Alla de meningsskiljaktigheter, som, medan detta aftal är gällande, kunna uppstå mellan kontrahenterna eller enskilda arbetsgifvare och arbetare, skola afgöras af en skiljenämnd, som, omedelbart efter detta aftals undertecknande tillsättes och består af två medlemmar, utsedda af de i aftalet deltagande arbetsgifvarna, och två medlemmar, utsedda af Internationella litografiska förbundets stockholmsafdelning. Inom denna skiljenämnd, hvars med-

lemmar utses för kalenderår, afgöras frågorna med enkel majoritet. Ställa sig i någon fråga två röster mot två, utses för frågans afgörande en femte skiljeman, antingen med enkel majoritet af nyssnämnda fyra skiljemän eller, om vid sådant val två röster stå mot två, af statens förlikningsman i första distriktet. Inom den sålunda kompletterade skiljenämnden gäller enkel majoritet eller, om de fyra af kontrahenterna utsedda skiljemännen stå emot hvarandra och femte skiljemannen finner sig icke kunna helt biträda någondera sidans yrkande, den mening, som han omfattar.

Skiljenämndens utslag skola lända till ovillkorlig efterrättelse.

Vill endera af kontrahenterna eller enskild arbetsgifvare eller arbetare, som af aftalet är bunden, påkalla skiljedom, göre därom skriftlig framställning hos skiljemännen från samma sida. Sådan framställning remitteras genast till skiljemännen från motsidan för infordrande från vederbörande motpart af förklaring. Dylik förklaring skall afgifvas inom åtta dagar och skiljenämnden sammanträda för frågans pröfning sist inom fjorton dagar från det framställningen om skiljedom inkom.

I tvist, som till skiljenämnden hänskjutits, äga de tvistande parterna själfva eller genom ombud inför skiljenämnden utföra sin talan, likasom ock parterna, därest skiljenämnden påkallar deras hörande i ett eller annat afseende, äro skyldiga att inställa sig och lämna äskade upplysningar. *Litografiska anstalter.*

Skulle under tiden för detta aftals giltighet å arbetsgifvarsidan bildas en förening för hufvudstaden eller en landsförening med afdelning i hufvudstaden, skall detta aftal vara bindande och tillämpligt jämväl för nämnda förening eller afdelning, samt denna förening eller afdelning företräda dem af här undertecknade arbetsgifvare, som ansluta sig till densamma.

Giltighetstid.

§ 18.

Detta aftal gäller till den 1 januari 1910 och därefter till slutet af det år, under hvars förra hälft det varder uppsagdt.

Rätt till uppsägning äga å tryckeriägarnas sida de tryckeriägare samfäldt, som undertecknat denna tariff, eller deras organisation, och å arbetarnas sida Internationella litografiska förbundet.

Sker uppsägning, skall förslag till ny tariff samtidigt öfverlämnas.

N. N.
(Tio arbetsgifvare.)

För *Internationella litografiska förbundet.*

XI. Malmförädlingsindustri.

Öfverenskommelse mellan Järnbruksförbundet och vederbörande fackförbund angående arbets- och lönevillkor för i järnverkens olika afdelningar anställda arbetare.[1] *Järnbruk.*

Minimilöner.

§ 1.

Mom. 1. Yrkesarbetare — hvartill räknas arbetare inom sådan verksamhet, som kräfver yrkesskicklighet (t. ex. verkstadsarbetare, gjutare, träarbetare, murare, elektriker, maskinister) — hvilka fyllt 24 år och arbetat minst 7 år i yrket, erhålla pr arbetstimme en minimilön af 34 öre.

Mom. 2. De i mom. 1 omnämnda arbetare, som fyllt 21 år och arbetat minst 4 år i yrket, erhålla per arbetstimme en minimilön af 30 öre.

Mom. 3. Grofarbetare — hvartill räknas arbetare inom sådan verksamhet, som icke erfordrar yrkesskicklighet (t. ex. handtlangare och gjutgodsrensare samt vanliga smörjare, kranskötare och ugnskötare) — äfvensom sådana i yrkesarbeten sysselsatta arbetare, hvilka icke arbetat 4 år i yrket, erhålla, sedan de uppnått 21 års ålder, per arbetstimme en minimilön af 27 öre.

Mom. 4. Tonlöns- och ackordsarbetare erhålla, då de i sin vanliga sysselsätt-

[1] Öfverenskommelsen, som utarbetats af ombud för vederbörande organisationer, har ej ännu (maj 1908) af dessa underskrifvits, men torde inom den närmaste framtiden blifva antagen i här meddelad form.

Järnbruk. ning arbeta per timme, minimilön enligt följande bestämmelser:

grupp I: arbetare inom denna grupp — till hvilken må räknas ställare, vällare, järnsynare, lancashiresmeder, martinsmältare, räckarmästare och ånghammareförmän samt i öfrigt alla sådana arbetare, som leda eller ansvara för arbetet — erhålla per arbetstimme 32 öre;

grupp II: arbetare inom denna grupp — till hvilken må räknas valsare, värmare, smeder vid ånghammare, hyttdrängar samt kunniga martinarbetare och i öfrigt sådana arbetare, som äro med de här nämnda jämförliga — erhålla per arbetstimme 28 öre;

grupp III: öfriga arbetare och handtlangare, som uppnått 21 års ålder, erhålla per arbetstimme 25 öre.

Mom. 5. Tonlöns- och ackordsarbetare erhålla, då de utom sin vanliga sysselsättning arbeta per timme, minimilön i enlighet med bestämmelserna i mom. 3.

Mom. 6. Fast anställd hjälpsmed skall erhålla viss bestämd extra månadslön.

Mom. 7. Allt efter skicklighet och flit efhåller arbetare högre lön, och skola dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i yrket, åtnjuta högre lön än minimilönen.

Mom. 8. Bestämmelserna om minimilön gälla vid öfvergången ej för arbetare, som därvid uppnått 50 års ålder och ej inneha så stor timpenning, som minimilönsbestämmelserna angifva, och kunna undantag från nämnda bestämmelser jämväl äga rum i fråga om arbetare, då de uppnå 60 års ålder eller hvilkas arbetsförmåga på grund af sjukdom eller vanförhet är eller blifver nedsatt.

Mom. 9. Bestämmelserna i detta aftal om minimilöner få ej föranleda eller tagas till förevändning för nedsättning i nuvarande timlöner.

Ackordsbestämmelser.

§ 2.

Mom. 1. Vid hvarje särskildt bruk skola för olika arbeten upprättas ackordsprislistor, hvilka skola gälla till ömsesidig efterrättelse och för samma tid som denna öfverenskommelse.

Mom. 2. Införes af arbetsgifvaren ny arbetsmetod eller förbättrade arbetsmaskiner eller ugnar, må ändring af ackordet genom underhandling ske jämväl under aftalets giltighetstid.

Mom. 3. Ackordsarbete må i öfrigt utföras i alla de fall, där så ske kan, hvarvid för allt ackordsarbete, som icke blifvit bestämdt genom fasta ackordsprislistor, öfverenskommelse om priset träffas genom fri förhandling i hvarje fall mellan arbetsgifvaren och dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordsarbetet erbjudes; och skall uppgörelse därom ske före arbetets påbörjande.

Mom. 4. Vid verket skola anteckningar föras öfver utom ackordsprislistorna utförda ackord med tydligt angifvande af arbetets art och pris. Arbetare, som erbjudes ackordsarbete, äger vid uppkommen meningsskiljaktighet om ett förut utfördt ackordsarbete af samma beskaffenhet, rätt att, när han det begär, från omförmälda anteckningar därom få kännedom.

Öfver sådana ackord, som uppenbart äro betydelselösa för bestämmande af efterföljande ackord, behöfva dock ej anteckningar föras.

Mom. 5. Af gemensamhetsackord erhåller arbetaren, där ej för visst fall annorlunda öfverenskommes, del i förhållande till sin timpenning och det antal arbetstimmar, han deltagit i ackordet. Vid tonlönsarbete erhåller hvarje arbetare, ehvad han är ordinarie eller extra, del af tonlönen efter den beräkningsgrund, som är för ifrågavarande arbetsplats bestämd.

Mom. 6. Ackord, som uppgöras enligt mom. 2 och 3, skola, om vidkommande arbetare därom enas med arbetsgifvaren, i ackordsprislistan införas och blifva då gällande på samma sätt och till samma tid som öfriga i prislistan fastställda ackord.

Vid allt ackordsarbete, som icke upptagits i ackordsprislistorna, är arbetarens timlön garanterad.

Arbetstid och öfvertidsersättning.

§ 3.

Mom. 1. För icke skiftgående arbetare utgör den ordinarie arbetstiden, oberäknadt måltidsraster, 10 timmar per dag med undantag för lördag och dag före helgdag, då den är 8 timmar.

Mom. 2. För skiftgående arbetare beräknas den ordinarie arbetstiden sålunda:

a) för arbetare, sysselsatta i valsverk och smedjor samt i de öfriga verk, som icke här nedan under b) och c) omnämnas, räknas såsom ordinarie arbetstid hela veckan med 38 timmars stillestånd för sön- och helgdagshvila; dock skall uppeldning af ugnar vara verkställd före den ordinarie arbetstidens början.

Då vid stark köld isning uppstår, är personalen skyldig att utan extra aflöning börja arbetet kl. 8 söndags- eller helgdagseftermiddag eller ock fortsätta arbetet motsvarande tid dag före sön- eller helgdag.

Äro arbetare vid här ifrågavarande verk indelade i tre skiftlag, må tiden för söndagsstilleståndet begränsas till 12 timmar.

b) För arbetare, sysselsatta i martinverk och vid ugnar, hörande till manufakturverk, räknas såsom ordinarie arbetstid hela veckan med 24 timmars stillestånd för sön- och helgdagshvila, och skola ugnarna före den ordinarie arbetstidens början vara uppeldade och chargerfärdiga. Arbetstiden för martinarbetare får dock ej utsträckas till mer än 12 timmar per dygn.

c) För arbetare, sysselsatta vid hyttor och bessemerverk, äfvensom för elektriker och maskinister samt deras hjälpare räknas såsom ordinarie arbetstid hela veckan, dock att för sön- och helgdagsarbete betalas ett tillägg af 50 % å timpenningen utom för midsommardagen samt för påsk-, pingst- och juldagarna med tillhörande annandagar, då, om arbetet är i gång, 100 % tillägg betalas, allt för hvarje arbetsdygn om 24 timmar.

Förändring från tvåskift till treskift bör äga rum, där så kan ske utan anställning af flere arbetare och utan minskning af produktionen.

Mom. 3. Där arbetstiden för icke skiftgående arbetare nu är kortare än 58 timmar i veckan, får densamma ej förlängas, och ej heller må för arbetare indelade i 2 skift inskränkning i söndagsstillståndet ske, där detsamma nu är längre än i mom. 2 a) och b) här ofvan sägs.

§ 4.

Mom. 1. När så erfordras, är arbetaren skyldig att mot den ersättning, hvarom i mom. 3 här nedan förmäles, å öfvertid medverka vid reparationer och annat arbete, som ej utan olägenhet kan uppskjutas.

I den sålunda stadgade skyldigheten att arbeta å öfvertid inbegripes:

a) för arbetare, hvarom i § 3 mom. 2 a) förmäles, skyldighet att vid synnerlig brådska antingen börja arbetet klockan 8 söndags- eller helgdagseftermiddag eller ock fortsätta arbetet motsvarande tid dag före sön- eller helgdag;

b) för de i § 3 mom. 2 b) nämnda arbetare skyldighet att *dels* fortsätta påbörjad torkeldning oafsedt inträffande af sön- eller helgdag, *dels* hålla martinugnarna i gång vid enkel helgdag, som infaller från och med måndag till och med lördag, samt sista söndag före större reparation äfvensom första söndag efter en dylik sedan igångsättning skett, *dels ock* vid synnerlig brådska högst 12 gånger årligen hålla hvarje martinugn i drift äfven under söndagsdygn.

Så vidt möjligt är bör arbete, hvarom i punkterna a) och b) här ofvan förmäles, icke förekomma under månaderna juni—augusti.

Mom. 2. Öfvertidsarbete får icke användas i sådan utsträckning, att arbetaren öfveranstränges. *Järnbruk.*

Mom. 3. Vid af arbetsgifvaren påbjudet öfvertidsarbete betalas utöfver den ordinarie timpenningen eller utöfver det fastställda ackords- eller tonlönsbeloppet ett öfvertidstillägg, beräknadt till 50 % af den ordinarie timpenningen. För midsommardagen samt för påsk-, pingst- och juldagarna med tillhörande annandagar betalas, då arbetet är i gång, 100 % tillägg. Där öfvertidsersättning hittills utgått med högre procent än den nu nämnda, får nedsättning däri ej ske.

Mom. 4. För regelbundet återkommande öfvertidsarbete, såsom uppeldning af vällugnar och dylikt, fastställes i ackordsprislistan särskildt, öfvertidstillägget innefattande ackordspris, som dock skall skiljas från gemensamhetsackordet.

För tillfälliga ackordsarbeten, som icke äro upptagna i ackordsprislistan, kan likaledes uppgörelse om pris träffas med särskild hänsyn till att arbetet helt eller delvis är att utföra å öfvertid, och betalas icke heller i detta fall särskildt öfvertidstillägg.

Arbete å annan ort.

§ 5.

Mom. 1. Under resor för verkets räkning erhåller arbetaren dels resebiljett eller ersättning för sådan, dels dagtraktamente med minst 2 kronor samt vanlig timpenning såsom för ordinarie arbetstid (äfven för sön- och helgdagar), dock utan tillägg för öfvertid.

Mom. 2. Vid arbete å annan ort än där verket är beläget — hvarest arbetare måste öfvernatta — erhåller arbetaren utom den vanliga timlönen fritt logi och vivre, båda af tillfredsställande beskaffenhet, eller ock ersättning därför med minst 2 kronor per dag.

Mom. 3. När arbete för verket å annan ort förekommer i sådan utsträckning, att verket där anställer arbetare, utgår icke till dessa arbetare sådant extra tillägg, hvarom i föregående mom. förmäles.

Sjukvård och olycksfallsersättning.

§ 6.

Alla arbetare och deras hemmavarande familjemedlemmar erhålla vid sjukdomsfall fri läkarevård. Såvidt möjligt är skall dock anmälan om sjukdomsfallet ske å bruksläkarens mottagningstid.

Vid olycksfall i arbetet erhåller den skadade fri medicin och fri sjukvård å för ortens behof afsedd sjukvårdsinrättning, i fall sådan vård af läkaren föreskrifves.

Järnbruk.

§ 7.

Vid olycksfall i arbetet ansvarar arbetsgifvaren — utöfver hvad nu gällande lag föreskrifver — för utbetalande af ersättning till den skadade af en krona per dag jämväl från och med den fjärde till och med den sextionde dagen af den tid, som den skadade är oförmögen till arbete.

I de fall, där arbetsgifvaren försäkrar sina arbetare, åtager sig arbetsgifvaren jämväl, där arbetarne så önska, att på deras egen bekostnad ombesörja försäkring af arbetarne mot olycksfall utom arbetet.

Har olycksfall medfört minskning af arbetsförmågan, skall, där arbetsgifvaren eller arbetaren så fordrar, utlåtande inhämtas från Riksförsäkringsanstalten öfver i hvad mån kroppsskadan åstadkommit för framtiden bestående förlust eller minskning af arbetsförmågan.

Förmåner af bostad m. m.

§ 8.

De i detta aftal bestämda minimilöner äro satta under förutsättning att förmåner af fri bostad, vedbrand, hyresbidrag, potatisland och dylikt icke åtnjutas af arbetarne.

Vid borttagande af förmåner skall en rättvis reglering ske af timlöner och ackordspris, så att arbetare, hvilken hittills åtnjutit sådana förmåner, erhåller ett desamma fullt motsvarande tillägg i timlön och ackordspris.

Värdet af ifrågavarande förmåner skall, för den tid aftalet gäller, bestämmas af en nämnd, i hvilken arbetsgifvaren och arbetarne utse ömsesidigt två medlemmar och dessa fyra den femte. Kan enighet ej vinnas vid valet af femte man, skall denne utses af statens förlikningsman inom det distrikt, där arbetsplatsen är belägen.

Allmänna bestämmelser.

§ 9.

Arbetaren skall iakttaga ett godt uppförande samt, i hvad på honom beror, medverka till allmänt främjande bland arbetspersonalen af ordning och skick.

Från befälets sida skall arbetaren röna ett humant bemötande.

§ 10.

Arbetaren skall å bestämd tid infinna sig vid sitt arbete samt med villighet och flit fullgöra sina åligganden och därvid noggrant efterfölja de föreskrifter, som af arbetsbefälet meddelas.

Vid omställningar i valsverken skola samtliga arbetare, såväl äldre som yngre vara behjälpliga, därest ej annorlunda bestämmes af vederbörande arbetsbefäl.

Utan permission eller giltigt förfall får arbetaren icke uteblifva från arbetet, och har han att i händelse af giltig orsak till uteblifvande ofördröjligen underrätta vederbörande förman om förfallet. Vid sjukdomsförfall är arbetaren, om så af befälet påfordras, skyldig att låta undersöka sig af läkare eller sjuksköterska för att med intyg från någon af dessa styrka sin uppgift.

Arbetaren må icke förrän vid arbetstidens slut onödigtvis aflägsna sig från arbetet, och må ej genom obehöfliga samtal störa andra i deras arbete och ej heller själf sysselsätta sig med annat än sitt arbete.

Arbetare äga ej utan arbetsgifvarens medgifvande afhålla möten inom arbetsområdet, ej heller må på arbetsplatsen under pågående arbete bedrifvas agitation af något slag.

Där tidregistreringsapparater finnas anbragta, är arbetaren skyldig att själf registrera arbetstiden.

§ 11.

Arbetare, som så önska och därom göra anmälan till förmannen minst två dagar förut, erhålla, i den mån förhållandena det medgifva, ledighet för deltagande i politiska val och viktigare kommunala stämmor.

§ 12.

Arbetsgifvarens tillhörigheter skola väl vårdas och med aktsamhet handhafvas, vid äfventyr att arbetaren varder ersättningsskyldig för den skada, som uppsåtligen eller genom hans vårdslöshet åstadkommes.

§ 13.

Arbetaren skall omsorgsfullt iakttaga de föreskrifter, som i ordningens intresse eller till undvikande af olycksfall blifvit meddelade samt genom anslag eller annorledes arbetarne delgifna, och må vidtagna skyddsanordningar icke rubbas.

§ 14.

Ordinarie likvid utbetalas en gång i hvarje månad. Emellan de ordinarie likviderna skola dock arbetarne å en viss af förvaltningen bestämd dag utbekomma förskott motsvarande efter uppskattning arbetarens innestående tillgodohafvande dock högst halfva månadsförtjänsten.

Aflöningen skall åtföljas af nota öfver förtjänsten, äfven upptagande afdrag af i en eller annan form erhållna förskott.

Hvad nu är föreskrifvet utgör icke hinder för att aflöningen i stället må utgå i form af vecko- eller fjortondagarslikvid.

§ 15.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt. Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 16.

Såsom kränkning af föreningsrätten får icke anses arbetsgifvares fordran, att förmän, räknadt dock till högst 2 % af det sammanlagda antalet arbetare vid hela verket, ej må tillhöra arbetarnes fackorganisation.

Medlem af fackorganisationen, som erhåller förmansanställning, äger dock att kvarstå i sin organisation minst tre månader efter anställandet.

§ 17.

Uppstår rörande tolkningen eller tillämpningen af gällande aftal eller af annan anledning tvist mellan parterna, må sådan tvist under inga omständigheter föranleda till omedelbar arbetsinställelse från någondera sidan, utan skall därom förhandlas, först mellan parterna själfva och därefter, om enighet ej uppnås, mellan arbetsgifvarens organisation och vederbörande fackförbunds styrelse.

§ 18.

Som brott mot gällande aftal må — där bestämmelserna i § 17 för där afsedda fall iakttagits — icke anses vare sig af arbetsgifvaren företagen lockout, som i föreskrifven ordning beslutats af vederbörande arbetsgifvareorganisation, eller af arbetarne företagen strejk eller blockad, som sker efter medgifvande af vederbörande fackförbunds styrelse. Sådan lockout, strejk eller blockad får dock ej ske för att framkalla ändring i eller tillägg till gällande aftal eller förbindas med yrkande om sådan ändring eller tillägg.

§ 19.

Detta aftal skall gälla till utgången af år 1909 och därefter, såvidt detsamma icke uppsagts före den 1 oktober nämnda år, för ett år i sänder med ömsesidig rätt att tre månader före hvarje kalenderårs slut uppsäga aftalet till upphörande.

Öfverenskommelse mellan Järnbruksförbundet och vederbörande fackförbund angående arbets- och lönevillkor för de vid grufvorna anställde arbetarne.[1]

Minimilöner.

§ 1.

Mom. 1. Vid arbete mot timlön skola följande belopp gälla såsom minimilöner för nedannämnda slag af vanliga, på sitt område dugliga arbetare, nämligen:

A) Grufarbetare:
   1) vid arbete under jord 36 öre;
   2) vid arbete i dagbrott 32 öre;

B) Grufbyggare, som fyllt 21 år:
   1) vid arbete under jord 37 öre;
   2) vid arbete i dagbrott 33 öre;

C) Diverse yrkesarbetare (snickare, smeder, verkstadsarbetare m. fl.), som fyllt 21 år, 30 öre;

D) Grofarbetare, som fyllt 21 år, 27 öre;

Mom. 2. Grufarbetare och grufbyggare, som af en eller annan orsak anvisas vanligt ofvanjordsarbete, erhålla i minimilön per timme, grufarbetare 27 öre och grufbyggare 30 öre.

Mom. 3. Allt efter skicklighet och flit erhåller arbetare högre lön, och skola dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i yrket, åtnjuta högre lön än minimilönen. Därjämte skall vid betalning af högre timpenning än minimilönen särskildt afseende fästas vid, huruvida arbete i schakt och stigorter är förenadt med större fara.

Mom. 4. Bestämmelserna om minimilön gälla vid öfvergången ej för arbetare, som därvid uppnått 50 års ålder och ej inneha så stor timpenning, som minimilönsbestämmelserna angifva, och kunna undantag från nämnda bestämmelser jämväl äga

[1] Se s. 263, noten. Då öfverenskommelsen tillkommit under detta arbetes tryckning, har den ej kunnat införas under Grufdrift.

Järngrufvor.

rum i fråga om arbetare, då de uppnå 60 års ålder, eller hvilkas arbetsförmåga på grund af sjukdom eller vanförhet är eller blifver nedsatt.

Mom. 5. Bestämmelserna i detta aftal om minimilöner få ej föranleda eller tagas till förevändning för nedsättning i nuvarande timlöner.

Ackordsbestämmelser.

§ 2.

Mom. 1. För allt det arbete, som kan utföras på ackord, bör sådant lämnas.

Mom. 2. Vid hvarje gruffält skola för olika arbeten upprättas normerande prislistor att tillämpas under den tid aftalet är gällande. Därest nu oförutsedda eller eljest framdeles påkommande omständigheter bevisligen verkat till större ojämnhet i lönerna eller till skada för arbetsgifvare eller arbetare, kan på framställning af den lidande parten reglering af ackord ske. I sammanhang med införande af ny arbetsmetod eller af förbättrade arbetsmaskiner eller anordningar i öfrigt må ock reglering ske af de ackord, som af förändringen beröras.

Mom. 3. Ackord, som icke blifvit genom i föregående moment omnämnda prislistor fastställda, skola af arbetsgifvaren så bestämmas och regleras, att de för fullgoda arbetare i genomsnitt motsvara de i prislistan fastslagna, närmast jämförliga ackord.

Arbetstid och öfvertidsersättning m. m.

§ 3.

Mom. 1. Den ordinarie arbetstiden under jord bestämmes för allt arbete till åtta timmar per dag.

Mom. 2. Den ordinarie arbetstiden i dagbrott bestämmes för borrare, lastare och med dem jämställda till åtta timmar per dag samt för grufbyggare och extra arbetare till nio timmar per dag.

Mom. 3. Den ordinarie arbetstiden i andra fall bestämmes, där ej för särskildt slag af arbete eller på grund af ortsförhållanden annorlunda öfverenskommes, till tio timmar per dag; dock att arbetstiden under den mörkare årstiden, där ej arbetet genom konstgjord belysning ändock möjliggöres, begränsas sålunda: under senare hälften af oktober samt under november och februari till nio timmar samt under december och januari till åtta timmar per dag.

Där arbetstiden vid i detta mom. afsedt arbete nu är kortare än här ofvan stadgats, får förlängning af densamma ej ske.

Mom. 4. Å dag före sön- eller helgdag utgör den ordinarie arbetstiden för samtliga arbetare under hvarje del af året åtta timmar.

Mom. 5. I den ordinarie arbetstiden må icke inbegripas tid för måltidsraster, och skall härjämte arbetstiden räknas från det arbetaren infunnit sig å sin arbetsplats, till dess han slutar arbetet därstädes; dock att vid grufvor under jord tiden för upp- och nedfart inberäknas i den ordinarie arbetstiden.

§ 4.

Mom. 1. När så erfordras, är arbetaren skyldig att mot den ersättning, hvarom i mom. 3 här nedan förmäles, å öfvertid medverka vid reparationer och annat arbete, som ej utan olägenhet kan uppskjutas.

Mom. 2. Öfvertidsarbete får icke användas i sådan utsträckning att arbetaren öfveransträngs.

Mom. 3. Vid af arbetsgifvaren påbjudet öfvertidsarbete betalas utöfver den ordinarie timpenningen eller utöfver det fastställda ackordsbeloppet ett öfvertidstillägg, beräknadt till 50 % af den ordinarie timpenningen. För midsommardagen samt för påsk-, pingst- och juldagarna med tillhörande annandagar betalas, då arbetet är i gång, 100 % tillägg. Där öfvertidsersättning hittills utgått med högre procent än den nu nämnda, får nedsättning däri ej ske.

Mom. 4. Är tillfälligt ackord fastställdt med hänsyn därtill, att arbetet helt eller delvis är att utföra å öfvertid, betalas intet särskildt öfvertidstillägg.

Mom. 5. Med afseende å arbetstid och aflöning för maskinister, spelstyrare och pumpvaktare äfvensom för arbetare vid anrikningsverken skola särskilda aftal gälla.

§ 5.

Då på grund af maskinskada, rubbning i kraftledning, vagnsbrist eller annan orsak afbrott i arbetet äger rum under längre tid än en half timme, må, då annat arbete icke anvisats, men tillsägelse meddelats arbetaren att afvakta hindrets upphörande, ersättning för sådan väntetid utgå efter beräkning af den ordinarie timpenningen. Tillkännagifves vid skiftets början, att arbetet inställes, utbetalas likväl lön för en timme.

Sjukvård och olycksfallsersättning.

§ 6.

Alla arbetare och deras hemmavarande familjemedlemmar erhålla vid sjukdomsfall fri läkarevård. Såvidt möjligt är skall

dock anmälan om sjukdomsfallet ske å grufläkarens mottagningstid.

Vid olycksfall i arbetet erhåller den skadade fri medicin och fri sjukvård å för ortens behof afsedd sjukvårdsinrättning, ifall sådan vård af läkaren föreskrifves.

Hvad här är föreskrifvet utgör ej hinder för att vid särskilda grufvor annan öfverenskommelse angående läkare- och sjukvård och sättet för dess utgående träffas mellan vederbörande arbetsgifvare och arbetare.

§ 7.

Vid olycksfall i arbetet ansvarar arbetsgifvaren — utöfver hvad nu gällande lag föreskrifver — för utbetalande af ersättning till den skadade af en krona per dag jämväl från och med den fjärde till och med den sextionde dagen af den tid, som den skadade är oförmögen till arbete.

I de fall, där arbetsgifvaren försäkrar sina arbetare, åtager sig arbetsgifvaren jämväl, där arbetarne så önska, att på deras egen bekostnad ombesörja försäkring af arbetarne mot olycksfall utom arbetet.

Har olycksfall medfört minskning af arbetsförmågan, skall, där arbetsgifvaren eller arbetaren så fordrar, utlåtande inhämtas från Riksförsäkringsanstalten öfver i hvad mån kroppsskadan åstadkommit för framtiden bestående förlust eller minskning af arbetsförmågan.

Förmåner af bostad m. m.

§ 8.

De i detta aftal bestämda minimilöner äro satta under förutsättning att förmåner af fri bostad, vedbrand, hyresbidrag, potatisland och dylikt icke åtnjutas af arbetarne.

Vid borttagande af förmåner skall en rättvis reglering ske af timlöner och ackordspris, så att arbetare, hvilken hittills åtnjutit sådana förmåner, erhåller ett desamma fullt motsvarande tillägg i timlön och ackordspris.

Värdet af ifrågavarande förmåner skall, för den tid aftalet gäller, bestämmas af en nämnd, i hvilken arbetsgifvaren och arbetarne utse ömsesidigt två medlemmar och dessa fyra den femte. Kan enighet ej vinnas vid valet af femte man, skall denne utses af statens förlikningsman inom det distrikt, där arbetsplatsen är belägen.

Allmänna bestämmelser.

§ 9.

Arbetaren skall iakttaga ett godt uppförande samt, i hvad på honom beror, medverka till allmänt främjande bland arbetspersonalen af ordning och skick.

Från befälets sida skall arbetaren röna ett humant bemötande.

§ 10.

Arbetaren skall å bestämd tid infinna sig vid sitt arbete samt med villighet och flit fullgöra sina åligganden och därvid noggrant efterfölja de föreskrifter, som af arbetsbefälet meddelas.

Utan permission eller giltigt förfall får arbetaren icke uteblifva från arbetet, och har han att i händelse af giltig orsak till uteblifvande ofördröjligen underrätta vederbörande förman om förfallet. Vid sjukdomsförfall är arbetaren, om så af befälet påfordras, skyldig att låta undersöka sig af läkare eller sjuksköterska för att med intyg från någon af dessa styrka sin uppgift.

Arbetaren må icke förrän vid arbetstidens slut onödigtvis aflägsna sig från arbetet, och må ej genom obehöfliga samtal störa andra i deras arbete och ej heller själf sysselsätta sig med annat än sitt arbete.

Arbetare äga ej utan arbetsgifvarens medgifvande afhålla möten inom arbetsområdet, ej heller må på arbetsplatsen under pågående arbete bedrifvas agitation af något slag.

Där tidregistreringsapparater finnas anbragta, är arbetaren skyldig att själf registrera arbetstiden.

§ 11.

Arbetare, som så önska och därom göra anmälan till förmannen minst två dagar förut, erhålla, i den mån förhållandena det medgifva, ledighet för deltagande i politiska val och viktigare kommunala stämmor samt den 1 maj.

§ 12.

Mom. 1. Arbetsgifvaren är skyldig att mot själfkostnadspris tillhandahålla tidsenlig och tillräcklig redskap vid alla arbeten äfvensom att vid arbete under jord mot själfkostnadspris med 50 % rabatt hålla arbetaren med det kvantum belysningsämne, som erfordras, eller lämna motsvarande betalning i penningar.

Mom. 2. Arbetsgifvarens tillhörigheter skola väl vårdas och med aktsamhet handhafvas, vid äfventyr att arbetaren varder ersättningsskyldig för den skada, som uppsåtligen eller genom hans vårdslöshet åstadkommes.

§ 13.

Arbetaren skall omsorgsfullt iakttaga de föreskrifter, som i ordningens intresse eller

Järngrufvor.

till undvikande af olycksfall blifvit meddelade samt genom anslag eller annorledes arbetarne delgifna, och må vidtagna skyddsanordningar icke rubbas.

§ 14.

Ordinarie likvid utbetalas en gång i hvarje månad. Emellan de ordinarie likviderna skola dock arbetarne å en viss af förvaltningen bestämd dag utbekomma förskott, motsvarande efter uppskattning arbetarens innestående tillgodohafvande dock högst halfva månadsförtjänsten.

Aflöningen skall åtföljas af nota öfver förtjänsten, äfven upptagande afdrag af i en eller annan form erhållna förskott.

Hvad nu är föreskrifvet utgör icke hinder för att aflöningen i stället må utgå i form af vecko- eller fjortondagarslikvid.

§ 15.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 16.

Såsom kränkning af föreningsrätten får icke anses arbetsgifvares fordran, att förmän icke må tillhöra arbetarnes fackorganisationer.

Medlem af fackorganisationen, som erhåller förmansanställning, äger dock att kvarstå i sin organisation minst tre månader efter anställandet.

Med förman afses här den, hvilken är anställd som arbetsgifvarens speciella representant gent emot arbetarne och åtnjuter aflöning såsom sådan — helst fast års- eller månadslön — samt utöfvar befäl med uppdrag att leda, fördela och kontrollera arbetet, själf icke deltager i arbetet annat än tillfälligtvis och aldrig har andel i ackordsöfverskott.

§ 17.

Uppstår rörande tolkningen eller tillämpningen af gällande aftal eller af annan anledning tvist mellan parterna, må sådan tvist under inga omständigheter föranleda till omedelbar arbetsinställelse från någondera sidan, utan skall därom förhandlas, först mellan parterna själfva och därefter, om enighet ej uppnås, mellan arbetsgifvarens organisation och vederbörande fackförbunds styrelse.

§ 18.

Som brott mot gällande aftal må — där bestämmelserna i § 17 för där afsedda fall iakttagits — icke anses vare sig af arbetsgifvaren företagen lockout, som i föreskrifven ordning beslutats af vederbörande arbetsgifvareorganisation, eller af arbetarne företagen strejk eller blockad, som sker efter medgifvande af vederbörande fackförbunds styrelse. Sådan lockout, strejk eller blockad får dock ej ske för att framkalla ändring i eller tillägg till gällande aftal eller förbindas med yrkande om sådan ändring eller tillägg.

§ 19.

Detta aftal skall gälla till utgången af år 1909 och därefter, såvidt detsamma icke uppsagts före den 1 oktober nämnda år, för ett år i sänder med ömsesidig rätt att tre månader före hvarje kalenderårs slut uppsäga aftalet till upphörande.

Järnbruk.

Arbets- och löneaftal mellan å ena sidan Fors bruk och å andra sidan Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 121 i Fors.

Martinverket.

Aflöningarne utgå per ton dugliga göt för:

Smältare	44 öre	
Skänkförare	35 »	
Hjälpsmältare	35 »	
Hjälpare	30 »	
Skrotdragare	30 »	
Eldare	30 »	för 8 timmars skift med villkor af tjänstgöring äfven söndagsdygn utan särskild ersättning.

Stenkolslossning	kr. —: 27	pr ton
Mejsling af smidesskrot	» 7: 50	» »
Hejning af smidesjärn	» 4: —	» »
» » gjutjärn	» —: 60	» »
Götlastning	» —: 15	» »
Skrotlossning	» —: 42	» »

Vid förekommande reparationsarbeten betalas timlön för:

Smältare . . . . . 28 öre pr timme
Öfriga arbetare . . . . 25 » » »
Helgdagsarbete 50 % tillägg.

Söndagsstillestånd 24 timmar räknadt från sista tappningen lördag till påsättningens början söndag.

Vid synnerlig brådska arbetas intill sex gånger årligen under söndagsdygn mot 50 % förhöjning.

Ugnen hålles igång under enkel helgdag som infaller under veckan samt sista söndag före större reparation, äfvenså första söndag efter dylik sedan igångsättning skett, allt mot 50 % förhöjning.

Börjad påeldning afbrytes icke af eventuellt inträffad sön- eller helgdag. Vid öfvertidsarbete 50 % förhöjning.

Arbetstid för dagarbete 10 timmar à 24 öre pr timme.

Arbetstid i öfrigt såsom hittills.

Hyttan.

Aflöningarne utgå pr dygn för:

hyttdrängar kr. 3: 25 plus 1 öre för hvarje slaggsten;

slaggdragare kr. 3: 00 plus ½ öre för hvarje slaggsten;

järnvägarne erhålla antingen 3: 25 för arbete som hittills eller 3: 00 då ett utslag af annan person sönderslås. Arbetsgifvaren bestämmer hvilketdera alternativet skall följas.

Kolfatare . . . . . kr. 3: —
Malmbrännare . . . . . » 3: 50
Hjälpbrännare . . . . . » 3: —
Krossare, 1:e man . . . . . » 3: 25
» 2:e » . . . . . » 3: —

För uppsättare, hjälpuppsättare och smörjare träffas närmare uppgörelse under denna månad angående arbetstid och aflöning.

Arbetstid 8 timmar pr dygn.

Malmslagning . . . . . 15 öre pr ton.
Kalkslagning . . . . . 15 » » »
Malmlossning respektive 7 och 12½ öre pr ton.

Arbetstid för dagarbetare 10 timmar à 24 öre.

För öfvertids-, sön- och helgdagsarbete 50 % förhöjning.

Hyttan dämmes vid jul- och midsommarhelgerna, såvida hyttgången tillåter. Skulle ej dämning kunna ske vid nämnda helger lämnas motsvarande ledighet vid annan sådan.

Kolugnarne.

Aflöningen utgår pr kapade vagn med:

33 öre för kolved och } för äldre arbetare.
36 » » ribbved }
30 » » kolved och } för yngre arbetare.
33 » » ribbved }

Insättning och uttag af vagnar 30 öre.

Kittning af portar 2 kronor pr port.

Kollossare och kolindragare 7½ öre pr stig.

Kollossaren härutom 1: 50 kr. för hvarje söndag, som han arbetar.

Sotning af ugnar betalas med 48 öre pr timme för den tid, som arbetas.

Öfvertids-, sön- och helgdagsarbete betalas med 50 % förhöjning å gällande timpenning — 24 öre.

Vid ackordsarbete garanteras timlönen för fullgod arbetare med 28 öre med beräkning efter 10 timmar pr skift. Timlönen i öfrigt 24 öre.

Frihet från arbetet lämnas alla söndagsnätter från den 1:a maj till 1:a september.

Reningsverket.

Aflöningen utgår pr skift för:

Destillatörer . . . . . kr. 3: 50
Eldare. . . . . » 3: 50
Terpentinkokare . . . » 3: 25
Kolskjutare . . . . . » 3: —

Öfvertids-, sön- och helgdagsarbete samt rengöring af ångpannan betalas med 50 % förhöjning.

Arbetstid sex tolf-timmars skift pr vecka.

Vid särskild stark kyla inskränkes stilleståndet till 12 timmar under söndagsdygnet.

Sulfitfabriken.

Grupp I. Arbetstiden c:a 9¾ timme pr skift med 6 dag- och 7 nattskift.

Aflöning:

Silare . . . . . 24 öre pr ton, 26 öre pr timma
Smörjare . . . . 24 » » » 26 » » »
Maskinförare 30 à 31 » » » 28 » » »
Prässare . . . . 22 » » » 25 » » »
1:e eldare . . . 25 » » » 26 » » »
2:e » . . . 22 » » » 25 » » »
Flisdragare . . . 17 » » » 22 » » »

3 stycken »extra män» med tjänstgöring fr. kl. ½ 2 till ½ 11 e. m. Måndagar t. o. m. lördagar 24 öre pr ton, 26 öre pr timma.

Grupp II. Arbetstid som förut.

Huggare . . . 24 öre pr ton, 26 öre pr timma
Vedrensare . . 16 » » » 22 » » »
Siktpassare . . 18 » » » 22 » » »
Flislämpare . . 21 » » » 24 » » »
(Spånkupan.)

Grupp III. Arbetstid som förut.

Veddragare . . 22 öre pr ton, 25 öre pr timma
Vedrensare . . 21 » » » 25 » » »
Kapare . . . . 24 » » » 25 » » »
Hjälpkapare . 20 » » » 24 » » »
Vedrullare . . 16 » » » 20 » » »

Järnbruk.

Järnbruk.

Grupp IV. Arbetstid 8 timmar för dygn.

Kokare	29 öre pr ton,	28 öre pr timma
Hjälpkokare	24 » » »	26 » » »
Syreberedare	25 » » »	26 » » »
Massaskottare	25 » » »	26 » » »
Kisbrännare (10 timmar)	21 » » »	25 » » »
Barkare	24 » » »	25 » » »

Ofriga ackordspriser som förut.

Utarbetare 24 öre pr timme, 10 timmars arbetsdag.

Öfvertids-, sön- och helgdagsarbete betalas med 50 % förhöjning å timpenningen.

Alla ordinarie ackordsarbetare garanteras aflöning efter 370 ton pr månad om dem åliggande arbetstid fullgjorts; dock så att afdrag må göras å garanterade tontalet med 7 ton för hvarje under månaden inträffadt helgdagsskift om 12 timmar, under de månader då jul, påsk och pingst inträffar.

Igångsättning sker på söndagskvällar klockan 8.

Jordbruket.

Arbetstid.

1 jan.—15 februari 8 timmar. 16—28 februari 8 ½ timmar. Mars 9 timmar. April 10 timmar. Maj—september 10 timmar. 1—15 oktober 10 timmar. 16—31 oktober 9 ½ timmar. November—december 8 timmar.

Aftonringning 1 timme tidigare än vanligt vid påsk, pingst och nyårsafton.

Intet eftermiddagsarbete om midsommar- och julafton.

Vid brådska under bärgning 1 timme extra pr dag mot 25 % förhöjning.

Aflöning.

Fullgod arbetare öfver 18 år betalas med 24 öre pr timma.

Minderåriga 15—18 år betalas med 12—22 öre pr timma.

Uppflyttning i högre löneklass sker den 1:a november hvarje år, så att t. ex. den som före 1 november fyllt 18 år erhåller efter denna tid 24 öre pr timma.

Stalldräng 65 kronor pr månad jämte husrum, ved och potatisland.

Slöjdare 28 öre pr timma.

Ryktning 13 kronor pr månad.

Reparatörer, smeder, träarbetare m. fl.

Aflöning:

Blylödare	38 öre pr timma
Reparatörer	30—36 » » »
Smeder	30—32 » » »
Modellsnickare	33 » » »

plus 6 kronor pr månad för verktyg.

Smedhandtlangare (öfver 18 år)	24 öre pr timma
Träarbetare	28 » » »
Stenarbetare	28 » » »
» -förman	30 » » »

Arbetstid 10 timmar pr dag.

Öfvertids-, sön- och helgdagsarbete betalas med 50 % förhöjning.

Allmänna bestämmelser.

Vid olycksfall betalas från 4—60:e dagen 1 krona för dag, därefter enligt lag. Fri läkarvård lämnas arbetaren och hans familj.

För alla arbetare, som haft arbete under minst en månads tid, gäller 14 dagars ömsesidig uppsägning, såvida ej annorledes öfverenskommits.

Införes af arbetsgifvaren ny arbetsmetod eller förbättrade arbetsmaskiner må ändring af ackordet ske efter öfverenskommelse parterna emellan.

Bolaget har rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet, och att använda arbetare från hvilken förening som helst, eller arbetare stående utanför förening.

I sammanhang härmed förklara sig bolaget och vederbörande arbetare vara ense därom, att rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbete skall liksom föreningsrätten hållas i ömsesidig helgd.

Detta aftal träder i kraft den 1 juni, förutom hvad som angår de s. k. »extra männen» i sulfitfabriken, hvarest dock den nya arbetsfördelningen skall vara införd senast den 1 juli, och gäller till den 1 juni 1908 och därefter ett år i sänder, såvida det icke uppsagts af någondera parten två månader före utgångstiden.

Fors den 5 juni 1907.

(Underskrifter saknas å det till Kommerskollegium insända exemplaret af aftalet.)

Arbets- och löneaftal mellan Hälsingborgs kopparverks aktiebolag och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 76 (kopparverksarbetareafdelningen).

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Så länge detta aftal gäller skola vid Hälsingborgs kopparverk tillämpas de i enlighet med förda underhandlingsprotokoll, hvartill i öfrigt hänvisas, upprättade prislistor och allmänna bestämmelser, hvarjämte de till grund för ackordssatserna lagda i prislistan inryckta arbetsbeskrifningarna, såväl som bifogade ordningsregler skola noga efterföljas.

§ 2.

Giltighetstid.

Detta aftal gäller från och med denna dag t. o. m. 31 jan. 1910 med 3 månaders ömsesidig uppsägningstid före aftalstidens utgång. Sker ej uppsägning å någondera sidan å sålunda föreskrifven tid, gäller aftalet ytterligare, med 3 månaders ömsesidig uppsägning, år efter år med lika rättigheter och skyldigheter.

§ 3.

Fridagar.

Arbetsdagar äro för fabriksarbetarne alla veckans dagar, och för alla öfriga arbetare söckendagar, dock med skyldighet för dem, att äfven å sön- och helgdagar arbeta i den utsträckning, som fabrikationens gång och andra nödvändiga arbeten kunna påfordra; dock skall arbetsbefälet, där omständigheterna sådant tillåta, därom i god tid underrätta arbetarne.

Den 1 maj är fridag för alla utom för dem, som äro anställda på sådana platser i fabriken, där arbetet ej kan afstanna utan olägenhet för driften.

§ 4.

Arbetstidens längd.

För fabriksarbetare, som arbeta enligt ackords- eller premiesystem på omväxlande dag- och nattskift, är ordinarie arbetstid 8 timmar.

Vid ombyte af skift kommer arbetstiden för skiftarbetare att i sträck utgöra 1 ½ eller 2 skift.

För alla andra arbetare är ordinarie arbetstiden 10 timmar med ½ timmes frukost och 1½ timmes middagsrast, med undantag för extra hjälpare i smälteriet, som vid smälteriarbete hafva 9 timmar enligt särskild bestämmelse. För minderåriga är arbetstiden den i lag tillåtna.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

Arbete utöfver ordinarie arbetstid betraktas såsom öfvertidsarbete, hvarför särskild betalning utgår med 25 % af timlönen för de två första timmarne och 50 % för öfrig tid; dock äga de vid smälteriet anställda extra hjälparne vid smälteriarbete att för öfvertidsarbete, infallande mellan kl. 8 e. m. och 6 f. m., åtnjuta den högre öfvertidsprocenten, oafsedt om tiden utgör de två första timmarne eller ej.

§ 6.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvare att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare och att begagna arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 7.

Garanterad timpenning.

Vid de tillfällen, då på grund af minskning i driften, som fabriken nödgas företaga, eller på grund af maskinskador och andra anledningar, som inträffa utan försumlighet eller uppsåtligt förvållande från arbetarnes sida, arbetarnes dagsförtjänst enligt nu fastställda ackordsatser komma att understiga gällande timlön, utbetalas likväl denna timlön åt de i ackordsarbetet deltagande arbetarne, dock att bolaget förbehåller sig rätt att vid sådana tillfällen efter behofvet minska arbetareantalet på resp. arbetsplatser med skyldighet för bolaget att bereda de sålunda öfverflödiga arbetarne annan sysselsättning inom verket, då sådan är att tillgå.

Kopparverk.

§ 8.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter mellan parterna rörande tolkningen af i detta aftal intagna bestämmelser få icke föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skola parterna söka bilägga inträffade tvister på ett fredligt sätt.

Skulle härigenom öfverenskommelse icke kunna träffas, hänskjutes tvisten till resp. parters organisationer.

§ 9.

Aflöningsdag.

Aflöning utbetalas för hvar vecka på af bolaget bestämd dag. Vid ackordsarbete, där aflöningen ej kunnat för veckan bestämmas, utbetalas i normala fall af aflöningen det belopp, som motsvarar dagsförtjänsten, hvarefter införtjänt ogulden aflöning utbetalas, så snart densamma för hvarje fall kunnat genom vägning, inventering eller annorledes fixeras.

§ 10.

Nya ackordspriser.

Bolaget förbehåller sig rätt att vid införande af nya arbetsmetoder, hvilka betingas af nya maskinella anordningar eller andra orsaker, träffa öfverenskommelse om nya ackord. Kan enighet härvid ej uppnås, skall arbetet ske på timlön.

§ 11.

Olycksfallsförsäkring.

Samtliga arbetare garanteras genom olycksfallsförsäkring lifränta och invaliditetsersättning enligt lag. Vid öfvergående skada genom olycksfall lämnas sjukhjälp med 1 krona 50 öre pr dag, räknadt från och med första dagen, för så vidt olycksfallet är af den art, att däraf följer genom läkarebetyg styrkt oförmåga till arbete under mera än tre dagar.

§ 12.

Sjukhjälp.

Samtliga fabrikens arbetare samt deras hustrur och minderåriga barn erhålla såväl fri läkarevård af fabrikens läkare eller den specialist denne för särskilda fall kan anse nödigt anvisa, som äfven fri medicin, som af dessa läkare ordineras.

Ackordsprislista och aflöningar.

Extraktionsverket.

§ 13.

Lastning af bränder, salt och råkis i lagerhusen.

18 öre pr ton krossgods vid en minimiprestation af 24 tons pr man och skift. Vid körning inom ladorna öfver 25 meter, ökas ackordet med 1 öre pr ton för hvarje påbörjadt antal af 25 meter.

Arbetsbeskrifning:

a) inväxling af vagnar uti ladorna från af lokomotiv eller på annat sätt framkördt tåg af tippvagnar;

b) lastning af dessa tippvagnar om c:a 1,200 kg. innehåll med material;

c) utkörning af de lastade vagnarne till hufvudspåret utanför ladan i medeltal c:a 15 m. från ladan samt hopkoppling af desamma till tåg;

d) lastning skall ske af arbetare på skift om 8 timmar, hvars indelning närmare bestämmes af verket;

e) lastning skall ske på så sätt, att vagnarne ej lastas med råga, så att vid varsam växling icke något får utspillas.

§ 14.

Krossning.

18 öre pr ton krossgods vid en minimiprestation af 24 tons pr man och skift. Insättande af nya siktar betalas med kr. 2:— pr kvarn.

Arbetsbeskrifning:

a) in- och utväxling i och från krosstationen af medelst lokomotiv eller på annat sätt framkörda vagnar;

b) krossarbetet utföres i enlighet med allmänna bestämmelser och närmare angifvet på så sätt, att kisbränderna uttippas på golfvet samt att medelst volymmått noggrant mätta mängder salt och grönkis, hvilka materialier likaledes med tippvagnar inkörts och uttippats på golfvet, tillföras kisbränderna och blandningen kontinuerligt inmatas i kvarnarne;

c) det åligger krossarne att verkställa behöflig smörjning af kvarnarne samt att hålla kvarnkällaren ren från spilldt material; det spillda materialet skall inskyfflas i elevatorn, där en för ändamålet gjord anordning är uppsatt;

d) påsättning af nya siktar skall utföras af krossarne på tillsägelse af förmän, hvarvid krossarne hafva rätt att dela ifrågavarande arbete med lastarne i ladorna;

e) rundsmörjning af vagnarne en gång i veckan ombesörjes af bolaget.

§ 15.

Påkörning af malm på rostugnarna.

15 ½ öre pr ton krossgods vid en minimiprestation af 24 tons pr man och skift.

Arbetsbeskrifning:

a) hängbanevagnar fyllas från fickor med bestämda kvantiteter, som angifvas af de automatiska vågarne;

b) godset i den medelst linbanan framkörda hängbanevagnen uttappas i trattarne;

c) tomvagnarne köras tillbaka medelst linbanan;

d) spilldt gods vid fickor eller trattar uppöses i vagnarne resp. trattarne och arbetsplatsen hålles ren;

e) smörjning af vagnarne tillhör arbetare; däremot icke fickornas, spjällens, vågarnes, linbanans och trattarnes iordninghållande, utan skola dessa göromål uträttas af särskildt folk;

f) på arbetsplatsen tjänstgöra 2 man pr skift.

§ 16.

Rostning.

Kr. 1,33 pr ton krossgods vid en minimiprestation af i medeltal pr månad 3 tons pr man och skift.

Arbetsbeskrifning:

a) godset nedsläppes af arbetarne på första muffeln ur trattarne;

b) godset nedrakas från botten till botten under omröring samt utbredes väl på bottnarne;

c) på de två nedersta bottnarne sker omröring mellan hvarje dragning;

d) godset nedrakas i trattar på golfvet;

e) eldningen tillhör arbetarne och skall utföras så, att en lagom temperatur hålles i ugnarne enligt närmare anvisningar af förmän. Kolen finnas upplagda i rosthuset;

f) rostningen skall utföras under iakttagande af de omständigheter, som äro lämpliga för arbetets goda resultat, hvarvid menas att så vidt möjligt fullständigt öfverförande af kopparföreningar i malmen till i vatten lösliga sådana, och äro dessa omständigheter: malmens noggranna utbredning på bottnarne, omröring samt luftning;

g) arbetsplatsen skall hållas ren, så att spilld malm återuppöses i mufflarne eller på kylbottnarne samt slagg utköres på anvisadt ställe utanför rosthuset;

h) arbetare hafva själfva att hämta rakor och skyfflar på förrådet, och skall på samma ställe förbrukade materialier återlämnas.

Materialiernas iordninghållande tillhör icke rostare, men är han skyldig sörja för, att arbetet bedrifves på ett sådant sätt, att ugnar och materialier skonas;

i) en rostare har att sköta vid gamla ugnen 4 muffelpartier, vid nya ugnen 3 muffelpartier. Dragningarnes antal och mängden påsatt gods kommer att variera, så att minimiprestationen innehålles eller annan prestation efter omständigheterna uppnås; *Kopparverk.*

j) kopparverket förbehåller sig rätt att göra annan indelning än under mom. i) ofvan är anfördt på arbetet under villkor, att öfverenskomna prestationer erhållas.

§ 17.

Källararbete.

15 ½ öre pr ton krossgods vid en minimiprestation af 24 tons pr man och skift.

Arbetsbeskrifning:

a) godset skall nedrakas från kylplåtarne i vagnarne;

b) vagnarne skola framköras för hand till hissen. Vagnarne inköras i hissen och tomvagnarne återköras till arbetsstället;

c) hjälp vid bortskaffande af spilldt materiel, renhållning och vagnssmörjning erhålles af bolaget genom en man, som arbetar på dagskift 10 tim.

§ 18.

Sumpfyllning och sumpjämning.

Alt. a) 14 ½ öre pr ton krossgods vid en minimiprestation af 144 tons pr 6 man och dygn eller 24 tons pr man och skift.

Alt. b) 14 ½ öre pr ton vid en minimiprestation af c:a 144 tons pr 5 man och dygn eller 28,8 tons pr man och skift.

Arbetsbeskrifning:

a) de medelst hissen uppkörda vagnarne skola framköras till sumparna samt däri uttippas. Sumpen skall fyllas så, att godset jämnt utbredes. Skulle, sedan vatten påsläppts sumparne, vissa partier ej visa sig blifva utlakade på den grund, att sumpen ej varit väl jämnad, skall en efterjämning ske.

Sumpfyllare och sumpjämnare arbeta tillsammans och äro

alt. a) 2 på hvarje skift om 8 timmar;

alt. b) 1 på hvarje skift om 8 timmar samt 1 på hvardera af 10 timmars skift.

På söndagsnatten insätter bolaget 1 man på daglön för undvikande af långskiften.

Arbetsplatsen skall hållas ren, så att spilldt gods återskyfflas i sumparne. Gods får ej nedspillas i rännorna eller ned på golfvet i lakeriet, utan skall sådant gods upptagas och återskyfflas i sumparne. Vagnarne skola smörjas, men ingår ej smörjning och öfrigt underhåll af hissen uti skyldigheterna.

Kopparverk.

§ 19.

Sumptömning (utan utkörning).

22 ½ öre per ton purple-ore vid en minimiprestation af 16 tons per man och skift.

Arbetsbeskrifning:

a) godset i sumparne skall uppskottas i tippvagnar på spår på bryggorna vid sumparnes öfverkant;

b) de lastade vagnarne skola framköras och inväxlas på en tvärbana, som för till purple-ore högen, för att där hämtas af annat folk;

c) sumparne skola fullständigt tömmas, blybeklädnad och silbottnar skola varsamt behandlas. Allt spilldt material skall bortforslas;

d) vikten purple-ore beräknas på krossgods så, att 1,100 kg. purple-ore anses motsvara 1,000 kg. krossgods.

Skulle genom längre afrinnande af purple-oren i sumparna denna blifva torrare, förbehåller sig kopparverket, att genom profvägning konstatera, hvilken mängd purple-ore, som motsvarar 1 ton krossgods.

§ 20.

Utkörning och tippning.

15 öre per ton purple-ore vid utkörning c:a 125 m., hvaraf på fast brygga c:a 50 m., men för öfrigt på själfva högen, och vid en minimiprestation af 24 tons per man och skift. Vid körning därutöfver ytterligare 1 öre per ton för hvarje påbörjad sträcka af 25 meter. Skulle vägsträckan nedgå under ofvan angifna siffra, sker en motsvarande minskning i ackordet, så att för 100 meter betalas 14 öre, för 75 meter 13 öre o. s. v. Skulle väglängden understiga 75 meter, kan, om arbetarna så påfordra, arbetsstyrkan minskas från 6 till 5 man med skyldighet för fabriksledningen att bereda den öfverflödige arbetaren annan sysselsättning inom fabriken.

Arbetsbeskrifning:

a) malmen skall utköras och uttippas på högen samt upplämpas på sätt, som hittills varit brukligt;

b) utkörningen sker på fast brygga, c:a 50 meter, samt för öfrigt på själfva högen;

c) arbetarne hafva att göra förflyttningar af sidospår, hvaremot läggning af hufvudspår göres af verket.

Arbetarne smörja själfva vagnar, men åligger all reparation verket;

d) viktberäkning lika med sumptömger;

§ 21.

Filtrering.

5¼ öre per ton krossgods vid en minimiprestation af 72 tons per man och skift.

Arbetsbeskrifning:

filtreringen består i omläggning af sumpbottnarne, siktning af malmen samt upprensning af malm, som utföres af 2 man på hvar sitt 8-timmars skift.

§ 22.

Lakning.

Skiftlön per man kr. 3:40 samt flitpenningar. För god utlakning utgå flitpenningar enligt följande skala:

När purple-ore innehåller högst 0,19 % koppar i torrt gods följande flitpenningar:

Under	0,19	ned	till	0,18	%	Cu	10	öre	pr	skift
»	0,18	»	»	0,17	»	»	20	»	»	»
»	0,17	»	»	0,16	»	»	35	»	»	»
»	0,16	»	»	0,15	»	»	50	»	»	»
»	0,15	»	»	0,14	»	»	75	»	»	»
»	0,14	»	»	0,13	»	»	100	»	»	»
»	0,13	»	»	0,12	»	»	125	»	»	»
»	0,12	»	»	0,11	»	»	150	»	»	»
»	0,11	»	»	0,10	»	»	175	»	»	»

Halten af purple-oren fastställes i genomsnitt per månad.

Arbetsbeskrifning:

lakningen består uti att påsläppa syror och vatten samt aftappa sumparne enligt vissa bestämda tillvägagångssätt.

Antal man 3, fördelade på tre skift.

§ 23.

Skattning.

Kr. 5:25 per ton från torkan utvägd cementkoppar, afsedd för smältning, vid en minimiprestation af 750 kg. per man och skift, kr. 6:— pr ton koppar, som exporteras som cementkoppar vid en motsvarande minimiprestation per man och skift.

Arbetsbeskrifning:

a) kopparn och järnet upptagas ur sumparne;

b) kopparn silas genom ett såll på så sätt, att kopparn väl skiljes ifrån bitar af järn och andra ämnen;

c) järnet skall återläggas i sumparne. Affallsjärnet skall tvättas ifrån kopparn, och synliga föroreningar af träbitar, trasor och kiselstenar få ej återläggas i sumparne utan skola föras till sortering;

d) arbetsplatsen skall hållas ren och snygg.

Arbetet får icke bedrifvas på sådant sätt, att kopparn rinner öfver bräddarna på tvättsumparne och ned på golfvet, så att samma koppar behöfver skattas flera gånger;

e) arbetarne skola vara indelade i skift enligt verkets närmare bestämmelser.

§ 24.

Tvättning och sortering.

Kr. 1:55 per ton från torkan utvägd cementkoppar, afsedd för smältning, vid en minimiprestation af 2,25 tons per man och skift.

Kr. 1:77 per ton koppar, som exporteras som cementkoppar vid en motsvarande minimiprestation.

Arbetsbeskrifning:

a) kopparn tvättas under ständig påspolning af vatten;

b) tvättarne hafva att tillse, att en jämn ström af vatten rinner på tvättsumpen, så att densamma ej står och spricker;

c) tvättarne skola utföra nödig filtrering enligt förmäns anvisning;

d) tvättarne äro ansvariga för att ej tvättar rinna öfver, så att vatten och koppar i onödan spilles på golfvet och sedan åter behöfver genomgå processerna;

e) affallet från cementeringssumparne skall omtvättas och sorteras noga uti sina olika beståndsdelar på sätt, som af förmän anvisas.

Sorteringen tillhör koppartvättningen på så sätt, att dessa arbeten sammanslås och utföras af en man på hvarje skift, så att ständigt en man är närvarande vid tvättningen och kan reglera vattenkvantiteten på tvättarne.

§ 25.

Koppartransport (s. k. kopparbärning) och koppartorkning.

Alt. a) för koppar till smälteriet kr. 1,10 pr ton från torkan utvägd koppar vid en prestation af 3 1/2 tons pr man och skift.

För koppar, som exporteras såsom cementkoppar, betalas 20 % högre eller kr. 1,32 pr ton från torkan utvägd koppar vid en motsvarande minimiprestation.

Alt. b) arbetet utföres på timlön och 10 timmars skift.

Arbetsbeskrifning:

a) kopparn uppöses i skottkärra eller annat kärl;

b) skottkärran framköres och omtippas i den nedanför stående tippvagnen;

c) tippvagnen köres till koppartorkan och uttippas på golfvet;

d) kopparn utbredes på golfvet i koppartorkan samt utköres till det bredvid liggande magasinet, så snart den blifvit tillräckligt torr. I fall vändning behöfves, skall sådan utföras;

e) i fall kopparn skall sändas från verket och på den grund fullständigt torkas, skall kopparn vändas på torkan, så att den blir jämntorr, innan den utköres;

f) minimiprestationen 3,5 tons pr man, beräknad såsom från torkan utvägd cementkoppar.

§ 26.

Järnbärning.

Kr. 2.35 pr ton järn vid en minimiprestation af 1,5 tons pr man och skift: vid bärning på längre distans ytterligare 20 öre pr ton järn för hvarje påbörjadt antal af 25 m. bortom nuvarande skrotupplaget.

Arbetsbeskrifning:

a) i mån af behof skall skrotjärn fyllas på sumparne;

b) i enlighet med förmäns anvisning skall lämpliga järnsorter läggas i vissa sumpar;

c) stenar, träbitar, säckar och sådana järnsorter, som icke kunna användas, men som dock befinna sig i skrotet, såsom emaljerade kärl o. d. få icke inbäras i sumparna.

Smälteriet.

§ 27.

Smältare vid raffinadugnarna (2 st. pr ugn och 8 timmars skift).

Kr. 3,40 pr man och skift samt såsom extra premie till gemensam fördelning för dessa arbetare kr. 1:— pr ton färdig koppar af fullgod kvalité. Beräkningen utgår äfven för delar af ton.

Arbetsbeskrifning:

a) uppvägning af den koppar, som skall insättas, samt dess insättning;

b) slaggdragning och bortforsling af slaggen från ugnen;

c) syresättning och polning;

d) uppösning af kopparn;

e) skrotning, uppvägning och bortforsling till magasinet af den färdiga varan;

f) lagning af ugnsbottnen;

g) inbärning af polträd, träkol m. m.;

h) rensning af skopor och rakor samt lersmetning af desamma;

i) iordninghållandet af mejslar, spett, syrsättningsrör, luckor m. m.;

j) omkastning af gas- och luftventiler (en gång i halftimman) samt deras iordninghållande;

k) rengöring och tillfälliga småarbeten inom smälteriet.

§ 28.

Smältare vid garugnar (2 st. pr skift om 8 timmar).

Kr. 3,40 pr man och skift samt såsom extra premie till gemensam fördelning för dessa arbetare kr. 3:— pr ton garkoppar utöfver 4,5 tons pr smälta. Beräkningen utgår äfven för delar af ton.

Arbetsbeskrifning:

a) inforsling från magasinet, uppvägning och insättning af cementkoppar samt slagg från raffinadugnen;

Kopparverk. b) slaggdragning och bortforsling af slaggen från ugnen;
c) syrsättning;
d) uppösning af kopparn;
e) skrotning och uppvägning af den utösta garkopparn;
f) lagning af ugnsbottnen;
g) rengöring af skopor, rakor samt lersmetning af desamma;
h) iordninghållandet af mejslar, spett, syrsättningsrör, luckor m. m.;
i) omkastning af gas- och luftventiler samt deras iordninghållande;
j) rengöring och tillfälliga småarbeten inom smälteriet.

§ 29.

Extra hjälpare i smälteriet.

Vid smälteriarbete, där ordinarie arbetstid är 9 timmar, betalas kr. 3,40 pr skift och dessutom en extra premie till fördelning mellan de vid utösningen sysselsatta hjälparne af 10 öre pr ton framställd garkoppar och raffinadkoppar. Beräkningen utgår äfven för delar af ton. Hjälparne äro skyldiga att, så snart arbetsbefälet så påfordrar, arbeta utöfver 9 timmar mot vanlig öfvertidsbetalning; dock äga de att för öfvertidsarbete, infallande mellan kl. 8 e. m. och 6 f. m., åtnjuta den högre öfvertidsprocenten, oafsedt om tiden utgör de 2 första timmarne eller ej.

Arbetsbeskrifning:
a) behjälpliga vid uppösning af gar- och raffinadkopparn;
b) bokning, rensning, uppvägning och forsling till magasinet af slagg.

§ 30.

Generatoreldare vid smälteriet.

Kr. 3,40 pr man och 8 timmars skift samt såsom extra premie till fördelning 20 öre för hvarje ton gar- eller raffinadkoppar, som utöses från de till resp. generatorer hörande gar- eller raffineringsugnar.

Arbetsbeskrifning:
a) framforsling af torf och skötsel af generatorn.
b) behjälpliga vid uppvägning och insättning af cement, garkoppar och bessemerkoppar. Vid vissa tillfällen skola de äfven vara behjälpliga vid uppösning af kopparn.

Brikettverket.

§ 31.

Lastning af purple-ore för brikettverket.

15 öre pr ton purple-ore vid körning högst 25 meter vid en minimiprestation af 24 tons.

Vid körning utöfver 25 meter höjes tonpriset med 1 öre för hvarje påbörjad 25 meter.

Vikten af purple-ore beräknas på färdiga briketter så, att af 1 ton purple-ore beräknas erhållas 800 kg. briketter.

Arbetsbeskrifning:
a) purple-ore skall af arbetarne lastas på så sätt, att lastningen efter arbetets fortskridande sker jämns med marken;
b) de lastade vagnarne framköras och inväxlas på hufvudspåret, så att de där kunna hämtas med lokomotiv eller häst;
c) stenar, sand, träbitar eller andra synliga föremål få ej inlastas med purple-oren;
d) arbetarne hafva skyldighet att på tillsägelse lasta lämpliga partier af purple-orehögen samt själfva lägga och baxa ett lastspår, men skall kopparverket, om extra spårläggning därutöfver skulle behöfvas, utföra läggningen af sådana bispår;
e) arbetarne smörja själfva vagnarna, men åligger all reparation verket.

§ 32.

Hissning, tippning och siktning.

Kr. 3.40 pr skift om 8 timmar vid en produktion af i medeltal 72 tons briketter pr dubbelugn med proportionell ökning af denna skifteslön vid större produktion.

Arbetsbeskrifning:
a) vid hissning och tippning tjänstgöra 2 man pr skift, hvilka samarbeta. Vid siktning, tjänstgöra vid de gamla pressarna 1 man pr press och skift. Vid de nya pressarna, där arbetet sker med maskinsiktning, består arbetet uti tippning af malmen med tillhjälp af hissfolket eller lokomotivskötare, upprensning af stenar m. m. från siktarne samt efterlämpning. Vid alla pressarne tjänstgör tillsammans en man pr skift vid mekanisk siktning;
b) hissfolket har skyldighet att jämväl till hiss framskjuta samt upphissa det i tippvagn af pressarne lastade spillgodset från pressar eller bryggor.

§ 33.

Brikettpressning och vagnväxling.

39 öre pr ton färdiga briketter vid en minimiprestation af 9 tons pr man.

Frågan angående ackordsatsen å denna plats är tills vidare och intill en tid af sex veckor efter det normal afverkning uppnåtts, lämnad öppen. Under denna tid skall arbetet bedrifvas med frihet för kopparverket att använda det antal man, som det pröfvar skäligt.

Har öfverenskommelse angående ackordet mellan parterna ej kunnat träffas under denna tid, skall frågan för afgörande hänskjutas till hufvudorganisationerna

med skyldighet för parterna att ställa sig deras beslut till ovillkorlig efterrättelse.

Arbetsbeskrifning:

a) pressningen sker med 2 man vid de roterande pressarne samt med en man vid slagpressarne. Pressarne skola hafva en hastighet af 20 resp. 10 briketter pr minut, för så vidt ej på grund af maskinskada eller andra omständigheter en långsammare gång för någon kortare tid skulle vara nödvändig;

b) brikettarbetarnes arbete består uti att fylla briketter från pressarne till vagnarna samt där uppställa dem på sätt som närmare föreskrifves. Briketternas storlek, tjocklek och pressningsgrad kunna efter omständigheterna af verkets ledning varieras i syfte, att största mängd goda briketter skall kunna produceras;

c) halfva briketter få ej lastas i vagnarne, likaså få ej vagnar, på hvilka briketterna på grund af vårdslöshet vid växlingen omkullstötts, inköras i ugnarne, utan skola briketterna uppresas och vagnslasterna kompletteras med hela briketter, om dylika blifva söndriga;

d) arbetarne äro fria från smörjning af vagnar, axelledningar, remmar och från fyllning af smörjkoppar på pressarne, men skola draga hufvudsmörjkopparne å pressarne samt hafva skyldighet till förmän anmäla, om press behöfver repareras eller smörjkoppar fyllas;

e) vagnarne mottagas från bryggorna och rangeras till pressarne samt vidare från pressarne till spelen vid inkörning i ugnarne;

f) arbetare hafva skyldighet att använda pressarne enligt ackordsberäkning så länge bevisligen 90 % af stamparne arbeta i de fall, då reservpressar icke äro lediga. Finnas reservpressar lediga äga arbetare, då någon stamp på press ej funktionerar, flytta sig till en annan ledig press;

g) brikettpressare hafva skyldighet att alltid hafva en eller två reservvagnar färdigpressade för hvarje ugn, så att tillräckligt antal vagnar finnas, för att ugnsdriften därmed skall kunna regleras;

h) spilldt material vid pressarne, på bryggorna eller på arbetsplatsen skall hopsamlas och nedskottas i en vid pressarne stående vagn, som utköres af hissfolket;

i) kopparverket håller en reserv af 50 % pressar.

§ 34.

Signalering och inspelning.

Kr. 3,40 pr man och skift vid en medelgenomsättning af 72 tons briketter pr dubbelugn med proportionell höjning vid större genomsättning.

Arbetsbeskrifning:

a) de elektriska spelen skötas af en man pr skift, och har denne skyldighet att på tecken från bryggorna eller från inköraren fram- eller inspela vagnarne; *Kopparverk.*

b) inkörare är en pr skift för alla ugnarne, och skall denne på af förman bestämda tider inköra vagnar i ugnarne;

c) inköraren har i afseende på inkörningen ovillkorlig skyldighet att rätta sig efter förmannens order, alldenstund driftens karaktär fordrar, att temperaturen i ugnen till en del regleras af inkörningen;

d) om mindre än 3 kanaler arbeta har inköraren skyldighet att tillsammans med 2 pressare växla vagnar, pressa briketter och inköra vagnar för en dubbelugn;

e) arbetar endast en kanal, skötes arbetet med pressning, växling och inkörning af 2 man pr skift.

§ 35.

Utkörning ur ugnarna och aflastning på marken i burk eller skottkärra.

20 öre pr ton vid en minimiprestation af 18 tons pr man och skift.

Arbetsbeskrifning:

a) vagnarne skola utdragas ur ugnarne och på travers köras fram till bryggan, där de framspelas till aflastningsplatsen;

b) briketterna aflastas i skottkärra, burk eller direkt på marken;

c) uttagning af vagnar skall ske i enlighet med förmäns order, och får ej arbetet bedrifvas på så sätt, att flera vagnar på en gång uttagas;

d) arbetsplatsen skall hållas ren från materialier, som spillas från vagnarne och får icke kvarligga i ugnen eller ugnshuset utan skall utforslas till lagerplatsen.

§ 36.

Utkörning på lagerhögen.

10 öre pr ton för transport t. o. m. 15 meter, räknadt från det ställe, där briketten lastas raka vägen dit den tippas, vid en minimiprestation af 36 tons pr man och skift. För transport och tippning öfver 15 meter ökas ackordet med 2 öre pr ton för hvarje påbörjadt antal af 25 meter.

Arbetsbeskrifning:

a) skottkärror lastade med briketter utköras på lagerhögarne och briketterna uttömmas;

b) läggning af landgångar tillhör arbetet, och skola briketterna läggas på ställen, som af befäl förordnas;

c) om arbetarne så önska kunna arbetena med utkörning ur ugnarne och utkörning på lagerhögarne sammanslås vid de tillfällen, då bägge arbetena förekomma.

§ 37.

Generatoreldning vid brikettverket.

Skiftlön kr 3,40. Vid en kolförbrukning af högst 11 % af brikettproduktionen er-

Kopparverk. håller generatoreldare dessutom en premie af 10 öre pr skift och vid en under 10 % nedbringad kolåtgång en premie enligt följande skala:

9 1/2—10	%	20 öre	pr skift
9 —9 1/2	»	30 »	» »
8 1/2—9	»	40 »	» »
8 —8 1/2	»	60 »	» »
7 1/2—8	»	80 »	» »
7 —7 1/2	»	100 »	» »

Arbetsbeskrifning:

a) hvarje stor generator skötes af en man pr skift, hvilken i arbetet har att följa brännarens anvisningar. Vid slaggning erhålles extra 3 man under 1 1/2 timmes tid. Slaggen skall bortköras af dessa män.

Då de små generatorerna äro i gång, skötas 2 generatorer af en man, men erhålles fri uppspelning af slaggen ur gropen.

Generatoreldare hafva skyldighet att utföra sotning och andra vanliga arbeten tillhörande generatorsdrift under pågående ugnsgång samt att deltaga i generalsotning.

§ 38.

Kolrullare vid pannhuset.

Kolrullning betalas med gällande daglön för 10 timmars skift samt med 25 % öfvertidsbetalning söndagsnatt. Kolrullare äro, så länge gamla kraftstationen användes, 1 man pr skift om 10 timmar och hafva jämväl skyldighet biträda med passning af pump o. d. smärre göromål.

§ 39.

Silfverlakare.

Silfverlakare betalas med gällande daglön för timmars skift samt erhålla dessutom en premie för utvunnet silfver.

§ 40.

Lossning af materialier med skofvel eller dylikt från bredspårig vagn, stående på marken eller på bryggor till smalspårig vagn eller till marken eller till vid bryggan anordnade fickor.

a) *Finkisbränder:* 15 öre pr ton.
b) *Styckkisbränder:* 17 öre pr ton.
c) *Salt:* 16 öre pr ton.
d) *Stenkol, stora och nuts:* 19 öre pr ton.
e) *Stenkol, fina:* 16 öre pr ton.
f) *Torf:* lossning från bredspårig vagn 35 öre pr ton.
g) *Järnskrot:*
1. opressadt: 75 öre pr ton.
2. pressadt: 22 öre pr ton.

§ 41.

Lossning från smalspårig vagn, stående på bryggor.

Det gamla ackordet af 10 öre pr ton för alla materialier, gällande så länge nuvarande anordning bibehålles.

Arbetsbeskrifning:

a) lossning sker delvis genom öppning af sidolemmar och delvis genom utskyffling;

b) lossning sker eventuellt helt och hållet genom tippning;

c) arbetare hafva skyldighet upplämpa materialet, om så påfordras till spårets höjd öfver ladans bredd;

d) till lossningen hör fasthakning af vagnarne på lokomotiv.

§ 42.

Kollämpare.

Kollämpare betalas med gällande daglön samt erhålla dessutom som ackord 25 % af ackordet för kollossning. Vid lämpning användes 1 lämpare för hvar lossare på 10 timmars skift.

§ 43.

Brikettlastning.

26 1/2 öre pr ton lastade briketter.

Arbetsbeskrifning:

a) briketterna skola lastas i bred- eller smalspåriga järnvägsvagnar från de upplagsplatser vid brikettverket, dit briketter utköras;

b) briketterna skola lastas såsom de förekomma, antingen om så erfordras stora hela briketter eller sammantaget eller endast smått (mull). In- och utväxling af vagnar utföres af arbetarne själfva, hvarvid dock kopparverket i den utsträckning sådant kan ske understödjer växlingen med lokomotiv;

c) brikettlastningen skall försiggå under de tider, som äro nödvändiga från kl. 6 f. m.—8 e. m. med bestämd skyldighet att lasta under dessa tider vid de tillfällen, då sådant kan blifva behöfligt.

§ 44.

Timlön.

Timlön är för alla arbeten vid kopparverket, där icke annorlunda i aftalet är bestämdt, 34 1/2 öre till den 1 februari 1909 samt för återstående delen af aftalstiden 35 öre.

Kopparverkets grofarbetare kunna i den utsträckning, som kopparverket anser lämpligt, användas såsom handtlangare till murare eller vid byggnadsarbeten och betalas vid dessa arbeten samma timlön, som

är gällande mellan byggmästarne och murerarbetsmännen i Hälsingborg.

Af detta aftal äro 2 exemplar upprättade och mellan parterna utväxlade.

Kopparverk.

Hälsingborg den 22 mars 1907.

För *Hälsingborgs kopparverks aktiebolag.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. 76.*

Godkännes:

för *Svenska arbetsgifvareföreningen.*

Godkännes:

för *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet.*

Ordningsregler.

Arbetstidens innehållande.

Den öfverenskomna arbetstiden skall noga iakttagas både vid arbetstidens början och vid dess slut, såväl i fråga om daglön som ackordsarbete. Bolaget förbehåller sig rätt att på lämpligt sätt t. ex. genom brickor kontrollera arbetstidernas innehållande. Vid arbetstidernas början skall arbetet omedelbart begynnas, använda arbetsmaskiner omedelbart igångsättas samt arbetet fortsättas på bestämdt eller af befälet anvisadt sätt till arbetstidens slut. Tidningsläsning och öfriga tidsfördrif äro ej tillåtna. Arbetsmaskiner få ej stannas af andra orsaker än som betingas af arbetets gång eller af andra osaker, som af befäl närmare föreskrifves. Förberedelser för att sluta arbetet, såsom tvättning, badning, klädömsning m. m. äro ej tillåtna och äga icke arbetare, som arbeta på skift, rätt att lämna sina arbetsplatser, innan aflösande skifteskamrater intagit sina.

Permission.

Permission beviljas på förut gjord ansökan hos fabriksledare eller hos person, som han därtill förordnat. Permission beviljas vid tvingande omständigheter eller eljest i den utsträckning, som kan vara förenligt med arbetets ostörda gång. Arbetare äga icke under några omständigheter rätt att utan permission eller giltigt förfall uteblifva från arbetet. Såsom giltiga förfall räknas nöjaktigt styrkta sjukdomsfall eller eljest nöjaktigt styrkta tvingande omständigheter. Frånvaro på grund af sådana giltiga förfall skall så snart möjligt är anmälas och nöjaktigt styrkta bevis angående orsaken till frånvaron vid återinträdande i arbetet företes.

Antagande eller uppsägning.

Detta sker endast af fabriksledaren eller därtill af honom utsedd person. Då arbetare är antagen, skall prästbevis aflämnas å kontoret samt betyg och rekommendationer på begäran företes.

Skyddsföreskrifter.

Föreskrifter, som lämnas af vederbörande bergmästare, yrkesinspektör, ångpanneinspektör eller brandförsäkringsbolag, såväl som af befälet på platsen angående skyddsåtgärder, sanitära förhållanden eller arbetets ändamålsenliga bedrifvande, skola noga följas. Det åligger hvarje arbetare att iakttaga försiktighet vid arbetets utförande och genast anmäla uppkommande bristfälligheter för vederbörande förman. De skyddsåtgärder till förekommande af olycksfall, som äro anbragta, få på inga villkor af arbetarne undanrödjas.

Arbetets utförande.

Arbetare skall med intresse, villighet, flit och skicklighet utföra arbetet enligt lämnade föreskrifter och på ett sätt, som främjar bolagets intressen. Samtliga maskiner, verktyg, material och fabrikat skola af arbetarne med omsorg och aktsamhet handhafvas och ansvarar arbetare för skada och fel, som uppkomma genom arbetares uppsåtliga förvållande. Hvarje observeradt fel å maskiner eller apparater, som af arbetare handhafvas, hafva arbetare skyldighet att genast meddela vederbörande befäl, så att nödiga reparationer kunna vidtagas.

Använda verktyg skola på tider, som af befäl angifvas, återinlämnas på anvisade förvaringsställen eller af arbetare på anvisade ställen förvaras. Slitna verktyg skola för erhållande af nya återlämnas.

Uppförande.

Arbetare skola iakttaga ett nyktert, ordentligt och städadt uppförande samt bemöta såväl förmän som kamrater med höflighet.

Inom bolagets område få icke af arbetarne införas öl eller spirituösa drycker.

Kopparverk. Arbetare är skyldig hålla snyggt och rent på arbetsplatsen, afklädnings-, tork- och badrum, och skola på alla ställen affall, papperslappar m. m. förvaras uti korgar, som af bolaget tömmas.

Öfverträdelser mot ordningsregler.

Öfverträdelse af föregående regler förorsaka allt efter förseelsens beskaffenhet varning, förflyttning eller afsked efter befälets afgörande.

Hälsingborg den 22 mars 1907.

För *Hälsingborgs kopparverks aktiebolag.*

Godkännes:

för *Svenska arbetsgifvareföreningen.*

Godkännes:

för *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet.*

XII. Metallindustri.

Knivfabriker.

Öfverenskommelse angående löne- och arbetsförhållanden vid 12 fickknifsfabriker i Eskilstuna.

Öfverenskommelse om löne- och arbetsaftal för de vid ..... fabrik anställda järn- och metallarbetare.[1]

Timlön.

§ 1.

För slipare är lägsta timlön 45 öre, oafsedt åldern i facket, och minst 50 öre för slipare, som fyllt 20 år och arbetat i facket 4 år.

§ 2.

För smärglare är lägsta timlön 40 öre, och minst 45 öre till dem, som fyllt 20 år och arbetat i facket en tid af 4 år.

För öfriga vid fabriken anställda arbetare äro följande minimilöner gällande:

§ 3.

För dem, som fyllt 18 år är lägsta timlön 20 öre, samt 25 öre för dem, som fyllt 20 år, och minst 35 öre för dem, som fyllt 20 år och arbetat 4 år i facket.

§ 4.

För knifsmeder, som fyllt 23 år och arbetat i facket 5 år, är lägsta timlön 40 öre.

Ackordsarbete.

§ 5.

Vid arbete på tillfälliga ackord för hvilka i ackordsprislistan ej pris äro införda är vidkommande arbetares timlön garanterad.

§ 6.

Då mindre än ett dussin knifvar färdiggöras, höjes priset med 50 öre per dussin.

§ 7.

De ackordspris, som återfinnas å ackordsprislistorna, äro beräknade så, att alla delar skola vara fullständigt pressade med hål i skollorna. För torkning af knifvar erhålles timlön.

§ 8.

Ackordspris på nya arbeten skall med vidkommande arbetare uppgöras före arbetets början och skall ackordspris, hvarom öfverenskommelse uppnåtts, genast införas i ackordsprislistan. Äfven sådana ackordsarbeten, som möjligen blifvit uteglömda och således ej finnas upptagna å dessa listor, skall, så snart sådant arbete kommer att utföras och enighet om ackordspriset träffats, genast i listorna införas och äger därefter samma giltighet som listan i öfrigt.

Arbetstid.

§ 9.

Den ordinarie arbetstiden är högst 10 timmar pr dag, förutom dag efter aflö-

[1] Aftalet underskrifves för hvarje fabrik för sig.

ning, då arbetstiden är 6 timmar. För slipare och smärglare är arbetstiden högst 8 timmar pr dag, förutom för lördagar, då den är 6 timmar, och indelas arbetstiden mellan kl. 6,30 f. m. och kl. 6 e. m.

Öfvertidsarbete.

§ 10.

All annan arbetstid utöfver den dagliga ordinarie betraktas som öfvertid och betalas med ett tillägg till ordinarie timlön af 50 procents förhöjning, räknadt från ordinarie arbetstidens slut på aftonen till dess början nästa dag. För sön- och helgdagsarbete betalas 100 procents förhöjning, räknadt från ordinarie arbetstidens slut dag före till dess början dag efter sön- eller helgdag.

§ 11.

Då ackordsarbete utföres på öfvertid, erhåller arbetaren öfvertidsprocent som tillägg utöfver ackordspriset.

Fria verktyg. *Knif-fabriker.*

§ 12.

För arbetets utförande erhåller vederbörande arbetare fria verktyg, som för arbetet erfordras. Därmed inberäknas fri krokis och smärgelskifvor.

Aflöningsdag.

§ 13.

Aflöning utbetalas hvarje fredag omedelbart efter arbetets slut på aftonen.

Giltighetstid.

§ 14.

Denna öfverenskommelse gäller från den dag den af parterna antages och undertecknas till den 1 augusti 1908, med 2 månaders uppsägning. Sker ej skriftlig uppsägning minst 2 månader före sagda dag gäller aftalet ytterligare år efter år, tills det af endera parten i rätt tid uppsäges.

Eskilstuna den 23 februari 1907.

(Underskrift saknas å det till Kommerskollegium insända exemplaret af aftalet.)

Öfverenskommelse angående arbets- oeh löneförhållanden mellan Aktiebolaget Norrtälje gjuteri och Svenska gjutareförbundets afdelning n:r 40. *Gjuteri.*

Till Svenska gjutareförbundets afdelning n:r 40, Norrtälje.

På grund af eder senaste skrifvelse samt på grund af samtalet vid undertecknads besök i Norrtälje den 30 juni träffa vi alltså följande aftal:

Aktiebolaget Norrtälje gjuteri beviljar:

dels en *aflöning* af 37 öre per timme för gjutarne O. W., C. A. Gr., F. S., G. J., G. J., och C. F. G.

dels 33 ⅓ % förhöjning för *öfvertid* och 75 % för natt- och söndagsarbete.

Som öfvertidsarbete räknas de 2 första timmarna före och efter den ordinarie arbetstiden, det öfriga natt- och söndagsarbete;

dels *arbetstidens* begränsning till 57 ½ timme pr vecka, fördeladt, så att 5 dagar arbetas det 10 timmar och på lördag endast 7 ½, med början kl. 7 f. m. samt med raster mellan 9—9.30 f. m. och 1—2 e. m.; på lördag endast rast mellan 9—9,30 f. m.;

dels en *minimilön* af 32 öre pr timme för arbetare, som uppnått 21 år samt har 4 yrkesår, samt 35 öre för arbetare, som har 7 yrkesår.

Med yrkesår menas tiden efter 17:de året.

Bedömande af nyantagen arbetares minimilön enligt ofvanstående skall göras af gjutmästaren, men kan han äfven vända sig till styrelsen för Gjutareförbundets afdelning eller någon af de äldre arbetarne för rådgörande härom.

För händelse af *arbetsbrist* eller inskränkning i driften skall som första åtgärd arbetstiden nedsättas, därefter, om så skulle blifva nödigt, uppsäges ungkarlarna i tur som de intagits, de gifta ha dock företräde att få stanna kvar längst.

A ömse sidor skall 8 dagars *uppsägning* iakttagas.

Detta aftal i två exemplar, som skall undertecknas af bolagets verkställande direktör och afdelningens styrelse, gäller intill utgången af år 1907 med 3 månaders ömsesidig uppsägning, därefter för ett år i taget.

Rotebro den 5 juli 1906.

För *Aktiebolaget Norrtälje gjuteri.*

Smides- och hofslageri-verkstäder.

Öfverenskommelse emellan Malmö smedmästareförening och Sv. järn- och metallarbetareförbundet, angående löner och arbetstid m. m. för de vid mek.-, smides- och hofslageriverkstäderna i Malmö anställda järn- eller metallarbetarne.

Timpenning.

§ 1.

Som minimilöner betalas följande:

a) till den, som fyllt 20 år och arbetat 4 år i facket, 31 öre pr timme. Har han arbetat 4 år hos samme mästare erhåller han denna lön vid fyllda 19 år, oafsedt om han varit i tillfälle göra gesällprof;

b) till den, som arbetat 6 år i facket, 36 öre pr timme;

c) från den 1 april 1907 höjes minimilönerna i ofvanstående punkter a och b till respektive 32 och 38 öre pr timme.

Arbetstid. Öfvertidsarbete.

§ 2.

Ordinarie arbetstiden är 58 timmar pr vecka, fördelade pr dag enligt öfverenskommelse mellan arbetsgifvare och arbetare å hvarje enskild verkstad.

All annan arbetstid räknas som öfvertid och betalas med 25 % tillägg till ordinarie timlön för de 2 första timmarna efter ord. arbetstidens slut, för tiden därifrån till ord. arbetstidens början påföljande dag 50 % tillägg samt 100 % tillägg för sön- och helgdagsarbete, räknadt från ord. arbetstidens slut dag före till dess början dag efter sön- eller helgdag.

Reparationer å verkstadens egna maskiner och verktyg betalas med endast 50 % tillägg, då sådana utföres å sön- eller helgdag.

Arbete utom staden.

§ 3.

Arbete, utfördt utom staden, betalas med 50 % tillägg samt, om arbetet fordrar öfvernattning å platsen, ersättning för logi enligt räkning, jämte fria resor.

Ackordsarbete.

§ 4.

Ackordsarbete uppgöres med vidkommande arbetare före arbetets påbegynnande och får priset därefter af ingendera parten ändras. Öfverskott å ackordsarbete utbetalas närmaste aflöningsdag efter det arbetet blifvit färdigt och godkändt. Varar sådant arbete längre än en vecka betalas under tiden den ord. timpenningen.

Hjälpare erhålla å sådant arbete samma procent som de äldre arbetarne. Vid allt ackordsarbete är ord. timlön garanterad. Då arbetaren ålägges arbeta å ackord på öfvertid, skall ej ackordsöfverskottet medräknas som tilläggsprocent.

Aflöningsdag.

§ 5.

Aflöning sker hvarje helgfri fredagsafton för de under veckan arbetade timmarna. Aflöningsveckan räknas fr. o. m. fredagsmorgon t. o. m. torsdagsafton.

Olycksförsäkring.

§ 6.

Hvarje arbetare olycksfallsförsäkras af arbetsgifvaren mot olycksfall såväl inom som utom arbetet till ett belopp af 1,000 kr. och att ersättning vid skada i följd af olycksfall gifves arbetaren med minst 1 kr. pr dag från läkarebehandlingens andra dag under den tid, han på grund af sådan skada är förhindrad till arbete.

Öfvergångsbestämmelse.

§ 7.

För de arbetare, som ej beröras af ofvannämnda förhöjningar, höjes lönen så, att den pr vecka ej kommer att understiga den hittillsvarande.

Lärlingsbestämmelser.

§ 8.

Lärotiden skall vara högst 4 år och får ingen komma i läran före fyllda 15 år och ej efter fyllda 18 år. Undantag härifrån kunna dock göras ifråga om maximiåldern, om ansökan göres hos respektive föreningars styrelser och dessa tillstyrka ansökan.

§ 9.

Lärling aflönas med följande löner: första året 6 kr. pr vecka, andra året 8, tredje året 11 och fjärde året 13 kr. och 50 öre pr vecka. Aflöningen utgår alltid för hel vecka utan afdrag för extra helgdagar.

§ 10.

Öfvertidsprocent enligt paragraf 2. För arbete utom staden betalas ett dagtraktamente af kr. 1,50 pr dag samt om öfvernattning fordras, ersättning för logi enligt räkning.

Giltighetstid m. m.

§ 11.

Ett exemplar af denna öfverenskommelse skall anbringas på en därtill lämplig och synlig plats inom verkstäderna. Sv. järn- och metallarbetareförbundet ombesörjer att denna öfverenskommelse underskrifves af öfriga inom denna bransch i staden boende arbetsgifvare, som icke tillhöra Malmö smedmästareförening. *Smides- och hofslageriverkstäder.*

Denna öfverenskommelse gäller från den 1 april d. å. till den 1 april 1909, samt betraktas som fortfarande gällande ett år i sänder, för såvida den icke af någondera parten skriftligen uppsäges minst 3 månader före utlöpningsdagen.

Malmö den 22 mars 1906.

För *Malmö smedmästareförening.* För *Sv. järn- och metallarbetareförbundet.*

Löne- och arbetsaftal upprättadt emellan Allm. arbetsgifvareföreningen och Sv. järn- och metallarbetareförbundet för arbetsgifvare och arbetare inom cykelbranschen. *Cykelverkstäder.*

§ 1.

Timpenning.

Som minimilöner för järn- och metallarbetare betalas följande:

a) till den, som fyllt 25 år och arbetat i facket 9 år, 40 öre pr timme;

b) till den, som fyllt 23 år och arbetat i facket 7 år, 38 öre pr timme;

c) till den, som fyllt 20 år och arbetat i facket 4 år, 33 öre pr timme;

d) till den, som fyllt 20 år och arbetat i facket 2 år, 30 öre pr timme;

e) till den, som fyllt 18 år och arbetat i facket 1 år eller den, som fyllt 20 år utan år i facket, 25 öre pr timme.

§ 2.

Arbetstid. Öfvertidsarbete.

Ordinarie arbetstiden är 10 timmar pr dag, utom lördagar, då den är 8 timmar.

All annan arbetstid beräknas som öfvertid och betalas med 50 % tillägg till ordinarie timlönen för kvällsarbete, räknadt till kl. 9 e. m. samt 75 % tillägg för natt-, sön- och helgdagsarbete.

Reparation å all öfvertid å verkstadens egna maskiner eller verktyg betalas med 50 % tillägg.

Då arbetaren ålägges arbeta å ackord på öfvertid skall ej ackordsöfverskottet medräknas som tilläggsprocent.

§ 3.

Aflöningsdag.

Aflöningen sker hvarje helgfri fredags afton omedelbart efter arbetstidens slut för de under veckan arbetade timmarne. Aflöningsveckan räknas fr. o. m. fredags morgon t. o. m. torsdags afton.

§ 4.

Ackordsarbete.

Ackordsarbete uppgöres med vidkommande arbetare före arbetets påbegynnande och får priset därefter af ingendera parten ändras. Vid allt ackordsarbete är ordinarie timlönen garanterad.

§ 5.

Olycksfallsförsäkring.

Hvarje arbetare olycksfallförsäkras af arbetsgifvaren på sätt lagen om ersättning vid olycksfall i arbetet bestämmer, samt dessutom så, att ersättning gifves arbetaren vid skada i följd af olycksfall med 1 kr. pr dag från läkarebehandlingens 4:e dag.

§ 6.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter vid tolkningen af detta löneaftal anmäles för respektive föreningar, som då gemensamt ha att undersöka saken och om möjligt åstadkomma rättelse.

§ 7.

Giltighetstid.

Detta löneaftal träder i kraft denna dag och gäller till och med 31/12 1907 samt

Cykelverkstäder.

betraktas som fortfarande gällande ett år i sänder, försåvida det icke af någondera parten skriftligen uppsäges minst 6 månader före utlöpningsdagen.

Malmö den 4 februari 1905.

För *Allm. arbetsgifvareförens styrelse.* För *Sv. järn- och metallarb.-förb.*

Verkstadsordning.

§ 8.

Arbetstiden på verkstaden börjar kl. ... på morgonen till kl. ... middagen med uppehåll mellan kl. ... för frukost samt från kl. ... middagen till kl. ... e. m. utom lördag, då arbetet upphör kl. ... e. m.

§ 9.

För arbetare, som utan permission försummar ordinarie arbetstid, afdrages procenten å öfvertidsarbete för lika lång tid under veckan, som den försummade tiden omfattar.

§ 10.

Arbetaren iakttager nykterhet och påpasslighet inom verkstaden.

Öl (medhafdt till måltid undantaget) eller spritvaror få ej eftersändas, mottagas eller förtäras inom verkstadsområdet.

§ 11.

En uppsägningstid af minst fyra (4) dagar förbehålles å båda sidor.

Arbetare, som afflyttar utan uppsägning i vederbörlig tid, äger ej rätt utfå aflöningen förrän påföljande aflöningsdag.

§ 12.

Arbetare, som visar försumlighet i sitt arbete eller onykterhet på verkstaden, erhåller först en varning, hvarefter han, om han ändock gör sig skyldig till dylik förseelse, utan föregående uppsägning afskedas.

Bleck- och plåtslageriverkstäder.

Arbetsaftal mellan Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen och Sv. bleck- och plåtslageriarbetareförbundets afdelning n:r 12 i Norrköping.

Arbetslön.

§ 1.

Till hvarje i yrket fullt duglig arbetare, som äger den vana och fortkomst som tillfredsställer normala fordringar, betalas en timlön af 50 öre till den 1 april 1908; och 52 öre pr timma f. o. m. 1 april 1908 t. o. m. 1 april 1910. Till enbart bleckslagare betalas 47 öre, samt f. o. m. 1 april 1908 49 öre pr timma. Till bevisligen mindre kompetenta arbetare betalas lägst 40 öre pr timma. Till mindre kompetent bleckslagare betalas lägst 37 öre och efter den 1 april 1908 lägst 39 öre pr timma.

§ 2.

För skrapning, strykning och snöskottning betalas en förhöjning af 5 öre pr timma.

§ 3.

För arbeten å längre afstånd från staden, eller då resor fram och åter ej kan ske dagligen, tillhandahåller arbetsgifvaren kost och logi gratis, jämte fria resor samt ersättning med gällande timlön för tid som åtgår till och från arbetsplatsen. Om kost ej kan erhållas på arbetsplatsen skall arbetaren erhålla skälig ersättning därtill.

§ 4.

För arbete i stadens närhet, dock minst en kilometer utom stadens tullar, och där arbetaren ej kan gå hem vid måltidsrasterna men färdas fram och åter morgon och afton, betalas ett extra tillägg med 10 % pr dag såvida ej mat erhålles fritt, dock ej kortare tid än 4 dagar i en följd.

Öfvertidsarbete.

§ 5.

Öfvertidsarbete beräknas till högst 3 timmar pr dygn utöfver ordinarie arbetstid, och betalas med 40 % förhöjning. Fortgår arbetet utöfver sagda tid räknas det såsom nattarbete och betalas med 75 % förhöjning pr timma. Sön- och helgdagsarbete betalas lika med nattarbete. Då resor till och från landsarbete måste företagas på öfvertid betalas därför ingen öfvertidsförhöjning. Om arbetare genom eget

slarf försummar arbete, som måste vara färdigt på bestämd tid, och öfvertid måste tillitas, skall arbetaren arbeta lika lång tid utan procentförhöjning, som han försummat.

Lärlingsbestämmelser.

§ 6.

Till lärlingar betalas efter öfverenskommelse med arbetsgifvaren de 3 första åren och tills lärlingen uppnått 18 års ålder, och höjes i mån af flit, duglighet och uppförande. För 4:e årets lärling, som arbetat i yrket 3 år i följd och fyllt 18 år, betalas en timlön af lägst 25 öre. För 5:te och 6:e årets lärling betalas efter kompetens och duglighet, dock ej mindre är 30 öre för 5:te årets och vid fyllda 19 år och 35 öre för 6:te och vid fyllda 20 år. (Se samarbetsstadgarna § 2.)

§ 7.

Vid skrapning, strykning och snöskottning betalas till lärling som fyllt 18 år en förhöjning af 5 öre pr timma, samt vid öfvertidsarbete en lika % förhöjning som till öfriga arbetare.

§ 8.

Ackordsarbete.

Ackordsarbete får icke förekomma, annat än vid specialarbete, såsom vid tillverkning af emballagen i större parti eller möjligen vid masstillverkning af någon särskild vara. Dock skall vid sådant tillfälle en särskild nämnd af 3 personer från hvarje förening tillsättas för att pröfva frågan och därom gifva utlåtande, samt om möjligt bestämma pris, dock skall i hvarje fall timpenningen garanteras.

§ 9.

Aflöningsdag.

Aflöning tillhandahålles arbetaren hvarje helgfri fredag, och skall för undvikande af tidsutdräkt aflöningen vara på förhand uträknad och tillhandahållas arbetaren genast vid arbetstidens slut. Inträffar helg på fredag aflönas näst föregående helgfri dag. Arbetsveckan räknas på alla verkstäder från fredags morgon till nästföljande torsdags afton.

§ 10.

Arbetstid.

Arbetstiden bestämmes under normala förhållanden till 10 timmar pr dag utom lördagar då densamma är 6 timmar. Vid mindre arbetstillgång bestämmes arbetstiden af hvarje verkstadslag särskildt i samband med arbetsgifvaren. Arbetare är skyldig infinna sig å arbetsplatsen å bestämda tider, brister någon häremot äger arbetsgifvaren rätt göra afdrag för den tid som försummats med 50 % tillägg. Vid giltiga fall tillämpas ej procentafdrag. *Bleck- och plåtslageriverkstäder.*

§ 11.

Uppsägningstid.

Åtta dagars ömsesidig uppsägning af kondition skall ske, så vida ej förhållandena å någondera sidan brister, med afseende å skyldigheter.

§ 12.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvaren är skyldig olycksfallsförsäkra alla hos honom anställda arbetare, i enlighet med lagen af den 5 juli 1901, men skall icke desto mindre ersättning utgå i likhet med de stadgar, som äro fastställda för Sv. bleck- och plåtslagaremästarnas ömsesidiga olycksfallsförsäkringskassa. Bevis på att arbetsgifvaren fullgjort ofvanstående skyldighet, skall af honom vid anfordran framvisas.

§ 13.

Meningsskiljaktigheter.

Vid möjligen uppstående meningsskiljaktigheter mellan arbetsgifvare och arbetare om detta aftal, skall frågan hänskjutas till samarbetskommittén för afgörande.

§ 14.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet samt antager och afskedar arbetare utan fackförenings ingripande, och lämnas föreningsrätten oförkränkt. Sträjk, lockout, blockad eller konditionförbjudning får under aftalstiden ej å någondera sidan förekomma såvida ej samarbetskommittén därom beslutar. Arbetare äger ej af bekvämlighetsskäl rätt neka för något inom yrket förekommande arbete.

§ 15.

Verkstadsregler.

De verkstadsregler, som vid 1903 års aftal fastställdes skola äfven gälla och tillämpas under tiden för detta aftal. I händelse af öfverträdelse emot ofvannämnda regler skall därom anmälan göras till fackföreningens styrelse eller utsedda förtroendemän, som i främsta rummet skola ingripa för att söka rättelse; skulle ej önskadt resultat uppnås hänskjutes frågan omedelbart till samarbetskommittén.

Bleck- och plåtslageri-verkstäder.

Giltighetstid.

Detta aftal varder gällande f. o. m. den 25 maj 1906 till den 1 april 1910 och skall uppsägning ske från någondera sidan senast den 31 december 1909, och skall nytt förslag inlämnas af den förening, som uppsäger listan, senast den 1:sta februari 1910. Om ingen uppsägning sker å bestämd tid prolongeras aftalet ytterligare ett år och i hvarje fall tills nytt aftal blifvit antaget.

För *Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen i Norrköping.*

För *Sv. bleck- och plåtslagareförbundets afdelning n:r 12 i Norrköping.*

Stadgar för samarbete

emellan Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen och Sv. bleck- o. plåtslagareförbundets afdelning n:r 12 i Norrköping.

§ 1.

Mom. a) Att på grundvalen af en noggrann och väl ordnad organisation verka för, att alla yrkets utöfvare, såväl arbetsgifvare som arbetare, blifva anslutna till sina respektive organisationer samt att *antagna verkstadsregler noga följas;*

mom. b) Att å båda sidor verka för yrkets förbättring samt genom ömsesidigt tillmötesgående söka att på fredlig väg, utan konflikter från någondera sidan, ernå ett för båda parterna önskadt resultat, med hänsyn till arbetsförhållande inom yrket, samt att genom en stående kommitté om möjligt ordna alla uppstående tvister inom facket på platsen.

§ 2.

För att erhålla arbete fordras, att den arbetssökande skall äga medlemsskap i Svenska bleck- och plåtslagareförbundet, och äger arbetsgifvare som tillhör Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen ej rätt att i sitt arbete antaga arbetare, som ej tillhör nämnda förbund eller förbinder sig att senast inom en månad ingå i detsamma. Arbetsgifvaren skall hänvisa antagen arbetssökande till verkstadslagets uppbördsman för anteckning till inträde i förbundet. Dock må kontrakterad verkmästare och kontrakterad lärling samt omyndiga eller ej utlärda arbetsgifvaresöner häruti äga full handlingsfrihet.

§ 3.

Då arbetsgifvare, som tillhör Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen, uraktlåter att följa de af nämnda förening öfverenskomna priserna eller icke kan förmås att ingå i Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen, skall anmälan därom göras hos ofvannämnda förenings ordförande, som hänskjuter saken till den stående kommittén, hvilken har att besluta hvilka åtgärder, som böra iakttagas. Sak samma i händelse arbetsgifvare antager arbetare, som icke ingått i organisationen enligt hvad som i § 2 bestämmes, eller om arbetsgifvaren vägrar att betala efter öfverenskommet aftal. Dylika fall anmälas till fackföreningens ordförande och förfares på samma sätt, som förut nämnts.

§ 4.

Den stående kommittén skall bestå af sex (6) representanter, däraf 3 väljas af Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen och 3 af fackföreningen. Om kommittén stannar på lika röstetal för och emot en frågas afgörande, väljer kommittén, om så fordras, en opartisk ledamot, hvilkens röst afgör frågan.

§ 5.

Om tvistigheter uppstått mellan arbetsgifvare och arbetare skall den missnöjda parten inlämna skriftlig anmälan om förhållandet, så att frågan fortast möjligt kommer till behandling, dock skall arbetet oförändradt fortgå tills frågan på ett för båda parterna nöjaktigt sätt blifvit löst. I händelse af konflikt må kontrakterad lärling icke deltaga i densamma.

§ 6.

Är en sak af sådan art, att den på ett tillfredsställande sätt ej kan ordnas och en arbetsafstängning från Bleck- o. plåtslageri-industriidkareföreningens sida, gent emot en arbetsgifvare anses nödvändig, skall, innan sådan får påbjudas, samtliga de arbetare på den eller de verkstäder, saken berör, tillförsäkras arbete hos öfriga arbetsgifvare under den tid arbetsafstängningen pågår eller ock af arbetsgifvarens förening erhålla understöd enligt gällande timlön. Vid anställande af sådana arbetare, som i denna § nämnes, få ej en verkstads öfriga arbetare ställas utan arbete.

§ 7.

Bevis om medlemskap i Svenska bleck- och plåtslagareförbundet skall af arbets-

gifvaren affordras alla, som anställas i arbete, för så vidt den sökande fyllt 18 år och varit i yrket anställd minst i 3 år.

§ 8.

Alla omkostnader som uppstå vid sådana fall, som i § 2 och 3 nämnas, skola vid en eventuell uppgörelse erläggas af den eller de arbetsgifvare, som varit vållande till stridens uppkomst.

§ 9.

Den stående kommittén väljes af sina respektive föreningar i december månad för en tid af ett år, räknadt från december månad till samma månad året därpå.

För *Bleck- och plåtslageri-industriidkareföreningen i Norrköping.*

§ 10. *Bleck- och plåtslageriverkstäder.*

Dessa stadgar varda gällande till den 1 april 1910 eller så länge löneaftalet varder gällande. Förslag till tillägg kan af de respektive föreningarnas medlemmar samt samarbetskommittén göras, dock skall sådant föreläggas de respektive föreningarnas årsmöten, som därom fattar beslut.

Dessa stadgar hafva blifvit antagna af Norrköpings bleck- och plåtslageri-industriidkareförening och af Bleck- och plåtslagareförbundets afdelning n:o 12, på dess möte den 30 nov. 1903.

För *Sv. bleck- och plåtslagareförbundets afdeln. n:r 12 i Norrköping.*

Verkstadsregler.

1.) Arbetare, gesäll eller lärling börjar kl. 7 på morgonen, då ej annat aftal sker från olika verkstadslag. Frukost hålles från kl. 8,30 till 9 f. m. och middag från kl. 12,30 till 2 e. m., hvarefter arbetet fortsättes till kl. 7 e. m. Lördagar slutas abetet kl. 1,30 e. m.

2.) Gesäll eller arbetare må icke uppehålla lärling eller biträde längre tid än han eller de arbeta på platsen.

3.) Lärling, som ej arbetat i yrket under 3½ års tid, är icke entledigad från upprymning af verkstaden vid arbetets slut.

4.) Gesäll, arbetare eller lärling anmäler genast sitt uteblifvande från arbetet vid sjukdomsfall eller lagliga förhinder.

5.) Hämtning och förtäring af sprit uti någon form, vare sig på verkstaden eller utarbeten, är totalt förbjudet.

6.) Inga sällskapliga sammankomster få på verkstaden förekomma under arbetstiden. Resande arbetssökande, samt öfriga främmande personer, tillåtas icke uppehålla sig å verkstaden, utan hänvisas omedelbart till arbetsgifvaren. Dock må korta besök tillåtas kommittéer på uppdrag af fackföreningen.

7.) Gesäll, arbetare eller utlärling tillåtes icke att skicka lärling egna ärenden under arbetstiden.

8.) Hvarje arbetare är ansvarig för de honom anförtrodda verktygen, hvilka han skall hålla i godt skick, äfvensom för till honom utlämnad material, hvilken han är skyldig på sparsammaste sätt använda.

För *Sv. bleck- och plåtslagareförbundets afdelning n:r 12 i Norrköping.*

Aftal mellan C. G. Hallbergs guldsmeds A. B. och C. G. Hallbergs verkstadsklubb. *Guld- och silfvervarufabrik.*

§ 1.

Arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden utgör 49 timmar pr vecka, med arbetsdagens början kl. 8 f. m. och slut kl. 5,15 e. m. och med rast kl. 11,15 till kl. 12 middagen. På lördagar slutar arbetet kl. 3,15 e. m. Alla skola sitta på sina platser tills och när klockan blåser, vid rasten 11,15 är 5 minuters respittid medgifven; afblåsning sker därför kl. 11,10 f. m.

§ 2.

Öfvertidsarbete.

Mom. 1. Arbete utfördt å annan tid än den ordinarie betraktas som öfvertidsarbete och betalas med följande tillägg till den ordinarie timlönen:

Guld- och silfvervarufabrik.

å hvardagar till kl. 10 e. m. samt från kl. 6—8 f. m. 33 % tillägg;

å lördagar till kl. 7 e. m. 33 % tillägg;

å helg- & fridagar samt från 10 e. m. lördagar från 7 e. m. till 6 f. m. 75 % tillägg.

Mom. 2. När arbetsgifvaren fordrar att ackordsarbete skall utföras på öfvertid erhåller arbetaren det fastställda öfvertidstillägget å timpenningen utöfver ackordspriset.

Mom. 3. I det fall då möjligen ingen timpenning är bestämd, skall % räknas för manliga arbetare efter 50 öres och för kvinnliga efter 25 öres timpenning.

§ 3.

Ackordsarbete.

Mom. 1. Allt arbete utföres enligt de öfverenskomna ackordsprislistorna och skall dessa gälla till ömsesidig efterrättelse samma tid som aftalet i öfrigt.

Mom. 2. Vid gemensamhetsackord delas öfverskottet i förhållande till det antal timmar hvar och en deltagit i ackordet.

mom. 3. *Kvinnliga arbetare:* försilfring, verera så fullgodt arbete som möjligt, så att detsamma kan af vederbörande verkmästare godkännas. Är arbetet underhaltigt, är arbetaren skyldig att utan ersättning omarbeta detsamma, dock betalas, då extra arbete förekommer på grund af felaktiga stansar, blåsigt silfver, porigt gjutgods samt ändringar o. d., ett tillägg motsvarande arbetares timpenning för det antal timmar, som åtgå för att afhjälpa felet.

Mom. 4. Vid nya ackordsprisers fastställande skall öfverenskommelse ske genom förhandling mellan verkstadens representant och den eller de arbetare åt hvilka arbetet erbjudes, och bör uppgörelsen härom ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet enighet om ackordspriset ej kan på förhand uppnås, må fastställande härå ske viss tid efter arbetets påbörjande och skall det öfverenskomna ackordspriset införas i ackordsprislistan omedelbart.

§ 4.

Särskilda bestämmelser

för nedanstående yrkesgrupper, hvilka bestämmelser betraktas som tillägg till ofvanstående:

mom. 1. *Metalltryckare:* klippning och glödning skall betalas enligt arbetarens timlön då detta arbete ej är inräknadt i ackordet;

mom. 2. *Matsilfverarbetare:* för enkelt styck betalas en tiondel af dussinets pris intill 6 stycken;

mom. 3. *Kvinnliga arbetare:* försilfring, förgyllning, hand- & manskinslip som äro fyllda 18 år betalas efter en månads anställning med minst 20 öre pr timme, efter 6 månaders anställning med minst 23 öre pr timme, efter 12 månaders anställning med minst 27 öre pr timme.

Rask och skicklig arbeterska erhåller högre lön;

mom. 4. Vid utförande af galvaniseringsarbete erhålles gratis af fabriken förkläden af lämpligt material samt träskodon.

§ 5.

Allmänna bestämmelser.

Mom. 1. En ömsesidig uppsägningstid af fjorton dagar är gällande vid afflyttning från verkstaden, utom i det fall då ordningsreglementets paragrafer öfverskrides.

Mom. 2. Första maj räknas som fridag.

Mom. 3. Aflöning utbetalas vid arbetets afslutande å lördag och beräknas efter arbetarens timlön. Öfverskott å ackordsarbetet utbetalas förutom vid jul- och midsommar endast sista lördagen i månaden. Aflöningsveckan räknas från torsdag till torsdag.

Denna öfverenskommelse gäller från 1 juli 1907 till 1 juli 1909 med 3 månaders ömsesidig uppsägning. Sker ej uppsägning från någondera sidan är öfverenskommelsen gällande ytterligare ett år i sänder med samma uppsägningstid.

Från arbetarnes sida sker uppsägning genom Sv. järn- och metallarbetareförbundet.

Med ofvanstående aftal förklara vi oss å ömse sidor nöjda.

För *C. G. Hallbergs guldsmedsaktiebolag.*

För *Järn- och metallarbetareförb.*

XIII. Maskin- och skeppsbyggnadsindustri.

Öfverenskommelser mellan Sveriges verkstadsförening och vederbörande fackförbund angående regler för behandling af tvister mellan arbetsgifvare och arbetare samt bestämmelser om minimilöner, ackordsarbete, ordinarie arbetstid, öfvertidsarbete m. m.[1]

Mekaniska verkstäder.

Mellan Sveriges verkstadsförening och undertecknade fackförbund har träffats den öfverenskommelse, att vid uppkommande tvister mellan medlem af verkstadsföreningen, å ena, samt medlem eller medlemmar af undertecknade fackförbund, å andra sidan, skola lända till efterrättelse nedanstående

Regler för behandling af tvister mellan arbetsgifvare och arbetare.

§ 1.

Här nedan benämnas samtliga arbetareorganisationer, vare sig permanenta eller tillfälliga, fackföreningar eller enskilda arbetare, af hvad slag de vara må, med ett gemensamt namn *arbetare*.

§ 2.

Uppstår tvist vid verkstad, tillhörande medlem af Sveriges verkstadsförening, skola alltid allvarliga försök göras att genom skriftlig eller muntlig förhandling mellan arbetsgifvaren eller hans representant och arbetare bilägga densamma.

Träffad öfverens**kom**melse bör skriftligen affattas.

§ 3.

Har icke inom 20 dagar efter det skriftlig framställning gjorts öfverenskommelse träffats, och arbetare besluta att fullfölja ärendet, äga de att inom 8 dagar efter utgången af nyss angifna tid till vederbörande kretsstyrelse inom verkstadsföreningen därom göra skriftlig framställning, åtföljd af fullständiga uppgifter om ärendets innebörd, om dag, då framställning först gjorts, och om resultatet af de förda förhandlingarna. Har ärendet icke inom sålunda fastställd tid fullföljts, anses frågan hafva förfallit.

§ 4.

Sedan dylik anmälan inkommit, utreder kretsstyrelsen skyndsammast ärendet samt söker med alla till buds stående medel åstadkomma förlikning mellan parterna. Anser endera parten muntlig förhandling behöflig, utse kretsstyrelsen och vederbörande arbetare hvardera 3 kommitterade, hvilka genom förhandling skola söka lösa den föreliggande tvisten. Kretsstyrelsen anmodar en af sina kommitterade att sammankalla kommittén. Kommitterade utse bland sig en ordförande eller, i fall de ej kunna enas därom, en utomstående opartisk person att leda förhandlingarna. Hafva från arbetare vid flera verkstäder ingått framställningar i samma syfte, må framställningarna behandlas samtidigt, enligt förestående.

§ 5.

Den kommitté, hvarom i föregående § stadgas, skall vara tillsatt senast 8 dagar efter det yrkande om dess tillsättande blifvit gjort. Behandling af ärende skall vara afslutad inom 14 dagar, efter det kommitterade erhållit skriftligt meddelande om valet, såvida ej kommitterades flertal enar sig om uppskof. Träffas uppgörelse, skall densamma skriftligen affattas. Har uppgörelse icke träffats, uppsättes ett kortfattadt protokoll.

§ 6.

Därest icke genom förhandling enligt förestående förlikning kunnat ernås, och under förutsättning att frågan gäller tolkning af träffadt aftal, af öfverenskommelse eller af förlikning, hänskjutes tvisten, om endera parten det skriftligen yrkar, till afgörande af skiljemän, af hvilka 2 utses af arbetare och 2 af öfverstyrelsen för Verkstadsföreningen. De sålunda valda

[1] Likalydande aftal har ingåtts mellan Sveriges verkstadsförening och Sv. arbetareförbundet.

Mekaniska verkstäder.

4 skiljemännen utse själfva den 5:te, som skall leda skiljenämndens förhandlingar och vid lika röstetal äga utslagsröst. Enas skiljemännen icke vid valet af ordförande, utses ordföranden enligt lagen om skiljemän af vederbörande myndighet å den ort, där verkstaden är belägen.

Skiljemännen meddela dom senast inom den 20:de dagen efter den dag, då endera parten till den andra gjort framställning om tvistefrågans hänskjutande till skiljedom.

§ 7.

Innan ärendet slutbehandlas enligt ofvan gifna regler, må icke på grund af samma ärende arbetsinställelse (strejk eller lockout) äga rum. Beslut om arbetsinställelse må ej fattas senare än 6 veckor efter det behandlingen af ärendet afslutats, och skall beslutet omedelbart tillställas motparten. Sådant beslut må ej verkställas tidigare än 6 dagar eller senare än 14 dagar efter den dag, då detsamma delgifvits motparten.

§ 8.

Därest behandling af framställning i principfråga eller af annan angelägenhet i den ordning, förestående regler stadga, icke medfört ärendets afgörande, må icke framställning i samma fråga eller angelägenhet upptagas till förnyad behandling mellan samma parter enligt förestående, förrän 6 månader förflutit från den dag, då föregående förhandlingar i ärendet afslutats.

I sammanhang härmed förklara sig verkstadsföreningen och vederbörande fackförbund vara ense därom, att rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbete skall likasom föreningsrätten hållas i ömsesidig helgd.

Förestående öfverenskommelse skall gälla till den 1 januari 1908 och därefter år efter år, därest ej uppsägning skriftligen skett från någon sida minst 6 månader före tiden för öfverenskommelsens utlöpande.

Stockholm den 9 november 1905.

För *Sveriges verkstadsförening.*

För *Landssekretariatet.*

För *Svenska järn- och metallarbetareförbundet.*

För *Svenska gjutareförbundet.*

För *Svenska träarbetareförbundet.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet.*

Bestämmelser om minimilöner.

§ 1.

Vid hvarje verkstad, gjuteri eller skeppsvarf, tillhörande medlem af Sveriges verkstadsförening, skola alla där anställda arbetare — såväl yrkesarbetare som grofarbetare, till hvilka sistnämnda hänföras handtlangare — tillgodonjuta viss minimilön.

Minimilönernas storlek lämpas efter förhållandena å såväl olika orter som olika verkstäder.

Minimilön fastställes särskildt för yrkesarbetare och särskildt för grofarbetare; och afser minimilön endast den lägsta lön, som inom någondera gruppen af arbetare må utgå.

Berättigad till minimilön är hvarje yrkesarbetare, som uppnått 21 års ålder och arbetat i sitt fack minst 4 år, äfvensom grofarbetare, som uppnått 21 års ålder.

Yrkesarbetare, som icke innehar 4-årig yrkesutbildning, men uppnått 21 år, skall komma i åtnjutande af samma minimilön som grofarbetare.

För särskilda klasser af yrkesarbetare må särskilda högre minimilöner kunna fastställas att tillämpas vid uppnådd 24 års ålder och minst 7 års arbete inom facket.

Allt efter skicklighet och flit erhåller arbetaren högre lön, och skola dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i yrket, åtnjuta högre lön än minimilönen.

Arbetsgifvare må äga rätt afskeda sådan arbetare, som han anser icke göra sig förtjänt af minimilön.

Bestämmelserna om minimilöner gälla icke lärlingar; och kunna undantag från dem jämväl äga rum i fråga om arbetare, hvilka uppnått 60 års ålder eller hvilkas arbetsförmåga på grund af sjukdom eller vanförhet är nedsatt.

§ 2.

I och för bestämmande af minimilönernas storlek indelas samtliga arbetsplatser i tre grupper på sätt nedan sägs, nämligen:

Grupp 1.

Verkstäderna i Stockholm med omnejd.

Grupp 2

Verkstäderna i

Arboga,	Landskrona,
Arbrå,	Lund,
Arlöf,	Malmö,
Arvika,	Morgongåfva,
Borås,	Morgårdshammar,
Eskilstuna,	Norberg,
Falun,	Norrköping,
Gäfle,	Nyköping,
Göteborg,	Nynäs,
Halmstad,	Sala,
Hälsingborg,	Söderhamn,
Jönköping,	Södertalje,
Karlskrona,	Uppsala,
Karlstad,	Vänersborg,
Kristianstad,	Västerås,
Kristinehamn,	Örebro
Köping,	

Grupp 3

Verkstäderna i

Bruzaholm,	Näfverkvarn,
Hallsberg,	Svedala,
Huskvarna,	Torshälla,
Hässleholm,	Trelleborg,
Motala.	Ystad

§ 3.

De minimilöner, hvilka, på sätt i § 1 sägs, skola fastställas för yrkesarbetare, som uppnått 21 års ålder och arbetat i sitt fack minst 4 år, samt grofarbetare, som uppnått 21 års ålder, skola utgöra:

Grupp 1.

För yrkesarbetare 36 öre i timmen,
» grofarbetare 32 » » »

Grupp 2.

För yrkesarbetare 30 öre i timmen,
» grofarbetare 26 » » »

Grupp 3.

För yrkesarbetare 28 öre i timmen,
» grofarbetare 25 » » »

§ 4.

För fastställande af minimilöner att under de i § 1 angifna förutsättningar gälla för yrkesarbetare, som uppnått 24 års ålder och arbetat minst 7 år inom facket, skola omedelbart vid hvarje särskild verkstad inledas förhandlingar. Därest dessa förhandlingar mot förmodan icke inom tre månader, efter det den pågående arbetskonflikten blifvit häfd och arbetet åter upptagits, ledt till uppgörelse, skall frågan behandlas enligt reglerna för behandling af tvister mellan arbetsgifvare och arbetare.

§ 5.

Mekaniska verkstäder.

Å de arbetsplatser, hvarest under den pågående konflikten af arbetsgifvarne för de i § 3 afsedda arbetare erbjudits högre minimilöner än i nämnda § sägs, skola de sålunda erbjudna minimilönerna tillämpas; och må stadgandet i § 3 ej vid någon verkstad föranleda till eller tagas till förevändning för nedsättning i löner, som före konfliktens utbrott betalats.

Ackordsarbete.

§ 6.

Mom. 1. Ackordsarbete må användas i alla sådana fall, där detsamma är möjligt att genomföra.

Mom. 2. Vid verkstad, där fabriksmässig tillverkning äger rum, böra fastställas ackordsprislistor, hvilka skola gälla under viss tid, ej understigande ett år, och med viss uppsägningstid, ej under en månad. Därest dylik öfverenskommelse icke från endera partens sida blifvit inom föreskrifven tid uppsagd, anses den såsom förnyad, hvarje gång för ett år i sänder, så framt ej annorlunda vid öfverenskommelsens träffande bestämmes.

Införes af arbetsgifvaren ny arbetsmetod eller väsentligen förbättrade arbetsmaskiner, må ändring af ackord ske utan iakttagande af den bestämda uppsägningstiden.

Mom. 3. Rörande allt ackordsarbete, som icke på sätt ofvan säges blifvit bestämdt genom fasta ackordprislistor, träffas öfverenskommelse genom fri förhandling i hvarje fall mellan arbetsgifvaren eller dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordsarbetet erbjudes, och skall uppgörelse därom ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet dylik öfverenskommelse icke kan på förhand träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet af ackordspriset ske först viss tid efter arbetets påbörjande.

Mom. 4. Vid s. k. premieackord skola, innan detsamma införes, grunderna därför fastställas och öfverenskommelse därom träffas i vederbörlig ordning.

Mom. 5. Vid gemensamhetsackord erhåller arbetaren del i öfverskottet i förhållande till sin timpenning och det antal arbetstimmar, han deltagit i ackordet, försåvidt ej annan särskild öfverenskommelse därom träffats.

Mom. 6. Vid allt ackordsarbete skall arbetarens timlön vara garanterad.

Mom. 7. Vid hvarje verkstad skola anteckningar föras öfver alla gällande ackord med tydligt angifvande af arbetets

Mekaniska verkstäder.

art och pris eller — vid premieackord — beräkningssättet. Arbetare, som erbjudes ett förut utfördt ackordsarbete, äger rätt att, när han det begär, af de förda anteckningarna inhämta kännedom om priset eller beräkningssättet.

Mom. 8. För arbetare, som utan giltig anledning lämnar sin anställning vid verkstaden, innan åtaget ackordsarbete afslutats, beräknas aflöningen efter den fastställda timpenningen. Vid gemensamhetsackord äga öfriga deltagare ej rätt till det öfverskott, som skulle tillkommit den afflyttade, utan skall sådant öfverskott öfverlämnas till för arbetarne vid verkstaden afsedd sjukkassa eller användas för annat liknande ändamål.

Ordinarie arbetstid.

§ 7.

Mom. 1. Den ordinarie arbetstiden fastställes efter öfverenskommelse för hvarje plats eller verkstad, och får densamma icke bestämmas högre än till 57 timmar i veckan eller för någon dag högre än till 10 timmar. Vid hvarje verkstad skall finnas ett anslag med närmare angifvande af den ordinarie arbetstidens början och slut samt raster under olika arbetsdagar i veckan.

Mom. 2. Första maj äga de arbetare erhålla ledighet, som därom senast dagen förut framställa begäran.

Öfvertidsarbete.

§ 8.

Mom. 1. Arbete, utfördt å annan tid än den ordinarie arbetstiden, betraktas som öfvertidsarbete och betalas — därest ej högre tilläggsprocent vid konfliktens utbrott tillämpats, i hvilket fall denna skall lända till efterrättelse — med den ordinarie timlönen jämte följande tilläggsprocent:

å hvardagar:

2 timmar efter ordinarie arbetstiden 25 %, öfrig arbetstid 50 %;

å sön- och helgdagar:

25 % för verkstadens eget arbete, 100 % för annat arbete.

Mom. 2. Vid arbete i skift träffas öfverenskommelse om aflöningen oberoende af hvad om tilläggsprocent för öfvertidsarbete är fastställdt.

Mom. 3. Vid beräkning af öfvertidsarbete medräknas ej den till måltidsraster använda tiden och ej heller den från den dagliga ordinarie arbetstiden försummade, såvida icke försummelsen skett utan arbetarens förvållande och anmälan därom blifvit afgifven.

Mom. 4. När arbetsgifvaren fordrar, att ackordsarbete skall utföras på öfvertid, erhåller arbetaren det fastställda öfvertidstillägget å timpenningen utöfver ackordspriset, såvida icke i detta afseende annan öfverenskommelse blifvit träffad.

Arbete utom verkstaden.

§ 9.

Mom. 1. Under resor för verkstadens räkning erhåller arbetaren dels resebiljett eller ersättning för sådan, dels dagtraktamente med minst 2 kronor samt vanlig timpenning såsom för ordinarie arbetstid (äfven för sön- och helgdagar), dock utan tillägg för öfvertid.

Mom. 2. Vid arbete å annan ort än där verkstaden är belägen — hvarest arbetaren måste öfvernatta — erhåller arbetaren utom den vanliga timlönen fritt logi och vivre, båda af tillfredsställande beskaffenhet, eller ock ersättning därför med minst 2 kronor 50 öre pr dag.

Mom. 3. När arbete för verkstaden å annan ort förekommer i sådan utsträckning, att verkstaden där anställer arbetare, utgår icke till dessa arbetare sådant extra tillägg, hvarom i föregående mom. förmäles.

Tiden för denna öfverenskommelses bestånd.

§ 10.

Förestående öfverenskommelse skall gälla till den 1 januari 1908 och därefter år efter år, därest ej uppsägning skriftligen skett från någon sida minst 6 månader före tiden för öfverenskommelsens utlöpande.

Jämte det förestående öfverenskommelse af Verkstadsföreningen och vederbörande fackförbund godkännes, föreskrifves, att nu pågående strejker och lockout skola upphöra samt arbetet återupptagas den 13 innevarande november; och förbinda sig verkstadsföreningens ledamöter att åt hvarje i konflikten deltagande arbetare, som därtill inom 8 dagar från nämnda den 13 november anmäler sig hos sin förutvarande arbetsgifvare eller annan medlem af verkstadsföreningen, bereda arbete å den verkstad, där dylik anmälan skett, i sådan ordning, att inga andra arbetare få å verkstaden antagas, förr än samtliga sålunda anmälda arbetare erhållit anställning.

Hvarken från arbetsgifvarnes eller arbetarnes sida må repressalier i någon som helst form förekomma med anledning af den nu afslutade arbetskonflikten.

Stockholm den 9 november 1905.

För *Sveriges verkstadsförening.*

För *Landssekretariatet.*

För *Svenska järn- och metallarbetareförbundet.*

För *Svenska gjutareförbundet.*

För *Svenska träarbetareförbundet.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet.*

Bilaga till öfverenskommelse af den 9 nov. 1905 mellan Sveriges verkstadsförening och vederbörande fackförbund angående bestämmelser om minimilöner (se § 1 punkt 6 och § 4 i denna öfverenskommelse).

Mellan Sveriges verkstadsförening och undertecknade fackförbund har träffats följande öfverenskommelse:

minimilönen för yrkesarbetare, som uppnått 24 års ålder och arbetat minst 7 år i yrket skall utgöra:

inom grupp	I	39 öre per timme
» »	II	34 » » »
» »	III	32 » » »

Denna minimilön skall gälla för samtliga yrkesarbetare och betraktas som minsta lön för ofvan angifna yrkesarbetare och att enligt bestämmelserna om minimilön i den träffade öfverenskommelsen af den 9 nov. 1905, arbetarne »allt efter skicklighet och flit erhålla högre lön och skola dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i yrket, åtnjuta högre lön än minimilönen».

Ofvanstående bestämmelser få icke föranleda eller tagas till förevändning för nedsättning i nu gällande löner.

Denna öfverenskommelse skall träda i kraft och gälla från och med den 1 april 1907 som tillägg till öfverenskommelsen af den 9 nov. 1905 och anses uppsagd eller prolongerad med denna.

Stockholm den 21 mars 1907.

För *Sveriges verkstadsförening.*

För *Svenska järn- och metallarbetareförbundet.*

För *Svenska gjutareförbundet.*

För *Svenska träarbetareförbundet.*

Öfverenskommelse mellan Linköpings gjuteri och mek. verkstad och Svenska järn- och metallarbetareförbundets afdelning i Linköping om löne- och arbetsvillkor för vid verkstaden anställda järn- och metallarbetare.

§ 1.

Timpenning.

Vid verkstaden anställda, till ofvanstående förbund hörande arbetare, skola tillgodonjuta viss minimilön, och afser minimilön endast den lägsta lön, som inom någondera gruppen af arbetare må utgå:

a) för yrkesarbetare, som arbetet i yrket 4 år i följd och uppnått 21 års ålder 28 öre pr timma;

b) för yrkesarbetare, som arbetat i yrket 7 år i följd och uppnått 24 års ålder, 32 öre pr timma;

c) bestämmelserna om minimilöner gälla icke lärlingar, ej heller dem hvilka uppnått 60 års ålder.

§ 2.

Ackordsarbete.

1) Vid ackordsarbete, som icke blifvit bestämdt genom fasta ackordslistor, träffas öfverenskommelse genom fri förhandling i hvarje fall mellan arbetsgifvaren eller dennes representant, och den eller de arbetare åt hvilka ackordsarbetet erbjudes, och skall uppgörelse därom ske före arbetets

[1] Dessutom har april 1908 träffats särskild öfverenskommelse angående ersättning för verktyg. Denna återfinnes nedan å s. 479.

Mekaniska verkstäder.

påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet dylik öfverenskommelse icke på förhand kan träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet af ackordspriset ske viss tid efter arbetets påbörjande.

2) Vid gemensamhetsackord erhåller arbetaren del i öfverskottet i förhållande till sin timpenning och det antal arbetstimmar han deltagit i ackordet, försåvidt ej annan särskild öfverenskommelse därom träffats.

3) Vid verkstaden skola anteckningar föras öfver alla gällande ackord med tydligt angifvande af arbetets art och pris eller vid premieackord, beräkningssättet.

4) Vid premieackord och event. öfriga ackord, skall timpenningen vara garanterad.

5) Arbetare, som erbjudes ett förut utfördt ackordsarbete, äger rätt att när han det begär, af de förda anteckningarna inhämta kännedom om priset eller beräkningssättet.

§ 3.

Ordinarie arbetstid.

1) Den ordinarie arbetstiden pr vecka fastställes till 58 timmar pr vecka, dock så att under sommarmånaderna juni, juli och augusti arbetstiden är 57 timmar.

2) Arbetet börjar kl. 6,30 fm. och pågår till kl. 6 em. med afbrott från 9 till 9,20 fm. för frukost och från kl. 12,50 till 2 em. för middag.

3) 1:a maj äga de arbetare erhålla ledighet, som därom senast dagen förut framställa begäran.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

1) Arbete, utfördt å annan tid än den ordinarie arbetstiden, betraktas som öfvertidsarbete och betalas med den ordinarie timlönen jämte följande tilläggsprocent: å hvardagar:

2 timmar efter ordinarie arbetstid 25 %, öfrig arbetstid 50 %.

å sön- och helgdagar:

25 % för verkstadens eget arbete, 100 % för annat arbete.

2) Vid beräkning af öfvertidsarbete medräknas ej den till måltidsraster använda tiden och ej heller den från den dagliga ordinarie arbetstiden försummade, såvida icke försummelsen skett utan arbetarens förvållande och anmälan därom blifvit afgifven.

§ 5.

Landsarbete.

Vid arbete i annan ort än där verkstaden är belägen och hvarest arbetaren måste öfvernatta, erhåller arbetaren utom den vanliga timpenningen resebiljett eller ersättning för sådan jämte fritt logis och vivre, båda af tillfredsställande beskaffenhet, eller ock ersättning härför med Kr. 2 pr dag.

§ 6.

Vid arbete i skift träffas öfverenskommelse om aflöningen oberoende af hvad om tilläggsprocent för öfvertidsarbete är fastställdt.

§ 7.

De aflöningsförmåner, som i detta aftal finnas fastställda, gälla endast för fullgod arbetare, som minst ett halft års tid varit anställd å verkstaden.

§ 8.

Aflöningsdag.

Aflöning verkställes hvar 14:e dag på tisdag efter arbetets afslutande, dock kunna de, som så önska, erhålla 5 kr. i matpengar mellanliggande tisdag.

§ 9.

Hvarje arbetare är skyldig uträtta så mycket och så godt arbete som i hans förmåga står. Arbetaren får under arbetstiden icke onödigtvis aflägsna sig från sin arbetsplats och ej utan giltig orsak samspråka med andra. All agitation samt tidnings- eller annan läsning är under arbetstiden och på verkstaden förbjuden.

§ 10.

Arbetsledning.

Arbetsgifvaren äger rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

§ 11.

Tillfälliga förändringar af arbetstiden tillkännagifves från kontoret eller genom resp. förmän.

Giltighetstid.

§ 12.

Aftalet gäller från den dag det undertecknas under en tid af två år med tre månaders uppsägning ömsesidigt. Sker ej skriftlig uppsägning från någondera sidan, gäller aftalet ytterligare ett år.

Denna öfverenskommelse förbinda vi oss undertecknade till alla delar uppfylla.

Linköping den 20 mars 1907.

För *Linköpings gjuteri & mek. verkstad.*

För *Järn- och metallarbetareförbundets afd. 83.*

Öfverenskommelse mellan Linköpings gjuteri & mek. verkstad och Svenska gjutareförbundets afdelning i Linköping om löne- och arbetsvillkor för vid verkstaden anställda gjuteriarbetare.

Mekaniska verkstäder.

§ 1.

Timpenning.

Vid verkstaden anställda, till ofvanstående förbund hörande arbetare, skola tillgodonjuta viss minimilön, och afser minimilönen endast den lägsta lön, som inom någondera gruppen af arbetare må utgå:

1. till hvarje gjutare och kärnmakare, som arbetat i yrket 4 år i följd och uppnått 21 års ålder, 30 öre pr timme;

2. till hvarje gjutare och kärnmakare, som arbetat i yrket 7 år i följd och uppnått 24 års ålder, 34 öre pr timme.

Kärnmakare N. N. tillräknas hafva arbetat i yrket 5 år.

Att högre timlöner betalas än dessa minimilöner först efter längre yrkestid, större arbetsförmåga och yrkesskicklighet;

3. bestämmelserna om minimilöner gälla icke lärlingar, ej heller dem hvilka uppnått 60 års ålder.

§ 2.

Ackordsarbete.

1. Vid ackordsarbete, som icke blifvit bestämdt genom fasta ackordslistor, träffas öfverenskommelse genom fri förhandling i hvarje fall mellan arbetsgifvaren, eller dennes representant, och den eller de arbetare åt hvilka ackordsarbetet erbjudes, och skall uppgörelse därom ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet dylik öfverenskommelse icke på förhand kan träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet af ackordspriset ske viss tid efter arbetets påbörjande.

2. Vid gemensamhetsackord erhåller arbetaren del i öfverskottet i förhållande till sin timpenning och det antal arbetstimmar han deltagit i ackordet, försåvidt ej annan särskild öfverenskommelse därom träffats.

3. Vid verkstaden skola anteckningar föras öfver alla gällande ackord med tydligt angifvande af arbetets art och pris, eller vid premieackord, beräkningssättet.

4. Vid premieackord och event. öfriga ackord, skall timpenningen vara garanterad.

5. Arbetare, som erbjudes ett förut utfördt ackordsarbete, äger rätt att när han det begär, af de förda anteckningarna inhämta kännedom om priset eller beräkningssättet.

§ 3.

Ordinarie arbetstid.

1. Den ordinarie arbetstiden pr vecka fastställes till 59 timmar, dock så att under sommarmånaderna juni, juli och augusti arbetstiden är 57 timmar.

2. Arbetet börjar kl. 6,30 fm. och pågår till kl. 6 em. med afbrott från kl. 9 till 9,20 fm. för frukost och från kl. 12,50 till 2 em. för middag.

3. 1 maj äger arbetare, som därom senast dagen förut framställer begäran, erhålla ledighet.

4. På gjutningsdagarna aflönas efter den verkliga tid, som åtgått för gjutningen, dock så, att påbörjad halftimme räknas som halftimme.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

1. Arbete, utfördt å annan tid än den ordinarie arbetstiden, betraktas som öfvertidsarbete och betalas med den ordinarie timlönen jämte följande tilläggsprocent:

å hvardagar:

2 timmar efter ordinarie arbetstid 25 %, öfrig arbetstid 50 %;

å sön- och helgdagar:

25 % för verkstadens eget arbete, 100 % för annat arbete.

2. Vid beräkning af öfvertidsarbete medräknas ej den till måltidsraster använda tiden och ej heller den från den dagliga ordinarie arbetstiden försummade, såvida icke försummelsen skett utan arbetarens förvållande och anmälan därom blifvit afgifven.

§ 5.

Vid arbete i skift träffas öfverenskommelse om aflöning oberoende af hvad om tilläggsprocent för öfvertidsarbete är fastställdt.

§ 6.

Aflöningsdag.

Aflöningen verkställes hvar 14:de dag på fredag efter arbetets afslutande, dock kunna de, som så önska, erhålla 5 kr. i matpengar mellanliggande fredag.

§ 7.

Hvarje arbetare är skyldig uträtta så mycket och så godt arbete, som i hans

Mekaniska verkstäder.

förmåga står. Arbetaren får under arbetstiden icke onödigtvis aflägsna sig från sin arbetsplats och ej utan giltig orsak samspråka med andra. All agitation är under arbetstiden och på verkstaden förbjuden. Tidnings- och annan läsning är under arbetstiden förbjuden.

§ 8.

Arbetsledning.

Arbetsgifvaren äger rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare om därtill giltig orsak förefinnes, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

§ 9.

Tillfälliga förändringar af arbetstiden tillkännagifves från kontoret eller genom resp. förmän.

Giltighetstid.

§ 10.

Aftalet gäller från den dag det undertecknas under en tid af två år med tre månaders uppsägning ömsesidigt. Sker ej skriftlig uppsägning från någondera sidan, gäller aftalet ytterligare ett år.

Denna öfverenskommelse förbinda vi oss undertecknade till alla delar uppfylla.

Linköping den 18 mars 1907.

För *Linköpings gjuteri och mekaniska verkstad.*

För *Afdelning n:r 51, Linköping.*

Aflöningsaftal,

uppgjordt den 18 mars 1907, att gälla till den 18 mars 1909.

Gjuteriet.

F. K.	. . . . .	36	öre	pr	timma	G. K.	. . . . . 36 öre pr timma
R. A.	. . . . .	36	»	»	»	E. M. Ö.	. . . . . 35 » » »
						C. S.	. . . . . 32 » » »
						E. A.	. . . . . 28 » » »
						D. A.	. . . . . 32 » » »
						O. L.	. . . . . 32 » » »

Linköping den 18 mars 1907.

För *Linköpings gjuteri och mekaniska verkstad.*

För *Afdelning n:r 51, Linköping.*

Elektriska montörer.

Öfverenskommelser mellan Svenska elektriska arbetsgifvareföreningen och Svenska elektriska arbetareförbundet angående regler för behandling af tvister mellan arbetsgifvare och arbetare samt bestämmelser om minimilöner, ackordsarbete, ordinarie arbetstid, öfvertidsarbete m. m.

Regler för behandling af tvister mellan arbetsgifvare och arbetare.

§ 1.

Här nedan benämnas samtliga arbetareorganisationer, vare sig permanenta eller tillfälliga, fackföreningar eller enskilda arbetare, af hvad slag de vara må, med ett gemensamt namn *arbetare.*

§ 2.

Uppstår tvist hos medlem af elektriska arbetsgifvareföreningen, skola alltid allvarliga försök göras att, genom skriftlig eller muntlig förhandling mellan arbetsgifvaren eller hans representant och arbetare, bilägga densamma.

Träffad öfverenskommelse bör skriftligen affattas.

§ 3.

Har icke inom 20 dagar efter det skriftlig framställning gjorts, öfverenskommelse träffats, och arbetare besluta att fullfölja ärendet, äga de att inom 8 dagar efter utgången af nyss angifna tid till vederbörande lokalafdelning af Elektriska arbetsgifvareföreningen därom göra skriftlig framställning, åtföljd af fullständiga uppgifter om ärendets innebörd, om dag, då framställning först gjorts, och om resultatet af de förda förhandlingarna. Har ärendet icke inom sålunda fastställd tid fullföljts, anses frågan hafva förfallit.

§ 4.

Sedan dylik anmälan inkommit, utreder lokalafdelningen skyndsammast ärendet samt söker med alla till buds stående medel åstadkomma förlikning mellan parterna. Anser endera parten muntlig förhandling behöflig, utse lokalafdelningen och vederbörande arbetare hvardera 3 kommitterade, hvilka genom förhandling skola söka lösa den föreliggande tvisten. Lokal-

afdelningen anmodar en af sina kommitterade att sammankalla kommittén. Kommitterade utse bland sig en ordförande eller, ifall de ej kunna enas därom, en utomstående opartisk person att leda förhandlingarna. Hafva från arbetare hos flera firmor ingått framställningar i samma syfte, må framställningarna behandlas samtidigt, enligt förestående.

§ 5.

Den kommitté, hvarom i föregående § stadgas, skall vara tillsatt senast 8 dagar efter det yrkande om dess tillsättande blifvit gjordt. Behandling af ärende skall vara afslutadt inom 14 dagar efter det kommitterade erhållit skriftligt meddelande om valet, såvida ej kommitterades flertal enar sig om uppskof. Träffas uppgörelse, skall densamma skriftligen affattas. Har uppgörelse icke träffats, uppsättes ett kortfattadt protokoll.

§ 6.

Därest icke genom förhandling enligt förestående förlikning kunnat ernås, och under förutsättning att frågan gäller tolkning af träffadt aftal, af öfverenskommelse eller af förlikning, hänskjutes tvisten, om endera parten det skriftligen yrkar, till afgörande af skiljemän, af hvilka 2 utses af arbetare och 2 af styrelsen för Elektriska arbetsgifvareföreningen. De sålunda valda 4 skiljemännen utse själfva den 5:e, som skall leda skiljenämndens förhandlingar och vid lika röstetal äga utslagsröst. Enas skiljemännen icke vid valet af ordförande, utses ordföranden enligt lagen om skiljemän af vederbörande myndighet å den ort, där firman är belägen.

Skiljemännen meddela dom senast inom den 20:de dagen efter den dag, då endera parten till den andra gjort framställning om tvistefrågans hänskjutande till skiljedom.

§ 7.

Elektriska montörer.

Innan ärendet slutbehandlats enligt ofvan gifna regler, må icke på grund af samma ärende arbetsinställelse (strejk eller lockout) äga rum. Beslut om arbetsinställelse må ej fattas senare än 6 veckor efter det behandlingen af ärendet afslutats, och skall beslutet omedelbart tillställas motparten. Sådant beslut må ej verkställas tidigare än 6 dagar eller senare än 14 dagar efter den dag, då detsamma delgifvits motparten.

§ 8.

Därest behandling af framställning i principfråga eller af annan angelägenhet i den ordning, förestående regler stadga, icke medfört ärendets afgörande, må icke framställning i samma fråga eller angelägenhet upptagas till förnyad behandling mellan samma parter enligt förestående, förrän 6 månader förflutit från den dag, då föregående förhandlingar i ärendet afslutats.

I sammanhang därmed förklara sig Svenska elektriska arbetsgifvareföreningen samt vederbörande arbetare och fackförbund vara ense därom, att rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbete skall liksom föreningsrätten hållas i ömsesidig helgd.

Tiden för denna öfverenskommelses bestånd.

§ 9.

Förestående öfverenskommelse skall gälla från den 1 november 1907 till den 1 januari 1909 och därefter år efter år, därest ej uppsägning skriftligen skett från någon sida minst sex månader före tiden för öfverenskommelsens utlöpande.

Stockholm den 29 september 1907.

För *Svenska elektriska arbetsgifvareföreningen.*

För *Svenska elektriska arbetareförbundet.*

Bestämmelser om minimilöner.

§ 1.

Hos hvarje medlem af Elektriska arbetsgifvareföreningen skola alla där anställda arbetare, som fyllt 21 år — såväl montörer som hjälpmontörer (till hvilka sistnämnda hänföras handtlangare) — tillgodonjuta viss minimilön.

Minimilönernas storlek lämpas efter förhållandena å olika orter.

Minimilön fastställes särskildt för montörer och särskildt för hjälpmontörer; och afser minimilön endast den lägsta lön, som inom någondera gruppen af arbetare må utgå.

Berättigad till minimilön är hvarje montör, som fyllt 21 år och arbetat i facket minst 3 år, äfvensom hjälpmontör, som uppnått 21 års ålder.

Allt efter skicklighet och flit erhåller arbetaren högre lön, och skola dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i yrket, åtnjuta högre lön än minimilönen.

Arbetsgifvare må äga rätt afskeda sådan arbetare, som han anser icke göra sig förtjänt af minimilön.

Bestämmelserna om minimilöner gälla

Elektriska montörer.

icke med lärlingskontrakt anställda personer och kunna undantag från dem jämväl äga rum i fråga om arbetare, hvilka uppnått 60 års ålder eller hvilkas arbetsförmåga på grund af sjukdom eller vanförhet är nedsatt.

§ 2.

I och för bestämmandet af minimilönernas storlek indelas samtliga arbetsplatser i grupper på sätt nedan sägs, nämligen:

Grupp I.

Stockholm med omnejd samt Norrland norr om Ljungan.

Grupp II.

Öfriga platser i Sverige.

Minimilöner enligt § 1 skola utgöra:

Inom grupp I.

För hjälpmontörer, som ej kunna utföra självständigt arbete, 35 öre i timmen,

för montörer, som kunna arbeta självständigt och arbetat minst 3 år i facket, 47 öre i timmen,

för montörer, som kunna leda större installationer för belysning och kraft, 58 öre i timmen.

Inom grupp II.

För hjälpmontörer, som ej kunna utföra självständigt arbete, 30 öre i timmen,

för montörer, som kunna arbeta självständigt och arbetat minst 3 år i facket, 38 öre i timmen,

för montörer, som kunna leda större installationer för belysning och kraft, 48 öre i timmen.

Ackordsarbete.

§ 3.

Mom. 1. Ackordsarbete må användas i alla sådana fall, där detsamma är möjligt att genomföra.

Mom. 2. Ackordsprislistor böra fastställas, hvilka skola gälla under samma tid och med samma uppsägningstid som denna öfverenskommelse.

Mom. 3. Rörande allt ackordsarbete, som icke på sätt ofvan sägs blifvit bestämdt genom fasta ackordsprislistor, träffas öfverenskommelse genom fri förhandling i hvarje fall mellan arbetsgifvaren eller dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordsarbetet erbjudes, och skall uppgörelse därom ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet dylik öfverenskommelse icke kan på förhand träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet af ackordspriset ske först viss tid efter arbetets påbörjande.

Mom. 4. Vid s. k. premieackord skola, innan detsamma införes, grunderna därför fastställas och öfverenskommelse därom träffas i vederbörlig ordning.

Mom. 5. Vid gemensamhetsackord erhåller arbetaren del i öfverskottet i förhållande till sin timpenning och det antal arbetstimmar, han deltagit i ackordet, försåvidt ej annan särskild öfverenskommelse därom träffats.

Mom. 6. Vid allt ackordsarbete skall arbetarens timlön vara garanterad.

Mom. 7. För arbetare som lämnar sin anställning, innan åtaget ackordsarbete afslutats, beräknas aflöningen efter den fastställda timpenningen. Vid gemensamhetsackord äga ej öfriga deltagare rätt till det öfverskott, som skulle tillkommit den afflyttade, utan skall, därest den afflyttade därom gör framställning inom senast en månad efter ackordsarbetets fullbordande, öfverskottet till honom mot kvitto utbetalas å arbetsgifvarens kontor. Försummar arbetare att begagna sig af denna rätt, skall öfverskottet öfverlämnas till för arbetarne afsedd sjukkassa eller användas för annat liknande ändamål.

Ordinarie arbetstid.

§ 4.

Mom. 1. Den ordinarie arbetstiden fastställes efter öfverenskommelse för hvarje plats, och får densamma icke bestämmas högre än till 57 timmar i veckan eller för någon dag högre än till 10 timmar. Hos hvarje firma skall finnas ett anslag med närmare angifvande af den ordinarie arbetstidens början och slut samt raster under olika arbetsdagar i veckan.

Mom. 2. Första maj anses såsom allmän fridag, då i regel intet arbete utföres. Skulle på grund af ett arbetes särskildt brådskande natur detsamma behöfva utföras, skall sådant ske utan öfvertidsbetalning.

Mom. 3. Väntetid ersättes, om den förekommer på arbetsgifvarens begäran och i så fall lika med ordinarie arbetstid. Arbetaren erhåller full betalning, så länge han är hos arbetsgifvaren anställd och står till hans förfogande.

Öfvertidsarbete.

§ 5.

Mom. 1. Arbete, utfördt å annan tid än den ordinarie arbetstiden, betraktas som öfvertidsarbete och betalas med ordinarie timlönen jämte följande tilläggsprocent:

å hvardagar:

2 timmar efter den ordinarie arbetstiden 25 %, öfrig arbetstid 100 %,

å sön- och helgdagar:

25 % för arbetsgifvarens eget arbete, 100 % för annat arbete.

Mom. 2. Då ackordsarbete utföres på

öfvertid, erhåller arbetaren öfvertidsprocenten som tillägg till ackordspriset.

Mom. 3. Öfvertidstillägg utbetalas endast för af arbetsgifvaren påfordradt öfvertidsarbete.

Mom. 4. Öfvertidsarbete skall i regel ej utföras vid arbete i landsorten.

Mom. 5. Vid arbete i skift träffas öfverenskommelse om aflöningen oberoende af hvad om tilläggsprocent för öfvertidsarbete är fastställdt.

Mom. 6. Vid beräkning af öfvertidsarbete medräknas ej den till måltidsraster använda tiden. Har arbetare till följd af slarf eller andra liknande omständigheter utan giltig anledning försummat någon del af ordinarie arbetstiden, är han, om arbetsgifvaren det fordrar, skyldig ersätta den försummade ordinarie arbetstiden med öfvertid, utan att någon öfvertidsprocent härför beräknas.

Arbete utom hemorten.

§ 6.

Mom. 1. Vid resor erhåller arbetaren dels dagtraktamente, dels vanlig timpenning för intill 10 timmar per dag, äfven för sön- och helgdagar. Såvida ej sofplats erhålles, ersättes restid infallande mellan kl. 7 e. m. och 8 f. m. såsom öfvertid, dock högst med *ett* dagtraktamente. Arbetsgifvaren bekostar resebiljett och frakt för bagage.

Mom. 2. Vid arbete utom hemorten oafsedt afståndet, då bort- och hemfärd sker dagligen, erhåller arbetaren, förutom ordinarie timpenning, ett extra tillägg af 75 öre per dag. Ske sådana resor på tid, som öfverskjuter den ordinarie med högst 1 timme, betalas härför vanlig timpenning.

Förekommer å sådan plats öfvertidsarbete, gälla härför samma bestämmelser som för hemorten.

Mom. 3. Vid resor och arbete utom hemorten, då bort- och hemfärd ej sker dagligen, erhålla arbetare, såväl montörer som hjälpmontörer, förutom ordinarie timpenning, antingen fri kost och logis, båda af tillfredsställande beskaffenhet, eller ett extra tillägg, som, därest resan och arbetet på en plats tager en tid af högst 8 dagar, utgår med 2 kronor 50 öre per dag och eljest med 2 kr. per dag. Förekommer endast fritt logis minskas dagtraktamentet med 50 öre per dag. *Elektriska montörer.*

Mom. 4. När arbete för firman å annan ort förekommer i sådan utsträckning, att firman där anställer arbetare, utgår icke till dessa arbetare sådant extra tillägg, hvarom i föregående mom. förmäles.

Uppsägningstid.

§ 7.

För Svenska elektriska arbetsgifvareföreningens medlemmar och hos dem anställda arbetare gäller en ömsesidig uppsägningstid af minst 8 dagar. Om arbetare gör sig skyldig till förseelse mot vanlig ordning, kan han likväl omedelbart afskedas.

Skulle arbetsbrist föranleda afskedande, skall från arbetsgifvarens sida hänsyn tagas ej blott till arbetarens duglighet och lämplighet utan jämväl till den tid han varit i tjänst, så att sålunda under förutsättning af lika duglighet och lämplighet de arbetare böra i det längsta bibehållas, hvilka varit längst i arbetsgifvarens tjänst. Vid förnyadt behof af arbetskraft bör under samma förutsättningar företräde lämnas åt den, som vid afskedandet varit längre i tjänst.

Tiden för denna öfverenskommelses bestånd.

§ 8.

Förestående öfverenskommelse skall gälla från den 1 november 1907 till den 1 januari 1909 och därefter år efter år, därest ej uppsägning skriftligen skett från någon sida minst 6 månader före tiden för öfverenskommelsens utlöpande.

Stockholm den 29 september 1907.

För *Sv. elektriska arbetsgifvareföreningen.* För *Sv. elektriska arbetareförbundet.*

Löne- och arbetsaftal, upprättadt mellan Råå varfs aktiebolag å ena sidan och Svenska träarbetarförbundets afdelning n:r 143 Råå å andra sidan. *Skeppsvarf.*

Arbetstid.

§ 1.

Ordinarie arbetstiden skall för tiden 15 februari—31 oktober vara 10 timmar pr dag och på lördagen 7 timmar mellan kl. 6 f. m. och 6 e. m., samt för tiden 1 november—14 februari 9 timmar pr dag alla söckendagar mellan kl. 7 f. m. och 5 e. m. 1:a maj skall vara allmän fridag.

Skeppsvarf.

Timpenning.

§ 2.

Till duglig träarbetare, som arbetat i yrket tre år eller där utöfver, betalas en timlön af 38 öre för tiden intill den 1 mars 1908 och därefter 40 öre till den 1 mars 1909. Till särskildt skicklig arbetare kan betalas högre lön enligt öfverenskommelse.

Till arbetare, som på grund af ålder, sjukdom eller vanförhet fått sin arbetsförmåga nedsatt, kan betalas lägre lön dock ej lägre än 10 % under ofvan för duglig arbetare bestämda.

Lärlingen betalas efter öfverenskommelse.

Öfvertidsarbete.

§ 3.

Öfvertidsarbete betalas med 25 % förhöjning utöfver gällande timlön för tiden från ordinarie arbetstidens slut till kl. 9 e. m. och med 50 % förhöjning från kl. 9 e. m. till kl. 6 f. m. samt med 100 % förhöjning för sön- och helgdagsarbete.

Ordningsregler.

§ 4.

Den öfverenskomna arbetstiden bör noga iakttagas såväl vid arbetstidens början som slut. Uteblifvande från arbetet bör icke utan giltiga skäl äga rum.

Aflöningsdag.

§ 5.

Aflöningen utbetalas hvarje helgfri fredag omedelbart efter arbetstidens slut, eller om helgdag då inträffar å näst föregående helgfria dag.

Olycksfallsförsäkring.

§ 6.

Arbetsgifvaren skall försäkra alla hos honom anställda arbetare enligt lagen om olycksfall i arbete. Denna försäkring gäller äfven under karenstiden. Ersättning utbetalas af arbetsgifvaren med 1 kr. pr dag, hvilken ersättning betalas vid anfordran veckovis.

Dock är arbetaren skyldig om så fordras förete läkareintyg. Arbetsgifvaren tillhandahåller på arbetsplatsen en samaritlåda med tillbehör.

Ordningsregler.

§ 7.

Arbetarna skola under arbetstiden vara nyktra och uppföra sig ordentligt på arbetsplatsen, de böra vara flitiga i sitt arbete och utföra det med noggrannhet och omsorg. Spritdrycker få ej på arbetsplatsen införas. Tobaksrökning under arbetstiden är icke tillåten.

Arbetsledning.

§ 8.

Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet samt intager eller afskedar arbetare utan ingripande från arbetarnas sida, såvida oriättvist afskedande ej föreligger.

Då arbetsbrist föreligger afskedas de sist i arbetet intagna.

Denna paragraf gäller endast skeppstimmermän.

Arbete utom arbetsplatsen.

§ 9.

Arbetare, som skall utföra arbete utom arbetsplatsen, i Hälsingborg eller någon annan närbelägen plats erhåller en kr. i dagtraktamente utöfver gällande daglön samt fri resa fram och åter för sig och fria transportkostnader för verktyg.

Företrädesrätt till arbete.

§ 10.

Vid antagande af arbetare bör företräde gifvas åt i Råå med omnejd bosatta arbetare samt är arbetaren skyldig, om så fordras, förete betyg eller uppgifva förutvarande arbetsplats.

§ 11.

Arbetare afskedad på grund af arbetsbrist skall äga företräde till arbete, då han sig anmäler och arbete finnes.

Lokal för måltider m. m.

§ 12.

Arbetsgifvaren upplåter en lokal uteslutande för arbetarne för vistelse under måltidsrasterna samt för förvaring af kläder och verktyg.

Fridagar.

§ 13.

Arbetare äga rätt att taga fritt från arbetet för deltagande i kommunala och politiska val. Dag för val af riksdagsman till riksdagens andra kammare betraktas som fridag. Anmälan om bortovaro från arbetet de nämnda dagarna skall göras hos arbetsgifvaren dagen förut.

Skiljedom.

§ 14.

För slitande af meningsskiljaktigheter som kunna uppstå mellan arbetsgifvaren och arbetarne under den tid detta aftal är gällande skall en skiljenämnd tillsättas och äger såväl arbetsgifvaren som Sven-

ska träarbetareförbundets afdelning 143 i Råå rätt att påkalla skiljenämndens afgörande i fråga om uppkommen tvist, varande de tvistande parterna obetaget att inför nämnden sin talan föra och bevaka, skiljenämnden skall bestå utaf fem ledamöter af hvilka två utses af hvardera parten hvarefter de sålunda valda utse den femte ledamoten.

Skeppsvarf.

Giltighetstid.

§ 15.

Detta aftal gäller från undertecknings-dagen till den 1:a mars 1909 och betraktas därefter fortfarande gällande ett år i sänder såvida det inte af någondera parterna skriftligen uppsäges senast två månader före utlöpningsdagen.

Hälsingborg den 6 maj 1907.

För *Råå varfs aktiebolag.* För *Svenska träarbetarförbundets afdelning n:r 143 Råå.*

Löne- och verkstadsreglemente emellan å ena sidan N. N. och å andra sidan Svenska träarbetareförbundets afdelning N:r 48. [1]

Pianofabrik.

Timpenning.

§ 1.

Alla arbeten som icke äro bestämda genom ackordspris, utföras efter timlön, hvilken icke får understiga 41 öre till den 1 oktober 1907 — 42 öre till den 1 oktober 1908 — och 43 öre till den 1 oktober 1909, för arbetare jämnställd med möbelsnickare.

§ 2.

När ackordsarbetare arbeta på timma betalas efter hvar och en arbetares genomsnittsförtjänst under näst föregående års enligt ackordsförtjänsten.

Aflöningsdag.

§ 3.

20 kr. i afräkning å påbörjadt ackordsarbete betalas hvarje helgfri fredagsafton till de arbetare, som arbetat på platsen minst 2 år eller så länge, att de visat sig förtjäna *minst* så mycket i veckan; andra få högst 15 kronor. Skulle helgdag å sådan dag inträffa, betalas aflöningen på närmast föregående helgfria dag. *När* ackordsarbetet är färdigt och godkändt, betalas innestående belopp å nästkommande aflöningsdag.

Kontrabok.

§ 4.

Allt arbete och aflöning införes i en med hvarje arbetare upprättad kontrabok, som innehafves af arbetaren såsom hans tillhörighet, men måste på begäran af arbetsgifvaren lämnas till påseende och kontroll.

Arbetstid.

§ 5.

Arbetet börjas kl. 7 f. m. och varar till kl. 7 e. m. med frukostrast från kl. 9 till 9,30 samt middagsrast från kl. 1 till 2,30. Lördagar slutar arbetet kl. 2 e. m. utom okt., nov., dec., då arbetet slutar kl. 6 e. m. Helgdagsaftnarna, påsk-, pingst-, midsommar- och julafton slutar arbetet på middagen kl. 1, likaså 1:a maj.

§ 6.

Arbetstiden beräknas till 56 1/2 timmar hvarje vecka utom okt. nov. dec., då arbetstiden räknas till 59 timmar, och slutar arbetsveckan torsdagskväll.

§ 7.

Önskar arbetare under arbetstiden vara borta från arbetet, skall han anmäla detta för arbetsgifvaren; sjukdomsfall anmäles snarast möjligt till arbetsgifvaren eller hans ställföreträdare.

Öfvertidsarbete.

§ 8.

Begärdt öfvertidsarbete betalas med 25% förhöjning och 50 % å sön- och helgdagar. Arbetare, som utför ackordsarbete å öfvertid, erhåller det fastställda öfvertidstillägget å timlönen utöfver ackordspriset. Den arbetare, som utfört öfvertidsarbete och utan giltig orsak uteblifvit från sitt arbete under ordinarie arbetstiden, går för den försummade arbetstiden förlustig motsvarande förhöjning å öfvertidsarbete.

[1] Samtliga ackordspriser hafva uteslutits. Likalydande aftal har ingåtts mellan arbetsgifvaren och Sv. arbetareförbundet.

Pianofabrik.

Ordningsregler.

§ 9.

Arbetaren äger ej rätt att å verkstaden utföra arbete för annan person än den arbetsgifvare, hos hvilken han är anställd.

§ 10.

Hvarje arbetare är ansvarig för de af honom använda verktyg, och är han skyldig hålla dessa i godt skick och efter arbetstidens slut på sin plats uppsätta.

§ 11.

Arbetaren är i fråga om utfört arbete eller förspilld materiel ersättningsskyldig i händelse genom hans eget förvållande mera betydande fel skulle begås. Skulle däremot genom bristfälliga anordningar eller underhaltigt material fel uppstå, och detta af arbetaren påvisats för arbetsgifvaren eller hans ställföreträdare, är arbetsgifvaren skyldig ersätta om felen skola rättas.

§ 12.

Vid arbetstidens slut skall hvarje arbetare rymma af sin bänk och omkring sitt arbete hvarefter spånen bortföres hvarje kväll genom arbetsgifvarens försorg.

Arbetsgifvaren är skyldig tillhandahålla alla nödiga verktyg.

§ 13.

Material utlämnas samtidigt från båda materialrummen omedelbart efter frukostrasten.

§ 14.

Byggmakare, fanerare och putsare äga rättighet att få utfört i maskinen allt det arbete, som där kan utföras.

§ 15.

Ingen som helst art af traktering eller sällskaplig sammankomst får på verkstaden förekomma hvarken under arbetstiden eller eljest. Allt bruk af öl eller spirituosa är under arbetstiden förbjudet (och det senare får ej förtäras inom fabrikslokalerna).

§ 16.

Arbetare äga ej rätt, utan arbetsgifvarens tillåtelse, för egna ärenden förfoga öfver handtlangare utom för mathämtning och dylikt och detta endast å tider, som af arbetsgifvaren därtill anslås d. v. s. före måltiderna frukost, middag samt en gång på e. m. vid 4 eller 5-tiden, då fem minuter anslås till den som vill läska sig.

§ 17.

Arbetsgifvare och arbetare äro ej bundna af hvarandra längre än den tid aftalet, rörande hvarje särskildt fall gäller om såväl ackords- som timarbete.

§ 18.

Den arbetare som visar sig oskicklig vid arbete eller ovanligt länge håller på därmed fråntages samma, som då fullbordas af någon annan. Fråntages en arbetare på anförda skäl ackordsarbete eller lämnas detta ofullbordadt, så erhåller han den för hela arbetet bestämda ackordsbetalningen efter afdrag af de kostnader, som uppstå genom att detsamma göres färdigt af en annan.

§ 19.

Föreningsrätt.

Arbetare vid Billbergs pianofabrik äga frihet tillhöra fackförening eller ej.

§ 20.

Förbjudet är att störa andra i arbetet, att utan tillåtelse införa någon i fabrikslokalerna, att röka i dessa, att vårdslöst handskas med eld, tändstickor, ljus. Den som ej rättar sig efter arbetsgifvarens eller hans ställföreträdares tillsägelser, kan efter föregående varning genast afskedas.

Väntpengar.

§ 21.

Arbetare som efter det han anmält sitt ackordsarbete färdigt och godkändt ej omedelbart erhåller nytt ackordsarbete (eller då det i brist på materiel ej kan fullfullborda ett), betalas timlön tills ett nytt ackordsarbete erhålles, såvida icke väntetiden tillkommit af orsaker hvaröfver arbetsgifvaren ej råder. Måste putsare bortlägga halffärdigt arbete för utförande af annat arbete, erhålla de 5 kronor extra pr par.

Olycksfallsförsäkring.

§ 22.

Arbetsgifvaren olycksfallförsäkrar hvarje hos sig anställd arbetare enligt lag, samt svarar dessutom för ersättning af en krona pr dag vid sjukdom tillföljd af olycksfall i arbetet, under den i lagen om olycksfall stadgade karenstiden af 60 dagar.

Skiljedom.

§ 23.

Möjligen uppstående tvist angående tolkningen af denna öfverenskommelse, aflö-

ningen, arbetet eller dylikt, skall hänskjutas till en skiljenämnd, bestående af fem personer, hvaraf arbetaren utser två, arbetsgifvaren två och dessa fyra den femte; skulle icke enighet uppnås om den femte vädjas till magistraten i Göteborg. Denna nämnd utses inom åtta dagar och skall om möjligt inom åtta dagar därefter göra sitt utslag. Skiljomännen äro skyldiga göra sig noga underrättade om orsaken till tvisten, samvetsgrant granska och bedöma denna och föremålet därför. (Skulle någon eller några af skiljemännen blifva part i saken, utses suppleant i hans eller dessas ställe.)

Med skiljomännens beslut måste de tvistande parterna låta sig nöja. Den ersättning, som kan ifrågakomma, drabbar den förlorade parten.

Giltighetstid.

§ 24.

Detta löne- och verkstadsreglemente gäller från den 1 januari 1907 till den 1 oktober 1908 och gäller sedan ett år i sänder såvida det icke af någondera parten senast den 1 juli skriftligen uppsäges. I så fall upphör denna öfverenskommelse att gälla den 1 påföljande oktober.

Ackordsprislista

emellan å ena sidan N. N. Pianofabriks A. B. och å andra sidan Sv. träarbetareförbundets afd. n:r 48.

Arbetspriser.

Ryggar.

		Pr st.
N:o	1	00: 00
»	2	00: 00
	3	00: 00
	4	00: 00
	5	00: 00

Faneringar.

		Pr st.
N:o	1. Svart, med 3 fyllningar och koppstycke, samt vinkel- eller svängd klaff	00: 00
»	1. Valnötsrot och fris	00: 00
»	1. Valnöt, slät amerikansk	00: 00
»	2. Svart	00: 00
»	2. Valnöt, slät amerikansk	00: 00
»	2. Mahogny	00: 00
»	3. Svart	00: 00
»	3. Mahogny med 3 öfver- och 2 underfyllningar samt fanerade ramkanter	00: 00
»	3. Mahogny med enkla fyllningar	00: 00
»	3. Mahogny med 3 öfver- och 1 underfyllning, med inläggningar, eller släta	00: 00

Pianofabrik.

		Pr st.
N:o	3. Mahogny, jugendstil	00: 00
»	3. Valnötsrot	00: 00
»	3. Valnöt, slät amerikansk	00: 00
»	3. Valnöt, slät, med 3 öfverfyllningar och inläggningar däri	00: 00
»	3. Valnötsrot och fris	00: 00
»	4. Svart	00: 00
»	4. Valnötsrot	00: 00
»	4. Valnöt, slät amerikansk	00: 00
»	4. Mahogny med enkla fyllningar samt fanerade ramkanter	00: 00
»	4. Mahogny med enkla fyllningar samt ilimmade ramkanter	00: 00
»	4. Mahogny, jugendstil	00: 00
»	5. Svart med ramer	00: 00
»	5. Satin valnöt	00: 00

Putsning.

		Pr par.
N:o	1. Svarta	00: 00
»	1. Valnötsrot och fris	00: 00
»	1. Valnöt, slät amerikansk, matt	00: 00
»	2. Svarta	00: 00
»	2. Valnöt, slät amerikansk, matt	00: 00
»	3. Svarta	00: 00
»	3. Mahogny, betsad med 3 öfver- och 2 underfyllningar och metallister	00: 00
»	3. Mahogny, betsad med enkla fyllningar och trälister	00: 00
»	3. Mahogny, betsad jugendstil	00: 00
»	3. Mahogny, obetsad med inläggningar i 3 stycken öfverfyllningar	00: 00
»	3. Valnötsrot och fris	00: 00
»	3. Valnötsrot	00: 00
»	3. Valnöt, matt amerikansk	00: 00
»	3. Valnöt, matt med inläggningar i 3 stycken öfverfyllningar	00: 00
»	4. Svarta	00: 00
»	4. Valnötsrot	00: 00
»	4. Valnöt, matt amerikansk	00: 00
»	4. Mahogny, betsad med 3 öfver- och 1 underfyllning och metallister	00: 00
»	4. Mahogny, betsad med enkla fyllningar och trälister	00: 00
»	5. Svarta med ramer	00: 00
»	5. Svarta utan ramer	00: 00
»	5. Satin valnöt utan ramer	00: 00
Flygel, svart, intill 160 cm.		00: 00
Flygelblock, svart, intill 186 cm.		00: 00

Då mahogny ej betsas, minskas priset med kr. 15: —.

Resonansbottnar.

		Pr st.
N:o	1. Utan steg	00: 00
»	2. » »	00: 00
»	3. » »	00: 00
»	4. » »	00: 00
»	5. » »	00: 00
Flygel intill 186 cm.		00: 00
Pianinosteg för 2 instrument		00: 00
Flygelsteg » » »		00: 00

Piano-fabrik.

Sammansättning.

	Pr st.
N:o 1. Pianino	00: 00
» 2. »	00: 00
» 3. »	00: 00
» 4. »	00: 00
» 5. »	00: 00
Stränguppdragning	00: 00
Stämning 1:a och 2:a gången	00: 00
» på magasinet	00: 00
Pianinobasspinning till ett instrument	00: 00
Flygelbasspinning till flygel intill 186 cm.	00: 00
Flygelbasspinning till större flyglar	00: 00

Afpolering.

	Pr st.
N:o 1. Pianino	00: 00
» 2. »	00: 00
» 3. »	00: 00
» 4. »	00: 00
» 5. »	00: 00

Denna ackordsprislista gäller från den 1 januari 1907 till den 1 oktober 1908 och gäller sedan ett år i sänder såvida den icke af någondera parten, senast den 1 juli, skriftligen uppsäges. I så fall upphör denna öfverenskommelse att gälla den 1 påföljande oktober.

(Underskrifter saknas å det till kommerskollegium utsända exemplaret af aftalet.)

Urmakerier.

Aftalade bestämmelser inom urmakeriyrket.

Af utsedde kommitterade uppställda den 15 okt. 1907. Af Stockholms urmakaresocietet antagna på dess extra sammanträde den 22 okt. 1907 och af Stockholms urmakeriarbetareförening antagna den 18 okt. 1907.

Giltighetstid.

§ 1.

Tiden för detta aftal utgör 3 år f. o. m. 1 dec. 1907 med 3 månaders uppsägning.

Veckolön.

§ 2.

Minimiaflöning för hvarje arbetare, som varit med i yrket minst 6 år och kan uppvisa betyg att vara fullt utlärd i yrket, utgör 28 kr. pr vecka under första året, 30 kr. pr vecka under andra och 32 kr. pr vecka under tredje året af denna aftalstid.

Arbetstid.

§ 3.

Arbetstiden utgör 57 timmar i veckan under tiden 1 sept.—15 maj och 54 timmar under tiden 16 maj—31 augusti.

Olycksfallsförsäkring.

§ 4.

Arbetsgifvaren förpliktigas att försäkra arbetare mot olycksfall intill 1,000 kr.

Verktyg.

§ 5.

Arbetsgifvare håller arbetare med erforderliga verktyg, dock med skyldighet för arbetaren att ansvara för och vårda utlämnade sådana.

Öfvertidsarbete.

§ 6.

Öfvertidsarbete betalas med 50 proc. utöfver den vanliga aflöningen.

Första maj m. m.

§ 7.

1:sta maj betraktas som fridag från kl. 2 e. m.

§ 8.

För alla arbetare utgår oafkortad aflöning för helgdagar.

Uppsägningstid.

§ 9.

Uppsägning af anställning sker å ömse sidor 14 dagar i förväg, såvida ej sådan oegentlighet föreligger, att afflyttning omedelbart bör ske.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 10.

Arbetsgifvare förbinder sig respektera föreningsrätten, men förbehåller sig rättighet att, utan ingripande från arbetarnes eller deras organisations sida, antaga och afskeda arbetare.

Garanterad minimilön.

§ 11.

Användes arbetare till styckarbete, garanterar arbetsgifvaren, att inkomsten för sådant arbete ej understiger den aftalda minimiveckolönen.

Arbetsbetyg.

§ 12.

Arbetsgifvare är skyldig att åt afflyttande arbetare utfärda arbetsbetyg.

XIV. Jord- och stenindustri.

Arbets- och löneaftal för stenhuggare emellan Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund, å ena sidan, samt Svenska stenhuggareförbundets, Svenska transportarbetareförbundets, Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets och Svenska järn- och metallarbetareförbundets samtliga afdelningar inom Göteborgs och Bohus län å andra sidan.[1]

Stenhuggerier.

§ 1.

Aftalets omfattning.

Så länge detta aftal gäller, skola å Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbunds arbetsplatser tillämpas de i enlighet med förda underhandlingsprotokoll, hvartill i öfrigt hänvisas, upprättade prislistor, allmänna bestämmelser och ordningsregler.

Dessa förpliktelser, liksom själfva prislistan afse allt gatstenshuggeriarbete i Göteborgs och Bohus län.

Beträffande den inom de s. k. fria bergen tillverkade stenen, förplikta sig fackföreningarna och deras medlemmar att vid försäljningen lämna företrädesrätt till den eller de, till Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund hörande arbetsgifvare, som hos säljarne anmält sig vilja köpa, till samma priser som af andra köpare kan betingas. Hittills upprättade köpeaftal skola respekteras.

§ 2.

Aftalets giltighet.

1. Detta aftal skall gälla från 1 jan. 1908 till och med den 31 december 1910 och därefter vidare med tre månaders ömsesidig uppsägningstid. Sådan uppsägning får dock icke från arbetsgifvarnes sida göras så, att aftalstiden löper till ända under någon af månaderna från och med oktober till och med februari; likasom uppsägning från arbetarnes sida icke får göras så, att aftalstiden löper till ända under någon af månaderna från och med januari till och med maj. Uppsägningen skall göras skriftligen:

a) af arbetsgifvarne genom Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund hos vederbörande arbetareförbundsstyrelser;

b) af arbetarne hos Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund genom en af Svenska stenhuggareförbundets, Svenska transportarbetareförbundets, Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets samt Svenska järn- och metallarbetareförbundets styrelser gemensamt underskrifven handling; och skall i o. m. sådan från någondera sidan skedd uppsägning, samtliga mellan V. Sveriges gatstensindustriidkareförbund och förenämnda arbetareförbund upprättade aftal, anses uppsagda att utlöpa samtidigt. Den part, som verkställer uppsägningen, skall därvid foga förslag till nytt aftal.

2. Denna prislista gäller äfven för arbetsgifvare, som under aftalstiden inträda i Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund liksom ock för hvarje gatstenshuggarefackförening, som under tiden uppstår inom förenämnda förbunds område.

3. Skulle före detta aftals utlöpande tull å gatsten komma att tillämpas i Tyskland eller England, äro arbetsgifvarne berättigade att blifva från aftalet befriade tre månader efter uppsägning.

§ 3.

Timlönsarbete.

Timlönen blir 45 (fyratiofem) öre pr timme för en normal arbetsdag af tio timmar. Inom det område, där hittills 50 öre i timman betalats, d. v. s. norr om Svinesund, må denna timlön fortfarande utgå.

Vid anfordran har stenhuggare skyldighet att tjänstgöra vid lastningsarbete å ordinarie arbetsplats och å plats, liggande inom 2 km. därifrån, dock ej om svårare oväder förhindrar vanligt arbete.

De stenhuggare, som själfva anmäla sig

[1] Ett likalydande aftal har träffats mellan Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund och Svenska arbetareförbundet.

Stenhuggerier.

till lastningsarbete, skola härtill företrädesvis användas.

Arbetare, som styrker att lastningsarbete för honom är menligt, är befriad från skyldigheten att deltaga i lastning.

Vid arbete utom ordinarie arbetsplats betalas för tidsspillan efter samma pris som för själfva arbetet.

Stenhuggare har skyldighet att på order till ofvan angifna timpenning sortera gatsten, omhugga sådan samt utföra profhuggning eller därmed jämförliga arbeten.

§ 4.

Ackordsarbete.

Gatstensbetingspriser.

Stensort		Längd.	Bredd.	Höjd.	Kr.	öre.
Tysk sten.						
Radsten	pr kvm.	15—24	10—15	19—21	4	30
Brosten	»	15—24	10—15	9½—10½	5	50
A-sten	»	15—25	12—15	16—18	2	50
II sort 17—20	»	15—25	12—15	17—20	2	40
D:o 18—20	»	15—25	12—15	18—20	2	45
Bred II sort	»	18—25	17—20	18—20	2	25
14 B låg	»	15—25	11—15	16—18	2	20
D:o hög	»	15—25	11—16	18—21	2	25
B-sten	»	15—25	12—16	16—18	2	20
14 C-sten	»	14—24	10—14	16—18	2	65
C-sten	»	15—25	15—18	18—20	2	—
Låg A-sten	»	15—25	12—15	12—13	3	20
D:o C-sten	»	15—25	15—18	15—16	2	25
III-sort	»	15—25	10—15	15—20	1	75
»	»	15—25	10—15	16—20	1	80
»	»	15—25	11—15	16—20	1	85
»	»	15—25	12—15	16—20	1	95
»	»	15—20	10—15	16—20	1	95
»	»	15—25	10—16	14—18	1	65
IV-sort	»	—	—	—	1	—
Polygonal, koppyta 150—250 kv.-cm.	pr 100 st.	—	—	17—21	1	70
Prismer, höga fallande 1 cm.	pr kvm.	15—30	12—14	19—20	3	40
» låga » 1 »	»	15—30	12—14	15—16	3	10
Kiel I-sort	»	15—30	12—15	16—18	3	50
Koppsten 19—20	pr st.	19—20	19—20	19—20	0	15
A-sten, extra	pr kvm.	15—25	12—15	15—17	2	75
12 B	»	15—25	11—13	15—17	2	60
Löparsten	»	18—30	15	11½—12½	4	75
II sort 17—19 Altona	»	15—25	12—15	17—19	2	45
B-bred	»	15—25	14—18	16—18	2	20
14 C-bred	»	14—25	14—16	16—18	2	60
II sort 18—20, special	»	15—25	12—16	18—20	2	70
Engelsk sten.						
3—6″	pr kvm.	—	3″	6″	3	—
3—5″	»	—	3″	5″	2	90
4—6″	»	—	4″	6″	2	50
4—5″	»	—	4″	5″	2	40
5—6″	»	—	5″	6″	2	30
Diverse stensorter.						
Dansk I sort (danskt mått)	pr kvm.	7—9″	4—5″	7—8″	3	—
Dansk 4—7″ d:o	»	16—12″	4″	7″	3	35
Göteborgs-sten	»	15—30	8—16	14—20	2	45

Stenhuggerier.

a. Priserna äro beräknade vid tunnan. Såsom norm för bearbetningen skall i händelse af tvist gälla tio profstenar af hvarje sort, godkända af en kommitté bestående af ett ombud för hvarje arbetsgifvare jämte ett lika antal personer utsedda af fackföreningarnes ombud. Denna profsamling skall snarast kompletteras samt förvaras på lämplig plats i Lysekil. Vid inmätning kan stenmätaren fordra stenen profsatt i ram med koppen nedåt, hvarvid i ersättning för tomrummen skall lämnas motsvarande påsten.

b. På hvarje arbetsplats skall tillverkas minst två olika stensorter, IV sort och polygonal oberäknade. Radsten och brosten räknas härvid såsom *en* sort. Stensort får ej sättas till hufvudproduktion i högre belopp än 75 procent af hela produktionen.

c. Å alla stenhuggerier, som denna prislista omfattar, skola lika benämningar och dimensioner å stenen gälla.

d. Om någon af de i aftalet deltagande firmorna önska hugga en i prislistan ej upptagen stensort, skall profsten å densamma utställas. Priset för den nya stensorten fastställes af en permanent skiljenämnd, som för kalenderår utses sålunda att två ledamöter väljas af Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund, två ledamöter väljas af Svenska stenhuggareförbundet och en femte ledamot, som skall vara ordförande i nämnden väljes af förenämnda fyra, eller, om dessa om valet icke kunna ena sig, af landshöfdingen i länet. Det på detta sätt bestämda priset, blifver för hela distriktet gällande på samma tid som prislistan.

Såsom rättesnöre vid fastställandet gäller, att priset skall sättas i proportion till prislistans öfriga priser.

Skiljenämnden sammanträder i Lysekil och skall afgifva utlåtande inom fjorton dagar från det skiljenämndens ordförande erhållit ansökan med profstenar och arbetsbeskrifning.

Aftal om tillverkning af mindre parti, (högst 500 kvm.) må dock kunna träffas direkt med vederbörande fackförening, utan anlitande af skiljedom; sålunda direkt bestämdt pris gäller endast för det aftalade fallet och får icke läggas till grund eller tagas i betraktande vid en eventuell skiljedom för åsättande af pris å samma stensort.

e. Arbetsgifvare äger rätt påfordra sortering af sten, varierande i bredd eller djup minst fyra cm., i olika bredder eller höjder från två till två cm., dock godtgöres arbetaren härför med 10 öre pr kvm. för hvarje sortering efter bredd eller höjd.

f. Huggning af engelsk sten får ej fordras i andra berg än de, som därtill anses lämpliga.

g. Blockafgiften för gatsten, tillverkad i s. k. storbrott, drifna af arbetsgifvarne, skall af arbetaren betalas med trettio öre pr tillverkad kvadratmeter gatsten. Härmed skall dock på samma sätt förfaras som under hittills gällande prislista. Arbetsgifvarne må i möjligaste mån taga hänsyn till, att flera stenhuggare ej intagas å de respektive planarne än som där kunna erhålla sysselsättning.

§ 5.

Skrafling och schaktning.

Kostnaden för den skrafling och schaktning, som i samförstånd med arbetsgifvaren befinnes nödig skall af arbetsgifvaren ensam bekostas. Då stenhuggaren själf under vederbörande förmäns kontroll utfört detta arbete i sitt brott, erhåller han därför en timlön af 30 öre. För sådant arbete bör emellertid, där så kan ske, ackord aftalas.

I brott, där enligt arbetsgifvarens mening kran eller vattenrör äro behöfliga, skall sådant af arbetsgifvaren bekostas utan hyra.

§ 6.

Särskilda arbets- och aflöningsförhållanden.

1. Arbetsgifvaren skall på de olika arbetsplatserna tillhandahålla nödiga verktyg och ammunition till de i 1898 års lista angifna priserna hos de firmor och på samma sätt som hittills varit brukligt.

2. Med tillhandahållandet af borrställ skall förhållas framdeles likasom hittills.

§ 7.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete, som räknas från ordinarie arbetstidens slut till kl. 9 (nio) e. m., betalas med 60 öre, nattarbete, som räknas från kl. 9 e. m. till kl. 6 f. m., med 75 öre, sön- och helgdagsarbete, som räknas från kl. 12 ena natten till kl. 12 andra natten med 90 öre, allt pr timma.

§ 8.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetarne skola mot en ersättning af 50 öre pr månad genom arbetsgifvarnes försorg olycksfallförsäkras för ett ersättningsbelopp af 1,000 kr. vid dödsfall, 2,000 kr. vid hel invaliditet och 1 kr. pr dag fr. o. m. fjärde dagen vid öfvergående skada, gällande för olycksfall såväl utom som inom arbetet.

Genom denna försäkring inskränkes icke den arbetsgifvaren enligt lag åliggande ersättningsskyldigheten.

Stenhuggerier.

§ 9.

Antagande eller afskedande.

1. Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt anta ga eller afskeda arbetare, samt använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall ömsesidigt lämnas okränkt.

Anse arbetarne att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att innan andra åtgärder få vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

2. Sådana befattningar, som innebära uppdrag att bevaka arbetsgifvarens intressen och rätt gent emot arbetarne, såsom föreståndare, förmän, stenmätare och brottbasar, kunna efter arbetsgifvarnes bestämda uppfattning enligt sakens natur icke innehafvas af fackföreningsmedlemmar. Det bekräftas, att arbetsgifvarnes förfarande i enlighet härmed icke får betraktas såsom något intrång i föreningsrätten. Tillsättandet och afskedandet af sådana befattningshafvare förblifver arbetsgifvarnes ensak.

Sådana i arbetsgifvarens tjänst nu anställda personer, som tilläfventyrs redan nu äro medlemmar af fackförening, få dock af denna anledning icke afskedas eller trakasseras.

§ 10.

Tvistigheters biläggande.

Uppstå tvistigheter rörande i detta aftal gjorda bestämmelser emellan arbetsgifvare och dennes arbetare, äfven om de afse detsammas tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas, först genom respektive arbetsgifvare och afdelning och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas respektive organisationer.

Förestående arbets- och löneaftal godkännes härmed af undertecknade arbetsgifvare tillhörande Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund å ena sidan, och undertecknade valda ombud för samtliga fackföreningar, tillhörande Svenska stenhuggareförbundet, Svenska transportarbetareförbundet, Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet samt Svenska järn- och metallarbetareförbundet, hvilkas medlemmar arbeta hos förenämnda arbetsgifvareförbund i Bohuslän å andra sidan.

Lysekil den 25 augusti 1907.

För *Sv. arbetsgifvareföreningen.*

För *Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund.*

För *Sv. stenhuggareförbundet.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet.*

För *Sv. transportarbetareförbundet.*

Arbets- och löneaftal för grof- och transportarbetare, smeder, snickare m. fl. emellan Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund, å ena sidan, samt Svenska stenhuggareförbundets, Svenska transportarbetareförbundets, Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets och Svenska järn- och metallarbetareförbundets samtliga afdelningar inom Lysekils tullkammardistrikt, å andra sidan.[1])

§ 1.

Aftalets omfattning.

Så länge detta aftal gäller, skola å Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbunds arbetsplatser tillämpas de, i enlighet med förda underhandlingsprotokoll, hvartill i öfrigt hänvisas, upprättade prislistor, allmänna bestämmelser och ordningsregler.

§ 2.

Aftalets giltighetstid.

1. Detta aftal skall gälla från den 1 september 1907 till och med den 31 december 1910 och därefter vidare med tre månaders ömsesidig uppsägningstid. Sådan uppsägning får dock icke från arbetsgifvarnes sida göras så, att aftalstiden löper till

[1]) Likalydande aftal har ingåtts mellan Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund och Sv. arbetareförbundet.

ända under någon af månaderna från och med oktober till och med februari; likasom uppsägning från arbetarnes sida icke får göras så, att aftalstiden löper till ända under någon af månaderna från och med januari till och med maj. Uppsägningen skall göras skriftligen:

a) af arbetsgifvare genom Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund hos vederbörande arbetareförbundsstyrelser;

b) af arbetarne hos Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund genom en af Svenska stenhuggareförbundets, Svenska transportarbetareförbundets, Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets samt Svenska järn- och metallarbetareförbundets styrelser gemensamt underskrifven handling; och skall, i och med sådan från någondera sidan skedd uppsägning, samtliga mellan Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund och förenämnda arbetareförbund upprättade aftal anses uppsagda att utlöpa samtidigt. Den part, som verkställer uppsägningen, skall därvid foga förslag till nytt aftal.

2. Detta aftal gäller äfven för arbetsgifvare, som under aftalstiden inträda i Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund, liksom ock för hvarje fackförening tillhörande förenämnda arbetareförbund, som under tiden uppstår inom nämnda arbetsgifvareförbunds område.

§ 3.

Arbetstiden.

Arbetstiden skall under halfva året utgöra 10 timmar utom lördagar, då den utgör 8 timmar pr dag och under andra halfåret minst 8 timmar.

Bekostar arbetsgifvaren tillräckligt god artificiell belysning, gäller den längre arbetstiden hela året.

Beträffande tid för arbetets början och slutande samt för raster må särskilda aftal träffas å hvarje plats.

§ 4.

Tim- och daglöner.

I. *Timlöner:*

borrare och kilare (för såväl hand- som maskinarbetare:)

a) fullt yrkeskunniga, som arbetat i facket minst 2 år 36 öre;

b) öfriga vuxna öfver 18 år 34 öre;

anm. 1: särskildt dugliga och insiktsfulla 38 öre;

anm. 2: med minderåriga (14—18 år) må särskild öfverenskommelse träffas oberoende af detta aftal.

Kättare:

a) vid ång- och elektriska kranar 37 öre;

b) vid större kranar där särskildt svåra arbetsförhållanden föreligga 38 öre.

Lastare:

vid lastning af fartyg 40 öre.

Parterna dock obetaget att öfverenskomma om ackord.

Snickare som hålla sig med egna verktyg:

a) fullt yrkesskickliga 40 öre;

b) slöjdkunniga dagsverkare 35 öre.

Smeder, som icke arbeta på ackord:

a) fullgoda yrkesarbetare, d. v. s. sådana som kunna utföra vid ett stenhuggeri förekommande arbeten och reparationer minst 50 öre;

b) eljest fullgod smed, som arbetat i yrket 4 år och däröfver minst 45 öre;

c) öfriga smideskunniga arbetare (ej handtlangare) minst 40 öre.

Smideshandtlangare:

a) sådana som fyllt 21 år minst 33 öre;

b) öfriga mellan 18 och 21 år minst 30 öre.

Skötare af elektriska kranar

a) under lärotiden 30 öre;

b) efter lärotiden 37 öre.

Öfriga dagsverkare:

storstens- och blockkörare 34 öre; schaktare och skraflare 33 öre; hästskötare 30½ öre; vid arbete å travers 38 öre.

II. *Daglönsarbete:*

ångkranskötare erhålla daglön:

a) under lärotiden, 2 månader pr dag kr. 3: —;

b) efter lärotiden pr dag kr. 3: 75;

lika vinter som sommar med skyldighet för kranskötaren att för denna betalning hålla kranen uppeldad vid arbetets början samt ställa den i ordning efter arbetets slut.

Ångpannerengöring utförd på öfvertid eller helgdag betalas med kr. 3: 75 pr gång med fri handtlangning för vattenbärning, där dylik förekommer.

Anm. Uti detta aftal stipulerade priser afse vuxna och fullt arbetsföra arbetare, icke minderåriga, ålderstigna eller därmed jämförliga personer, med hvilka alla särskild öfverenskommelse träffas; dock skola ålderstigna arbetare behålla full timlön så länge de oafsedt ålder sköta sin plats till befälets belåtenhet.

Stenhuggerier.

§ 5.

Ackordsarbete utfördt för hand.

Borrning:	Å Malmön. öre pr löpfot.	Öfriga platser öre pr löpfot.
skjuthål med		
¾″ 8-kants borrstål, skär 2½ cm.	33	38
1″ » » » 3½ »	48	53
1¼″ » » » 4½ »	65	70
1½″ » » » 6½ »	90	95

Stenhuggerier.

Ögonhål: afståndet mellan ögonhålets spetsar skall vara minst en 3:djedel mer än borrhålets diameter. Beräknas med 50% förhöjning. Halfliggare 50% förhöjning, helliggare 100 % förhöjning. Verktyg och skärpning fritt.

Hålens diameter mätas vid bröstaren.

Kilning:

a) å Malmön:

rundkilshål, 2 cm. diam., 7½ cm.
djup . . . . . pr st. 5 öre
bredkilshål . . . . . » » 5 »

b) å öfriga platser:

rundkilshål, 2 cm. diam., 7½ cm.
djup . . . . . » » 6 »
bredkilshål . . . . . » » 6 »

Liggare beräknas för såväl rund- som bredkilshål med 100 % förhöjning.

Itufläckning ingår i ackordet. Verktyg och skärpning fritt.

§ 6.

III. Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete, som räknas från ordinarie arbetstidens slut till kl. 9 e. m., betalas med 33 % förhöjning; nattarbete, som räknas från kl. 9 e. m. till kl. 6 f. m., med 67 % förhöjning; sön- och helgdagsarbete, som räknas från kl. 12 ena natten till kl. 12 andra natten, med 100 % förhöjning, allt å de ordinarie arbetspriserna.

§ 7.

Särskilda arbets- och aflöningsförhållanden.

1. Samtliga i detta aftal upptagna personer äro skyldiga att, till stipulerad betalning tjänstgöra äfven vid andra arbeten än deras ordinarie sysselsättning, när så påfordras (dock må detta ej få vålla minskning af deras vanliga arbetslöner).

2. Beordras arbetare till annan plats än hans ordinarie, skall han erhålla ersättning för tid, som motsvarar hvad hans vanliga väg till arbetsplatsen därigenom förlänges.

3. Sådana personer, som åtnjuta högre betalning än hvad de enligt detta aftal skulle vara berättigade till, behålla dock den högre betalningen.

4. Arbetsgifvaren åligger att hålla smedjor och nödiga verktyg samt att å arbetsplatsen tillhandahålla kol till gängse pris.

5. Frivilliga aftal om ackord för smeder och smideshandtlangare må oberoende af detta aftal träffas och får detta aftal icke utgöra något hinder för aflöningens höjande för sådana smeder och smideshandtlangare, som förut uppburit högre betalning än i detta aftal stipulerats.

6. Arbetarna äga använda första maj som fridag.

§ 8.

Aflöningens utbetalande.

Aflöningstider bestämmes på hvarje plats enligt särskild öfverenskommelse, dock skall aflöning ske minst två gånger i månaden med specificerad sluträkning minst en gång i månaden, och äger arbetaren rätt att vid behof taga del af arbetsgifvarens afräkning i hvad den förre rörer.

§ 9.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetarne skola mot en esättning af 50 öre pr månad genom arbetsgifvarnas försorg olycksfallsförsäkras för ett ersättningsbelopp af 1,000 kr. vid dödsfall, 2,000 kr. vid hel invaliditet och 1 kr. pr dag från och med den 4 dagen vid öfvergående skada, gällande för olycksfall såväl inom som utom arbetet. Genom denna försäkring inskränkes icke den arbetsgifvaren enligt lag åliggande ersättningsskyldigheten.

Den dagliga ersättningen utbetalas i samband med aflöningarna sedan sådant läkarbevis, som är erforderligt gent emot försäkringsbolaget aflämnats.

§ 10.

Antagande och afskedande af arbetare.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare, samt använda arbetare oafsedt om dessa äro organiserade eller ej. Föreningsrätten skall ömsesidigt lämnas okränkt. Anse arbetare att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att innan andra åtgärder vidtagas genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 11.

Uppsägningstid.

Arbetsgifvare och arbetare äro skyldiga hvarandra en ömsesidig uppsägningstid af 14 dagar.

§ 12.

Tvistigheters biläggande.

Uppstå tvistigheter rörande i detta aftal gjorda bestämmelser emellan arbetsgifvare och dennes arbetare, äfven om de afse detsammas tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas, först genom respektive arbetsgifvare och afdelning och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas respektive organisationer.

§ 13.

Ordningsregler.

Vid allt arbete skola här bifogade af båda parterna godkända och underskrifna ordningsregler noga iakttagas och efterlefvas.

Arbetstidens innehållande.

Den öfverenskomna arbetstiden skall noga iakttagas både vid arbetstidens början och vid dess slut såväl i fråga om tim- och daglöns- som ackordsarbete, såvida väderleken icke lägger hinder i vägen för arbetets bedrifvande.

Arbetsgifvaren förbehåller sig rätt att kontrollera arbetstidens innehållande.

Vid arbetstidens början skall arbete omedelbart begynna, använda arbetsmaskiner omedelbart igångsättas samt arbetet fortsättas på bestämdt eller af befälet anvisadt sätt till arbetstidens slut.

Förberedelser af arbetarne att sluta arbetet och lämna sina arbetsplatser är icke tillåtet förr än signal därtill gifves, dock med det undantag som i mom. 1 säges.

Permission.

Permission beviljas på förut gjord ansökan hos vederbörande förman.

Permission beviljas vid tvingande omständigheter eller eljest i den utsträckning, som kan vara förenligt med arbetets ostörda gång.

Arbetare äga icke, under några omständigheter rätt, att utan permission eller giltigt förfall uteblifva från arbetet.

Antagande och uppsägning.

Detta sker endast af arbetsledaren eller därtill af honom utsedd person. Då arbetare antages skola arbetsbetyg och prästbevis aflämnas eller fackföreningsbok i stället för prästbevis företes på arbetsgifvarens kontor.

Skyddsföreskrifter.

Föreskrifter, som lämnas af vederbörande yrkesinspektör, ångpanneinspektör eller brandförsäkringsbolag såväl som af befäl på platsen angående skyddsföreskrifter, sanitära förhållanden eller arbetets ändamålsenliga bedrifvande, skola noga följas. Det åligger hvarje arbetare att iakttaga försiktighet vid arbetets utförande och genast anmäla uppkomna bristfälligheter för vederbörande förman.

Stenhuggerier.

De skyddsåtgärder, till förekommande af olycksfall, som äro anbragta, få på inga villkor af arbetarne undanrödjas.

Vid större arbetsplatser tillhandahålles af arbetsgifvaren en s. k. samaritlåda för användning vid förekommande olyckfall.

Arbetets utförande.

Arbetarne skola villigt och efter bästa förmåga utföra det dem ålagda arbetet enligt lämnade föreskrifter.

Samtliga maskiner, verktyg, material och fabrikat skola af arbetarne med omsorg och aktsamhet handhafvas och ansvara arbetarne för skada och fel, som uppkommer genom arbetares bevisligen uppsåtliga förvållande.

Hvarje observeradt fel å maskiner, apparater och material, som af arbetare handhafvas, hafva arbetarna skyldighet att genast meddela vederbörande förman, så att nödiga reparationer kunna vidtagas.

Använda verktyg etc. skola å tider och ställen, som af förmännen anvisas, hopsamlas för förvaring.

Uppförande.

Arbetarne skola iakttaga ett nyktert, ordentligt och städadt uppförande samt bemöta såväl förmän som kamrater med höflighet, och skola arbetarna från befälets sida bemötas humant.

Inom arbetsplatsernas område få icke af arbetarna införas eller förtäras spirituösa drycker ej heller kortspel bedrifvas.

Öfverträdelser mot ordningsföreskrifter.

Öfverträdelser af förestående regler förorsakar allt efter förseelsens beskaffenhet varning, förflyttning eller afsked utan iakttagande af i § 11 stadgade uppsägningstid.

Förestående arbets- och löneaftal med tillhörande ordningsregler godkännas härmed af undertecknade arbetsgifvare tillhörande Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund å ena sidan, och undertecknade valda ombud för samtliga fackföreningar, tillhörande Svenska stenhuggareförbundet, Svenska transportarbetareförbundet, Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet samt Svenska järn- och metallarbetareförbundet, hvilkas medlemmar arbeta hos förenämnda arbetsgifvareförbund i Bohuslän å andra sidan.

Lysekil den 25 augusti 1907.

För *Sv. arbetsgifvareföreningen.*

För *Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund.*

För *Sv. stenhuggareförbundet.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet.*

För *Sv. transportarbetareförbundet.*

Kalkbrott.

Aftal gällande mellan Klagstorps kalkbrotts A.-B. och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 57 Västra Klagstorp.

§ 1.

Föreningsrätt.

Samtliga arbetare medgifvas rätt att tillhöra hvilken förening som helst. Dock må ej tvång utöfvas på pesoner, som önska stå utanför förening.

§ 2.

Timlön.

Timlön utgår för hvarje af bolaget erkänd fullgod arbetare med 28 öre per timma för 1906; ytterligare med ett öres förhöjning för 1907 alltså 29 öre och åter ett öres förhöjning för 1908 alltså 30 öre.

§ 3.

Timlön vid ackordsarbete garanteras icke.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete betalas med 25 % förhöjning för de första 3 timmarna samt 50% för natt- sön- eller helgdagsarbete. Dock skall detta ej gälla mörjelastning vid cementfabriken eller de arbetare, som gå i dag- och nattskift.

§ 5.

Aflöningsdag.

Arbetslönen utbetalas såsom hittills hvarje fredag omedelbart efter slutadt arbete.

§ 6.

Första maj.

Den 1 maj betraktas som fridag för arbetarne med undantag af dem, som äro nödvändiga för fabrikernas drift, och såvida ej något arbete förekommer, som ej utan stor olägenhet kan uppskjutas.

§ 7.

Afskedande vid arbetsbrist.

Skulle arbetsbrist uppstå, skall hänsyn tagas till å platsen boende gifta personer, så att dessa sist afskedas och först återintagas i arbete i mån af behof. Afskedande må äga rum, då arbetare under arbetet visar lättja eller genom liknöjdhet tillfogar bolagets material skada, ej utför de order förman gifvit eller uppträder onyktert, samt utan medgifvande eller skälig orsak uteblifver från sitt arbete.

§ 8.

Permission.

Önskar arbetare en eller flera dagars permission, skall detta framställas till förman, så att nödiga dispositioner kunna träffas för att vid hans återkomst arbete kan beredas honom å hans gamla plats.

§ 9.

Giltighetstid.

Denna öfverenskommelse är gällande från och med den dag detta aftal af båda parterna undertecknats till den 1 (förste) maj 1909.

Klagshamn den 12 maj 1906.

För *Klagstorps kalkbrotts A.-B.* För *Sv. grof- och fabriksarb.-förb:s afd. i Klagstorp.*

Prislista mellan Klagstorps aktiebolag och Svenska stenhuggareförbundets afdelning i Klagshamn.

Ackordspriser.

§ 1.

Följande priser för huggen flintsten betalas:

för sten af vanliga storleken .	kr.	5: —
» småsten som förut	»	8: —
» 3-tums sten som förut . .	»	6: —
» 4- » » » » . .	»	8: —
» 6- » » » » . .	»	12: —

Skulle order från kontoret gifvas, att endast den små flintstenen får huggas, ökas priset för denna med kr. 1: — kvm., alltså 9: —, försåvidt huggningen utsträckes öfver en aflöning.

Skulle andra stensorter än nu nämnda förekomma, sättes priset i enlighet med öfverenskommelse. — Stenen afhämtas hos stenhuggarne vid tunnan.

§ 2.

Arbetstid.

Arbetstiden bestämmes till 9 (nio) timmar per dag, från 7,30 till 12 f. m. och

från 1,30 till 6 e. m., lördagen slutar arbetet kl. 5 e. m.

Då stenhuggarne ej ha flint att hugga, äga de rätt att utan anmälan aflägsna sig från arbetsplatsen.

Under vintertiden rättas arbetstiden efter dagarnas längd.

§ 3.

Aflevereringen af stenen till stenhuggarne sker som förut.

§ 4.

Afskedande af arbetare.

Af de för närvarande anställda arbetarne skall ingen afskedas, men om några skulle lämna sin anställning, får icke flera nya antagas än att hela arbetsstyrkan uppgår till högst 30 personer, så länge disponenten anser, att bättre tillgång på flinta än för närvarande icke finnes.

§ 5.

Meningsskiljaktigheter.

Skulle tvistigheter mellan stenhuggarne och arbetsgifvare uppstå, skola dessa afhandlas af en af stenhuggarne utsedd kommitté och disponenten.

§ 6.

Föreningsrätt.

Föreningsrätten erkännes; dock får tvång icke utöfvas på kamrater, utan får hvar och en tillhöra förening eller icke.

§ 7.

Aflöningen sker som förut.

§ 8.

Bolaget håller stenhuggarne afgiftsfritt med putstunnor samt nödiga skjul och putsbodar.

§ 9.

Bolaget tillhandahåller stenhuggarne nödiga verktyg till gängse priser.

§ 10.

Bolaget håller stenhuggarne med fri smed.

§ 11.

Smedens aflöning betalas efter förut gällande pris med åtta %.

§ 12.

Permission.

Önskar stenhuggare att resa hem eller annan ledighet från arbetet, skall detta anmälas till öfverförman L., som då meddelar sig med disponenten, och vill sådan önskan blifva beviljad, när icke särskilda förhållanden skulle ställa sig hindrande i vägen. Uteblifver stenhuggare från arbetet, utan att därom gjort anmälan, blifver han afskedad, naturligtvis undantagandes sjukdomsfall eller annat därmed jämnställdt hinder.

§ 13.

Onyktert och dåligt uppförande medför afsked.

§ 14.

Giltighetstid.

Förestående prislista skall vara gällande två (2) år från den dag den underskrifves med 3 månaders ömsesidig uppsägning före utgången af de tvenne åren. Blifver den af ingendera parterna vederbörligen uppsagd, anses den gälla ytterligare två år.

Klagshamn den 11 maj 1907.

För *Klagstorps kalkbrotts A.-B.* För *Sv. stenhuggareförb:s afd. 32.*

Löne- och arbetsaftal mellan Klagstorps kalkbrotts-aktiebolag och Svenska maskinist- och eldareförbundets afdelning n:r 18 i Klagshamn.

§ 1.

Föreningsrätt.

Föreningsrätten skall respekteras af bolaget; dock får ingen förolämpa eller neka att arbeta samman med annan arbetare, som icke tillhör fackorganisationen, och får tvång icke utöfvas på personer, som önska stå utanför förening.

§ 2.

Vid cementfabriken.

Arbetstid.

Arbetstiden delas i dag- och nattskift, som räknas från kl. 6 på morgonen till kl. 6 på aftonen, med 1 ½ timmas middagsrast, och utgår aflöning för 11 timmar

Kalkbrott. vid dagskift och 12 timmar vid nattskift, hvaraf två nattimmar räknas som öfvertid.

Aflöning.

Maskinisternas aflöning utgör:

1:e maskinisten . . 40 öre pr timma
2:e » . . 36 » » »
3:e » . . 33 » » »

Eldarnas aflöning utgör:

för den som varit i yrket
minst ett år . . . . . 35 öre pr timma
» två » . . . . . 34 » » »
» tre » och däröfver 35 » » »

Pannrensning betalas med 30 kronor pr panna och sotning med 32 öre i timman plus ett tillägg af 2 kronor.

Vid kalkbrottet.

Aflöning.

Maskinisternas aflöning utgör:

Ångbåtsmaskinisten 120 kronor per månad samt ett extra tillägg af 50 öre per dygn, då båten icke ligger hemma under natten.

Maskinisten i maskinhuset 33 öre i timmen.

Gräfmaskinisten 33 öre per timma plus ett öre för hvarje af gräfmaskinen fylld 3 kbm. vagn.

Lokförarnas aflöning utgör:

för den som varit i tjänsten 5 år och däröfver 115 kr. per månad;

för den som varit i tjänsten 3 år 100 kr. per månad;

för den som varit i tjänsten 1 år 90 kr. per månad;

för den som varit i tjänsten under 1 år 85 kr. per månad.

Lokförarnas arbetstid räknas från kl. 6,30 f. m. med 1 timmas middagsrast till kl. 6,30 e. m.

Eldarnas aflöning utgör:

gräfmaskinseldaren 33 öre per timma, växelmaskinens eldare 32 öre och järnvägseldaren 32 öre. Ångbåtseldaren erhåller 32 öre per timma plus ett extra tillägg af 25 öre per dygn, då båten icke ligger hemma under natten. Öfriga eldare erhålla samma aflöning som cementfabrikens eldare.

Pannrensning betalas med 22 kr. och sotning med 32 öre i timman plus ett extra tillägg af kr. 1: 50.

Öfvertidsarbete för samtliga såväl maskinister som eldare och lokförare, med undantag af ångbåten, betalas med 25 % för höjning för de första 3 timmarna och 50 % för de följande timmarna.

Ofvanstående priser gälla tills aftalet med grofarbetarna utgår eller den 1 maj 1909.

§ 3.

Inskränkning i arbetsstyrkan.

Skulle arbetsbrist uppstå, skall hänsyn tagas till å platsen boende gifta personer, så att dessa sist afskedas och först återintagas i mån af arbete och behof. Afskedande må dock äga rum, då vidkommande under arbetet visar lättja eller genom liknöjdhet tillfogar bolagets materiel skada, ej utför de order förman gifvit eller uppträder onyktert, samt utan medgifvande eller skälig orsak uteblifver från sitt arbete.

§ 4.

Första maj.

Den 1 maj betraktas som fridag för personalen med undantag af de personer, som äro nödvändiga för fabrikernas drift, såvida ej något arbete förekommer, som ej utan stor olägenhet kan uppskjutas.

§ 5.

Olycksfallsförsäkring.

Olycksfallsförsäkringen sker enligt lag om olycksfallsförsäkring.

Meningsskiljaktigheter.

§ 6.

Meningsskiljaktigheter angående tolkningen af detta kontrakt afgöres af skiljenämnd, bestående af fem personer, hvaraf bolaget väljer två och arbetarna två och samtliga dessa fyra välja den femte eller, därest enighet icke kan uppnås vid utseende af den femte personen, väljes denne då af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

§ 7.

Permission.

Önskar någon af personalen permission, skall anmälan därom göras till förman, för att nödiga dispositioner kunna träffas, och vill en sådan anhållan blifva beviljad, såvida den ej ställer sig hindrande för driften.

§ 8.

Uppsägningstid.

Fjorton dagars förutgående ömsesidig uppsägning från plats stipuleras.

Klagshamn den 23 maj 1907.

För *Klagstorps kalkbrotts A.-B.*

För *Sv. maskinist- och eldareförbundets afd. 18.*

Löne- och arbetsaftal mellan Klagstorps kalkbrotts-aktiebolag och Svenska järn- och metallarbetareförbundets afdelning i Klagshamn. *Kalkbrott.*

§ 1.

Föreningsrätt.

Föreningsrätten skall respekteras af bolaget; dock får ingen förolämpa eller neka att arbeta samman med annan arbetare därför att han icke tillhör fackorganisationen, och får tvång icke utöfvas på personer, som önska stå utanför förening.

§ 2.

Timlöner.

Till nedanstående hos bolaget anställda arbetare betalas följande timlöner:

smeden O. J. S.	36 öre
filaren N. P.	36 »
smeden M. H.	33 »
reparatör A. H.	36 »
» K. P.	35 »
släggare K. P.	29 »
» H. E.	29 »
filaren B. H.	36 »
plåtslagare S. T.	35 »
» Joh. R.	33 »
» N. M.	30 »

Den 1 januari 1908 höjes aflöningen för samtliga ofvannämnda med ett öre, hvilket sedan gäller tills detta aftal utgår.

§ 3.

Arbetstid.

Vid kalkbrottets verkstad är ordinarie arbetstiden 59 timmar i veckan med 10 timmar per dag de fem första dagarna och 9 timmar på lördagen. Vid cementfabriken delas arbetstiden i dag- och nattskift, och utgöres arbetstiden vid dagskift af 10 timmar och vid nattskift af 11 timmar. Spistiden under natten, som får lämpa sig efter tillfälle, utgör 1½ timme men aflöningen utgår för 11 timmar.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete betalas med 25 % förhöjning för de första 3 timmarna och med 50% förhöjning för de följande timmarna. Arbete vid cementfabriken som efter kl. 6 e. m. utföres af den, som haft dagskift och efter kl. 6 f. m. af den, som haft nattskift, räknas som öfvertidsarbete och betalas med 25% förhöjning för de första 3 timmarna och med 50 % för de öfriga.

§ 5.

Första maj.

Den 1 maj betraktas som fridag för personalen med undantag af de personer, som äro nödvändiga för fabrikens drift, och såvida ej något arbete förekommer, som ej utan stor olägenhet kan uppskjutas.

§ 6.

Olycksfallsförsäkring.

Olycksfallsförsäkringen sker enligt lag därom, dock med den skillnaden att ersättning erhålles redan från första dagen besök hos läkaren ägt rum.

§ 7.

Inskränkning i arbetsstyrkan.

Skulle arbetsbrist uppstå, skall hänsyn tagas till å platsen boende gifta personer, så dessa sist afskedas och först återintagas i arbete i mån af behof. Afskedande må dock äga rum, då vidkommande under arbete visar lättja eller genom liknöjdhet tillfogar bolagets materiel skada, ej utför de order förman gifvit eller uppträder onyktert, samt utan medgifvande eller skälig orsak uteblifver från sitt arbete.

§ 8.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter angående tolkningen af detta kontrakt afgöres af skiljenämnd, bestående af 5 personer, hvaraf bolaget väljer två och arbetarne två och samtliga dessa fyra välja den femte eller, därest enighet icke kan uppnås vid utseende af den femte personen, väljes denne då af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

§ 9.

Giltighetstid.

Ofvanstående aftal gäller tills aftalen med bolagets öfriga arbetare utgå eller till den 1 maj 1907.

Klagshamn den 11 januari 1907.

För *Sv. järn- och metallarbetareförbundets afdelning.*

Torfupptagning.

Arbetsaftal emellan å ena sidan Skånska landtmännens andelstorfströförening samt å andra sidan Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. n:o 183 Hästveda.

Arbetstid.

Ordinarie arbetstiden är 10 timmar pr dag och börjar kl. 7 f. m. med en timmes middagsrast och slutar kl. 6 e. m.

Timlön.

Timlön betalas med 28 öre pr timme för fullt arbetsdugliga arbetare, för minderåriga, äldre eller mindre arbetsföra personer timlön efter öfverenskommelse.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete samt söndagsarbete betalas med 40% förhöjning.

Ackordspriser.

Resning af torf 3 öre pr kbm. uppmätt i schaktet.

Kupning af torf 4 öre pr kbm. uppmätt i schaktet.

Bärgning af torf i stack 10 öre pr kbm. uppmätt i stacken.

Bärgning af torf i lada 9 öre pr kbm. uppmätt i ladan.

Inkörning af torf från stack och lada jämte inforsling och aflastning i fabriken 8 öre pr kbm., då väglängden vid inkörningen ej öfverstiger 600 m., vid längre vägsträcka betalas 0: 10 öre för hvarje öfverskjutande 20 m.

Inkörning af torf från kupor 12 öre pr kbm. samt i öfrigt i likhet med § 7.

Flyttning af spår för inkörning af torf 1: 20 öre pr meter spår då spåren ej flyttas öfver 500 m. å fasta spåret; vid längre transport betalning efter gällande timlön.

Uppbärning och utläggning af torf från schaktet betalas med kr. 15: 50 öre pr kbm. under tiden till och med 31 mars 1908 samt kr. 16 pr kbm. under tiden från o. m. den 1 april t. o. m. 31 mars 1909. Detta afser torf för torfströberedning.

Arbetet med balarnas tillverkning, hvilket sysselsätter 9 man, hvaraf 2 st. hafva sysselsättning med matning af torf till rifmaskinerna, 6 st. vid pressarna samt 1 st. för torfströbalarnas pålastning och afsändning; denne arbetare åligger äfven att med lämpligt biträde tillse, att linbanvagnarna äro väl smorda i lagergångar, samt att å linbanan afsända och mottaga varor för fabrikens behof såsom emballeringsspet, järntråd, bränsle o. d.

Dessa 9 arbetare betalas med 0,60 öre pr man och bal, då balarna ej öfverstiga en storlek af 1,00, 0,50, 0,70 meters dimensioner; öfverstiga balarna 0,70 m., men ej öfverstigande normal storlek 0,75 m., betalas 0,63 kr. pr man och bal. Balarna skola vara tillräckligt hårdt pressade, så att de ej gå sönder under transport till linbanstationen vid Hästveda.

Väntpengar.

Skulle fabrikationen tillfölje af att maskineriet ej fungerar eller något annat inträffa, som förorsakar uppehåll i arbetet, och arbetarna åläggas kvarstanna, erhålla de stadgad timlön till så många af arbetarna, som blifvit sysslolösa, dock äro de skyldiga förrätta anvisadt arbete i fabriken eller dess närhet. Vid kortare uppehåll äro arbetarna skyldiga att kvarstanna utan ersättning, dock högst en half timme om dagen pr dag räknadt.

Nattarbete.

Arbetarna förklara sig villiga förrätta nattarbete i skift mot en förhöjning af 40 % af här bestämda priser.

Garanterad timlön.

Vid allt ackordsarbete, hvarvid ej särskild öfverenskommelse träffats i detta aftal, skall den fastslagna timlönen garanteras.

Skulle under detta aftals giltighetstid förändringar i arbetssättet företagas, som rubba dessa nu fastställda ackordspriserna, bör ny förhandling mellan parterna härom äga rum.

Aflöningsdag.

Aflöning skall äga rum hvarannan fredag och, om helgdag inträffar, dagen förut.

Afskedande och antagande af arbetare.

Arbetare, som äro bosatta i närheten af arbetsplatsen, äga företräde till arbetet, då de anmäla sig i god tid före kampanjens början, då de gjort sig kända såsom nyktra och ordentliga personer, likaså arbetare, som varit anställda under föregående kampanj.

Arbetare, som måste lämna sitt arbete till följe af värnplikt, garanteras arbete vid mötestidens slut, därest arbete finnes.

Arbetare får ej afskedas utan giltig orsak; som giltig orsak räknas, därest någon arbetare vägrar att efterkomma under arbetet gifna föreskrifter eller på annat sätt uppför sig trotsigt eller uppträder onykter under arbetet.

Skulle vid inträffad arbetsbrist arbetare afskedas, skola de sist antagna först afskedas, då detta ej förorsakar rubbning i fabrikationen.

Uppsägningstid.

Uppsägningstiden mellan arbetsgifvare och arbetare bestämmes till 8 dagars ömsesidig.

Första maj.

Den 1:sta maj hvarje år är fridag för arbetarne.

Sjukhjälp. Olycksfallsersättning.

Alla i andelstorfströföreningsarbete varande arbetare erhålla fri läkarevård och fri medicin.

Arbetarne garanteras ersättning för skada till följd af olycksfall i arbetet med en krona pr dag från och med fjärde dagen efter olycksfallet. *Torfupptagning.*

Meningsskiljaktigheter.

Skulle stridigheter uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare, uppgöres saken genom nämnd, bestående af 5 personer, hvaraf arbetsgifvaren utser 2:ne, arbetarne 2:ne och dessa fyra utse den 5:te, som skall leda skiljenämndens förhandlingar och vid lika röstetal äga utslagsröst. Enas ej skiljemännen vid valet af ordförande, utses ordföranden enligt lagen om skiljemän af vederbörande myndighet, där fabriken är belägen.

Giltighetstid.

Detta arbetsaftal gäller från den dag det underskrifves och till den 1 april 1909 med tre månaders ömsesidig uppsägning. Skulle ingen uppsägning ske före den 1 januari 1909, gäller detta arbetsaftal ytterligare ett år.

Häraf tvenne lika lydande exemplar hvaraf arbetsgifvaren erhåller ett och arbetarne ett.

Hästveda den 19 juni 1907.

För *Skånska landtmännens andelstorfströförening.* För *Afdelningen n:o 183.*

Löne- och arbetsaftal upprättadt mellan Allmänna arbetsgifvareföreningen å ena sidan och Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 154 i Kvarnby å andra sidan för Kritbruken och dess arbetare. *Kritbruk.*

Timpenning.

§ 1.

Aflöningen utgår till fullgod arbetare under första året med 25 öre, andra året med 28 öre och tredje året med 30 öre pr timme. För äldre, eller eljest icke fullt arbetsduglig arbetare, betalas efter särskild öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och arbetaren.

Arbetstid.

§ 2.

Ordinarie arbetstiden är 10 timmar pr dag.

Öfvertidsarbete.

§ 3.

Arbete utfördt å annan tid än ordinarie arbetstiden betraktas som öfvertidsarbete och betalas med 25 % förhöjning för de 3 första timmarna och 50 % förhöjning å all annan tid å gällande timlöner.

Aflöningsdag.

§ 4.

Aflöningen utbetalas hvarje fredag; skulle helgdag inträffa, utbetalas aflöningen näst föregående helgfria dag, och räknas aflöningsveckan fr. o. m. fredags morgon t. o. m. torsdags afton.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 5.

Arbetsgifvaren äger rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet, samt använda arbetare från hvilken förening som helst eller arbetare stående utanför föreningen. Arbetarne äga full och oinskränkt föreningsrätt i den mening, att hvarje arbetare må, efter eget frivilligt afgörande, tillhöra hvilken organisation han önskar eller stå utanför organisationen.

Kritbruk. Vid arbetsbrist skall dock vid afskedandet om möjligt hänsyn tagas till den tid arbetaren varit på platsen, om han tillhör kommunen och har försörjningsskyldigheter.

Första maj.

§ 6.

Om den första maj inträffar å söckendag, räknas den som fridag.

Ackordsarbete.

§ 7.

Ackordsarbete skall, där så befinnes lämpligt, utföras enligt på förhand uppgjord ackordsprislista, som uppgöres för samma tid, som aftalet gäller. Då af arbetsgifvaren fordras, att ackordsarbete skall utföras på öfvertid, skall öfvertidsprocent å timlönen jämväl betalas utöfver ackordet. Vid allt ackordsarbete garanteras timlönen.

Olycksfallsförsäkring.

§ 8.

Alla arbetare olycksfallsförsäkras enligt lagen om olycksfall i arbetet, samt dessutom så, att de vid olycksfall i arbete erhålla ersättning med 1 kr. pr dag från och med läkarebehandlingens 4:de dag.

Meningsskiljaktigheter.

§ 9.

Meningsskiljaktigheter, som under aftalstiden uppstå mellan arbetsgifvaren och arbetarne, skola anmälas för resp. föreningars styrelser, som då gemensamt hafva att undersöka saken och om möjligt åstadkomma rättelse, i annat fall afgöras dessa genom skiljenämnd enligt lagen.

Ackordspriser.

§ 10.

Då arbete utföres på ackord, beräknas följande ackordspriser första året:

för *packning* och *stämpling* för alla bruken: för helfat 13 öre, för halffat 11 öre, samt för tillslagning 2 öre, vägning och utlastning 2 öre för både hel- och halffat;

för *slamning* vid Sallerups 57 öre för 7×14, vid Tullstorps 55 öre för 7×12 och 35 öre för 6×9, vid Hörstedts och Hjorths 55 öre för 6×12, vid Sjöbergs 55 öre för 7×12, vid Muhrmans 42 öre för 6×12 alnars bassin;

för *strykning med rastning* hos Sallerups 50 öre för 7×14, vid Tullstorps 46 öre för 7×12 och 30 öre för 6×9, vid Hörstedts, Hjorths och Muhrmans 36 öre för 6×12, vid Sjöbergs 50 öre för 7×12 alnars bassin; där källsprång förekommer ökas priset med 5 öre och beräknas för 6×12 alnars bassin;

för *afplockning* vid Sallerups 15 öre för 7×14, vid Tullstorps 14 öre för 7×12 och 10 öre för 6×9, vid Hörstedts 14 öre för 6×12, vid Hjorths och Muhrmans 12 öre för 6×12 alnars bassin, vid Sjöbergs daglön, eller vid alla bruken kr. 1:50 pr dag.

Vid Hörstedts, Hjorths och Muhrmans beräknas för 9×12 med 1 1/2 gång och 12×12 med 2 gånger priset för 6×12 alnars bassin.

Alla ofvanstående bassinpriser beräknas pr tum;

för *schaktning* inklusive transport kr. 3:75 pr kubikfamn för alla bruken.

Uppmätning af bassin skall ske 5 dygn efter det sista påfyllningen blifvit gjord, och skall samma uppmätning gälla för alla bassinarbeten.

Giltighetstid.

§ 11.

Dessa ackordspriser gälla till den 1 april 1907 och höjes från den 1 april 1907 till den 1 april 1908 med 10 % samt därefter ytterligare med 5 % å första årets grundpris.

Vid bruk där förut betalts högre ackordspriser skola dessa gälla för första året, men beräknas ökningen vid dessa bruk för andra och tredje året endast efter grundpriset, så att prisen då blifva lika vid alla bruken.

§ 12.

Detta aftal träder i kraft denna dag och gäller till den 1 april 1909 med 3 månaders ömsesidig uppsägningstid. Sker ej uppsägning, gäller aftalet ytterligare ett år med samma uppsägningstid.

Malmö den 9 maj 1906.

För *Allmänna arbetsgifvareföreningen.*

För *Sv. grof- och fabriksarb.-förb:s afd. n:r 154, Kvarnby.*

Aftal mellan Skånska cementaktiebolaget och dess arbetare i Limhamn.

Cement-fabrik.

A. Allmänna bestämmelser.

Arbetstid.

§ 1.

Arbetstiden bestämmes till 10 timmar för såväl dag- som nattskift. För vissa arbeten inskränkes af bolaget arbetstiden under den mörka delen af året såsom hitintills skett, men några allmängiltiga bestämmelser härför kunna icke gifvas.

På lördagarna slutar arbetstiden kl. 5 e. m.

Högtidsaftnarna före jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommardagarna slutar arbetet kl. 12 middagen.

Första maj.

§ 2.

Den 1 maj upphör arbetet kl. 6 f. m. och börjar åter den 2 maj kl. 6 f. m. utom på de arbetsplatser, där sådant skulle vålla bolaget stor olägenhet.

Öfvertidsarbete.

§ 3.

Öfvertidsarbete betalas under söckendagar med 25 % förhöjning för de två första timmarna samt därefter med 40 % och under sön- och helgdagar, som räknas från kl. 7 aftonen före till kl. 6 morgonen efter sådan dag, med 50 % förhöjning af den för personen ifråga gällande timlönen.

§ 4.

Då ackordsarbete tillfälligtvis utföres på öfvertid och speciellt aftal om betalningen därför ej är på förhand gjordt, betalas utöfver det vanliga ackordspriset den för ifrågavarande arbetare gällande normala timpenningen.

§ 5.

Med öfvertidsarbete menas allenast arbete utöfver den normala arbetstiden enligt § 1.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 6.

Bolaget har rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet och att begagna arbetare från hvilken förening som helst eller arbetare stående utanför förening; dock så att då arbetare på grund af arbetsbrist måste afskedas, äfvensom då fråga förekommer om intagande af arbetare, hänsyn tages till den tid, han varit i bolagets tjänst samt särskildt till därunder visadt uppförande och arbetsduglighet, äfvensom, i den mån ske kan, till huruvida arbetaren äger hemortsrätt inom kommunen.

Bolaget erkänner arbetarnes rättighet att tillhöra eller stå utanför föreningar efter deras fria val och förbinder sig således att icke på grund af några arbetarnes organisationsangelägenheter afskeda arbetare; å andra sidan förbinda sig arbetarne att lämna sina kamrater full frihet i ifrågavarande afseende. Befälet bör iakttaga ett rättvist, värdigt och humant bemötande emot arbetarne.

Uppsägning skall, såvida den ej sker på grund af ohörsamhet mot befäl, upprepad onykterhet i arbetet, grof ovårdsamhet med bolagets egendom eller liknande förseelser, af bolaget göras med fjorton dagars uppsägningstid. Samma uppsägningstid gälle äfven, då arbetare vill uppsäga sig, såvida bolaget ej medgifver tidigare afflyttning.

§ 7.

För industriens bestånd och utveckling är nödvändigt, att såväl tjänstemän som arbetare ägna sig med full kraft och fullt intresse åt sitt arbete. Vid hvarje anställning kommer därför, jämte hänsyn till personens karaktär, afseende att fästas vid hans yrkesduglighet och ådagalagda flit och intresse i arbetet.

För rättvisans skull såväl emot arbetaren som emot samhället måste därjämte hänsyn tagas till hans hemort.

Ordningsregler.

§ 8.

Arbetarnes intresse för det företag, de tjäna, måste också visa sig i omtanke om bolagets bästa samt genom aktsamhet och god vård om bolagets maskiner, redskap och öfriga egendom.

Särskildt böra alla säkerhetsföreskrifter angående olycksfall noga följas, och anordningar för att hindra olycksfall hållas i god ordning, samt anmälan om brister i detta afseende för befälet göras.

Olycksfallsförsäkring. Sjukhjälp.

§ 9.

Bolaget bekostar arbetarnes olycksfallsförsäkrande i Riksförsäkringsanstalten ef-

Cement-fabrik.

ter lag samt under karenstiden fr. o. m. fjärde dagen. Läkarebetygen därför lämnas kostnadsfritt af den läkare, bolaget antagit.

Bolaget bekostar läkarevården vid såväl olycksfall som sjukdomsfall för arbetare, så vidt vården sker i arbetarens hem, äfvensom vid olycksfall vård å länssjukhus eller, då läkare för patientens räddning det bestämdt fordrar, å allmänna sjukhuset i Malmö.

Meningsskiljaktigheter.

§ 10.

Uppstå tvistigheter berörande detta aftal emellan bolaget och arbetarne, äfven om de afse dess tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till arbetsinställelser från någondera sidan, utan skola sådana tvistigheter afgöras genom en förlikningsnämnd.

Därest förlikning inom fjorton dagar efter nämndens inkallande icke har uppnåtts, konstituerar sig nämnden till skiljenämnd för tvistens afgörande. Såvida af staten tillsatt skiljeman finnes, skall han anlitas såsom femte man, i annat fall anmodas Konungens befallningshafvande att utse sådan.

Har likväl på grund af omständigheter, som icke äga sammanhang med detta aftal, vare sig Svenska arbetsgifvareföreningen, hvilken cementbolaget tillhör, å ena sidan, eller vederbörande fackförbund, å den andra, påbjudit lockout, strejk eller annan arbetsafstängning, må sådan lockout, strejk eller arbetsafstängning icke förenas med anspråk på ändring i detta aftal eller föranleda till dylik ändring, hvarken så vidt den angår arbetspriser eller andra stadganden, för hela den tid öfverenskommelsen blifvit ingången. Under tiden för sålunda påbjuden lockout, strejk eller arbetsafstängning äga föreskrifterna i detta aftal icke giltighet, med undantag af föreskriften i punkten 11 här nedan angående uppsägning af detta aftal i sin helhet.

Inom fjorton dagar, sedan detta aftal underskrifvits, och sedan årligen före den 1 april skola för hvarje af följande arbetaregrupper väljas tvenne förlikningsmän: grofarbetarne i cementfabriken, grofarbetarne i kalkbrottet, träarbetarne, järn- och metallarbetarne, maskinpersonalen, tåg- och banpesonalen; och skola inom samma tid lika antal förlikningsmän för hvarje grupp utses från bolagets sida.

Arbetarnes förlikningsmän utses af respektive arbetares organisationer och bolagets af den arbetsgifvareorganisation, som det tillhör.

Förlikning- och skiljenämnden må höra de stridande parterna, hvilka därvid representeras genom af dem valda ombud, såvida de ej äro enskilda personer, som själfva kunna uppträda.

I de fall, då uti striden äro inblandade *intressen* från skilda arbetareorganisationer eller därutom stående personer, må särskilda förlikningsmän väljas efter bestämmelser, hvarom bolaget och parterna kunna enas. Kunna de därom ej enas, anmodas Konungens befallningshafvande att tillsätta hela nämnden.

Giltighetstid.

§ 11.

Detta aftal är giltigt och tillämpas från dag, som bestämmes i § 4, till den 1 april 1909. Skulle icke skriftlig uppsägning från någon sida äga rum minst 3 månader före aftalstidens utgång, anses aftalet i sin helhet vara förlängdt för en tid af ett år och på samma sätt år efter år för ett år i sänder, om ej uppsägning skett tre månader före kontraktets utgång.

Nya ackordspriser.

§ 12.

För den händelse att ändrade förhållanden nödvändiggöra, att nya ackorder måste sättas och arbetarne ej därmed åtnöjas, skall därom förhandlas med förlikningsnämnden för ifrågavarande arbetaregrupp. Kan ej enighet därigenom uppnås, skall arbetet utföras på daglön.

Byggnadsarbeten.

§ 13.

Det bör bemärkas, att bolaget vid nybyggnader i allmänhet torde komma att lämna dessa på entreprenad till byggmästare, hvilka i så fall själfva hafva att betala sina arbetare samt såsom deras arbetsgifvare hafva skyldighet att hålla dem olycksfallförsäkrade enligt lag. Skulle bolaget emellertid komma att utföra några byggnadsföretag med därför *särskildt antagna arbetare*, komma samtliga dessa att aflönas med den daglön eller de ackordspriser, som äro gällande hos byggmästare på platsen.

B. Särskilda bestämmelser.

Gemensamma bestämmelser för grofarbetare.

Timlönen utgår till fullgod och flitig *grofarbetare* från denna dag till och med den 31 december 1907 med 32 öre, och därefter, så länge detta kontrakt varar, med 33 öre.

I det fall att arbetsman på grund af ålder, sjukdom eller annan orsak icke motsvarar ofvan angifna fordringar, må timlönen för honom nedsättas till belopp,

som för hvarje särskildt fall af bolaget bestämmes.

Speciella bestämmelser och löneaftal för grofarbetare vid cementfabriken.

A) För alla i fabriken anställda gäller, att de utan extra ersättning, dock ej vid arbeten, som taga mer än 3 timmar, äro skyldiga biträda vid mindre reparationer, hvilka afse att hindra afbrott i driften å de maskiner, hvaraf deras arbete beror.

B) Skulle, som antagligt är, fabrikens kvarnverk komma att drifvas äfven under middagsrasterna, åligger det:

mjölnarne att genom att skifta sinsemellan med sina raster hafva ständig tillsyn till kvarnverkens oafbrutna gång; samt

den del af personalen, som har att tillföra kvarnarna material, att såvidt möjligt, tillse det behållarna äro fyllda, innan de aflägsna sig för rasterna.

C) Råmjölnarne hafva att förutom sina åligganden vid kvarnarna och därtill hörande maskineri passa alla remmar inom hela fabriken. När härför erforderligt arbete ej utföres å den normala arbetstiden, skall vanlig ersättning enligt detta aftal därför betalas.

D) De, som hafva i uppdrag att sortera såväl kalksten som cement, hafva att utföra detta med största noggrannhet, då fabrikatets godhet är i hög grad däraf beroende.

E) Fuktare och pressare äro skyldiga hålla sina maskiner i gång, så att allt mjöl, som kommer från kvarnarna, må kunna om möjligt under normal tid fuktas och pressas.

F) Brännarne hafva att noga passa sina ugnar och få ej aflägsna sig för måltidsrasterna, utan att någon stannar, som svarar för ugnarnas gång.

Likaså äro uttagarne skyldiga att vid behof tömma ugnarna enligt befälets föreskrift och efter gällande ackord.

G) Packarne hafva att omsorgsfullt tillse, att fat och säckar hafva rätt vikt och äro skyldiga genast anmäla, om vågarna visa sig opålitliga.

Ackorder.

Samtliga arbetare, hvars ackord utgår pr 1,000 sten, näml. mjölnare, passare af torkorna, fuktare, pressare och 3 smörjare erhålla tillsammans att lika fördelas pr 1,000 sten 247 öre

1:a mjölnare erhåller ett tillägg af 18 %.
2:a » o. därmed jämnställda 9 %.
Sorterare deltaga ej häruti, men utgår deras ackord lika med de öfrigas i gruppen, beroende på att deras antal växlar.

Lerlossare under sommaren $^1/_4$—$^1/_{10}$ pr kbm.	27½	»
Lerlossare under vintern $^1/_{10}$—$^1/_4$ pr kbm.	30	öre
Lastning af lera i ladan pr vagn	20	»
Uppkörning af lufttorkad lera pr vagn	4	»

Vid ombyte af prånar betalas för 2 timmar gällande timlön.

Kalklastning pr vagn	13 à 16	»
Vid sortering af knutor pr vagn	18	»
Vid torkning af lera å koksplan pr kbm.	42	»

Arbetare vid ringugnen.

Brännare pr kammare	1375	»
+ 15 kr. för söndag.		
Sättare pr kammare	1650	»
Uttagare »	2500	»
Sorterare »	250	»
Hissare pr vagn fyllning	10	»
» » kol	9	»

Arbetare vid schaktugnarna.

Brännare pr fat cement	12	»
pr vagn koks	6	»
för vakttjänst pr skift pr ugn	75	»
Uttagare cementuttagning pr fat	5	»
Hissare transport till klinkertornet af schaktugnsklinker pr 100 fat	169	»
d:o af ringugnscement pr kammare	450	»
Stenkörare till schaktugn pr 1,000 sten	45	»
lastning pr 1,000 sten	45	»
packning » » »	90	»
afsättning » » »	55	»
koksplan o. kanalen pr 1,000 sten	90	»

Arbetare vid koksugnarna.

Koksbrännare pr ton tillverkad koks	145	»
pr hl framkörd kol	2,5	»
Cementmalning inkl. uttagning ur tornet pr fat	4,25	»
Chamottemalning pr fat	30	»

Cementpackare.

Tunnpackning pr fat	5,5	»

Extra arbeten vid ras liksom vid arbeten, där extra betalning hittills utgått, betalas efter gällande timlön.
Fri hjälp för björnkörning vid afstånd uppgående till 35 m. från skakverket. Aflöning därför utgår lika med ackordet.

Nedkörning af tunnor från öfre verket pr fat	2,15	»
D:o d:o från nedre verket pr fat	2	»
Säckpackning pr fat	5	»
Nedkörning fr. öfre facket pr 100 säckar	90	»
» » nedre » » 100 »	75	»

Kolkörare.

Körning af kol till ringugn, torkor, pannhus och verkstäder pr vagn	12	»
Harpning af kol pr vagn	17	»

Cement-fabrik.

Cement-fabrik.

Körning af koks från koksugn pr vagn	10	öre
» » » » lager o. flyttning	12	»
» » » » järnvägsvagn .	14	»
» » » till gjuteriet pr stor vagn	100	»

Sjåare.

Lastning i fartyg pr tunna	1,2	»
» » under 20 ton pr tunna	1,35	»
» » 3 säckar	1,2	»
» i pråm pr tunna	1,8	»
» » » 3 säckar	2,2	»
» i banvagn pr t:na el. 3 säckar	3	»
» i fartyg till nedre dörren .	2	»
» i banvagn betoncement . .	4	»
Omlastning af seglare pr fat	1,2	»
» » pr 3 säckar .	3	»
Lossning af cement ur pråm pr fat	7	»
» kol ur pråm pr ton . .	60	»
» koks » » . .	80	»
» flinta » » . .	75	»
» tegel » pr 1,000 st.	175	»
» » fr. seglare »	125	»
» flusspat och sipulver från seglare pr ton . . .	40	»
» tomsäckar pr 1.000 st. .	100	»
» pappersbalar pr st. . .	33	»
» spiklådor pr st.	10	»
» ved fr. banvagn pr famn	100	»
» skärf och grus från banvagn pr ton	25	»
» eldfast tegel och lera pr vagn om 10 ton . . .	600	»
» järn fr. banvagn pr ton	100	»
» gipsformar från banvagn pr kbm.	30	»
Lastning af d:o d:o pr kbm.	40	»
Transp. o. krossning af gipssten pr ton	125	»
Förmannen betalas af bolaget.		
Lagning af säckar pr styck . . .	4	»
Sortering » pr 1,000 st. . .	150	»
Stämpling » » » . .	150	»

Lossning af ångbåtar.

Arbete ombord: Maskinkol pr ton . .	42	»
Oharpad kokskol pr ton	42	»
Annan kol pr ton . .	32	»
Körning, första ställningen » . .	15	»
andra » » . .	20	»
tredje » » . .	25	»
tillägg, när det köres från gödningshamnen pr ton .	5	»
Lossning af gips och sipulver pr ton	65	»
Uppriggn. af ställning i land pr lucka	500	»
» » » å pråm »	700	»

Flyttning af ställning från ett ställe till ett annat betalas pr timme äfvensom lämpning i pråm.

Förmannen delar ej ackordet, men erhåller samma förtjänst som arbetarne.

Speciella bestämmelser och löneaftal med stenarbetarne i kalkbrottet.

a) Arbetstiden börjar i allmänhet kl. ½ 7 f. m., men under oktober—april kl. 7 f. m.

Den slutar kl. 6 e. m. med undantag af tiden 15 november—1 mars, då arbetet slutar kl. 5 e. m.

Arbetarne skola infinna sig punktligt, då arbetet skall börja och få ej aflägsna sig från arbetsplatsen, förr än arbetet är afblåst. Från tåg, som inlöper på lastningsspåret 10 minuter före arbetstidens slut, åligger det arbetarne att mottaga vagnarna, innan de lämna arbetsplatsen.

b) Arbetarne äro skyldiga att gå på daglönsarbete i tur efter som de utkallas, såvida ej tillfälliga omständigheter nödvändiggöra annan ordning.

c) Schakten utdelas af befälet så rättvist som möjligt.

d) Borrning och laddning utföres af arbetslaget, men tändningen af bolagets sprängare. Dynamiten betalas med två (2) kronor pr kilogram, men lämnar bolaget stubin och tändhattar fritt. För skott, som misslyckas i afseende å tändning, bekostar bolaget dynamiten.

e) Vagnarna lämnas af bolaget vid hvarje graf, där ej annorlunda på förhand tillsäges.

f) Arbetarne hafva att lasta vagnarna och att göra detta så, att hvarje vagn innehåller sitt fulla mått, då aflöningar och försäljningar ske pr vagnslast. Hvarje undermålig vagn afdrages vid uträkning af aflöningen.

g) Sorteringen af materialet skall utföras noga efter befälets föreskrifter, af kalksten vid samma äfventyr som i förra punkten.

h) Arbetslag åligger att bryta sitt schakt till det djup, som för järnvägsspåret är bestämdt. Påfordras ytterligare planeringsarbete, bekostas det af bolaget.

i) För hämtning af dynamit utbetalas till lagen timpenning såsom hittills.

Ackorder.

För brytningen bibehållas nu gällande ackordspriser. Lägsta ackordspriset för brytning af kalksten blir pr kbm. 1 krona. Uppträda förändrade förhållanden i något schakt, kunna priserna där efter förhållandena höjas eller sänkas.

För den händelse, att något arbetslag ej skulle åtnöjas med det ackordspris, som för något schakt af befälet blifvit satt, skall en kommitté, bestående af 2 utaf arbetarne före den 1 april årligen valda förtroendemän, och 2 af bolagets befäl, fastställa priserna. Om enighet inom kommittén icke skulle uppnås, förfares enligt punkten 10 i allmänna bestämmelserna.

Lastning.

För lastning direkt *ur schakten* betalas:

för kalksten, knutor, krita, stenaffall och flinta, eller allt för hvilket lastningspenningar hittills utgått . . . . . 20 öre pr kbm.

För lastning från *lager* betalas:

för stor sten	20	öre	pr kbm.
» små »	30	»	»
» krita »	27	»	»
» gödningsknadder	25	»	»

Aflastning i kalkbrottet.

För stor sten	10	»	»
» små »	15	»	»
» krita på tippen	5	»	»

Aflastning utom kalkbrottet.

För stor sten	15	»	»
» små »	20	»	»
Stapling vid schakten inom 30 m. från arbetsplatsen	15	»	»
Svartjordsschaktning, ej öfver 12 m. från kanten af lerbrinken, inberäknadt lastningen	55	»	»
öfver 12 m. från brinken	60	»	»
Rörläggning pr m. ej öfver 1 m. djup	250	»	»
D:o på större djup extra betaln.			
Då stenarbetare biträda vid flyttning af gräfmaskin betalas i timlön	35	»	»

För transport af ställningar och landgångar vid ombyte af arbetsplats inom eller utom kalkbrottet, för uppförande af ställningar samt för tidsförspillan, då arbetare under arbetstiden beordras utom kalkbrottet till arbeten, som ej hänföras till dem, för hvilka ackordspriser här ofvan fastställts, betalas gällande timlön.

Bolaget förbinder sig att genast i kalkbrottet inrätta verkstad för skärpning af borr samt lagning af skottkärror och verktyg.

Speciella bestämmelser och löneaftal med maskinschaktare i kalkbrottet.

Schaktningen skötes af 6 man, kusken inberäknad, vid hvarje maskin, och aflöningen utgår med 28 öres timlön och 0,6 öre pr kbm. schaktadt samt 75 öre pr kbm. tillvaratagen gråsten eller kalksten. Denna timlön ökas från den 1 januari 1908 till 29 öre.

För öfvertidsarbete intill 3 resor med vanliga vagnsantalet höjes ackordet med 0,6 öre pr kbm.

Vid storflyttning af maskinerna betalas den normala daglönen.

Maskinisten och skopföraren uppbära, utöfver hvad här blifvit bestämdt, hvardera en krona per vecka.

Speciella bestämmelser och löneaftal med kalkbrottets lossarelag.

För trafikens befordran åligger det lossarelaget att skyndsamt tömma ankommande tågsätt och att därför alltid vara tillräckligt många man på hvarje lossningsplats. *Cement-fabrik.*

Arbetet utföres på ackord, och ingår i detta, att vagnarna väl rensas och låsas, att vid lossning intill flyttbart spår sköta spårflyttningen samt på utfyllningarna jämnt planera marken.

Ackordsprisen utgå pr kbm. och utgöra å nuvarande lossningsplatser.

För kalksten n:r 1 ur äldsta vagnstypen	10	öre	
» » » 3 o. råmaterial ur vippvagnar	6	»	
» bränd osläckt kalk	10	»	
» flinta vid spåret och å fyllningen	7	»	
» mjölkalk och jordbrukskalk	8	»	

För transportering af pressenningar från järnvägsstationen pr styck 25 öre.

Vid regnväder skall bränd kalk omlastas inom hus.

Vid tid på året, då laget ej har full sysselsättning med lossning, anvisar bolaget annat arbete mot gällande arbetspriser.

Speciella bestämmelser och löneaftal med personalen vid jordbrukskalkfabriken.

Arbetet utföres på ackord, och i ackorden ingår, hvad hittills ingått, såsom rensning af fabrikens maskiner och transportanordningar samt renhållning i fabriken m. m.

Ackordsprisen utgöra:

för hvardera af de personer, som sköta tillverknnigen, 5 öre pr kbm. mald jordbrukskalk,

för lossning af krita 6 öre pr kbm.,

för lossning af bränd kalk 50 öre pr kbm.,

för lastning af jordbrukskalk från lager 24 öre pr kbm.,

för lastning af jordbrukskalk från lager med lämpning 30 öre pr kbm.,

för lastning af affall från lager 25 öre pr kbm.

För reparationsarbete eller andra tillfälliga, till fabrikationen hörande arbeten, som under tillverkningssäsongen utföras, betalas timlön med 28 öre och efter den 1 januari 1908 med 29 öre. Om sådant arbete fortfar mera än ett dygn, betalas arbetet med vanlig timlön.

Under den del af året, då fabriken står, är bolaget skyldigt skaffa annat arbete till gällande priser för dem af personalen, som ej vid anställningen uttryckligen underrättades om att den var tillfällig.

Speciella bestämmelser och löneaftal med personalen vid kalkbränningen.

Ackorden omfatta samma arbeten som hittills. Ugnssättarne hafva sålunda att mottaga kalkstenen å de införda vagnarna, insätta stenen, uttaga och, om så påfordras, sortera och rensa bitkalken samt lasta

Cement-fabrik.

den på vagn, transportera affallet till magasinet eller lasta det direkt på vagn och likaså från magasinet lasta tillvaratagen småkalk samt slutligen sätta alla spjäll.

Brännarne hafva hvardera rätt att utan löneafdrag åtnjuta 4 hela frisöndagar pr år.

Om bränningen tillfälligt inställes eller så inskränkes, att veckoaflöningen på ackorden understiger 15 kronor, förbinder sig bolaget att bereda annat arbete, så att samtliga arbetarne få full sysselsättning efter gällande arbetspriser.

Ackordsprisen äro:

för ugnssättare i lilla ugnen 11 kr. pr kammare,

för ugnssättare i stora ugnen 16 kr. pr kammare,

för kolrullare i lilla ugnen 2 kr. pr kammare,

för kolrullare i stora ugnen 3 kr. pr kammare,

för dämmaren i båda ugnarne 1,50 kr. pr kammare.

Brännarne uppbära veckolön med 22 kronor för bränning endast i 1 ugn och vid bränning i 2:e ugnar med 25 kronor.

Kalksläckarnes timlön utgår med 32 öre.

För öfrigt utgår timlönen efter de för grofarbetarne gemensamma bestämmelserna.

Speciella bestämmelser och löneaftal för banpersonalen.

Aflöningen utgår med *timlön* och är denna för fullgod och flitig banarbetare från denna dag till och med den 31 december 1907 32 öre och därefter, så länge kontraktet varar, 33 öre.

Speciella bestämmelser och löneaftal för tågpersonalen.

Till tågpersonalen räknas lokomotiv- och tågförare, eldare, bromsare, banvakter och lokomotivputsare.

Tågpersonalen åligger att, utan öfvertidsberäkning, 10 minuter före ordinarie arbetstids början hafva tågen klara på linjen för att köra till för dem bestämda platser. Buffertflyttning betalas såsom öfvertidsarbete.

Lokomotiv- och tågförare samt banvakter och putsare äro berättigade att, utan afdrag å veckolönen, årligen åtnjuta 6 fridagar, öfriga personalen 3. På veckolönen göres ej heller afdrag för helgdagar.

Aflöningen utgår med *dels* fast veckolön och *dels* en provision af 8 öre pr man för 100 kbm. med tåg transporteradt material, undantagandes det, som från arbetslagen i kalkbrottet transporteras till lager därstädes.

Putsarne hafva endast fast veckolön.

Fasta veckolönen utgår med:

till lok-förare lägst	15 kr.
» extra d:o	14 »
» eldare lägst	10 »
» tågförare lägst	14 »
» extra tågförare	12 »
» bromsare lägst	8 »
» banvakter	12 »
» putsare	20 »

Öfvertidsarbete före kl. 6 f. m. betalas utan höjning af provisionen,

till lok- och tågförare med timlön af 50 öre,

till eldare, bromsare och banvakter 45 öre,

och efter kl. 6 e. m. med resp. 40 och 35 öre.

Från den 1 januari 1908 och så länge detta kontrakt varar betalas förutvarande fasta veckolönen med ett tillägg af

till lok- och tågförare 1 krona,

till extra lok- och tågförare, putsare samt vakter 75 öre,

till eldare och bromsare 50 öre.

Ackordspriser och timlöner för tunnbindare vid cementfabriken.

Drifning o. spikning af lagertunnor	pr st.		6 öre
Tunnor på lager	»		12 »
» färdiga	»		14 »
» med 2 järnband	»		17 »
» gjorda för hand	»		18 »
» transport till lagret . .	»		1 »
Band af klufna käppar . .	pr	40 st.	50 »
» » 1 » » . . »	»	»	52 »
» » 2 » » . . »	»	»	58 »
Klyfning af 1 klufna käppar	»	20 »	8 »
» » 2 » » »	»	10 »	12 »
Transport af spett till lagret	»	40 »	1 »
Lossning af staf från fartyg	»	1,000 »	60 »
» » » när stafven ligger . .	»	»	90 »
» » band från vagn	»	»	30 »
» » » » pråm	»	»	33 »
Timlön t. o. m. $^{31}/_{12}$ 07			35 »
» fr. o. m. $^{1}/_{1}$ 08			36 »
Öfvertidsarbete betalas med ackorden + gällande timlön.			
Sågning af sidostaf . . .	pr	1,000 st.	39 »
Spåntning » » . . .	»	»	37 »
Transport af staf till sågen	»	»	28 »
» » » från	»	»	7 »
» » bottnar . . .	»	»	100 »
Sågade bottnar	»	»	170 »
Bottnar sammansatta 3 st. .	»	»	500 »
» » 4 » . .	»	»	600 »
» » 5 » . .	»	»	700 »
Arbete vid tunnmaskinen .	»	timme	32 »
+	»	1,000 fat	100 »
Basning af tunnor	»	timme	30 »
+	»	1,000 fat	100 »
Valsning af järnband . . .	»	1,000 st.	500 »

Cement-fabrik.

Gemensamma bestämmelser för samtliga handtverkare, som hafva anställning hos bolaget.

Handtverkare betalas med en *timlön*, som utgår efter arbetsförmåga, flit och skicklighet.

Arbete, som under oktober—mars utföres under bar himmel utom verkstadsområdet och varar längre än en half dag, betalas med 25 % högre timlön än vanligt.

Öfvertid betalas under söckendagar med 25 % förhöjning för de två första timmarna samt därefter med 40 % och under sön- och helgdagar, som räknas från kl. 7 aftonen före till kl. 6 morgonen efter sådan dag, med 50 % förhöjning af den för personen ifråga gällande timlönen.

Vid arbete under sön- och helgdagar skall arbetaren äga medräkna den för måltidsrasterna använda tiden.

Med 1908 års ingång inträder för yrkesarbetare med full arbetsduglighet en förhöjning i timlönen af 2 öre.

Då arbetare kallas att under natten utföra reparationsarbete, skall han därför uppbära betalning för minst 3 timmar.

Bolaget må äga rätt att afskeda sådan arbetare, som befälet anser icke göra sig förtjänt af minimilönen.

Speciella bestämmelser.

För *järn- och metallarbetare* gälla angående minimilöner och öfriga bestämmelser samma regler, som uppgjorts eller möjligen under detta aftals giltighet komma att uppgöras mellan Sveriges verkstadsförening och hos dess medlemmar anställda arbetare och som ej strida mot bestämmelserna i detta aftal.

Fullt arbetsför och flitig *träarbetare*, som fyllt 21 år och arbetat minst 4 år i facket, aflönas med en *timpenning* ej understigande 38 öre pr timme.

Fullt arbetsför och flitig *murare*, som fyllt 21 år och arbetat minst 4 år i facket, erhåller en *minimilön* af 38 öre pr timme.

Ångpanneeldare och med dem likställda erhålla en *timlön* af 37 öre, hvilken den 1 januari 1908 ökas till 39 öre.

För *Skånska cementaktiebolaget.*

För *Sv. grof- o. fabriksarbetareförbundets afd. i Limhamn.*

För *Sv. arbetareförbundets afd. n:r 32 i Limhamn.*

För *De oorganiserade grofarbetarne vid cementfabriken.*

För *De oorganiserade stenarbetarne.*

För *Arbetarne vid kalkbrännerierna.*

För *Oorganiserade vid gödfabriken.*

För *Sv. järnvägsmannaförbundets afd. 116 i Limhamn.*

För *De oorganiserade inom tågpersonalen.*

För *De oorganiserade banarbetarne.*

För *Tunnbindarne.*

För *Järn- o. metallarbetareförb. afd. 143.*

För *De oorganiserade järnarbetarne.*

För *Murarne.*

För *Maskinist- o. eldareförbundets afd. 15 i Limhamn.*

För *De oorganiserade träarbetarne.*

För *Sv. träarbetareförbundet.*

Glasbruk.

Arbetsaftal emellan Sandö glasbruks aktiebolag och vid Sandö glasbruk engagerade glasblåsare, anfångare, sträckare och deras uppassare samt skärare, smältare och eldare.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Arbetstid.

Glasblåsningen skall egentligen ske i tre skift om åtta timmar, men kan, med hänsyn till att vårt arbete måste pågå äfven under den varmaste årstiden, fortfarande verkställas i fyra vakter, så länge detta sommararbete måste fortsättas.

Arbetsbeskrifning.

Glasblåsarne arbeta på kompanier om tre man och äga att själfva sammansätta eller bilda kompanierna.

Verkstadsplats bestämmes för hvarje glasblåsare af arbetsgifvaren.

Bruket aflönar en skärare för hvarje glasblåsarekompani.

Ackordstariff.

Glaset levereras af *glasblåsaren* skuret och packadt efter beställningar och betalas af bruket alltefter kvalité, per tio kvadratmeter, och enligt följande tariff för enkeltjockt glas:

för rutor t. o. m. 165 cm. längd 3a kr. 1,50, 4a kr. 1.20, U kr. 0,90 pr 10 kvm.,

för rutor 166—190 cm. längd 3a kr. 1,75 4a kr. 1,25 pr 10 kvm.,

för rutor 191—200 cm. längd 3a kr. 2,50, 4a kr. 1,50 pr 10 kvm.,

för rutor 201—210 cm. längd 3a kr. 3,— pr 10 kvm.,

för rutor 211 cm. och däröfver 3a kr. 3,50 pr 10 kvm.

2a- eller A-glas betalas för alla dimensioner med 50 öre upp å 3a glasets arbetspris per tio kvadratmeter.

Enkeltjockt glas skall vara minst 1,7 mm. och må högst hålla 2,2 mm. i tjocklek.

Tjockt glas betalas med 50 % högre pris för 1 ½ tjocklek och med 100 % för dubbel tjocklek; tre gånger tjockt glas — 5 à 6 mm. tjockt — betalas tre gånger så högt, som enkeltjockt glas af motsvarande dimensioner.

Fria mått af större dimensioner samt smalvalsar och reffladt glas skall särskildt betalas enligt aftal med vederbörande mästare.

Glidande löneskala.

Då försäljningspriset för fönsterglas inom landet utgör 63—65 % af priserna i Förenade fönsterglasbrukens aktiebolags priskurant af år 1906, skola förestående priser betalas in full. Då försäljningspriset är högre än 65 % af ofvannämnda priskurant, skola förestående arbetspriser betalas plus 2 % för hvarje rabattprocent, som ökar försäljningspriset öfver 65 %. Om försäljningspriset däremot understiger 63 % af ofvannämnda priskurant, minskas ofvanstående arbetspriser med 2 % för hvarje rabattprocent, som nedbringar försäljningspriset under 63 %.

Dubbeltjockt och enkeltjockt glas skall räknas hvar för sig och icke gemensamt eller i genomsnitt.

Med försäljningspris menas härofvan den notering för våra försäljningar, som bestämmes af Förenade fönsterglasbrukens aktiebolags styrelse och som delgifves oss genom vidimerade protokollsutdrag.

Fördelning af ackordsförtjänsten.

Anfångare erhålla 55 % af mästarens förtjänst.

Postanfångare betalas med 30 % af mästarens förtjänst.

När blåsare och anfångare arbeta utan postanfångare, skola de erhålla postanfångarens lön.

Skärare uppbära 18 % af det glasblåsarekompanis förtjänst, för hvilket de äro engagerade. Däruti ingår sorteringsskyldighet.

Sträckare. Deras aflöning beräknas efter 20 % af förtjänsten för glasblåsarne, hvars glas de sträcka. Detta gällande sträckugnarne n:ris 1, 2 och 3, hvaremot vid n:r 4 särskildt aftal skall träffas.

Lägeldragare erhålla 40 % af sträckarens förtjänst.

Vindare erhålla 35 % af sträckarens aflöning.

Smältare erhålla efter packad låda och kvalité pr tio kvadratmeter enkeltjockt glas

af 2a och 3a 3 öre,
af 4a och U 1 ½ öre.

Under blockombyten och andra tillfällen, då, ehuru smältugnen är i gång, någon glasblåsning ej pågår, uppbäres per man och vakt kr. 3. Söndagsdygnet dock oberäknadt.

Smältardrängarnes ackord utgör:
för 2a och 3a 2 ½ öre per tio kvadratmeter,
för 4a och U 1 ¼ öre per tio kvadratmeter,
hvarjämte samma bestämmelse som för smältarne gäller, då blåsning ej är igång.

Eldares aflöning utgår efter packad låda och kvalité pr tio kvadratmeter fönsterglas
för 2a och 3a 3 öre,
för 4a och U 1 ½ öre.

Under blockombyten och andra tillfällen, då smältugnen är igång, men glasblåsning ej pågår, uppbäres per man och vakt kr 3. Söndagsdygnet dock oberäknadt.

Naturaförmåner.

I mån af tillgång på husrum erhålles fri bostad, hvarjämte de gifta hyttarbetarne erhålla fri ved under år 1908 samt sedermera äfven följande år, så länge glasbruket kan erhålla sin ved från Sandö sågverk till pris af kronor 4,50 per famn.

Fri läkarevård åtnjutes såsom hittills.

Garanterad minimilön.

Den månadsförtjänst för postanfångare och bortläggare, som oaktadt blåsningen oafbrutet pågått hela månaden ej öfverstiger kr. 55, är ej underkastad reduktion utan anses såsom minimilön.

Extra arbete.

Extra arbete, som vid giltigt förfall för ordinarie platsinnehafvare utföres, skall betalas högre än den fastslagna lönen: med tio procent högre för dagvakt och tjugo procent för natt- och söndagsvakt. Glasblåsarne dock härifrån undantagne.

Fridagar.

Intet glas blåses, fångas an, sträckes eller skäres under följande högtidsdagar: midsommarafton och julafton från kl. 2 e. m. samt midsommardagen, juldagen och annandag jul. Likaledes afbrytes förestående arbeten f. o. m. söndags morgon kl. 6 t. o. m. måndags morgon kl. 6.

Aflöningsdag.

Aflöning skall ske den 15 i hvarje månad, men uppbäres 40 % af månadsförtjänsten den 1:sta i hvarje månad.

Ackordsarbete.

Rörande allt ackordsarbete samt arbetspris för specialsorter, som icke blifvit bestämdt genom fasta prislistor, träffas öfverenskommelse genom fri förhandling i hvarje fall mellan arbetsgifvaren eller dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordsarbetet erbjudes, och skall uppgörelse därom ske före arbetets påbörjande.

Ersättning för de arbeten, som äro förenade med verkställandet af så kallade blockombyten, och hvilka utföras af anfångarne, betalas med kronor 20 — till hvarje anfångare och 20 à 25 öre per timma till postanfångarne.

Afskedande på grund af arbetsbrist.

Vid afskedande på grund af arbetsbrist skall, under förutsättning af lika arbetsduglighet och skötsamhet i öfrigt, hänsyn tagas till den tid arbetarne varit på platsen samt till deras försörjningsplikt.

Meningsskiljaktigheter.

Uppstå tvistigheter rörande detta aftals bestämmelse mellan bruket och dess arbetare, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas först emellan bruket och resp. afdelning och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas resp. organisationer.

Giltighetstid m. m.

Detta aftal samt dessutom de villkor »Ordningsreglementet vid Sandö glasbruk» närmare bestämmer, gäller från denna dag, den 11 mars 1908, under ett års tid och sedermera år efter annat med tre månaders uppsägning.

Uppsägning af aftal skall åtföljas af förslag till nytt aftal.

Sandö glasbruk den 11 mars 1908.

För *Sandö glasbruks aktiebolag.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 291 i Sandö.*

För de i *Svenska arbetareförbundets afdelning n:r 116 delaktiga hyttarbetarne vid Sandö glasbruk.*

För *De icke organiserade hyttarbetarne vid Sandö glasbruk.*

Glasbruk.

Ordningsreglemente vid Sandö glasbruk.

§ 1.

Arbetare skola särskildt beflita sig om att, hvar och en på sin plats, noga iakttaga ordning och snygghet, dels för att undvika skada och missöden, dels för att sålunda bidraga till det helas goda rykte och framgång.

§ 2.

Utan vederbörligt tillstånd må ingen införa främmande personer i hyttan; brytes häremot, afskedas den felande, som dessutom kan åläggas skadeersättning.

§ 3.

Hyttan får under ingen som helst förevändning användas såsom samlings- eller diskussionsplats.

§ 4.

Såvida ej annorledes, skriftligen eller i vittnens närvaro muntligen, öfverenskommits, skall, beträffande arbetare, som ej anställts genom kontrakt, uppsägningstiden å båda sidor vara en månad.

§ 5.

Arbetare måste vid vederbörlig tillsägelse, hvilken anställning han än må hafva, begifva sig till arbete och arbeta på den plats honom anvisas.

§ 6.

Om glaset icke blir såsom sig bör, har arbetare icke rätt till godtgörelse.

§ 7.

Bruket håller en anfångare och en postanfångare utan kostnad för glasblåsaren.

Skulle en postanfångare uteblifva, skall blåsaren arbeta med endast anfångaren, som då skall fånga an posten själf.

§ 8.

Som arbetet indelas i skift om 8 timmar hvartdera, så känner arbetare tiden, då han bör infinna sig, utan att behöfva kallas.

Arbetare må icke sluta arbetet utan tillstånd af lagets förman, som det tillkommer att gifva order om arbetets såväl påbörjande som afslutande.

§ 9.

Blåsare åligger att vid blåsningen iakttaga angifven beskaffenhet, tjocklek, mått och antal af valsar, hvilka antecknas på taflan eller meddelas af förmannen; i annat fall betalas ej för arbetet.

§ 10.

Blåsare skall alltid på sin knäckbänk hafva nödiga valsmått.

§ 11.

Blåsare får ej utan tillstånd blåsa något extra.

§ 12.

Blåsare skall själf afspränga sina cylindrar under arbetet samt äfven uppspränga desamma; efter slutad blåsning skall han, biträdd af anfångaren och postanfångaren, bära de sprängda cylindrarne till platser, som anvisas af förmannen.

Uraktlåter blåsaren detta, verkställes uppsprängning och transportering af cylindrarne på den försumliges bekostnad.

§ 13.

Emottagandet af cylindrarne äger rum å därtill afsedda planer, enligt skriftliga eller muntliga ordres.

§ 14.

Cylinder, som är illa af- eller uppsprängd eller icke är till beskaffenhet, tjocklek eller mått enligt ordres (se § 9), emottages icke.

§ 15.

Anfångare jämte postanfångare skola ställa i ordning sitt arbete samt noga rengöra sina platser efter slutadt arbete.

§ 16.

Anfångare är skyldig att alltid hålla blåsrören i fullgodt skick och är ansvarig för den skada, som genom hans försumlighet härutinnan kan uppstå.

§ 17.

Uppvärmning af blåsrören skall verkställas af postanfångaren och, om han ej är närvarande, af anfångaren.

§ 18.

Det må särskildt erinras, att det åligger anfångare att utöfva uppsikt öfver postanfångare samt hjälpa honom med sina råd och sin erfarenhet, på det att arbetet må blifva väl utfördt.

§ 19.

Om arbetare, utan att för sig ställa godkänd ersättare, lämnar sin plats eller försummar sitt arbete, är han skyldig lämna skadeersättning sålunda: kr. 25 för glasblåsare, kr. 10 för anfångare samt kr. 5 för postanfångare för hvarje gång.

Nödgas bruket att i den förfallolöst bortavarandes ställe anskaffa ersättare, skola kostnaderna därför dessutom drabba den försumlige, hvars aflöning skall innestå såsom säkerhet för de förluster han möjligen kunnat förorsaka bruket, som följaktligen också äger att af sådan innestående aflöning afräkna skälig ersättning.

§ 20.

Arbetare kan entledigas utan skadeersättning och utan uppsägningstid, om han befinnes oduglig för det arbete han åtagit sig. Likaså kan förfaras med arbetare, som genom tredska eller i öfrigt genom dåligt uppförande stör ordningen eller åsamkar bruket skada.

§ 21.

I händelse af arbetets nedläggande, ugnens slocknande eller reparationer upphöra de förhandenvarande anställningarne, tills arbetet återupptages, såvida stillaståndet, tillfölje bruksdisponentens påbud, varat längre än högst 15 dagar.

§ 22. *Glasbruk.*

Försummar arbetare upprepade gånger sitt arbete utan giltiga orsaker, riskerar han ej allenast att genast blifva afskedad utan ock att § 19 gent emot honom tillämpas.

§ 23.

Skulle så inträffa, att arbetare, genom sång, skrik, bråk, ordbyte eller hvad det vara må, stör ordningen inom hyttan, vare han förfallen till böter, som ej må understiga halfva dagsförtjänsten.

För förolämpning mot förman bötes kr. 10: —.

Upprepas förseelsen, fördubblas böterna eller ock afskedas den felande.

§ 24.

Hvar och en arbetare, som är vid bruket anställd, är skyldig att i tillämpliga delar ställa sig detta ordningsreglemente till ovillkorlig efterrättelse, äfvensom att hörsamma de ytterligare instruktioner eller tillsägelser, som genom vederbörande förmän gifvas.

Arbets- och löneaftal emellan Johansfors, Hofmanstorps nya glasbruksaktiebolags, Flöxhults, Alsterbro, Modala, Alsterfors, Lindefors och Bergdala, Transjö, Sandviks, Orrefors' och Skrufs glasbruksaktiebolags glasbruk samt Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelningar å nämnde platser.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Antagande och afskedande af arbetare samt föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 2.

Arbetstid.

Ordinarie arbetstiden är för hyttarbetare: 9 1/2 timmar pr dag, för glasslipare och öfriga arbetare vid fabriken med undantag af smältare och dylika, som måste hafva längre arbetstid, 10 timmar pr dag. Gaseldare skola arbeta på 8 timmars skift. Smältare må endast sysselsättas med smältning och därtill hörande göromål, hvartill jämväl räknas eldning under natten af degeltempererugnarna på sätt hittills ägt rum.

På lördagar skall arbetet sluta kl. 4 e. m., hvilken bestämmelse dock ej kan tillämpas på ofvan undantagna arbetare.

Jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommarafton samt 1 maj slutar arbetet kl. 12 middagen. Vid val af riksdagsman erhåller valberättigad person frihet från arbetet för den tid, som åtgår för deltagande i valförrättningen. För kyrko- och kommunalstämmor äga arbetarne att efter samråd med arbetsgifvaren utse det antal ombud, som erfordras för att de arbetare, som så önska, må blifva i tillfälle att vid stämmorna utöfva rösträtt, dock, att till ombud skola utses arbetare, genom hvilkas uteblifvande från arbetet minsta möjliga uppehåll i arbetets gång uppkommer.

Glasbruk.

§ 3.

Öfvertidsarbete.

För öfvertidsarbete betalas på söckendagar 37 % förhöjning, och på sön- och helgdagar samt under natt 75 % förhöjning. Som natt räknas tiden från kl. 9 e. m. till kl. 6 f. m. Sådant söndagsarbete, som regelbundet förekommer vid bruket, betraktas ej som öfvertidsarbete. Till dylikt söndagsarbete hänföres endast smältning och eldning.

§ 4.

Olycksfallförsäkring och sjukvård.

Vid öfvergående skada vid olycksfall i arbete betalar bolaget för arbetare öfver 18 år kr. 1:25, och för yngre arbetare kr. 0:75, allt pr arbetsdag från och med den första dagen efter olyckan, för såvidt olycksfallet är af den art, att däraf följer genom läkarebetyg styrkt oförmåga till arbete under mera än tre dagar.

I öfrigt enligt lag.

Arbetare samt hans hustru och oförsörjda barn erhålla vid verklig sjukdom mot en afgift af kr. 1:50 pr år och arbetare fri läkarevård af den läkare, med hvilken arbetsgifvaren träffat aftal; dock ej fri medicin.

§ 5.

Aflöning.

Aflöning sker 2 gånger i månaden med c:a 14 dagars mellantid och utbetalas första gången hälften af beräknad månadsförtjänst, vid andra aflöningen återstoden af månadsförtjänsten.

Lista öfver gällande ackordspriser skall upprättas så fullständig som möjligt, och finnas tillgänglig för vederbörande.

Rörande allt ackordsarbete samt arbetspris för specialsorter, som icke blifvit bestämdt genom fasta prislistor, träffas öfverenskommelse genom fri förhandling i hvarje fall mellan arbetsgifvaren eller dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordsarbetet erbjudes, och skall uppgörelse därom ske före arbetets påbörjande.

Såsom specialsorter skola anses de, som ej i bilagda tariff finnas upptagna eller ej kunna jämföras med däri angifna sorter.

Sådana glassorter, som kunna hänföras till prislistan, men hvars rymd eller mått, ej där återfinnas, skola betalas med samma pris som den i listan upptagna sort, hvars rymd eller mått ligger närmast ifrågavarande glas.

§ 6.

Underåriga, öfveråriga och mindre arbetsföra.

Dylika arbetare aflönas i förhållande till deras arbetsförmåga och arbetsprestationer.

§ 7.

Uppsägningstid.

Mellan såväl arbetsgifvare som arbetare gäller en ömsesidig uppsägningstid af 30 dagar.

§ 8.

Afskedande af arbetare vid arbetsbrist.

Vid afskedande på grund af arbetsbrist skall, under förutsättning af lika arbetsduglighet och skötsamhet i öfrigt, hänsyn tagas till den tid arbetaren varit på platsen samt om han tillhör kommunen och har försörjningsplikt.

§ 9.

Tvisters biläggande.

Uppstå tvistigheter berörande detta aftal mellan bruket och dess arbetare, äfven om de skulle afse dess tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas först emellan bruket och resp. afdelning och därefter, om enighet ej uppnås, mellan parternas resp. organisationer.

§ 10.

Ordningsregler.

A. Hvarje arbetare måste iakttaga ett hederligt och anständigt uppförande, med flit och efter bästa förmåga fullgöra sitt arbete och villigt åtlyda arbetsbefäls order; skolande förekommande order på ett höfligt och humant sätt utdelas.

B. Arbetare, som i sitt arbete uppträder i berusadt tillstånd, till sin arbetsplats medför eller inom fabriksområdet inför spirituösa drycker eller visar uppenbar olydnad mot befäl, kan efter skedd undersökning, afskedas utan uppsägning. Enahanda påföljd gälle för uteblifvande från arbetet utan laga förfall.

C. Utan arbetsbefäls tillåtelse äga obehöriga ej tillträde till fabriksområdet. Dessutom är ingen berättigad till tillträde, som ej har något arbete att utföra inom fabriken eller äger arbetsbefäls särskilda tillstånd därtill, hvadan ock fabrikspersonalen äger tillträde endast vid sina bestämda arbetstider.

Tidningar och tidskrifter få ej utdelas eller läsas under arbetstid.

D. Arbetare är skyldig att noggrant iakttaga den fastställda arbetstiden och får icke onödigtvis aflägsna sig från sitt arbete.

§ 11.

Aftalets giltighet.

Detta aftal gäller från den 1 januari 1908 till den 1 oktober 1909 med tre månaders ömsesidig uppsägningstid före

aftalstidens utgång. Sker ej uppsägning å någondera sidan å sålunda föreskrifven tid, gäller aftalet ytterligare med tre månaders ömsesidig uppsägning år efter år oförändradt.

Uppsägning af aftal skall åtföljas af förslag till nytt aftal.

§ 12.

Glassliparna.

Glassliparnas aflöning utgår enligt bilagd prislista. Alla priser beräknas pr 100 st. fullgodt och afsynadt glas.

För sådant arbete, som ej lämpligen kan utföras på ackord, skall arbetslönen för fullgod arbetare utgå med 40 öre pr timme.

Uppsättning och riktning af nya stenar på spindlar äfvensom hopsättning af korkskifvor samt sortering af det slipade glaset ombesörjes af bruket. Glaset skall af sliparen afsköljas, hvaremot tvättning och torkning af detsamma bekostas af bruket. Transporten af glaset från hyttan till sliperiet skall verkställas af glassliparne själfva; all öfrig transport ombesörjes af bruket. Likaledes åligger det bruket att låta nedköra och där så erfordras, sönderså ga för eldning af sliperiet erforderlig ved. Eldningen af sliperiet verkställes däremot af sliparne.

S. k. förmanspenningar eller afgifter från sliparna till förmännen, ingå icke i ackordsprisen.

§ 13.

Glasblåsarna.

Glasblåsarnes aflöning utgår efter bilagd prislista. Alla priser beräknas för hel verkstad och pr 100 st. fullgodt och afsynadt glas.

Mästares, benmakares och uppblåsares arbetslöner blifva följande:

Mästare:
1:sta året . . . . . som mästare 48 %
2:dra » . . . . . » » 50 »
Benmakare:
1:sta året . . . . . som benmakare 30 »
2:dra » . . . . . » » 32 »
3:dje » & däröfver » » 34 »
Uppblåsare:
1:sta året . . . . . som uppblåsare 18 »
2:dra » . . . . . » » 20 »
3:dje » & däröfver » » 22 »
å bilagda pristariffs accordspriser.

Glasmakarne åligger att kostnadsfritt verkställa insättning af deglar; skolande härmed jämförliga arbeten utföras på sätt hittills vid hvarje bruk varit vanligt.

Tömning af glaset ur kylpottorna bekostas af bruket.

§ 14.

För den händelse någon utaf mästare, benmakare eller uppblåsare i verkstad skulle vara frånvarande, skall arbetslönen utgå efter en timpenning af kr. 1:25 för hel verkstad; arbetsgifvaren dock obetaget att, vid fall af längre bortovaro af arbetare, genom förhandling med ifrågavarande verkstad på annat sätt ordna saken. Då ofvan nämnda timpenning utbetalas, skola resp. personer däraf åtnjuta sina resp. procenter.

§ 15.

Anfångarnes arbetslöner blifva som följer:

anfångare fyllda 16 år, som arbetat i yrket i två år, aflönas med 16 ½ öre pr timme, fyllda 17 år 18 öre pr timme och fyllda 18 år 19 öre pr timme.

§ 16.

Glasbrukets grofarbetare.

Vid bruket anställda grofarbetare skola åtnjuta aflöning efter nedanstående prislista:

	kr.
för Smältare vid 4 degels ugn pr månad	70: —
» » » 5 » » » »	75: —
» » » 6 » » » »	80: —
» Skörare » 4 » » » »	60: —
» » » 6 » » » »	70: —
» Stoppare, pr månad	50: —
» » för nattpass 5 kr. tillägg pr månad	
» Ugnsskötare, pr månad	50: —
» Glaspackare, pr timma	0: 26
» Lådmakare, » »	0: 26
» Utbildad formsnickare, som håller egna verktyg, pr timma	0: 30
» annan formsnickare, pr timma . . .	0· 28
» Degelmakare, pr timma	0: 26
» Glassynare, » »	0: 26

Såväl stoppare som ugnsskötare erhålla två fripass i månaden.

§ 17.

Alla vid bruket anställda arbetare skola åtnjuta fria husrum. Där arbetsgifvaren ej tillhandahåller fria husrum, skall utgå årlig hyresersättning till nedannämnda belopp:

För gift arbetare, fylld 30 år . . . . 100 kr.
» » » under 30 år . . . . 65 »
» ogift » öfver 25 år . . . . 40 »
» » » mellan 18 och 25 år 30 »
» » » under 18 år . . . . 20 »

Arbetare, som nu äro eller under aftalstiden blifva ägare till egna hem, vare ej skyldiga afflytta till bruket, utan skall jämväl till dylik arbetare utgå ofvan nämnda hyresersättning, därest ej genom särskildt kontrakt med bruket finnes annorlunda stadgadt.

Glasbruk

Ackordsprislistor.

Bil. 1. **Pristariff öfver slipning af hushållsglas.**

gällande för *svenskt* glas (ej exportglas).

	Medel-pris		Omst. pris m. 10 proc. förhöj-ning	
Servis Ulle.				
Vinglas 2½ cl.	4	15	4	56
» 4 »	4	41	4	85
» 5 »	4	59	5	04
» 7½ »	5	17	5	68
» 10 »	5	80	6	38
» 15 »	6	16	6	77
» 20 »	8	—	8	80
» 25 »	8	33	9	16
» 30 »	9	—	9	90
Champagneskålar	7	75	8	52
» glas	5	40	5	94
Punschglas med grep på fot	4	25	4	67
» » » utan fot	4	75	5	22
Dricksglas 15 cl.	5	25	5	77
» 20 »	5	94	6	53
» 25 »	7	25	7	97
» 45 »	8	—	8	80
» 60 »				
Vattenkaraffer 65 cl.				
» 100 »				
» 130 »				
Vinkaraffer 32 cl.	33	60	36	96
» 65 »	43	—	47	30
» 100 »	52	—	57	20
» 130 »	70	—	77	—
Branvinsflaskor 65 cl.	40	—	44	—
Branvinsglas 4 & 5 cl.	5	44	5	98
Tillbringare 65 cl.				
» 100 »				
» 130 »				
» 200 »				
Gräddkannor				
Sockerskålar				
Geléskålar 240 mm.				
Assietter 150 mm.				
Saladierer 130 mm. runda				
» 150 » ovala				
Ostkupor med fat 150 mm.	50	—	55	—
» » » 175 »				
Servis Erik.				
Vinglas 2½ cl.	4	25	4	67
» 4 »	4	25	4	67
» 5 »	4	75	5	22
» 7½ »	5	50	6	05
» 10 »	5	75	6	32
» 15 »				
» 20 »				
» 25 »	8	50	9	35
» 30 »				
Champagneskålar	8	50	9	35
» glas	5	50	6	05

	Medel-pris		Omst. pris m. 10 proc. förhöj-ning	
Punschglas med grep på fot	5	—	5	50
» » » utan fot	5	—	5	50
Dricksglas 15 cl.	5	50	6	05
» 20 »	6	—	6	60
» 25 »	6	—	6	60
» 45 »				
» 60 »				
Vattenkaraffer 65 cl.				
» 100 »				
» 130 »				
Vinkaraffer 32 cl.	27	50	30	25
» 65 »	40	—	44	—
» 100 »	50	—	55	—
» 130 »				
Branvinsflaskor 65 cl.	40	—	44	—
Branvinsglas 4 & 5 cl.	6	50	7	15
Tillbringare 65 cl.				
» 100 »				
» 130 »				
» 200 »				
Gräddkannor				
Sockerskålar				
Geléskålar 240 mm.				
Assietter 150 mm.				
Saladierer 130 mm. runda				
» 150 » ovala				
Ostkupor med fat 150 mm.	50	—	55	—
» » » 175 »				
Servis Anonym.				
Vinglas 2½ cl.	1	61	1	77
» 4 »	1	74	1	91
» 5 »	1	78	1	95
» 7½ »	2	12	2	33
» 10 »	2	36	2	59
» 15 »	2	40	2	64
» 20 »	3	—	3	30
» 25 »	3	56	3	91
» 30 »				
Champagneskålar	3	98	4	37
» glas	2	58	2	83
Punschglas med grep på fot	2	07	2	27
» » » utan fot	2	05	2	25
Dricksglas 15 cl.				
» 20 »				
» 25 »				
» 45 »				
» 60 »				
Vattenkaraffer 65 cl.	8	—	8	80
» 100 »	8	—	8	80
» 130 »				
Vinkaraffer 32 cl.	12	50	13	75

	Medel-pris.		Omst. pris m. 10 proc. förhöj-ning.	
Vinkaraffer 65 cl.	16	50	18	15
» 100 »	19	50	21	45
» 130 »				
Bränvinsflaskor 65 cl.				
Bränvinsglas 4 & 5 cl	1	50	1	65
Tillbringare 65 cl.				
» 100 »	15	—	16	50
» 130 »				
» 200 »				
Gräddkannor				
Sockerskålar				
Geléskålar 240 mm.				
Assietter 150 mm.				
Saladierer 130 mm. runda				
» 150 » ovala				
Ostkupor med fat 150 mm.				
» » » 175 »	15	—	16	50

Servis Edvard.

Vinglas 2½ cl.	3	75	4	12
» 4 »	4	05	4	45
» 5 »	4	50	4	95
» 7½ »	5	07	5	57
» 10 »	5	41	5	95
» 15 »	6	37	7	—
» 20 »	7	—	7	70
» 25 »	7	66	8	42
» 30 »				
Champagneskålar	7	60	8	40
» glas	5	00	6	05
Punschglas med grep på fot				
» » » utan fot	2	—	2	20
Dricksglas 15 cl.	7	—	7	70
» 20 »	8	—	8	80
» 25 »	9	—	9	90
» 45 »	10	—	11	—
» 60 »				
Vattenkaraffer 65 cl.	32	—	35	20
» 100 »	32	79	36	07
» 130 »	37	50	41	25
Vinkaraffer 32 cl.	39	33	43	26
» 65 »	46	66	51	32
» 100 »	53	33	58	66
» 130 »	62	50	68	75
Bränvinsflaskor 65 cl.				
Bränvinsglas 4 & 5 cl.				
Tillbringare 65 cl.	20	—	22	—
» 100 »	25	—	27	50
» 130 »	30	—	33	—
» 200 »				
Gräddkannor	4	—	4	40
Sockerskålar				
Geléskålar 240 mm.	70	—	77	—
Assietter 150 mm.	15	—	16	50
Saladierer 130 mm. runda	20	—	22	—
» 150 » ovala	25	—	27	50
Ostkupor med fat 150 mm.	15	—	16	50
» » » 175 »	20	—	22	—

Servis Juno.

Vinglas 2½ cl.	2	99	3	28
» 4 »	3	22	3	54
» 5 »	3	41	3	75
» 7½ »	3	82	4	20
» 10 »	4	36	4	79
» 15 »	4	40	4	84
» 20 »	5	—	5	50
» 25 »	6	27	6	88
» 30 »				
Champagneskålar	6	58	7	23
» glas	4	—	4	40
Punschglas med grep utan fot	3	62	3	98
Dricksglas 15 cl.	5	16	5	67
» 20 »	5	75	6	32
» 25 »	7	33	8	06
» 45 »	8	—	8	80
» 60 »	9	50	10	45
Vattenkaraffer 65 cl.	30	—	33	—
» 100 »	35	—	38	50
» 130 »	40	—	44	—
Vinkaraffer 32 cl.	36	—	39	60
» 65 »	45	—	49	50
» 100 »	52	—	57	20
» 130 »				
Bränvinsflaskor 65 cl.	45	—	49	50
Bränvinsglas 4 & 5 cl.	3	—	3	30
Tillbringare 65 cl.	25	—	27	50
» 100 »	40	—	44	—
» 130 »				
» 200 »				
Gräddkannor	4	—	4	40
Sockerskålar				
Geléskålar 240 mm.				
Assietter 150 mm.	8	—	8	80
Saladierer 130 mm. runda	10	—	11	—
» 150 » ovala	12	—	13	20
Ostkupor med fat 150 mm.	25	—	27	50
» » » 175 »	30	—	33	—

Servis Berliner facett.

Vinglas 2½ cl.	1	42	1	56
» 4 »	1	59	1	74
» 5 »	1	73	1	90
» 7½ »	2	21	2	43
» 10 »	2	71	2	98
» 15 »	3	38	3	71
» 20 »	4	—	4	40
» 25 »	4	11	4	52
» 30 »				
Champagneskålar	4	05	4	45
» glas	2	94	3	27

Glasbruk.

	Medelpris.		Omst. pris m. 10 proc. förhöjning.	
Punschglas med grep på fot .	2	50	2	75
» » » utan fot	2	55	2	80
Dricksglas 15 cl.	3	—	3	30
» 20 »	3	75	4	12
» 25 »	4	50	4	95
» 45 »	5	—	5	50
» 60 »				
Vattenkaraffer 65 cl. . . .	20	—	22	—
» 100 » . . .	25	—	27	50
» 130 » . . .				
Vinkaraffer 32 cl.				
» 65 »	20	—	22	—
» 100 »	25	—	27	50
» 130 »				
Bränvinsflaskor 65 cl. . . .				
Bränvinsglas 4 & 5 cl . .	2	85	3	13
Tillbringare 65 cl.				
» 100 »				
» 130 »				
» 200 »				
Gräddkannor				
Sockerskålar				
Geléskålar 240 mm.				
Assietter 150 mm.				
Saladierer 130 mm. runda .				
» 150 » ovala .				
Ostkupor med fat 150 mm.				
» » » 175 »				
Vhiskykupor 7 cl. facett . .	2	17	2	38
Pinnar facett	3	53	3	84
» 3 rader fjäll	3	—	3	30
» 4 » »	3	40	3	74
» 5 » »	4	10	4	51
» 6 » »	4	61	5	07
» kulor och skär . . .	2	68	2	94
Dricksglas rundb. 20 cl. facett	3	59	3	94
» » 25 » »	4	04	4	44
» » 20 » oliver	3	38	3	71
» » 25 » »	3	86	4	24
Tumblers tj. botten 20 cl. glesa oliver	3	29	3	61
Tumblers tj. botten 25 cl. glesa oliver	3	75	4	12
Tumblers tj. botten 20 cl. täta oliver	4	50	4	95
Tumblers tj. botten 25 cl. täta oliver	5	05	5	60
Tumblers tj. botten 20 cl. Caralus, ...	4	06	4	46
Tumblers tj. botten 25 cl. Carolus	4	50	4	95
Dricksglas 20 cl. Margret .	4	—	4	40
» 25 » » .	4	—	4	40
Punschglas snörlif 5 cl. facett	2	95	3	24
» » 7½ » »	3	20	3	52
Dricksglas » 15 » »	4	50	4	95
» » 20 » »	5	—	5	50
» » 25 » »	5	50	6	05

	Medelpris.		Omst. pris m. 10 proc. förhöjning.	
Dricksglas snörlif 45 cl. facett				
Bierstänger 15 cl. facett . .	3	37	3	70
» 22 » » . .	4	02	4	42
» 15 » oliver . .	2	23	2	45
» 22 » » . .	2	40	2	64
» 15 » Margret .	3	93	4	32
» 22 » » .	5	16	5	67
» 22 » Axelina .	5	—	5	50
» 32 » » .	5	17	5	68
Sejdlar Gustaf 20 cl. facett	6	—	6	60
» » 32 » »	8	—	8	80
Sejdlar svängda 32 cl. endast oliv	5	—	5	50
Sejdlar svängda 32 cl. oliver & fjäll	10	50	11	55
Ölkupor Felix 25 cl. . . .	4	16	4	57
Cognacsglas 2½ cl. Margret	2	97	3	26
Punschkupor 7 » »	4	25	4	67
Vinkaraffer 3-snip 65 cl. endast oliv olivslipad propp	18	33	20	16
Vinkaraffer 3-snip 100 cl. endast oliv olivslipad propp	23	33	25	66
Vinkaraffer 3-snip 65 cl. hals och oliv diamant propp .	35	—	38	50
Vinkaraffer 3-snip 100 cl. hals och oliv diamant propp	40	—	44	—
Vinkaraffer 3-snip 65 cl. hals & S B. diamant propp . .	25	—	27	50
Vinkaraffer 3-snip 100 cl. hals & S B. diamant propp	30	—	33	—
Vinkaraffer 3-snip 65 cl. hals, oliver & S B.	30	—	33	—
Vinkaraffer 3-snip 100 cl. hals, oliver & S B. . . .	35	—	38	50
Karaffer 65 cl. helslipade .	31	66	34	82
» 100 » » .	37	66	41	42
» 130 » » .	47	66	52	42
Karaffer 3 ringar 65 cl. helslipade	21	—	23	10
Karaffer 3 ringar 100 cl. helslipade	27	50	30	25
Karaffer 3 ringar 130 cl. helslipade	35	—	38	50
Kägelflaskor A. B. C. 15 cl. diamant propp	30	—	33	—
Kägelflaskor A. B. C. 26 cl. diamant propp	36	67	40	33
Kägelflaskor A. B. C. 40 cl. diamant propp	40	—	44	—
Kägelflaskor A. B. C. 50 cl. diamant propp	45	—	49	50
Kägelflaskor A. B. C. 65 cl. diamant propp	45	—	49	50
Kägelflaskor A. B. C. 80 cl. diamant propp	65	—	71	50
Iskaraffer med ring 50 cl. fjällslipad ring S B. . . .	6	66	7	32

	Medelpris.		Omst. pris m. 10 proc. förhöjning.	
Iskaraffer med ring 65 cl. fjällslipad ring S B. . .	8	—	8	80
Iskaraffer med ring 100 cm. fjällslipad ring S B. . .	10	25	11	27
Iskaraffer med ring 130 cl. fjällslipad ring S B. . .				
Skålar Josef 120 mm. . .	21	66	23	82
» » 140 » . .	26	—	28	60
» » 160 » . .	31	25	34	37
» » 240 » . .	48	40	53	28
» » 255 » . .	56	66	62	32
» Hedda 120 » . .				
» » 140 » . .				
» » 160 » . .				
» » 240 » . .	15	—	16	50
» » 255 » . .	20	—	22	—
» Bror 120 » . .	4	—	4	40
» » 140 » . .	4	—	4	40
» » 160 » . .				
» » 240 » . .				
» » 255 » . .	10	—	11	—
» Edvard 120 » . .				
» » 140 » . .	40	—	44	—
» » 160 » . .	45	—	49	50
» » 240 » . .	70	—	77	—
» » 255 » . .	80	—	88	—
» Leonora 120 » . .	11	50	12	65
» » 140 » . .	15	—	16	50
» » 160 » . .				
» » 240 » . .	42	50	46	75
» » 255 » . .	45	—	49	50
» Ludvig 120 » . .	15	—	16	50
» » 140 » . .	15	50	17	05
» » 160 » . .				
» » 240 » . .				
» » 255 » . .				
Skålar 3 fötter 110 mm. uddar & oliver	13	25	14	57
Skålar 3 fötter 130 mm. uddar & oliver	15	25	16	77
Skålar 3 fötter 150 mm. uddar & oliver	18	—	19	80
Skålar 3 fötter 180 mm. uddar & oliver	23	33	25	66
Skålar 3 fötter 210 mm. uddar & oliver	28	75	31	62
Skålar 3 fötter 240 mm. uddar & oliver	35	—	38	50
Kompottskålar drifna 110 mm. på låg fot, oliver . .	3	37	3	70
Kompottskålar drifna 130 mm. på låg fot, oliver . .	4	87	5	35
Kompottskålar drifna 150 mm. på låg fot, oliver . .	5	88	6	47
Kompottskålar drifna 180 mm. på låg fot, oliver . .	8	38	9	21
Kompottskålar drifna 210 mm. på låg fot, oliver . .	9	88	10	86

	Medelpris.		Omst. pris m. 10 proc. förhöjning.	
Gräddkannor $7^1/_2$ cl. oliver & facett	3	66	4	02
Gräddkannor 15 cl. oliver & facett	5	33	5	86
Gräddkannor 25 cl. oliver & facett	6	33	6	96
Gräddkannor $7^1/_2$ cl. oliver & fjäll	4	—	4	40
Gräddkannor 15 cl. oliver & fjäll	5	57	6	12
Gräddkannor 25 cl. oliver & fjäll	6	65	7	31
Gräddkannor $7^1/_2$ cl. endast oliver	2	75	3	02
Gräddkannor 15 cl. endast oliver	3	—	3	30
Gräddkannor 25 cl. endast oliver	4	—	4	40
Gräddkannor $7^1/_2$ cl. endast facett	3	—	3	30
Gräddkannor 15 cl. endast facett	3	50	3	85
Gräddkannor 25 cl. endast facett	4	—	4	40
Randning			0	40
Planing			0	48
Liten kula = kula å glas på ben och fot			0	33
Stor kula = kula utan plan å dricksglas samt därmed jämförliga sorter			0	65
Kantning			0	40

För kulor å karaffer, kannor- ostkupor med fat samt liknande större sorter, bibehålles de priser, som hittills vid hvarje bruk varit gällande.

Slipning af stor kula och plan i bottnar betalas med följande priser utan förhöjning:

Sprängda.

| | | | |

Glasbruk.

	Medel-pris.		Omst. pris m. 10 proc. förhöjning.	
Blankborrning af vinkaraffer	6	—	6	60
Blankborrning af ättiksflaskor	3	—	3	30
Grofborrn. af burkar 5 cl.	1	50	1	65
» » » 10 »	1	50	1	65
» » » 15 »	1	60	1	76
» » » 32 »	2	20	2	42
» » » 65 »	3	—	3	30
» » » 100 »	3	70	4	07
» » » 130 »	4	40	4	84
» » » 200 »	5	30	5	88
» » » 260 »	5	90	6	49
» » » 400 »	7	75	8	52
» » » 500 »	9	—	9	90
» » » 800 »	10	—	11	—
Grofborrning af belgiska karaffer 7½ cl.	0	66	0	72
Grofborrning af belgiska karaffer 10 cl.	0	66	0	72

	Medel-pris.		Omst. pris m. 10 proc. förhöjning.	
Grofborrning af belgiska karaffer 15 cl.	0	66	0	72
Grofborrning af belgiska karaffer 32 cl.	0	66	0	72
Grofborrning af belgiska karaffer 65 cl.	1	—	1	10
Grofborrning af belgiska karaffer 100 cl.	1	50	1	65
Grofborrning af belgiska karaffer 130 cl.	1	50	1	65
Vinkaraffer Belgiska 15 cl. facett	10	66	11	72
Vinkaraffer Belgiska 32 cl. facett	14	—	15	40
Vinkaraffer Belgiska 65 cl. facett	21	66	23	82
Vinkaraffer Belgiska 100 cl. facett	26	66	29	82
Vinkaraffer Belgiska 130 cl. facett	34	—	37	40

Bil. 2. Pristariff öfver hushållsglas.

Gällande för *svenskt* glas (ej exportglas).

Klippta och drifna, servis och andra glas på ben och fot, som ej annorstädes i denna pristariff finnas upptagna, med stråben, pelar, knapp, simpelt väderben eller därmed jämförliga.

A. Släta = Berlinerglas & liknande sorter.

Vinglas och andra glas på ben & fot	2½ cl.	1: 39
D:o	4 »	1: 45
D:o	5 »	1: 53
D:o	7½ »	1: 66
D:o	10 »	1: 97
D:o	15 »	2: 34
D:o	20 »	2: 44
D:o	25 »	2: 90
Champs höga		2: 38
» låga		2: 81
Punschglas på fot		2: 24
» utan fot		1: 62
Dricksglas tunn botten	15 cl.	1: 50
» » »	20 »	1: 67
» » »	25 »	1: 77
» » »	45 »	2: 33
» » »	60 »	2: 69
Vattenkaraffer	65 »	3: 48
»	100 »	3: 57
»	150 »	3: 99
Vinkaraffer utan grep	32 »	3: 50
» » »	65 »	5: 72
Vinkaraffer utan grep	100 »	6: 55
» » » med	130 »	7: 45
» med » prop-	32 »	5: 76
» » » par	65 »	7: 99
» » »	100 »	9: 63
» » »	130 »	10: 50
Tillbringare	65 »	4: 98
»	100 »	5: 91
»	130 »	7: 02
»	200 »	7: 57

B. Till slipning = Servis anonym & liknande sorter.

Vinglas och andra glas på ben & fot	2½ cl.	1: 59
D:o	4 »	1: 64
D:o	5 »	1: 69
D:o	7½ »	1: 87
D:o	10 »	2: 16
D:o	15 »	2: 69
D:o	20 »	3: 04
D:o	25 »	3: 06
Champs höga		2: 58
» låga		2: 93
Punschglas på fot		2: 38
» utan fot		1: 67
Dricksglas tunn botten	15 cl.	1: 52
» » »	20 »	1: 73
» » »	25 »	1: 83
» » »	45 »	2: 24
» » »	60 »	2: 47

Vattenkaraffer	65	»	3: —
»	100	»	4: 40
»	130	»	4: 87
Vinkaraffer utan grep	32	»	3: 72
» » »	65	»	6: 02
» » »	100	»	7: 20
» » » med	130	»	8: 28
» med » prop-	32	»	6: 52
» » » par	65	»	8: 78
» » »	100	»	10: 97
» » »	130	»	12: 86
Tillbringare	65	»	5: 36
»	100	»	6: 40
»	130	»	7: 22
»	200	»	7: 87

Sprängda servisglas och andra glas på ben och fot, som ej annorstädes i denna pristariff finnas upptagna, med stråben, pelar, knapp, simpelt väderben eller därmed jämförliga.

A. Släta.

Vinglas och andra glas på ben & fot	2½	cl.	1: 21
D:o	4	»	1: 28
D:o	5	»	1: 34
D:o	7½	»	1: 51
D:o	10	»	1: 66
D:o	15	»	2: 02
D:o	20	»	2: 52
D:o	25	»	2: 60
Champs höga			2: 08
» låga			2: 28
Punschglas på fot			1: 77
» utan fot			1: 34
Dricksglas tunna	15	cl.	0: 91
» »	20	»	1: 05
» »	25	»	1: 17
» »	45	»	1: 65
» »	60	»	1: 87

B. Till slipning.

Vinglas och andra glas på ben & fot	2½	cl.	1: 26
D:o	4	»	1: 35
D:o	5	»	1: 43
D:o	7½	»	1: 62
D:o	10	»	1: 78
D:o	15	»	2: 18
D:o	20	»	2: 57
D:o	25	»	2: 72
Champs höga			2: 37
» låga			2: 40
Punschglas på fot			2: 10
» utan fot			1: 41
Dricksglas tunna	15	cl.	0: 97
» »	20	»	1: 12
» »	25	»	1: 28
» »	45	»	1: 82
» »	60	»	2: 15

Sprängda servis- och andra glas på ben & fot med särskildt tjocka ben eller s. k. fasonben t. ex. Edvard med bats vid foten, Carl XV — ben som göres i sax etc. Arbetslönen lika för slätt och slipadt.

Vinglas och andra glas på ben & fot	2½	cl.	1: 40
D:o	4	»	1: 46
D:o	5	»	1: 58
D:o	7½	»	1: 79
D:o	10	»	2: 08
D:o	15	»	2: 44
D:o	20	»	2: 97
D:o	25	»	3: 03
Champs höga			2: 30
» låga			2: 70

S. k. källarglas, klippt och drifvet.

Likörglas, stråben, pelar eller knapp	2½	cl.	1: 46
Punschkupor » » » »			1: 57
Vhiskykupor » » » »	7½	»	1: 65
Ölkupor små » » » »			2: 45
» stora » » » »			2: 77
Bränvinsglas pinnar låga	4	cl.	1: 57
» » »	5	»	1: 64
» » halfhöga	4	»	1: 61
» » »	5	»	1: 64
» » höga	4	»	1: 67
» » »	5	»	1: 75
Tumblers 2115 tjocka koniska	15	»	1: 59
D:o	20	»	1: 78
D:o	25	»	2: —
D:o	45	»	2: 57
Automatgl. tjocka koniska & svängda	15	»	1: 57
D:o	20	»	1: 73
D:o	25	»	2: 14
D:o	45	»	2: 61
Böhmare tjocka grada	15	»	1: 79
D:o	20	»	2: 08
D:o	25	»	2: 51

S. k. simpla dricksglas, drifna, ej klippta.

Grada s. k. 32 okulade	15	cl.	1: —
D:o	20	»	1: 06
D:o	25	»	1: 18
Koniska Becher släta eller refflade	20	»	1: 06
D:o	25	»	1: 15
D:o	45	»	1: 43
Rundbottnade dricksglas	15	»	1: —
» »	20	»	1: 06
» »	25	»	1: 18

Andra dricksglas förut ej upptagna.

Tumblers tjock botten, sprängda	15	cl.	1: —
D:o	20	»	1: 21
D:o	25	»	1: 36
D:o	45	»	1: 78
Tunnor klippta och drifna	20	»	1: 84
D:o	25	»	2: —

Ölglas och sejdlar.

Tulper höga okulade	35	cl.	3: 87
Ölglas Gustaf utan grep	20	»	2: 80
» » » »	32	»	3: 40
» » med »	20	»	4: 54
» » » »	32	»	5: 94
» Axelina	32	»	2: 82
» Iduna sprängda	25	»	2: 56

Glasbruk.

Bierstänger kulade	22 cl.	2: 05
» »	15 »	1: 83
Vanliga sejdlar	32 »	2: 88
Brunsmuggar sprängda	20 »	2: 10
Engelska vinglas refflade	5 »	1: 58
» » slipade	5 »	1: 65
Kallskålskupor		4: 36
Vattenkaraffer helslip. med propp	65 cl.	6: —
D:o	100 »	7: 61
D:o	130 »	8: 27
Helsl. vattenkaraf. 3 ring. m. propp	65 »	7: 09
D:o	100 »	9: —
D:o	130 »	10: 90
Karaffer, Tyska,		
med ring och propp, släta	15 »	2: 28
D:o	23 »	2: 65
D:o	32 »	3: 16
D:o	65 »	3: 22
D:o	100 »	4: 61
D:o	130 »	5: 25
med ring, facettslipade	15 »	2: 87
D:o	23 »	3: 23
D:o	32 »	3: 70
D:o	65 »	4: 59
D:o	100 »	5: 49
D:o	130 »	6: 38
Kägelflaskor med propp	16 »	3: 53
D:o	23 »	3: 05
D:o	40 »	4: 46
D:o	50 »	5: 02
D:o	65 »	5: 25
D:o	80 »	5: 40
Kägelflaskor utan propp	16 »	1: 80
D:o	23 »	2: 21
D:o	40 »	2: 64
D:o	50 »	2: 99
D:o	80 »	3: 60
Vattenkaraffer raka simpla	100 »	2: 60
D:o	130 »	2: 82
D:o	200 »	3: 29
D:o	260 »	3: 96
Vattenkaraffer kulrunda & stolpar	100 »	2: 96
D;o	130 »	3: 52
D:o	200 »	3: 93
Vattenkannor	100 »	5: 62
Ispumpor	65 »	2: 84
»	100 »	3: 04
»	130 »	3: 68
Iskaraffer med ring	50 »	3: 44
D:o	65 »	3: 55
D:o	100 »	4: 54

Blåsta skålar och tårtfat.

Skålar Josef	120 mm.	4: 64
» »	140 »	5: 83
» »	160 »	7: 41
» »	240 »	12: 35
» »	255 »	14: 06
» Bror	120 »	4: 80
» »	140 »	4: 95
» »	160 »	8: 57
» »	240 »	13: 46
» »	255 »	15: 58
» Nils-Ludvig	230 »	5: 94
Kompottskålar, låg fot drifna	110 mm.	3: 39
D:o	130 »	3: 91
D:o	150 »	5: 05
D:o	180 »	7: —
D:o	210 »	9: 50
Strösockerskålar med lock	110 »	10: 42

Blåsta gräddkannor & ostkupor med fat, tallrikar m. m.

Sofia & liknande	7½ cl.	1: 85
D:o	15 »	2: 22
D:o	25 »	2: 62
Ostkupor med fat	150 mm.	12: 32
D:o	175 »	14: —
D:o	200 »	15: 28
Tallrikar kulade och drifna	165 »	3: 30
D:o	145 »	3: 07
Sköljkoppar kulade och drifna	150 »	2: 95
Ättiksflaskor med propp till ställ		3: 04
Senapskannor med lock till ställ		2: 74
Pepparflaskor till ställ		2: 21
Skyltburkar, sneda, höjd	350 mm.	8: —
D:o	310 »	6: —
D:o	280 »	4: 50
D:o	250 »	3: —
D:o	210 »	2: 50
D:o	185 »	—
Bär- eller konservflaskor till lock eller kork	32 cl.	1: 60
D:o	50 »	1: 70
D:o	75 »	1: 93
D:o	100 »	2: 40
Burkar med inslipad propp	800 »	15: 30
D:o	500 »	13: 32
D:o	400 »	9: 73
D:o	260 »	8: 66
D:o	200 »	6: 74
D:o	130 »	5: 63
D:o	100 »	4: 06
D:o	65 »	3: 60
D:o	32 »	2: 64
D:o	15 »	2: 32
D:o	10 »	2: 29
D:o	5 »	2: 17
Vanliga syltburkar	800 »	9: 66
D:o	500 »	6: 86
D:o	400 »	5: 22
D:o	260 »	3: 93
D:o	200 »	3: 06
D:o	130 »	2: 45
D:o	100 »	2: 12
D:o	65 »	1: 89
D:o	30 »	1: 44
D:o	15 »	1: 05
Vanliga kaffekulor	32 »	1: 24
D:o	65 »	1: 49
D:o	100 »	1: 62
D:o	130 »	1: 70
D:o	200 »	2: 56
D:o	250 »	3: 09
D:o	400 »	3: 68
D:o	500 »	4: 31
Mjölkbunkar	32 »	1: 54
» blå kant	32 »	1: 79

Diverse.

4 kant gamla brännvinsflaskor	65 cl.	2: 88
D:o	130 »	4: 75
Skolbläckhorn, drifna		0: 74
Trattar, drifna	15 cl.	2: 12
» »	30 »	2: 73
» »	60 »	2: 86
» »	75 »	4: 20
» »	100 »	5: —
» »	150 »	8: 37
Ryska diflaskor		2: 02
Kaprisflaskor		1: 20
Fiskkupor, refflade & slåta		8: 25
Fågelkoppar med huf		1: 10
Flugfångare		3: 59
Lökglas		2: 69
Pianopallar		1: 86
Uringlas för män och kvinnor		6: 20

Pressglas.

Pressade dricksglas	15 cl.	1: —
» »	20 »	1: 16
» »	25 »	1: 29
Sejdlar	30 »	3: 25
Punschglas med grep	7½ »	0: 88
» utan »	7½ »	0: 78
Likörglas	4 »	0: 84
Skålar	270 mm.	9: 41
»	250 »	9: 33
»	235 »	8: 13
»	210 »	6: —
»	180 »	4: 50
»	150 »	2: 48
Skålar	130 mm.	1: 75
»	110 »	1: 37
»	95 »	1: 25
Tårtfat	300 »	10: 35
»	250 »	8: 55
»	235 »	7: 25
»	200 »	6: —
Gräddkannor	4 cl.	1: 08
»	7½ »	1: 14
»	10 »	1: 21
»	15 »	1: 61
Tallrikar	100 »	1: 04
»	125 »	1: 12
»	140 »	1: 22
»	150 »	1: 26
»	160 »	1: 52
Saladierer	115 mm.	1: 04
»	125 »	1: 22
»	140 »	1: 40
»	150 »	1: 45
»	160 »	1: 58
»	170 »	1: 60
»	180 »	1: 70
Smöraskar med lock		3: 34
Saltkar på fot		0: 81
» utan fot		0: 79
» » » dubbla		0: 86
Ljusstakar 200 mm. höga		3: 03
» 215 » »		4: —
Ljusmanschetter 70 mm. i diam.		0: 73
» 75 » » »		0: 78
» 80 » » »		0: 79
» 85 » » »		0: 90
» 100 » » »		1: 10
Gelékoppar 15 cl. rymd		1: —

Glasbruk.

Arbetsaftal mellan Timmergata aktiebolag och afdelning 219 af Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet (arbetarefackföreningen vid Timmergata).

Tegelbruk.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 1.

Arbetare lämnas rätt att oförkränkt tillhöra sin förening.

§ 2.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet, samt antager och afskedar arbetare utan fackförenings ingripande. Arbetsgifvaren får likväl icke afskeda arbetare endast af det skäl att denne tillhör någon viss förening. Å andra sidan får arbetare ej lämna arbetet endast af det skäl, att arbetsgifvaren använder arbetare, som icke tillhör viss förening.

Anser arbetare, att afskedandet ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 3.

Skiljedom.

Skulle stridigheter uppstå emellan arbetsgifvare och anställd arbetare om tolkningen af detta arbetsaftal och enighet ej kan uppnås, skall saken hänskjutas till en skiljedomstol, och skall denna utgöras af två af arbetsgifvaren och två af fackföreningen utsedda personer, hvilka sins emellan utse den femte, skulle dock enighet om den 5:te ej uppnås, utses denne af Konungens befallningshafvande i länet.

Tegelbruk.

§ 4.

Uppsägningstid.

Uppsägningstiden bestämmes å ömse sidor, arbetsgifvare och arbetare emellan, till åtta dagar. Vid uppstående arbetsbrist skall sådan arbetare, som längsta tiden varit anställd hos bolaget, hafva företräde till arbete.

§ 5.

Första maj.

Den första maj skall vara fridag för alla, som icke för bränningens normala gång äro hindrade.

§ 6.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

Vid inträffadt olycksfall, tillförsäkras arbetaren (1) krona pr dag tills lagstadgad olycksfallsersättning erhålles. Bolaget lämnar arbetarna fri läkarvård och fri medicin, dock endast då sådan är af verkligt behof, icke för tillfällig förkylning, eller för sjukdom hvarmed arbetaren var behäftad, då han tillträdde arbete här. Arbetaren är också skyldig att så fort han känner sig sjuk, genast vidtaga åtgärder för sjukdomens hämmande. En s. k. samaritlåda skall af bolaget på arbetsplatsen hållas tillgänglig, och skall en af arbetarefackföreningen utsedd person handhafva densamma.

§ 7.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas hvarannan fredag omedelbart efter arbetets slut, och utbetalas då aflöning för arbete utfördt till och med nästföregående onsdag, inträffar aflöningsdagen på en helgdag, utbetalas aflöningen näst påföljande söckendag. Från aflöningen äger arbetsgifvaren rätt att afdraga de hyresafbetalningar, som enligt hyreskontrakt är öfverenskommet.

§ 8.

Vid uppstående maskinskada skall annat arbete om möjligt beredas de arbetare, som däraf blifvit berörda.

§ 9.

Garanterad timpenning.

Skulle vid blifvande ackordsarbete å rör- och taktegeltillverkningen förtjänsten icke uppgå till timpenningen, garanteras dock denna.

§ 10.

Ordningsregler.

Det åligger hvarje arbetare att vid den maskin där han har sitt arbete, noga tillse att allt är väl i ordning och om något blir i olag, som han ej själf kan afhjälpa, därom genast tillsäga tegelmästaren samt att, då arbetet för dagen är slutadt, rengöring omkring maskinerna verkställes innan platsen lämnas. Det samma gäller också för de som använda vagnar.

§ 11.

Arbetstid.

Ordinarie arbetstiden är tio (10) timmar hvarje helgfri dag, dock för tegelbrännare tolf (12) timmar. För öfvertidsarbete betalas 25 procent, för sön- och helgdagsarbete betalas 50 procents förhöjning, allt utöfver den ordinarie timlönen.

Ackordspriser.

§ 12.

Tillverkningen.

Matare vid murtegelmaskin 19 öre pr tusen, lergropsmän, fråntagare, bortsättare och lastare i sandtaget 18 öre, vagnskjutare 16 öre, afskärare vid murtegelprässen 14 öre, allt pr tusen räknadt, då vagnarna lastas lika som hittills och räknas för 80 sten pr vagn. Vid tillverkningen af 12"×2", 12"×1½", samt 10"×2½" murtegel samma ackordspris, då som hittills tre sten räknas för två. Sandpojkar vid murtegelprässen 10 öre pr tusen. För 10"×3"-tegel betalas 3 öre lägre än för 12"×3" pr tusen på hvarje plats.

§ 13.

Rumskjutning pr tusen 12" × 3"-tegel 90 öre
D:o » » 10" × 3'- » 75 »
D:o » » 10" × 2½"- » 67 »
då fri langning till hvad som sättas öfver 13 stens höjd af 12".

§ 14.

Inskjutning i ugnen jämte sättning.

För allt 12"-tegel och samtliga sorters rör kr. 1:23, för 10"×3"-tegel kr. 1:05, för 10"×2½"-tegel kr. 0:92, allt pr tusen då teglet hämtas i de olika ladorna inom bruksområdet, från stapel lämnas dock fri nedlangning till det som öfverstiger 13 stens höjd af 12", för taktegel betalas tre (3) kr. pr tusen, då det hämtas i facken och sorteras, detta allt pr tusen och lag om fyra man. Vid användning af plåtskott 25 öre extra pr man för insättning och uttagning hvarje gång.

§ 15.

Uttagning ur ugnen med sortering som hittills.

För all 12"-tegel och samtliga rör 58 öre pr tusen, för 10"×3"-tegel 50 öre och för 10"×2½"-tegel 42 öre pr tusen. Tak-

tegel 70 öre, allt pr tusen och lag om två man.

§ 16.

Ugnsrensare har att mura igen och öppna portarna, utköra och upplägga half- och pipsten på anvisad plats i ugnens närhet, hålla ugnen ren och på anvisad plats aflasta aska och affall, *aflöning* 3 kr. pr dag.

Vagnsväxlare vid ugnen skall förutom växlingen aflasta kol och tillfälliga kolly, som medfölja de uppgående vagnarna, noggrant sköta smörjningen å vagnarna, samt deltaga i aflastning af rör och taktegel samt murtegel då detta aflastas i ugnens närhet, aflöning 24 öre pr tusen, räknadt ur ugnen af 12"-tegel.

§ 17.

Tegelbrännare 80 kr. pr månad, uppfraktning af kol och bränsle däri inberäknadt.

§ 18.

Allt arbete vid ugnen, som erfordras för bränningens normala gång, betraktas såsom utfördt på ordinarie arbetstid, oafsedt hur tiden af personalen indelas, och hvarför således endast de här upptagna ordinarie arbetspriserna äger tillämpning.

§ 19.

Stabbare å upplagsplatsen vid bruket och nere vid sjön 28 öre pr tusen och man.

§ 20. *Tegelbruk.*

Lastning vid östra bryggan och mellersta bockbryggan från vagnarna och stapel i land ej öfver 13 stens höjd för all 12"-tegel kr. 1: 20 pr tusen, för 10"×3"-tegel kr. 1: 10 pr tusen, för 10"×2½"-tegel kr. 1: — pr tusen, allt pr lag om 3 man.

Vid större landgångsbyggnad, såsom till ångbåtar och dylika fartyg, särskild betalning pr timme.

§ 21.

Kollossning, för lossning af småkol till tegelugnen 3¾ öre pr hl. och för ångkol 4¾ pr hl., då vinsch å pråm »Anna Kristina» och lämpare hålles som hittills.

§ 22.

Timpenning.

Timlönen bestämmes till 25 öre pr timme för fullgod arbetare och för arbetare under 18 år 22 öre, pojkar fyllda 14 år betalas minst 15 öre pr timme.

§ 23.

Giltighetstid.

Detta aftal är gällande från den dag det undertecknades och till den 1 maj 1909, och sedan fortfarande ett år i sänder, såvida det icke af någondera parten skriftligen uppsäges 60 dagar före utgångstiden.

Timmergata den 6 mars 1907.

För *Timmergata aktiebolag.* För *Timmergata arbetarefackförening afd. 219.*

Aftal mellan en arbetsgifvare inom krukmakareyrket och Sv. kakelugnsmakareförbundets afdelning i Borås. *Krukmakare.*

Prislista på drejning, att träda i kraft den 1:ste juli 1903.

(5 proc. förhöjning 1907.)

Krukor 5½ pr kannrymd.	Kr.	Öre.
6-kanns krukor	0	33
5 » »	0	27½
4 » »	0	22
3 » »	0	16½
2 » »	0	11
1½ » »	0	8¼
1 » »	0	5½
½ » » pr skock	2	50
Mindre krukor och burkar pr skock	2	—

Fat 5½ kannrymd.	Kr.	Öre.
6-kanns fat	0	33
5 » »	0	27½
4 » »	0	22
3 » »	0	16½
2 » »	0	11
1½ » »	0	8¼
1 » »	0	5½
3¼ » » pr skock	2	25
½ » » » »	2	—
Mindre fat och tallrikar pr skock	2	—

Kruk-makare.

Glaserade blomkrukor.

	Kr.	Öre.
8 tums blomkrukor glaserade . . .	0	6½
7 » » » . . .	0	5½
Mindre » » pr skock	2	—
Blomkruksfat, glaserade alla sorter. pr skock	2	—

Större blomkrukor, glacerade, efter öfverenskommelse.

Oglaserade blomkrukor utan fat.

	Kr.	Öre.
12 tums blomkrukor, pr styck . . .	0	20
11 » » » » . . .	0	13
10 » » » » . . .	0	11
9 » » » » . . .	0	8½
8 » » » » . . .	0	5½
7 tums blomkrukor pr hundra . .	3	25
6 » » » » . .	2	25
5 » » » » . .	2	—
4 » » » » . .	1	50
3 » » » » . .	1	25
2½ » » » » . .	1	—
2 » » » » . .	1	—
Blomkruksfat, oglaserade, alla sorter, pr hundra	2	—

Större blomkrukor, oglaserade, efter öfverenskommelse.

Timarbete 40 öre i timmen.

Denna prislista gäller ett år med tre månaders uppsägning å ömse sidor, eljest gäller den ytterligare ett år.

Denna prislista blef å afdelningen i Borås godkänd den 26 april 1903, som härmed intygas.

N. N.
(Arbetsgifvaren.)

N. N.
(Fackföreningens styrelse.)

Borås som ofvan.

XV. Kemisk-teknisk industri.

Ljusfabrik.

Arbetsaftal emellan Aktiebolaget Hälsingborgs ljusfabrik och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 1 i Hälsingborg.

§ 1.

Arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden utgöres af 9½ timmar pr dag, från kl. 7 f. m. till kl. 6 e. m., med 1½ timmes middagsrast. Lördagen slutar arbetet kl. 5 e. m.

§ 2.

Arbetslön.

Fullgoda manliga arbetare öfver 19 år betalas med en timlön af 35 öre; ynglingar 17—19 år betalas med en veckolön af kr. 12:—; ynglingar under 17 år betalas med en veckolön af kr. 10:—; kvinnliga arbetare öfver 18 år betalas med en timlön af 24 öre; flickor 16—18 år betalas med en veckolön af kr. 9:—; flickor under 16 år betalas med en veckolön af kr. 6:—.

Eldare, kokare och reparatörer erhålla följande aflöningar:

eldare *25 kronor*, kokare *23 kronor*, reparatörer *22 kronor* pr vecka med skyldighet att utan särskild ersättning utföra arbete å öfvertid, när så påfordras, dock högst en timma på morgonen och en på kvällen.

S. k. raffinad- och pura-arbetare erhålla 20 öre pr dag i ersättning för af syra sönderfrätta kläder.

Pannrensning betalas med 20 % förhöjning å gällande timlön, så vida ej öfverenskommelse om ackord för hvarje särskild gång kan träffas.

§ 3.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete utöfver 9½ timmars arbetsdag, med undantag af det i föregående paragraf omnämnda, betalas med en förhöjning af 30 % för de två första timmarna, och af 50 % för allt annat öfvertidsarbete, såväl sön- som helgdagar.

§ 4.

Ljusstöpning.

Ljusstöperska betalas med 75 öre pr 100 kg. för prima ljus, för Standard och Extra 85 öre pr kg. Kupé-, altar-, vagns-, natt- och lyktljus samt 12:or betalas med 1 kr. pr 100 kg. Julljusstöpning betalas med kr. 3:15 pr 100 kg. Arbetslön betalas endast för väl utfördt arbete, affall förorsakadt af ouppmärksamhet eller slarf från arbeterskans sida betalas ej. Öfrigt affall afses ej med denna bestämmelse. Hvarje stöperska har 4 maskiner. Spolning och preparering af vekar ingår icke i ackordet.

§ 5.

Packning.

För packning betalas 42 öre pr 100 paket. En flicka under 17 år skall vara packerskan behjälplig med att putsa och skära ljusen, och aflönas med kr. 6:— pr vecka. Natt-, kupé-, vagns-, altar- och lyktljus samt 12:or betalas med 75 öre pr 100 paket. Julljuspackerskor betalas med 47 öre pr 100 askar. Inpackningen skall göras omsorgsfullt och väl; slarfvas härmed, skola paketerna af packerskorna utan ersättning ompackas.

Antalet packerskor skall vara mindre än antalet stöperskor, så att de förra så vidt möjligt erhålla full sysselsättning.

§ 6.

Dag- och nattvakt.

Dag- och nattvakterna betalas med 23 kronor pr vecka. Dagvakten har fridag hvar tredje söndag och nattvakten hvar tredje lördagsnatt med bibehållen aflöning.

§ 7.

Lärotid.

Lärotiden vid stöpning och packning räknas till 1 månad och betalas med 10 kr. i veckan för stöperska och 8 kronor för packerska.

§ 8.

Fabriken tillhandahåller stöperskan de behöfliga verktygen i godt skick.

§ 9.

Rengöring.

Rengöring företages hvarje lördag både i stöp- och packsal och skall ske mellan kl. 3 och 5 e. m.

§ 10.

Lådspikning.

Lådspikning utföres i allmänhet af vakterna. Särskildt för lådspikning anställda arbetare betalas på följande sätt:

Lådor till julgransljus à 50 paket färdigt skuret trä af V. H., W. G., W. F 6 öre pr låda; lådor till kron-5:or, långa 6:or à 50 paket 7 öre pr låda; lådor n:o 16, 17, 18 och 19 samt öfriga lådsorter, vid hvilka sågning och hyfling af lock förekommer, 14 öre pr låda. *Ljusfabrik.*

§ 11.

Första maj.

Den 1:sta maj är fridag utom för dem, som äro anställda å sådana platser i fabriken, där arbetet ej kan afstanna utan olägenhet för driften.

§ 12.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvare rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare och att begagna arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 13.

Olycksfallsförsäkring. Sjukhjälp.

Arbetare garanteras genom olycksfallsförsäkring lifränta och invaliditetsersättning enligt lag. Vid öfvergående skada genom olycksfall lämnas sjukhjälp med 1 krona och 50 öre om dagen, räknadt från och med 1:sta dagen, för så vidt olycksfallet är af den art, att däraf följer genom läkarebetyg styrkt oförmåga till arbete under mer än 3 dagar.

§ 14.

Samtliga fabrikens arbetare samt deras hustrur och minderåriga barn erhålla såväl fri läkarevård af fabrikens läkare som fri medicin, som af denne ordineras, samt fri lasarettsvård.

§ 15.

För arbetare inrättas tvättställe och omklädningsrum samt matrum.

§ 16.

Arbetarne skola ställa sig bifogade arbetsordning till efterrättelse.

Ljusfabrik.

§ 17.

Garanterad timlön vid maskinskador m. m.

Vid de tillfällen, då på grund af olyckshändelser, maskinskador och andra dylika anledningar, som inträffa utan försumlighet eller uppsåtligt förvållande från arbetarnes sida, arbetarnes dagsförtjänst enligt nu fastställda ackordssatser komma att understiga gällande timlön, utbetalas likväl denna timlön åt de i ackordsarbetet deltagande arbetarne, dock att bolaget förbehåller sig rätt att vid sådana tillfällen efter behofvet minska arbetareantalet på resp. arbetsplatser, med skyldighet för bolaget att bereda de sålunda öfverflödiga arbetarne annan sysselsättning mot därför gällande betalning, då sådan sysselsättning är att inom verket tillgå.

§ 18.

Uppsägningstid.

En ömsesidig uppsägningstid af 1 vecka skall iakttagas.

§ 19.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter mellan parterna rörande tolkningen af i detta aftal intagna bestämmelser få icke föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skola parterna söka bilägga inträffade tvister på ett fredligt sätt.

Skulle härigenom öfverenskommelse icke kunna träffas, hänskjutes tvisten till resp. parters organisationer.

§ 20.

Giltighetstid.

Denna öfverenskommelse gäller under 3 år, från den 1:sta maj 1907 till 1:sta maj 1910, samt anses ytterligare prolongerad för ett år, såvida ingen af parterna uppsäger densamma 2 månader före giltighetstidens utgång.

Af detta aftal äro tvenne exemplar mellan parterna utväxlade.

Hälsingborg den 24 april 1907.

För *Hälsingborgs ljusfabriks aktiebolag.*

För *Svenska arbetsgifvareföreningen.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförb. afd. 1. sekt. 7.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet.*

Teknisk fabrik.

Mellan Aktiebolaget Barnängens tekniska fabrik i Stockholm och dess manliga arbetare är denna dag följande öfverenskommelse träffad.

§ 1.

Till fabriksarbetare såväl som utkörare antagas arbetsdugliga, nyktra och ordentliga personer, och böra arbetssökande uppvisa arbetsbetyg eller rekommendation.

§ 2.

Månadslön.

a) Vid fyllda 21 år erhåller hvarje fullt duglig arbetare och utkörare en minimilön i ett för allt af etthundra (100) kronor pr månad;

b) dessa bestämmelser gälla icke för arbetare och utkörare, hvilka uppnått hög ålder, eller hvilkas arbetsförmåga på grund af sjukdom eller vanförhet är nedsatt.

§ 3.

Arbetstid.

Arbetstiderna indelas, och måltidsrasterna bestämmas efter öfverenskommelse mellan arbetsgifvare och arbetare.

Arbetstiden utgör:

a) för fabriksarbetare från 1:sta april till 1:sta december 57 timmar och från 1:sta december till 1:sta april 54 timmar; allt pr vecka om sex helgfria dagar. Påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton såväl som 1:sta maj afslutas arbetet klockan 12 middagen;

b) för utkörare börjar arbetet klockan 6 på morgonen och slutar senast klockan 8 eftermiddagen under hela året, när så påfordras. För stallvakt sön- och helgdagar betalas tre (3) kronor pr man och dag.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete för fabriksarbetare betalas med femtio (50) öre pr timme från den ordinarie arbetstidens slut till klockan 9 eftermiddagen, sön- och helgdagsarbete enligt särskild öfverenskommelse.

§ 5.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

a) Vid olycksfall under arbete betalar arbetsgifvaren, intill dess annorledes i lag blifvit bestämdt, full lön under den enligt lagen af den 5 juli 1901 gällande karenstiden;

b) vid sjukdom utbetalas half lön under en tid af två (2) månader, under hvilken tid arbetsgifvaren bestrider läkare, medicin och eventuella kostnader å sjukhus, enligt fabriksläkarens ordination.

§ 6.

Naturaförmåner.

Arbetare och utkörare erhålla utredningspersedlar samt tvål af fabrikens tillverkning, så som förut praktiserats.

§ 7.

Fridagar.

Arbetarne erhålla semester de två helgfria dagarne närmast efter midsommar och de två helgfria dagarne närmast efter annandag jul, med bibehållande af full aflöning.

§ 8.

Teknisk fabrik.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas två gånger i månaden, den 15:de och den sista, eller, då dessa infalla på sön- eller helgdagar, närmast föregående söckendag.

§ 9.

Uppsägningstid.

En ömsesidig uppsägning af 14 dagar skall tillämpas af såväl arbetsgifvare som arbetare.

§ 10.

Inskränkning i arbetsstyrkan.

Vid förekommande arbetsbrist skall den arbetare, som är sist intagen i arbetet, först afskedas.

§ 11.

Giltighetstid.

Detta arbetsaftal gäller från den 1:sta maj 1906 till den 1:sta maj 1908 med två månaders ömsesidig uppsägning. Uppsäges det ej af någon af kontrahenterna under denna tid, fortfar det att gälla ytterligare ett år i sänder med samma uppsägningstid.

Stockholm den 8 juni 1906.

För *Aktiebolaget Barnängens tekniska fabrik.*

N. N.
(Arbetareombud.)

Mellan Nitroglycerin aktiebolaget och dess manliga och kvinnliga arbetare vid Vinterviken har följande kollektiva aftal träffats.

Sprängämnesfabrik.

Arbetstid.

§ 1. Den ordinarie arbetstiden börjar kl. 7 f. m. och slutar kl. 6,30 e. m. med frukostrast kl., 8,30—9 f. m. och middagsrast kl. 1—2 e. m. samt ¼ timmes kafferaster kl. 11 f. m. och kl. 4 e. m. Lördagar och helgdagsaftnar börjar arbetet kl. 7 f. m. och pågår till kl. 3 e. m., men utan middagsrast. Nyårs-, påsk-, pingst-, midsommar- och julaftnar börjar emellertid arbetet kl. 7 f. m. och pågår till kl. 1 e. m.

§ 2. Undantag härifrån göres för de afdelningar af fabriken, som drifvas dygnet om, där arbetet måste indelas i skift om 8 till 12 timmar, och för kuskarna, för hvilka arbetstider eller måltidstimmar icke kunna bestämmas.

§ 3. I öfrigt äger fabriksföreståndaren rätt att ändra arbetstiden, där arbetets natur sådant påfordrar.

§ 4. Arbetare, som hafva dagackord, må aflägsna sig efter fullbordadt arbete.

§ 5. Den 1 maj slutar arbetet kl. 12 midd. inom de afdelningar, där så utan olägenhet för fabriken kan ske.

Aflöning.

a) *Manliga arbetare.*

§ 6. Hvarje vuxen, fullt arbetsför, vid någon tillverkning sysselsatt arbetare erhåller en aflöning, som icke understiger 40 öre i timmen, om han arbetat vid fabriken under en lärlingstid, som bestämmes till sammanlagdt högst 12 månader af två på hvarandra följande år och därunder förvärfvat sig full insikt i arbetet. Vid någon tillverkning sysselsatt arbetare, som icke uppfyller ofvanstående fordringar, erhåller en aflöning, som icke understiger 38 öre i timmen.

Sprängämnesfabrik. § 7. Arbetare, icke sysselsatt vid någon viss tillverkning, erhåller en aflöning icke understigande 38 öre i timmen, om han arbetat vid fabriken under en lärlingstid, som bestämmes till sammanlagdt högst 6 månader af två på hvarandra följande år. I sådant arbete erhåller arbetare, som varit i bolagets tjänst anställd kortare tid än nyss nämndt, en timpenning af 36 öre.

§ 8. Aflöning utbetalas för arbetares verkliga arbetstid, hvarvid de tillåtna kafferasterna icke frånräknas; dock skall — då under vintertiden dagarnas korthet och frånvaron af artificiell belysning nödvändiggör arbetstidens inskränkning — aflöningen utgå för minst 8 timmar.

§ 9. För de arbetare, som hafva 8 timmars skift, skall emellertid timpenningen beräknas så, att aflöningen för ett helt 8 timmars skift blir densamma, som för fulla 10 timmars arbetsdag.

§ 10. För ålderstigen och ej fullt arbetsför arbetare bestämmes aflöningen af fabriksföreståndaren i förhållande till hans arbetsduglighet.

§ 11. Fullt utbildad yrkesarbetare erhåller en aflöning icke understigande

för smed	47 öre i tim.
» blylödare	47 » » »
» snickare och timmermän . .	45 » » »

däri inberäknadt ersättning för slitning af verktyg.

b) *Kvinnliga arbetare.*

§ 12. De med ackordsarbete sysselsatta arbeterskorna erhålla en lön, som icke understiger 33 öre i timmen, och öfriga vuxna arbeterskor 26 öre i timmen. För minderåriga, ålderstigna och tillfälligt anställda arbeterskor bestämmes aflöningen af fabriksföreståndaren.

c) *Slitningsersättning.*

§ 13. Till de arbetare, hvilkas kläder äro utsatta för frätning af syror, utgår slitningsersättning med 3 kr. pr månad. Dit räknas för närvarande de, som sysselsättas vid följande tillverkningar: salpetersyretillverkningen, bomullsnitreringen, återvinning af restsyror, de, hvilka i ammoniumnitratfabriken äro sysselsatta med salpetersyrans mättning med ammoniak, äfvensom de vid svafvelsyrekoncentrationsapparaten och kisugnarna i svafvelsyrefabriken sysselsatta arbetarna. Till de diversearbetare, som icke sysselsättas vid någon viss tillverkning, utgår slitningsersättning med kr. 1:50 pr månad.

d) *Öfvertidsarbete.*

§ 14. För arbete, som verkställes före eller efter ordinarie arbetstid, betalas den vanliga aflöningen med tillägg af 50 % å hvardagar och 100 % å sön- och helgdagar efter vanlig dygnindelning.

För driftsarbetare och vid skiftarbete, som infaller under sön- eller helgdagar, gäller icke denna öfvertidsberäkning.

e) *Aflöningstider.*

§ 15. Aflöningarna utbetalas tvenne gånger i månaden, omkring den 2 och 17 i hvarje månad.

Sjukhjälp.

§ 16. Sjukhjälp till vanliga arbetare utgår med kr. 1: 50 pr arbetsdag vid vård i hemmet, kr. 1: — pr arbetsdag, då bolaget betalar sjukhusafgift, dock icke längre tid än 60 arbetsdagar under ett kalenderår.

§ 17. Sjukhjälp till arbeterskor utgår med kr. 1: — pr arbetsdag vid vård i hemmet och med kr. 0:50 pr arbetsdag, då bolaget betalar sjukhusafgift, dock icke för längre tid än 60 arbetsdagar under ett kalenderår.

§ 18. Vid olycksfall i arbetet utbetalas till Vintervikens arbetare skillnaden mellan halfva den dagförtjänst arbetaren hade vid olyckstillfället och det lägre belopp, som lämnas af Riksförsäkringsanstalten med anledning af karensförsäkring enligt lagen af den 3 juni 1904 angående ändrad lydelse af 23 § i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete.

§ 19. De, som åtnjuta fast månadsaflöning, äga likväl att i händelse af sjukdomsfall uppbära full aflöning, för såvidt frånvaron från arbetet på grund af sjukdomsfall icke öfverstiger trettio dagar under kalenderåret, men allenast sjuttiofem procent af aflöningen vid frånvaro öfver trettio till och med nittio dagar.

§ 20. Medicin och läkarevård af fabrikslläkaren bekostas af bolaget för Vintervikens arbetare samt för deras hustrur och minderåriga barn.

Vid akuta åkommor åtnjuta alla arbetare eller arbeterskor på bolagets bekostnad fri vård för sina egna personer i allmän sal å sjukhus i Stockholm, när plats för dem där kan beredas.

4. Allmänna bestämmelser.

§ 21. Af fabriksföreståndaren utfärdade ordningsregler skola ovillkorligen lända till efterrättelse.

§ 22. Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetare, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de

att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

§ 23. Arbetare må icke inskränka arbetstiden genom dess användande till annat än förelagdt arbete.

§ 24. Bestämmande af ackordsprisens storlek får icke dragas inför skiljenämnds afgörande.

§ 25. Hvarje arbetare skall mot kvitto mottaga ett tryckt exemplar af ordningsregler och detta kollektiva aftal.

Uppsägningstid.

§ 26. Mellan bolaget och arbetare, som äro fast anställda vid fabriken, gäller, där ej annorlunda är särskildt öfverenskommet, 14 dagars ömsesidig uppsägningstid; dock må arbetare vid svårare öfverträdelser eller brott mot allmän ordning kunna afskedas utan åtnjutande af denna uppsägningstid.

Iakttagande af nykterhet.

§ 27. Med hänsyn till arbetets farliga beskaffenhet måste här särskildt framhållas till sträng efterlefnad § 3 i ordningsreglerna af 1 januari 1906, så lydande:

»Arbetare måste ovillkorligen vara absolut nykter under arbetstiden, hvarför starka drycker ej under någon förevändning få medhafvas eller förtäras. Den, som bryter häremot, afskedas utan iakttagande af uppsägningstiden.»

Arbetare förbinder sig att äfven utom arbetet föra ett nyktert och ordentligt lefnadssätt.

Företrädesrätt till arbete.

§ 28. Vid dynamitfabrikationens upphörande böra, så långt arbete kan beredas de längst på platsen arbetande, dessa i första hand tillåtas kvarstå i arbetet, om orsak till anmärkning mot deras arbete eller uppförande icke föreligger, samt de senast intagna afskedas, dock med förmånsrätt för de sistnämnde till förnyad anställning, om de anmäla sig, då bolaget har behof af ökad personal.

Sprängämnesfabrik.

Skiljenämnd vid tvister.

§ 29. Tvister, rörande tolkningen af detta aftal, hvilka icke kunna lösas af parterna själfva, skola, ifall någon part det önskar, hänskjutas till en skiljenämnd, bestående af fem ojäfvige ledamöter, af hvilka två utses af bolaget, två vare sig af den eller de arbetare tvisten gäller eller af fabrikens hela för ändamålet särskildt sammankallade arbetspersonal; dessa fyra ledamöter af nämnden utse den femte, hvilken såsom ordförande skall leda nämndens förhandlingar och vid lika röstetal äger utslagsröst. Skulle de fyra icke kunna ena sig om valet af den femte, anmodas landshöfdingen i Stockholms län att utse denne.

Aftalets varaktighet.

§ 30. Detta aftal gäller från och med 1 maj 1907 till 1 maj 1909 och kan uppsägas senast tre månader före denna tid, antingen af bolaget eller af representanter, utsedda af fabrikens hela för ändamålet särskildt sammankallade arbetspersonal.

Varder aftalet icke å någondera sidan på behörigt sätt uppsagdt till upphörande, anses detsamma, under i öfrigt oförändrade villkor, förlängdt på ytterligare ett år och så framgent år efter år, intill dess uppsägning, som nyss är sagdt, göres.

Häraf äro två exemplar upprättade, hvaraf hvardera parten tagit ett.

Stockholm den 23 mars 1907.

För *Nitroglycerin aktiebolaget.* För *Vintervikens arbetare.*

Godkännes.

För *Kemisk-tekniska kvarn- och läderarbetareförbundet.*

Den 23 mars 1907 sammanträdde ånyo för uppgörande af ett aftal mellan Nitroglycerin aktieboraget och dess arbetare vid Vinterviken:

ordföranden i styrelsen Ad. A.
disponenten Th. C. och
fabriksföreståndaren S. N.
såsom ombud för bolaget samt
förtroendemannen C. E. S.
arbetaren E. B.,
arbetaren S. A.,
» A. L.,
» L. W. och
arbeterskan A. K.
såsom ombud för samtliga de underhandlingskommitterade, som utsetts af fabrikspersonalen, hvilka voro, förutom de här uppräknade, arbetaren J. L., A. R., S. J. och arbeterskan G. H.

Efter skedd diskussion undertecknades här bilagda kollektiva aftal af samtliga delegerade.

Sprängämnesfabrik.

Delegerade enades därefter om följande förklaringar till det i dag undertecknade kollektiva aftalet:

Till § 6. Hvarje vuxen, fullt arbetsför, vid salpetersyre- och svafvelsyrefabrikerna äfvensom vid koncentrering af svafvelsyra i järnpannor äfven å sön- och helgdagar sysselsatt dagarbetare, som arbetat vid fabriken under en lärlingstid, som bestämmes till sammanlagdt högst 12 månader af 2 på hvarandra följande år och därunder förvärfvat sig full insikt i arbetet, erhåller en timlön, som icke understiger 41 öre i timmen. I dessa fabriker sysselsatt arbetare erhåller under enahanda förhållanden en timlön, som icke understiger 39 öre i timmen.

Till § 12. De eljest med ackordsarbete sysselsatta arbeterskorna erhålla, då de användas till diversearbete, en veckolön som vid full arbetstid (57,5 timmar) ej understiger 15 kronor.

Då tillverkningen inom någon afdelning afstannar skola arbetarne inom densamma företrädesvis anställas inom annan tillverkning, där samma timlön beräknas.

Vid protokollet *S. N.*

Justeradt $^{23}/_{3}$ 07.

N. N.

(Kommitterade.)

Tändsticksfabrik.

Aftal emellan Aktiebolaget Nybro säkerhetständsticksfabriks styrelse och arbetarna vid Nybro tändsticksfabrik tillhörande Sv. grof- och fabriksarbetareförb. afd. 44.

Giltighetstid.

Förslaget till löneaftal, ingifvet af Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet den 10 januari innevarande år, genomgicks, och enades man om nedanstående aftal att gälla från och med den 11 maj innevarande år t. o. m. 30 april 1908.

§ 1.

Arbetstid.

Arbetstiden utgöres af 10 1/2 timmar per dag med början kl. 6 på morgonen och slut kl. 6 på aftonen, dock att 1/2 timmes frukostrast och 1 timmes middagsrast åtnjutes. Lördagarna slutar arbetet kl. 4 på e. m.

§ 2.

Aflöningsdag.

Aflöningen börjar en kvarts timme efter arbetets slut på lördagen.

§ 3.

Förbud mot spirituosa.

Spirituosa och andra stimulerande drycker få icke i fabriken införas eller förtäras.

§ 4.

Sjukhjälp. Olycksfallsförsäkring.

Bolaget bidrager med sjukhjälp såsom hittills i enlighet med sjukkassans stadgar.

§ 5.

Bolaget ombesörjer, att arbetarne såsom hittills äro försäkrade mot olycksfall, så att arbetare vid olycksfall erhåller 1 krona efter fjärde dagen från läkarebehandlings början till och med 60:de dagen efter olycksfall enligt försäkringsbolaget Wintertur's bestämmelser.

§ 6.

Uppsägningstid.

Bolaget och arbetarne äro hvarandra skyldiga en uppsägningstid af 14 dagar.

§ 7.

Om ej uppsägning sker från någondera sidan 2 månader före aftalets utgång, gäller aftalet ytterligare ett år i sänder.

§ 8.

Daglön.

Aflöningarna beräknas sålunda pr dag:

	Kr.
Förman i säkerhetsafdelningen . . . . . samt per år i förmanspengar 30 kr., att utbetalas månatligen kr. 2: 50, i fall icke bevisligt slarf föreligger till orsak för anmärkning af köpare af fabrikatet.	2: 35
Förman i forsforsafdelningen . . . . . samt för extra arbete, som medhinnes, 2 kr. per vecka.	2: —

Reparatör 1: 75
Stickhackare 1: 75
samt extra betalning för inpregnering 5 öre per kista.
Sticksvarfvare 2: 17
Fanersvarfvare första halfåret kr 1: 75 därefter . . . . . 2. —
Fanerplockare 1: 10
Uttagare alternera månadsvis emellan fosfor och säkerhetsafdelningarna och aflönas med kr. 1: 75 i forsforsafdelningen och kr. 1: 65 i säkerhetsafdelningen intill dess 24 kistor, beräknade efter full arbetsvecka, uppnås, därefter 1: 75
Svaflare i fosforn 1: 75
Askfyllning i maskin 1: 25
Rensare och askplockarflickor med ålder 15 å 17 år kr. 1: 15, äldre 1: 25
Panneldare, ... 2: 25

Ackordspriser.

Ramuppsättare i säkerhetsafdelningen, per kista 1: 25
Ramuppsättare i fosforsafdelningen, per kista 1: 35
Satsning i säkerhetsafdelningen, per kista 0: 37
Satsning i fosforafdelningen, per dag . . 2: —
blir uppsättarnas antal tre, betalas satsningen med kr. 2: 50 per dag, då extra biförtjänsten bortfaller.
Redning i säkerhetsafdelningen, per kista 0: 19
Redning i fosforsafdelningen, per kista . 0: 26
Grosspackning i fosforsafdelningen, per kista 0: 58
Asksandning i fosforsafdelningen, per kista 0: 53
Askfyllare i fosforafdelningen, per 1,000 askar 0: 40
Lådsnickare, per låda 0: 40
Sortering i fosforsafdelningen, per kista 0: 18

Tändsticksfabrik.

§ 9.

Skulle nyare arbetsförhållanden inträda, regleras ackorder härför, så att priserna motsvara ofvanstående. För stora kistor med röda stickor erhålla ramuppsättare kr. 1: 58 pr kista; satsning för samma kistor beräknas till 49 öre.

§ 10.

Meningsskiljaktigheter.

Uppstå tvistigheter rörande detta aftal mellan bolaget och arbetarne, äfven om de afse dess tolkning, få de under inga omständigheter föranleda till något som helst störande ingrepp i arbetets gång, utan skall därom förhandlas först emellan bolaget och resp. afdelning och därefter, om ej enighet uppnås, emellan arbetsgifvare och arbetarnes hufvudorganisation.

Nybro den 10 maj 1907.

För *Aktiebolaget Nybro säkerhetständsticksfabrik.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförb. afd. n:r 44.*

Aftal mellan chefen för apoteket Nordstjärnans droghandel och därstädes anställda manliga arbetare.

Drogfabrik.

Mellan chefen för Apoteket Nordstjernans droghandel och därstädes anställda manliga arbetare, som fullgjort sin värnplikt, har denna dag följande aftal träffats:

§ 1.

Gruppindelning och arbetslön.

Arbetare indelas i tre grupper:
1. Tillfälliga arbetare.
2. Extra ordinarie arbetare.
3. Ordinarie arbetare.

§ 2.

Tillfälliga arbetare antagas för tillfälliga behof och betalas efter chefens och dessa arbetares ömsesidiga öfverenskommelse.

§ 3.

Extra ordinarie arbetare nämnas de, som nyanställas på försök i tre månader, för att sedermera, om de befinnas lämpliga, anställas såsom ordinarie. Extra ordinarie har i lön 95 kronor pr månad och åtnjuter endast vid olycksfall i arbetet de förmåner, som i detta fall tillkommer ordinarie arbetare.

§ 4.

Ordinarie arbetare. Har en arbetare tjänstgjort 3 månader som extra ordinarie på försök, skall han antagas till ordinarie eller ock afskedas. Han åtnjuter från den dag räknadt, då han blifvit antagen till ordinarie, hvarvid antagningstiden alltid skall räknas från den 1:sta eller 15:de efter den dag, arbetaren engagerats:

1:sta året en månadslön af 100 kronor
2:dra » » » » 105 »
3:dje » » » » 110 »

År 1909 den $^1/_5$ ökas lönen för alla ordinarie med 5 kr. pr månad.

Drogfabrik.

Öfvertidsarbete.

§ 5.

Härmed förstås allt arbete, med nedan i §§ 6 och 9 angifna undantag, som utföres under tiden från kl. 7 e. m. till kl. 7,30 f. m., samt sön- och helgdagar. Från kl. 7 e. m. till kl. 10 e. m. samt från kl. 6 f. m. till kl. 7,30 f. m. betalas 50 öre pr timme. Påbörjad halftimme räknas som hel halftimme. Emellan kl. 10 e. m. och kl. 6 f. m. samt sön- och helgdagar betalas 60 öre pr timme.

§ 6.

Kusk erhåller 2 kronor extra för den sön- eller helgdag, då han har stallvakt. Stallvakt är för denna aflöning skyldig att, förutom alla de en stallvakt i allmänhet åliggande göromål, iordningställa och hämta privatekipage samt rasta hästarna, då sådant vid helger eller af annan anledning är nödvändigt. För annan körning å sön- och helgdagar betalas öfvertid enligt § 5.

§ 7.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas den 15:de och sista i hvarje månad i efterskott. Inträffar någondera af dessa dagar på sön- eller helgdag, utbetalas aflöningen närmast föregående hvardag.

§ 8.

Arbetstid.

Arbetstiden börjar kl. 7,30 f. m. och slutar kl. 7 e. m. med en och en half timme till måltidsraster, hvaraf en half timme till frukost och en timme till middag.

§ 9.

Fridagar.

Påskafton, pingstafton, midsommarafton, julafton, nyårsafton och trettonafton slutar arbete kl. 4 e. m. med en half timmes frukostrast men utan middagsrast. Första maj slutar arbetet kl. 1 e. m. med en half timmes frukostrast. Tvänne arbetare skola i tur och ordning dessa dagar tjänstgöra under den normala arbetstiden utan öfvertidsbetalning.

Ordningsregler.

§ 10.

Arbetare är skyldig att infinna sig så tidigt, att han på slaget 7,30 kan börja sitt arbete, samt utföra detsamma med allvar och flit. Dock medgifves 3 minuters respittid. På aftonen äger arbetare rätt att 5 minuter före kl. 7 göra sig i ordning och lämna arbetet. Ingen må lämna arbetsplatsen före kl. 7.

§ 11.

Uteblir arbetare utan anmäldt laga förfall från arbetet, afdrages från lönen 50 öre pr timme, och räknas hvarje påbörjad halftimme som hel halftimme. Vid upprepade dylika förseelser erhåller arbetare varning, första gången af sin närmaste förman, andra gången af chefen. Upprepas detta ytterligare eller vid bortovaro hel dag utan giltigt skäl, kan han afskedas från tjänsten. Strejk räknas icke som laga förfall.

§ 12.

Uppsägningstid.

Den ömsesidiga uppsägningstiden är 14 dagar.

§ 13.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

Mom. 1. Vid sjukdoms- och olycksfall erhåller ordinarie arbetare half aflöning under högst 60 dagar pr år. Året räknas från och med 1:sta maj till 1:sta maj. Sker olycksfallet i arbete, som utom arbetstiden och arbetsplatsen utföres för annan persons räkning, lämnas ingen ersättning.

Mom. 2. Vid olycksfall i *arbetet* erhåller arbetare half aflöning i högst 6 månader. Den af Riksförsäkringsanstalten utbetalde ersättningen, utom för invaliditet eller dödsfall, tillfaller härunder arbetsgifvaren.

Mom. 3. Sjukhusvård vid inträffadt olycksfall i arbetet skall för ordinarie arbetare af firman bekostas å allmän afdelning under högst en månad med bibehållande af half aflöning.

Mom. 4. Fri läkarevård af ackordsläkaren och fri medicin enligt dennes recept erhåller arbetare för sig själf och för sin hustru och minderåriga barn.

Mom. 5. Vid venerisk sjukdom lämnas ingen aflöning eller läkarehjälp.

Mom. 6. Vid platsens tillträdande är arbetare skyldig att förete af läkare utfärdadt friskbetyg.

§ 14.

Semester.

Hvarje ordinarie arbetare, som varit anställd i affären 12 månader, erhåller under tiden 15 maj—15 september

1:sta året (d. v. s. 1907) 3 dagars semester med åtnjutande af full lön, samt därjämte 3 dagars aflöning att utbetalas vid semesterns början.

2:dra året (d. v. s. 1908) 4 dagars semester med full lön, samt därjämte 2 dagars aflöning att utbetalas vid semesterns början.

3:dje året (d. v. s. 1909) 6 dagars semester med full lön.

§ 15.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Mom. 1. Arbetsgifvare har rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet och att använda arbetare, tillhörande hvilken förening som helst, eller arbetare, stående utom förening.

Mom. 2. Vid inträffad arbetsbrist skall den sist anställde först afskedas.

Mom. 3. Fri och oinskränkt föreningsrätt garanteras, och trakasserier för densamma får icke å någondera sidan förekomma.

§ 16.

Giltighetstid.

Detta aftal skall gälla och vara ouppsägbart från och med denna dag till den första maj 1910. Om från någondera sidan skriftlig uppsägning ej skett den 1:sta februari 1910 kl. 12 på dagen, anses aftalet förlängdt på ett år. Detsamma kan år efter år upprepas.

§ 17.[1]

Drogfabrik.

§ 18.

Meningsskiljaktigheter.

Uppstår tvist angående tolkningen af detta aftal, eller uppstår annan tvist emellan chefen och arbetare under den tid detta aftal är gällande, skall tvisten hänskjutas till och afgöras af skiljomän på sätt lagen om skiljomän af den 28 oktober 1887 stadgar, och skall skiljomännens beslut vara för båda parterna lika gällande som laga kraft ägande dom, utan att tvisten må till domstols afgörande instämmas.

§ 19.

Utfärdade ordningsregler skola gälla.

§ 20.

Af detta aftal äro utfärdade och undertecknade tvenne lika lydande exemplar, som utväxlats.

Stockholm den 26 april 1907.

För *Apot. Nordstjernans droghandel.* *N. N.*

(Arbetareombud.)

XVI. Byggnadsverksamhet.

Arbetsaftal mellan Malmö byggmästareförening u. p. a. och Malmö nya byggmästareförening å ena sidan och Svenska murareförbundets afdelning i Malmö å andra sidan, slutet den 28 april 1905.[2]

Murare.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Arbetstid.

1. Arbetstiden bestämmes till 10 timmar hvarje helgfri dag under sommarmånaderna, men under vintermånaderna, mars till oktober, 9½ timmar, februari och november 8 timmar samt januari och december 7 timmar.

Under sommarmånaderna börjar arbetet kl. 6 f. m. och upphör kl. 6 e. m., med uppehåll ½ timme för frukost och 1½ timme till middagsrast.

2. Lördagen utgör arbetstiden 8 timmar, och upphör arbetet då kl. 4 e. m.

3. Den 1 maj skall minst eftermiddagen vara fridag.

4. Vid för arbete otjänlig väderlek bör arbetsgifvaren antingen efter framställning från ett arbetslag eller ock dessförutan afstanna arbetet. Dock får sålunda förlorad arbetstid icke återtagas genom arbete å öfvertid.

§ 2.

Öfvertidsarbete.

1. Öfvertidsarbete betalas med 25 % förhöjning utöfver gällande timlön för tid

[1] Innehåller bestämmelser angående aftalets upphörande vid dödsfall eller affärsöfverlåtelse.

[2] Likalydande aftal har ingåtts mellan byggmästareföreningen och Sv. arbetareförbundet.

Murare. från ordinarie arbetstidens slut till kl. 9 e. m. och med 50 % för tid från kl. 9 e. m. till kl. 6 f. m. samt med 100 % för sön- och helgdagsarbete.

2. Reparation samt ommurning af eldstäder, nedrifning och uppmurning af gamla skorstenar, där delvis gammal tegel användes, reparation af bakugnar, drag vid ångpannor eller liknande arbete betalas, då det utföres under normal arbetstid, med 25 % förhöjning. Utföres reparationer af bakugnar samt drag vid ångpannor eller liknande, omedelbart efter samma har varit i bruk, som natt- eller helgdagsarbete, betalas detta med 200 % öfver vanlig timlön.

§ 3.

Timpenning.

1. Aflöningen utgår till vanlig fullgod och flitig murare, som arbetat i yrket minst fyra år, med

under tiden från:

den 1	april	1905	till den 1	april	1906	— 46	öre
» 1	»	1906	» » 1	»	1907	— 48	»
» 1	»	1907	» » 1	»	1908	— 49	»
» 1	»	1908	» » 1	»	1909	— 50	»

2. Lärlingar betalas efter öfverenskommelse.

I de fall murare på grund af ålder, sjukdom eller annan orsak icke motsvarar vanlig fullgod murare, kan aflöningen nedsättas under gällande timlön, dock med högst 15 %.

§ 4.

Ackordsarbete.

Allt nytt arbete, hvarå pris finnes utsatt i den af båda parterna godkända ackordsprislistan, bör utföras på ackord i så vidsträckt omfattning som möjligt.

Vid ackordsarbete skall den af båda parterna godkända ackordsprislistan vara gällande. För arbeten, som ej finnas upptagna i prislistan eller som till följd af särskilda omständigheter ej kunna beräknas efter däri upptagna pris, betalas efter särskild öfverenskommelse. Vid arbete på ackord utbetalas på aflöningsdagen förskott till arbetaren i enlighet med gällande timlön.

Arbetsgifvaren skall första arbetsdagen i veckan lämna en afskrift af föregående veckas arbetstids- och aflöningslista till en af arbetslaget utsedd person, hvilken skall för arbetslaget kontrollera samt förvara listorna, till dess arbetet är färdigt och slutlikviden utbetalad.

§ 5.

Ackordsöfverskott.

1. Öfverskott å ackordsarbete utbetalas senast fjorton dagar efter det arbetet är färdigt, under hvilken tid uppmätning skall vara verkställd och likviden uträknad; och skall möjligen blifvande öfverskott utbetalas till det arbetslag, som utfört ackordsarbetet, att af arbetslaget fördelas.

2. Till öfverskott vare dock ingen berättigad, som öfvergifver arbetet före detsammas slut, med mindre han har både arbetsgifvarens och arbetslagets medgifvande därtill.

§ 6.

Den öfverenskomna arbetstiden bör noga iakttagas såväl vid arbetstidens början som slut, äfven vid ackordsarbeten.

Uteblifvande från arbetet, bör icke utan giltigt skäl äga rum.

§ 7.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas en gång i veckan, omedelbart efter ordinarie arbetstidens slut, till och med föregående dag.

Å nybyggnader och större reparationsarbeten utbetalas i regeln aflöningen på arbetsplatsen.

Som aflöningsdag bestämmes fredagen eller, i fall helgdag då infaller, dagen förut.

§ 8.

Olycksfallförsäkring.

Byggmästare olycksfallsförsäkrar alla hos honom anställda arbetare enligt lagen om olycksfall i arbete. Ersättning utbetalas af byggmästare jämväl för den i lagen bestämda karenstiden med 1 kr. pr dag, hvilken ersättning vid anfordran betalas veckovis, dock att arbetare, om så påfordras, är skyldig förete läkareintyg.

Anordningar på arbetsplatsen.

§ 9.

Å hvarje nybyggnad och större reparationer tillhandahåller arbetsgifvare en samaritlåda med tillbehör.

§ 10.

Å hvarje nybyggnad upplåter arbetsgifvaren en tät, med fönster försedd, för arbetarne uteslutande afsedd lokal för vistelse under ogynnsamt väder och under måltidsrasterna samt förvaring af mat, kläder och verktyg. Denna lokal uppvärmes under vintern i den mån ske kan. Lokalens golfyta skall ligga cirka 100 mm. öfver marken, så att vatten och fuktighet undvikas.

§ 11.

Inom byggnadsområdet skall finnas urinkur samt nödigt antal klosetter; och må orenande icke annorstädes inom området äga rum.

§ 12.

Ordningsregler.

Murare skall under arbetstiden vara nykter och uppföra sig ordentligt på arbetsplatsen, bör dessutom vara flitig i sitt arbete samt utföra detta med omsorg och noggrannhet.

Födo- eller dricksvaror få ej utan i undantagsfall införas på arbetsplatsen å andra tider än under frukost- och middagsraster.

Tobaksrökning under arbetstiden är icke tillåten.

§ 13.

Arbetsledning. Föreningsrätt m. m.

1. Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet samt antager och afskedar arbetare utan ingripande från arbetarnes sida.

2. Arbetsgifvare får likväl icke afskeda någon eller några arbetare endast af det skäl, att denne eller dessa tillhöra någon viss förening.

Å andra sidan få icke arbetarne lämna arbetet af det skäl, att arbetsgifvare använder arbetare, som icke tillhöra viss förening.

3. Under utförande af åtaget ackordsarbete får murare ej afskedas från arbetet, utan i den händelse han öfverträdt här gifna, å honom tillämpliga föreskrifter eller åsidosätter hvad till god ordning hörer.

4. Murareförman, som ägnar sin tid åt mureriarbetet såväl med direkt murning som anläggning, måttagning och tillsyn i öfrigt, erhåller härför ersättning af laget enligt gällande timlön. Förmanspenningar, äfvensom ersättning för den tid han använder till annat arbete än förenämnda, betalas af arbetsgifvaren.

5. Vid antagande af murare skall företräde lämnas till i Malmö och dess omnejd boende nyktra och ordentliga murare.

6. Vid ackordsarbete åligger det arbetsgifvaren eller hans ombud tillse, det nödiga materialier i tillräcklig mängd tillhandahållas murare. Nödgas murare vänta på materialier och annat arbete ej lämnas honom, ersättes sålunda förlorad tid med gällande timlön, såvida icke bristen på materialier berott på omständigheter, dem arbetsgifvaren ej kunnat förekomma; i hvilket fall efter sex dagars förlopp verkställdt ackordsarbete skall, på begäran af någondera parten, uträknas och likvideras.

7. Detsamma gäller, om ackordsarbete afbrytes för längre tid än här ofvan sägs, där afbrottet ej förorsakats af naturhinder.

§ 14.

Skiljedom.

Under den tid detta aftal gäller, får icke vare sig strejk, lockout eller annan arbetsafstängning af någondera parten företagas.

För slitande af de meningsskiljaktigheter, jämväl beträffande tolkningen af detta aftal, som kunna uppstå mellan arbetsgifvaren och arbetare under den tid detta aftal är gällande, skall omedelbart efter detta aftals trädande i kraft en skiljenämnd tillsättas, och äger såväl byggmästareföreningarne som Svenska murareförbundets afdelning i Malmö att påkalla skiljenämndens afgörande i fråga om uppkommen tvist, varande de tvistande parterna obetaget att inför nämnden sin talan utföra och bevaka.

Skiljenämnden skall bestå af fem ledamöter, af hvilka två utses af byggmästareföreningarne och två af Svenska murareförbundets afdelning i Malmö, hvarefter de sålunda valde äga att utse femte ledamoten. Skulle enighet i fråga om sistnämnda val icke kunna ernås, anmodas magistraten i Malmö att utse femte ledamoten.

§ 15.

Giltighetstid.

Detta aftal äger giltighet och tillämpning från den 1 april 1905 till den 1 april 1909.

Skulle icke skriftlig uppsägning å någondera sidan äga rum minst tre månader före aftalstidens utgång, anses aftalet i sin helhet vara förlängdt för en tid af ett år i sänder.

Malmö som ofvan.

För *Malmö byggmästareförening u. p. a.*

För *Malmö nya byggmästareförening.*

För *Svenska murareförbundets afdelning i Malmö.*

Murare.

Ackordsprislista för murarearbeten i Malmö,

tillhörande arbetsaftal mellan Malmö byggmästareförening och Malmö nya byggmästareförening å ena sidan samt Svenska murareförbundets afdelning i Malmö å andra sidan den 28 april 1905.

				Kr.	ö.
			Afd. I. Murning.		
1	1	m.³	tegelmur	1	75
2	1	m.²	3½ stens tegelmur	1	50
3	1	»	3 » »	1	35
4	1	»	2½ » »	1	20
5	1	»	2 » »	1	—
6	1	»	1½ » »	—	90
7	1	»	1 » »	—	60
8	1	»	½ » » med 15 cm. tegel	—	45
9	1	»	½ stens tegelmur med vanlig tegel	—	40
10	1	»	½ stens tegelmur i korsvirke	—	45
11	1	»	murverk till fogning i kryssförband i fasad åt gård eller gata, inberäknadt utkratsning af fogarna, tillägges för röd tegel	—	25
12	1	»	d:o, d:o af gul, flam eller pressad hvit s. k. sandtegel	—	20
13	1	»	murverk till fogning i koppförband, tillägges ytterligare	—	15
14	1	»	murverk till fogning utan utvändig ställning, ökas förstnämnda priser med pr m.²	—	05
15	1	»	murverk till puts med band och hvalf utförda till fogning, inberäknadt kratsning af hela ytan, tillägges	—	15
16	1	»	murverk till puts med band, hvalf och fönsteromfattningar, utförda till fogning, kratsning af hela ytan, tillägges	—	20
17	1	»	kratsning af murverk uteslutande för puts . . .	—	05
18	1	»	murverk till fogning af vanlig verblendtegel, inberäknadt fogning eller kratsning samtidigt med uppmurningen, tillägges	—	80
19	1	»	murverk till fogning med beklädnadssten af eldfast material, (Skromberga eller därmed jämförligt), inberäknadt fogning eller kratsning samtidigt med uppmurningen, tillägges	1	20
20	1	m.²	rund murning tillägges 25 %.		
21	1	»	d:o då stenen hugges spetsig mot centrum, tillägges 50 %.		
22	1	»	transerande murverk tillägges 25 %.		
23	1	»	skorsten, uppmurad öfver tak, tillägges 50 %.		
24	1	»	murparti öfver hufvudlist i gatufasad tillägges 30 %.		
25	1	löpm.	slät listmurning tillägges pr skikt	—	10
26	1	»	huggen d:o (huggning af teglet inberäknadt) tillägges pr skikt	—	15
27	1	»	listmurning med formtegel (liggande skikt) tillägges pr skikt	—	15
28	1	»	d:o d:o (kantstående skikt) tillägges pr skikt . . .	—	20
29	1	»	inmurning af bandskikt, som i färg afviker från det öfriga murverket, då sådant förekommer i murverk af normaltegelformat (kryssförband) tillägges pr skikt	—	05
			till sådana band räknas högst 2 på hvarandra liggande skikt:		
30	1	»	murning af sockel intill 15 cm. höjd i trappor el. dyl. af fasadtegel	—	50
31	1	»	d:o d:o intill 30 cm. höjd i d:o	—	75
32	1	»	brutet hörn med formad tegel betalas pr lodställe	—	25
33	1	»	för öfriga hörn, med undantag för sådana vid port-, dörr- och fönsteröppningar, betalas pr lodställe och löpmeter	—	20
34	1	»	huggning af tegel till brutet hörn	—	50
35	1	»	huggning och slipning af tegel till brutet hörn . . .	1	—
			Obs.! Här omtalade hörn afser endast utvändiga sådana.		
36	1	»	inmurning af granitsockel intill 40 cm. höjd . . .	—	75
			för hvarje cm. större höjd tillägges pr m.	—	03

				Kr.	ö.
37	1	löpm.	inmurning af kalkstens- eller cementssockel intill 30 cm. höjd	—	50
			för hvarje cm. större höjd tillägges pr m.	—	01
38			inmurning af trappsteg intill 1,5 m. längd mellan vangerna, inmurade i båda ändar, pr steg . .	1	—
39			trappsteg, upplagda på järn eller hvalf med profil i ena änden, pr steg . . .	1	10
40			trappsteg, inmurade i fribärande trappa, pr steg	1	50
41			då i trappmäklare ändarna muras till fogning, tillägges för hvarje ända: 1 stens mäklare pr löpm.	—	70
42			d:o d:o d:o 1½ stens d:o	—	80
43			då trappmäklare muras till puts, hvarvid tegeln i mäklarens ändar hugges halfcirkelformig, betalas för hvarje ända pr löpm.	—	50
44			d:o d:o då hörnen fasas pr löpm.	—	25
45	1	m.²	murning af ½ stens tunnhvalf med långfogar parallellt med vederlagen samt bågar och skålstickor fritt uppsatta . . .	—	50
46	1	»	d:o d:o utan skålstickor .	—	80
47	1	»	d:o d:o i stick på skålstickor	—	75
48	1	»	d:o d:o d:o på fri hand . .	1	20
49			då förestående hvalf utföres till fogning tillägges 50 %;		
50	1	m.	stråle till stjärn- eller krysshvalf 1½ sten hög	1	—
51	1	m.²	kupa	1	60
52			då stjärn- eller krysshvalf utföres till fogning, tillägges 100 %;		
53	1	m.	utkragning öfver tak vid brandgafvel	—	10
	1	»	rökrör eller luftkanal 15 × 27 cm. med fulla slätade fogar	—	05
	1	»	rörslits	—	05
54			för rökrör eller luftkanaler, som behandlas på annat sätt, träffas särskild öfverenskommelse;		
			för murning i rent cementbruk tillägges 15 %;		
55			för inmurning af natursten eller cementgjutgods i fasader träffas särskild öfverenskommelse eller utföres på timlön:		
			detsamma gäller äfven för inläggning af järn, dragare och underlagsplattor, äfvensom inmurning af galler, ventiler och sotluckor;		
56			för järnbalkar, som uppläggas öfver muröppningar, där vid uppmätning ej något afdrag göres, erhålles ingen särskild ersättning:		
57			alla rör aflämnas rensade och i brukbart skick:		
58			murar i fasader, som öfverstiger resp. tjocklekar efter normaltegelformatet, betalas efter närmast högre murtjocklek:		
59			vid uppmätning göres ej afdrag för vanliga fönster-, dörr- och portöppningar samt rök- och luftkanaler, däremot göres afdrag med 75 % då i fasaden 1:a våningens fönster äro öfvertäckta med järnkonstruktioner, och deras sammanlagda yta öfverstiger 25 % af denna vånings fasadyta; detsamma gäller äfven för andra våningen;		
60			för dylika öppningar göres ej afdrag, då de öfvertäckas med hvalfringar af tegel i cirkel- eller ellipsform utan järnkonstruktion;		
61			vid större med järn öfvertäckta öppningar inne i en byggnad afdrages 75 %, då de öfverstiga 5 och understiga 12 m.²:		
			öppningar af 12 m.² storlek och däröfver uppmätas ej, då de äro öfvertäckta med järn.		
62			I förestående ackordspriser är inberäknadt behöflig ställningsbyggnad, dock så, att arbetsgifvaren tillsläpper en ställningsbyggare för hvarje påbörjadt tiotal murare, så länge ställningsbyggandet pågår.		
63			Handtlangning är ej inberäknad.		

Afd. II.
Invändig putsning.

				Kr.	ö.
1	1	m.²	filtad slät murputsning . .	—	30
2	1	»	ofiltad » » . .	—	28
3	1	»	grofputsning i källrar, stallar, magasiner och därmed jämförligt	—	22

Murare.

				Kr.	ö.
4	1	m.²	rappning, stenskurning eller afkvastning	—	13
5	1	»	filtad slät rörputsning inberäknadt berörning med mattor	—	41
6	1	»	ofiltad d:o	—	38
7	1	»	dubbelberörning tillägges	—	12
8	1	»	rörputsning i grofbruket, såsom kallartak och därmed jämförligt	—	32
9	1	»	filtad putsning å beton- eller tegelhvalf samt trapplöp	—	40
10	1	»	ofiltad d:o	—	37
11	1	»	detsamma i rent cementbruk tillägges	—	15
12	1	»	väggputsning och stålskurning i rent cementbruk	—	75
13	1	»	detsamma i vanlig d:o . .	—	50
14			för putsning af tak, löp och väggar i svängda trappor äfvensom andra runda ytor tillägges 15 %;		
15	1	»	putsning af asfalterade väggar tillägges . . .	—	11
16	1	m.	filtad och putsad hålkäl af intill 10 cm. radie . .	—	10
17	1	»	för hvarje cm. större radie tillägges	—	01
18	1	»	dragen profilerad list intill 10 cm. storlek mätt diagonelt	—	50
19	1	»	för hvarje cm. större mått tillägges	—	03
20	1	st.	sammanspetsning eller förkroppning räknas som 1 m. list.		
21	1	»	putsad rund nisch i tegelmur tillägges	3	—
22			när smygarne putsas i öppningar, betalas för full mur, i annat fall betalas 25 % af såväl fönster- som dörröppningar i hvarje putsyta.		
23			I ofvanstående priser är handtlangning icke inberäknad, dock ingår i ackordspriserna byggandet af invändiga ställningar, till hvilka arbetsgifvarne likväl tillhandahålla nödiga bockar och ställningsbräder i våningarna.		

Afd. III. Rabitsarbete.

				Kr.	ö.
1			För uppsättning och spänning af ståltrådsväf, när begränsningen är trä, pr löpm.	—	25
2			för uppsättning och spänning af ståltrådsväf, när begränsningen är tegelmur och järn, pr löpm.	—	32
3			för uppsättning och spänning af ståltrådsväf, när begränsningen är af monier, beton eller tegelmur i cementbruk, pr löpm.	—	40
4			för nätets sammanbindning eller hopsyning, pr löpm.	—	15
5			för lodrätt hörn, pr löpm.	—	40
6			för uppsättning och spänning af ståltrådsväf med snedt liggande begränsning betalas i tillägg till ofvanstående priser 100 %; vid de två begränsningarna af väfven skall där anbringas järnstång;		
7			för utfyllning af 50 mm. tjocka skiljeväggar och putsning å båda sidor eller 25 mm. tjocka tak med puts på ena sidan, pr m.²	—	75
8			för hvarje 1,3 cm. som skiljeväggar göras tjockare än 50 mm. betalas i tillägg pr m.²	—	15
9			alla öppningar frändragas i uppmatningen, och betalas begränsningar vid öppningar efter ofvanstående priser;		
10			beklädnad af pelare, då beklädnaden anbringas antingen omedelbart på pelaren eller med tomrum, pr m.²	2	55
11			beklädnad af dragare och bjälkar, då beklädnaden anbringas antingen omedelbart eller med tomrum:		
12			för omkrets intill 30 cm. m.²	2	30
13			» » öfver 30 intill 60 cm. . . . . m.²	2	—
14			för omkrets öfver 60 cm. m.²	1	90
15			uppsättning af blindkarm på träbjälklag, pr st. . .	1	—
16			d:o d:o på järnbjälklag, pr st.	1	25
			Såsom bindämne i bruket kan användas gips eller cement.		

				Kr.	ö.
			Afd. IV. Fasadputsning.		
1	1	m.²	slät utvändig putsning . .	—	42
2	1	»	slätputs med delvis spritade ytor tillägges 25 %.		
3	1	»	spritputs, vanlig	—	42
4	1	»	uppruggad slätputs	—	47
5	1	m.	dragen list intill 10 cm. diagonalmått	—	50
6			för hvarje cm. större diagonalmått tillägges . . .	—	03
7	1	»	dragning af cirkelbågslistor tillägges 15 %;		
8	1	»	dragning af ellipsbågslistor tillägges 25 %;		
9	1	»	enkla noter intill 2 cm. djup och bredd, vågräta	—	12
10	1	»	d:o d:o lodräta och vederlags	—	15
11	1	»	profilerad rustik med noter intill 6 cm. djup och bredd, vågräta, tillägges	—	20
12			d:o d:o lodräta och vederlags tillägges	—	25
13	1	»	för hvarje cm. större djup och bredd betalas . . .	—	03
14	1	m.²	diamantrustik	2	42
15	1	m.	hörn till pilaster eller parti, som ligger framför eller tillbaka från egentliga murlifvet, tillägges . .	—	20
16			förkroppning eller utspetsning betalas som 1 m. af resp. listens pris.		
17			I förestående är inberäknadt behöflig ställningsbyggnad, dock så att arbetsgifvaren tillsläpper en ställningsbyggare för hvarje påbörjadt tiotal murare.		
18			För runda ytor tillägges 15 %.		
			Afd. V. Fogning.		
1	1	m.²	rundfogning å röd tegel . .	—	60
2	1	»	d:o å gul » . .	—	55
3	1	»	vanlig slät fogning å röd tegel	—	55
4	1	»	d:o d:o d:o å gul tegel . .	—	50
5	1	»	fogning i mur med koppförband tillägges . . .	—	05
6	1	m.	d:o å extra anslag vid fönster- och dörröppningar tillägges	—	05
7	1	m.²	fogning af list af normaltegel tillägges 25 %;		
8	1	»	fogning af list af formtegel tillägges 50 %;		
9			när vid fönster-, dörr- och portöppningar fogas i smygarne, göres ej afdrag. i motsatt fall göres afdrag.		
10			I ofvanstående är rengöring af tegel med syrelösning inberäknadt, men handtlangning erhålles fritt.		
			Afd. VI. Takarbete.		
1			Inhuggning och understrykning af vanlig taktegel (utan afdrag för takfönster), pr 1,000 st. . . .	20	—
2			inhuggning och inläggning i bruk eller understrykning af falstaktegel (utan afdrag af takfönster), pr 1,000 st.	21	—
3	1	m.	tillhuggning och fogstrykning vid ränndalar och grader med vanlig tegel	1	20
4			d:o d:o med falstaktegel	1	60
5	1	»	på sådana ställen, där det ej passar med helt skikt, men där tillhuggning är nödvändig, betalas för vanlig tegel	—	32
6	1	»	d:o d:o falstaktegel	—	56
7	1	»	tillhuggning och fogstrykning af ryggning såväl med vanlig som falstaktegel	—	40
8			för ofvannämnda takarbeten, utförda af gammal taktegel, tillägges 25 %.		
9			I förestående priser är ej handtlangning och ställningsbyggnad inberäknad.		
10			Då andra sorter än de här ofvannämnda förekomma, betalas efter särskild öfverenskommelse.		
			Afd. VII. Golfläggning.		
1	1	m.²	läggning och stålslipning af slitlag för cementgolf	—	38
2	1	»	läggning och golfafskurning af slitlag för cementgolf utan stålslipning	—	33
3			öfriga golfarbeten betalas efter särskild öfverenskommelse.		
4			Handtlangning är ej inberäknad.		

Murare.

Afd. VIII.

De i förestående prislista angifna priser afse väl utfördt arbete.

För *Malmö byggmästareförening u. p. a.*

För *Malmö nya byggmästareförening.*

När särskild öfverenskommelse träffas för arbeten, som ej äro upptagna i prislistan, skall sådan ske skriftligen.

För *Svenska murareförbundets afdelning i Malmö.*

Murerihandtlangare.

Arbetsaftal emellan Lunds byggmästareförening och Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets (mureriarbetsmännen) afdelning därstädes.

Fastställdt den 7 april 1906.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Arbetstid.

Mom. 1. Under sommarmånaderna d. v. s. april—september, utgör hvarje helgfri dag arbetstiden 10 timmar dagligen, och börjar arbetet kl. 6 f. m. samt slutar kl. 6 e. m. med uppehåll ½ timma för frukost och 1 ½ timma för middagsrast.

Under vintermånaderna mars och oktober 9 ½ timmar, februari och november 8 timmar och december och januari 7 timmar.

Mom. 2. Lördagar utgör arbetstiden 8 timmar, och upphör arbetet kl. 4 e. m.

Den 1 maj anses som fridag.

Mom. 3. Vid för arbetet otjänlig väderlek äger såväl arbetsgifvaren som arbetaren rätt att afstanna arbetet, dock får sålunda förlorad tid icke återtagas genom arbete å öfvertid.

§ 2.

Öfvertidsarbete.

För öfvertidsarbete, d. v. s. arbete efter den i § 1 fastställda ordinarie arbetstidens slut, betalas — med frånräknande af den tid, som åtgår till raster —

under de två första timmarna 25 %,

därefter 50 %, samt

under sön- och helgdagar 100 % förhöjning af timlönen.

§ 3.

Timpenning.

Timlön utgår till vanlig fullgod och flitig mureriarbetsman, som fyllt 18 år:

med under tiden fr. d.	¼ 06	—1/10 06 . .	37 öre
» » » »	1/10 06	—¼ 07 . .	38 »
» » » »	¼ 07	—¼ 08 . .	39 »
» » » »	¼ 08	—¼ 09 . .	40 »

I de fall arbetsman på grund af ålder, sjukdom eller annan orsak icke motsvarar ofvan angifna fordringar, kan aflöningen nedsättas under gällande timlön, dock med högst 20 %.

§ 4.

Ackordsarbete.

Mom. 1. Nytt arbete skall, då det är i ackordsprislistan upptaget, utföras på ackord, där ej särskilda omständigheter omöjliggöra ackordssystemets tillämpning. Vid ackordsarbete skall den fastställda ackordsprislistan vara gällande.

Mom. 2. För arbeten, som ej finnas upptagna i prislistan eller som till följd af särskilda omständigheter ej kunna beräknas efter däri angifna pris, betalas efter särskild, skriftlig öfverenskommelse eller gällande timlön. Vid arbete på ackord verkställes å aflöningsdagen utbetalning åt arbetarne i enlighet med den för hvar och en gällande timlön.

Mom. 3. Arbetsgifvaren skall andra arbetsdagen i veckan lämna en afskrift af föregående veckas arbetstids- och aflöningslista, hvilken jämväl skall innehålla uppgift på det antal och slag af tegel, som till byggnadsplatsen transporterats under den tid listan omfattar. För den händelse större tegelparti skulle vara hopadt å byggnadsplatsen, innan murningen påbörjas, uppräknas detta och antecknas på första aflöningslistan.

Mom. 4. Här nämnda listor lämnas till en af arbetslaget utsedd person, hvilken skall för arbetslaget omedelbart kontrollera listorna och förvara dem, till dess arbetet är färdigt och slutlikviden utbetalad.

§ 5.

Mom. 1. Öfverskott å ackordsarbete utbetales till den person, som af arbetslaget utsetts att emottaga detsamma, så snart ske kan, och *senast* 14 dagar efter det arbetet är färdigt, under hvilken tid uppmätningen skall vara verkställd och likviden uträknad.

Mom. 2. Till öfverskott vare dock ej den berättigad, som af egen fri vilja afstått från arbetet före detsammas slut.

§ 6.

Den öfverenskomna arbetstiden bör noga iakttagas såväl vid arbetstidens början som slut, äfven vid ackordsarbeten.

Uteblifvande från arbete bör icke utan giltiga skäl äga rum.

§ 7.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas en gång i veckan omedelbart efter den ordinarie arbetstidens slut till och med nästföregående dag.

Som aflöningsdag äger arbetsgifvaren bestämma antingen torsdagar eller fredagar, i fall helgdag då inträffar, dagen förut.

Å nybyggnader eller större reparationsarbeten utbetales aflöningen, så vidt ske kan, å arbetsplatsen.

§ 8.

Olycksfallsförsäkring.

Mom. 1. Arbetsgifvare olycksfallsförsäkrar alla hos honom anställda arbetare enligt lagen om olycksfall i arbete. Ersättning utbetales af arbetsgifvaren jämväl för den i lagen bestämda karenstiden med 1 kr. för hvarje dag, hvilken ersättning vid anfordran betales veckovis, dock att arbetare, om så påfordras, är skyldig förete läkareintyg.

Mom. 2. Å hvarje nybyggnad och större reparationer tillhandahåller arbetsgifvaren en samaritlåda med tillbehör.

Så länge arbetet pågår å bjälklaget, skall tillräckligt bred och tät beklädnad uppläggas, för ställning och gångbanor skyddsbräder anbringas vid sidorna utåt.

§ 9.

Anordningar på arbetsplatsen.

Å hvarje nybyggnad upplåter arbetsgifvaren en tät, med fönster försedd, för arbetarne uteslutande afsedd lokal för vistelse under ogynnsamt väder och under måltidsrasterna samt förvaring af mat, kläder och verktyg.

Denna lokal uppvärmes under vintern, i den mån ske kan. Lokalens golfyta skall ligga cirka 100 mm. öfver marken, så att vatten och fuktighet undvikes.

§ 10.

Inom byggnadsområdet skall finnas för arbetarna afsedd urinkur och nödigt antal klosetter, inrättade i enlighet med hälsovårdsnämndens föreskrifter; och må naturbehof ej tillfredsställas å annan än därtill anvisad plats.

§ 11.

Ordningsregler.

Mureriarbetsman skall under arbetstiden vara nykter och uppföra sig ordentligt på arbetsplatsen, samt bör med flit, omsorg och noggrannhet utföra sitt arbete.

Födo- eller dricksvaror få ej utan i undantagsfall införas på arbetsplatsen å andra tider än under frukost- och middagsraster.

Tobaksrökning under arbetstiden är icke tillåten.

§ 12.

Arbetsledning. Föreningsrätt m. m.

Mom. 1. Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet, samt antager och afskedar arbetare utan fackföreningens ingripande.

Arbetsgifvare får likväl icke afskeda eller vägra att antaga någon eller några arbetare endast af det skäl, att denne eller dessa tillhöra någon viss förening eller arbeta i dess tjänst.

Å andra sidan få arbetarne icke lämna arbetet endast af det skäl, att arbetsgifvaren använder arbetare, som icke tillhöra viss förening.

Mom. 2. Under utförande af åtaget ackordsarbete får arbetare ej afskedas från arbetet utan i den händelse han öfverträdt här gifna, å honom tillämpliga föreskrifter eller åsidosätter, hvad till god ordning hörer.

Vid antagande och afskedande af arbetare skall företräde i främsta rummet tagas till i Lund eller dess närmaste omnejd mantalsskrifna, nyktra och ordentliga arbetare.

Mom. 3. Vid ackordsarbete åligger det arbetsgifvaren eller hans ombud att tillse, det nödiga materialier i tillräcklig mängd tillhandahållas arbetaren. Nödgas arbetare vänta på materialier, och annat arbete ej lämnas dem, skall arbetsgifvaren såvidt möjligt är skaffa arbetarne annat arbete i stället; kan sådant arbete ej anskaffas, skall arbetsgifvaren ersätta sålunda för arbetarne förlorad tid efter gällande timlön, såvida icke bristen på materialier bevisligen berott på omständigheter, dem arbetsgifvaren ej kunnat förekomma, i hvilket fall verkställdt ackordsarbete efter sex dagars förlopp skall på begäran af någondera parten uträknas och likvideras.

§ 13.

Skiljedom.

Under den tid, detta aftal är gällande får hvarken strejk, lockout eller annan arbetsafstängning af någondera parten företagas. För slitande af de meningsskiljaktigheter jämväl beträffande tolkningen af detta aftal, hvilka kunna uppstå mellan

Murerihandtlangare.

arbetsgifvare och arbetare under den tid, detta aftal är gällande, skall omedelbart efter aftalets undertecknande en skiljenämnd tillsättas, och äger såväl byggmästareföreningen som Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets (murerіarbetsmännens) afdelning i Lund att påkalla skiljenämndens afgörande i fråga om uppkommen tvist; varande det de tvistande parterna obetaget att inför nämnden sin talan utföra och bevaka. Skiljenämnden skall bestå af fem ledamöter, af hvilka två utses af byggmästareföreningen och två af svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning i Lund, hvarefter de sålunda valde äga att utse femte ledamoten. Skulle enighet i fråga om sist nämnda val icke kunna uppnås, anmodas magistraten i Lund att utse femte ledamoten.

§ 14.

Giltighetstid.

Detta aftal äger giltighet och tillämpning intill den 1 april 1909.

Skulle icke skriftlig uppsägning å någondera sidan äga rum minst tre månader före aftalstidens utgång, anses aftalet i sin helhet vara förlängdt för tid af ett år i sänder.

Lund den 7 april 1906.

Godkännes:

Å *Södra Sveriges byggmästareförbunds vägnar.*

För *Lunds byggmästareförening.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. n:r 2 (murerіarbetsmännen) i Lund.*

Ackordsprislista

för grofarbeten i Lund mellan Lunds byggmästareförening och Svenska grof- & fabriksarbetareförbundets (murerіarbetsmännen) afdelning därstädes.

Fastställd den 15 maj 1906.

Jordarbeten:

	Kr. öre
För afplaning till blifvande jordyta med lastning på vagn eller kärra:	
För medelfast jord pr kbm. . .	—: 50
För hård och styf jord pr kbm. .	—: 60
För gräfning till källare intill 2 m. djup med lastning på vagn eller kärra:	
För medelfast jord pr kbm. . . .	—: 60
För hård och styf jord pr kbm. . .	—: 75
Grundgräfning betalas efter särskild öfverenskommelse eller gällande timlön.	
För tillfyllning och faststampning kring grundmurar af lätt uppgräfd jord pr kbm.	—: 25
För rullbörstransport intill 50 m. tillägges pr kbm.	—: 25
För hvarje fulla 10 m. därutöfver tillägges ytterligare pr kbm. .	—: 05

Betonarbeten:

Fondament af beton, blandad och stampad:	
I grunder med eller utan fyllnadssten pr kbm.	1: 80
I väggar pr kbm.	2: —
Formställningar härför inberäknas ej.	
För betonhvalf i källarbjälklag pr kbm.	3: —
För betonhvalf i bjälklag högre upp tillägges pr våning och kbm. . .	—: 50
För trapplaner och balkonger högre upp tillägges pr våning och kbm	—: 60
Då hiss begagnas, tillägges för alla bjälklag öfver källarvåningen . .	—: 50
För betonläggning å gårdsplan och källaregolf pr kbm.	2: 75
För betonläggning af fingjutning, hvilken ofvanpå skall beläggas med asfalt, betalas ett tilläggspris pr kvm. af	—: 15
För betonläggning i våningar som ofvanpå skola beläggas med xylopal eller därmed jämförligt golfläggningsämne betalas ett tilläggspris pr kvm. af	—: 20

Murningsarbeten:

För uppbärning af 1,000 st. vanlig tegel med därtill hörande murbruk till en byggnad af under 7 m. höjd	2: 40
d:o af 7 m. höjd	2: 60
Höjden räknad från marken till takfoten.	
För hvarje m. större höjd än 7 m. tillägges	—: 15
För uppbärning af 1,000 st. större skiljoväggstegel med murbruk till byggnad af 7 m. höjd	4: 20
För hvarje m. större höjd tillägges	—: 20
För uppbärning af 1,000 st. röd fasadtegel, som ej får kastas, intill 7 m. höjd	3: 60

	Kr. öre.
För uppbärning af 1,000 st. gul fasadtegel, som ej får kastas, intill 7 m. höjd	3:40
För hvarje m. större höjd tillägges för så väl röd som gul fasadtegel pr 1,000 st.	—:20
För uppbärning af 1,000 st. verblendsten med bruk och stapling intill 7 m. höjd, (kvart-, half- och trekvartsten räknas som helsten)	3:—
För hvarje m. större höjd tillägges	—:18
För uppbärning af formsten af storlek intill , trekvartssten, betalas som verblendsten	3:—
I ofvanstående priser är inberäknadt uppbärning af materialier till gaflar, bakväggar och skorstenar, men ej till torn eller murverk, som gå mera än 1 m. öfver taknocken. För uppbärning af mursten med tillhörande bruk till vindar öfver gesimshöjden å 4- och 5-våningshus betalas dock ett tilläggspris pr 1,000 tegel af	1:—
För uppbärning af större formtegel eller annat fasadlistverk, äfvensom ornering af naturlig sten eller cementgjutgods, betales enligt öfverenskommelse eller med gällande timlön.	
Användes vraktegel (hvartill ej räknas vanlig hårdbränd tegel), betalas ett tilläggspris pr 1,000 st. utöfver hvad som gäller för vanligt tegel med	—:25
Om materialierna befinnas på längre afstånd än 25 m. från uppgången till byggnaden, betalas för hvarje fulla 5 m. därutöfver ett tilläggspris pr 1,000 st. tegel	—:10
Samtliga här ofvan omförmälda tillägg för uppbärning af materialier till byggnad af öfver 7 m. höjd gälla hela till byggnaden åtgående tegelpartiet.	
Så snart murningen å de olika ställningslagen afslutats, skall ordentlig hopsamling af hela och halfva tegel samt vidare befordring häraf till nästa ställningslag omedelbart göras.	
Vid bärning af tegel kastas det alltid på ställningarna så varsamt som ske kan.	
För emottagning och stapling af tegel eller andra materialier samt för kalksläckning och murbruksberedning betalas efter särskild öfverenskommelse eller gällande timlön.	
Flyttning af bruksbaljor från ett ställningslag till ett annat i samma våning ingår i ackordet.	
För det arbete, som erfordras för uppröring af bruket i baljorna morgon och middag, betalas ordinarie timlön utöfver ackordspriset.	
Då hiss med maskinkraft användes för uppfordring af tegel och bruk öfver 7 m. höjd, betalas för hela byggnaden pr 1,000 st. vanligt murtegel	3:—
För fasadtegel	3:25
Häri inbegripes materialiernas forsling till och från hissen, men ej hissens skötande.	

Putsarbeten:

För uppbärning af materialier till bättre filtad eller ofiltad putsning i hus intill 7 m. höjd, räknadt från marken till takfoten betalas pr kvm.	—:06
För grofputsning pr kvm.	—:05
För rappning och afkvastning pr kvm.	—:03
För hvarje m., som byggnadens höjd öfverstiger 7 m., ökas ofvanstående priser för all puts i hela byggnaden med	¼
För vanliga dörr- och fönsteröppningar som putsas i smygarna göres ej afdrag, i motsatt fall göres afdrag intill 75 % af öppningens yta.	
För det arbete, som erfordras för uppröring af bruket i baljorna morgon och middag, betalas ordinarie timlön utöfver ackordspriset.	
Då hiss med maskinkraft användes för materialernas uppfordring, betalas samma priser som gälla för hus intill 7 m. höjd.	
Häri inberäknadt materialiernas forsling till och från hissen, men ej hissens skötande.	

Trossfyllningsarbeten:

För uppbärning samt läggning af trossfyllning af tegel eller råsten med lerbruk, eller vanlig lera i byggnad intill 7 m. höjd, bjälkarna inberäknade vid uppmätningen, betalas pr kvm.	—:13
För hvarje m. större höjd betalas för hela byggnaden ett tillägg pr kvm.	½
Lägges ej trossfyllning i första våningen, betalas för öfriga våningar ett ytterligare tilläggspris pr kvm. af	—:02

Murerihandtlangare.

Då hiss med maskinkraft användes för materialiernas uppfordring, betalas samma priser som gäller för hus intill 7 m. höjd.

Häri inbegripes materialiernas forsling till och från hissen, men ej hissens skötande.

Lund den 15 maj 1906.

Godkännes:

Å *Södra Sveriges byggmästareförbunds vägnar.*
För *Lunds byggmästareförening.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. n:r 2 (murerarbetsmännen) i Lund.*

Grundläggare och bergsprängare.

Aftal emellan Norrköpings bergs- och grundläggeriidkareförening å ena sidan samt sektion n:r 9 af Svenska grof- och fabriksarbetare-förbundets afdelning n:r 54 i Norrköping å andra sidan.

§ 1.

Arbetstid. Aflöningsdag m. m.

a) Arbetstiden utgör 10 timmar hvarje helgfri dag, fr. o. m. den 1 mars t. o. m. den 30 sept., med undantag af lördagar, då arbetstiden utgör 7 timmar, samt fr. o. m. den 1 okt. t. o. m. den sista februari under den tid, som dagsljuset det tillåter, eller då arbetsgifvaren tillhandahåller lyse, högst 10 timmar. Arbetet börjar under tiden mars—september kl. 6,30 f. m. och slutar kl. 6 e. m. På lördagar upphör arbetet kl. 2 e. m., då ingen middagsrast förekommer. Första maj samt jul- och midsommaraftnar äro fridagar.

b) Aflöningen tillhandahålles arbetare hvarje helgfri fredag. För undvikande af tidsutdräkt skall hvarje arbetares aflöning på förhand vara uträknad samt tillhandahållas arbetare omedelbart vid arbetstidens slut. Inträffar helg på fredag, aflönas näst föregående helgfria dag. Aflöningsdagens arbetsförtjänst innestår till näst därpå följande aflöningsdag.

c) För vinnande af säkerhet, att hvarje arbetare må komma i åtnjutande af hvad han verkligen förtjänat, skall all arbetsförtjänst utbetalas af arbetsgifvaren själf eller hans ombud. Som ombud får ej anses ackordtagande förman.

§ 2.

Löneformen.

Arbetslönen utgår antingen i form af timlön, eller, där arbetsgifvare och arbetare — dessa senare, där så ske kan, förenade i arbetslag — med hvarandra ingå ackordsaftal om visst arbete, såsom ackordsaflöning, skolande den form för lönens utgående, som för hvarje särskildt arbete blifvit fastställd, ovägerligen fasthållas.

§ 3.

Timpenning.

Vid aflöning pr timme skall timpenningen utgöra:

för grundläggare:

postman	43 öre
hjälparbetare	35 »

för bergarbetare:

laddarbas	43 öre
borrare	37 »

För den händelse giltighetstiden för detta aftal förlänges ytterligare ett år utöfver den i § 10 bestämda utlöpningstiden, ökas ofvanstående priser fr. o. m. 1 april 1909 med 5 öre pr timme.

Nybörjare i de egentliga yrkena och hvars utöfvande fordrar viss yrkesskicklighet betalas enligt öfverenskommelse i hvarje särskildt fall. Detsamma gäller äfven sådana undantagsfall, då arbetare genom ålder, sjukdom eller lyte fått sin arbetsförmåga afsevärdt nedsatt, dock får inte minimilönen understiga för postman 40 öre och för hjälparbetare 33 öre.

§ 4.

Om arbetare skickas till annan ort, skall han hafva resekostnad för bort- och hemresa med dagspenning för resetiden samt *fem* öres förhöjning pr timma eller efter öfverenskommelse med arbetsgifvaren.

När väglängden till arbetet är så långt som till exempel Lindö, betalas gångpenningar med en timlön pr dag.

§ 5.

Öfvertidsarbete.

Öfvertidsarbete betalas med 50 % utöfver gällande timlön, efter den i § 1

fastställda ordinarie arbetstidens slut, för de 4 första timmarna, frånräknadt den tid, som åtgått till raster, och med 100 % för natt-, söndags- och helgdagsarbete, dock att ersättning för öfvertidsarbete, som afser länshållning å arbetsplats, icke i något fall utgår med mer än 50 % öfver gällande timlön.

Hota faror, äger arbetsgifvaren ovillkorligen påfordra utförande af nödigt öfvertidsarbete, som betalas i enlighet med hvad i denna § stadgas.

§ 6.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvaren försäkrar sina arbetare enligt lagen af den 5 juli 1901.

Hvarje arbetsgifvare försäkrar sina arbetare samt uppvisar försäkringskontraktet för fackföreningen.

Första förband vid olycksfall betalas af arbetsgifvaren.

§ 7.

Ordningsregler m. m.

Arbetet å arbetsplatserna skall börja och fortgå i enlighet med hvad i § 1 fastslagits samt icke utan särskildt medgifvande afslutas tidigare än stadgadt blifvit, och må ej arbetstiden olofligen inskränkas genom tidens användande till annat än utförande af åtaget arbete, såsom genom besök å näringsställen, sammanträde till förhandlingar m. m.

Arbetsgifvaren är skyldig att vid nybyggnad eller större ändringsarbeten inreda afklädningsrum eller bodar åt arbetarne till förvaring af kläder och matkorgar.

§ 8.

Afskedande och antagande af arbetare.

Vid antagande af arbetare medgifver arbetsgifvaren företräde åt sådana sig anmälande arbetslösa, som äro skattskyldiga inom Norrköping eller så bosatta, att de dagligen färdas mellan Norrköping och bostaden.

Arbetare är oförhindrad att, utan angifvande af skäl, sluta sitt arbete, men äga arbetarne själfva eller deras organisationer icke rätt att förhindra antagande af arbetare eller förklara blockad mot viss arbetsplats eller arbetsgifvare, därför att denne sysselsätter arbetare, som ej tillhör viss förening. *Grundläggare och bergspängare.*

Då arbete finnes tillgängligt, må arbetare ej skiljas från arbetet, i händelse han ej öfverträder här gifna å honom tillämpliga föreskrifter, eller åsidosätter hvad till god ordning hörer, ägande sådan arbetare att, därest han är missnöjd, genom sin organisation hänskjuta frågan till den i § 9 här nedan bestämda skiljenämndens afgörande.

Befullmäktigade ombud från arbetarnes organisation äga rätt att besöka arbetsplatsen, dock med iakttagande af hvad som i § 7 är stadgadt.

§ 9.

Skiljedom.

För slitande af samtliga de meningsskiljaktigheter, som kunna uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare under den tid detta aftal är gällande, skall omedelbart efter aftalets undertecknande en skiljenämnd tillsättas, och äger såväl arbetsgifvarnes som arbetarnes organisationer att, med skriftligt tillkännagifvande af tvistens art, påkalla skiljenämnds afgörande i fråga om uppkommen tvist, varande det de tvistande parterna obetaget, att inför nämnden — som sammanträder senast inom 14 dagar efter anmälningen för behandling af saken — sin talan utföra och bevaka. Skiljenämnden skall bestå af 5 ledamöter, af hvilka två utses af arbetsgifvarna och två af arbetarnas organisationer, hvarefter de sålunda valde utse femte ledamoten. Skulle enighet i fråga om sistnämnda val ej ernås, äger magistraten i Norrköping att på anmodan femte ledamoten utse.

Kostnaderna för den femte ledamoten betalas till lika belopp af de tvistande parterna.

§ 10.

Giltighetstid.

Detta aftal äger giltighet och tillämpning från och med den 1:sta april 1907 samt gäller till den 1:sta april 1909.

Skulle icke uppsägning å någondera sidan äga rum minst tre kalendermånader före aftalstidens utgång, anses aftalet i sin helhet vara förlängdt för en tid af ett år i sänder.

Norrköping den 27 mars 1907.

För *Norrköpings bergs- och grundläggeriidkareförening.*

För *Sektion n:r 9 af Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 54 i Norrköping.*

Cement-gjutare.

Löne- och arbetsaftal mellan Aktiebolaget skånska cementgjuteriet i Malmö å ena och Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning (sektion n:r 4) i Malmö å andra sidan.

Timlöner.

§ 1.

Trappsteg-, mosaik- och façadstampare . . .	från 1 maj	1907	42	öre
Trappsteg-, mosaik- och façadstampare	» » »	1908	43	»
Plattgolfläggare och väggplattuppsättare . . .	» » »	1907	46	»
Plattgolfläggare och väggplattuppsättare . . .	» » »	1908	47	»
Slipare och polerare i marmor och mosaik .	» » »	1907	42	»
Slipare och polerare i marmor och mosaik .	» » »	1908	43	»
Asfaltläggare	» » »	1907	46	»
»	» » »	1908	47	»
Efterrifvare	» » »	1907	43	»
»	» » »	1908	44	»

Såsom flitpengar betalas:

för 10	m m naturlig asfalt pr kvm.		3	öre
» 15 à 20	» » » » »		4	»
» 25 à 30	» » » » »		6	»
dito för svensk	» » »		5	»

Dessa timlöner utbetalas endast till de arbetare, som ha 4 års vana i facket och kunna uträtta ett fullgodt arbete.

För fullgod och flitig grofarbetare, som fyllt 20 år och anställes inom fabriken, betalas samma timlön som för grofarbetare vid byggnadsplatserna. Hjälparbetare vid byggnadsplatserna, som fyllt 18 år, betalas med samma timlön.

Asfaltkokare betalas med 1 öre högre timlön än byggmästarne betala vanlig grofarbetare å de platser, där arbetet utföres.

För de arbetare, som på grund af yrkesskicklighet och flit före 1 maj d. å. haft högre timlön än minimilönen, ökas timlönen så att skillnaden fortfarande blir densamma som förut.

Ackordspriser.

Gjutning af mosaiktrappsteg:

Blockspindel	pr löpm.	38	öre
Sådana trappor ej öfverstigande 1,2 meter	» »	42	»
Fribärande och yttertrappor med ändprofil	» »	40	»
Sådana trappor understigande 1,2 meter	» »	44	»
Plan och kiltrappor, som mäta i längd 1,2 meter och däröfver	» »	36	»
Sådana trappor understigande 1,2 meter	pr löpm.	40	öre

Gjutning af cementtrappsteg:

Plan och kiltrappor öfverstigande 1,2 meter	» »	38	»
Sådana trappor ej öfverstigande 1,2 meter	» »	42	»
Blockspindel	» »	41	»
Sådana trappor ej öfverstigande 1,2 meter	» »	45	»
Fribärande och yttertrappor med ändprofil	» »	43	»
Sådana trappor understigande 1,2 meter	» »	47	»

Trapplaner beräknas:

för fullt dubbel stegbredd, dubbla priset pr meter profil, för fullt 3 gånger stegbredden 3 gånger priset pr meter profil. Stegets ändprofil mätes blott en gång och mångfaldigas ej. En stegbredd räknas till 400 m/m, som mätes midt på steget.

Slipning af mosaiktrappor:

Fribärande och spindelsteg samt plansteg med ändprofil	pr löpm. kr.	1:	10
Plan- och kiltrappor	» » »	1:	00

Trapplaner beräknas som vid gjutningen, trappstegsbredden 400 m/m midt på steget. Dessutom begäres fri in- och utbärning af stegen.

Golfläggning:

Viktoria- och mosaikgolf . .	pr kvm. kr.	1:	20
Golf understigande 10 kvm. .	» » »	1:	50
Åttkanter med tärningar . .	» » »	1:	65
Dito understigande 10 kvm. .	» » »	1:	85
Marmorgolf af plattor . . .	» » »	1:	35
Dito understigande 10 kvm. .	» » »	1:	70

Mönstergolf, runda och mera svårarbetade, enligt särskild öfverenskommelse; vid sådan öfverenskommelse skall dock gällande daglön garanteras.

För läggning af helgjutna cementgolf (underlag och finlag) med stålslipad yta 80—100 m m tjocka	pr kvm. kr.	0:	68
För läggning af helgjutna cementgolf (underlag och finlag) med stålslipad och rutad yta 80—100 m m tjocka .	» » »	0:	78

Enbart läggning och stålslipning af slityta för cementgolf . . . . . pr kvm. kr. 0: 42
Träskurad slityta . . . . . » » » 0: 35
Enbart betonunderlag 100 m/m tjocklek med stockad afjämning i källare och 1:sta vån. » » öre 42½

samt med 10 öres förhöjning för 2:dra vån. och därefter 5 öres förhöjning för hvarje våningshöjd.

Stålslipning af väggar . . . pr kvm. kr. 0: 65
Träskurade väggar . . . . . » » » 0: 45

Allt rundt arbete med högst 3 m. radie 15 % förhöjning.

Väggbeklädnad:

För uppsättning af kakelplattor med band . . . . pr kvm. kr. 3: 70
Med förband . . . . . » » » 3: 15
I diagonal . . . . . » » » 3: 85
För ytor understigande 2 kvm. en förhöjning . . . . . » » » 0: 50
För ytor vid köksspislar och därmed jämförliga ytor . . » » » 0: 70
För hörnstaf betalas ett tilläggspris . . . . . » löpm. » 0: 40
För hörnor, yttre, som hugges ihop . . . . . » » » 0: 50
För huggning af listgeringar (innerhörn) pr st. sammansättning . . . . . » » » 0: 50
För list tilläggspris . . . . » » » 0: 18

Inläggning af trappsteg:

Marmorsteg på järnkonstruktion . . . . . pr löpm. kr. 0: 80
Marmorsteg på järnkonstruktion med sättsteg . . . . » » » 1: 10
Marmorsteg på cementpallar eller murade kupor . . . . » » » 1: 30
Insättning af gafvelstycke . . » styck » 0: 30
Mosaik eller cementsteg . . . » löpm. » 1: 25

Fri håltagning i mur och näklare:

Betongjutning i formar och grundplattor . . . . . pr kbm. kr. 2: 10
Betongjutning i bjälklag . . » » » 3: 00

Med 50 öres tillägg för hvarje våning.

Då betonen blandas med maskin, gäller icke detta pris.

Då betonen upphissas med maskin, gäller icke detta pris.

Kuskarne erhålla fast veckolön med kr. 22:— pr vecka till 1 maj 1908 samt kr. 23:— pr vecka till 1 maj 1909. För de, som erhålla fast veckolön, göres ej afdrag för extra helgdagar. I öfrigt gäller för kuskarne samma bestämmelser om öfvertidsprocent och arbetstid som för bolagets öfriga arbetare, dock få de ej tillgodoräkna sig öfvertidsbetalning förrän en half timma efter ordinarie arbetstiden.

Dagtraktamente utbetalas med kr. 2: 25 pr dag, sön- och helgdagar inberäknade, vid arbete utom Malmö, då arbetet hinner afslutas inom 10 dagar. Varar arbetet intill 30 dagar, utbetalas kr. 1: 75 pr dag, öfver 30 dagar kr. 1: 50. *Cementgjutare.*

Då arbetet utföres inom en mils omkrets från Malmö, betalas 2 resor dagligen då kommunikationerna det tillåta, jämte 60 öres ersättning till middag. Restid betalas ej.

Arbetstid och öfvertidsarbete.

Arbetstiden bestämmes till 10 timmar dagligen, utom lördagar, då arbetet afstannar kl. 4 e. m.

Öfvertidsarbete betalas med 25 % till klockan 9 e. m. samt 50 % för natt- och 100 % för sön- och helgdagsarbete.

Samtliga bolagets arbetare olycksfallsförsäkras för 1,000 kronor och erhålla understöd med 1 krona pr dag från och med läkarebehandlingens första dag.

Allmänna bestämmelser.

Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet samt antager och afskedar arbetare utan fackförenings ingripande.

Arbetsgifvaren får likväl icke afskeda eller vägra att antaga någon eller några arbetare endast af det skäl, att denne eller dessa tillhöra någon viss förening eller arbeta i dess tjänst.

Å andra sidan få icke arbetarne lämna arbetet endast af det skäl, att arbetsgifvaren använder arbetare, som icke tillhöra viss förening.

Under utförande af åtaget ackordsarbete får arbetare ej afskedas från arbetet, utan i den händelse han öfverträdt här gifna, å honom tillämpliga föreskrifter eller åsidosätter hvad till god ordning hörer.

Vid antagandet och afskedande af arbetare skall hänsyn i främsta rummet tagas till i Malmö eller dess närmaste omnejd mantalsskrifna, nyktra och ordentliga arbetare, äfven tages hänsyn till den tid arbetarne varit anställda.

Vid ackordsarbete åligger det arbetsgifvaren eller hans ombud att tillse, att nödiga materialier i tillräcklig mängd tillhandahållas arbetarne. Nödgas arbetarne vänta på materialier och annat arbete ej lämnas dem, skall arbetsgifvaren, så vidt möjligt är, skaffa arbetarne annat arbete i stället. Kan sådant arbete ej anskaffas, skall arbetsgifvaren ersätta sålunda för arbetarne förlorad tid efter gällande timlön, såvida icke bristen på materialier bevisligen berott på omständigheter, dem arbetsgifvaren ej kunnat förekomma, i hvilket fall verkställdt ackordsarbete efter sex dagars förlopp skall, på begäran af någondera parten, uträknas och likvideras.

Cement-gjutare.

Förestående aftal gäller från och med den 1 maj 1907 och till den 1 april 1909 med 3 månaders ömsesidig uppsägning, sker ej uppsägning, anses aftalet förlängdt ytterligare ett år i sänder, till dess uppsägning sker.

Malmö den 29 maj 1907.

För *Aktiebolaget skånska cementgjuteriet, malmöafdelningen.*

För *Sv. grof- och fabriksarb.-förb. afdelning n:r 3 i Malmö.*

Gipsrörare.

Aftal mellan Stockholms byggmästareförening och Stockholms gipsrörareentreprenörförening å ena samt Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. n:r 34 å andra sidan.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Arbetstid. Aflöningsdag.

a) Arbetstiden utgör 10 timmar hvarje helgfri dag under den ljusare årstiden med undantag af lördagar, då arbetstiden utgör 7 timmar, samt under den mörkare årstiden så många timmar som dagsljuset det tillåter eller, där lyse får begagnas, 10 timmar. Arbetet börjas under tiden mars—september kl. 6.30 f. m. och slutar kl. 6 e. m. På lördagar upphör arbetet kl. 2 e. m., då ingen middagsrast förekommer. 1:sta maj samt jul- och midsommaraftnar äro fridagar.

b) Aflöning tillhandahålles arbetare hvarje helgfri lördag. För undvikande af tidsutdräkt skall hvarje arbetares aflöning på förhand vara uträknad samt tillhandahållas arbetare vid arbetstidens slut. Inträffar helgdag på lördag, aflönas näst föregående helgfria dag. Aflöningsdagens samt näst föregående dags arbetsförtjänst innestår till näst därpå följande aflöningsdag. Slutlikvid för under veckan fullgjordt ackordsarbete skall utbetalas å påföljande aflöningsdag senast inom 8 dagar. S. k. matpengar få ej förekomma.

§ 2.

Löneform.

Arbetslönen utgår antingen i form af ackordsaflöning enligt fastställd ackordsprislista eller efter timlön för s. k. efterlappsarbeten eller mindre rörningsarbeten, hvilka arbeten ej lämpligen kunna utföras på ackord, skolande den form för lönens utgående, som för hvarje särskildt arbete blifvit fastställd, ovägerligen fasthållas.

§ 3.

Ordningsregler.

a) Arbetare får ej frångå sig åtaget ackordsarbete, förrän detsamma till alla delar fullgjorts. Arbetsgifvaren äger i motsatt fall att af innestående ackordsaflöning afdraga för det eventuellt högre pris, fullgörandet af det resterande arbetet kan draga. För detta arbetes verkställande skola fullt dugliga arbetare användas, samt gällande timpenning betalas.

b) Arbetare skall vid förekommande mindre arbeten eller s. k. tillfällighetsarbeten med beredvillighet utföra desamma lika såväl som större ackordsarbeten. Vid dylika mindre arbeten på ackord skall timpenning betalas för färdtiden till och från arbetet, då materialtransport förekommer. Där för dylika arbeten timpenning skall utgå, skall sådan beräknas för färdtiden till och från arbetet, äfven om materialtransport ej förekommer.

§ 4.

Resekostnad tredje klass från och till arbetsplats utom Stockholm betalas af arbetsgifvaren.

§ 5.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvare olycksfallsförsäkrar sina arbetare i af myndigheterna godkänd försäkringsanstalt, enligt gällande lag om olycksfall i arbetet, med det tillägg, att försäkringen skall gälla för olycksfall från och med 4:de dagen efter första läkarebehandlingen att utgå med kr. 1:— för ogift samt kr. 1:50 för gift arbetare.

§ 6.

Ordningsregler.

Arbetet å arbetsplatserna skall börja och fortgå i enlighet med hvad i § 1 fast-

slagits samt icke utan särskildt medgifvande afslutas tidigare än stadgadt blifvit, och må ej arbetstiden olofligen inskränkas genom tidens användande till besök å näringsställen, sammanträden till förhandlingar o. d.

§ 7.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

a) Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet samt antager och afskedar arbetare utan fackföreningens ingripande. Arbetsgifvaren får likväl icke afskeda arbetare endast af det skäl, att denne tillhör någon viss förening. Å andra sidan får arbetare icke lämna arbetet endast af det skäl, att arbetsgifvare använder arbetare, som icke tillhör viss förening. Vid antagande af arbetare medgifver arbetsgifvare företräde åt sådana arbetare, hvilka uteslutande sysselsätta sig med gipsrörning.

b) Under utförande af åtaget ackordsarbete må arbetare ej skiljas från arbetet, i händelse han ej öfverskrider här gifna å honom tillämpliga föreskrifter eller åsidosätter hvad till god ordning hörer, ägande sådan arbetare att, därest han är missnöjd, genom sin organisation hänskjuta frågan till den i § 8 här nedan bestämda skiljenämndens afgörande. Befullmäktigade ombud från arbetarnes organisation äga rätt att besöka arbetsplatsen, dock med iakttagande af hvad som i § 6 är stadgadt.

§ 8.

Skiljedom.

För slitandet af samtliga de meningsskiljaktigheter, som kunna uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare under den tid detta aftal är gällande, skall efter aftalets undertecknande en skiljenämnd tillsättas, och äger såväl arbetsgifvarnes som arbetarnes organisationer att, med skriftligt tillkännagifvande af tvistens art, påkalla skiljenämndens afgörande i fråga om uppkommen tvist, varande det de tvistande parterna obetaget, att inför nämnden, som sammanträder senast inom 14 dagar efter anmälningen, sin talan föra och rätt bevaka. Skiljenämnden skall bestå af 5 ledamöter, af hvilka 2 utses af arbetsgifvarnes och 2 af arbetarnes organisationer, hvarefter de sålunda valde utse femte ledamoten, hvilken bör vara utomstående samt fungera som nämndens ordförande. Skulle ifråga om sistnämnda val enighet ej uppnås, äger öfverståthållareämbetet i Stockholm att på anmodan utse femte ledamoten. Kostnaderna för femte ledamoten betalas till lika belopp af de tvistande parterna.

§ 9. *Gipsrörare.*

Giltighetstid.

Detta aftal äger giltighet samt tillämpning från och med nedanskrifna dag samt gäller till den 1:sta april 1908. Skulle icke uppsägning å någondera sidan äga rum minst tre kalendermånader före aftalstidens utgång, anses aftalet i sin helhet vara förlängdt för en tid af ett år i sänder.

Skulle uppsägning af gällande aftal äga rum från arbetsgifvarnes eller arbetarnes organisationer inom ett eller flera af till byggnadsindustrien i Stockholm hörande fack nämligen: bergsprängare, bleck- och plåtslagare, byggnadssnickare, byggnadstimmermän, cementgjuteriarbetare, gipsarbetare, glasmästeriarbetare, grundläggare, kakelugnsmakare, murare, murarbetsmän, murbruksfabriksarbetare, målare, rörledningsarbetare, smeder, stenhuggare, tegelbärare, åkeriarbetare före den 1 januari 1907, eller till samma dato något följande år, äga såväl arbetarnes som arbetsgifvarnes organisationer rätt att under tiden till den 1 nästkommande februari uppsäga sina aftal att upphöra gälla den 1 nästföljande april månad.

Ackords- och lönereglemente.

§ 1.

Ackordspriser att tillämpas från och med den 1 dec. 1906—31 mars 1907.

Vid invändig gipsrörning:

Med reveteringsmattor, enkelrörning	10	ö. pr m.²
» lösa rör,	»	12	» »
» reveter.:smattor, dubbelrörning	18	» »
» lösa rör,	»	22	» »

Vid utvändig rörning:

Med reveteringsmattor, enkelrörning	12	» »
» lösa rör,	»	15	» »
» reveter.:smattor, dubbelrörning	22	» »
» lösa rör,	»	25	» »

Ackordspriser att tillämpas från och med den 1 april 1907.

Vid invändig rörning:

Med reveteringsmattor, enkelrörning	11	ö. pr m.²
» lösa rör,	»	13	» »
» reveter.:smattor, dubbelrörning	20	» »
» lösa rör,	»	25	» »

Vid utvändig rörning betalas desamma priser, som blifvit gällande fr. 1/12 1906.

Vid rörning af butiker, samlingssalar och därmed jämförliga lokaler, där våningshöjden öfverstiger 3,80 meter, till-

Gipsrörare. handahålles fri ställning eller utföres arbetet pr timma, enligt fastställd timaflöning.

Vid utvändig rörning lämnas fria ställningar med minst 3 plankor mellan hvarje spirpar på öfre bomlaget.

§ 2.

Timpenning.

Vid aflöning pr timma utgår timpenningen för i facket kunnig och ordentlig arbetare med 55 öre.

Stockholm den 10 november 1906.

För *Stockholms byggmästareförening.*

För *Stockholms gipsrörareentreprenörfören.*

För *Centrala arbetsgifvareförbundet.*

För *Sv. grof- o. fabriksarbetareförbundets afd. n:r 34.*

För *Sv. grof- o. fabriksarbetareförbundet.*

Stuckatörer.

Prislista för Sv. stuckatörförbundets göteborgsafdelning.

§ 1.

Uppsättning af gipsarbete.

Mom. 1. Lister till 21 cm. bredd betalas med 18 öre.

22	cm.	med	19 öre	37	cm.	med	42 öre
23	»	»	21 »	38	»	»	44 »
24	»	»	22 »	39	»	»	45 »
25	»	»	24 »	40	»	»	46 »
26	»	»	26 »	41	»	»	48 »
27	»	»	28 »	42	»	»	50 »
28	»	»	30 »	43	»	»	52 »
29	»	»	32 »	44	»	»	54 »
30	»	»	34 »	45	»	»	56 »
31	»	»	36 »	46	»	»	58 »
32	»	»	36 »	47	»	»	60 »
33	»	»	37 »	48	»	»	62 »
34	»	»	39 »	49	»	»	64 »
35	»	»	41 »	50	»	»	66 »
36	»	»	41 »				

Allt pr löpm.

Lister öfverstigande 50 cm. tillkommer 25 % förhöjning.

Mom. 2. Indelningslist betalas med 25 % förhöjning. Lister med språng på midten och hörn beräknas medelbredden.

Som indelningslist räknas, då midt eller lika hörn fordras.

Mom. 3. Lister i flera delar beräknas hvarje del efter ofvanstående tariff.

I rum, där fler än 6 hörn finnes, betalas med en ½ meter af listens pris för hvarje af de öfriga.

Listens bredd beräknas mellan formplattan på modellen.

Stafvar.

Mom. 4. Fritt löpande i tak eller å vägg till 12 cm. bredd och ej öfver 4 cm. djuplek, betalas med 18 öre pr löpm.

Indelningsstafvar betalas med 25 % förhöjning. Stafvar, där djupleken öfverstiger halfva bredden, hänvisas till bjälkar.

Bjälkar.

Mom. 5. Från 12 till 16 cm. betalas med 28 öre pr löpm.;

från 16 till 30 cm. betalas med 2 öres förhöjning pr cm.;

från 30 till 40 cm. betalas med 2½ öre pr cm.;

från 40 och högre betalas med 3 öres förhöjning pr cm.

Stafvar eller bjälkar, där det kan förekomma böjningar (cirklar eller slipser), eller sådan ornering, som kan hänföras till takindelning, må ackorderas särskildt.

Rosetter.

Mom. 6. Af 30 cm. diam. betalas med 50 öre. För hvarje öfverstigande 3 cm. tillkommer ytterligare 5 öres förhöjning. Är rosetten ej rund beräknas medeldiam. Vid uppsättning på rabits eller beton där det kan förekomma fastsättning med krokar eller proppning, må särskild öfverenskommelse göras.

Rosetter under 30 cm. efter öfverenskommelse.

Konsoller.

Mom. 7. Betalas efter vinkelmått så att där bredden ej öfverstiger 15 cm. 1 öre pr cm.,

till 20 cm. bredd med 1¼ öre
» 30 » » » 1½ »

Öfverstigande mått med 2 öre cm.

§ 2.

Gjutning.

Mom. 1. Då gjutning sker på ackord, betalas den med 40 % utan väf och 45 % med väf eller 9 à 10 öre pr st.

Rosetter betalas med 30 %.

Allt efter uppsättningspriset.

Då gjutning sker på bygget, beräknas efter uppsättningen.

Sker gjutning på verkstaden, beräknas vid utkörningen.

§ 3.

Upptryckningar.

Mom. 1. Rosetter och andra ornerade partier från minsta storlek till och med 20 cm. betalas med 1 öre pr cm. pr löpm.

Från	20	till	40	cm.	med	2	öre	pr cm. pr löpm.
»	40	»	50	»	»	2 1/4	»	»
»	50	»	60	»	»	2 1/2	»	»
»	60	»	70	»	»	2 3/4	»	»
»	70	»	80	»	»	3	»	»
»	80	»	90	»	»	3 1/4	»	»
»	90	»	100	»	»	3 1/2	»	»
»	100			»	»	3 3/4	»	»

Allt pr diameter.

§ 4.

Dragningsarbete.

Mom. 1. För dragning af hålkälslist betalas med 2 öre pr cm. uppveckladt mått, dock ingen list under 75 öre pr löpm.

För framåtspringande gesims betalas 2 1/2 öre pr cm. uppveckladt mått.

Mom. 2. Lister liggande fritt i tak betalas med 4 öre pr cm. uppveckladt mått, dock ingen list under 40 öre pr m.

Väggllister i våg löpande rundt rummet betalas med 3 öre pr cm. uppveckladt mått, dock ingen list under 40 öre pr m.

Rosetter betalas med 2 1/2 öre pr cm. af diam., dock ingen rosett under 1 kr. pr st.

Mom. 3. Rabitsputs betalas efter öfverenskommelse.

§ 5.

Daglönarbete.

Mom. 1. Minimilön under första året efter lärotidens slut utgår med 40 öre pr timma. Under 2:dra året med 45 öre pr timma.

Därefter utgår betalningen under år 1907 med 50 öre, då arbetet förrättas på verkstaden och 50 öre, då det sker utom verkstaden.

Under år 1908, 55 öre på verkstaden och 55 öre utom verkstaden.

Allt pr timma.

Mom. 2. Öfvertidsarbete räknas, då arbetstiden öfverstiger den ordinarie verkstadstiden, och betalas med 25 % förhöjning de 3 första timmarna och därefter 50 %.

Skulle helgdagsarbete förekomma, må särskild öfverenskommelse göras.

Mom. 3. Arbetsgifvaren betalar risken i händelse det väckes åtal för helgdagsarbete.

§ 6. *Stuckatörer.*

Arbete utom staden.

Mom. 1. För arbete utom staden förbehållas fria resor samt daglön för resdag.

Vid daglön utgår dagtraktamente med 1:50 om dagen och vid ackordsarbete 25 %.

Mom. 2. Packning samt ombestyrning af transport och väntetid betalas efter timpenning.

§ 7.

Allmänna bestämmelser.

Mom 1. Arbetstiden bestämmes till 56,5 tim. pr vecka, dock så att under vintermånaderna arbetet regleras på såväl byggen som verkstäder i tillgång därpå. Lördag afslutas arbetet kl. 2 midd.

Mom. 2. Aflöning utbetalas hvarje fredag.

Vid ackordsarbete utbetalas möjligen varande öfverskott senast en vecka efter arbetets fullbordan.

Mom. 3. Då gjutare iordningställer verkstadslokal, betalas detta efter gällande timlön.

Arbetsgifvaren ombesörjer vattenbärningen eller betalar gjutaren härför efter åtgången tid, om vattnet ej finnes på arbetsplatsen.

Mom. 4. Premier för olycksfallsförsäkring erläggas af arbetsgifvaren uti allmän af staten erkänd försäkringsanstalt, som utbetalar försäkring från fjärde dagen efter olycksfalls anmälande.

Mom. 5. Arbetsgifvaren förbinder sig att vid arbetssökande lämna företräde åt föreningsmedlemmar.

Mom. 6. Första maj och midsommarafton afslutas arbetet kl. 12 midd.

Mom. 7. Mästare äger rätt antaga en lärling för hvarje påbörjadt fyratal gesäller efter medelantalet under året arbetande.

Mom 8. Fria ställningar på arbetsplatserna ombesörjes af arbetsgifvaren.

Mom. 9. Denna prislista är gällande i 2 år med 3 månaders ömsesidig uppsägning. Sker ingen uppsägning, gäller den ytterligare i 1 år.

§ 8.

Lärlingsaftal.

Mom 1. Till lärling i stuckatörfacket kan antagas gosse eller yngling från och med i lag stadgad minimiålder till och med 20 års ålder.

Mom 2. Lärotiden skall vara minst fyra år. Dock får lärling ej mer än högst första halfåret användas uteslutande till drängsysslor.

Mom. 3. Lärling får icke under den öfverenskomna lärotiden arbeta på styck.

Stuckatörer.

Mom. 4. Lärling får ej under loppet af de 2 första läroåren användas till uppsättning af gipsornering på ensam hand utan minst 3 månaders undervisning af kompetent uppsättare, under hvilken tid han ersättes af uppsättaren med samma lön, som lärlingar betalas af arbetsgifvaren, och bör arbetsgifvaren i största möjliga mån bereda honom tillfälle att lära allt hvad till facket hörer.

Mom. 5. Skulle, under lärotiden, lärling visa dåliga tekniska eller moraliska anlag, må han på endera mästarens eller fackföreningens begäran afskedas, och får han ej af annan mästare eller bolag i facket antagas.

Mom. 6. Lärling må ej kontraktbindas, ej heller må lärling göra ombyte af läromästare under lärotiden, såvida icke laga skäl finnes för ombyte.

Mom. 7. Till lärling, som af mästare är antagen men i brist på arbete måste afskedas, är mästaren skyldig gifva betyg, däri lärotiden är uppgifven, och må den tillgodoräknas honom hos hans nye mästare.

Mom. 8. Mästare må ej lägga hinder i vägen för lärling, om han önskar åtnjuta undervisning i teknisk skola de tider på året den är tillgänglig för att taga del i de läroämnen som till yrket höra.

Mom. 9. Fackföreningen bestämmer ej lön för lärling, så länge ej mästaren gör missbruk af hans arbetskraft. Där sådant skulle komma att ske, må fackföreningen däri söka rättelse.

Mom. 10. Då lärling är på landsortsarbete, betalas honom kr. 1:50 i dagtraktamente, söndagar inberäknade.

Mom. 11. Då lärling är utlärd, skall han göra ett gesällprof, som godkännes af en kommitté, bestående af 5 personer, 3 från mästarnes sida och 2 från arbetarnes.

§ 9.

Slutliga bestämmelser.

Mom. 1. Denna prislista gäller till d. 1 april 1909.

Mom. 2. Arbetarne förbinda sig att uppföra sig nyktert och ordentligt samt infinna sig punktligt på arbetsplatsen.

Mom. 3. Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga och afskeda arbetare samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Mom. 4. Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas oförkränkt. Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de rätt, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Antaget på mötet torsdagen den 18/4 1907.

För *Bildhuggare- och stuckatörmästarnes förening.*

För *Svenska stuckatörförbundets göteborgsafdelning.*

Byggnadsträarbetare.

Aftal mellan Ystads byggmästareförening å ena sidan samt Svenska träarbetareförbundets afd. n:r 21 i Ystad å andra sidan.

Allmänna bestämmelser:

§ 1.

Arbetstid.

Mom. 1. Arbetstiden bestämmes till 10 timmar hvarje helgfri dag under sommarmånaderna, men under vintermånaderna mars 9 ½ tim., okt. 9 tim., februari och november 1—15 8 tim. samt januari, december och november 16—30 7 tim.

Vid normal arbetstid börjar arbetet kl. 6,30 f. m. samt upphör kl. 6 e. m., med ½ tim. för frukost- och 1 tim. för middagsrast.

Lördagar upphör arbetet kl. 5 e. m.

Den 1 maj skall minst eftermiddagen vara fri; arbetare, som önska ledighet hela 1 maj, tillsäger därom arbetsgifvaren eller hans ombud dagen förut.

Valdagar, såväl kommunala som politiska, betraktas som fridagar.

Vid för arbete otjänlig väderlek äger arbetsgifvaren såväl som arbetarne rätt att afstanna arbetet, dock får sålunda förlorad tid icke återtagas genom arbete å öfvertid.

§ 2.

Timpenning.

Timlönen utgår till fullgod och flitig träarbetare, som arbetat i yrket minst 4 år:

från och med den 1 maj 1907 till den 1 maj 1908 högsta 48 öre samt det lägsta, som får betalas, 45 öre;

från och med den 1 maj 1908 till den

1 maj 1909 högsta 50 öre samt det lägsta, som får betalas, 47 öre.

I de fall arbetare på grund af ålder eller sjukdom icke motsvarar ofvan angifna fordringar, kan aflöningen nedsättas under gällande timlön, dock med högst 20 %.

§ 3.

Öfvertidsarbete.

Mom. 1. För öfvertidsarbete, d. v. s. arbete efter den i § 1 fastställda ordinarie arbetstidens slut, betalas, med frånräknande af den tid, som åtgår till raster, under de 2 första timmarna 25 %, därefter till kl. 10 e. m. 50 %; för sön- och helgdagsarbete samt nattarbete 100 % förhöjning å timlönen. Nattarbete räknas från kl. 10 e. m.

Mom. 2. När arbetsgifvaren fordrar, att ackordsarbete skall utföras på öfvertid, erhåller arbetaren det fastställda öfvertidstillägget på timlönen utöfver ackordspriset.

§ 4.

Arbete utom staden.

Mom. 1. För arbete, som utföres på platser, belägna mera än 2 kilometer från staden Ystads centrum (som stadens centrum räknas Stortorget), betalas en förhöjning utöfver gällande timlön med 15 %. Resan för arbetaren jämte omkostnader för transport af nödigt verktyg, såväl till som från arbetsplatsen, betalas af arbetsgifvaren.

Mom. 2. Då arbete skall utföras å plats, belägen mera än 8 kilometer från staden Ystads centrum, betalas åt hvarje arbetare utöfver gällande timlön ett tillägg af kr. 1: 50 pr dag, eller fri kost och logi jämte fri resa fram och åter en gång i veckan. Är arbetsplatsen så långt aflägsen, att arbetaren icke lämpligen kan hemresa öfver söndagen, betalas dylikt traktamente äfven för sagda dag.

Ackordsarbete.

§ 5.

Allt arbete skall, då det är i ackordsprislistan upptaget, utföras på ackord, där ej särskilda omständigheter omöjliggöra ackordssystemets tillämpning.

Vid ackordsarbete skall den fastställda ackordsprislistan vara gällande.

Arbeten, som ej finnas upptagna i prislistan, eller som, till följd af särskilda omständigheter, ej kunna beräknas efter däri angifna pris, betalas efter särskild, skriftlig öfverenskommelse samt böra utföras på ackord i så stor omfattning som möjligt. Vid reparationer af gamla klosetter, bjälklag, trossbottnar, underskalningar, cloisonväggar, stallar samt allt arbete vid badhus och i byggnadsgrundar, där vadning i vatten förekommer, betalas 10 % förhöjning å gällande timlön. Samma förhöjning gäller vid lifsfarliga arbeten; härtill hänföres ställningsbyggnad vid gamla kyrktorn, vid gamla skorstenar å tak, ställningars fastgörande under stark storm, äfvensom rifningsarbete å takstolar och korsvirkesbyggnader af mera än 1 vånings höjd. *Byggnadsträarbetare.*

I största möjliga utsträckning böra alla fullt yrkesskickliga arbetare i lika mån erhålla arbete på ackord.

Vid ackordsarbete åligger det arbetsgifvaren eller hans ombud att tillse, det nödiga materialier i tillräcklig mängd tillhandahållas träarbetarne. Nödgas träarbetare vänta på materialier och annat arbete ej lämnas honom, ersättes sålunda förlorad tid med gällande timlön, såvida icke bristen på materialier berott på omständigheter, dem arbetsgifvaren ej kunnat förekomma, i hvilket fall efter sex dagars förlopp verkställdt ackordsarbete skall, på begäran af någondera parten, uträknas och likvideras.

Skulle tvist uppstå vid ackordsuppgörelsen, utbetalas dock den summa, hvarom tvist icke förefinnes. Gäller tvisten uppmätning, utse arbetsgifvaren och arbetarne var för sig en kompetent person, hvarefter dessa båda omedelbart verkställa uppmätning.

Vid arbetets utförande på ackord utrymmas lokalerna, där arbetet skall utföras, så att inga hinder förefinnas, som verka försenande på arbetets utförande.

§ 6.

Arbetare inom en arbetsplats, hvilken bevisligen brister i yrkesskicklighet, kan af arbetsgifvaren skiljas från det ifrågavarande ackordsarbetet. Härmed är dock icke uteslutet, att lärlingar och äldre arbetare kunna tillhöra ackordslag. Eljest får arbetare endast för den händelse han åsidosätter hvad till god ordning hörer afskedas under utförande af åtaget ackordsarbete.

§ 7.

Öfverskott å ackordsarbete utbetalas till den person, som af arbetarne utsetts att

Byggnads-träarbetare.

mottaga detsamma, så snart ske kan, och *senast* 14 dagar efter det arbetet är färdigt, under hvilken tid uppmätningen skall vara verkställd och likviden uträknad. Arbetsgifvaren vare dock icke skyldig utlämna likviden, förrän tre dagar förflutit, efter det arbetarne ingifvit räkning.

Arbetare, som af egen fri vilja utan tvingande omständigheter slutar påbörjadt ackordsarbete, innan det är färdigt, är ej berättigad till öfverskott, utan delas detta på dem, som fullfölja detsamma efter det antal timmar, hvar och en i arbetet deltagit.

Berättigad till öfverskott är däremot den, som i följd af sjukdom eller andra tvingande omständigheter måst lämna arbetet, innan detsamma är färdigt, och bör i sådant fall intjänt öfverskott snarast möjligt utbetalas.

§ 8.

Arbetet uppdelas så att

1. allt bjälklags- och takstolsarbete tillhör 1:a gruppen;
2. takbrädning, läktning och taktäckning 2:a gruppen;
3. trossbottnar, förskalning, krysskolfning och cloisonväggar 3:e gruppen;
4. till 4:e gruppen räknas all golfläggning, fönster- och dörrbeslagning samt foder och fotlister.
5. Allt öfrigt vid ett nybygge förekommande arbete räknas till femte gruppen.

Så snart en grupp arbete blifvit färdig, uppmätes det, och eventuellt öfverskott delas efter timantalet bland alla de arbetare, hvilka deltagit i den grupp af arbete, som uppgörelsen gäller.

§ 9.

Vid mottagande från vagn och upplangning af materialier för omedelbar användning skola arbetarne sinsemellan fördela mottagandet, resp. langning.

§ 10.

Aflöningsdag.

Aflöningen till träarbetare, på förhand uträknad och inlagd i slutna kuvert, utbetalas en gång i veckan omedelbart efter den ordinarie arbetstidens slut till och med föregående dag.

Å nybyggnader och större reparationsarbeten utbetalas alltid aflöningen på arbetsplatsen.

Som aflöningsdag bestämmes fredagen eller, i fall helgdag då infaller, dagen förut.

Afskedad arbetare erhåller sin aflöning omedelbart.

Vid arbete på ackord utbetalas på aflöningsdagen förskott till arbetaren i enlighet med gällande timlön.

Arbetsgifvaren skall andra arbetsdagen i veckan lämna en afskrift af föregående veckas arbetstids- och aflöningslista till en af arbetarne utsedd person, hvilken skall för arbetarne omedelbart kontrollera samt förvara listorna, till dess arbetet är färdigt och slutlikviden utbetald.

§ 11.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvare olycksfallsförsäkrar alla hos honom anställda arbetare enligt lagen om olycksfall i arbete. Ersättning utbetalas af arbetsgifvare jämväl för den i lagen bestämda karenstiden med 1 kr. pr dag, hvilken ersättning vid anfordran betalas veckovis, dock att arbetare, om så påfordras, är skyldig förete läkareintyg.

Å hvarje nybyggnad och större reparationer tillhandahåller arbetsgifvare en samaritlåda med tillbehör.

Anordningar på arbetsplatsen.

§ 12.

Å hvarje nybyggnad upplåter arbetsgifvaren en tät med fönster försedd, för arbetarne uteslutande afsedd lokal för vistelse under ogynnsamt väder och under måltidsrasterna samt förvaring af mat, kläder och verktyg. Denna lokal uppvärmes under vintern, i den mån ske kan. Lokalens golfyta skall ligga cirka 100 mm. öfver marken, så att vatten och fuktighet undvikes.

Dylik lokal skall finnas anordnad äfven vid anlaga på mer än 200 meter från bygget.

§ 13.

Inom arbetsplatsen skall finnas urinkur samt nödigt antal snygga klosetter; och må orenande icke annorstädes inom området äga rum.

Ordningsregler.

§ 14.

Arbetare skall under arbetstiden vara nykter och uppföra sig ordentligt på arbetsplatsen samt bör med flit, omsorg och noggrannhet utföra sitt arbete.

Födo- eller dricksvaror få ej utan i undantagsfall införas på arbetsplatsen å andra tider än under frukost- och middagsraster.

Tobaksrökning under arbetstiden är icke tillåten.

§ 15.

Arbetare är skyldig att vid anfordran förete betyg eller uppgifva föregående arbetsgifvare.

§ 16.

Den öfverenskomna arbetstiden får icke olofligen användas till annat än utförande af åtaget arbete, ej heller får arbetet påbörjas senare eller slutas tidigare än den bestämda tiden utan särskildt medgifvande.

Uteblifvande från arbetet, hvarom arbetsgifvaren eller hans ombud alltid skall, så vidt möjligt, på förhand underrättas, får icke utan giltigt skäl äga rum.

§ 17.

Företräde till arbete.

Landtbor erhålla ej arbete, förrän alla de i samhället minst ett år mantalsskrifne arbetarne äro i arbete, och skall, då arbetsbrist inträder, landtbo först afskedas. Undantag göres härutinnan för gift arbetare, som med familj bosatt sig i staden.

§ 18.

Arbetsledning.

Med iakttagande af alla i aftalet intagna bestämmelser leder och fördelar arbetsgifvaren arbetet.

§ 19. *Byggnads-träarbetare.*

Förlikning.

Under den tid, detta aftal gäller, får icke vare sig strejk, lockout eller annan arbetsafstängning af någondera parten företagas.

För slitande af de meningsskiljaktigheter beträffande tolkningen af detta aftal eller arbetsförhållandet i öfrigt, som kunna uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare under den tid, detta aftal är gällande, skall senast 14 dagar efter aftalets undertecknande en *förlikningsnämnd* tillsättas; och äga såväl byggmästareföreningen som Svenska Träarbetareförbundets afdelning n:r 21 i Ystad att påkalla nämndens åtgärd i fråga om uppkommen tvist; varande det de tvistande parterna obetaget att inför nämnden sin talan utföra och bevaka.

Nämnden skall bestå af fyra ledamöter från hvardera byggmästareföreningen och afdelningen n:r 21 i Ystad.

§ 20.

Giltighetstid.

Detta aftal äger giltighet och tillämpning från denna dag till den 1 maj 1909.

Skulle icke skriftlig uppsägning å någondera sidan äga rum minst 4 månader före aftalstidens utgång, anses aftalet i sin helhet vara förlängdt för en tid af ett år i sänder.

Ystad den 1 maj 1907.

För *Byggmästareföreningen i Ystad.*

För *Svenska träarbetareförbundets afd. n:r 21 i Ystad.*

Ackordsprislista för timmer- och snickeriarbeten.

Tab. I. Upparbetning af timmer.

	öre.
Behuggning af timmer betalas för 100 mm. sida och löpande meter	4
För hvarje påbörjad cm., hvarmed sidan blir större, tillägges pr meter	1/4
Härmed menas timrets mått *efter* behuggningen.	
För detta pris borthugges intill 15 mm. på hvarje sida.	
Kommer mera än 15 mm. att borthuggas, tillägges,	
då intill 25 mm. borthugges	20 %
» öfver 25 » »	35 »
Hyfling af sågadt timmer betalas för 100 mm. sida och meter	2
Hyfling af hugget timmer betalas för 100 mm. sida och meter	3 1/2
Detta gäller för oxhyfling.	
Då timret riktas med robank och finhyflas d:o, d:o	5
För hyfling af större sidor än 100 mm. tillägges för hvarje påbörjad cm., hvarmed sidan blir större, 10 %.	
Om af sågadt eller rått trä skulle komma att borthyflas mera än 5 mm. af hvarje sida, ökas priset med huggningspriset.	
För fasning af timmer betalas pr löpande m., då fasens bredd är intill 25 mm.	3
» » » » » 37 »	4 1/2
» » » » » 50 »	6

Hvarje fasända att tillsticka räknas som en meter fas. Fasonfasning betalas efter öfverenskommelse eller timlön.

Byggnads-träarbetare.

Tab. II. Skarfning af timmer.

Timrets dimension i mm. intill	Slät skarf utan kil. Pris pr st.		Skråskarf utan kil. Pris pr st.		Rak eller skråskarf med kil. Pris pr st.		Halffransk skarf. Pris pr st.		Helfransk skarf. Pris pr st.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
150 × 300	—	48	—	70	1	32	1	55	1	88
150 × 275	—	45	—	65½	1	26	1	47½	1	79
150 × 250	—	42	—	61	1	20	1	40	1	70
125 × 275	—	39½	—	57	1	15	1	34	1	62½
125 × 250	—	37	—	53½	1	10	1	27½	1	55
125 × 225	—	34½	—	50	1	5	1	21	1	47½
100 × 225	—	30	—	43	—	96	1	10	1	34
100 × 200	—	28	—	40	—	92	1	5	1	28
250 × 250	—	62	—	91	1	60	1	90	2	30
225 × 250	—	57	—	83½	1	50	1	77½	2	15
225 × 225	—	52½	—	77	1	41	1	66	2	1
200 × 225	—	48	—	70	1	32	1	55	1	88
200 × 200	—	44	—	64	1	24	1	45	1	76
175 × 200	—	40	—	58	1	16	1	35	1	64
175 × 175	—	36½	—	53	1	9	1	26	1	53½
150 × 175	—	33	—	47½	1	2	1	17½	1	43
150 × 150	—	30	—	43	—	96	1	10	1	34
125 × 150	—	27	—	38½	—	90	1	2½	1	25
125 × 125	—	24½	—	35	—	85	—	96	1	17½
100 × 125	—	22	—	31	—	80	—	90	1	10
100 × 100	—	20	—	28	—	76	—	85	1	4

Särskilda bestämmelser.

För skarfning af hyfladt trä tillägges 15 %.

Sammanskarfvadt trä mätes *efter* skarfningen.

Skarfvarnes längd räknas intill timrets dubbla höjd. Längre skarfvar betalas efter öfverenskommelse. Ingen skarf räknas mindre än 300 mm.

Förekommer tappning med förstärkning, betalas efter särskild öfverenskommelse.

Tab. III. Afbindning, uppläggning och afvägning af bjälklag.

Bjälkarnes dimensioner i mm. intill	Pris för löpande meter.		Pris pr st. afväxling med hängbygel o. spetsklammer.		Pris pr st. tappning.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
100 × 200	—	21	—	12	—	15
100 × 225	—	22	—	12	—	15
112 × 225	—	24	—	14	—	16
125 × 250	—	27	—	15	—	20
125 × 275	—	28	—	15	—	22
150 × 250	—	29	—	18	—	23
150 × 275	—	30	—	18	—	26
150 × 300	—	31	—	20	—	30
125 × 150	—	20	—	16	—	20
150 × 150	—	21	—	18	—	21
125 × 175	—	21	—	14	—	20
150 × 175	—	23	—	17	—	21
150 × 200	—	24	—	18	—	22
150 × 225	—	27	—	18	—	23
175 × 175	—	24	—	19	—	25
175 × 200	—	27	—	20	—	27
200 × 200	—	28	—	21	—	28
200 × 225	—	28	—	23	—	29
225 × 225	—	30	—	24	—	30
225 × 250	—	34	—	26	—	32
250 × 250	—	39	—	28	—	34

Byggnads-träarbetare.

Särskilda bestämmelser.

	Öre.
Afväxling medelst blad eller bjälkändas profilering till järnbjälke (med klammer) betalas som för tappning;	
för sned afväxling tillägges 50 %, då vinkeln är mindre än 75°;	
när både profilering och hängbygel förekomma vid samma afväxling, betalas båda priserna;	
då bjälke lägges på fläns utan profilering, betalas intet särskildt tillägg;	
för smörjning af bjälkända betalas pr st. bjälkända	3
där bjälke går hel genom mur, betalas som för *en* ända;	
pappning af bjälkända pr st.	5
smörjning af bjälkar pr löp-m. sida . . .	2

Förankring.

	Öre.
För påsättning af vanl. murank. bet. pr st.	8
för påsättning af gafvelank. betalas pr st.	12
för påsättning af större spetsklammer och skarfjärn med behöflig infällning pr st.	12
påsättning af mindre spetsklammer utan infällning ingår i förenämnda bjälklagspriser.	

Murlejd.

För skarfning och uppläggning af 100/100 mm. lejd pr meter	10
för skarfning och uppläggning af 125/125 mm. lejd pr meter	12
för smörjning af lejder betalas pr m. lejd	3
för pappning af lejder betalas pr m. lejd	5
om i byggnaden ej förekommer lejd, afdr. pr löp. m. bjälklagsbärande yttermur .	3

Underlägg tillhandahållas i passande tjocklekar.

Tab. IV. Korsvirkesarbeten.

	Timrets dimensioner i mm. intill												
	75/150	75/175	100/175	100/200	100/125	125/125	125/150	150/150	150/175	175/175	175/200	200/200	200/225
	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.
Afbindning och resning af korsvirke samt baktimmer, underslag, lejder och stolpar till taklag pr löpande meter	15	17	20	22	17	19	21	24	27	31	35	40	45
För hvarje intappning betalas pr styck	21	23	25	28	20	23	25	28	32	36	40	46	50
För sned intappning tillägges för hvarje påbörjad cm., bröstn. blir större än timrets vinkelmått	3/4	3/4	1	1	1	1	1	1 1/2	1 1/2	2	2	2 1/2	2 1/2
Vid intappning med förstöt tillägges pr st.	8	8	10	13	8	10	10	13	13	16	16	20	20
Enkel förstöt betalas för cm. bröstning	3/4	3/3	1	1	1	1,3	1,3	1,6	1,6	2	2	2 1/2	2 1/2
Sammansättning af timmer med lax eller halft i halft betalas pr samling. . . .	14	14	16	16	16	18	18	20	20	24	28	32	36

Särskilda bestämmelser.

Vid samling med lax eller halft i halft under eller öfver 90° vinkel tillkommer samma tillägg som vid sned intappning.

För hyfladt timmer tillägges för hvarje samling 50 % utom för hörnsamling i gering och förtäckt, då 150 % tillägges.

Byggnads-träarbetare.

Tab. V. Takstolsarbeten.

	Timrets dimensioner i mm. intill												
	75/150	75/175	100/175	100/200	100/225	125/125	125/150	150/150	150/175	175/175	175/200	200/200	200/225
	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.
Grad- och kälsparr med tillhörande styfva bockhufvud och hanbjälke betalas pr löpande meter	90	98	115	125	95	107	120	135	150	168	185	205	225
Vanliga sparr med hanbjälkar och med eller utan styfva o. bockhufvud, pr löpande m.	15	17	20	22	17	19	21	24	27	31	35	40	45
För hvarje styfva (inberäknadt bockhufvud) samlad till sparr med enkel förstöt, bockhufvudet inlagdt med lax eller halft i halft, tillägges	75	80	85	100	70	75	85	100	110	125	140	155	170
För enkel utskärning af sparrända intill 0,6 m. längd pr st.	52	52	60	60	60	67	67	75	75	90	90		

Särskilda bestämmelser

Öre.

Fordras tappning i styfva eller bockhufvud, tillägges härför enl. priserna för tappning i tabellen för korsvirke.

För sparr med hufvud i nedre delen af mansardtakstol betalas samma tillägg som för bockstyfva i vanlig takstol.

För samma sparr utan hufvud betalas hälften af nämnda tillägg.

Stolpar och lejder i mansardtakstol betalas efter tabellen för korsvirke.

Då under grad eller käl förekommer stolpar, betalas dessa som för korsvirke.

Är takyta skef, tillägges för hvarje sparr 50

Om sparrar komma att smitas till gafvelsparr, betraktas denna som grad.

I de i tabellen omförmälda priser ingår all takstolssamling utom skorstens- eller andra växlingar, som betalas efter tabellen för korsvirke.

Öre.

Afgradning af sparr betalas pr meter sida 5

Om till samma sparr blir två hanbjälkar i olika höjd betalas den ene efter tabellen för korsvirke.

Samma är förhållandet med allt till en sparrkonstruktion hörande timmer, utöfver hvad som förekommer i en vanlig sparr med bockhufvud och styfva.

För inborrning och fastgöring af bultar och franska skrufvar betalas för hvarje 25 mm. djup af borrhål 2

För borrning och tillpassning till järnstag pr 25 mm. djup af borrhål . . . 4

För infällning och fastgöring af järn i timmer betalas för intill 40 mm. bredt järn för hvarje 25 mm. längd 1

Intill 50 mm. bredt järn för hvarje 25 mm. längd . . . . . $1^1/_4$

Öfver 50 mm. bredt järn för hvarje 25 mm. längd . . . . . $1^1/_2$

Tab. VI. Takbeklädnad.

Öre.

Takbrädning af 25 mm. hyflade och spåntade bräder pr kvm. 20

Takbrädning af 31 mm. hyflade och spåntade bräder pr kvm. 22

För sammanskärning å grad eller käl betalas pr meter sparr 25

Då takyta, som begränsas af käl eller grad samt brandmur, gesims eller taknock, ej innehåller 12 kvm., tillägges pr kvm. 8

Priserna gälla för brädning, då resningen är öfver 60°. Då resningen är under 60°, tillägges pr kvm. 2

Öre.

För brädning på brantare ytor än med 45° stigning tillägges pr kvm. 4

Utföres brädningen på horisontelt liggande åsar, tillägges, då stigningen är 5 på 12 eller däröfver, pr kvm. . . . 5

För brädning af runda ytor och torn träffas särskild öfverenskommelse eller utföres för timlön.

Öfversta ytterställningen skall blifva liggande, till brädningen är gjord.

Takläktning till skiffer eller cementplattor pr löpande meter läkt. 6

	Öre.
Takläktning till falstegel pr löpande m. läkt	6
Takläktning till vanlig taktegel eller på underliggande brädtak pr löpande m. läkt eller ribb	3
För läktning på mindre ytor än 12 kvm. tillägges pr meter läkt	1,5
För läktning på brantare ytor än med 45° stigning tillägges pr meter läkt	0.5
Fasthaftning af papp på brädtak mellan bräder och läkt eller takmaterial pr kvm	6
Inskärning af vanligt intill 6-rutigt takfönster i brädtak pr st	42
Inskärning af vanligt 9-rutigt takfönster i brädtak pr st	50
Inskärning af vanligt intill 6-rutigt takfönster i läkttak pr st	35
Inskärning af vanligt 9-rutigt takfönster i läkttak pr st	42
Då fönster inskäres i tak, som är både brädadt och läktadt, betalas för intill 6-rutigt fönster pr st	52
Dito för intill 9-rutigt fönster pr st	60

Papptäckning.

Slättäckning med 600 mm. bred papp pr kvm	20
Slättäckning med 745 mm. bred papp pr kvm	18
Slättäckning med 890 mm. bred papp pr kvm	16
Täckning på ribb pr kvm	30
Häri ingår påspikning af ribb.	
Priserna gälla, då resningen är öfver 60°. Då resningen är under 60°, betalas:	
Vid täckning med 600 mm. bred papp pr kvm	15
Vid täckning med 745 mm. bred papp pr kvm	12
Vid täckning med 890 mm. bred papp pr kvm	10
Vid täckning på ribb pr kvm	20

Tab VII. Staket och plank.

	Öre.
Stolpar till staket och plank betalas efter tabellen för korsvirke.	
Smörjning af stolpar under jordytan och stolparnes inriktning betalas för stolpe, som ofvan jorden mäter intill $1^1/_2$ meter, pr st	50
Dito för stolpe som ofvan jord mäter intill $2^1/_2$ meter	80
Dito för stolpar, som mäta mera än $2^1/_2$ m. ofvan jord, och grofre timmer än 150 × 150 mm. betalas efter särskild öfverenskommelse.	
Påspikning af sträfvor och bottenträ af bräder, pr stolpe	25
När till sträfvor och bottenträ användes timmer, betalas efter priserna för korsvirke.	

	Öre.
För inskärning och fastgöring af slangor betalas pr löpmeter slanga:	
af intill $^{50}/_{100}$ mm. och $1^1/_2$ m. eller högre från marken till midten af slangan	18
af intill $^{50}/_{100}$ mm och lägre än $1^1/_2$ m. från marken till midten af slangan	12
af intill $^{75}/_{125}$ mm. och $1^1/_2$ m. eller högre från marken till slangans midt	24
af intill $^{75}/_{125}$ mm. och lägre än $1^1/_2$ m. från marken till slangans midt	18
af intill $^{125}/_{125}$ mm. och $1^1/_2$ m. eller högre från marken till slangans midt	33
af intill $^{125}/_{125}$ mm, och lägre än $1^1/_2$ m. från marken till slangans midt	27
af trekantsribb och $1^1/_2$ m. eller högre från marken till slangans midt	28
af trekantsribb och lägre än $1^1/_2$ m. från marken till slangans midt	22
Släthyfling af $^{25}/_{50}$ mm. läkt till staket mm. pr m. läkt	5
Släthyfling af $^{37}/_{62}$ mm. läkt till staket m. m. pr m. läkt	7
Afrundning af spjälända eller tillspetsning, rak eller enkel korniss, betalas pr st	5
Påspikning af spjälor i vanligt staket betalas pr kvm	35
Vanliga släta däcksplattor betalas pr st.:	
plattor af rått trä att afskära och påsätta	5
plattor att hyfla och påsätta	10
» i kvader och med list under att påsätta	30

Tab. VIII. Brädbeklädnad å korsvirke och plank.

	öre.
Beklädnad af hyflade och spåntade bräder af 150 mm. bredd pr kvm	35
För hvarje 13 mm. bräderna blifva bredare afdrages	3
För hvarje 13 mm. bräderna blifva smalare tillägges	3
allt pr kvm.	
Beklädnad med råa bräder med ribb af minst 150 mm. breda bräder pr kvm.	35
Beklädnad på klink med stum skarfning af minst 150 mm. breda bräder, pr kvm.	30
Släta foder eller hörnbräder, såväl hyfladt som rått, pr löpmeter	10
Skall foder eller hörnbräder tillskäras efter klinkbräder, betalas pr st. utskärning	6
När sådan göres vid fönster och dörrhål med förstöt, betalas för hvarje sådan skärning	10
För hvarje gering på klinkbräda pr st.	4
Kälta foder betalas efter tab. för foder.	
Lister betalas för löpande meter list	5
För gering på list betalas pr styck	4
Profilering betalas som för gering.	

Då öppningarne för dörrar och fönster sammanlagdt ej utgöra 25 % af hela väggytan, göres ej afdrag vid uppmätningen, men då 25 %

Byggnads-träarbetare

öfverstiges, afdrages 75 % af dessa öppningar, öfriga 25 % betalas som för väggar.

Tab. IX. Skålning till cementgjutning.

	Kr.
1. Hängning af hvalfbågar och skålning till cementhvalf betalas pr kvm	—: 33
2. Dito då ytan understiger 6 kvm betalas pr kvm	—: 50
3. Intet rum eller plan betalas mindre än pr st.	1: 50
4. Färdiga bågar och järn tillhandahållas.	
5. Skulle stämpning under skålningen ifrågakomma, tillägges härför pr kvm	—: 25
6. Upparbetning af bågar till betongjutning intill 1 m. längd af nytt trä pr st.	—: 15
D:o af brukadt trä	—: 20

Tab. X. Krysskolfning.

	Öre.
1. Krysskolfning med förstöt i ena kanten af bjälken pr kryss	20
2. Krysskolfning med förstöt i båda kanterna af bjälken pr kryss	25
3. Storleken beräknas intill 50—75 mm. trä. Krysskolfning utan förstöt pr kryss	16

Tab. XI. Trossbotten.

Läkten att påspika på anlagan pr löpande m. läkt	1½
Dito sedan bjälkarne äro inlagda pr m. läkt	3
Inskärning af trossbotten af kantsågade bräder pr kvm.	14
Inskärning af trossbotten af icke kantsågade s. k. kalmarbräder, pr kvm.	18
Dito af kalmarbräder, då bräderna i genomsnitt understiga 125 mm. pr kvm.	20
När bjälkarne i ett rum i genomsnitt ligga närmare hvarandra än 650 mm. från midt till midt, tillägges pr kvm.	2
Trossbotten lagd i sneda rum, där facken mellan bjälkarne spetsa mera än 75 mm., tillägges för de sneda facken pr kvm.	2
Bjälkarne fråndragas icke vid mätningen.	

Tab. XII. Underskalning.

Underskalning af 25 mm. kantsågade bräder, fastgjorda med 75 mm. spik, pr kvm.	28
Dito af 31 mm. bräder, fastgjorda med 100 mm. spik, pr kvm.	35
Dito af okantade bräder pr kvm. ett tillägg af	5

	Öre.
Inläggning af trimpel för lampkrok pr st.	50
Underskalning, som skall afvägas och hvarje bräda läggas efter stock, tillägges 50 %.	

Tab. XIII. Kloisonväggar.

Väggar af råa, kantsågade bräder betalas:	
För hvarje yttre lag upprättstående 25 mm. bräder pr kvm.	20
För hvarje yttre lag upprättstående 31 mm. bräder pr kvm.	23
För hvarje inre lag upprättstående intill 31 mm. bräder pr kvm.	17
För hvarje inre lag upprättstående 50 mm. plank med minst 100 mm. mellanrum pr kvm.	20
För hvarje inre lag upprättstående 50 mm. plank utan mellanrum	22
För hvarje skrått liggande lag 25 mm. bräder pr kvm.	25
För hvarje skrått liggande lag 31 mm. bräder pr kvm.	28
För hvarje lag spåntade 25 mm. bräder på rå vägg pr kvm.	33
Ett mellanlag af läkt eller bräder för utfyllning, pr kvm.	5
Ett mellanlag af papp, pr kvm.	5
Förekommer timmer i kloisonvägg, betalas detta efter tabell för korsvirkesarbeten.	
För okantade bräder, då de skola sammanhuggas, tillägges pr kvm.	5
Fastgöring af läkt i betonhvalf betalas pr löpande meter	15
Fastgöring af väggar medelst stickankare ingår i ofvannämnda priser.	
För mindre ytor än 4 kvm. tillägges för hvarje lag pr kvm.	8
Vid mätningen göres ej afdrag för dörrhål.	

Vid gipsdiellers fastsättande å väggar utan gipsning betalas 25 % förhöjning å gällande timlön.

Dito då gipsning förekommer 50 %.

Vid gipsdiellers uppsättning i tak betalas 100 % å gällande timlön.

All handtlangning ombesörjes af arbetsgifvaren, då det gäller gipsdieller.

Tab. XIV. Enkla väggar.

Enkla väggar i våningar, magasin och dyl. af intill 31 mm. hyflade och spåntade bräder betalas:	
då väggens ytinnehåll är intill 6 kvm., pr kvm.	60
då väggens ytinnehåll är mera än 6 kvm., pr kvm.	45
då väggens ytinnehåll är mera än 20 kvm., pr kvm.	40
Om i enkel bradvägg af mera än 6 kvm. yta förekommer dörrhål, tillägges härför pr st.	50

Tab. XV. Källar- och vindsafstängning.

	Bräder intill 31 mm.		Läkt.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Afstängning å vind och i källare med hyflade och spåntade bräder, pr kvm. . .	—	35	—	—
Afstängning med råa bräder:				
Afstängning å vind, enkla väggar, pr kvm.	—	30	—	20
Afstängning i källare, enkla väggar, pr kvm.	—	32	—	22
Afskärning till taksmyg å vind, pr m. afskärning .	—	25	—	15
Afskärning till hvalf i källare, pr m. afskärning . .	—	25	—	15
I priserna ingår påspikande af läkt för väggarnes fastgöring utom å betonhvalf.				
Vid uppmätning göres ej afdrag för dörrhål.				
Dörrar att göra med påspikade eller påskrufvade reflar, pr st.	—	75	—	50
Dito med ingradade reflar, pr st.	1	—	—	—
Beslagning med gevinder och öfverfall	—	50	—	50
Vid beslagning med norska gångjärn och kammarlås betalas efter tabellen för dörrbeslagning.				
Blandad läkt- o. brädväggar, nedre delen af bräder och öfre af läkt, mätes och betalas som brädvägg med tillägg af 25 %.				

Tab. XVI. Tak- och väggpanel af pärlspåntade bräder.

	öre.
Takunderpanel af pärlspåntade bräder, afvägda och stockrätta, pr kvm.	50
Takunderpanel af pärlspåntade bräder, pr kvm.	38
Då takytan mäter mindre än 15 kvm., tillägges pr kvm.	4
Väggpanel af pärlspåntade bräder betalas:	
då panelen mäter i höjd intill 0,8 m., pr kvm.	55
då panelen mäter i höjd intill 1,2 m., pr kvm.	50
då panelen mäter i höjd öfver 1,2 m., pr kvm.	45
Måttet räknas från fotpanelens öfverkant.	
Uppsättning af läkt med proppning, för panelens fastgöring betalas pr löpande meter läkt	15
Uppsättning af kälda lister betalas efter tabellen för kälda lister.	

Byggnadsträarbetare.

Då takunderpanel upplägges i fasoner eller mellan bjälkar, betalas efter särskild öfverenskommelse eller utföres på timlön.

Tab. XVII. Golfläggning af hyflade och spåntade bräder.

Bjälkarna inriktas och fogarna afjämnas. Priset i öre pr kvm.

Brädernas tjocklek i mm.	Brädernas däckande bredd i mm.				
	87	100	112	125	137
intill 25 mm. . . .	44	42	40	38	36
» 31 » . . .	47	45	43	41	39
» 37 » . . .	52	50	48	46	44
» 50 » . . .	62	61	60	59	58

Då förskjutning af bräderna förekommer i golf efter denna tabell, tillägges härför 10 %.

Fordras att hvarje bräda kilas och spikas efter stock, tillägges ofvanstående tabellpriser pr kvm. 5 öre.

Inläggning af vinds- och magasinsgolf.

eller sådana golf, som ej läggas efter rätstock. Utan afjämning af fogarna.

Brädernas tjocklek i mm.	Brädernas däckande bredd i mm.				
	87	100	112	125	137
intill 25 mm. . . .	32	30	28	26	24
» 31 » . . .	34	32	30	28	26
» 37 » . . .	37	35	33	31	29
» 50 » . . .	50	49	48	47	46

Blindgolf till parkett betalas efter denna tab. med ett tillägg af 8 öre pr kvm.

Särskilda bestämmelser
till tabellerna för golfläggning.

	Kr.
Då golf i sin helhet önskas afputsadt vid läggningen, betalas härför pr kvm. .	—: 15
Då golf skall hyflas efteråt, betalas pr kvm.	—: 30
För läggning af fris betalas:	
för fris af en brädas bredd pr löp. m.	—: 20
» » » två bräders » » » »	—: 30
För hvarje skarf eller gering å frisbräda	—: 20
Då fals eller smyg anbringas å frisbräder, betalas härför pr m.	—: 05
För upparbetande och inläggning af rund fris betalas pr m.	—: 60
För samling af kakelugnsfris af färdighyfladt trä betalas pr st.	—: 50
För läggning af kakelugnsfris, inberäknadt behöfligt underlag, betalas:	

Byggnads-träarbetare.

	Kr.
För fris till profilerad kakelugnssockel pr st.	2: —
För fris vid flat kakelugn	1: 25
» » » rund »	1: 50
För tillpassning af golf till golffris, kakelugn och kakelugnsfris betalas pr löpande m. tillpassning	—: 22
detta pris räknas ej vid första golfbrädan, då frisen är försedd med fjäder; för öfrigt mätes frisen rundt om golfvet;	
skall golf med frisbräda notas för ända, betalas pr löpande m.	—: 50
underlägg i olika tjocklekar tillhandahålles i tillräcklig mängd;	
utläggning af papp å golfbjälkarna betalas för hvarje lag pr kvm.	—: 04
frisgolf mätas mellan frisen.	
Fordras golfbräder kantstrykas i underkant, tillägges pr kvm.	—: 05
hakning för rör eller järnbalk pr löpande meter	—: 25
olika spåntning till samma golf tillägges 25 %;	
packning under golf tillägges 20 %.	

Kakelugnsfris räknas efter vanlig frisen 0,45×0,52 eller 0,45×0,60.

Tab. XVIII. Golfstockar.

	Kr
Inläggning af golfstockar på beton eller pelare betalas:	
för 125/150 mm. pr löpande m.	—: 12
» 125/125 » » » »	—: 12
» 100/125 » » » »	—: 10
» 100/100 » » » »	—: 10
» 150/150 » » » »	—: 14

Skulle nämnvärd afhuggning förekomma vid inläggning på beton, tillägges 50 %.

Tab. XIX. Fönsterbeslagning.

	Kr.
Beslagning af fönsterbågar med gångjärn af norsk modell, utanpå liggande hörnjärn, handvarpor, stjärthakar och stormhaspar, s. k. ytterbågar, intill 37 mm. tjockt ramtrad, grada utåtgående:	
1. Sammanlagda höjd och bredd intill 1,5 m. pr st.	—: 50
2. D:o d:o intill 2 m. pr st.	—: 55
3. D:o med infällda hörnjärn	—: 71
Beslagning af innerfönster, utan hörnjärn med gångjärn eller stift och vred:	
4. Grada bågar pr st.	—: 40
5. » » med infällda hörnjärn, pr st.	—: 56
6. Inpassning och beslagning af kopplade bågar pr par	1: 50
7. Beslagning af bågar med espagnoletter, pr par	2: 80
8. Inpassning och fastsättning af bågar med hakar, vred eller skruf, pr båge	—: 30
För bågar, inpassade och beslagna i enlighet med ofvan angifna regler, men där sammanlagda höjd och bredd ej öfverstiga 2,5 m. tillägges för n:r 2, 3, 4, 5 och 8 pr båge	—: 10
för n:r 6 och 7 pr par	—: 20
d:o då sammanlagda höjd och bredd ej öfverstiger 3 m. för n:r 2, 3, 4, 5 och 8 pr båge	—: 35
för 6 och 7 pr par	—: 70
för inpassning och beslagning af bågar, hvars öfver- och understycke är böjdt inåt glaset, tillägges 50 % af grundpriset;	
d:o då böjningen är utåt, tillägges 25 % af grundpriset;	
för infällning af förvridare pr st.	—: 06
fastsättning af extra stormhaspar pr st.	—: 05
d:o med infälld panna pr st.	—: 10
fastsättning af 3:dje gångjärn pr st.	—: 25
» » kantreglar » »	—: 15
» » utanpåliggande reglar pr st.	—: 08
» » excenterhaspar pr st.	—: 03
tillpassning och fastsattning af färdighyflade vattennäsor pr st.	—: 10
tillpassning af slaglister med eller utan profilering pr st.	—: 08
fordras beslaget nedlagdt i mönja, betalas härför särskildt;	
efterjustering af fönster i nybyggnad betalas efter öfverenskommelse eller utföres på timlön;	
fastsättning af espagnolett »utanpåliggande» före eller efter fastsättning af karm pr sats	—: 55
nerfalsning för ullpackning betalas, då det utföres vid bänk pr m.	—: 12
d:o i fastsatt karm » »	—: 25
nerkälning till packn. vid bänk » »	—: 12
d:o i fastsatt karm » »	—: 25
påspikning af ullpackning » »	—: 10
bågarne påhängas efter fastsättning af ullpackning;	
när mera än 5 mm. borthyflas pr båge, tillägges pr st. båge	—: 05
för båga röfverstigande 37 mm. tjockt ramträ tillägges för hvarje påbörjad 5 mm. pr båge	—: 05
för öfverfalsade bågar tillägges 10 %;	
priserna äro beräknade för beslagning vid bänk;	
vid beslagning i mur tillägges:	
för utvändiga bågar 50 %,	
» invändiga » 30 %.	
beslagning med andra beslag än här ofvan angifves eller beslag, som fastsättes, sedan bågarna äro färdigmålade, utföres på timlön eller efter särskild öfverenskommelse.	

Tab. XX. Insättning af fönsterkarmar.

Då karmens utvändiga höjd- och breddmått sammanlagdt	Kr.
är intill 1,3 meter	—: 40
» » 2,0 »	—: 45
» » 2,5 »	—: 51
» » 3,0 »	—: 57
» » 3,5 »	—: 63
» » 4,0 »	—: 85
» » 4,5 »	1: —
» » 5,0 »	1: 15
» » 5,5 »	1: 30
» » 6,0 »	1: 45
är intill 6,5 meter	1: 60
» » 7,0 »	1: 75

Balkongkarm betalas som fönsterkarm; äro karmhålen för små och afhuggning å karmarna fordras, betalas detta efter öfverenskommelse eller timlön. Skall afhuggning ske å muren, ombesörjer arbetsgifvaren detta;

för proppning till fönsterkarm betalas pr propp . . . . . —: 05

detta pris gäller endast för proppning i tegelmur;

fordras att karmarna skola skrufvas fast, ökas priset med 100 %.

Tab. XXI. Insättning af dörrkarmar.

När karmen utvändigt mäter i höjd och bredd	När karmträets bredd mäter intill											
	110 mm.		180 mm.		280 mm.		410 mm.		540 mm.		675 mm.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
2,6 m.	—	56	—	60	—	70	—	86	1	—	1	10
2,8 »	—	58	—	62	—	73	—	90	1	05	1	15
2,0 »	—	60	—	64	—	76	—	94	1	10	1	20
3,2 »	—	63	—	68	—	80	—	98	1	15	1	25
3.4 »	—	67	—	72	—	85	1	03	1	20	1	30
3,6 »	—	72	—	77	—	91	1	09	1	25	1	35
3,8 »	—	77	—	83	—	97	1	16	1	30	1	40
3,0 »	—	82	—	89	1	03	1	23	1	35	1	45
4,2 »	—	88	—	95	1	10	1	30	1	40	1	50
4,4 »	1	—	1	10	1	25	1	35	1	45	1	55
4,6 »	1	10	1	20	1	30	1	40	1	50	1	60
4,4 »	1	15	1	25	1	35	1	45	1	55	1	65
4.8 »	1	20	1	30	1	40	1	50	1	60	1	70
5,0 »	1	25	1	35	1	45	1	55	1	65	1	75
5,2 »	1	30	1	40	1	50	1	60	1	70	1	80
5,4 »	1	35	1	45	1	55	1	65	1	75	1	85
5,6 »	1	40	1	50	1	60	1	70	1	80	1	90
5,8 »	1	45	1	55	1	65	1	75	1	85	1	95
6,0 »	1	50	1	60	1	70	1	80	1	90	2	—

Fordras att karmarna skola skrufvas fast, ökas priset med 100 %.

Särskilda bestämmelser.

	Öre.
Om karmarna äro för stora och afhuggning af karmarna fordras, betalas detta efter öfverenskommelse eller timlön;	
afmäjsling af mur ombesörjes af arbetsgifvaren;	
är dörrhål mera än 37 mm. bredare än karmen, betalas för påfordring pr karm . .	25
skyddsträ på karmens bottenstycke pr karm	5
inläggning af plankor öfver karm » »	15
passande materialier tillhandahållas;	
tillpassning af karm till trappstegsprofil pr profilering	25
karmtillsättning betalas som fönsterpanel;	
proppning till dörrkarmar betalas pr propp	5
smörjning af karmarna ingår icke i priset;	
vid insättning af dörrkarm, då dör är beslagen, justeras karmen efter dörren, för hvilket tillägges 10 % af pris för beslagning af dörrar enligt tabell XXII;	
skall karm natas för hand, betalas pr st.	30
» » » » » sedan den är sammanslagen, betalas pr st.	50
skall tillsättningen falsas, betalas tillägg af pr löpande m.	6
sammanslagning af dörrkarmar intill 1 stens mur pr st.	25
för hvarje öfverstigande 125 mm. bredare karmträ ökas priset med pr st.	10
falsning till tröskeljärn pr fals	10
skall fals stickas, sedan karmen är samlad, betalas pr fals	35
fastsättning af tröskeljärn pr skruf . . .	1

Byggnads-träarbetare.

XXII. Beslagning

af pardörrar med norska gångjärn och kantreglar utan lås och slaglister betalas efter nedanstående tabell.

När dörrarnas tjocklek i mm. är intill	När karmens falsmått i höjd och bredd i mm. är intill											
	3,200		3,500		3,700		3,900		4,100		4,300	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
31	2	15	2	25	2	35	2	60	—	—	—	—
37	2	25	2	40	2	55	2	75	3	—	3	25
43	2	55	2	70	2	85	3	10	3	35	3	65
50	2	70	2	85	3	—	3	50	3	85	4	15
62	3	75	4	—	4	25	4	90	5	35	5	75

af enkeldörrar med norska gångjärn utan lås betalas efter nedanstående tabell.

När dörrens tjocklek i mm. är intill	När karmens falsmått i höjd och bredd i mm. är intill											
	2,500		2,800		3,000		3,200		3,400		3,600	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
25	—	75	—	85	1	—	1	20	—	—	—	—
31	—	85	—	95	1	10	1	25	1	40	—	—
37	—	95	1	05	1	15	1	30	1	55	—	—
43	1	15	1	25	1	40	1	60	1	90	—	—
50	1	30	1	40	1	50	1	75	2	20	2	85
62	1	95	2	10	2	35	2	80	3	40	4	20

Särskilda bestämmelser.

I priserna för pardörrar är icke inberäknad uppregling i cement, sten eller marmor.

Då vid inpassning af dörrar, dessa äro mer än 10 mm. för breda, betalas för hvarje löpande meter frånskärning

å 25 mm. dörrar	3 öre
» 31 » »	3 »
» 37 » »	3 »
» 43 » »	4 »
» 50 » »	4 »
» 62 » »	6 »

	Kr.
Instucken lås betalas pr st	—: 75
kammarlås » » »	—: 40
utanpåliggande garderobslås betalas pr st.	—: 30
yalelås betalas pr st.	1: —
instucken lås med rörligt slutsbläck betalas pr st.	—: 95
rullås utan rigel pr st.	—: 50
» med » » »	—: 60
påsättning af utanpåliggande rigel pr st.	—: 12
slaglister för påsättning pr st.	—: 15
markeringslist pr st.	—: 10
ett tredje gångjärn på dörr pr st.	—: 50

för dörrar med böjdt ofvanstycke tillägges 25 % af pris enligt tabell;

i dörr och karm inhuggas nummer;

fordras beslaget inlagdt i mönja, betalas detta efter öfverenskommelse.

Förekommer dörr i parti, så att mer än 2 dörrar i bredd hängas i samma karm, tillägges för hvarje extra dörr enligt priset i tabell för enkel dörrbeslagning med ett tillägg för hvarje kantrigel af —: 30

för dörr, som tillpassas och fastskrufvas, betalas 50 % efter tabellen (enkel dörr);

om plankor förekommer vid ena eller båda sidorna, betalas hvarje sådan planka som för enkel dörr;

beslagning af portar, sväng och skjutdörrar betalas efter öfverenskommelse eller efter timlön.

Tab. XXIII. Uppsättning

af fönsterplattor, bröstlister och smygpanel.

Inläggning af fönsterplattor. Plattorna levereras färdiga att inläggas; för inläggningen betalas	När fönsterplattans bredd i mm. är intill 125 öre.	250 öre.	375 öre.	550 öre.	Fördjupning till plattans fastgöring skall vara gjord.
intill 1,5 m. längd pr st.	35	41	47	58	
» 2,0 » » » »	41	47	58	72	
» 3,0 » » » »	47	58	72	85	

Skola plattorna horisontalt skrufvas fast, ökas priset med 100 %.

Öre.

För uppsättning af bröstlister, då listen mäter i bredd och tjocklek intill 150 mm., pr m. 18
d:o då listen mäter i bredd och tjocklek intill 200 mm., pr m. 24
för profilering af ändar, då listens mått i bredd och tjocklek är intill 110 mm., pr profilering 8
för profilering af ändar, då listens mått i bredd och tjocklek är intill 150 mm., pr profilering 10
för profilering af ändar, då listens mått i bredd och tjocklek är intill 200 mm., pr profilering 12
skarf betalas som profilering;
uppsättning af smygpanel intill 125 mm. bredd pr m. 23
d:o intill 250 mm bredd pr m. 27
uppsättning af smygpanel intill 375 mm. bredd pr m. 32
d:o intill 500 mm bredd pr m. 38
smygpanel mätes invändigt invid karmen, och får till ett fönster ej mätas mindre än 3 meter;

Öre.

för uppsättning af plattor och bröstlister till fönster i rund mur, då listerna böjas, tillägges 100 %;
för uppsättning af böjd smygpanel tillsättes 100 % för den böjda delen;
påsättning af böjd bröstlist till fönster i rund mur betalas som för rak;
för falsning eller slöjfning å bakkanten af fönsterplattor betalas pr m. 12
för inläggning af fönsterplattor, hvarå kälning i framkanten utgör bröstlist, betalas ej för bröstlist;
ingradning af refflar i smygbräder och bottenstycke pr st. 25
påskrufvade refflar pr st. 20
putsning af dito pr löpande m. af intill 150 mm. bredd. 6
för hvarje 25 mm. bredare tillägges pr löpande m. 1
smygbräder fastsatta utan not i karm tillägges 10 %.

Tab. XXIV. Påsättning

af dörr- och fönsterfoder betalas efter nedanstående tabell för löpande meter

Fodrets bredd i mm intill	Då fodrets tjocklek är intill 25 mm. Kr.	ö.	31 mm. Kr.	ö.	37 mm Kr.	ö.	43 mm. Kr.	ö.	50 mm. Kr.	ö.
100 . . .	—	9	—	9	—	10	—	11	—	13
125 . . .	—	10	—	10	—	11	—	12	—	14
150 . . .	—	11	—	11	—	13	—	14	—	16
175 . . .	—	12	—	13	—	15	—	17	—	19
200 . . .	—	14	—	15	—	17	—	19	—	21

Särskilda bestämmelser.

Öre.

Förekommer mera än 2 geringar pr sida, betalas för hvarje extra gering som för en löpande m.;
för skarf betalas som för en löpande m.;
frånskärning af foder betalas pr st. som för en löpande m., räknadt efter 100 mm. bredd;

Öre.

då två foder passas tillsamman utan att frånskäras, betalas som för en frånskärning;
förekommer bräder mellan två foder, betalas uppsättning häraf enl. ofvanstående tabell:
knäck på tvären af foder betalas pr st. som $1^1/_2$ löpande m.;
knäck på längden af foder betalas pr st. som 3 löpande m.;
för cirkel eller elipsformiga öfverstycken tillägges pr gering eller skarf 50 % af pris för en löpande m.;
för böjning i plan inåt eller utåtgående tillägges 100 % enligt tabellen:
sockel till foder betalas pr st. för påsättning som för en meter foder;
tillpassning af foder till trappstegsprofil betalas pr st. 17

Byggnads-träarbetare.

Öre

färdiga dörrbekröningar att uppsätta inberäknadt proppning pr enkel dörr . . 60
färdiga dörrbekröningar att uppsätta inberäknadt proppning pr pardörr 80
vid hängande eller lösa lisener betalas efter tabell för kälade lister;
för proppning till foder betalas pr propp. 3

Tab. XXV. Uppsättning af fotpanel.

	Pr löp. meter.		För hörn el. skarf.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
1. För tredelad fotpanel intill 300 mm. i höjd . .	—	28	—	15
För tvådelad fotpanel intill 250 mm. i höjd . .	—	24	—	13
För enkel fotpanel intill 225 mm. i höjd	—	19	—	10
För enkel fotpanel intill 200 mm. i höjd	—	18	—	9
För enkel fotpanel intill 175 mm. i höjd	—	17	—	8
För enkel fotpanel intill 150 mm. i höjd	—	16	—	7
För enkel fotpanel intill 125 mm. i höjd	—	15	—	6
2. Tillpassning till slät kakelugnssockel eller i bakkanten kält foder betalas hälften som för hörn.				
3. Profilering till kakelugnssockel eller förkroppning öfver foder betalas som för hörn.				
4. För uppsättning af fotpanel på rund vägg tillägges 100 %.				
5. Tätningslister betalas enligt pris för kälta lister. Tabell XXVIII.				
6. I tabellpriserna ingår en rad proppning med 600—800 mm. afstånd mellan propparne för långa längder, för kortare stycken proppas tätare, om så behöfs.				
7. Fordras mera än en rad proppning, tillägges för hvarje extra propp pr st.			—	5
8. För uppsättning af fotpanel på brädvägg afdrages 2 öre pr m.;				
för tillpassning af vågrät liggande rör betalas dubbla priset pr m.				
lodräta rör samma pris som för hörn.				
skall utåtstående hörn afrundas i profil, betalas som för löpande m.				

Tab. XXVI. Uppsättning af fotpanel i trappor.

öre.

1. För 3-delad panel intill 300 mm. höjd pr ända och steg 95
För 2-delad panel intill 250 mm. höjd pr ända och steg 85
För enkel panel:
intill 150 mm. höjd pr ända och steg 66
» 175 » » » » » » 68
» 200 » » » » » » 70
» 225 » » » » » » 72
2. Förekommer mer än 2 geringar pr steg, betalas för hvar extra gering, som för hörn i fotpanel. enligt tab. XXV.
3. Liggande trappanel med släta kilar att tillpassa och påsätta betalas som vanlig panel med ett tillägg på hvarje kil af 35
4. För trappanel å rund vägg tillägges 100 %.
5. Proppning ingår i priserna.

Tab. XXVII. Uppsättning af väggpanel.

Kr.

1. För uppsättning af matsals-, tambur- och salongspanel, af färdigkäladt trä, eller uppskuret och hyfladt med inläggning af lösa fyllningslister, utan fyllningar, mätt från golf till hylla, betalas enligt nedanstående tabell pr löpande m.

Då höjden är intill nedanstående mått:	Antal fyllningar.											
	1		2		3		4		5		6	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
1 m.	1	25	1	50	1	75	—	—	—	—	—	—
1,5 »	—	—	1	75	2	—	2	30	2	60	3	—
2 »	—	—	2	—	2	30	2	60	3	—	3	35

Kr.

2. Uppsättning af matsals-, tambur- och salongspanel i hela stycken med fyllningar, mätt från golf till hylla, pr löp. m. intill 1 m. hög . . . —: 75
» » » » 1,5 » » . . . —: 90
» » » » 2 » » . . . 1: —
3. D:o utan fyllningar tillägges 10 %. I priserna enligt punkterna 1, 2 och 3 ingår uppsättning af fotpanel och lösa eller fastsatta frisbräder med eller utan fastsatta konsoler och lister.
4. Förekommer mera än fyra hörn i panelen i ett rum, tillägges för hvarje extra hörn . . . . . —: 75
Kakelugnsplats räknas som ett hörn.
5. För fastsättning af lösa konsoler tillägges pr st. . . . . —: 10
6. För fastsättning af lösa lister betalas enligt priserna för kälta lister, tab. XXVIII.
7. Uppsättning af hyllor intill 60 × 150 mm. betalas pr 1 m. . . . . —: 35

	Kr.
Uppsättning af hyllor öfver 60 × 150 mm. betalas pr m.	—: 50
För geringar på hylla betalas pr st.	—: 20
Profilering på hylla betalas som för gering.	

8. Panel under fönster räknas i samma höjd som det öfriga.
9. Fordras panel sammantappadt, betalas härför särskildt.
10. Proppning ingår i priserna.

Tab. XXVIII. Uppsättning af kälta lister å puts eller träverk.

	Då listens sammanlagda mått i höjd och bredd i mm. är intill											För hvarje 12 mm. listen blir större, tillägges öre.
	31	43	57	69	81	93	105	118	130	150	200	
	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	
Pris pr löp. m.	3	4	5	6	8	9	10	11	13	15	20	2
För gering i rätvinkel. .	2	2½	3	3½	5	5½	6	7	8	9	12	1
» » i trubb- .	2½	4	4½	5	7½	8	9	10½	12	13½	18	1½
» » i spets- .	4	5	6	7	10	11	12	14	16	18	24	2

Särskilda bestämmelser.

Öre.

1. För uppsättning af lister å rund vägg tillägges 100 %.
2. Inledning af fyllningar eller tak i mönster betalas enligt öfverenskommelse.
3. Uppsättning af tambur- och garderobsräck, lisener och pilastrar betalas efter ofvanstående tabell.
4. För uppsättning af betsade eller målade tamburräck tillägges 25 %.

Öre.

5. Uppsättning af hörnbeklädnad på putsad vägg betalas enl. ofvanstående tabell.
6. Vid uppsättning af lister enligt tabellen betalas för hvarje propp 3
7. Profilering af ända betalas som för gering; skall putsen borthuggas, ökas priset med 50 %.

Uppsättning af runda hörnskyddare på puts pr löp. m. 25

Tab. XXIX. Garderobs- och spiskammaruppsättning.

Öre.

1. För uppsättning af spiskammar- och garderobsframsida samt invändiga skiljeväggar i garderob och spiskammare af hyflade och spåntade bräder intill 31 mm. betalas pr kvm. 90
   Uppsättning af nödiga lister för väggens fastgöring ingår i priset;
   afdrag göres ej för dörrhål.
2. För tillpassning af sådan vägg till rund eller sned begränsning tillägges pr löpande m. tillpassning 30
3. För brutna hörn tillägges pr löp. m. hörn 10
4. För pärlning af bräder betalas pr sida och meter 2
5. Afputsning af bräder till väggar samt upparbetning af anslagslister betalas enl. öfverenskommelse (eller timlön).
6. Upparbetning af notlister betalas med pr löpande m. 18

Tab. XXX. Diverse snickeriarbeten.

Öre.

1. *Tamburräck* att upparbeta af fur eller gran intill 125 mm. bredd pr löpande meter (fasade) 25
2. Dito rundare pr löpande meter 40
   För hvarje 25 mm. listen blir större tillägges pr löpande meter 5
3. För betsning, slipning och 3 ggr strykning med politur pr löpande meter . 25
   För hvarje 25 mm. listen blir större tillägges pr löpande meter 5
4. Hvarje ända att profilera pr st. . . . 10
5. *Hörnbeklädnad* att upparbeta af rått trä betalas, då listens sammanlagda mått är intill 150 mm, pr löp. m. . 20

Tab. XXXI. Tillverkning och uppsättning

af köksbord och skåp samt spiskammarinredning.

	Då ytan i samma kök mäter			
	intill 1,5 kvm.		öfver 1,5 kvm.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Tillverkning:				
1. Framsida till köksbord eller skåp att samla medelst tappning och limning, af hyfladt trä pr kvm. . .	1	10	—	95
Dito af rått trä pr kvm. .	1	50	1	25
Då fyllningar förekomma, tillägges pr st.	—	40	—	40

Byggnads-träarbetare.

	Då ytan i samma kök måter			
	intill 1,5kvm.		öfver 1,5kvm.	
	Kr	ö.	Kr	ö.
2. Bordskifva att limma och afputsa af hyflade och spåntade bräder pr kvm	1	10	1	10
Dito af rått trä pr kvm. .	1	75	1	75
3. Hyllor att limma och afputsa af hyflade och spåntade bräder pr kvm. . .	—	60	—	60
Dito af rått trä pr kvm. .	1	50	—	—
4. Förekommer slöjfning vid hyllor eller skifvor, tillägges pr meter slöjf . .	—	5	—	5
5. Bärknektar att samla af färdighyfladt trä pr steg	—	30	—	30
Dito af rått trä pr steg .	—	35	—	35
6. Hyllstegar att samla af färdighyfladt trä pr steg	—	25	—	25
Dito af rått trä pr steg .	—	30	—	30
7. Bärlister att upparbeta pr meter	—	15	—	15
Tillpassning och uppsättning:				
1. Färdig afputsad skifva att pålägga pr kvm. . .	1	50	1	25
2. Färdiga afputsade hyllor att inlägga pr kvm. . .	—	85	—	85
3. Samlad o. afputsad framsida att uppställa pr kvm.	1	10	—	95
4. Bordskifva att pålägga af hyflade o. spåntade bräder, vid fastsättningen sammanslagna i lim samt afputsa pr kvm. . . .	2	—	1	75
5. Hyllor att inlägga af hyflade och spåntade bräder, med afputsning utan limning pr kvm. . . .	1	—	1	—
6. Framsida att uppsätta af pärlstafsbräder pr kvm.	1	75	1	50
7. Alla lister, färdighyflade att uppsätta, betalas enligt priserna för kälta lister, tabell XXVIII; vid mätning af bärlister räknas dock ej kortare mått än 700 mm. pr list.				

	Kr	ö.
8. Vask att uppsätta pr st. . . .	1	50
9. Reflar, att ingrada eller påskrufva, pr st.	—	20
10. Bärknektar, färdiga att uppsätta, pr steg	—	10
11. Hyllstegar, färdiga att uppsätta, pr steg	—	10
12. Skåpsdörrar, att beslå med gångjärn och vred intill 600 mm. höga, pr st.	—	50
Dito intill 1,300 mm höga pr st.	—	70
Påsättning af lås betalas som för garderobslås.		
Särskilda bestämmelser:		
1. För tillpassning af skifva eller hylla till rund vägg tillägges pr löp. m. tillpassning. . . .	—	40
2. För tillpassning af skifva till afloppsrör tillägges pr st . .	—	30
3. Synlig gafvel räknas som framsida. Bottnar till skåp och skiljeväggar räknas som hyllor.		
4. Vasklock ingår i priserna för bordskifva och mätes med i kvadratmålet.		
5. Rundning eller fasning af framkant å hylla eller skifva ingår i priserna, men kälning å samma betalas enl. öfverenskommelse.		
6. För notad eller falsad rygg betalas som för framsida.		
7. Utskärning i framsida eller gaflar betalas enl. öfverenskommelse.		
8. Vid mätning af framsida göres ej afdrag för dörrhål.		
9. För sammansättning med zinkning tillägges för löpande m. zinkning för 25 mm. trä . . .	1	—
Dito för 31 mm. trä	1	25
Dito för zinkning fördäckt tillägges ytterligare	—	25
10. För ingradning af hyllor betalas pr 1 m. gradning	—	60
11. För uppsättning af färdiga skåp betalas pr kvm. framsida . .	—	70
12. För såväl upparbetning och uppsättning af köksinredning på brutna hörn, då ytan, sammanlagdt skifva och framsida, ej mäter mera än 3 kvm., tillägges 50 %.		

Allmänna bestämmelser.

Timret transporteras af arbetsgifvaren till plats invid anlagan, äfvensom efter behuggningen från denna plats till hissen. Timrets iläggning och fråntagning från hissen tillhör ackordsarbetet.

För uppsättning af för ändamålet lämplig hissanordning, till hvilken arbetsgifvaren tillhandahåller behöfligt redskap, betalas 3 kr. för hvarje våning utom den första och vindsvåningen.

Sådan hissanordning uppsättes fullt betryggande.

Då byggnaden nått öfver *andra* bjälklaget, håller arbetsgifvaren 2 man att sköta spelet eller hissen.

Utläggning af för timrets sammanhuggning nödvändiga anlagor och profiler, som göras af kantsågade bräder, tillhör ackordsarbetet. Plankor, läkten, bräder och snickerier med därtill hörande materialier levereras af arbetsgifvaren uti den byggnad, där de skola användas, eller å till samma byggnad hörande gårdsplats, eller å vid samma byggnad varande inplankning af gata, från hvilka platser arbetaren i mån af användning vidare transporterar desamma.

Arbetsgifvaren tillhandahåller slipsten till träarbetarne.

Byggnadsträarbetare.

Alla erforderliga kälhyflar hållas af arbetsgifvaren.

Priserna i ackordsprislistan äro beräknade att gälla för väl utfördt arbete af nytt virke i fur eller gran. Förekommer arbete i annat träslag betalas detta med timlön eller efter öfverenskommelse. Vid användning af mera begagnadt trä, såsom bräder från gamla golf, murareställningar eller gjutformar till invändigt träarbete, betalas förhöjning i ackordspriset efter öfverenskommelse eller timlön.

Bräder, som begagnats för däckning af bjälklag, betraktas som nya.

I enlighet med förut gällande praxis må vid uppmätning af golf, underskalning och trossbotten afdrag icke göras för kakelugnsplatser och skorstenar.

För allt arbete, som utföres öfver 3 våningars höjd, betalas, med tillägg för hvarje våning, pr kvm. 2 öre utöfver gällande priser.

Ställningar till rum öfver 4,2 m. betalas efter särskild öfverenskommelse, och skall trossbottnen vara lagd.

Ystad den 1 maj 1907.

För *Byggmästareföreningen i Ystad.*

För *Svenska träarbetareförbundets afd. n:r 21 i Ystad.*

Godkännes af

Centrala arbetsgifvareförbundets södra distrikt.

Prislista samt allmänna bestämmelser upprättad mellan Norrköpings glashandels- och glasmästeriidkare samt Sv. förgylleri- och glasmästeriarbetareförbundets afdelning n:r 5 i Norrköping

Glasmästeriarbetare.

att gälla från den 1 augusti 1907.

§ 1.

Arbetstid.

Arbetstiden bestämmes ifrån kl. 7 f. m. till kl. 7 e. m. med 2 timmars matraster, frukost från kl. 9 till half 10 f. m. och middag från kl. 1 till half 3 e. m. Matrasterna kunna vid anledning därtill ändras. Lördags- och helgdagsaftnar afslutas arbetet kl. 5 e. m., utom lördags- och helgdagsaftnar mellan 1:a juni—1:a september, då arbetet afslutas kl. half 4 e. m., hvilka dagar middagsrasten indrages.

Missbrukas arbetstiden af arbetare genom förtäring af rusdrycker eller genom besök å näringsställen, skall genom verkstadslagets försorg rättelse däruti åvägabringas.

§ 2.

Timpenning. Öfvertidsarbete.

Mom. 1. Hvarje i yrket fullt duglig och ordentlig arbetare, som kan förete utlärlingsbetyg ellerpå annat sätt styrka, att han ordentligt kan utföra vanligt glasmästeriarbete, skall betalas med en timlön af minst 40 öre.

Mom. 2. Öfvertidsarbete betalas med 25 procents förhöjning de 3 första timmarna efter den ordinarie arbetstidens slut samt 50 procents förhöjning för all arbets-

Glasmästeriarbetare.

tid däröfver, och hålles enhalftimmes matrast efter den ordinarie arbetstidens slut.

§ 3.

Lärlingsbestämmelser.

Mom. 1. Lärling, som arbetat i facket 2 år, betalas med en timlön af minst 20 öre, den, som arbetat i 3 år, 28 öre, den, som arbetat i 4 år, 35 öre, samt efter 5 år med hvad § 2 bestämmer.

Lärotiden räknas från den dag lärling fyllt 15 år.

Mom. 2. Betalning för öfvertid utgår med samma procentberäkning, som för öfriga arbetare.

§ 4.

1:a maj afslutas arbetet kl. 12 middagen.

§ 5.

Aflöningsdag.

Utbetalning af aflöning sker hvarje fredag, såvida ej helgdag då inträffar, i så fall sker aflöning den helgfria dagen förut. Aflöningen tager sin början omedelbart efter arbetstidens slut.

Aflöningsveckan räknas från och med fredag morgon till och med torsdag kväll.

§ 6.

Arbetsgifvaren skall vid aflöningen inskrifva aflöningssumman i arbetarens kontrabok.

§ 7.

Olycksfallsförsäkring. Sjukhjälp.

Arbetsgifvarna olycksfallförsäkra sina arbetare i af myndigheterna godkändt försäkringsbolag enligt lagen om olycksfall i arbetet, dock så, att sjukhjälp för öfvergående skada skall utgå med 1,50 pr dag för fullgod arbetare, 1,25 pr dag för lärling i de bägge högsta lönegraderna och 1 kr. pr dag i lägsta lönegraden, från och med första dagen efter olycksfallet till den dag invaliditet enligt Riksförsäkringsanstaltens statuter träda i kraft. Försäkringen gäller för olycksfall såväl i som utom arbetet, och utgår ersättning för såväl helg- som hvardag.

Arbetsgifvaren tillkommer att förete bevis om att premien är vederbörligen inbetald.

§ 8.

För arbetare, som på grund af ålderdom eller andra orsaker ej kan utföra alla förekommande arbeten, kan timpenningen i större eller mindre mån nedsättas under hvad som bestämts, enligt öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och verkstadslaget eller respektive organisationer.

§ 9.

Vid förekommande tak- och andra svårare arbeten skall minst 2 arbetare åtföljas, och skall stegar och öfrig materiel vara i fullgodt skick.

§ 10.

Landsarbete.

När landsarbete, öfverstigande en dag, förekommer, betalas det med ett dagtraktamente af 1,25 pr dag utöfver den ordinarie lönen, för såväl arbetare som lärlingar. Om möjligt bör vid sådana tillfällen tillsägas dagen före afresan.

§ 11.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet, samt äger ensam bestämmelserätt att i sin kondition antaga, afskeda eller behålla antagen arbetare, utan ingripande från fackföreningen eller arbetarens sida.

Som skäl för afsked får ej anses, om arbetare tillhör organisation eller icke.

§ 12.

Uppsägningstid.

För såväl arbetsgifvare som arbetare gäller 8 dagars ömsesidig uppsägning.

§ 13.

Verktyg.

Vid förekommande råglasskärning i större utsträckning skall arbetsgifvaren tillhandahålla arbetaren med lämplig diamant, för öfrigt skall arbetaren själf hålla sig nödiga verktyg.

§ 14.

Skiljedom.

För slitande af samtliga meningsskiljaktigheter, som kunna uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare under den tid aftalet är gällande, skall en förlikningsnämnd tillsättas, och äger i aftalet inbegripen förening att till nämndens afgörande remittera uppkommen tvist. Skiljenämnd skall bestå af fem ledamöter, hvaraf två utses af arbetsgifvarna och två af vederbörande fackförening. Dessa fyra utse den femte ledamoten, hvilken bör vara utomstående och fungera som nämndens ordförande. Om dessa ej kunna enas,

utses denne af stadsfullmäktiges ordförrande. Denna nämnds utslag är bindande för båda parterna.

Glasmästeriarbetare.

§ 15.

Giltighetstid.

Aftalet äger giltighet och tillämpning från den 1 augusti 1907 till den 1 juni 1908 med 3 månaders ömsesidig uppsägningstid, hvarförutom detsamma är förlängdt med ett år i sänder.

§ 16.

Aftalet skall, då det är antaget, underskrifvas af Norrköpings glashandels- och glasmästeriidkare och fackföreningens delegerade.

Detta aftal är enhälligt antaget af Norrköpings glashandels- och glasmästeriidkare.

Norrköping den 30 juli 1907.

N. N. (Två arbetsgifvare.)

För *Sv. förg.- och glasmästeriarb.-förb. afd. n:r 5.*

För *Sv. förg.- och glasm.-arbetareförb.*

Aftal mellan å ena sidan Sveriges kakelfabrikantförening och Sveriges kakelindustriidkareförening samt å andra sidan Svenska kakelugnsmakareförbundet att gälla för till dessa föreningar hörande arbetsgifvare samt formare och sättare.

Kakelugnsmakare.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden för formare är 10 timmar hvarje helgfri dag under veckans fem första dagar samt lördagar i regel 7 timmar, eller sammanlagdt högst 57 timmar pr full vecka, med tidsindelning under dagen enligt öfverenskommelse mellan arbetsgifvare och vid fabriken anställde formare.

Vid sättningsarbete i ny- och ombyggnader tillämpas den arbetstid, som å resp. platser är gällande för byggnadsarbetare. Vid privatarbeten tillämpas för sättare samma ord. arbetstid som för formare.

Arbetstiden för sättare är under vintermånaderna, så länge dagsljuset det tillåter; undantag kan härifrån göras för platser norr om Uppsala.

§ 2.

Öfvertidsarbete.

Öfvertid räknas två timmar före och två timmar efter ordinarie arbetstid.

Öfvertidsarbete betalas med 25 %, nattarbete 50 % och sön- och helgdagsarbete 100 % utöfver gällande arbetspriser.

Sön- och helgdagsarbete räknas tiden från kl. 6 e. m. sön- och helgdagsafton till kl. 6 e. m. påföljande dag.

§ 3.

Fridagar.

Första maj samt jul- och midsommaraftnar upphör arbetet på middagen, dock är arbetsgifvare och arbetare obetaget träffa öfverenskommelse att utsträcka fritiden dessa dagar jämväl till förmiddagen.

§ 4.

Betyg.

Arbetsgifvarne äga att till arbetare på begäran afgifva betyg, men äga icke att meddela andra arbetsgifvare personuppgifter om sina arbetare i syfte att försvåra deras antagande i annan anställning.

Ordningsregler.

§ 5.

Främmande personer få ej utan tillåtelse inom fabriken medtagas. Af fackföreningen utsedde förtroendemän äga att efter anmälan hos arbetsgifvaren eller hans ombud och med angifvande af ärendet besöka arbetsplatsen.

§ 6.

Anslag eller kungörelser få icke inom fabriksområdet uppsättas annorstädes än på för ändamålet anvisad plats.

Kakelugnsmakare.

§ 7.

Aflöningsdag.

Aflöningen utbetalas veckovis, helst på fredagen, i form af förskott å det efter ackord intjänta beloppet.

Därest arbetsgifvare och arbetare så öfverenskomma, kan aflöningen utbetalas å andra tider.

Afräkning göres minst en gång hvarje kvartal.

På arbetsgifvarens bekostnad tillhandahållas motböcker, som skola föras mellan arbetsgifvare och arbetare, upptagande debet och kredit.

§ 8.

Skattens inbetalning.

Hvad som utbetalas till arbetaren i reseersättning till och från arbetet, påföres icke arbetaren som beskattningsbar inkomst.

Arbetsgifvare äger att afdraga och till vederbörande skatteindrifvare betala arbetares skatt, endast i fall arbetare så önska, eller om de underlåta att själfva betala skatten.

§ 9.

Afskedande.

Uteblifver arbetare utan anmälan och giltig orsak från arbetet och återupprepas detta, kan han af denna anledning blifva afskedad.

Dryckenskap eller förargelseväckande uppförande och lefnadssätt å arbetsplatsen kan gifva anledning till afsked.

§ 10.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet samt äger ensam bestämmanderätt att i arbete antaga, afskeda eller behålla antagen arbetare, utan fackföreningens eller arbetares ingripande. Arbetare må ej afskedas eller trakasseras af den anledning, att han tillhör fackförening.

§ 11.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvare olycksfallförsäkrar sina arbetare i af staten godkänd försäkringsanstalt, enligt lagen om olycksfall i arbete. För öfvergående skada i arbete skall ersättning utgå med kronor 1,50 från och med den 4:e dagen efter olycksfallet till och med den 60:e.

§ 12.

Skiljedom.

För slitande af samtliga meningsskiljaktigheter rörande detta aftals bestämmelser, som kunna förekomma mellan arbetsgifvare och arbetare under den tid aftalet är gällande, och som icke af vederbörande organisationer kunna afgöras, skall en skiljenämnd tillsättas, och äger i aftalet inbegripen förening att till nämndens afgörande remittera uppkommen tvist.

Till skiljemän utses två personer af arbetsgifvarnas och två af arbetarnas organisationer, hvilka äro i aftalet inbegripna. Därest icke dessa kunna enas om tvistens lösning, utse de en femte ledamot, hvilken bör vara utomstående och fungera som nämndens ordförande. Skulle i fråga om sistnämnda val ej enighet ernås, utses femte ledamoten af statens förlikningsman inom distriktet.

Skiljenämndens dom skall vara för parterna bindande.

§ 13.

Organisationernas ansvarighet.

I detta aftal inbegripen organisation kan ej ställas till ansvar för hvad den enskilde arbetsgifvaren eller arbetaren företager, då denne icke handlat på organisationens order, dock äro organisationerna skyldiga tillhålla sina medlemmar att de ovägerligt följa de bestämmelser, som aftalet innefattar.

Bestämmelser för formning.

§ 14.

Allt gäller för utlärd formare.

Prisen gälla för af arbetsgifvaren godkändt arbete.

Då formare arbetar för dag inom fabriken, erhåller han timpenning, beräknad efter hvad han brukar förtjäna, då han arbetar på ackord.

Allt formadt gods, som blifver förstördt utan formarens eget förvållande, ersättes med ⅔ af fulla priset; är godset putsadt, förklappadt eller beskickadt, ersättes det som för färdigt.

Förstördes gods genom formarens eget förvållande, ersättes arbetsgifvaren för lerans kraning och bärning.

Lera, lämplig för sitt ändamål och väl kranad, skall i tillräcklig mängd tillhandahållas å resp. arbetsplatser.

Arbetaren äger rätt till fritt lyse. I de verkstäder, där gas eller elektrisk belysning ej finnes, lämnas arbetare vid belysningsårets början en lampa, som han skall väl vårda och till arbetsgifvaren återlämna i godt skick.

Arbetslokalerna skola uppvärmas på arbetsgifvarens bekostnad. Där värmeledning ej finnes, skola eldstäderna genom arbetsgifvarens försorg på morgonen tändas, men åligger det formare att under dagen under-

hålla elden. Arbetsgifvaren skall i verkstaden tillhandahålla bränsle.

Rengöring af verkstäderna skall på arbetsgifvarens bekostnad företagas minst 2 gånger i veckan efter arbetstidens slut.

Friskt dricksvatten tillhandahålles inom fabriksområdet i slutet kärl, hvarjämte tvättvatten bör vara på platsen tillgängligt.

Formverkstäderna skola vara försedda med friskluftsventiler af tillräckliga dimensioner.

För nya ugnar, som tillkomma, skall priset å formning bestämmas genom öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och vid hans fabrik anställda formare.

Kunna ej dessa parter enas, hänskjutes frågan till resp. organisationer, hvilka då hafva skyldighet att söka åstadkomma öfverenskommelse. Sådana prissättningar skola för hvarje år tillställas organisationernas styrelser för att i supplement bifogas aftalet.

§ 15.

Bestämmelser för sättning.

Prisen gälla för af arbetsgifvaren godkändt arbete.

För nya ugnar, som tillkomma, skall priset å sättning bestämmas genom öfverenskommelse mellan arbetsgifvare och fackförbundets afdelning på platsen. Kunna ej dessa parter enas, hänskjutes frågan till resp. organisationer, hvilka då hafva skyldighet att söka åstadkomma öfverenskommelse. Sådana prissättningar skola förhvarje år tillställas organisationernas styrelser för att i supplement bifogas aftalet.

För sådant arbete, som ej kan åsättas ackordspris, betalas sättare efter hvad han brukar förtjäna, då han arbetar på ackord.

Om arbetare uteblifver från arbetsplatsen mer än två dagar, vare en hvar hos arbetsgifvaren anställd arbetare, som därom anmodas, skyldig att fullborda påbörjadt arbete, och skall ej någon hindra detta. Är arbetet af brådskande natur, äger arbetsgifvaren rätt att inom kortare tid ställa dit annan arbetare.

Vid landsarbete, eller arbete å annan ort, betalas efter ortens prislista, om den är högre, därtill kommer fritt logis och mat. Erhålles ej mat, betalas ett tillägg af 15 %.

Arbetsgifvare och fackförbundets afdelning på platsen öfverenskomma om gränserna, bortom hvilka tillägg skall beräknas.

Arbetare erhåller fri resa fram och åter, jämte ersättning för res- och väntetid, med 50 öre pr timma. Väntetiden räknas efter den tid arbetaren anmält sig å arbetsplatsen.

Kakelugnsmakare.

Arbetsledningen skall tillse, att fullgodt material i tillräcklig mängd finnes å arbetsplatsen.

Fönster och ytterdörrar, lämpliga för sitt ändamål, skola vara insatta i byggnad, där sättning utföres under den kallare årstiden. Från och till hvilken dato den kallare årstiden skall beräknas, träffas öfverenskommelse emellan respektive afdelning och arbetsgifvare på platsen.

Priset å sättning af köksspislar och plattor bestämmes genom öfverenskommelse mellan arbetsgifvare och fackförbundets afdelning på platsen.

För att om möjligt bibehålla och utvidga yrket, hvad sättning af köksspislar beträffar, äga arbetsgifvare och arbetare att i samråd med hvarandra verka i sådant syfte.

Ackordspriser.

§ 16.

Grundpriser för formning.

	Pr 100 st.
Kakel, släta, runda och flata	11: —
» gravyr, med rump	12: 50
» » » steg	16: —
» » ½ » »	11: —
» små, tyska, släta med rump .	9: 50
» » » » » steg . .	10: 50
Ecken, släta, vanliga	19: —
» » med skarphörn	20: —
» » » platthörn	23: —
» gravyr, » rump	21: —
» » » steg	24: 50
» släta, små tyska med rump . .	16: —
Lådor, vanliga, släta och refflade. . .	22: —
» » » » » med fastsittande början och slut till liggande	27: —
Lådor, vanliga, tvåsidigt ornerade . .	27: —
» » » » med fastsittande början och slut till liggande	32: —
Lådor, liggande släta eller ornerade .	12: 50

Sims och fris.

Fotsims	7: 50
Midtelhand, intill 20 cm.	11: —
» öfver 20 cm.	13: —
Fris, högst 25 cm. höga	11: —
Öfversims, intill 23 cm. höga	14: —
» öfverstigande 23 cm. höjes priset med ½ öre pr st. för hvarje påbörjad cm.;	
Fotsimshörn	14: —
Midtelbandshörn, intill 20 cm. höga .	15: —
» öfver 20 » » .	18: —
Frishörn, ½ × ¼	14: —
» ½ × ¼	13: —
Öfversimshörn ½ × ½ intill 23 cm. höga	23: —
» ½ × ¼ » 23 » »	21: —

Kakelugns-makare.

Öfversimshörn, öfverstigande 23 cm., höjes priset med 1 öre pr st. för hvarje påbörjade cm.

Höjden på alla sims och fris beräknas efter formens yta och hufvudprofil, ej tvärt öfver formen.

Försvarskant och platta, ersättande steg, inberäknas ej i mätningen.

För formning med hvitmassa 20 % förhöjning.

Köksspislar.

	Pr 100 st.
Spiselkakel med rump	8: 50
» » steg	10: —
» halfkakel med rump eller steg	6: 50
» ecken $^1/_1 \times {}^1/_2$ med rump	15: —
» $^1/_1 \times {}^1/_2$ » steg	16: —
» $^1/_1 \times {}^1/_4$ » rump	12: —
» $^1/_1 \times {}^1/_4$ » steg	13: —
» $^3/_4 \times {}^1/_4$ » rump	12: —
» $^3/_4 \times {}^1/_4$ » steg	13: —
» $^1/_2 \times {}^1/_4$ » rump	10: —
» $^1/_2 \times {}^1/_4$ » steg	11: —
Väggplattor, formade, 6″ × 6″	3: 50
Ugnsplåt	4: —

Från och med den 1 april 1909 betalas 5 % förhöjning å dessa grundpriser för formning.

Grundpriser för uppsättning.

Rund ugn.

Runda skift, 5 kakel i skiftet	2: 25
Öfverstigande helt kakel, ökar priset med	—: 45
Öfverstigande half kakel, ökar priset med	—: 25
Understigande helt kakel minskar priset med	—: 40
Understigande halft kakel intet afdrag.	
Skänk, skänkfris lös som fast, skänksims eller gördel betalas som skift.	
Rund skänk, öfverstigande 10 cm. höjd 6 cm. platta, betalas med	3: 25

Flat ugn.

Flata skift 4 × 2	3: 75
Öfverstigande helt kakel ökar priset med	—: 50
Öfverstigande halft kakel, ökar priset med	—: 25
Understigande helt kakel, minskar priset med	—: 50
Understigande halft kakel, minskar priset med	—: 25
Djupet beräknas endast efter ena sidan;	
Plattecken eller Licéner, förhöjer priset pr skift med	—: 25
Skänk, skänkfris lös som fast, skänksims eller gördel betalas som skift;	
En omgång liggande lådor, med egna hörn	3: —
En omgång liggande lådor, utan egna hörn	1: 75
Vanliga ecken med lösa halfvor, förhöjer priset pr skift med	—: 50
Skåp i 1 ½ eller 2 skift	4: 50
» i kokkakelugn med kupa af kakel eller tegel	6: 50
» i kokkakelugn, muradt af tegel	3: 25
Järnspis med lösa delar till kokkakelugn	1: 25
För kakel, som sättes till bakmur i stället för tegel, i ugn med vanligt afstånd från väggen, betalas pr styck	—: 25

Både rund och flat ugn.

Midtelband och sims på skänken räknas som öfverlifsskift. Fot, fris och sims, äfven med lös bekröning eller indragningssims räknas som 3 skift, däraf 1 ½ skift till foten och 1 ½ skift till fris och sims. Saknas fris, betalas lika, men tillkommer intet för ventils inhuggning i sista skiftet.

Dörrinfattning, lös som fast, till ugn som räknas efter skift, betalas med	2: —
Då eldstadsram förekommer högre upp än på fotsims eller liggande låda, betalas som för dörrinfattning;	
Kannhål	2: 25
Kupol räknas som skift;	
Kupa i 2 skift	3: 25
» högre	4: 50
» i 2 eller 3 delar	6: —
» i 5 eller flera delar	8: —
Lös botten till kupa	1: —
För kakel med målade, inramade mönster tillkommer pr kakel	—: 10
För kakel med mönster, som ej kunna vändas, tillkommer pr kakel	—: 05
För kakel med olika mönster, som skola placeras i viss ordning, tillkommer pr kakel	—: 10
För kakel med i hvarandra fortlöpande ornament eller målning, tillkommer för hvarje målad kant, som hophugges	—: 12
Spegelkonsoler	2: —

Då ugn, som räknas efter skift, förekommer med band mellan skiften, räknas 2 hvarf som 1 skift.

Ugnar, som beräknas som skift, skola betalas efter skiftets storlek, oafsedt öfver eller underlif, dock så att fot, skänk och underskänkfris räknas lika som underlifsskift.

För patenten »Eminent» och »Linnéa»	15: —
För Petterssons luftväxling	5: —
För annan luftväxling efter öfverenskommelse.	
Pelar- eller klotfötter ökar priset med:	
Runda, då fotsimset sättes direkt på järnramen	1: 75
» då en låg sockel sättes mellan fotsimsen och järnramen	2: 25
Flata, då fotsimsen sättes direkt på järnramen	2: 75
» då en låg sockel sättes mellan fotsimsen och järnramen	3: 75

För vanlig sockel, då ritningen visar pelarfötter, afdrages motsvarande belopp.

Ugnar, som varit uppsatta på utställningar betalas som nya.

Bestämmelser gällande för sättning af praktugnar, där ej annorlunda är öfverenskommet:

För glaserad framsida, då ritningen visar spegel, tillkommer för kakel . . . . —: 30
För spegel, då ritningen visar glaserad framsida, afdrages för kakel . . . . —: 20
För ugn, som å ritningen visar järninsats, men sättes med vanlig eldstadsdörr, tillkommer 3: 50

Praktugnar, som förekomma med runda skift, äro beräknade med 5 kakel i skiftet.

Flata ugnar, som ej räknas som skift, äro beräknade med 1 ½ kakels djup i öfverlif.

Priserna beräknade för odekorerade ugnar.

Reservation för ändring af nummer i katalogerna.

Omsättningar och reparationer.

Omsättning af rundt skift, 5 kakel i skift. 1: 50
» af flatt skift 4×2. . . . 2: 25
Öfverstigande helt kakel ökar priset med —: 30
» halft » » » » —: 15
Understigande helt » minskar » » —: 30
» halft » » » » —: 15

Vid understigande halft kakel i rundt skift intet afdrag.

Fot, fris och sims, äfven med lös bekrönning eller indragningssims, räknas som 3 skift, däraf 1 ½ till foten och 1 ½ till fris och sims.

Omsättning af praktugn betalas med ⅔ af nytt.

För praktugn, som flyttas från fri vägg till hörn, höjes priset med 10 %.

För praktugn, som flyttas från hörn till fri vägg, betalas 50 öre för hvarje tillkommande bit.

Insättning af nya kakel vid omsättning, pr st. . . . . —: 35
Då helt nytt skift sättes, betalas detsamma som för nytt.
Då flat ugn ändras på bredden eller djupleken, höjes priset pr skift med —: 30
Gamla ugnar, som omhuggas, betalas som nya.
Då ugnar flyttas till annan plats, höjes priset för rundt skift med . . . . . —: 20
» flatt » » . . . . . —: 30
Hopplock betalas som nytt;
Inhuggning af ventiler vid omsättning, pr st. . . . . —: 25
För insättning af kakel i ugn, som ej omsättes, pr st.. . . . . 1: 50
Pipommurning å rund ugn, äfven då fris och sims omsättes. . 2: 25
» å flat ugn, äfven då fris och sims omsättes. . 3: 50
» å praktugn, då större stycken nedtages . . 5: —
» å rund kupolugn, äfven då fris och sims omsättes . . . . . 4: —
För rifning af rund ugn 2: 50
» » » kolonn eller flat ugn . 3: 50
» » » praktugn . . . . . 5: —
Rifning vid omsättning betalas ej.

§ 17.

Dessa prislistor få ej föranleda till nedsättning å nu gällande ackordspriser för formning eller uppsättning. Skulle det vid sammanräkning af hela ugnens arbetspris för sättning visa sig, att det förut gällande priset öfverstiger det nya, så skall det förutvarande priset fortfarande gälla.

§ 18.

Procenttillägg å grundprisen.

Å följande och därmed jämförliga platser betalas procenttillägg för formning och sättning enligt nedanstående.

	Formning.	Sättning.
Alingsås	Grundpris.	Grundpris.
Arbrå	7 %	5 %
Arvika	7 »	5 »
Borås	7 »	5 »
Engelholm	7 »	10 »
Eskilstuna	7 »	5 »
Falun	3 »	5 »
Filipstad	Grundpris.	Grundpris.
Gäfle	7 %	5 %
Göteborg		10 »
Halmstad	7 »	5 »
Hälsingborg		10 »
Härnösand		5 »
Jönköping		5 »
Kalmar	7 »	5 »
Karlshamn	7 »	5 »
Karlskrona	7 »	5 »
Karlstad	7 »	5 »
Kristianstad		10 »
Lidköping	Grundpris.	Grundpris.
Linköping	3 %	5 »
Lindesberg	7 »	5 »
Ljusdal	7 »	5 »
Lund		10 »
Malmö		10 »
Mariestad	Grundpris.	Grundpris.
Motala	»	»
Nora	»	»
Norrköping	7 %	5 %
Norrtälje	Grundpris.	Grundpris.
Nyköping	7 %	5 %
Nässjö	Grundpris.	Grundpris.
Oskarshamn	7 %	5 %
Sala	7 »	5 »
Skara	Grundpris.	Grundpris.
Skattkärr	7 %	5 %
Skene	Grundpris.	Grundpris.
Stockholm	15 %	20 %
Sundsvall		5 »
Trollhättan	3 »	5 »

Kakelugnsmakare.

Töreboda	Grundpris.	Grundpris.
Uddevalla	»	»
Uppsala	10 %	5 %
Vänersborg		Grundpris.
Västerås	7 »	5 %
Visby	7 »	5 »
Ystad		10 »
Örebro	7 »	5 »
Örnsköldsvik		5 »

§ 19.

Lärlingsbestämmelser.

1) Lärotiden för dem, som önska lära kakelugnsmakareyrket, är, om endast formning eller sättning läres, tre år, om båda delarna läres, fyra år, med minst sex månaders förarbete som handtlangare eller vid ugnarna. Lärotiden skall fullgöras hos en och samma arbetsgifvare.

Lärling får ej vara under den i lag stadgade åldern och ej öfver 21 år.

Lärling är skyldig att föra ett nyktert och städadt lefverne, punktligt och ordentligt använda arbetstiden samt städse söka befrita sig om att utföra ett godt och noggrant arbete.

Arbetstiden får ej öfverstiga 10 timmar pr dag eller 57 timmar pr vecka.

2) Lärling är skyldig att tillgodogöra sig undervisningen i på platsen befintlig aftonskola, hvartill terminsafgiften betalas af arbetsgifvaren.

De ämnen, som lärling företrädesvis bör inhämta kunskap uti äro: Fribandsteckning, linealritning och modellering samt räkning och bokföring.

3) Aflöning till formarelärlingar:

lärling erhåller de första 6 månaderna 8 kr. pr vecka och för den öfriga tiden i enlighet med på platsen gällande prislista med följande afdrag: de återstående 6 månaderna af första läroåret 15 %, andra läroåret 10 % och tredje läroåret 5 %.

Aflöning för sättarelärlingar:

lärling erhåller en garanterad veckolön af kr. 9, 11 och 13, under resp. första, andra och tredje läroåren, med procentförhöjningar enligt § 18.

Ackordsarbete kan få förekomma, dock ej under första året, och till ett pris af resp. 20 % och 15 % under gällande prislista för andra och tredje åren.

Det skall stå arbetsgifvaren fritt att använda, hvilket aflöningssystem han finner vara lämpligast för lärlingen.

4) Mellan arbetsgifvaren och lärlingen upprättas ett skriftligt kontrakt enligt nedanstående formulär.

Innan kontraktet upprättas, skall lärlingen arbeta två månader på prof, hvilken tid sedan tillgodoräknas honom å lärotiden.

Vid lärotidens slut skall lärling utföra ett utlärlingsprof, hvilket afsynas och betygsättes af därtill utsedda besiktningsmän, däraf en erkändt skicklig arbetare i facket.

Lärlingen erhåller vid lärotidens slut utlärlingsbetyg infördt i betygsbok, upptagande hans uppförande under lärotiden samt det vitsord om arbetsduglighet besiktningsmännen gifvit honom.

Formulär till lärlingskontrakt.

Jag / Vi .....

antag$^{\text{er}}_{\text{a}}$ härmed på en tid af tre (3) år räknadt från den .....

till den .....

ynglingen ....

född den .....

till $^{\text{formare-}}_{\text{sättare-}}$ lärling på följande villkor:

1:o) Jag / Vi .....

förbind$^{\text{er mig}}_{\text{a oss}}$ lämna lärlingen sådan undervisning i yrket, att han efter lärotidens slut må kunna utföra antagligt utlärlingsprof.

2:o) Lärlingen bör under lärotiden ej åläggas förrätta handtlangaresysslor, såvida ej undantagsvis särskilda omständigheter göra det för arbetsgifvaren nödvändigt.

3:o) Lärlingen skall iakttaga på arbetsplatsen fastställda arbetstider och ordningsregler; vara arbetssam, nykter och höflig samt villigt åtlyda de föreskrifter arbetsgifvaren eller hans ställföreträdare gifver honom.

4:o) Lärlingen är skyldig att tillgodogöra sig undervisning i på platsen befintlig aftonskola. Terminsafgiften betalas af arbetsgifvaren.

5:o) Lärlingens aflöningsförmåner äro:

.....

.....

.....

.....

6:o) Om sjukdom, beväringsskyldighet eller annat förhinder inträffar under lärotiden, förlänges densamma i proportion därefter.

7:o) Om arbetsgifvaren under lärotiden upphör med sin affär eller öfverlämnar densamma till annan person, sätte han annan i sitt ställe att fullgöra de skyldigheter, han genom detta kontrakt iklädt sig.

8:o) Jag.....

förbinder mig att villigt uppfylla hvad här ofvan för mig föreskrifvits samt gifver min arbetsgifvare rättighet mig när som helst afskeda, om jag genom lättja eller dåligt uppförande skulle bryta mot bestämmelserna uti detta kontrakt.

Med förestående kontrakt förklara vi oss till alla delar nöjda, och äro häraf tvenne exemplar upprättade, hvaraf vi hvar sitt tagit.

..... den ..... 19...

....
Arbetsgifvare. Lärling.

Såsom målsman för ynglingen .....

.....

godkänner jag till alla delar förestående kontrakt.

.....

Egenhändiga namnteckningar bevittna:

....

Stockholm den 23 aug. 1907.

För *Sveriges kakelfabrikantförening.*

För *Sveriges kakelindustriidkareförening.*

För *Svenska arbetsgifvareföreningen.*

För *Centrala arbetsgifvareförbundet.*

Kakelugnsmakare.

§ 20.

Giltighetstid.

Förestående aftal äger giltighet och tillämpning från och med den dag, detsamma är af därtill befullmäktigade ombud undertecknadt, intill den 1 april 1910 och förlänges därefter med ett år i sänder, såvida det ej 3 månader före utlöpningstiden af någondera parten skriftligen uppsäges.

§ 21.

Vid tolkningen och tillämpningen af detta aftal skall hänsyn tagas till samtliga bestämmelser, som detsamma innehåller och jämväl till de befullmäktigade ombudens protokoll af den 21—22 augusti 1907, § 2.

För *Svenska kakelugnsmakareförbundet.*

Supplement till aftalet.

Transsumt ur protokoll fördt vid sammanträde med de befullmäktigade ombuden för Sveriges kakelfabrikantförening, Sveriges kakelindustriidkareförening och Svenska kakelugnsmakareförbundet samt representanter för Svenska arbetsgifvareföreningen och Centrala arbetsgifvareförbundet, den 21—22 aug. 1907.

— — — — — — — — — — — —

§ 2.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Till förtydligande af det godkända aftalet och till ledning vid dess tolkning och tillämpning beslöto de befullmäktigade ombuden enhälligt godkänna följande förut gjorda uttalanden, att under aftalstiden med aftals kraft vara gällande:

a) Skulle lämplig formningslera i tillräcklig mängd icke finnas å arbetsplatsen och upprepas detta flera gånger än normalt, kan detta vara skäl för klagomål och föranleda till ersättning från arbetsgifvarnas sida.

b) Genom antagande af de fastställda lärlingsbestämmelserna bör ett beslut om begränsning af lärlingarnas antal anses obehöfligt.

Vid missbruk i detta afseende skola organisationerna träda reglerande emellan. Som missbruk borde anses om en arbetsgifvare anställer mer än en lärling på hvarje påbörjadt 5-tal utlärda arbetare, såvida fullgoda utlärda arbetare bevisligen finnas att tillgå.

För formare beräknas formareantalet efter i fabriken anställda och för sättare efter inom samhället anställda.

c) Aftalets § 4 afser icke att utgöra något skydd för arbetare, som föra ett supigt och oordentligt lefverne, eller för sådana, som utföra sitt arbete på ett mindre tillfredsställande sätt, utan är paragrafens anda och mening förhindra, att arbetare förföljas, därför att de tillhöra sin förening och där innehafva funktion.

d) Med biträdande af § 13 hafva arbetsgifvarna ej frånsagt sig rätten att, därest enskilda arbetare på ett eller annat sätt trakassera enskild arbetsgifvare och rättelse genom arbetarnas organisation ej vinnes, ingripa till sådan arbetsgifvares skyddande.

Enahanda rätt förbehöllo sig arbetarna å sin sida gent emot arbetsgifvarna.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Förestående protokoll godkändt och justeradt.

Stockholm den 23 augusti 1907.

N. N.
(Organisationernas ombud.)

Skorstensfejare.

Aftal mellan Stockholms stads skorstensfejaremästareförening och Stockholms skorstensfejeriarbetarefackförening.

§ 1.

Ordningsregler.

Arbetaren åligger:

att med noggrannhet utföra det arbete, som blifvit honom anförtrodt; att inställa sig till arbete på tid, som af principalen bestämmes; att mot förman iakttaga vederbörlig hörsamhet och åtlydnad;

att vara iklädd fullgod arbetsdräkt, som årstiden kräfver. Att ej i någon form göra framställning om dricks penningar eller dylikt samt att i öfrigt uppträda, såsom yrkets och kårens anseende kräfver.

§ 2.

Lönevillkor.

Klass A. Arbetare, som varit 10 år i yrket, erhåller 25 kronor pr vecka.

Klass B. Arbetare, som varit från 6 till 10 år i yrket, 22 kronor pr vecka.

Klass C. Arbetare, som varit från 4 till 6 år i yrket samt med godkändt betyg genomgått en kurs i Stockholms borgarskola, 18 kronor pr vecka.

Klass D. Arbetare, som varit från 3 till 4 år i yrket, 15 kronor pr vecka.

Under *första* anställningsåret erhåller under klass A hörande gesäll och arbetare betalning enligt klass B och i enahanda fall klass B som klass C.

Utom de löner, som ofvan stadgats, utbetalas till klass A och B 20 % och till klass C och D 15 % pr veckolön.

Utbetalning häraf sker endast vid kvartalets slut.

Klass E. Gosse, som antagits för yrkets inlärande, erhåller kost, logi, helgdags- och arbetskläder, samt all annan till föräldravård hörande omvårdnad jämte kontant pr vecka 1 kr. 1:sta, 2 kr. 2:dra och 3 kr. 3:dje året.

§ 3.

Arbetstider.

1. *Ordinarie tid.*

Arbetstiden utgör 9 timmar per dag. Början tidigast kl. 5 f. m. och slutar senast kl. 6 e. m. med beräkning från och till arbetskammaren.

Måltidsrasterna utgöra: för frukost 1 timme och för middag 1 ½ timme.

2. *Öfvertidsarbete.*

Timpenningen utgör för klass A och B 75 öre och för öfriga klasser 50 öre.

Förlängd arbetstid, orsakad af omedelbart förestående eller förflutna helgdagar, ersättes ej, för såvida icke extra arbete tillkommer, såsom kalkrensningar eller dylikt.

3. *Natt- och söndagsarbete.*

betalas med 1 kr. pr timme utan arbetsklassberäkning, då arbetstiden öfverstiger 3 timmar, i öfrigt med 1:50 per timme. Påbörjad halftimme betalas såsom halftimme.

Nattarbete beräknas efter kl. 8 e. m. och före kl. 5 f. m.

4. *Landsarbete.*

Vid förekommande arbeten utom staden, hvilka kräfva ⅔ af arbetsdagen, utbetalas i dagtraktamente 2 kr. pr man.

Ångbåtars sotning enligt öfverenskommelse mellan arbetsgifvaren och arbetaren på platsen, där sådant arbete förekommer.

§ 4.

Olycksfall och sjukdom.

1. Utom hvad i lag den 1 januari 1903 om olycksfall i arbetet blifvit stadgadt, utbetalas vid olycksfall med dödlig utgång, som under och genom arbetet oförvålladt inträffat, till den aflidnes rättsinnehafvare 1,500 kr. af arbetsgifvaren.

2. Vid annat olycksfall, som oförvålladt träffar arbetare under och genom arbetet eller vid sjukdom, som arbetare utan eget förvållande ådragit sig under och genom arbetet, utbetalar arbetsgifvaren till den skadade eller sjuke full veckoaflöning, dock ej för längre tid än 90 dagar. Skulle under denna tid annan arbetare i hans ställe intagas, utgår endast ⅔ af veckolönen.

Arbetsgifvaren ersätter därjämte vid dylika olycks- och sjukdomsfall kostnaderna för läkarevård och medicin, men för att komma i åtnjutande af dessa förmåner erfordras, att den sjuke eller skadade skall tillhöra sjukkassa, som registrerats före detta aftals ikraftträdande och med samma kassas läkareintyg styrker sin sjukdom.

§ 5.

Allmänna bestämmelser.

1. För de arbetare som hafva att erlägga skatt till stat och kommun, göres, där så önskas, lämpliga afdrag å lönen veckovis.

2. Arbetare, som utan giltig orsak å föreskrifven tid uteblifver 3 gånger, mer än ¼ timme hvarje gång, inom loppet af löpande kvartal, förlorar *en dags aflöning*. Därest arbetaren uteblifver på sätt ofvan sagts, utöfver 45 minuter intill en timme, förlorar han jämväl *en dags aflöning*.

Arbetare, som utan giltig orsak varit frånvarande utöfver en timme, intill en arbetsdag, förlorar tre dagars aflöning med arbetsskyldighet i nu nämnda tre fall.

Arbetare, som utan giltig orsak varit frånvarande två hela dagar i följd, har därigenom förverkat sin kondition.

Ofta upprepad för sen ankomst af såväl kortare som längre tid medför förlust af kondition.

Bötespenningarne tillfalla arbetarnes pensionsfond, dock med skyldighet för den öfriga personalen att inarbeta den lidna arbetsförlusten, men tillfaller ej pensionsfonden, om annan arbetare i den försumliges ställe intages.

3. *Semester.* Arbetare i klasserna A och B erhålla 14 dagars ledighet efter arbetsgifvarens bestämmande med full veckoaflöning, men först efter minst 6 månaders kondition, med skyldighet för de öfriga att förrätta den frånvarandes arbete, utan att annan arbetare i den lediges ställe intages.

4. *Samlings- och badrum*, med tillbehör gemensamt för alla på platsen anställda arbetare, hållas af arbetsgifvare.

5. *Tillhjälpsarbetare*, som varit anställd 6 veckor i en följd, anses som fast konditionerad, dock med undantag därest den, i hvars ställe kondition ägt rum, varit förhindrad att arbeta på grund af sjukdom eller värnpliktstjänstgöring. *Skorstensfejare.*

6. *Pensionsafgiften.* Vid hvarje utbetalning af den under kvartalet upplupna procentsumman göres å hvarje arbetare ett afdrag, motsvarande 25 öre pr man och vecka, hvilka penningar tillfalla Skorstensfejeriarbetarnes i Stockholms pensionsförening. Penningarne uppbäras af utaf föreningen i fråga befullmäktigadt ombud.

§ 6.

Skiljedom.

Förekommande tvister slitas af en skiljedom bestående af 5 personer, hvaraf två utses af arbetsgifvareföreningen och två af arbetareföreningen, hvilka 4 personer sedan utse en femte utom yrket stående person. Därest de ej af föreningarne utsedde skiljemännen kunna enas vid valet af den femte skiljemannen, utses denne af föreståndaren för Stockholms stads arbetsförmedlingsbyrå.

Aftalet gäller för en tid af 3 år, räknadt från och med den 1 januari 1906, med 3 månaders uppsägning före aftalstidens slut. Därest ej uppsägning äger rum, anses aftalet förlängdt med ett år för hvarje gång.

Stockholm i december 1905.

För *Stockholms stads skorstensfejaremästareförening.*

För *Stockholms skorstensfejeriarbetarefackförening.*

Aftal mellan Stockholms målaremästareförening och Sv. måleriarbetareförbundets afd. 1, Stockholm.[1] *Målare.*

Allmänna bestämmelser:

§ 1.

Mom. A. Stockholms målaremästareförening och Sv. måleriarbetareförbundets afd. 1, Stockholm, godkänna ömsesidigt på grundprincipen af, att arbetare och arbetsgifvare äro och böra vara naturliga bundsförvanter, då det gäller yrkets upprätthållande, samt att de böra i förening därmed lojalt samverka till uppnåendet och bevarandet af ett godt och rättvist förhållande mellan arbetsgifvare och arbetstagare inom målareyrket, följande aftal.

Mom. B. Till förverkligande häraf skall en af arbetsgifvare och arbetare tillsatt förmedlings- och skiljenämnd utgöra det forum i första instans, som, då den därom blifver anmodad, medlar i sådana frågor,

[1] Aftalet inledes med en synnerligen utförlig *ackordsprislista*, som här uteslutits. Arbetsgifvareorganisationen har annulerat aftalet under förklaring, att detsamma brutits af arbetarne. Sv. måleriarbetarförbundets afd. 1 har förklarat sig anse, att aftalet fortfarande äger bestånd. Likalydande aftal har ingåtts mellan Målaremästareföreningen och Sv. arbetareförbundet.

Målare. hvilka röra aflöning och arbetstid, samt söka bilägga tvister angående verkställdt eller pågående arbete, äfvensom andra tvister, hvilka de af respektive organisationerna eller deras ombud ej kunnat biläggas, utan för sådant ändamål blifvit till kommittén hänskjutna.

Mom. C. Legitimeradt ombud från korporationerna äger rätt att erhålla upplysningar öfver å arbetsplatsen anmäldt missförhållande.

§ 2.

Mom. A. Arbetstiden förlägges:

under tiotimmarsdag mellan kl. 7 f. m. o. ½7 e. m.
» 9½- » » » 7 » » 6 »
» 9- » » » 7 » » ½6 »

undantagandes lördags- och helgdagsaftnar, då arbetstiden är 8 timmar.

Mom. B. Arbetstiden är intill den 1 april 1908 tio timmar och 64 öre pr timme, från den 1 april 1908 nio och en half timmar och 68 öre pr timme, från den 1 april 1909 nio och en half timmar och 70 öre pr timme och från den 1 april 1910 nio timmar och 75 öre pr timme.

Under okt. månad är arbetstiden 8 tim. pr dag,
» nov.—febr. » » 6 » » »
» mars » » 8 » » »

§ 3.

Mom. A. Arbetet utföres antingen på ackord eller timme. Arbete, som kan hänföras till gällande ackordsprislista, utföres, oafsedt årstiden, på ackord.

Mom. B. I de fall, där enighet ej kan uppnås, huruvida ett visst arbete kan hänföras till ackordsprislistan eller icke, skall en af förmedlingskommittén tillsatt nämnd äga att inom 24 timmar, efter det ärendet till densamma hänskjutits, fälla utslag.

Mom. C. Under de två första timmarna efter den ordinarie arbetstidens slut utgår aflöningen vid ackordsarbete med 25 proc. förhöjning, under timlönsarbete för samma tid med 50 proc., allt annat öfvertidsarbete såsom å sön- och helgdagar samt nattarbete betalas med 100 proc. förhöjning af gällande timlön.

Mom. D. Vid arbete på s. k. fasta byggnadsställningar utgår aflöningen med 10 proc. förhöjning å gällande priser.

På s. k. patentställningar utgår aflöningen med 25 proc. förhöjning af gällande priser.

Mom. E. Vid målning af båtar utombords från flotte utgår aflöningen med 25 proc. förhöjning af gällande priser.

Mom. F. Då arbetsgifvaren fordrar, att ackordsarbete skall utföras på öfvertid, tillämpas den bestämda procentförhöjningen pr timme och utbetalas pr vecka, som tillägg till ackordssumman. Sådant öfvertidsarbete får ej förekomma utan arbetsgifvarens eller hans ställföreträdares uttryckliga begäran.

Mom. G. Allt måleriarbete i på ackord tagen våning utom ådring och dekorering, samt den limfärg, som af dekorationsmålare vidare skall behandlas, utföres af den eller de, som åtagit sig ackordet, ägande mästaren tillsätta flera arbetare, därest de förra på utsatt tid ej medhinna detsamma, i hvilket fall arbetsgifvaren skall öfverenskomma med den eller de, som innehafva ackordet.

Mom. H. Uppläggning af faser och lister hänföres icke till dekorering.

Mom. I. Alla för arbetets utförande erforderliga materialier tillhandahållas på platsen af arbetsgifvaren.

Mom. K. Rengöring efter limfärgsstrykning sker på arbetsgifvarens bekostnad, då denna ej ingår i ackordet.

Mom. L. Öfverskott å ackordsarbete fördelas proportionsvis, lika för alla i ackordet deltagande och skall utbetalas senast 14 dagar efter det, arbetet är färdigt, under hvilken tid detsamma skall vara uppmätt, samt frågan om dess godkännande afgjord. Vid sådan ackordsuppgörelse kan arbetare företrädas genom ombud.

Mom. M. Uppmätning af ackordsarbete utföres af arbetsgifvaren eller dennes ombud, och skall i ackordet deltagande arbetare eller ombud för dessa deltaga och kontrollera. Då arbetsgifvare och arbetare öfverenskomma om, att anmoda viss person verkställa mätningar, fördelas kostnaderna härför lika emellan arbetgifvare och vederbörande arbetare.

Mom. N. Vid ackordets utlämnande skall arbetsgifvaren till den eller de, hvilka åtagit sig ackordet, lämna skriftlig beskrifning öfver arbetets behandling med hänvisning till punkternas nummer i prislistan, och får ingen behandling af arbetsgifvaren frångas den punkt, efter hvilken arbetet skall utföras.

§ 4.

Vid mindre arbetstillgång lämnas vid antagande af arbetare företräde till dem, som äro å platsen boende och skattskrifna.

§ 5.

Mom. A. Hvarje i yrket fullt duglig arbetare, som kan förete gesällbref eller utlärlingsbetyg och dokumenterar sig hafva arbetat i yrket minst fem år, inberäknat lärotiden, samt äger den vana och färdighet, som motsvarar normala fordringar, betalas enligt fastställd timlön och ackordsprislista.

Mom. B. Häri inbegripes vagnsmålare, men undantagas s. k. specialister, till hvilka räknas de, som uteslutande arbeta i limfärg, dekorering, ådring, marmorering eller skyltmålning.

Mom. C. Aflöningen utbetalas en gång i veckan på dag och plats, som gemensamt öfverenskommes af arbetsgifvare och hans arbetare.

§ 6.

Mom. A. Resekostnad till och från arbetsplats utom Stockholm, häri inberäknadt de olika båtvarfven, betalas af arbetsgifvaren och utbetalas veckovis. För den tid, som åtgår till resa, utgår ersättning enligt gällande timlön utan procentförhöjning.

Mom. B. Där bostad finnes, betalar arbetsgifvaren endast en resa till och från arbetsplatsen, såvida ej proviantering nödvändiggör extra resor.

Mom. C. Då landsarbete förekommer, åligger det arbetsgifvaren att på sin bekostnad anskaffa på arbetsplatsen tillgängliga ordentliga bostäder och sängkläder, därvid det åligger arbetarna att iakttaga ordning och snygghet, så att intet af annans egendom skadas eller förfares.

Mom. D. Där sängkläder ej af arbetsgifvaren tillhandahålles, utgår en ersättning af 50 öre pr dag.

Mom. E. Iordningställandet af alla för arbetets utförande erforderliga materialier bekostas och tillhandahållas på arbetsplatsen af arbetsgifvaren. Material och verktyg skola af arbetaren väl behandlas, så att de ej skadas eller förfares. Rekvisition af materialier skall om möjligt göras dagen före. *Målare.*

Mom. F. Arbetsgifvare, som utför arbete å plats, där detta aftal ej gäller, och använder sig af arbetskraft härifrån, är skyldig att betala dessa med i detta aftal gällande lönesatser.

Mom. G. Arbetsgifvare från plats, där lägre lönetariffer äro gällande, skola vid arbete härstädes betala enligt här gällande lönesatser.

§ 7.

Samtliga arbetare olycksfallsförsäkras i enlighet med de stadgar, som äro gällande för Sveriges målaremästareförenings ömsesidiga olycksfallsförsäkringskassa, och vare arbetsgifvare skyldig att vid anfordran förete försäkringsbref.

§ 8.

Arbetsgifvaren leder och fördelar arbetet samt äger ensam bestämmanderätt att i sin kondition antaga, afskeda eller behålla antagen arbetare, utan inblandning från fackförenings eller arbetares sida. Som skäl för afsked får ej anses, om arbetare tillhör organisation eller icke.

§ 9.

Vid tolkningen af detta aftal skall hänsyn tagas till samtliga bestämmelser, som detsamma innefattar.

Lärlingsaftal.

§ 1.

Åldern för lärlings antagande är 14—15 år och maximiåldern 20 år.

§ 2.

Lärlingstidens längd är 5 år. Lärling antages med en pröfvotid af 6 månader, efter hvilken tid såväl arbetsgifvaren som lärling har att afgöra, huruvida lärotiden skall fortsättas eller icke.

§ 3.

Lärling, som förut arbetat i yrket, antages på minst ett år och kan den tid, han genom betyg utvisar, att han förut arbetat i yrket, afdragas å den ordinarie lärotiden.

§ 4.

Mom. A. Arbetstiden för lärlingar är densamma som för utlärda arbetare, dock så att den ordinarie arbetstiden för sommaren tillämpas äfven om vintern.

Mom. B. Lärling är skyldig att före arbetstidens slut ställa materiel och dylikt i ordning, innan han lämnar arbetet.

§ 5.

Mom. A. Till lärling får icke utlämnas ackordsarbete.

Mom. B. Lärling skall olycksfallförsäkras i likhet med öfriga arbetare.

§ 6.

Mom. A. Lärling skall tillhållas deltaga i undervisningen i tekniska skolans söndags- och aftonkurser, och äger han rättighet härtill utan afdrag å veckolönen.

Mom. B. Onskar lärling ledighet om dagen i och för studier i målning vid tekniska skolan, skall sådan lämnas och afdrages därvid den stipulerade lönen.

§ 7.

Mom. A. Lärlings aflöning utgår med:

1:a	året	. . . . .	10	kr. pr vecka
2:a	»	. . . . .	13	» » »
3:e	»	. . . . .	15	» » »
4:e	»	. . . . .	18	» » »
5:e	»	. . . . .	21	» » »

Målare.

Mom. B. Vid arbete å öfvertid utgår aflöning pr timme med följande belopp:

1:a året	20	öre pr timme
2:a »	25	» » »
3:e »	30	» » »
4:e »	35	» » »
5:e »	45	» » »

§ 8.

Mom. A. Hvarje lärling skall, för att efter lärotidens slut erhålla minimilön, hafva utfört gesällprof, hvilket bör verkställas under vintermånaderna.

Mom. B. I den händelse att det utförda gesällprofvet skall stanna i lärlingens ägo, anslås för dess utförande högst 3 veckors aflöning.

§ 9.

Lärling skall hållas i kondition året om. Lärling, som genomgått pröfningstiden och därefter antages, skall kvarstå hos samma arbetsgifvare till lärotidens slut. Skulle sådana förhållanden inträda, att det från ena eller andra sidan framställes begäran om afbrott i lärotiden, skola de skäl, som härför föreligga, pröfvas och afgöras af skiljenämnden.

§ 10.

Den lärling, som vid detta aftals ikraftträdande kan styrka sig hafva arbetat i yrket i fem (5) år, anses därmed hafva fullgjort sin lärotid och erhåller efter utfördt gesällprof gällande minimilön.

Regler för förmedlings- och skiljenämnd inom måleriyrket i Stockholm.

§ 1.

Ändamålet är att bilägga eller med skiljedom ordna de mellan medlemmar af Stockholms målaremästareförenings och Svenska måleriarbetareförbundets afd. 1, Stockholm, förekommande tvistigheter, då dessa gälla tolkningar af gällande aftal under den ingångna aftalstiden.

§ 2.

Denna förliknings- och skiljenämnd består af tre mästare och tre arbetare, hvilka inom sig utse en ordförande och en vice ordförande och två sekreterare, samt af sex suppleanter, tre från hvardera korporationen.

§ 3.

Valen skola vara gällande för ett (1) år och företagas på följande sätt: Stockholms målaremästareförening väljer inom sig tre ordinarie ledamöter och tre suppleanter och Sv. måleriarbetareförbundets afd. 1, Stockholm, väljer likaledes inom sig tre ordinarie och tre suppleanter.

Nya val företagas hvarje år på föranstaltande af ordförande för organisationerna.

Alla val skola ske med slutna sedlar och med enkel röstpluralitet. Afgående medlem kan omväljas.

§ 4.

Medlemmar af nämnden äro endast berättigade till utträde vid valperiodens slut, utom i det fall, då medlem lämnar staden eller upphör att drifva yrket, samt om gesäll börjar egen affär eller på någon annan af nämnden antagen grund. Alla med hänsyn till denna paragraf uppstående spörsmål afgöras af skiljenämnden själf.

§ 5.

Vid skiljenämndens alla förhandlingar föres noggranna protokoll, alla utgående skrifvelser kopieras, och öfver alla inkomster och utgifter föres räkenskapsbok. Härtill kan nämnden utse en aflönad sekreterare, som efter ordförandens order har att utföra allt skrifarbete, som angår skiljenämnden.

Under hvarje års första månad anslår hvardera korporationen ett visst belopp till administrationen.

Revisionen af räkenskaperna verkställes af tvenne revisorer, hvilka utses en från vardera organisationen, hvilka hafva att hvarje år afgifva en till båda organisationerna ställd revisionsberättelse.

§ 6.

Skiljenämndens medlemmar äro på heder och samvete förpliktade att icke gifva någon utomstående meddelanden om voteringar eller upplysningar af personlig natur, hvilka under förhandlingarna kommit till deras kännedom.

§ 7.

Skiljenämnden fastställer själf sin arbetsordning, dock med iakttagande af följande grundregler:

a) Ingen af nämnden må deltaga i saker, i hvilka han är personligen intresserad, eller är besläktad med någon af parterna.

Om en medlem är förhindrad att närvara vid ett möte, är han förpliktad att tillkalla

den suppleant, som skall möta i hans ställe, på det att hvarje sammanträde må vara fulltaligt och kan afgifva sin dom.

b) Nämnden sammanträder på kallelse af ordföranden, så ofta ett ärende från någon af organisationerna föreligger till behandling, och skall ordföranden föranstalta om, att parterna afgifva skriftlig förklaring, att de vilja underkasta sig skiljenämndens dom, utan att vädja till någon annan rätt.

Nekar en medlem af Stockholms målaremästareförening eller Sv. måleriarbetareförbundets afd. 1, Stockholm, att underskrifva ofvannämnda förklaring, skall den organisation, det vidkommer, låta sig representeras i hans ställe.

Endast den mästare eller gesäll, som tillhör sin organisation, har rätt att inkomma med eller försvara sin sak inför skiljenämnden.

På samma sätt äro dessa organisationer, när de därom äro eniga, berättigade att begära skiljenämndens dom i alla till facket hörande spörsmål.

c) Alla till skiljenämnden hänskjutna saker skola behandlas med den största möjliga skyndsamhet, och äro parterna förpliktade att personligen inställa sig vid skiljenämndens sammanträde och där framlägga alla de bevis, hvarpå de stödja sin sak, i det omfång, nämnden anser nödigt.

För hvarje sak pröfvas först om förlikning kan ingås, misslyckas detta, upptages saken till skiljedom.

Kan vid votering om en sak icke uppnås röstpluralitet, tillkallas en af nämnden eller organisationerna utsedd opartisk ordförande, och vid voteringar afgöres saken med enkel röstpluralitet.

d) Finner nämnden, att en sak icke lämpar sig för afgörande vid densamma, kan den afvisa den, dock får nämnden ej afvisa sådana saker, som rör tolkningen eller tillämpningen af det aftal, som ingåtts korporationerna emellan, utan i allmänhet sådana frågor, som måste afgöras af civilrättslig domstol.

Vid afkunnande af domar skall nämnden taga hänsyn till tidigare afgöranden i liknande eller analoga fall.

§ 8.

Nämndens medlemmar äro skyldiga hvarandra tillbörlig aktning och vördnad, och får under inga förhållanden personliga angrepp förekomma. Om medlem bryter mot denna paragraf, kan han efter nämndens pröfning uteslutas från densamma, och skall då suppleanten inträda som ordinarie i dennes ställe, hvarefter ny suppleant utses.

§ 9.

Förändringar i ofvanstående bestämmelser kunna ske, när Stockholms målaremästareförening och Svenska måleriarbetareförbundets afdelning 1, Stockholm, härom, efter föregående behandling, kommit till lika lydande beslut.

Dessa allmänna regler för förmedlings- och skiljenämnd inom måleriyrket äro antagna af såväl Stockholms målaremästareförening som Svenska måleriarbetareförbundets afdelning 1, Stockholm, och skola lända till efterrättelse för nämnda organisationers alla ledamöter.

Denna arbetsordning kan ej uppsägas med mindre än att aftalet i sin helhet uppsäges.

§ 10.

Ingendera af de här inbegripna korporationerna, ej heller enskilda medlemmar af desamma få träffa öfverenskommelser, som i ringaste mån upphäfva eller kringgå detta aftal under den tid, detsamma är gällande.

§ 11.

Uppstår tvist angående detta aftals bestämmelser eller om pågående eller afslutadt arbete, hänskjutes den till den af korporationerna tillsatta skiljenämnden, bestående af sex personer, hvilken tillsättes och arbetar i enlighet med af båda korporationerna godkändt reglemente.

§ 12.

Detta aftal, gällande mellan Stockholms målaremästareförening och Svenska måleriarbetareförbundets afdelning 1, Stockholm, skall okränkt af båda parterna gälla, från den dag detsamma af befullmäktigade ombud är undertecknadt och intill den 31 mars 1911, med tre månaders ömsesidig uppsägningstid, hvarförutom aftalet är förlängdt med ett år i sänder.

Stockholm den 8 juni 1907.

För *Stockholms målaremästareförening.*

För *Sv. måleriarbetareförbundets afd. 1.*

Målare.

Ackordsprislista gällande mellan Sundsvalls målaremästareförening och Sv. måleriarbetareförbundets afd. n:r 27 i Sundsvall, från den 1 april 1907 till den 1 april 1908.

Ackordspriser.

	Arbetet färdigt fördelas pr kvadrataln öre.
1. Hvit limfärg, 1 gång strykning	2,18
Hvit eller bruten, med afslipning och såpdränkning	3,80
I mörkare blå, grön, röd eller umbrafärger	5,45
Kridering med afslipning	2,18
Slamfärg med skrapning	3,27
2. **Vaggberedning.**	
Afslipning och inklistring	1,09
D:o d:o med oljestrykning vid tak, hörn och sockel	1,63
Klistring af makulatur	2,18
3. **Spanning.**	
Spänning af papp eller papper i tak med utklistring	7,62
Spänning af papp å väggar med utklistring	5,45
4. **Tapetuppsattning.**	
Uppsättning af tapeter från 50 öre till högre pris, pr rull	38,15
D:o från lägre pris t. o. m. 50 öre, pr rull	30,52
D:o stoftade tapeter, pr rull	54,50
D:o engelska, pr rull	54,50
D:o af bård t. o. m. 10 cm. bredd, pr rull	54,50
D:o, som öfverstiga 10 cm. bredd	1,09
5. **Oljemålning.**	
a) Invändigt på nytt trä å boaserade bräder å väggar och tak	13,09
Ispackling	2,18
Färdigspackling	3,27
Slipstrykning	4,36
Färdigstrykning	3,28
D:o å fönster, dörrar och panel, 2 ggr spackling och 2 ggr strykning i tonfärger	19,62
Ispackling	3,27
Färdigspackling	5,45
Slipstrykning	5,45
Afslipning och färdigstrykning	5,45
D:o med finspackling och påbättring	22,89
D:o extra fin 3 ggr spackling och 3 ggr strykning i tonfärger	28,34
Ispackling	3,27
Färdigspackling till slipstrykning	5,45
Slipstrykning	5,45
Finspackling	3,27
Slipstrykningen på finspacklingen	4,36
Färdigstrykning med afslipning och kantupplägg	6,54
b) *På gammalt trä* (förut måladt), boaserade bräder å väggar och tak, uppskrapning, ikittning, 1 gång strykning (ej nåtkittning)	5,54
D:o med nåtkittning	10,90
Uppskrapning, pågrundning, 2 ggr spackling och 2 ggr strykning å boaserade bräder, tak och väggar (ej nåtkittning)	10,90

	Arbetet färdigt fördelas pr kvadrataln öre.
Uppskrapning och pågrundning	1,09
Ikittning och spackling	3,27
Slipstrykning	3,27
Färdigstrykning	3,27
Oljefärg, uppskrapning, pågrundning, kittning och 1 gång strykning i färgtoner å fönster, dörrar och panel	9,81
D:o uppskrapning, pågrundning, kittning, spackling och 2 ggr strykning i färgtoner	13,08
Uppskrapning och pågrundning	1,09
Kittning och spackling	4,36
Slipstrykning	3,27
Färdigstrykning med kantupplaggning	4,36
D:o med finspackling och påbättring	16,89
Utvändigt, på nytt trä och förut målad i en eller två tonfärger, med spackling eller kittning	10,31
Grundning	1,36
Kittning eller spackling	1,09
Slipstrykning	4,36
Färdigstrykning	3,27
D:o 2 ggr spackling och 2 ggr strykning	13,08
Fönsterbågar, 1 gång strykning utvändigt med falser och kanter, pr luft	43,60
D:o » » » » » utan »	21,80
D:o af karmkant och fals	16,35
Nya bågar, c:a 2 mtr höga, schellackering, grundning, 2 ggr spackling samt strykning ut- och invändigt, pr luft	70,85
Afslipning och färdigstrykning invändigt, pr luft	38,15
Innanfönster, nya bågar, schellackering, grundning, 2 ggr spackling och slipstrykning	43,60
Afslipning och färdigstrykning	43,60
Oljefärg å ny mur, ut- och invändigt afslipning, oljedränkning och 2 ggr strykning	11,44
Afslipning och oljedränkning	3,27
Första strykningen	4,36
Andra »	3,81
D:o med 1 gång spackling och 2 ggr strykning	16,35
D:o med 2 ggr » utan oljedränkning	16,35
Oljefärg å förut målad mur, kittning, 1 gång strykning med eller utan strö̈pling	4,36
D:o uppskrapning, 2 ggr spackling, påbättring och 1 gång strykning med eller utan strö̈pling	8,72
Oljefärg å förut målad och spacklad mur, ispackling, bredspackling, slipstrykning och färdigstrykning	14,17
D:o med 2 ggr bredspackling	16,35
D:o med finspackling och påbättring	18,53
D:o 3 ggr spackling och 3 ggr strykning	21,80
	pr stryckaln
Uppläggning af faser i färger	1,63
D:o af lister i brons	2,18
Streckdragning i oljefärg	1,63
D:o i limfärg	1,09

Diverse bestämmelser.

Afslipning med sandpapper etc. ingår i här ofvan angifna arbeten på sätt brukligt är. För utvändigt arbete å portar betalas enligt öfverenskommelse.

Sundsvall den 3 april 1907.

Målare.

Allmänna bestämmelser.

§ 1. Sundsvalls målaremästareförening och Sv. måleriarbetareförbundets sundsvallsafdelning godkänna ömsesidigt, på grundprincipen af, att arbetsgifvare och arbetare äro och böra vara naturliga bundsförvanter, då det gäller yrkets upprätthållande, samt att de böra i förening lojalt samverka till uppnående och bevarande af ett godt och rättvist förhållande emellan arbetsgifvare och arbetstagare inom yrket, följande aftal:

Till förverkligande af de allmänna principer, som här ofvan fastslagits, skall en af arbetsgifvare och arbetstagare tillsatt förmedlingskommitté utgöra det forum i första hand, som, då den därom blifver anmodad, har att medla i sådana frågor, hvilka röra aflöning och arbetstid samt söka bilägga tvister, hvilka af respektive organisationer eller deras ombud ej kunnat biläggas utan för sådant ändamål blifvit till förmedlingskommittén hänskjutna.

Ledamot i förmedlingskommittén äger rätt erhålla alla nödiga upplysningar, som erfordras för bedömande af de frågor, som hänskjutas till kommittén.

§ 2. Arbetstiden är 59 timmar pr vecka och fullgöres med 10 timmar pr dag under veckans fem första dagar samt med 9 timmar på lördag. Arbetet pågår mellan kl. 7 f. m. och 7 e. m. utom på lördag, då arbetet slutar kl. 6 e. m.

§ 3. a. Hvarje i yrket duglig och nykter arbetare, som kan förete gesällbref eller utläringsbetyg, dokumenterar sig hafva arbetat i yrket i minst fem år samt äger den vana och färdighet i yrket, att han kan till fullo göra sig förtjänt af den stipulerade timlönen, erhåller miniaflöning 55 öre pr timme, under månaderna april—oktober samt 43 öre pr timme under öfriga 5 månader af året, för ordinarie arbetstid.

b. För öfvertidsarbete utgår aflöningen med trettio procents förhöjning.

c. Arbetsgifvaren äger ensam bestämmanderätt att till arbetare, som han anser förtjänt däraf, utbetala högre aflöning utan inblandning af någon eller några, hvem det än vara må.

d. Daglistor eller s. k. arbetskvitton skall för hvarje aflöningsdag aflämnas med angifvande af arbetstiden under veckans lopp.

e. Såsom norm för erhållande af ofvan nämnda timlön skall den af förmedlingskommittén utarbetade, och af de respektive organisationerna antagna ackordsprislistan ligga till grund.

§ 4. Aflöning sker hvarje lördag efter arbetets slut. Då arbete utföres på ackord, skall arbetsgifvaren utbetala minst åttio (80) procent af gällande timpenning, för den tid arbetare varit sysselsatt i arbete, samt blifvande öfverskott, då arbetet i sin helhet är färdigt och godkändt; skolande öfverskottet räknas proportionsvis för alla i ackordet deltagande arbetare. Uppgörelsen skall ske inom fjorton dagar efter arbetets fullbordande.

§ 5. Då resor till och från arbetsplats utom staden företagas, sker detta på arbetsgifvarens tid och bekostnad; där arbetet sker på fem kilometers afstånd eller mera från staden, anskaffas fritt husrum.

§ 6. a. Arbetsgifvarne skola företrädesvis använda i sin kondition arbetare, som tillhöra Svenska måleriarbetareförbundet.

b. Vid antagande af arbetare och vid minskad arbetstillgång, skola gifta, i staden bosatta och skattskrifna äga företräde, dock under villkor, att tillgång därvid finnes på dugliga och ordentliga arbetare, kunniga i specialité, som arbetsgifvaren önskar, samt att arbetare, som finnes, tillhörande organisationen, tillfullo äger den kompetens, som i § 3 härofvan föreskrifvits.

c. Arbetare, som tillhöra organisationen, skola företrädesvis arbeta hos arbetsgifvare, som är medlem af Sundsvalls målaremästareförening och ej åtaga sig arbete mot lägre betalning, än här i § 3 bestämts.

§ 7. Arbetsgifvare äger ensam bestämmanderätt att i sin kondition antaga, afskeda eller behålla antagen arbetare, utan inblandning af hvad slag det vara må af utomstående; dock må ej vara skäl för afsked, att arbetare tillhör organisation och på ett humant sätt fasthåller vid sina principer. Tvister rörande denna § afgöres på sätt i § 1 härofvan stadgats.

§ 8. Hvarje arbetare är skyldig på bestämd tid infinna sig på det arbete, där han är sysselsatt, och får under inga omständigheter, utan order från mästaren, lämna arbetet på andra tider af arbetsdagen än de, som äro för måltidsraster bestämda.

§ 9. Förhållande emellan arbetsgifvare och lärling inbegripes ej i detta arbetsaftal och öfverenskommelse.

§ 10. Samtliga arbetare olycksfallsförsäkras i Sveriges målaremästareförenings olycksfallsförsäkringskassa på villkor, som i den stadgas.

Ofvanstående öfverenskommelse gällande mellan Sundsvalls målaremästareförening och Svenska måleriarbetareförbundets sundsvallsafdelning skall, okränkt af båda parterna, gälla för ett år, räknadt från 1 april 1907 till 1 april 1908. Därest icke uppsägning från någondera sidan äger rum minst tre (3) månader där-

förut, anses öfverenskommelsen förlängd med ytterligare ett år i sänder.

Af denna öfverenskommelse hafva tre lika lydande exemplar underskrifvits, af hvilka Sundsvalls målaremästareförening och Svenska måleriarbetareförbundets sundsvallsafdelning erhållit hvar sitt, samt det tredje öfverlämnats till förliknings-mannen i 6:te distriktet, inför hvilken denna öfverenskommelse blifvit träffad. *Målare.*

Sundsvall den 3 april 1907.

För *Sundsvalls målaremästareförening.*

För *Svenska måleriarbetareförbundets sundsvallsafdelning.*

Aftal mellan Rörarbetsfirmornas förening i Göteborg och Rörarbetarnes yrkesklubb af Svenska järn- och metallarbetareförbundet. *Rörarbetare.*

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Arbetslön.

Allt arbete utföres efter på förhand för hvarje arbetare bestämd timpenning, och utgör timlönen:

a) för fullt kompetent rörläggare, som med fortfärdighet och noggrannhet kan utföra allt slags rörarbete efter ritning och som visar ett hedrande uppförande, samt efterlefver den ömsesidigt uppsatta verkstadsordningen, fyllt 24 år och innehaft verkstadsbänk i minst 4 år:

betalas från och med 26 april 1907 till 1 april 1908 kr. 0:45 pr timma;

från och med 1 april 1908 till 1 april 1909 kr. 0:46 pr timma;

från och med 1 april 1909 till 1 april 1910 kr. 0:48 pr timma och

med kr. 0:48, så länge detta aftal varar.

b) Rörarbetare, som på egen hand utfört gas-, vatten- och afloppsledningar under 4 år, fyllt 24 år, visar ett hedrande uppförande samt efterlefver den ömsesidigt uppsatta verkstadsordningen och innehaft verktygsbänk minst 4 år, betalas med pr timma kr. 0:42.

c) Rörarbetare, som fyllt 22 år, arbetat i facket i minst 4 år, innehaft verktygsbänk i minst 3 år, visar ett hedrande uppförande och efterlefver den ömsesidigt uppsatta verkstadsordningen, betalas med pr timme kr. 0:35.

d) Hjälpare, som fyllt 20 år, arbetat i facket minst 3 år, utfört mindre rörarbeten under minst 1 år, visar ett hedrande uppförande och efterlefver den ömsesidigt uppsatta verkstadsordningen, betalas med pr timma kr. 0:30.

e) Hjälpare, som fyllt 19 år, arbetat i facket minst 2 år, visar ett hedrande uppförande och efterlefver den ömsesidigt uppsatta verkstadsordningen, betalas med pr timma kr. 0:25.

f) Hjälpare, som fyllt 18 år, arbetat i facket minst 1 år, visar ett hedrande uppförande och efterlefver den ömsesidigt uppsatta verkstadsordningen, betalas med pr timma kr. 0:20.

g) Hjälpare under 18 år och nybörjare erhålla betalning enligt med dem träffade särskilda öfverenskommelser.

h) Undantag från samtliga dessa bestämmelser kunna göras för bevisligen saktfärdiga, äfvensom för mindre dugliga eller mindre skötsamma arbetare; dock må i sådana fall 2 af firman tillkallade kompetenta rörläggare, anställda å verkstaden, få härom afgifva sitt utlåtande. Samma undantag gäller för de arbetare, hvilka ej efter denna dag efterlefva verkstadsordningen.

i) Ackordsarbete utföres efter en på förhand godkänd prislista, samt i enlighet med för densamma gällande bestämmelser.

§ 2.

Arbetstid.

a) Ordinarie arbetstid är 10 timmar pr dag utom lördagar och pr vecka 57 timmar.

b) Lördagar fortgår arbetet till kl. 2,30 e. m. Öfvertid till kl. 8 e. m. betalas med 50 proc. tillägg.

c) Öfvertid andra arbetsdagar från ordinarie arbetstidens slut till dess början följande dag betalas med 50 proc. tillägg.

d) Helgdagsaftnar betalas med 75 proc. tillägg.

e) Sön- och helgdagsarbete räknas från kl. 8 e. m. dagen före (sön- eller helgdag) till ordinarie arbetstidens början dagen efter sön- eller helgdag och betalas med 100 proc. tillägg.

f) Påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsaftnar slutas arbetet kl. 12 på dagen.

Rörarbetare. g) Den 1 maj erhålla de arbetare, som så önska, och som därom göra anmälan, rätt att sluta kl. 12 på dagen.

h) Denna dag, såväl som lördagar och helgdagsaftnar, måste dock ett behöfligt antal vakthafvande infinna sig på verkstaden om så påfordras.

§ 3.

Minskad arbetstillgång.

Hvarje arbetsfirma äger rätt, att, då behofvet så påkallar, förkorta arbetstiden.

§ 4.

Arbete utom verkstaden.

Vid arbete på platser, belägna så långt från Göteborg att arbetare ej kan återvända till staden på dagen, erhållas fria resor (fram och åter) samt därjämte, antingen fritt logis och vivre af tillfredsställande beskaffenhet eller ock en ersättning af kr. 2:50 pr dag för de första 6 arbetsdagarna samt första sön- eller helgdagen, och därefter kr. 2:— pr dag, sön- och helgdagar inbegripna. För endast vivre betalas kr. 1:50 pr dag. Restid betalas med ordinarie timlön.

Då arbetaren kan och får tillbringa natten i hemmet, utfår han icke ofvanbemälda ersättning, utan endast reskostnaderna till och från arbetsplatsen.

50 öre i dagtraktamente utbetalas till arbetare, som dagen förut ej underrättats, att han påföljande dag skall placeras på fjärmare belägen arbetsplats, minst 1 kilometer från stadens gräns.

§ 5.

Olycksfallsförsäkring.

Hvarje arbetare försäkras af arbetsgifvaren i öfverensstämmelse med lagen angående »ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete af 5 juli 1901», och erhåller hvarje arbetare dessutom vid dylikt olycksfall en ersättning af kr. 1 pr dag från och med 1:a till och med den 60:de dagen, under den tid sjukdomen varar.

Vid inträffadt olycksfall ersättes kostnaden för första förbandet jämte läkareintyg, om sådant erfordras.

§ 6.

Med afseende på öfriga arbetsvillkor gäller den ömsesidigt uppsatta och godkända verkstadsordningen.

§ 7.

Timlönen höjes från och med den dag detta löneaftal träder i kraft och i enlighet med angifna minimilöner, dock så att hvarje rörläggare under paragraf 1 mom. a, b och c, erhålla minst 5 öre, och hvarje handtlangare under mom. d, e, f och g erhålla minst 3 öre förhöjning pr timma.

§ 8.

En ömsesidig uppsägningstid af en vecka antages.

Arbetsordning.

1) Den ordinarie arbetstiden beräknas till 10 timmar pr dag utom lördagar, då arbetet pågår oafbrutet till kl. 2,30, således pr vecka 57 timmar.

Helgdagsaftnar afslutas arbetet kl. 12 på dagen.

2) När fara eller andra omständigheter det fordrar, skall arbetaren efter tillsägelse arbeta utöfver 10 timmar pr dygn, och under hvilken tid som helst.

3) För arbete utom staden och för resetid gäller den särskildt öfverenskomna prislistan.

4) Arbetare ålägges att ordentligt passa på arbetstiden och äger ej att under densamma, utan förut erhållen permission, sysselsätta sig med annat än sitt arbete.

5) Rörarbetare äger ej, att för annan person än sin arbetsgifvare utföra arbeten, som tillhöra rörarbetsfacket.

6) Sjukdomsfall skall genast anmälas.

7) Önskar arbetare erhålla permission, skall tillåtelse ske från kontoret eller af vederbörande arbetschef.

För försenad ankomst eller oloflig bortovaro från arbetet göres afdrag af dubbla försummade arbetstiden, dock minst en timma, och detta äfven gällande för onykterhet under arbetet.

Vid bevisliga och godkända förhinder afdrages endast den försummade tiden.

9) Tvenne dagars bortovaro utan erhållen permission eller gjord sjukanmälan, onyktert, bråkigt eller grälaktigt uppträdande kan förorsaka arbetarens afskedande utan uppsägningstid.

10) Arbetaren skall mot kunder och de personer, med hvilka han under arbetet kommer i beröring, visa ett höfligt och tillmötesgående uppförande.

11) Arbetaren ansvarar för den skada, som genom vårdslöshet eller ovarsamhet under arbetet af honom förorsakas, samt för verktyg och materiel, som blifvit honom anförtrodda, och skall vid större arbeten tillhandahållas arbetaren verktygsbänk, låda eller afstängdt rum, i hvilka verktyg och materialier kunna förvaras inom arbetarens lås.

Vid mindre arbeten s. k. complains är arbetaren ansvarig för medhafda materiel och verktyg.

12) För bortkommen materiel och verktyg vid bevisligen gjordt inbrott i det låsta förvaringsrummet ansvarar arbetaren ej.

Arbetaren skall på hedersord uppgifva rätt arbetstid samt uträtta så mycket och så godt arbete, som i hans förmåga står.

14) Vid nybygge och större arbeten erhålles fri körning af materialierna till och från arbetsplatsen, om handkärra ej med fördel kan begagnas.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare, samt att använda arbetare, oafsedt dessa äro organiserade eller ej. Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan vidare åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Öfverenskommelsen gäller till den 1 april 1910 med 4 månaders ömsesidig skriftlig uppsägning.

Sker ej uppsägning, anses den förnyad på ytterligare 1 år i sänder med samma uppsägningstid.

För arbetarnes del sker uppsägning genom Svenska järn- och metallarbetareförbundet, och för arbetsgifvarnes del genom Rörarbetsfirmornas förening i Göteborg.

Göteborg den 24 april 1907.

För *Rörarbetsfirmornas förening i Göteborg.*

För *Rörarbetarnes yrkesklubb.*

För *Svenska järn- och metallarbetareförbundet.*

Ackordsprislista.

A) Gasledningar.

För 75—63 mm. gjutjärnsledningar pr meter kr. 0:75,
för 75—63 mm. smidjärnsledningar pr meter kr. 1:—,
för 50—31 mm. smidjärnsledningar pr meter kr. 0:45,
för 25—6 mm. smidjärnsledningar pr meter kr. 0:40,
för 50 mm. gjutjärnsledningar pr meter kr. 0:40.

Insättning af slangkranar, kopplingar, mätarestift och pluggar ingå i ackordet.

Ackordsöfverskotten för gasledningar utbetalas, så snart ledningarna blifvit afprofvade och godkända af gasverkets ingenjör, dock sker utbetalning senast 4 veckor efter arbetets fullbordande och godkännande, äfven utan denna afprofning.

Arbetslön för förening af gasservisen, såväl som för afprofning för gasverkets ingenjör betalas efter timlön.

B) Vattenledningar.

För 75—63 mm. smidjärnsledningar pr meter kr. 1:—,
för 50—37 mm. smidjärnsledningar pr meter kr. 0:45,
för 31—13 mm. smidjärnsledningar pr meter kr. 0:40,
för 50—37 mm. gjutjärnsledningar pr meter kr. 0:40.

Insättning af kranar ingår i ackordet, om detta kan ske under arbetets gång, eller på engång vid dess kompletterande.

C) Afloppsledningar.

För 150 mm. gjutna (halftjocka) afloppsledningar pr meter kr. 1:—,
för 100 mm. gjutna (halftjocka) afloppsledningar pr meter kr. 0:75,
för 150—100 mm. gjutna (tunngjutna) afloppsledningar pr meter kr. 0:40,
för 75—50 mm. gjutna (tunngjutna) afloppsledningar pr meter kr. 0:40.

Till de här upptagna grundpriserna, som återfinnas i gamla prislistan af 17 oktober 1902, lägges 1:a året 5 procent, 2:a året 10 procent och 3:e året 15 procent, som sedan äro stående så länge aftalet varar.

För föreningar i källaren mellan uppgående och jordledningen betalas med kr. 1:— för vattenrör och kr. 1:— för afloppsrör, eller tillsammans kr. 2:— för uppgång.

2) För slaskbackars uppsättning betalas 20 öre pr styck uppsatt på trävägg och 35 öre pr styck på stenvägg.

3) För förening af vattenpost betalas kr. 2:—.

För badrums iordningsgörande betalas

4) för gasbadrum, badrum med kall dusch eller enklare badbatteri kr. 8:— pr styck;

5) för badrum med patent blandningskran B. & C:o eller jämförlig, kr. 10:— pr st., samt badrum med duschcistern kr. 12:— pr styck;

6) för dubbla vatten- och afloppsuppgångar betalas kr. 1:— för hvarje dubbelt kök;

löpmeter upphuggen ränna;

7) för inhuggning betalas 25 öre pr

8) i ofvanstående ingå, håltagning genom tegel och trävåggar samt trossbottnar, men ej grundmurar;

9) fri transport, om tid för uttagning af materiel vid arbetets början och slut erhålles;

10) pris å annat ackordsarbete, hvilket

Rörarbetare. ej här är upptaget, uppgöres särskildt före arbetets början med resp. arbetare;

11) timlönen garanteras vid allt ackord.

Allt annat arbete, som ej här är upptaget, skall utföras efter timlön, såvidt ej särskild öfverenskommelse träffas.

Ackordsöfverskottet för afloppsledningar utbetalas, så snart ledningen blifvit besiktigad och godkänd af stadens ingenjör, dock senast 4 veckor efter arbetets fullbordande och godkännande, äfven utan denna besiktning, samt för vattenledningar, då vattnet blifvit påsläppt och ledningen blifvit godkänd.

För ackordsarbete å plats, belägen utom Göteborg, så långt, att arbetaren ej kan återvända till staden på dagen, kan ofvanstående pris tillämpas, dock med tillägg enligt punkt 4 af aftal af 24 april 1907.

Vid ackordsöfverskottets utbetalning skall detsamma delas å arbetsgifvarens kontor, efter timlönens storlek, mellan rörläggaren och hjälparen.

Denna ackordsprislista gäller för samma tid som aftal af den 24 april 1907.

Göteborg den 24 april 1907.

För *Rörarbetsfirmornas förening i Göteborg.*

För *Rörarbetarnes yrkesklubb.*

För *Svenska järn- och metallarbetareförbundet.*

Kraftstationsbyggnad.

Bestämmelser för arbetena vid Statens kraftstation vid Trollhättan.

§ 1.

Uppsägningstid.

Arbetare anställes med en ömsesidig uppsägningstid af åtta dagar, därest icke för särskilda fall annorlunda är öfverenskommet.

Begår arbetare svårare förseelse eller utan anmälan eller giltigt förfall uteblifver från arbetet, kan han af vederbörande arbetsbefäl utan åtnjutande af uppsägningstid afskedas.

Vid antagandet skall arbetare aflämna utdrag ur prästbetyg samt uppvisa betyg från senast innehafda anställning.

§ 2.

Arbetare åligger att med bästa flit och omsorg utföra sitt arbete.

Af hvarje man fordras fullkomlig nykterhet i arbetet, och bör hvar och en äfven i öfrigt genom ett ordentligt och nyktert uppförande bereda sig själf, sina kamrater och sitt arbete heder.

Aflöning.

§ 3.

Aflöningen utgår med ett visst belopp pr månad eller pr timme, men ackordsarbete användes i alla sådana fall, där dylikt af arbetschefen befinnes lämpligt.

§ 4.

Vid aflöning efter timpenning betalas endast för arbetarens verkliga arbetstid. Dock utgår aflöningen under den mörkare delen af året, då kortare arbetstid tillämpas, efter en tidsberäkning af minst 8 timmar för full dag, utom för lördagar, då den verkliga arbetstiden beräknas.

§ 5.

Vid aflöning efter timpenning följes den prislista, som efter öfverläggning med de vid kraftstationsanläggningen anställda arbetare blifvit utarbetad och försedd med ömsesidig påskrift om godkännande. Normaltimpenningen enligt denna prislista utbetalas till hvar och en fullt arbetsför, och i sitt yrke fullt hemmastadd arbetare. För arbetare, som icke motsvara de sålunda angifna fordringarna, kan timpenningen af arbetsbefälet i större eller mindre mån nedsättas under normal timpenning, dock för till myndig ålder kommen arbetare med högst 20 %. Arbetare kan äfven, efter arbetsbefälets afgörande, erhålla högre timpenning än den normala.

§ 6.

Vid ackordsarbete träffas öfverenskommelse mellan arbetschefen eller dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordet erbjudes. Denna öfverenskommelse införes så fort sig göra låter i den arbetsbok, hvilken utfärdas för hvarje arbetslag, hvilket utför ackordsarbete.

Vid allt ackordsarbete garanteras under de i § 2 angifna förutsättningar arbetarens enligt § 5 bestämda timlön.

Arbetstid.

§ 7.

Den ordinarie arbetstiden utgör under den ljusare delen af året 57 timmar i veckan eller 10 timmar under hvarje helgfri hvardag med undantag af helgfri lördag,

då arbetstiden begränsas till 7 timmar. Under den del af året, då mörkret lägger hinder i vägen för arbete under hela den ofvan bestämda tiden, afkortas arbetstiden i enlighet med af arbetsbefälet utfärdade föreskrifter, såvida icke arbetsbefälet finner erforderligt att, med anordnande af konstgjord belysning, utsträcka den ordinarie arbetstiden till 57 timmar i veckan äfven under den mörkare delen af året.

I den mån arbetets beskaffenhet sådant medgifver, skola de arbetare, som det önska, erhålla ledighet den 1 maj.

Öfvertidsarbete.

§ 8.

Arbete, utfördt å annan tid än den ordinarie arbetstiden betraktas som öfvertidsarbete och betalas, om icke annorlunda blifvit bestämdt, med visst tillägg till den ordinarie timlönen, utgörande tillägget för nätter, sön- och helgdagar 100 % och för annat öfvertidsarbete 50 %. Såsom natt räknas tiden mellan kl. 10 e. m. och 6 f. m. Vid arbete i skift och vid regelbunden vakthållning äfvensom för arbete, som betalas med månadslön, bestämmes aflöningen oberoende af hvad om tilläggsprocent för öfvertidsarbete är fastställdt.

För den tid, som åtgår för maskiners eller redskaps regelbundna vård eller skötsel, åtnjuta därmed sysselsatta arbetare endast ordinarie timpenning.

Aflöningsdag.

§ 9.

Likvid sker hvar 14:e dag.

Vid ackordsarbete utbetalas hvarannan gång s. k. förskottslikvid efter timpenning, hvarannan gång full likvid efter uträkning af vederbörande ackordslistor.

Vid uppmätning af ackordsarbete äger vederbörande arbetslag hafva ett ombud närvarande. *Kraftstationsbyggnad.*

§ 10.

Förskott mellan ordinarie likvider kan efter vederbörande arbetsbefäls beprövande lämnas åt nyanställd arbetare.

Den, som lämnar arbetet eller skiljes från detsamma mellan två likvider, får omedelbart endast betalning efter timpenning. Resten utbetalas i vanlig ordning.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

§ 11.

Vid all sjukdom erhåller arbetare fri läkarevård jämte medicin enligt läkares föreskrift.

Vid oförmåga till arbete, föranledd af skada genom olycksfall eller af sjukdom, ådragna i arbete för verkets räkning lämnas dessutom sjukhjälp med 1,50 kr. om dagen samt fri sjukhusvård.

Blir arbetare oförmögen till arbete på grund af olycksfall utom arbetet eller annan sjukdom, som ej föranledts af alkoholmissbruk eller venerisk smitta, lämnas sjukhjälp med 1,25 kr. om dagen. Kräfver sådan sjukdom vård på sjukhus, meddelas fri dylik, och utgår sjukhjälp i sådant fall med 1 kr. om dagen åt familjeförsörjare och 50 öre om dagen åt icke familjeförsörjare.

Sjukhjälpen utgår från och med den dag, då olyckan eller sjukdomsfallet kommit under läkares behandling samt utbetalas för såväl söckendag som sön- och helgdag. Sjukhjälpen fortfar, vid olycksfall i arbete intill dess verkets ersättningsskyldighet enligt lag inträder, och vid annan sjukdom för högst sammanlagdt 60 dagar under loppet af ett kalenderår.

Trollhättan den .... juli 1907.

För *Styrelsen för K. Trollhätte kanal- och vattenverk.*

Prislista.

att med tillämpning af vidlagda »Bestämmelser» gälla för arbetena vid Statens kraftstation i Trollhättan till den 31 dec. 1909 eller, om den beslutade kraftstationsanläggningen då ej är fullbordad, till dess så skett.

Bergsprängare, gråstensmurare, stenhuggare och smeder samt förare af större elektriska kranar 45 öre i tim.

Timmermän 45 öre i tim.

Jord- och diverse arbetare samt hjälparbetare 38 öre i tim.

Trollhättan den 26 juli 1907.

N. N.
(Statens förlikningsman.)

För *Styrelsen för K. Trollhätte kanal- och vattenverk.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. n:r 92 (Sv. järnvägsbyggnadsarb.-fackföreningen).*

För *Sv. järnvägsbyggnadsarbetarefackföreningens sektion n:r 65.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet.*

För *Sv. träarbetareförbundet.*

För *Sv. träarbetareförbundets afd. n:r 180.*

Kraftstationsbyggnad.

Förklaringar och tillägg

till »Bestämmelser för arbetena vid Statens kraftstation vid Trollhättan».

§ 5.

Arbetare, som anställes i ett visst yrke, aflönas med den däremot svarande timpenningen, äfven om han *tillfälligtvis* sysselsättes med arbete, hörande under yrkesklass, för hvilken den normala timpenningen är lägre.

Dessutom förklarar undertecknad arbetschef,

att vid antagande af förmän för bergsprängarelag laget skall äga rätt att afgifva förslag till sådan,

att de förmanspengar, som tillkomma sådana förmän, skola utgå efter öfverenskommelse mellan dem och laget samt utgöra högst 2 %.

att i den mån sådant visar sig förmånligt, bergsprängarelag kunna få hålla egen smed,

att sprängämnen skola tillhandahållas af Kungl. Trollhätte kanal- och vattenverk till följande pris:

dynamit 1,80 pr kg.
stubin 16 öre pr ring,
tändhattar 2 öre pr st.,

att de arbetare, som före konfliktens utbrott voro vid verket anställda, äga företrädesrätt till anställning, därest de anmält sig inom 14 dagar efter arbetets återupptagande, dock att de icke kunna intagas annat än i den mån arbetets igångsättande sådant medger.

att vid arbetenas afslutande arbetare af samma yrke i regel skola erhålla afsked i den ordning, att de senast anställde först afskedas, dock att undantag härifrån kunna betingas af arbetets ändamålsenliga skötsel, af varaktigheten af det arbete olika lag hafva sig förelagdt o. d.

Att dessa förklaringar och tillägg öfverensstämma med fattad öfverenskommelse bestyrkes:

Trollhättan den 26 juli 1907.

N. N.
(Arbetschef.)

För *Sv. järnvägsbyggnadsarbetarefackföreningens sektion n:r 65.*

Järnvägsbyggnad.

Arbetsaftal mellan Orsa—Härjeådalens järnvägsaktiebolag och de hos detsamma anställda järnvägsbyggnadsarbetare.

Arbetstid.

§ 1.

Arbetstiden är 9 timmar pr dag från och med den 1:a mars t. o. m. den 31 oktober, 8 timmar pr dag under månaderna november och februari samt 7 timmar pr dag under december och januari.

Dagar före sön- och helgdagar under perioden 1:a mars till 31 oktober afkortas arbetstiden till 8 timmar pr dag.

Första maj är fridag för de arbetare, som så önska.

Ackordsarbete.

§ 2.

Arbetena utföras i regel på ackord eller kontrakt enligt öfverenskommelse mellan arbetsbefälet och hvarje arbetslag igenom dess förman.

Ackordspriserna inskrifvas omedelbart efter uppgörelsen i lagets arbetsbok i de fall, där icke kontrakt uppgöras.

Garanterad timpenning.

§ 3.

För allt arbete garanteras en timlön af 40 öre pr timme under år 1907, 42 under 1908, 45 under 1909.

Öfvertidsarbete.

§ 4.

För öfvertidsarbete betalas 50 % förhöjning och vid natt- och söndagsarbeten 100 % förhöjning af ofvanstående pris, därvid öfvertid räknas 2 timmar före och 2 timmar efter eller 4 timmar omedelbart efter ordinarie arbetstidens slut. I händelse af tågmissöde, eldsvåda eller olycksfall, äfvensom då det gäller att afvärja hotande olyckor af enahanda beskaffenhet, skall personalen vid järnvägen i den utsträckning sådant kan af nöden kräfvas utan vägran utföra såväl öfvertids- som natt- och söndagsarbete. Vid arbete i skift erhålles ingen % förhöjning.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

§ 5.

Sjukhjälp betalas med kronor 1,50 pr dag från och med första dagen vid olycksfall eller sjukdom, ådragen i eller genom arbetet, samt från 4:e dagen för öfrig sjukdom äfvensom fri läkare och medicin. Om den sjuke eller förolyckade behöfver sjukhusvård, bekostas detta af bolaget, samt utbetalas dessutom till gift ar-

betare äfven nämnda sjukhjälp jämte fri läkare och medicin samt fria sjuktransporter till familjen. Läkarebetyg fordras vid sjukhjälpens utfående. Förbandsartiklar skola finnas tillgängliga och erhållas afgiftsfritt mot rekvisition.

Aflöningsdag.

§ 6.

Aflöning utbetalas senast den 9 i hvarje månad.

I mån af tillgång och behof utbetalas senast 14 dagar efter den ordinarie aflöningsdagen förskott, beräknadt efter 30 öre pr timme.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 7.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga eller afskeda arbetare, samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller ej.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna fattas såsom angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Vid afskedande skall anledningen därtill, om så påfordras, angifvas.

Förman och arbetslag.

§ 8.

Arbetslaget äger rätt att föreslå förman eller ombyte af sådan. Vid allt kontrakts- och ackordsarbete öfverenskommer laget med förmannen om förmanspenningen.

Förmännen äga rätt att föreslå till antagande af dem kända arbetare, men äga icke rätt utan arbetsbefälets hörande afskeda någon arbetare. Då arbetsstyrkan måste inskränkas på grund af arbetsbrist, skall uppsägning ske minst 14 dagar i förväg, hvilken uppsägningstid jämväl skall gälla från helt arbetslags sida, om det önskar afgå.

Verktyg och materiel.

§ 9.

Tidsenliga och praktiska verktyg och öfrig arbetsmaterial tillhandahålles. Transportmaterial, som tillhandahålles afgiftsfritt, skall af arbetslagen i den mån, som omständigheterna medgifva, handhafvas med aktsamhet.

Bortkomna eller bevisligt genom vårdslöshet förstörda delar ersättas eller repareras på lagets bekostnad.

Sprängämnen äfvensom förbrukningsartiklar tillhandahåller bolaget till självkostnadspris.

Naturaförmåner.

§ 10.

Arbetarne erhålla fri bostad i järnvägens baracker eller husrum på bolagets bekostnad hos ortsbefolkningen, där så befinnes lämpligare, samt intill 5 kg. sänghalm pr man och månad afgiftsfritt. Öfverskjutande kvantitet erhålles till självkostnadspris uppå rekvisition.

§ 11.

Postföringen verkställes t. v. som hittills utan afseende på försändelsens art, intill dess Kungl. postverket öfvertager densamma.

§ 12.

Upphandlingsrekvisitioner efter intill 2 kronor pr dag och man af intjänadt belopp utfärdas af arbetsbefälet till den person, laget uppgifver.

§ 13.

Nyktra arbetare äga att medfölja tågen mot fribiljett i och för proviantering samt vid till- och frånträde från arbetet.

Meningsskiljaktigheter.

§ 14.

Tvistigheter angående tolkningen eller tillämpningen af detta aftal få icke föranleda arbetsinställelse, utan skola hänskjutas till parternas organisationer.

Aftalets omfattning och giltighetstid.

§ 15.

Här ofvanstående aftal gäller icke de af järnvägens personal, som äro anställda med fast månadslön.

Järnvägsbyggnad.

Detta aftal, som i tvenne exemplar är undertecknadt och utväxladt mellan parterna, skall gälla från dagen för dess undertecknande och till den 31 december 1909.

Godkännes Orsa den 29 juli 1907.

För *Orsa—Härjeådalens järnväg.*

För *Sv. väg- och vattenbyggarnas arbetsgifvareförbund.*

För *Svenska arbetsgifvareföreningen.*

Godkännes Hamra st. 23 augusti 1907.

För *Sv. järnvägsbyggnadsarb.-fackfören. sektion n:r 92.*

För *Sv. grof- och fabriksarbetareförbundets afd. n:r 92 (Svenska järnvägsbyggnadsarbetarefackföreningen).*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundet.*

Spårvägsbyggnad.

Aftal mellan Stockholms nya spårvägsaktiebolag och Svenska spårvägsförbundets afdelning n:r 1:s banbyggaresektion (s. k. fasta laget i Stockholm).

Med fasta laget förstås de vid banafdelningen sysselsatta arbetare — 35 à 40 man —, som under alla förhållanden hafva anställning hos spårvägsbolaget året om, så ock de arbetare, som hädanefter antagas vid banafdelningen, och hvars anställning icke är af tillfällig natur. Utöfver detta antal anställda arbetare hafva endast tillfällig anställning och tillhöra sålunda ej fasta laget.

Aflöning m. m.

§ 1.

Mom. 1. Till fullgod banbyggare eller reparatör utbetalas 1:sta året 45 öre pr timme, 2:dra och 3:dje året 47½ öre pr timme, 4:de året och därefter 50 öre pr timme.

Mom. 2. Allt efter skicklighet och flit erhåller arbetare högre lön och skola dugliga arbetare, som arbetat ett flertal år i yrket åtnjuta högre löner än minimilönerna. För erhållande af förhöjd minimilön fordras väl vitsordadt arbete samt godt uppförande.

Mom. 3. Till banafdelningen hörande kuskar, som hafva månadslön och fyllt 21 år betalas en begynnelselön af kr. 105: — pr månad, efter ett års tjänstgöring kr. 110: — pr månad, efter 4 års tjänstgöring kr. 115: — pr månad, efter 6 års tjänstgöring kr. 120: — pr månad och efter 8 års tjänstgöring kr. 125: — pr månad.

Mom. 4. Under tiden 1 november—30 april skola arbetarne erhålla stöflar, samt regnrock hela året i följd.

§ 2.

Verkkuskarne erhålla i beklädnad kavaj, vinter- och sommarmössa samt under tiden 1 november—30 april stöflar. Aflöningen utbetalas för dessa arbetare, hvilka hafva timlön hvarje lördags e. m. mellan kl. 1—2. Infaller nämnda dag å helgdag, sker aflöningen å näst föregående helgfria dag. För dem, som hafva månadslön, sker aflöningen den 15:de och sista i hvarje månad. De, som hafva månadslön, erhålla 40 kr. den 15:de och resten den sista i månaden. Infalla nämnda dagar å sön- eller helgdagar, utbetalas aflöningen likaledes för de senast angifna å näst föregående helgfria dag.

§ 3.

Arbetstid.

Mom. 1. Ordinarie arbetstid för dem, som hafva timlön, är under månaderna maj—oktober 57 timmar pr vecka, och under den tid af året, då dessa arbetare tjänstgöra som s. k. andra män, 10 timmar pr dag, hvarvid tjänstgöringen indelas efter samma bestämmelser som för ordinarie spårvakter.

Mom. 2. Ordinarie arbetstid under maj—oktober räknas från kl. ½ 7 f. m. till kl. 6 e. m. med en ½ timmes frukosttid och en timmes middagsrast.

Mom. 3. Följande arbetstider betalas under dessa månader med 50 procents förhöjning af timlönen:

1) mellan kl. 6 e. m. och kl. ½ 7 f. m.
2) hvad som öfverstiger 7 timmar å lördagar, samt

3) sön- och helgdagar.

Under den öfriga tiden af året utgår öfvertidsprocent för hvad som öfverstiger 10 timmar under loppet af 24 timmar, enligt samma aflöning som för spårvakter enligt deras aftal § 9.

Mom. 4. Vid bestämmandet, huruvida öfvertidsarbete skall anses vara utfördt å sön- eller helgdag, gäller vanlig dygnsberäkning (från kl. 12 på natten till kl. 12 påföljande natt).

Mom. 5. Den i mom. 2 och 3 angifna arbetstiden och öfvertidsersättningen tillämpas oförändrad hela året i följd för det s. k. reparationslaget.

Mom. 6. Tjänstgöringen för dem, som vintertiden beordras å snöplogarna, får så vidt möjligt icke öfverstiga 4 à 5 timmar i följd.

Mom. 7. De i detta aftal inbegripna arbetare garanteras under alla förhållanden en arbetstid af minst 10 timmar pr arbetsdag utom lördagar.

§ 4.

Fridagar.

Mom. 1. Alla vid banafdelningen anställda erhålla 4 timmars ledighet 1 maj och midsommarafton utan afdrag å lön.

Mom. 2. Alla anställda, som varit minst ett år i bolagets tjänst, erhålla 7 dagars semester under sommarmånaderna äfvenledes utan afdrag å lön.

Mom. 3. Infaller någon af dagarna 1:sta maj eller midsommarafton på en lördag, upphör arbetet kl. 1 e. m., men erhålla arbetarna denna dag 4 timmars extra aflöning.

Mom. 4. De, som hafva månadslön, erhålla fridag hvar 7:de dag. Vintermånaderna äga arbetarna rätt att mot afdrag af timlönen erhålla hvar 7:de hvardag och hvar 7:de söndag som fridag, med skyldighet att, om väderleksförhållandena det fordra, tjänstgöra mot öfvertidsersättning i enlighet med hvad i § 3 är stadgadt.

§ 5.

Sjukdoms- och olycksfallsersättning.

Mom. 1. För de arbetare, som arbetat minst ett år vid bolaget, utbetalas vid vederbörligen anmäld och styrkt sjukdom, som inträffat under anställningstiden, half aflöning intill 60 dagar pr kalenderår, räknadt från den dag, då sjukdomsfallet kom under läkarebehandling, och äger han efter tillfrisknandet åter inträda i tjänstgöring, hvaremot vid längre tids sjukdom frågan om vidare bidrags lämnande skall bero på särskild pröfning.

Mom. 2. Vid oförmåga till arbete, föranledd genom olycksfall i tjänsten erhåller den skadade full aflöning efter den normala arbetstiden efter § 1 intill den tid, då ersättning enligt lag börjar utgå, ankommande på styrelsens ompröfning att vid genom olycksfall föranledd längre tids sjukdom eller invaliditet afgöra, huruvida ytterligare bidrag skall lämnas. *Spårvägsbyggnad.*

Mom. 3. Hvarje arbetare, som varit anställd ett år i bolagets tjänst, erhåller fri sjukhusvård samt för sig själf, hustru och barn under 15 år fri läkarevård och medicin.

Mom. 4. Vid inträffad invaliditet eller eljest förminskad arbetsförmåga äger vederbörande rätt att erhålla annat arbete vid bolaget, om sådant finnes, och om han det kan utöfva, äfvensom att komma i åtnjutande af det understöd för hos bolaget anställd personal, som framdeles kan komma att bestämmas, i hvilket afseende erinras om de därom nu inledda förhandlingar.

§ 6.

Skattens inbetalning.

Mom. 1. Af den personalen påförda skatten till stat och kommun för inkomst vid bolaget betalar bolaget hälften, andra hälften betalas af personalen, hvilket afdrages å aflöningen, i den mån skatten skall betalas.

Mom. 2. För dem, som hafva timlön, sker afdraget andra aflöningen i den månad skatten förfaller till inbetalning samt för dem, som hafva månadslön, sista söckendagen i nämnda månad; afdrag må dock ej ske i månad näst före hyreskvartal.

§ 7.

Föreningsrätten m. m.

Rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbetet skall likasom föreningsrätten hållas i ömsesidig helgd. Jämväl respekteras arbetsgifvarnes rätt att antaga och afskeda arbetare, oberoende utaf, huruvida de tillhöra någon viss organisation eller ej.

§ 8.

Aftalets tolkning.

Mom. 1. Om tvist af detta aftals tolkning skulle uppstå mellan arbetare och bolaget, skall frågan hänskjutas till respektive styrelser, som inom loppet af 14 dagar har att öfverlägga och söka på fredlig väg bilägga tvisten.

Mom. 2. Skulle enighet ej uppnås, hänskjutes frågan för afgörande till en skiljenämnd af 5 personer, hvilka tillsättas efter följande grunder: bolagets styrelse utser två och personalen två ombud, hvilka tillsammans utse femte man, som skall vara opartisk. Skulle skiljenämnden ej kunna ena sig om femte person, utses

Spårvägsbyggnad.

denne af Stockholms stadsfullmäktiges ordförande.

Mom. 3. Skiljenämndens utslag, som skall vara färdigt senast 14 dagar efter det nämnden blifvit fulltalig, gäller som laga kraftvunnen dom.

§ 9.

Giltighets- och uppsägningstid.

Mom. 1. Detta aftal, som träder i kraft från och med den 1 december 1907, gäller till den 31 december 1912. Uppsäges ej aftalet af någondera parten 6 månader före giltighetstidens utgång, anses detsamma förlängdt hvarje gång för en tid af två år i sänder.

Uppsägningen kan gälla aftalet i dess helhet eller viss del däraf.

Mom. 2. Rätt till uppsägning äger Stockholms nya spårvägsaktiebolags styrelse och Svenska spårvägsförbundets afdelning n:o 1 banbyggaresektion, Stockholm.

§ 10.

Särskilda bestämmelser.

Mom. 1. Hvarje arbetare är skyldig att uträtta så mycket och så godt arbete, som i hans förmåga står.

Mom. 2. Arbetaren får under arbetstiden icke onödigtvis aflägsna sig från sin arbetsplats och ej utan giltig orsak samspråka med andra. All tidnings- eller annan läsning under arbetstiden är förbjuden.

Mom. 3. Arbetaren skall efterkomma af yrkesinspektionen eller befälet lämnade föreskrifter för undvikande af fara och skada.

Mom. 4. Samtliga verktyg och materialier skola af arbetarne med omsorg och aktsamhet handhafvas, samt hvarje observeradt fel eller skada å dessa skall genast delgifvas vederbörande befäl.

Mom. 5. Anser arbetare, att orättvisa vederfarits honom i ett eller annat afseende, må han vädja till baningenjören eller hans ställföreträdare. Vinnes ej rättelse hos dessa, äger arbetare rätt att antingen själf eller genom sin organisation vädja till högre myndighet.

Mom. 6. Baningenjören eller hans ställföreträdare äger rätt att för tillfället omedelbart skilja från arbetet:

1) den, som uppsåtligt eller genom grof vårdslöshet skadar annan person;

2) den, som icke iakttager ärligt, nyktert och godt uppförande;

3) den, som visar trots emot förmans under arbetet gifna order;

4) den, som uppsåtligt eller genom grof vårdslöshet skadar materialier och verktyg, färdigt eller påbörjadt arbete eller andra arbetares tillhörigheter;

5) den, som två på hvarandra följande dagar eller upprepade gånger varit frånvarande utan permission eller anmäldt giltigt förfall.

Mom. 7. Personalen erhåller fri fart på bolagets vagnar i öfverensstämmelse med trafikpersonalen.

Mom. 8. Såväl bolaget som arbetare äger rätt till en månads ömsesidig uppsägning. Arbetare får icke skiljas från sin anställning på grund af mindre förseelser, utan skall vid sådant fall, varning eller förlust af fritid (löneafdrag) först äga rum.

Om framdeles, på grund af ändrade organisationsformer, sektionen öfvergår till särskild afdelning af Sv. spårvägsförbundet, äger denna afdelning att ikläda sig såväl rättigheter som skyldigheter gentemot detta aftal, äfvensom, i händelse spårvakterna komme att öfvergå till denna afdelning, deras i aftal med Sv. spårvägsförbundets afd. n:o 1 uppgjorda förhållanden med bolaget öfverflyttas på nämnda afdelning.

Stockholm den 26 nov. 1907.

För *Stockholms nya spårvägsaktiebolag.*

För *Svenska spårvägsförbundets afd. n:r 1.*

För *Banbyggarsektion.*

XVII. Allmänna arbeten.

Bestämmelser angående arbets- och löneförhållanden vid Stockholms stads arbeten.

Kommunal drift.

Gemensamma bestämmelser.

Antagande af arbetare.

§ 1.

Vid arbetares antagande skall alltid dugligheten i främsta rummet vara det bestämmande. Därnäst skall hänsyn tagas till, att den sökande är mantalsskrifven i staden eller närliggande kommuner eller har försörjningsplikt; börande under i öfrigt lika förhållanden den äga företräde, som förut haft anställning vid stadens arbeten och därvid visat sig vara lämplig och duglig.

I den utsträckning vederbörande arbetsbefäl finner lämpligt skall förmedling af anställning vid stadens arbeten ske genom Stockholms stads arbetsförmedling.

Vid förestående, mera omfattande minskning af arbetsstyrkan inom en afdelning bör vederbörande arbetsbefäl därom göra anmälan till förmedlingsanstalten.

Arbetsaftal. Arbetsledning.

§ 2.

Då af arbetsbefälet sådant påfordras, skall mellan vederbörande arbetschef eller dennes representant och vederbörande arbetare träffas ett skriftligt arbetsaftal i enlighet med bifogadt aftalsformulär (*bil. 4*) och här meddelade bestämmelser.

Vederbörande arbetschef eller dennes representant fördelar och leder arbetet samt antager och afskedar arbetare, utan att någon deras förening därvid må ingripa. Arbetsförman äger dock ej rätt att afskeda arbetare förr, än närmast högre arbetsbefäls medgifvande inhämtats.

Uppsägningstid.

§ 3.

Därest vid arbetares anställning icke annorlunda bestämmes, skall gälla en ömsesidig uppsägningstid af 8 dagar, och skall uppsägningstiden under alla förhållanden strängt iakttagas af båda parterna. Vid svårare förseelse må dock arbetare kunna omedelbart afskedas.

Ordningsregler.

§ 4.

Arbetare åligger att i sitt arbete uppträda nyktert och ordentligt samt med flit och omsorg utföra så mycket och så godt arbete, som i hans förmåga står.

Arbetare må icke inskränka arbetstiden genom dess användande till annat än förelagdt arbete.

Föreningsrätt.

§ 5.

Rätten, att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbete skall likasom föreningsrätten, hållas i ömsesidig helgd.

Arbetstid.

§ 6.

Den ordinarie arbetstiden är i regel begränsad till 10 timmar hvarje helgfri dag, med de undantag, som för vissa slag af arbetare (såsom vakter, de vid verkens drift anställda m. fl.) kunna betingas af hänsyn till deras särskilda åligganden.

Där så ske kan, skall arbetet afslutas på lördag kl. 2 e. m. utan middagsrast samt å jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommarafton kl. 12 på dagen.

Å hvarje arbetsplats skall om möjligt finnas ett anslag, angifvande den ordinarie arbetstidens början och slut samt rasterna under olika arbetsdagar i veckan.

Arbetet skall påbörjas och afslutas på de för hvarje arbetsplats bestämda tider, för så vidt arbetsbefälet icke finner hinder därför möta.

Öfvertidsarbete.

§ 7.

Arbete, utfördt å annan tid än den ordinarie arbetstiden, betraktas såsom öfver-

Kommunal drift.

tidsarbete och betalas, där icke annorlunda blifvit bestämdt, med visst tillägg till den ordinarie timlönen, utgörande för sön- och helgdagsarbete 100 procent och för annat öfvertidsarbete 50 procent. Vid bestämmandet huruvida öfvertidsarbete skall anses vara utfördt å sön- eller helgdag gäller vanlig dygnsberäkning (från kl. 12 på natten till kl. 12 påföljande natt).

Vid arbete i skift och vid regelbunden vakthållning äfvensom för driftspersonalen vid de olika verken bestämmes aflöningen oberoende af hvad om tilläggsprocent för öfvertidsarbete är fastställdt.

För den tid, som åtgår till maskiners eller redskaps regelbundna vård eller skötsel (ej reparationsarbete), åtnjuta ifrågavarande arbetare endast ordinarie timpenning.

Arbete å sön- och helgdagar skall i största möjliga mån inskränkas.

Aflöningsdag.

§ 8.

Aflöningen utbetalas till arbetaren själf eller hans befullmäktigade ombud å bestämd dag, hvar 14:de dag eller två gånger i månaden.

Aflöning utbetalas för arbetares verkliga arbetstid; dock skall — då under vintertiden dagarnas korthet och frånvaron af artificiell belysning nödvändiggör arbetstidens inskränkning — aflöningen utgå för minst 8 timmar.

Normal timpenning.

§ 9.

Den normala timpenningen skall för i yrket fullt utbildad och fullt arbetsför samt erkändt duglig arbetare utgå med det belopp, som för hvarje särskildt fack är bestämdt i här vidfogade specialbestämmelser *(bil. 1—3)*.

För arbetare, som icke motsvarar de sålunda angifna fordringarna, kan timpenningen i större eller mindre mån nedsättas under den bestämda normaltimpenningen, dock med högst tjugu procent.

Arbetare kan, efter arbetsbefälets afgörande, erhålla högre timpenning än den normala.

Ackordsarbete.

§ 10.

Ackordsarbete användes i alla sådana fall, där dylikt befinnes vara lämpligt.

Vid allt ackordsarbete träffas öfverenskommelse mellan vederbörande arbetschef eller dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordet erbjudes, och skall uppgörelse därom, så vidt möjligt, ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet dylik öfverenskommelse icke kan på förhand träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet af ackordspriset ske först viss tid efter arbetets påbörjande.

Där så i särskilda fall befinnes lämpligt, bör, under den förutsättning, att arbetsmetoder och arbetstid ej undergå sådana förändringar, som kunna betinga motsvarande ändringar i ackordsprisen, öfverenskommelse träffas om fasta ackordsprislistor, hvilka skola gälla för viss, längre tid.

Vid gemensamhetsackord erhåller arbetaren del i ackordsöfverskottet enligt den beräkningsgrund, hvarom vid ackordsaftalets träffande öfverenskommits. Vid dylikt ackord, som varar längre tid än två veckor, äger arbetaren, därest icke annorlunda blifvit bestämdt, att vid första aflöningstillfället utbekomma s. k. förskott, beräknadt efter den för honom gällande timpenningen. Uppmätning bör ske minst en gång i månaden, så att arbetaren vid andra aflöningstillfället erhåller då intjänt öfverskott. Vid uppmätning äger arbetslaget rätt att hafva ett ombud närvarande.

Vid allt ackordsarbete skall arbetarens timlön vara garanterad.

Arbete utom arbetsplatsen.

§ 11.

Vid verkstad, varf eller annan fast arbetsplats anställd arbetare, som beordras utföra arbete å annan arbetsplats, äger utöfver vanlig aflöning åtnjuta skälig ersättning för honom där förorsakade olägenheter eller extra kostnader.

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

§ 12.

Vid oförmåga till arbete, föranledd af olycksfall i arbete för stadens räkning, erhåller arbetaren ersättning med 1 krona 50 öre om dagen från den dag, då olycksfallet kommit under läkares behandling, och intill dess stadens ersättningsskyldighet på grund af i lag stadgade bestämmelser inträder. Dessutom betalar verket, där så erfordras, sjukhusafgift på allmän sal eller afgift på allmän klinik.

Blifver arbetare, som icke kan blifva medlem uti af stadens verk understödd sjukkassa, oförmögen till arbete på grund af sjukdom, hvilken ej vållats af sådant olycksfall, som i föregående moment sägs, och har, sjukdomen blifvit vederbörligen anmäld och af verkets läkare styrkt, erhåller arbetaren från och med den dag, då sjukdomsfallet kommit under läkares behandling, sjukhjälp med 1 krona 25 öre om dagen; dock att dylik sjukhjälp icke utgår för mer än 60 dagar under loppet af ett kalenderår. Arbetaren erhåller där-

jämte kostnadsfri vård af verkets läkare samt medicin, som af denne föreskrifves.

Förlikning och skiljedom.

§ 13.

Meningsskiljaktigheter, hvilka uppstå emellan vederbörande arbetsledare och artare angående tillämpningen af dessa bestämmelser eller hvad därmed står i omedelbart sammanhang och icke genom ömsesidig öfverenskommelse kunna lösas, böra hänskjutas till utredning och biläggande genom en permanent förlikningsnämnd. Till denna nämnd, inför hvilken de tvistande parterna äga sin talan utföra, väljas för hvarje år 3 ledamöter jämte 3 suppleanter af stadens arbetschefer gemensamt och 3 ledamöter likaledes med 3 suppleanter af stadens arbetare gemensamt samt af de sålunda valde 6 delegerade en 7:de ledamot, hvilken skall leda nämndens förhandlingar. Skulle dessa ej enas vid valet, anmodas Stockholms stadsfullmäktiges ordförande att utse den 7:de ledamoten af nämnden. Afgår ledamot eller suppleant, skall i öfverensstämmelse med hvad nu föreskrifvits ny ledamot eller suppleant utses i den afgångnes ställe.

Då en uppkommen tvist blifvit till nämnden hänskjuten, bör nämnden så snart ske kan sammanträda för att med alla till buds stående medel söka åstadkomma förlikning mellan parterna.

Vill part icke anlita förlikningsnämnden, eller har till nämndens handläggning öfverlämnad tvistefråga icke genom nämndens åtgörande ledt till förlikning inom 14 dagar efter dess hänskjutande till nämnden, äger part påkalla tvistefrågans afgörande af 5 ojäfviga skiljemän, hvilka utses: 2 af det stadens verk, tvisten gäller (byggnadskontoret, kyrkogårdsnämndens arbetsbefäl, gasverket eller renhållningsverket), 2 vare sig af den eller de arbetare, tvisten afser, eller af deras yrkesförening samt den 5:te, som skall leda nämndens förhandlingar och vid lika röstetal fälla utslaget, af de sålunda valde 4 skiljemännen. Enas skiljemännen icke vid valet af ordförande, anmodas öfverståthållareämbetet att utse den 5:te ledamoten. *Kommunal drift.*

Om möjligt skall skiljenämnd vara konstituerad senast den 14:de dagen, och skiljedom afkunnas senast den 30:de dagen efter den dag, då skiljedom påkallats.

Bestämmandet af ackordsprisens storlek må icke dragas under skiljenämnd, men väl inför förlikningsnämnden, försåvidt båda parterna därom enas.

§ 14.

Vid Stockholms stads arbeten får blockad, strejk eller lockout icke under några förhållanden äga rum.

Giltighetstid.

§ 15.

Förevarande bestämmelser jämte vidfogade specialbestämmelser gälla till den 1 maj 1909 och därefter år efter år, därest icke Stockholms stadsfullmäktige annorlunda besluta eller uppsägning genom offentligt tillkännagifvande minst 60 dagar före bestämmelsernas utlöpande skett vare sig af stadens verk eller af stadens arbetare jämlikt beslut å allmänt möte.

Dessa bestämmelser afse samtliga i efterföljande specialbestämmelser angifna arbetare vid Stockholms stads arbeten inom staden och i dess omedelbara närhet.

Ofvanstående bestämmelser, jämte vidfogade specialbestämmelser, godkännas.

Stockholm den 21 maj 1907.

För *Stockholms stads arbetschefer och vidkommande verk.*

För *Stockholms stads arbetare.*

Bil. 1.

Specialbestämmelser.

Byggnadskontorets och kyrkogårdsnämndens arbeten.

Jord- och diversearbetare:

kran- och jordschaktarbasar . . .	50	ö. i tim.
pålningsarbetare, jordschaktare och diversearbetare	42	» »
muddringsarbetare, lasskrifvare och yrkeskunniga betonarbetare . .	45	» »
kloakrörläggare	48	» »
manliga trädgårdsarbetare (yrkeskunniga)	45	ö. i tim.
kvinnliga trädgårdsarbetare . . .	28	» »

Stenarbetare:

stenhuggare	55	» »
gråstensmurare och cementarbetare	50	» »
laddarbasar	65	» »
bergsprängare	50	» »

Tegelmurare:

tegelmurare, årsanställda	60	» »
hjälpare, manliga	42	» »
» kvinnliga	32	» »

Kommunal drift.

Träarbetare:

timmermän, byggnads-	52	ö. i tim.
» hamns- och varfs-	50	» »
snickare, byggnads- och fin-	55	» »

Järnarbetare:

smeder, filare, grofplåtslagare och svarfvare	50	» »
hjälpare, vuxna	40	» »
förare af ångvält under gång	55	» »
hjälpare å » » »	45	» »

Dykeriarbetare:

reparatör af dykarkläder	50	» »
dykarskötare	45	» »
dykarpumpare	42	» »

Nattvakter:

ordinarie nattvakter	40	» »
tillfälliga »	42	» »

Arbetare vid vattenledningen:

rörläggare och mätareuppsättare	48	» »
diktare och hjälpare	44	» »
kollämpare	42	» »
eldare: första året	120	kr. i mån.
» efter ett års anställning	130	» »

Kyrkogårdsnämndens arbetare:

dödgräfvare	45	ö. i tim.
trädgårdsarbetare, manliga	42	» »
» kvinnliga	28	» »
slöjdare	52	» »
maskinvakt	46	» »
kuskar: under första året	105	kr. i mån.
» efter ett års anställning	110	» »
» » tre » »	115	» »
» » sex » »	120	» »
» » tio » »	125	» »

Ackordspriser för dödgräfvare:

gräfning och igenfyllning af familjegrafvar:

för stor person.

2,10	m. djup	kr.	5: 50
2,40	» »	»	7: 50
2,70—3,00	» »	»	9: —
3,30—3,60	» »	»	12: —
3,90—4,20	» »	»	14: 50
4,50—4,80	» »	»	18: —

för barn.

1,80	m. djup	kr.	1: 75
2,10	» »	»	2: 25
2,40	» »	»	4: —
2,70—3,00	» »	»	6: 50
3,30—3,60	» »	»	8: 50
3,90—4,20	» »	»	11: —
4,50—4,80	» »	»	14: —

allmänna grafvar: för stort lik kr. 4: 00, för barn kr. 1: 50;

dubbelgrafvar 50 proc. förhöjning å samtliga priser;

uppgräfning af lik och dess flyttning från graf till graf (vagn): för stort lik kr. 12: 00, för barn kr. 4: 00;

gräfning af gemensamhetsgraf: för stort lik kr. 3: 00, för barn kr. 1: 00;

bärning af lik från vagn till graf: 50 öre pr man;

uppflyttning ur källare: 50 öre pr man;

grafklädes ut- och inbärning: 50 öre pr gång;

passning vid begrafningar (bättre klädsel) samt monumentens nedtagning och uppsättning: den fastställda timpenningen;

för anskaffning af skyfflar: 16 kr. pr man årligen.

Bil. 2.

Gas- och elektricitetsverken.

I. Gasverken.

1. Värtagasverket.

A. *Arbeten på skift om 8 timmar:*

gastillverkning: system I pr 1,000 m³ tillverkad gas	kr. 8: —	
» system II pr 1,000 m³ tillverkad gas	» 3: 25	

i ackordspriset är ersättning för slaggning och lagning af retorter i drift inberäknad;

aflöningen för båda systemen sammanslås;

maskinvakt vid kolgasverket	56	ö. i tim.
» » vattengasverket	54	» »
gastillverkare	65	» »
ångpanneeldare	54	» »
handtlangare	53	» »
saltkokare	58	» »
jämte bibehållande af nu utgående premier,		
tillverkare af kaustik ammoniak	60	» »
smörjare vid system II	54	» »

B. *Öfriga arbeten:*

handtlangare och diversearbetare	42	» »
» vid svårare arbeten	44	» »
för extra arbete i samband med kollossningen erhåller ordinarie kollossare	43	» »
maskinvakt vid kokskross (dagarbete)	46	» »
smeder, filare, grofplåtslagare och svarfvare	50	» »
järnarbetare, hjälpare (vuxna)	40	» »

Ackordspriser för transport af kol (pr ton)

fr. boden n:r	1	till	syst. I:	31	ö.; till	syst. II:	25 ö
» »	2	»	»	33	»	»	28 »
» »	3	»	»	37	»	»	25 »
» »	4	»	»	40	»	»	28 »
» »	5	»	»	46	»	»	31 »
» »	6				»	»	34 »

2. Klaragasverket.

A. *Arbeten på skift:*

gastillverkning pr 1,000 m³ tillverkad gas kr. 8: —
i ackordspriset är ersättning för slaggning och lagning af retorter i drift inberäknad;

ångpanneeldare . . . . . 54 ö. i tim.
handtlangare . . . . . 53 » »

B. *Andra arbeten:*

handtlangare . . . . . 42 » »

3. Kolgården vid Värtan.

Lossning af gaskol . . . . . 20 ö. pr ton
» » ångkol . . . . . 24 » »
lastning af kol på järnvägsvagn 29 » »
Då laget utan eget förvållande får vänta med lossningens början utan att erhålla extra arbete, betalas väntpengar (dock icke för kortare tid än ½ timme) med 42 ö. i tim.

4. Mätare- och rörledningsafdelningen.

Rörläggare, servisarbetare och mätareuppsättare . . . . . 48 ö. i tim.
hjälpare och handtlangare . . . . 42 » »

II. Elektricitetsverken.

Fast anställda eldare och smörjare:
under första året . . . . . 120 kr. i mån.
efter ett års anställning . . 130 » »
eldare, som ej äro fast anställda (extra):
under första året . . . . . 44 ö. i tim.
efter ett års anställning . . . . 46 » »
kabelmontörer, 1:sta . . . . . 130 kr. i mån.
» 2:dra . . . . . 135 » »
» 3:dje . . . . . 140 » »
montörhjälpare, vana . . . . . 45 ö. i tim.
handtlangare . . . . . 42 » »

Transport af kol vid Värtan.

Transport af kol till krossen från det område, som i norr och söder begränsas af kolladans väggar och i öster och väster af linjer genom de två på 15 m. afstånd från trattarna belägna pelareparen . . . . . 13 ö. pr ton
från öfriga delar af kolladan . 18 » »
transport af kol från kolgården till kolladan . . . . . 40 » »
vid arbete på tid . . . . . 43 » i tim.

Bil. 3.

Renhållningsverket.

A. Hämtningsafdelningen.

Aflöningen för det ordinarie arbetet utgör:

1. för hämtning under natt 14 öre per kärl, hvartill kommer 1 krona per dag och man, oafsedt om arbetaren å natten tjänstgjort eller icke (den s. k. dagkronan).

Listpenningar utgå med 60 öre per natt. *Kommunal drift.*

För nu angifna aflöning skola utan särskild ersättning utföras följande arbeten, nämligen rapporters fortskaffande från och till hufvudkontoret, sågning och huggning af ved samt all körning af kol, ved och koks.

2. För nuvarande brovaktstjänstgöring 5 kronor per vakt.

Ersättning för öfvertidsarbete utgår med 40 öre pr timme under dagtid, hvarmed förstås tiden mellan kl. 6 f. m. och 9 e. m., och med 60 öre pr timme under natt eller sön- och helgdag.

För »budade» kärl, som ej kunnat hämtas på grund af fel från den budandes eller budningsbokhållares sida, lämnas ersättning, såsom för hämtade kärl.

Hvarje arbetare erhåller under sommaren en veckas ledighet med bibehållande af dagkronan.

B. Gaturenhållningen.

Aflöningen för det ordinarie arbetet utgör pr månad:

för ordinarie renhållningsarbetare:

under första året . . . . . 100 kr.
efter ett års anställning . . . . . 105 »
» tre » » . . . . . 110 »
» sex » » . . . . . 115 »
» tio » » . . . . . 120 »

för ordinarie renhållningskuskar:

under första året . . . . . 105 »
efter ett års anställning . . . . . 110 »
» tre » » . . . . . 115 »
» sex » » . . . . . 120 »
» tio » » . . . . . 125 »

för dagsopare . . . . . 90 »
» soparbasar i s. k. baspengar . . . 10 »

Extrakuskar erhålla 35 öre i timmen.

Ersättning för öfvertidsarbete utgår för samtliga ofvanstående arbetare utom stalldrängar med 40 öre per timme; dock att för öfvertid under natt samt sön- och helgdag betalas 60 öre pr timme.

Beträffande den ordinarie arbetstiden gäller (utom för stalldrängar) följande:

a) å söckendagar utgör arbetstiden 10 timmar, för kuskar 11 timmar (däri inberäknadt tiden för hästens skötsel);

b) en timmes arbete under natt beräknas motsvara 1 ½ timmes söckendagsarbete;

c) som natt anses tiden från kl. 9 e. m. till kl. 6 f. m.;

d) som sabbatstid anses tiden från kl. 6 f. m. till kl. 9 e. m. å sön- och helgdagar;

e) å sön- och helgdagar anses som ordinarie arbetstid 6 timmar på morgon eller förmiddag utan beräkning af tidstillägg;

Kommunal drift.

f) den effektiva arbetstiden får ej öfverskrida 6 timmar i en följd;

g) den tid, arbetare skall arbeta utöfver natt- och morgonarbete, är han skyldig utgöra halfdagsvis i tur och ordning på för- eller eftermiddag, därvid han skall verkställa hvad arbete, som förekommer.

Dessutom är arbetare skyldig att halfdagsvis i mån af behof å för- eller eftermiddag utföra arbete äfven de dagar, då han enligt förestående bestämmelser skulle åtnjuta ledighet; dock skall ersättning lämnas för öfvertid, hvilken ersättning utbetalas vid första aflöningstillfället efter arbetets utförande.

Sopare, hvilka äro körvana, äro under tjänstgöring skyldiga ersätta lediga kuskar.

Samtliga arbetare äro underkastade de förändringar i tid och sätt för arbetets utförande, som betingas af vederbörande myndighets föreskrifter eller förändrade anordningar vid sopstationerna, dock så att hvad här ofvan föreskrifves om arbetstidens längd icke undergår någon förändring.

Skulle någon ändring i gällande arbetsordning företagas under sommarmånad, skall underrättelse därom lämnas till arbetarne minst 14 dagar i förväg.

Under tiden från och med den 1 maj till och med den 30 september skall hvarje arbetare erhålla ledighet från arbetet hvarannan måndag utan afdrag å aflöningen. Stalldrängar erhålla i tur och ordning en fridag i månaden utan afdrag å lönen.

C. Afdelningen vid Löfsta.

Timmermän, byggnads-	52 ö. i tim.
» hamns- och varfs-	50 » »
latrinarbetare	48 » »
» vid ösning af latrin i pråm	55 » »
smeder	50 » »
hjälpsmeder	40 » »
ångpanneeldare	105 kr. pr mån.
nattvakter	4 » » natt
prämstyrare	30 ö. i tim.

Tiden beräknas från afgången från Löfsta till återkomsten (utan öfvertidsberäkning). Prämstyrare är skyldig, att under den tid, för hvilken han erhåller betalning, utföra arbete ombord i enlighet med befälhafvarens order. Vid uppehåll under resa, förorsakadt af naturhinder, därvid arbete icke förekommer, betalas half timpenning.

Diversearbetare 42 öre i timmen.

För skrotplockning vid lastning af dagsopor betalas kr. 3:50 pr dag.

Till räknekarl betalas under latrinlossning på landet 3 kronor 50 öre om dagen med skyldighet för räknekarlen att biträda vid lossningen. Räknekarl skall utan särskild ersättning styra latrinpråm till och från lossningsplatsen under högst tio timmar pr dag samt under vistelsen därstädes ansvara för prämens pumpning och noggranna vård.

Ackordspriser.

Lossning af sopvagnar med prämlastning: 50 öre pr registerton.

(Då latrin af extra manskap inblandas, afdrages 1 ton för 40 kärl.)

Rundlossning af sopvagnar: kr. 1:10 pr vagnslast.

För rundlossning af sopor ur järnvägsgodsvagn: 2 kr. pr vagnslast.

För ensidig lossning: förhöjning pr rum 25 öre.

(Vagnslossare, tillhörande dagsoplaget, erhålla hvar tredje sön- eller helgdag fri.)

Utlastning af vintersopor: 80 öre pr registerton.

(Laget skall utan ersättning inblanda latrin.)

Vid ösning 1 öre pr kärl. Då latrinen understiger 2 meter under däck, 1 öres tillägg pr kärl.

Skrotkörning pr tralla 75 öre.

Lossning af skräpsopvagnar: pr vagnslast 5 kronor, ensidig lossning 6 kronor.

Lossning och förbränning af skräpsopor:

vid nya ugnen, 8 timmars skift, pr vagnslast kr. 5:50.

Manskapet vid nya ugnen erhåller hvar tredje söndag fri samt en veckas ledighet under sommaren med full betalning;

vid gamla ugnen pr vagnslast kr. 8:40.

Pudrettlastning i fartyg eller järnvägsvagn: pr hektoliter 3 öre.

Lossning och magasinering af torf: i öfre ladan 1 ½ öre och i nedre ladan 1 ¼ öre pr hektoliter.

Bil. 4.

Formulär till arbetsaftal.

Mellan N. N. och N. N., hvilken denna dag antagits såsom arbetare vid Stockholms stads ..... (verk) med en ömsesidig uppsägningstid af ..... dagar, är det aftal träffadt, att för arbetarens ifrågavarande anställning skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse gällande »Bestämmelser angående arbets- och löneförhållanden vid Stockholms stads arbeten».

Af detta aftal äro två lika lydande exemplar underskrifna och utväxlade.

Stockholm den .. ..

....

Bevittnas:

....

Uppsagdt den .....

Förklaringar och tilläggsbestämmelser.

Vid de gemensamma bestämmelserna.

Vid § 1.

Arbetare, som för fullgörande af sin värnplikt frånträder innehafd anställning i stadens tjänst, skall, därest han vid tjänstens lämnande därom gör anmälan och omedelbart efter värnpliktens fullgörande åter anmäler sig hos arbetsbefälet, äga företrädesrätt för vinnande af anställning; och äger sådan arbetare efter återinträde i tjänst för uppflyttning i högre lönegrad eller aflöningsklass tillgodoräkna sig sin föregående tjänstetid hos verket.

Vid § 2.

Anser arbetare, som blifvit afskedad, att afskedandet ägt rum under omständigheter, hvilka kunna tolkas såsom angrepp på föreningsrätten, äger han att själf eller genom ombud (eventuellt den organisation, han kan tillhöra) påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Det tillkommer under alla förhållanden vederbörande arbetschefer att fortfarande såsom hittills utfärda de ordningsregler, som befinnas vara erforderliga.

Vederbörande arbetsförman äger rätt att för tillfället afstänga arbetare från arbetet på grund af onykterhet eller annan liknande anledning.

Vid § 6.

I den mån arbetets beskaffenhet det medgifver, skola de arbetare, som det önska, erhålla ledighet den 1 maj.

Vid § 7.

Ackordsarbete är undantaget från bestämmelserna angående visst tillägg för öfvertidsarbete, då nämligen enligt § 10 ersättningen för ackordsarbete bestämmes genom särskild öfverenskommelse. Som emellertid principen vid beräknandet af ersättningen för ackordsarbete — inklusive sådant, som utföres under öfvertid — bör vara, att arbetsförtjänsten för hel aflöning icke blir lägre, än den skulle blifvit, därest hela arbetet utförts mot timpenning, må gifvetvis vid öfverenskommelse om ackordspris skälig hänsyn tagas till förekomsten af öfvertidsarbete äfvensom ändring i träffad öfverenskommelse om visst ackordspris kunna påfordras, för såvidt väsentligare ökning eller minskning af öfvertidsarbete förekommer.

Till »regelbunden vakthållning» hänföres icke det arbete, som utföres af de i specialbestämmelserna för gasverket upptagna maskinvakterna.

Kommunal drift.

Med »driftspersonalen» förstås den för driften erforderliga personalen. Vid gasverket komma koks- och reningsarbetarne att fortfarande såsom hittills räknas till driftspersonalen.

Då smörjare och eldare vid elektricitetsverket nödgas utföra längre öfvertidsarbete, skall på ett eller annat sätt beredas dem ersättning därför.

Vid § 8.

Arbetscheferna hafva utlofvat, att uppskof med aflöningarnas utbetalande utöfver hvad, som är oundgängligen nödvändigt, icke skall förekomma.

Byggnadschefen har förklarat, att bestämmelsen om aflönings utgående för minst 8 timmar under viss tid af vintern skall vid byggnadskontoret tillämpas för december och januari, samt att arbetstiden för november och februari skall vara 9 timmar.

Vid § 9.

Det i andra stycket omnämnda afdraget för sådana arbetare, som icke motsvara de i första stycket angifna fordringarna, bör icke för samtliga dylika arbetare utgöra 20 %, utan bör inom den angifna gränsen växla efter omständigheterna.

Vid § 10.

Arbetscheferna hafva förklarat sig anse, att vid ackordsarbete, som delvis verkställes å öfvertid, storleken af den garanterade timpenningen skall beräknas på sådant sätt, att med timlönen för den använda ordinarie arbetstiden sammanlägges den med stadgadt öfvertidstillägg förhöjda timlönen för öfvertiden, samt att det belopp, som därigenom erhålles, skall utgöra den garanterade minimiförtjänsten på ackordet.

Vid § 11.

Arbetscheferna hafva förklarat sig vilja tillse, att stadgandet i § 11 behörigen tillämpas, så att arbetare i hvarje uti paragrafen afsedt fall erhåller den ersättning, som motsvarar hans olägenheter och extra kostnader.

Vid § 12.

De mot månadslön anställda arbetare, som för närvarande åtnjuta högre ersättning än i § 12 stadgas, skola bibehållas vid denna förmån.

Till fri läkarvård hänföres äfven vård hos fältskär.

Vid sjukdom, som varar längre tid än 60 dagar, skall frågan om vidare bidrags erhållande bero på pröfning af vederbörande arbetschef i hvarje särskildt fall.

Kommunal drift.

Sjukhjälp skall utgå icke blott för hvardagar, utan jämväl för sön- och helgdagar.

Såvidt på stadens arbetschefer ankommer, skola de arbetaregrupper, som hittills åtnjutit fri sjukhusvård äfven vid sjukdom, hvilken icke föranledts af olycksfall i arbetet, bibehållas vid denna förmån.

Vid § 13.

Förlikningsnämndens ledamöter skola väljas för tiden från den 1 maj det ena året till motsvarande dag det följande.

Den verkställda löneregleringen skall, i den utsträckning så ske kan, medföra förbättring af samtliga arbetares löneförmåner.

Vid rensning af högre bergväggar, rengöring af kloaker och andra arbeten af särskildt lifs- eller hälsofarlig beskaffenhet skall timpenningen förhöjas med belopp, hvarom särskild öfverenskommelse träffas. Med tillämpning häraf skall tunnelsprängning på skift betalas med 50 % förhöjning å timlönen för bergspräng̊are.

Vid nu omförmälda svårare arbeten skola nödiga skyddsåtgärder vidtagas och, där så erfordras, öfverdragskläder tillhandahållas arbetarne.

På de större arbetsplatserna skola, där så påfordras och lämpligen kan ske, anordnas skjul eller andra lokaler, i hvilka arbetarne skola äga att förvara sina tillhörigheter och intaga sina måltider.

En samaritlåda skall finnas vid hvart och ett af de olika verken och jämväl å annan arbetsplats, då arbete där pågår längre tid än en månad.

De arbetare, som för närvarande äro indelade på skift om 8 timmar, skola bibehållas vid denna indelning, i den mån anledning till förändring härutinnan icke förekommer.

När staden själf utför större, nya husbyggnadsarbeten, skola de för nämnda arbeten antagna byggnadsarbetarne erhålla betalning i enlighet med på den enskilda arbetsmarknaden gällande arbetspriser.

Vid specialbestammelserna for byggnadskontorets och kyrkogårdsnämndens arbeten.

Arbetare, som endast verkställa transport af materialier för tillblandning af beton eller lämna annan handräckning vid betonarbete, betalas ej såsom »*yrkeskunniga betonarbetare*». För samtliga i ett ackordsarbete deltagande betonarbetare garanteras dock en timlön af 45 öre.

Vederbörande arbetschef har förklarat, att, då *lasskrifvarnes* arbete är synnerligen ansvarsfullt, de i flera fall äro förtjänta af högre betalning än 45 öre i timmen.

Med »yrkeskunniga *trädgårdsarbetare*» förstås fast anställda trädgårdsarbetare, som förvärfvat större yrkesskicklighet. Tillfälligt anställda trädgårdsarbetare räknas till »diversearbetare».

Trädgårdsarbetare vid kyrkogårdsnämndens arbeten, hvilka tjänstgöra såsom förmansbiträden, erhålla därvid en timlön af 45 öre.

Grästensmurning betalas med stenhuggaretimpenning i sådana fall, där stenarna för att kunna inpassas i muren måste medelst huggning ytterligare bearbetas.

Järnarbetare, som användes såsom *ångvältsförare*, åtnjuter den för förare af ångvält under gång bestämda timlönen endast för den tid, under hvilken han verkligen tjänstgör såsom ångvältsförare.

Till *dykarskötare* skall vid speciella svårare arbetsförhållanden, såsom hittills skett vid en arbetsplats, betalas ett särskildt tillägg pr timme för den verkliga dykningstiden, hvilket tillägg bestämmes genom särskild öfverenskommelse, dock så att det ej öfverstiger 6 öre pr dykningstimme.

Med »*tillfälliga nattvakter*» förstås arbetare, som äro anställda för utförande af annat arbete, men på grund af någon tillfällighet måste en eller annan natt hålla vakt.

Reparatören vid vattenledningsverket skall åtnjuta timlön såsom järnarbetare med 50 öre.

Såsom *ersättning för de naturaförmåner* — fri bostad (ett rum och kök), fritt bränsle (2 famnar barrved och 1 famn björkved om året) samt planteringsland — hvilka tillkomma vissa af vattenledningsverkets arbetare, skola från deras aflöning allt efter bostadens beskaffenhet afdragas lägst 15 och högst 25 kronor i månaden. Ifrågavarande arbetare äro oförhindrade att själfva anskaffa bostad, i hvilket fall de ej behöfva vidkännas nämnda afdrag.

Vid specialbestämmelserna för gas- och elektricitetsverken.

Ackordsprisen för *kolskjutning* äro beräknade efter nu använd transportmateriel och totalvikt.

Extra eldare vid elektricitetsverket äga, då de blifva ordinarie, med afseende å uppflyttning i den högre aflöningsklassen räkna sig tillgodo hela den tid, under hvilken de varit anställda i verkets tjänst.

De arbetare vid gas- och elektricitetsverken, som hittills under sommarmånaderna erhållit *viss ledighet* med bibehållen lön, skola, i den mån längre semesterledighet ej kan komma att för dem utverkas, fortfarande åtnjuta samma förmån mot nu gällande villkor.

Vederbörande arbetschef har utlofvat att söka bereda *eldare och smörjare* vid elektricitetsverket hvar tredje söndag fri och därjämte en fri hvardag mellan de fria söndagarna.

Beträffande *kabelmontörerna* har vederbörande arbetschef utlofvat att söka inskränka eller åtminstone så jämnt som möjligt fördela deras öfvertidsarbete. Den ersättning för öfvertidsarbete, som de hittills under viss del af året uppburit med en krona om dagen, skall bortfalla.

Elektricitetsverkets installationsmontörer skola, så länge den afdelning af elektricitetsverket, vid hvilken de äro anställda, äger bestånd, aflönas i full öfverensstämmelse med hvad de privata arbetsgifvarne i hufvudstaden betala eller framdeles komma att betala sådana arbetare.

Vid specialbestämmelserna för renhållningsverket.

A. *Hämtningsafdelningen.*

Någon utsträckning af den arbetarne nu åliggande skyldigheten att såga och hugga ved kommer ej att äga rum.

Listorna skola i regel ej omfatta större antal kärl än 72.

Hämtningsarbetarne skola ej utan tvingande skäl nödgas arbeta före kl. 12 på dagen.

Från renhållningsverkets sida skola fortfarande vidtagas de lämpliga åtgärder, som på verket ankomma, för att om möjligt bereda natthämtningsmanskapet ledighet nätterna till juldagen och midsommardagen.

Renhållningsdirektören har utlofvat, att, sedan bestämmelse träffats om huru för hämtningsarbetarne afsedda varma öfverdragskläder lämpligen böra vara beskaffade, söka utverka bemyndigande att under den kallare årstiden tillhandahålla sådana kläder åt de arbetare, som önska erhålla dylika.

B. *Gaturenhållningen.*

Med »ordinarie renhållningsarbetare» förstås soparebasar, sopare, stalldrängar och soplämpare.

Extrakuskar skola, i så stor utsträckning som möjligt, erhålla ordinarie anställning.

Från och med den 1 juli 1907 är s. k. schoxning i sammanhang med soplämpningsarbete ej tillåten.

Kommunal drift.

För renhållningsverkets räkning med sopning sysselsatta arbetare erhålla på verkets bekostnad färdigbundna kvastar.

Renhållningsdirektören har utlofvat att så långt möjligt söka bereda gaturenhållningsarbetarne ledighet dels, då två helgdagar infalla efter hvarandra, den senare helgdagen, dels ock midsommardagen.

Önskar arbetare för ombesörjande af någon för honom viktig angelägenhet viss dag fritagas från skyldighet att arbeta å öfvertid, bör han därom i god tid underrätta vederbörande förman, och bör såvidt möjligt tagas hänsyn till den sålunda gjorda anmälan.

C. *Afdelningen vid Löfsta.*

Då arbetare användes till utförande af tunnplåtslageriarbete, skall han erhålla en timlön af 60 öre.

Vid rundlossning af sopvagnar skall för skjutning af vagn betalas 10 öre, vid skjutning öfver vägen dock 50 öre pr vagn.

Vagnslossare, tillhörande dagsoplaget, skola, i den mån det är möjligt, erhålla hvarannan söndag fri.

Då så erfordras, äger arbetsbefälet göra undantag från stadgandet om viss ledighet för manskapet vid den nya ugnen.

Då lossningen af skräpsopor är svår, skall aflöningen utgå med kr. 4:50 pr man och skift om 8 timmar.

D. *Gemensamma bestämmelser.*

Renhållningsverkets arbetare skola i samma utsträckning som hittills tillhandahållas lämpliga ytter- och arbetskläder äfvensom bekomma skopenningar.

Vid renhållningsverket skall uppflyttning i högre lönegrad för därtill berättigad arbetare ske den första dagen i hvarje kvartal; och skall i afseende å löneturen tiden för anställningen räknas från och med den första dagen i det kvartal, som infaller näst efter det, hvarunder anställning erhållits.

Under morgonarbete må en kort stund användas för kaffedrickning, hvaremot raster för kaffedrickning och dylikt sedermera under dagens lopp ej äro tillåtna.

De vid renhållningsverket anställda handtverkare, hvilka, såsom smeder, snickare och sadelmakare, ej äro i bestämmelserna särskildt omnämnda, skola komma i åtnjutande af löneförhöjning, motsvarande den för öfriga arbetare bestämda.

Förestående förklaringars och tilläggsbestämmelsers öfverensstämmelse med de fattade besluten bestyrkes.

Stockholm den 21 maj 1907.

N. N.
(ordföranden i förhandlingsnämnden.)

N. N. (ombudet för arbetscheferna.)

N. N. (ombudet för arbetarne.)

Kommunal drift.

Arbetsaftal mellan Lunds stads drätselkammare samt Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 22 angående vid stadens gas-, vatten- och kloakverk anställda arbetare.

Föreningsrätt.

§ 1.

Drätselkammaren såväl som arbetarne skola lämna föreningsrätten oförkränkt.

Arbetsledning.

§ 2.

2:dre ingenjören eller dennes representant fördelar och leder arbetet samt antager och, i fall då giltigt skäl föreligger, afskedar arbetare, utan att någon deras förening därvid må ingripa. Arbetsförman äger dock ej rätt att afskeda arbetare förr, än 2:dre ingenjörens medgifvande inhämtats.

Arbetares antagande.

§ 3.

Vid arbetares antagande skall alltid dugligheten i främsta rummet vara det bestämmande. Därnäst skall hänsyn tagas till att den sökande är mantalsskrifven i staden eller där har försörjningsplikt; börande under öfrigt lika förhållanden den äga företräde, som förut haft anställning vid stadens arbeten och därvid visat sig vara lämplig. Däremot får ej hänsyn tagas till om den sökande tillhör viss förening eller icke.

Uppsägningstid. Ordningsregler.

§ 4.

Därest vid arbetares anställning icke annorlunda bestämmes, skall gälla en ömsesidig uppsägningstid af minst 8 dagar, och skall denna uppsägningstid under alla förhållanden strängt iakttagas af båda parterna. Vid svårare förseelse må dock arbetare kunna omedelbart afskedas.

Arbetare, som under arbetstiden förtär spritdrycker eller är af sådan dryck synbarligen rörd eller eljest gör sig skyldig till svårare förseelser, så ock den, som under pågående arbete utan anmälan om giltig orsak aflägsnar sig från arbetsplatsen eller utan giltigt förfall uteblifver från arbetet, anses, därest han förut för slik förseelse tilldelats en varning, hafva förverkat sin rätt till fortsatt arbete.

Maskinskötare och rörläggare kunna dock för sådan förseelse utan föregående varning afskedas.

Inträffar sjukdomsfall bör sådant fortast möjligt anmälas.

Vid brist på arbete skall den sist antagne arbetaren först afskedas, för så vidt icke han framför de andra äger någon särskild färdighet i viss gren af arbetet, och dettas jämna gång kräfver hans bibehållande.

§ 5.

Arbetare åligger att i sitt arbete uppträda nyktert och ordentligt samt med flit och omsorg utföra så mycket och så godt arbete, som i hans förmåga står.

Arbetare må icke inskränka arbetstiden genom dess användande till annat än förelagdt arbete.

Arbetstid. Öfvertidsarbete.

§ 6.

Den ordinarie arbetstiden är i regel begränsad till 10 timmar hvarje helgfri dag med undantag för arbetare på skift och lykttändare.

Arbetet påbörjas och afslutas på de tider, som af arbetsbefälet bestämmas.

Där så ske kan, skall arbetet afslutas på lördagar kl. 4 e. m. och å påskafton, 1 maj, pingstafton, midsommarafton, julafton och nyårsafton kl. 12 m. Denna bestämmelse gäller dock icke arbetare på skift och lykttändare.

Tillsägelse om arbete å annan tid än den här ofvan angifna ordinarie arbetstiden är arbetare jämväl skyldig efterkomma; och betalas sådant öfvertidsarbete

för arbete de två första timmarna efter den ordinarie arbetstidens slut med 25 %;

för arbete de två närmast därefter följande timmarna med 50 %; och

för arbete å annan tid af dygnet med 100 %; likasom

för arbete å sön- och helgdagar med 100 %, allt förhöjning af timlönen.

Retorteldare åtnjuter med hänsyn till arbetets stränga beskaffenhet årligen under sommaren å tid, som af 2:dre ingenjören bestämmes, sju dagars ledighet med bibehållen normalaflöning.

§ 7.

Den normala timpenningen skall för i yrket fullt utbildad och fullt arbetsför samt erkändt duglig arbetare utgå med belopp, som för hvarje särskildt fack är fastställdt i följande specialbestämmelser angående

normalaflöning.

Arbeten å 8 timmars skift:

retorteldarförmän . . . . . kr. 4:50
retorteldare, under förutsättning att arbetet utföres med samma intensitet, och skötseln af ugnarna sker med samma noggrannhet som hittills . . » 4:—
maskinister, med skyldighet att under skiftet, då så påkallas, utöfver vanlig tjänstgöring utföra annat lämpligt arbete . » 3:20

Arbeten med lykttändning o. d.:

lykttändarförman pr dygn . . » 3:40
jämte 50 öre pr natt under tändtiden, när han anlitas att utöfva tillsyn å lyktsläckningen.
Lykttändare, med rätt att för den tid af året, då ej lyktorna tändas och släckas, såvidt möjligt erhålla anställning vid gas-, vatten- och kloakverken med grofarbetare tillkommande aflöning, för tändtiden pr dygn och skötsel af maximum 70 st. lyktor . . . . » 3:40

Denna aflöning gäller under förutsättning, att lykttändarne under tändtiden icke åtaga sig annat arbete än det stadens gas-, vatten- och kloakverk kan lämna.

Arbeten å 10 timmars dag:

Rörläggare . . . . . kr. 3:90
Grofarbetare, med rätt till 50 % förhöjning vid tjärlastning . » 3:40

För arbetare, som icke motsvarar ofvan angifna fordringar, men dock är arbetsför, kan timpenningen i större eller mindre mån nedsättas under i facket gällande normalaflöning, dock med högst 20 %.

För arbetare under aderton år bestämmes aflöningen efter öfverensstämmelse.

Ackordsarbete.

§ 8.

Ackordsarbete användes i alla sådana fall, där dylikt befinnes vara lämpligt; och bestämmes detta såväl som det antal arbetare, som däri skall deltaga, af arbetsbefälet.

Vid allt ackordsarbete träffas öfverenskommelse mellan vederbörande arbetschef eller dennes representant och den eller de arbetare, åt hvilka ackordet erbjudes, och skall uppgörelse därom, så vidt möjligt, ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet dylik öfverenskommelse icke kan på förhand träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet af ackordspriset ske först viss tid efter arbetets påbörjande.

Där så i särskilda fall befinnes lämpligt, bör, under den förutsättning, att arbetsmetoder och arbetstid ej undergå sådana förändringar, som kunna betinga motsvarande ändringar i ackordsprisen, öfverenskommelse träffas om fasta ackordsprislistor, hvilka skola gälla för viss tid.

För nedan omförmälda arbeten skola under kontraktstiden gälla följande ackordspriser:

Ackord inom gasverket.

Tillverkning af gas, 8 kr. 50 öre pr 1,000 kubikmeter;

krossning af koks med handdrifven kross, 5 öre pr hektoliter;

ombyte af reningsmassor, 10 kr. pr kista.

Ackord för gatu- och dylika arbeten.

Gräfning och fyllning för rör af nedanstående dimensioner i gator, stensatta med huggen sten eller fältsten, i makadamiserade gator med underlägg och i gator utan stensättnnig eller makadam betalas med:

för 3"—5" rör, 75 öre pr sträckmeter intill 1,3 m. djup samt med 5 öres förhöjning för hvarje påbörjadt 10 cm. tal intill ett djup af 1,5 m.

för 6"—8" rör, kr. 1.10 pr sträckmeter intill ett djup af 1,5 m. samt 10 öres förhöjning för hvarje påbörjadt 10 cm. tal intill ett djup af 2 m.

för 10"—12" rör, kr. 1,25 pr sträckmeter intill ett djup af 1,5 m. samt 10 öres förhöjning för hvarje påbörjadt 10 cm. tal intill ett djup af 2 m.

för 16"—20" rör, kr. 1:80 pr sträckmeter intill ett djup af 1,8 m. samt med tillägg af 20 öre för hvarje påbörjadt 10 cm. tal till ett djup af 2,5 m.

för 24" rör, kr. 2:25 för ett djup af 2 m. med 20 öres tillägg för hvarje påbörjadt 10 cm. tal intill ett djup af 2,5 m.

Muffhål gräfvas och ras upptagas efter gällande timlöner. Vid fyllning af muffhål betalas 10 öre pr sträckmeter extra för 16"—20" rör och 15 öre för 24" rör.

Vid arbete i makadamiserade gator utan underlägg ökas ofvannämnda ackordssummor med 25 %.

Vid allt ackordsarbete skall arbetarens normaltimpenning vara garanterad.

Vid gemensamhetsackord erhåller arbetaren del i ackordsöfverskottet enligt den beräkningsgrund, hvarom vid ackordsaftalets träffande öfverenskommits.

Vid uppmätning äger vederbörande arbetare eller arbetslag rätt att hafva ombud närvarande.

Kommunal drift.

Aflöningsdag.

§ 9.

Aflöning för verkställdt arbete utbetales till arbetaren själf eller hans befullmäktigade ombud omedelbart efter arbetstidens slut näst sista söckendag i hvarje vecka, därest icke öfverenskommelse om annan tid träffas.

Vid ackordsarbete sker utbetalning å aflöningsdagarna efter normaltimpenningsberäkning.

Olycksfallsförsäkring. Sjukhjälp m. m.

§ 10.

Arbetarna skola af drätselkammaren under arbetstiden vara olycksfallsförsäkrade i Riksförsäkringsanstalten mot i arbetet timadt olycksfall; och tillgodonjuter arbetare de härigenom honom i lag tillförsäkrade förmåner från och med den dag, då han kom under läkarbehandling. Dessutom betalar staden i sjukhjälp 50 öre pr dag för den tid, under hvilken sjukhjälpsbidrag utgår från riksförsäkringsanstalten.

Vid sjukdom, som ej vållats af olycksfall i arbetet eller alkoholmissbruk, erhåller arbetare, som minst 14 dagar omedelbart före sjukdomsfallets inträffande haft anställning i stadens arbete eller som, enligt läkarbetyg förut frisk, ådragit sig sjukdom i arbetet, sjukhjälp, utgående med 1 kr. pr dag från och med den dag, då sjukdomsfallet kommit under läkarbehandling, under högst tolf veckor af femtiotvå på hvarandra följande jämte fri medicin och fri läkarevård.

§ 11.

Drätselkammaren tillhandahåller å gasverket eller, där mera omfattande arbete å annan plats pågår, å arbetsplatsen en s. k. samaritlåda, äfvensom så fort ske kan å gasverket duschrum med varm- och kallduschkranar samt å härför lämplig plats samlingsrum åt lykttändarna.

Skiljedom.

§ 12.

Meningsskiljaktigheter, som uppstå mellan arbetsgifvaren och arbetarna, och hvilka icke genom förlikning biläggas, skola, om endera parten det yrkar, hänskjutas till afgörande af fem ojäfviga skiljemän, hvilka utses: två af drätselkammaren, två af den eller de arbetare, tvisten gäller, samt den femte, som skall leda skiljenämndens förhandlingar och vid lika röstetal äga utslagsröst, af de sålunda valda fyra skiljemännen. Enas skiljemännen icke vid valet af ordförande, anmodas Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet att utse femte ledamot.

Om möjligt skall skiljenämnden vara konstituerad senast den fjortonde dagen, och skiljedomen afkunnad senast den trettionde dagen efter den dag, då skiljedom påkallats.

Bestämmande af ackordsprisens storlek får icke dragas under skiljenämndens afgörande.

§ 13.

Vid stadens ifrågavarande arbeten får blockad, strejk eller lockout icke äga rum.

Giltighetstid.

§ 14.

Detta arbetsaftal skall vara gällande till den 1 oktober 1908.

Sker ej senast tre månader före aftalstidens utgång skriftlig uppsägning, anses aftalet förnyadt att gälla ytterligare ett år för hvarje gång, uppsägning ej gjorts på sätt och inom tid, som nämnts.

§ 15.

Detta kontrakt skall underskrifvas af drätselkammarens befullmäktigade ombud samt å arbetarnas vägnar genom befullmäktigade ombud, hvarvid såsom fullmakt kan användas utdrag af behörigen justeradt protokoll vid sammanträde af vederbörande arbetares förening angående val af ombud, i hvilket fall i protokollsutdraget skall uppgifvas den eller de personer, som till ombud utsetts.

Lund den 20 oktober 1906.

För *Drätselkammarens 2:dra afdelning.*

För *Svenska grof- och fabriksarbetareförbundets afdelning n:r 22 i Lund.*

Aftal mellan Stockholms renhållningsentreprenörer och Stockholms renhållningsarbetarefackförening.

Enskild drift; renhållning.

Månadslön.

§ 1.

Aflöningen för det ordinarie arbetet utgör pr månad:

för sopare och renhållningskuskar, 105 kronor,

för dagsopare, fullt arbetsföra, 90 kronor,

för dagsopare, mindre arbetsföra, 80 kronor.

Endast sådana kuskar, som regelbundet verkställa renhållningskörslor, räknas som renhållningskuskar.

Som mindre arbetsföra dagsopare räknas sådana, som äro äldre än 60 år eller yngre än 18 år, eller hvilkas arbetsförmåga på grund af sjukdom eller vanförhet är nedsatt.

Öfvertidsarbete.

§ 2.

Ersättning för öfvertidsarbete utgår med 40 öre pr timme å söckendag efter det ordinarie arbetets slut samt med 60 öre pr timme under natt äfvensom å sön- och helgdag.

Under tiden 1 maj—1 sept. utgår dock öfvertidsbetalningen med 50, resp. 75 öre pr timme.[1]

Den ofvan bestämda öfvertidsbetalningen gäller äfven för kuskarne, då de å öfvertid verkställa åkerikörslor.

Därest åkeri- eller verkkuskar utföra arbete vid renhållningen nattetid, skall detta arbete ersättas såsom för öfvertid.

För de s. k. stallvakterna ersättas kuskarne med 2 kr. pr man och vakt.

Arbetstid.

§ 3.

a) Å söckendag utgör den ordinarie arbetstiden 10 timmar, dock under tiden 1 maj—1 sept. för sopare (ej dagsopare) endast 9 timmar.

b) Arbetet börjar under tiden 1 maj —1 oktober tidigast kl. 2 f. m., och under tiden 1 oktober—1 maj tidigast kl. 4 f. m. Dessa bestämmelser gälla dock icke för vattning och maskinsopning.

c) En timmes arbete under natt anses motsvara en och en half ($1\,^1/_2$) timmes söckendagsarbete.

d) Som natt anses tiden från kl. 9 e. m. till kl. 6 f. m. Som sabbatstid anses tiden från kl. 6 f. m. till kl. 9 e. m. å sön- och helgdagar.

e) Å sön- och helgdagar anses som ordinarie arbetstid 6 timmar på morgonen eller förmiddag utan beräkning af tidstillägg.

f) Den effektiva arbetstiden får ej öfverstiga 6 timmar i följd.

g) Den tid, arbetare skall arbeta utöfver natt- och morgonarbetet, utgöres halfdagsvis i tur och ordning på eftermiddagen eller, efter eget åtagande, på förmiddagen, därvid arbetaren är skyldig verkställa förekommande arbete. Sopare, hvilka äro körvana, äro, då de förrätta tjänstgöring, skyldiga ersätta lediga kuskar.[1]

h) Utförande af arbete å öfvertid, där sådant påfordras, sker efter arbetares eget åtagande.

i) Där så ske kan, skall allt arbete påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton upphöra senast kl. 1 e. m. Första maj betraktas efter verkställdt morgonarbete som fridag.[1]

§ 4.

Samtliga arbetare äro underkastade de förändringar med afseende å arbetets utförande, hvilka betingas af meddelade föreskrifter från vederbörande myndigheter, dock så att hvad här ofvan föreskrifves om arbetstidens längd icke öfverskrides.

Skulle någon ändring i gällande arbetsordning företagas, skall underrättelse därom lämnas till arbetarne på förhand i så god tid ske kan, och under sommarmånaderna minst 14 dagar, innan ändringen skall inträda.[1]

Ordningsregler.

§ 5.

Det åligger arbetare att nyktert och ordentligt utföra sitt arbete samt åtlyda alla i och för arbetets utförande gifna order.

Aflöningsdag.

§ 6.

Den fastställda lönen jämte ersättning för fullgjordt öfvertidsarbete utbetalas i efterskott med hälften å hvardera den 1:e och 16:e i hvarje månad omedelbart efter arbetets slut.

Skulle någon af de sålunda bestämda dagarna vara helgdag, utbetalas aflöningen nästföregående helgfria dag.

[1] Gäller ej dagsopare.

Enskild drift; renhållning.

Naturaförmåner.

§ 7.

Färdiggjorda kvastar tillhandahållas af arbetsgifvaren.

Arbetsgifvaren tillhandahåller ock s. k. sydvester åt samtliga arbetare samt dessutom förskinn åt kuskarne.

Semester.

§ 8.

Hvarje arbetare, som varit anställd hos samma arbetsgifvare minst ett år, skall under tiden 15 april—15 oktober erhålla semester under 7 dagar i följd utan afdrag å aflöningen.[1]

Olycksfallsersättning. Sjukhjälp.

§ 9.

Vid oförmåga till arbete, som föranledes af sjukdom och styrkes af läkarebetyg, erhåller arbetaren sjukhjälp från och med den dag, då sjukdomsfallet kom under läkarbehandling, med 1 kr. 50 öre (dagsopare, som varit hos arbetsgifvaren minst 2 månader, 75 öre) om dagen; dock utgår dylik sjukhjälp icke för mer än 60 dagar under loppet af ett år.

Arbetare, som insjuknat, äger efter tillfrisknandet åter inträda i tjänstgöring.[1]

§ 10.

a) Vid oförmåga till arbete, föranledd af olycksfall under arbete i arbetsgifvarens tjänst, erhåller arbetaren ersättning med 2 kr. (dagsopare 1 kr.) om dagen från och med den dag, då olycksfallet kommit under läkarebehandling, och intill dess arbetsgifvarens ersättningsskyldighet på grund af i lag stadgade bestämmelser inträder, hvarefter ersättningen utgår på sätt lagen därom föreskrifver, dock fortfarande med 2 kronor om dagen, intill dess vederbörande tillfrisknat, eller invaliditet inträdt; och åligger det arbetsgifvaren att genom försäkring i Riksförsäkringsanstalten eller enskild, under Försäkringsinspektionens öfverinseende ställd försäkringsanstalt, betrygga uppfyllandet af arbetsgifvarens stadgade ersättningsplikt.

b) Om olycksfallet medfört döden, skall arbetsgifvaren tillskjuta ett så stort belopp, att det tillsammans med den från försäkringsanstalten utgående begrafningshjälpen utgör minst 200 kr. (för dagsopare minst 100 kr.), hvilket belopp, jämte möjligen innestående aflöning, omedelbart öfverlämnas till den aflidnes efterlefvande anhöriga, eller, om sådana saknas, till fackföreningen för begrafningens ombesörjande.

c) Vid olycksfall, som förorsakar invaliditet, skall invaliditetsgraden i tvistiga fall bestämmas i öfverensstämmelse med af Riksförsäkringsanstalten lämnadt utlåtande.

Uppsägningstid m. m.

§ 11.

a) Med afseende å upphörande af anställning hos arbetsgifvaren är en ömsesidig uppsägningstid af 8 dagar gällande; dock äger arbetaren att under uppsägningstiden i sitt ställe sätta annan arbetare, hvilken af arbetsgifvaren godkännes.

b) Uppsägning från arbetsgifvarens sida sker af arbetsgifvaren själf eller af hans befullmäktigade ställföreträdare.

§ 12.

Vid inträffande arbetsbrist, sker afskedande inom de olika grupperna så, att sist antagna först afskedas, dock med iakttagande af vederbörlig uppsägningstid.[1]

§ 13.

Arbetare, som i och för fullgörande af värnplikt måste lämna sin anställning, må, därest han vid tjänstens lämnande därom gör anmälan samt omedelbart efter värnpliktens fullgörande åter anmäler sig hos arbetsgifvaren, äga företrädesrätt för vinnande af anställning.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 14.

Arbetsgifvaren fördelar och leder arbetet samt antager och afskedar arbetare utan fackförenings eller arbetares ingripande.

Arbetare må ej afskedas eller trakaseras af den anledning, att han tillhör sin fackförening och utom arbetet verkar i dess syften. Arbetare äger ock bära sitt fackföreningsmärke synligt.

Arbetsgifvaren är för sin del oförhindrad att i sin tjänst anställa arbetare, som icke tillhöra fackförening, och få dessa icke trakasseras.

Såsom trakasseri får dock icke anses, om fackföreningsmedlemmar uppmana utom fackföreningen stående arbetare att ingå i densamma.

Förlikning och skiljedom.

§ 15.

Alla meningsskiljaktigheter angående tillämpningen af detta aftal eller hvad där-

[1] Gäller ej dagsopare.

med står i omedelbart sammanhang, hvilka uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare, må icke föranleda till bojkott, blockad, strejk eller lockout, vare sig maskerad eller öppen, utan skola — därest de icke inom 5 dagar kunna genom ömsesidig öfverenskommelse biläggas, samt om endera parten det yrkar — hänskjutas till afgörande af en permanent *förlikning- och skiljenämnd*, hvilken bör tillsättas omedelbart efter aftalets undertecknande. Till denna nämnd, inför hvilken de tvistande parterna äga sin talan utföra och bevaka, väljas *två* medlemmar jämte två suppleanter af de arbetsgifvare, som undertecknat aftalet, och *två* medlemmar, likaledes med två suppleanter, af arbetarnes fackförening, samt *en femte* ledamot, hvilken utses af de sålunda valda fyra delegerade. Skulle dessa ej enas vid valet, anmodas stadsfullmäktiges ordförande i Stockholm att utse den femte ledamoten af nämnden. Afgår ledamot eller suppleant, skall i öfverensstämmelse med hvad nu föreskrifvits ny ledamot eller suppleant utses i den afgångnes ställe.

Då en uppkommen tvist blifvit till nämnden hänskjuten, böra de fyra af arbetsgifvarne och arbetarne utsedda delegerade, så snart de kan, gemensamt sammanträda för att söka åstadkomma förlikning. Därest sådan icke kan ernås, tillkallas den femte ledamoten, hvilken då har att leda nämndens förhandlingar, söka medla i tvisten samt i sista hand slita densamma genom skiljedom.

Enskild drift; renhållning.

Parterna äro skyldiga att lojalt ställa sig inom nämnden träffad förlikning eller afkunnad skiljedom till ovillkorlig efterrättelse.

Nämnden utser själf sina funktionärer, och bestrida parterna hvar för sig kostnaden för sina delegerade i nämnden, samt gemensamt kostnaderna för den femte ledamoten äfvensom för eventuellt sekreterarebiträde och lokalhyra.

Giltighetstid.

§ 16.

Detta aftal är gällande under en tid af ett år fr. o. m. den 1 maj 1907 t. o. m. den 30 april 1908 och anses i sin helhet förlängdt för ett år i sänder, i den mån det icke, senast 90 dagar före tiden för dess utlöpande, uppsäges vare sig utaf någon af renhållningsentreprenörerna eller af fackföreningen.

Giltig uppsägning anses hafva skett, därest å ena sidan Stockholms renhållningsentreprenörer och å andra sidan Stockholms renhållningsarbetarefackförening af uppsägningen erhållit del. Samtidigt med uppsägningen skall förslag till nytt aftal aflämnas.

Förestående aftal är upprättadt i tvenne originalexemplar, af hvilka en hvar af parterna erhållit ett.

Stockholm den 27 april 1907.

För *Stockholms renhållningsentreprenörer:*

N. N.
(Tre arbetsgifvare.)

För *Stockholms renhållningsarbetarefackförening.*

XVIII. Handel och varulager.

Löne- och arbetsaftal, upprättadt mellan Göteborgs köpmäns arbetsgifvareförbund å ena sidan och Göteborgs handelsarbetares fackförening (Sv. transportarbetareförbundets afdelning n:r 33) å andra sidan.

Handelsarbetare.

§ 1.

Aflöning.

Mom. 1. Till arbetare eller kusk, som varit anställd hos samma firma minst fem år och fyllt 25 år, betalas lägst 95 kronor per månad.

Mom. 2. Till arbetare eller kusk, som fyllt 21 år samt varit anställd som handelsarbetare i Göteborg minst två år, betalas lägst 85 kronor per månad.

Mom. 3. Till arbetare eller kusk, som fyllt 21 år, men ej varit anställd som handelsarbetare i Göteborg minst två år, betalas lägst 80 kronor per månad.

Mom. 4. Till arbetare i åldern mellan 18 och 21 år betalas lägst 70 kronor per månad.

Handelsarbetare.

Mom. 5. Med pojkar under 18 år gäller fritt aftal till alla delar.

Mom. 6. Ofvanstående bestämmelser gälla endast för fullt arbetsföra personer. Arbetare, hvars arbetsförmåga blifvit nedsatt på grund af ålder, sjukdom eller vanförhet, betalas enligt särskild öfverenskommelse.

Mom. 7. Aflöningen utbetalas hvarje fredag eller, om helgdag då inträffar, å nästföregående helgfria dag.

Mom. 8. Månadslönen enligt detta aftal får icke för någon arbetare understiga det belopp, hvartill hans hittillsvarande kontanta lön och värdet af andra löneförmåner i genomsnitt uppgått per månad.

§ 2.

Arbetstid.

Mom. 1. Ordinarie arbetstiden är 60 timmar i veckan, som af arbetsgifvaren bestämmes mellan kl. 6 f. m. och kl. 9 e. m.

Mom. 2. Middagsrast erhålles såsom hittills varit brukligt. Dock skall middagsrasten vara minst en timme och efter arbetsgifvarens bestämmande förläggas mellan kl. 12 middagen och 4 e. m. Erhålles ej middagsrast före kl. 4 e. m., skall arbetaren erhålla matpenningar med 75 öre. Om arbetet afslutas kl. 5 e. m., utgå ej matpenningar.

Mom. 3. Kuskarne hafva samma arbetstid som arbetarne, men skola före arbetstidens början (dock ej före kl. 6 f. m.) och efter dess slut samt under rasterna äfvensom sön- och helgdagar rykta och sköta hästarna som hittills för månadslönen.

Härifrån göres dock det undantag, att för skötsel af hästarna å sön- och helgdagar betalas särskild ersättning af 1 krona för hvarje sön- eller helgdag till den kusk, som verkställer detta arbete.

Mom. 4. Fordras annat arbete å de i mom. 3 omnämnda tider, såsom rengöring af seldon eller vagnar, erlägges öfvertidsbetalning härför.

§ 3.

Sjukdom. Värnplikt.

Mom. 1. Skulle sjukdomsfall eller annat förhinder inträffa, så att arbetare eller kusk ej kan infinna sig i rätt tid, skall arbetsförman eller principal därom oförd röjligen underrättas.

I händelse af sjukdomsfall är arbetaren, såvida sjukdomen är oförvållad, berättigad till full aflöning de första 14 dagarna och half aflöning de påföljande 14 dagarna, allt per kalenderår. Skulle sjukdom förorsakas genom eget förvållande, utbetalas icke någon lön under den tid sjukdomen varar. Som självförvållad sjukdom anses sådan som har till orsak dryckenskap, venerisk smitta eller slagsmål.

Grundar sig sjukdomen på olycksfall, gäller hvad i § 6 stadgas.

Arbetare vare skyldig att styrka sjukdom med läkarebevis. Påfordrar arbetsgifvaren läkarebevis, är han skyldig att bekosta detsamma.

Arbetare, som för sjukdom frånträder innehafd befattning, skall, såvida han vid tjänstens lämnande därom gör anmälan samt omedelbart efter hälsans återvinnande åter anmäler sig, äga företrädesrätt för vinnande af förnyad anställning mot åtnjutande af förutvarande aflöning, dock under förutsättning att han efter sjukdomen åter är fullt arbetsför.

Mom. 2. Arbetare, som för fullgörande af värnplikt frånträder innehafd anställning, skall, såvida han vid tjänstens lämnande därom gör anmälan samt omedelbart efter värnpliktens fullgörande åter anmäler sig, äga företrädesrätt för vinnande af förnyad anställning med åtnjutande af förutvarande aflöning.

§ 4.

Öfvertidsarbete.

Allt öfvertids- samt sön- och helgdagsarbete betalas med 50 öre per timme. Arbetare må ej vägra att fullgöra öfvertidsarbete, som af principalen fordras.

Ersättning för öfvertidsarbete utgår dock icke för arbete under första halftimmen efter ordinarie arbetstidens slut, därest icke arbetet fortfar så länge, att öfvertiden uppgår till minst en hel timme, då jämväl öfvertidsersättning lämnas för hel timme. Fortgår öfvertidsarbetet längre än en half timme men ej hel timme efter arbetstidens slut, skall öfvertidsersättning betalas endast för den del af en timme, som under denna mellantid arbetas.

Detaljhandlare är berättigad att för öfvertidsarbete intill kl. 10 e. m. under december månad lämna ersättning i ett för allt med 15 kronor; dock att om arbetstiden öfverskrider 12 timmar per dag, ersättning med 50 öre i timmen utgår för öfverskjutande tiden.

§ 5.

Försumlighet i arbetet.

Arbetare eller kusk, som bevisligen visar försumlighet i sitt arbete, erhåller först två varningar. Upprepas förseelsen, kan han omedelbart afskedas. All varning tilldelas i närvaro af två personer, och bortfaller påföljden af två varningar för den, som under ett år därefter uppfört sig oklanderligt.

Arbetare eller kusk, som uppträder berusad i arbetet, erhåller först en varning

och kan därefter genast afskedas, om förseelsen upprepas.

§ 6.

Olycksfall i arbetet.

Arbetsgifvaren är skyldig olycksfallsförsäkra sina arbetare enligt samma bestämmelser, som stadgas i lagen om olycksfall i arbete; och ersättes arbetarne dessutom under den s. k. karenstiden med full aflöning för de första 14 dagarna samt därefter med 1 krona 50 öre per dag till och med den sextionde dagen efter olycksfallet.

§ 7.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Arbetsgifvaren har rätt att fritt antaga och afskeda arbetare, att leda och fördela arbetet och att begagna arbetare från hvilken förening som helst eller arbetare stående utanför förening.

Föreningsrätten skall å ömse sidor lämnas okränkt.

Anse arbetarne, att afskedande ägt rum under omständigheter, som kunna tolkas som angrepp på föreningsrätten, äga de att, innan andra åtgärder vidtagas, genom sin organisation påkalla undersökning för vinnande af rättelse.

Vid arbetsbrist skall vid afskedandet om möjligt hänsyn tagas till den tid arbetaren varit anställd, om han hör till kommunen och har försörjningsplikter.

§ 8. *Handelsarbetare.*

Uppsägningstid.

Mellan arbetsgifvaren och arbetaren bör med den inskränkning som i § 5 sägs en ömsesidig uppsägningstid af fjorton dagar vara gällande. Arbetsgifvaren är berättigad uppsäga arbetare till omedelbar afflyttning, om samtidigt aflöning för 14 dagar erlägges.

§ 9.

Regnkläder.

Arbetare, som har sitt arbete utomhus, vare arbetsgifvare skyldig hålla nödiga regnkläder.

§ 10.

Tvister.

Tvist angående tolkningen eller tillämpningen af detta arbetsaftal skall, om parterna ej kunna enas, hänskjutas till resp. organisationers styrelser.

§ 11.

Aftalstid.

Detta aftal skall vara gällande från och med den 1 oktober 1907 till och med den 31 december 1909, samt skall å ömse sidor tre månaders uppsägningstid gälla.

Är icke aftalet af någondera parten inom stadgad tid uppsagdt, vare det gällande ytterligare ett år och så vidare allt framgent.

Uppsägning skall för att vara giltig vara åtföljd af förslag till nytt aftal.

Göteborg den 29 oktober 1907.

För *Göteborgs köpmäns arbetsgifvareförb.*

För *Göteborgs handelsarbetares fackfören.*

Löne- och arbetsaftal, upprättadt mellan tidningsutgifvarne i Malmö å ena sidan och Sv. varuutkörare- och handelsarbetarförbundets afdelning n:r 12 i Malmö (tidningsbuden) å andra sidan. *Tidningsbud.*

Aflöning.

§ 1.

Mom. 1. Hvarje bud, som utbär tidningar endast till privatpersoner, erhåller 25 öre pr exemplar och månad, dock garanteras en veckolön af minst 5 kr. 50 öre.

Mom. 2. För utbärning af tidningar äfven på söndagen betalas 1 kr. extra pr vecka.

§ 2.

Hvarje bud, som utbär tidningar två gånger dagligen, erhåller för andra turen 50 proc. af hvad härofvan stadgats.

§ 3.

Bud, som endast utbär tidningar till återförsäljare, erhålla en minimilön af 4 kr. pr vecka.

§ 4.

Bud, som utbär tidningar till både privatpersoner och återförsäljningsställe garanteras en veckolön af minst 5 kr. 50 öre pr vecka.

Olycksfallsförsäkring.

§ 5.

Hvarje bud försäkras för olycksfall i arbete i tidningens tjänst enligt lag an-

Tidnings-bud.

gående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete af den 5 juli 1901, samt dessutom så, att de erhålla ersättning med 1 kr. pr dag från och med dagen efter olycksfallet.

Afskedande af bud.

§ 6.

Då bud vid arbetsbrist afskedas, skall arbetsgifvaren taga hänsyn till flit, arbetsduglighet och ålder i tjänsten.

Ordningsregler.

§ 7.

Bud, som utan anmäldt förhinder uteblir från tjänstgöring, böte för hvarje gång 50 öre. Bud, som genom uppenbart slarf eller trots uraktlåter att tillställa prenumerant tidning, varnas; bud har att iakttaga höflighet och ett städadt uppträdande under sitt arbete. Bud, som tre gånger allvarligen varnats för försummelse eller annan förseelse, kan därefter afskedas.

Innehållande af lönen.

§ 8.

Som säkerhet för att bud ej utan 14 dagars uppsägning lämnar sin plats innehålles af veckolönen så mycket, att summan efter fem veckor uppgår till fem kr.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

§ 9.

Arbetsgifvaren reglerar ensam distrikten och fördelar arbetet efter godtfinnande.

§ 10.

Oberoende af detta aftal må i tryckerierna anställda pojkar användas för tidningsdistribuering. I öfrigt medgifves å ömse sidor full frihet för bud att tillhöra organisation eller ej.

Giltighetstid.

§ 11.

Detta aftal träder i kraft den 1 december 1907 och gäller till den 1 januari 1909; sker ej å någondera sidan skriftlig uppsägning tre månader före nämnda tids utgång, gäller aftalet ytterligare ett år o. s. v., tills uppsägning sker.

Skiljedom.

§ 12.

Möjligen uppkommande tvistigheter mellan tidningsutgifvare och tidningsbud hänskjutes till organisationens styrelse, som, därest den ej kan åstadkomma förlikning mellan de tvistande, har att påfordra skiljenämnd; denna nämnd, som väljes för kalenderår, sammansättes af två personer från hvardera sidan och utse dessa gemensamt en ordförande; nämndens utslag är absolut bindande.

Malmö den 4 december 1907.

För *Skånes Nyheter.*

För *Arbetet (Tryckeriaktiebol. Framtiden i Malmö).*

För *Förlagsaktiebol. i Malmö tryckeriafdelnings exp.*

För *Aktiebol. Skånska Dagbladet.*

För *Sv. varuutkörare- och handelsarbetareförbundets afd. n:r 12 i Malmö.*

XIX. Landtransport.

Åkare.

Arbets- och löneaftal emellan Magasins- och åkeriarbetarefackföreningen i Sundsvall (Sv. transportarbetarförbundets afdelning n:r 114) och Sundsvalls åkeriförening.

§ 1.

Till åkeriarbetare antagas nyktra och ordentliga personer, och bör arbetssökande uppvisa arbetsbetyg eller annan rekommendation.

Arbetstid.

§ 2.

Arbetstiden är från kl. 6 f. m. till kl. 7 e. m., med undantag af den tid, som er-

fordras för måltidsraster, dock att tiden för hemkörning, efter slutad aflastning inom Sundsvalls stads område, ej skall häri inberäknas.

§ 3.

Sön- och helgdagar utföras stalltjänstgöringen i tur och ordning af den eller de kuskar, som enligt särskild turlista äro därtill skyldiga, och ingår äfven skyldigheten att rykta de hästar, som icke hafva någon bestämd körkarl. Öfriga kuskar skola infinna sig, under seglationstiden kl. 8 f. m. och under den öfriga tiden af året kl. 7 f. m. för att rykta den eller de hästar, som de till körning handhafva. Därefter skall minst halfva antalet arbetare hos hvarje arbetsgifvare åtnjuta ledighet för återstående del af dagen. Sådan arbetare är dock skyldig att mot nedan stadgade öfvertidsbetalning utföra det arbete, som kan af arbetsgifvare påfordras. Försummar kusk honom åliggande stalltjänstgöring, böte han en (1) krona till den, som utfört hans arbete.

§ 4.

Fridagar.

Påsk-, pingst-, midsommar- och julafton afslutas arbetet kl. 2 e. m., den 1 maj kl. 12 midd. Arbetare vare dock skyldig att, om så är nödigt, mot stadgad öfvertidsbetalning utföra arbete senare på dagen, om arbetsgifvaren så påfordrar.

§ 5.

Arbetsledning. Föreningsrätt.

Med iakttagande af aftalets bestämmelser i öfrigt äger arbetsgifvaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt antaga och afskeda arbetare, samt att använda arbetare, oafsedt om dessa äro organiserade eller icke. Föreningsrätten skall å ömse sidor hållas okränkt.

§ 6.

Afskedande af arbetare. Uppsägningstid.

Ömsesidiga uppsägningstiden för månadsaflönad och veckoaflönad arbetare är åtta dagar. Skulle någon hos åkeriägare sålunda anställd arbetare upphöra med sitt arbete utan att iakttaga, hvad sålunda är föreskrifvet, och utan att ställa annan af åkeriägaren godkänd person i sitt ställe, har han förverkat den aflöning han kan hafva innestående, dock högst en veckas aflöning. Skulle åkeriägare, utan att från arbetarnes sida därtill gifvits orsak, icke iakttaga åtta dagars uppsägning vid afskedande af fast anställd arbetare, erhåller arbetaren ytterligare en veckas aflöning, som jämte eventuellt innestående aflöning utbetalas påföljande dag.

Åkare.

I åkeri anställd arbetare, som under sitt arbete uppträder onyktert eller genom sitt uppförande i öfrigt är olämplig, samt efter tillsägelse ej låter sig rätta, må utan vidare afskedas, och äger han rätt att dagen efter utfå sin aflöning. Dock får arbetare ej trakasseras eller afskedas därför, att han tillhör åkeriarbetarefackföreningen.

§ 7.

Veckolön.

Minimilönen för fullgod arbetare skall vara, under tiden 1 oktober 1907—1 september 1908:

för arbetare utan fritt vivre kr. 20:— pr vecka;

för arbetare med fritt vivre kr. 40:— pr månad;

och från 1 sept. 1908—1 okt. 1909:

för arbetare utan fritt vivre kr. 21:50 pr vecka;

för arbetare med fritt vivre kr. 45:— pr månad;

aflöningen utbetalas den 15 och sista dagen i hvarje månad.

§ 8.

Öfvertidsarbete.

För öfvertidsarbete under seglationstiden utgår ersättning antingen med 25 öre pr timme och motsvarande fritid påföljande dag, eller ock med 50 öre pr timme utan motsvarande fritid.

Under den öfriga tiden af året utgår ingen ersättning för arbete å öfvertid utom i det fall, att den sammanlagda arbetstiden öfverstiger 10 timmar pr dygn. Då arbete utföres på natten och ingen öfvertidsersättning utgår, skall arbetaren beredas motsvarande fritid påföljande dag.

§ 9.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvaren är skyldig att olycksfallsförsäkra sina arbetare i solid svensk försäkringsanstalt för 1,000 kr. pr arbetare, och så att ersättning utgår från och med 4 dagen.

§ 10.

Arbetsgifvare håller åkeriarbetare med ett segelduksförkläde pr år.

§ 11.

Arbetare är skyldig att med aktsamhet och omvårdnad handhafva den egendom, som af arbetsgifvaren anförtrotts åt honom.

Åkare.

§ 12.

Förlikning och skiljedom.

Skulle tvist uppstå angående tolkningen af detta aftal, eller eljest, skall den för afgörande hänskjutas till en af fem personer bestående förmedlings- och skiljenämnd.

Denna nämnd utses sålunda, att hvardera parten utser två ledamöter och dessa fyra den femte. Kunna de icke enas om valet af femte ledamoten, skall magistraten i Sundsvall anmodas att utse densamma.

§ 13.

Giltighetstid.

Detta aftal, som träffats inför statens förlikningsman inom 6:te distriktet, gäller från den 1 oktober 1907 till den 1 oktober 1909.

Uppsägning af detta aftal skall äga rum minst tre månader före utlöpningstiden, då samtidigt förslag till nytt aftal skall medfölja. Sker icke sådan uppsägning från någondera sidan, så anses aftalet förlängdt för ytterligare ett år i sänder.

Sundsvall den 27 september 1907.

N. N.
(Statens förlikningsman.)

För *Sundsvalls åkeriförening.* För *Magasins- och åkeriarbetarefackföreningen i Sundsvall.*

Droskkuskar och automobilförare.

Aftal mellan Stockholms droskägareförening å ena samt Stockholms droskkuskpersonals- och automobilförarefackförening (Sv. transportarbetareförbundets afd. n:r 29) å andra sidan angående arbets- och löneförhållanden för droskkuskar och automobilförare.

För drosk- och automobilägare användes härnedan den gemensamma benämningen arbetsgifvare samt för droskkuskar och automobilförare den gemensamma benämningen arbetare.

§ 1.

Aflöning.

Arbetare åtnjuter en aflöning af 95 kronor i månaden under tiden den 1 juli 1907—31 december 1908, samt 100 kronor i månaden under tiden den 1 januari 1909—30 juni 1910 äfvensom därefter, för den händelse aftalet förlänges att gälla utöfver sistnämnda dag. Därjämte åtnjuter arbetare 10 procent af hvad det utaf honom under hvarje särskild månad inkörda beloppet öfverstiger det belopp, som för samma månad motsvarar en inkörd summa af 10 kronor för hvarje dag, han under månaden tjänstgjort.

Den fasta lönen utbetalas den 1 och den 16 i hvarje månad för den senast förflutna halfva månaden.

§ 2.

Fritid.

Utan löneafdrag är arbetare berättigad åtnjuta 4 fridagar i månaden, af hvilka fridagarna å sön- och helgdagar vid hvarje åkeri indelas turvis, i förhållande till storleken af där anställd personal.

Arbetare, som på grund af sjukdomsfall bland den öfriga personalen eller af annan anledning efter tillsägelse af arbetsgifvaren nödgas afstå från någon af de månatliga fridagarna, skall såsom ersättning härför vid första lämpliga tillfälle beredas annan motsvarande ledighet.

Därjämte är den, som varit anställd vid åkeriet minst 6 månader, berättigad att under sommarmånaderna erhålla kostnadsfri semesterledighet under 5 dagar, med hvilka, om han önskar det, 2 af de månatliga fridagarna skola förenas, så att en sammanhängande ledighet af 7 dagar erhålles.

Har en anställningstid af 6 månader blifvit uppnådd först efter semesterperiodens slut, skall semestern åtnjutas under den del af året, som då återstår.

Ej må någon erhålla semester mer än en gång under samma kalenderår.

§ 3.

Sjukhjälp.

Vid genom läkarbetyg styrkt sjukdom, som ej uppkommit genom olycksfall och ej heller föranledts af alkoholmissbruk eller venerisk smitta, är arbetare berättigad att, om sjukdomen varar längre än 8 dagar, uppbära sjukhjälp med 1 krona 50 öre om dagen, räknadt från och med den dag, sjukdomen kom under läkarebehandling. Sådan sjukhjälp får dock ej åtnjutas

för längre tid än sammanlagdt 2 månader under loppet af ett år.

§ 4.

Ersättning vid olycksfall.

Arbetsgifvare är skyldig genom försäkring i Riksförsäkringsanstalten eller annan under Försäkringsinspektionens kontroll stående försäkringsanstalt bereda sina arbetare sådan ersättning vid olycksfall i tjänsten, som i lagen om ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete är där afsedda arbetare tillförsäkrad, med tillägg under den s. k. karenstiden af 1 krona 50 öre om dagen, räknadt från dagen för läkarebehandlingens början.

Medför olycksfallet den förolyckades död, utbetalar arbetsgifvaren i begrafningshjälp 200 kronor, från hvilket belopp han dock är berättigad afräkna, hvad i enahanda afseende må utgå från försäkringsanstalten.

Arbetsgifvaren är på anfordran skyldig uppvisa försäkringskontrakt.

§ 5.

Livrépersedlar.

Arbetsgifvaren tillhandahåller sina arbetare följande livrépersedlar, nämligen:

för droskkusk: vinterkappa, kavaj eller sommarkappa, vintermössa af skinn och sommarmössa samt impregnerad eller på annat sätt tätad regnkappa;

samt för automobilförare: vinterkappa (halflång), sommarkavaj, byxor, vinter- och sommarmössa — samtliga dessa plagg af skinn — samt impregnerad eller på annat sätt tätad regnkappa.

Vinterpersedlarna skola vara utlämnade under tiden den 1 oktober—30 april och sommarpersedlarne under tiden den 1 maj till den 30 september.

§ 6.

Torkrum m. m.

Arbetsgifvare är skyldig hålla torkrum för våta kläder, filtar och mattor, såvida ej hinder härför möter från myndighets eller brandstodsbolags sida, eller utrymmesförhållandena omöjliggöra det. Där torkrum finnes, skall arbetaren själf vid hemkomsten ordentligt upphänga våta persedlar.

Därjämte åligger det arbetsgifvaren att tillhandahålla hvarje arbetare lämplig plats för förvaring af omhänderhafda persedlar. Möta af utrymmesskäl svårigheter att för enhvar arbetare anordna särskild förvaringsplats, kunna högst fem arbetare anvisas att begagna en gemensam sådan.

§ 7.

Arbetstid.

Droskkuskar och automobilförare.

Arbetstiden utgör vid enbart dag- samt delad dag- och natt-tjänstgöring 12 timmar och vid enbart nattjänstgöring 9 timmar om dygnet; dock att härigenom medgifven förkortning af arbetstiden vid dag- samt delad dag- och natt-tjänstgöring skall träda i tillämpning först sedan polismyndigheten beslutat däremot svarande förändring af bestämmelserna om tiderna för droskors utsättande.

För automobilförare skall i arbetstiden inberäknas den tid, som åtgår till smörjning eller förekommande reparationsarbeten å automobilen.

§ 8.

Villkor för anställning.

För att erhålla anställning såsom arbetare erfordras att vara känd för eller förete intyg om nyktert och ordentligt uppförande samt att vara så kvalificerad, som föreskrifves beträffande droskkuskar i droskreglementet för hufvudstaden och beträffande automobilförare i gällande författning angående automobiltrafik.

§ 9.

Uppsägning.

Såväl arbetsgifvare som arbetare äger rätt till 14 dagars ömsesidig uppsägning.

Arbetare, som under tjänstgöring uppträder onyktert, kan utan iakttagande af uppsägningstid afskedas.

§ 10.

Skäl för afsked m. m.

Arbetsgifvaren eller i dennes frånvaro hans ställföreträdare leder och fördelar arbetet samt intager och afskedar arbetare.

Arbetsgifvaren har skyldighet att, om det af fackföreningen påfordras, uppgifva skäl för afsked.

Såsom skäl räknas: brott mot arbetsaftal och tjänstgöringsreglemente, brutalitet mot allmänhet eller arbetsledare, fylleri, oärlighet, sådan försummelse i arbetet, som medför dåligt ekonomiskt arbetsresultat, bevisad grymhet mot hästar samt annat vanhedrande uppförande.

§ 11.

Extra och ordinarie anställning.

Såsom ordinarie kusk eller förare räknas den, som är tilldelad bestämdt drosknummer för dag- eller delad dag- och natttjänstgöring, och såsom extra kusk eller

Droskkuskar och automobilförare.

förare den, som är indelad till fridags- eller natt-tjänstgöring.

I händelse ordinarie kusk eller förare afgår, är den i tjänsten äldste extra kusken eller föraren, om han därtill är lämplig, berättigad erhålla ordinarie nummer. Extra kusk eller förare äger dock icke göra anspråk på ordinarie befattning, med mindre han mottagit sådan befattning första gången han erbjudits densamma.

§ 12.

Anställnings återfående efter sjukdom.

Arbetare, som genom sjukdom förhindras att tjänstgöra, är berättigad att vid tillfrisknandet återtaga sin förutvarande plats, såvida sjukdomen ej varar längre än 8 månader, och skall underrättelse härom vid antagandet meddelas den arbetare, som anställes i den insjuknades ställe, samt förbehåll därom intagas i den i § 16 här nedan omnämnda motbok.

§ 13.

Öfverlåtelse af drosknummer.

Om drosknummer genom försäljning eller annorledes öfvergår i annan ägares hand, bör den, som öfverlåter drosknumret, söka förbehålla kusken eller föraren rätt att bibehålla sin anställning vid detsamma.

§ 14.

Öfvergång till automobiltrafik.

I den händelse drosknummer öfvergår till automobiltrafik, skall kusken, därest han så påfordrar, lämnas tillfälle inhämta den kännedom om automobilens manövrering, som erfordras för att han må kunna söka anställning som automobilförare.

§ 15.

Profkörning.

Vid intagning af ny arbetare bestrider arbetsgifvaren kostnaden för möjligen förekommande profkörning.

§ 16.

Motbok.

Mellan arbetsgifvare och arbetare skall föras motbok, hvari införas inkörd kassa och bekommen aflöning äfvensom till arbetaren utlämnade livrépersedlar samt sådana till häst och åkdon hörande lösa utrustningspersedlar, för hvilka arbetaren är ansvarig.

§ 17.

Ansvar för persedlar.

Arbetare är under tjänstgöring förpliktad att noggrant vårda de arbetsgifvaren tillhöriga persedlar, hvarmed såväl han som häst och åkdon äro utrustade, samt ansvarar för honom tillhandahållna livrépersedlar äfvensom följande lösa utrustningspersedlar, nämligen:

för droska: dynor, drosk- och hästfilt, regntäcke, fotsack, regngardin, turnister — där sådan användes — mattor, taxeväska och skrufnycklar;

samt för automobil: dynor, filtar, fotsackar och regngardin äfvenså de verktyg, som åtfölja automobilen.

De lösa utrustningspersedlarna skola förses med märken, utvisande till hvilket åkdon de höra.

Förkomma persedlar, för hvilka arbetaren är ansvarig, ersättas de med belopp, hvarom arbetsgifvaren och arbetaren enas. Dessa belopp skola vara införda i motboken.

Arbetaren bör, så fort ske kan, anmäla fel eller skada å häst, åkdon eller mottagna persedlar.

§ 18.

Inställelse till tjänstgöring m. m.

Arbetare skall punktligt och ordentligt utföra sitt arbete. Till tjänstgöring skall han infinna sig så tidigt, att åkdonet ej genom hans förvållande blir för sent utsatt. Förhindras han af sjukdom att inställa sig, skall han därom underrätta sin arbetsgifvare eller dennes ställföreträdare i så god tid, att arbetsgifvaren icke behöfver blifva utsatt för åtal eller rapport hos polismyndigheten för försummad utsättning af åkdonet.

§ 19.

Redovisning för inkörd kassa.

Arbetare redovisar hvarje dag den inkomst för näst föregående dags körning, som angifves af taxameterapparaten, därvid emellertid, om apparaten varit felaktig och missvisning på grund däraf ägt rum, rättelse häraf skall ske, hvarjämte för s. k. bomkörningar vederbörligt afdrag skall göras för såvidt arbetaren kan nöjaktigt redogöra för anledningen till densamma. Med bomkörningar förstås uppdrag, som blifvit beställda medelst telefon, men ej kunnat utföras, enär uppdragsgifvaren ej anträffats, eller för hvilka den åkande utan någon försummelse å kuskens sida undandragit sig att erlägga betalning. Bomkörning, som föranledes af telefonorder, skall af arbetaren ofördröjligen anmälas till telefonstationen.

§ 20.

På- och afselning af häst m. m.

Såväl extra som ordinarie kusk eller förare är utan godvilligt åtagande befriad

från annat arbete än att köra droska eller föra automobil. Dock åligger det droskkusk att själf sela på och sätta för sin häst äfvensom att sela af och sätta in hästen i stallet samt binda honom, när han kommer hem, vare sig för ombyte af häst eller efter slutad tjänst för dygnet.

§ 21.

Körning efter oriktig taxa m. m.

Det är arbetare absolut förbjudet att vid körning ställa taxameterapparaten på annan taxa än den i droskreglementet föreskrifna, äfvensom att, utan att hafva flaggan nedfälld, låta någon vare sig stående eller sittande, medfölja åkdonet å kuskbocken, fotsteget eller inne i densamma.

§ 22.

Hofbuffers och slirskydd.

Arbetsgifvare håller efter behof buffers af kork eller gummi till hästarnes hofvar.

Då väglaget nödvändiggör det, skall arbetsgifvare hafva automobil försedd med erforderligt slirskydd.

§ 23.

Hästars antal och beskaffenhet.

Arbetsgifvare är skyldig att till dagsamt delad dag- och natt-tjänstgöring hålla två hästar samt till natt-tjänstgöring en häst. Till parverk hålles dubbelt antal hästar. Skulle kusk anse en honom tilldelad häst vara olämplig såsom droskhäst, äger han att genom fackföreningen fordra undersökning för vinnande af rättelse.

§ 24.

Tvisters lösande.

Tvister angående aftalets tolkning eller därmed sammanhängande ersättningsfrågor, som under aftalstiden uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare, få icke föranleda strejk, lockout, blockad eller bojkott, utan skola hänvisas till afdömande af en permanent skiljenämnd. Till denna nämnd, inför hvilken de tvistande parterna äga att genom ett ombud å hvardera sidan utföra sin talan, utses af hvardera organisationen i sammanhang med aftalets godkännande två ledamöter jämte en suppleant, hvarförutom en femte ledamot, som skall vara nämndens ordförande, väljes af organisationerna gemensamt. Kunna dessa icke enas om valet af femte ledamot, utses denne af förlikningsmannen i första distriktet. Afgår under aftalstiden ledamot eller suppleant af skiljenämnden, utses på samma sätt annan person i hans ställe. *Droskkuskar och automobilförare.*

Skyldighet att utgifva ersättning må icke ådömas någondera af organisationerna.

Skiljenämndens dom skall vara för parterna bindande.

Innan uppkommen tvist hänskjutes till skiljenämnden, skola de särskilda organisationernas styrelser hafva gemensamt sammanträdt i syfte att om möjligt bilägga tvisten. Sådant sammanträde, vid hvilket protokoll föres af opartisk utaf parterna gemensamt utsedd sekreterare, skall hållas inom 5 dagar efter det endera organisationen påkallat detsamma.

Kostnader för nu omförmälda gemensamma sammanträde eller för skiljedoms åstadkommande skola gäldas med halfva beloppet af hvardera organisationen; dock att en hvar af organisationerna har att själf lämna ersättning till ledamöterna af sin styrelse samt de båda af organisationen utsedde skiljemännen.

§ 25.

Tiden för aftalets giltighet.

Detta aftal gäller till och med den 30 juni 1910. Uppsäges icke aftalet 4 månader före giltighetstidens utgång, förlänges det hvarje gång för ett år.

Uppsägning, som må omfatta aftalet i dess helhet eller viss del däraf, skall vara åtföljd af förslag till nya aftalsbestämmelser i den eller de punkter, som beröras af uppsägningen.

Förestående aftal godkännes.

Stockholm den 2 augusti 1907.

För *Stockholms droskägareförening.*

För *Stockholms droskkuskspersonals- och automobilförarefackförening.*

Hamnarbetare.

Prislista emellan skeppsstufverifirmor i Stockholm och Stockholms hamnarbetarefackförening (Sv. transportarbetareförbundets afdelning n:r 1).

§ 1.

Arbetstid.

Mom. 1. Ordinarie arbetstid är 10 timmar pr dag. Under tiden 1 mars—1 oktober från kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m., frukost hålles kl. 8—8,30 f. m., middag kl. 12—1,30 e. m. Under tiden 1 oktober—1 mars från kl. 7 f. m. till kl. 6 e. m., frukost hålles kl. 9—9,30, middag kl. 1—2 e. m., för frukosthalftimmen göres ej afdrag.

Mom. 2. Vid fabriker och andra privata platser, där lossning och lastning försiggå, åro arbetarne skyldiga att hålla måltidsraster på tid som de respektive platsernas arbetare hålla, men äger alltid rättighet att åtnjuta den i prislistan bestämda måltidsrasten.

Mom. 3. Öfvertidsarbete räknas från kl. 6 e. m. till 10 e. m. Skall det arbetas öfvertid, skall det varskos minst en timme före den ordinarie tidens utgång.

Arbete efter kl. 10 e. m. utföres ej annat än sista kvällen, då båten kan blifva klar att afgå under nattens lopp.

Sön- och helgdagar arbetas ej annat än i tvingande fall.

Mom. 4. Allt arbete å måltidsraster betalas lika med öfvertid.

Mom. 5. Vid jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommarafton slutar arbetet kl. 12 midd. Arbete efter kl. 12 midd. betalas lika med öfvertid.

Den 1 maj arbetas icke.

§ 2.

Timpenning. Öfvertidsarbete.

Mom. 1. Timpenning ordinarie tid 55 öre, för half timme 30 öre år 1907 och 1908, år 1909 60 öre. Allt öfvertids- och nattarbete betalas med 1 kr. i timmen. Sön- och helgdagsarbete kr. 1 : 25 i timmen, och räknas sön- och helgdagsarbete från kl. 6 sön- eller helgdagsmorgon, tills ordinarie arbetstid inträder.

Mom. 2. Öfvertidsbetalningen utgår för hel timme 45 öre, för half timme 30 öre 1907 och 1908, och för 1909 hel timme 40 öre, half timme 30. Sön- och helgdagsarbete, hel timme 70 öre, half timme 35. 1909 hel timme 65 öre half timme 35 öre.

Vid alla ackordsarbeten garanteras minimitimpenning.

§ 3.

Ackordspriser.

Lossningspriser.

	Pr ton.
Lossning af kol	0: 55
vid Ropsten	0: 40
» Klara gasverket, Vårtan	0: 50
» Elektricitetsverket	0: 50
» Islinge	0: 55
med pontonkran (10 m.)	0: 48
d:o d:o järnvägsv. (11 m.)	0: 55
på grabb, fri öfverenskommelse.	
Vägning af tunnor med kran 5 öres förhöjning på det förutvarande priset, och skall 1 man hållas som våghjälp, när omständigheterna det fordrar, hvilken ej ingår i ackordet.	
Vid mätning med mått 10 öres förhöjning pr ton.	
af tubb, med vinsch	0: 55
när den automatiska vågen användes, 5 öres förhöjning pr ton.	
Lossning af	
koks inombords	1: —
d:o till järnvägsvagn, när det störtas i kärror	1: 05
gödningsämnen, fosfat, svafvelkis, cement, kli, gips, salt och potatis löst inklusive säck	0: 50
d:o med landtagning kort väg	0: 75
d:o på järnvägsvagn eller lång väg	0: 85
d:o på järnvägsvagn och lång väg	0: 95
d:o oförsedt lång väg	1: —
Lossning af	
socker, mjöl, linfrö och spannmål i säck inombords	0: 40
d:o med landtagning kort väg	0: 75
d:o på järnvägsvagn eller lång väg	0: 85
d:o på järnvagsvagn och lång väg	0: 95
d:o oförutsedt lång väg	1: —
råg, hvete, korn och majs inklusive islagning (i småsäck)	0: 60
då afhållare påfordras	0: 65
hafre löst inklusive islagning	0: 80
då afhållare påfordras	0: 90
kli inklusive islagning	1: 10
spannmål med bask eller storsäck	0: 55
d:o d:o kran eller tub	0: 45
hafre med storsäck	0: 70
kran fri öfverenskommelse;	
svafvel och benmjöl inombords	0: 75
med landtagning	1: —

och skall 4 afbytare hållas, hvilka betalas med gällande timp. Vid vägning 5 öres förhöjning pr ton.
Som kort väg räknas från båtens reling till och med 20 meter, längre väg från 20 meter till 35 meter, öfver 35 meter fri öfverenskommelse.

	öre pr st.
sill inombords 1/2 tunna	4
d:o d:o 1/1 tunna	5
med landtagning	10
	pr ton.
tackjärn med vinsch	0: 45
d:o d:o kran	0: 38
med landtagning efter vinsch	0: 85
Allt utombordsarbete vid lossning med kran betalas med gällande timpenning.	
salt i korgar	0: 50
med kran	0: 45
mått säst i pråm	0: 70
när det störtas i säck	0: 75
räls stor inombords	0: 50
med landtagning	0: 90
järnbalkar och småräls med landtagning	1: 20
malm med landtagning med kran	0: 50
d:o d:o utan kran	1: —
d:o från vagn på upplag	0: 25
små rör med landtagning	1: 20
galvaniserade rör buntade med landtagning	1: —
stora rör med 35 cm. inre diameter med landtagning	1: 50
rör inombords, när köpmännen hålla folk i pråmen eller i land:	
små rör	0: 60
stora rör	0: 75
koppar, *zink*, bly och tenntackor inombords	0: 50
med landtagning	0: 80
järnskrot löst inombords	1: 25
d:o med landtagning	2: —
buntadt järnskrot med landtagning	1: 25
eldfast tegel och stenrör med landtagning	1: —
murtegel med landtagning	1: 25
tegelpannor med landtagning	1: 50
foderkakor inombords	0: 90
med landtagning	2: —
Lång väg till skjul fri öfverenskommelse.	
asfaltskakor och tunnor inombords	0: 50
med landtagning	0: 90
	pr st.
kork i balar	0: 11

Alla till-, om- och afriggningar på partibåtar betalas med gällande timpenning, äfven omriggningar från tunnor, som hyfvas med fartygsvinsch, till görlingsgång eller tvärt om. Omriggningar på kol, koks och spannmålsbåtar betalas med 2 kr. pr gång och lucka, endast vågflyttningar utan omriggningar ingå i ackordet.

Hamnarbetare.

Samt tillkommer, när stufvarns folk kolar kranarna, 2 kr. pr kran och dag, men med rätt för kranägaren att själf kola.

Alla här ofvan specificerade priser tillämpas endast vid partilaster.

§ 4.

Priser vid lossning af styckegodsbåtar.

	Pr ton.
Järnbalkar och Pickovilleräls samt buntadt *järnskrot* med landtagning	1: 25
Löst järnskrot inombords	1: 25
med landtagning	2: —
Alla flytande varor i fat, som vindragare tar emot	0: 75
Raps inombords	0: 90
med landtagning	2: —
Marmor i lösa skifvor inombords	1: —
Allt arbete inombords, när köpmans folk emottager godset	0: 50
Allt styckegods, som här ofvan ej är specificeradt, betalas med (landtagning)	1: —

Vid lastning af säckgods på järnvägsvagn 10 öres förhöjning pr ton.

Tontalet räknas efter mäklarns uppgift till stufvarna.

Kol och lös spannmål ingår ej som styckegods.

Till-, om- och afriggningar betalas med 2: 50 pr lucka, när landgångar och spiror finnes inom fartygets längd plus 10 meter för- och akterom. Landgångar och spiror, utom ofvanstående område betalas med 10 öre pr styck. Uttages särskilda tillriggare, betalas de med gällande timpenning.

Täckning skall utföras af det folk, som är i land, under den tid, som är bestämd för påluckning (15 minuter före arbetstidens slut). När förman anser, att täckning erfordras under dagens lopp, skall det betalas 1 krona pr dag och lucka. Medhinnes ej täckningen till ordinarie arbetstidens slut, äger förman rätt att kvarhålla det folk, som åtgår för återstoden af täckningen, och betalas dessa med den fastställda timp., vid täckning af järnvägsvagnar 25 öre pr presenning.

Alla vid lossning specificerade ackordspriser sammanräknas, och blifvande öfverskott utbetalas till förtroendemannen, när fartyget är utlossadt och uträkningen gjord.

All flänsning och lämpning af gods betalas med gällande timpenning.

§ 5.

	Pr ton.
Lämpning af spannmål vid kvarnarnas elevator:	
Å fartyg under 1,000 tons last	0: 20
Å fartyg öfver 1,000 tons last	0: 25
samt att förman äger rätt bestämma det antal arbetare, som erfordras för elevatorns skötsel på måltidsraster och öfvertid.	

Hamnarbetare

	Pr ton
Ackordet fortlöper dock som vanligt från båtens början till dess slut.	
Lämpning af spannmål vid skeppselevator:	
Till sjös	0: 20
När småsäck användes	0: 25

§ 6.

Arbetspriser för knopning och länsning af spannmål samt landarbeten.

Länsning, *knopning* och bärning af spannmål:	
från skeppselevatorn, 13 man	0: 60 pr ton
» » till banvagn	0: 70 » »
till-, om- och afriggning äfvensom elevatorns förhalning emellan luckorna å båten ingår i ackordet.	
Knopning och bärning af spannmål från väg och 3 man pr gäng	0: 45 » »
d:o till banvagn	0: 55 » »
d:o af hafre och kli	4½ öre säck
d:o » » » » till banvagn	5½ » »
Länsning, knopning och bärning af hafre från elevatorn fri öfverenskommelse.	
Länsning och knopning af spannmål till sjös från elevatorn	0: 30 pr ton
Knopning till sjös från väg	0: 20 » »
D:o af hafre och kli	2 öre säck
Väglängd öfver 20 meter till 30 meter för spannmål förhöjning	0: 10 pr ton
d:o för hafre och kli	1 öre säck
Inbärning af spannmål i stadsgårdsmagasinet förhöjning	0: 10 pr ton
d:o hafre och kli	1 öre säck
Bärning af spannmål på bunke förhöjning	0: 10 pr ton
Hafre och kli på bunke förhöjning	1 öre säck
Lastning af spannmål på järnvägsvagn från land	0: 50 pr ton
Hafre och kli från land på järnvägsvagn	5 öre säck
Spannmål till åkdon från kaj	0: 40 pr ton
Länsning och bärning från elevator vid Münchens bryggeri och Opbachers mälteri	1: 10 » »
Bärning och affly ttning från väg vid Münchens bryggeri och Opbachers mälteri	1: — » »
Bärning och knopning från väg vid Hornsbergs bryggeri	0: 45 » »
Länsning, knopning och bärning från elevator vid Hornsbergs bryggeri	0: 55 » »
Länsning, knopning och bärning från elevator vid S:t Eriks bryggeri vid väglängd till och med 65 meter	1: 10 » »
d:o från väg	1: — » »
Väglängd öfverstigande 65 meter betalas för hvar femte meter förhöjning	0: 10 » »
Knopning och bärning af salt	7 öre pr hkl
d:o d:o på järnvägsvagn	8 » » »
d:o d:o till sjös	5 » » »
Transport af spiror	10 öre styck
Täckning af järnvägsvagnar pr presenning	25 » »

Öfvertidsbetalningen vid spannmålslossning inombords betalas lika med den öfriga öfvertidsbetalningen. För knopning, länsning och bärning 100 proc. pr ton på öfvertid.

§ 7.

Priser vid lastning och stufning.

	Pr std.
Lastning af plank och battens	2: 75
» » bräder	3: 50
» » snickeriarbeten	3: —
Med kran samma pris.	
Vid bärning å axel eller dyna 10 öres förhöjning pr timme.	
	Pr ton
Af tackjärn från pråm med iläggning	0: 65
d:o utan iläggning	0: 50
Stångjärn från pråm med iläggning	0: 80
d:o utan iläggning	0: 65
Stål och järn i lådor och kaggar, gösar och smältstycken faller under samma pris som stångjärn;	
Lastning med kran 10 öres lägre pris;	
Fältspat och slagg från pråm med kärrning från land och järvägsvagn	0: 55
d:o med kran	0: 45
Malm från land med kärrning	0: 60
» » järnvägsvagn med handkärrning	0: 55
Malm från land med kran	0: 38
» » vagn eller dit ketting når	0: 35
Vid fruset tillstånd höjes priset med 5 öre pr ton.	
All slags järn från land	0: 70
Pappersmassa från stuf i land eller från järnvägsvagn inklusive vagnslossning	0: 80
När köpmans folk lossar vagnen samtidigt lastning pågår	0: 70
Lastning af tomfat pr styck	5 öre
	pr ton
Alla andra ej här specificerade lastningsarbeten tillfaller styckegods och betalas med	1: —

Alla till-, af- och omriggningar på lastning betalas med 2 kr. pr lucka, men skall materielen finnas inom båtens längd plus 10 meter för- och akterom.

Vid längre väg transporteras materielen fram.

Arbetarne äro skyldiga att vänta en half timme, men skulle det draga öfver denna tid, som här är angifven, skall det betalas med gällande timpenning.

Skulle parterna ömsesidigt så finna lämpligt och önskvärdt, kan genom underhandling ackordspriser fastställas för äfven

andra ej specificerade arbeten, utan att prislistan därför behöfver uppsägas.

§ 8.

Arbete utom hamnområdet.

Vid allt arbete utom Stockholms hamnområde tillkommer, då medlemmar af Svenska transportarbetareförbundet användes, 10 öre pr ton när ackordspris tillämpas, 10 öre pr timme och man, när timpenning betalas, samt logi och 25 öre pr timme för den tid som åtgår för ut- och infart, utom å de platser i punkt 9 äro angifna.

Vid hafverist, liggande utom Stockholms hamnområde, erhålles fri kost och logi, men ej något tillägg pr timme eller ton, och äro stufvarne berättigade använda det folk han finner för godt att bestämma, och som närmast står till buds. Dock skola medlemmar af Svenska transportarbetareförbundet, om sådana finnas i närheten att tillgå, användas.

Vid de tillfällen då arbeten utom Stockholms hamnområde på grund af väderleks- eller andra förhållanden ej kan pågå, garanteras arbetaren en betalning af kr. 6: — pr dag, äfven sön- och helgdag inräknad.

§ 9.

Gångpengar.

Mom. 1. *Gångpengar* betalas till och från arbetsplatsen i de fall, då lämpliga transportmedel af arbetsgifvaren icke i rätt tid tillhandahållas. Från och till Värtan räknas ej under nuvarande förhållanden spårvagn som lämpligt transportmedel, utan skall det betalas gångpengar, såsom till och från Värtan, Gäddviken, Finnboda, Kvarnarna, Djurgården, Tanto, Gröndal, Hornsberg, Lundströms kolgårdar och Glasberget med 25 öre pr man, samt från Stocksund, Islinge, Gustafshög, Augustendal, Saltsjöbaden och Neglinge med 50 öre pr man. Detta äfven i sådana fall då förmän och arbetare äro öfverens om, att väderleken tvingar till afläggning under dagens lopp.

Vid ut- och infart till och från Nynäs pr järnväg ersättes arbetaren med 1 kr. pr resa.

Mom. 2. Men med undantag för de fall då manskap äro utropade på andra tider och erhåller timpenning från och med afgångstiden från väntrummet, då skall endast betalas den transportafgift, som behöfs till de olika platserna.

§ 10.

Intagning af arbetskraft.

Mom. 1. All intagning af arbetskraft sker vid Rundelen uti väntrummet i Stadsgården genom en af fackföreningen föreslagen och af stufvare tillsatt statistikförare, som på rekvisition af arbetsgifvaren eller dess förmän anskaffar det antal nyktra och ordentliga arbetare, som behöfs vid förekommande loss- och lastningsarbeten. *Hamnarbetare.*

Och bör rekvisition af arbetskraft ske tre timmar före arbetets början.

Fackföreningen garanterar samtidigt full opartiskhet gentemot alla stufverifirmor från statistikföraren.

Vid första dagens arbete å nyinkommen båt skola alla arbetare ovillkorligen intagas i väntrummet af statistikföraren, men äger sedan rätt att de öfriga dagarna, efter öfverenskommelse med förmannen, gå direkt till arbetsplatsen, dock under villkor att arbetarne infinna sig vid arbetsplatsen, då arbetet skall börja. (Se bestämmelserna i punkt 1 mom. 1.) Skulle mera folk behöfvas under arbetets gång, skola äfven dessa intagas af statistikföraren, samt att fackföreningens numerär uppgår till 600 man.

Arbetstid.

Mom. 2. Arbetet börjar å partibåtar under sommarmånaderna kl. 6, 8,30 f. m., 1, 3 e. m., under vintermånaderna kl. 7, 9,30 f. m., 1, 3 e. m. samt tillkommer för styckegodsbåtar kl. 10 f. m. och 4 e. m., och betalas arbetaren från denna tid. Skulle arbetet af en eller annan orsak ej då kunna börja, skall afbetalning ske för minst 2 tim. jämte den bestämda hemförskaffningen.

Mom. 3. *Utfart* till partibåtar, liggande vid Saltsjöbaden, Neglinge, Stocksund, Islinge, Ropsten, Värtan, Gäddviken, Tanto, Gustafshög, Gröndal och Hornsberg, sker under sommarmånaderna kl. 5,30, 8,30 f. m., 1, 3 e. m. under vintermånaderna kl. 6,30, 9,30 f. m., 1 och 3 e. m.

Mom. 4. *Till parti- och styckegodsbåtar*, liggande vid Hästholmen, Kvarnarna, Finnboda, Djurgården, Strömmen och i land vid Stadsgården, Skeppsbron, Blasieholmen och Mälarstränderna, under sommarmånaderna kl. 5,45, 8,30 f. m., 12,45, 3 e. m. Under vintermånaderna kl. 6,45, 9,30 f. m., kl. 12,45, 3 e. m., för styckegodsbåtar tillkommer kl. 10 f. m. och 4 e. m.

Till partibåtar räknas ej sådana båtar, hvilka endast ha att lossa eller lasta ett mindre parti gods af samma slag.

Vid allt arbete å styckegods- eller barlastbåtar liggande vid Stadsgården, Skeppsbron eller Blasieholmen räknas betalningen från den tid arbetet börjar. Ligger styckegodsbåt eller barlastbåtar vid sådan plats, att utfart är nödvändig, utgår betalningen från den tid utfart sker, med undantag af kl. 6—7 f. m. och kl. 1 e. m., då arbetarne äro skyldiga att utgå en half eller kvarts timme före arbetets början.

Ingen afbetalning får ske för kortare tid

Hamnarbetare.

än 2 timmar, utom vid mindre, tillfälliga arbeten, som ej ingå i lossning eller lastning af fartyg, då arbetet betalas för den tid som åtgår, dock minst af en half timme.

§ 11.

Fackföreningen skall tillse, såvidt möjligt är, att ej andra arbetare än fackföreningsmedlemmar utföra lämpning af spannmål vid kvarnarnas elevatorer. Fackföreningen fordrar därför, att åsyftade arbeten ovillkorligen skall omhänderhafvas af stufverifirmorna.

§ 12.

Ordningsregler.

Berusade personer få på inga villkor intagas i arbetet, ej heller få andra medlemmar göra gemensam sak med den berusade.

Under arbetet berusad person skiljes genast från arbetet och mister den honom eljest tillfallande betalning, hvilken öfverlämnas åt fackföreningen för att tillfalla understödsfonden.

Förman äger ej rätt att för enskilda tvister utestänga en ordentlig medlem från arbetet. Finnes det skäl eller befogad anmärkning därför, skall saken därom underställas skiljenämndens beslut. Hänvisning till ordningsreglerna.

§ 13.

Arbetsledning.

Arbetsgifvare eller hans förman äger obetingad rätt att själf bestämma det antal arbetare och deras placerande, som erfordras för arbetets ordentliga utförande, dock skall förtroendemannen vara inombords och vara med från båtens början till dess slut samt placerad på sådan plats, att han kan vara förman behjälplig vid förefallande behof, och skall förman själf inräkna folket, samt om förman det anser nödvändigt, skall fyra man hållas på grofva kol, ej när tre gäng användas i samma lucka.

§ 14.

Olycksfallsförsäkring.

Arbetsgifvarna olycksfallförsäkra hvarje intagen arbetare i enlighet med försäkringslagens föreskrifter samt försäkring vid olycksfall med kr. 2: — pr dag, från den dag läkare blifvit anlitad till och med den dag skadan är öfverstånden, eller invaliditet inträder.

§ 15.

Brännvinslangning m. m.

Mom. 1. *Svagdricka* tillhandahålles af arbetsgifvaren i mån af behof vid alla lossnings- och lastningsarbeten, dock icke öfverstigande 4 liter pr man och dag.

Mom. 2. Förman och förtroendeman skall tillse att brännvinslangning ej får förekomma utaf arbetaren, när han står under arbete, och äger arbetaren ej rätt att sända någon utom arbetet varande person att hämta nämnda varor, samt att öl från land eller ölbåtar ej får upptagas på fartyget.

§ 16.

Aflöningsdag.

Aflöning sker som hittills hvarje dag och på sätt som hittills varit brukligt med 55 öre år 1907 och 1908, samt 60 öre år 1909, blifvande öfverskott utbetalas ej, förrän förmannen hunnit uträkna och å kontoret gjort upp arbetstiden för det ackordsarbete folket har att fordra. Öfverskottet får ej utlämnas till annan än förtroendemannen.

Förskottsvis utbetalas ej af blifvande öfverskott.

§ 17.

Skiljedom.

I och för skiljande af möjligen uppkomna tvister mellan arbetsgifvarne, dess förmän och arbetarne tillsättes en skiljenämnd af fem personer, hvaraf 2 väljas af arbetsgifvarne och 2 af arbetarne. Till 5:te ledamot utses en opartisk utomstående, tagen ena gången från arbetarehåll och nästa gång från arbetsgifvarehåll. Skiljenämndens 5:te man väljes endast för en tid af sex månader. Femte ledamot kan återväljas.

§ 18.

Ordningsregler.

Mom. 1. Fackföreningens medlemmar äro skyldiga att varsamt handskas med det gods de få om händer och tillse, att ingenting blir skadadt.

Mom. 2. Vid sådana fall då arbetaren ser ett kolly på ett eller annat sätt är skadadt, skall han därom, innan detsamma förflyttas, göra anmälan till befälet.

Mom. 3. Mot den arbetare, som genom uppenbart slarf på det ena eller andra sättet förstör gods under pågående arbete, bör vidtagas de åtgärder, som behofvet kräfver, samt andra förekommande oegentligheter hänskjutas till vederbörande myndigheter.

Mom. 4. Utan förmans tillstånd äger arbetaren ej rätt att lämna pågående arbete. Afbytare får icke intagas annat än i tvingande fall. Intages afbytare skall den af förman vara godkänd.

§ 19.

Giltighetstid.

Om det skulle visa sig, att detta aftal ej verkar till belåtenhet för båda parterna under 1 år, kan underhandling ske, utan att prislistan därför behöfver uppsägas, och att underhandling under 3-årsperioden ej ändrar systemet, endast detaljer.

§ 20.

Förestående prislista och bestämmelser godkännas, och skall det följas från båda parterna från och med den 1 april 1907 till och med den 1 april 1910.

§ 21.

Uppsägning sker från hamnarbetarefackföreningens styrelse eller undertecknade stufvare tre månader före utlöpningstiden, då samtidigt förslag till nytt aftal skall medfölja, i annat fall anses öfverenskommelsen prolongerad på ett år.

Stockholm den 21 mars 1907.

N. N.
(Sju stufverifirmor och en kooperativ stufveriförening.)

För *Stockholms hamnarbetarefackförening.*

Ordningsregler

för statistikföraren och medlemmarne inom Stockholms hamnarbetarefackförening.

§ 1.

Medlemmarne skola själfva verka för att ej rusiga personer finnas i arbetet; om sådant förekommer, äger förman, i samband med förtroendeman, rättighet att omedelbart skilja sådan person från arbetet, samt innehålla deras afbetalning, som genom förtroendeman öfverlämnas till fackföreningen. (Se § 12 prislistan.)

§ 2.

Vid uttagning af arbetskraft förfares enligt § 6 i prislistan; emellan kl. 10—12 f. m. samt kl. 4—6 e. m. förekommer ingen uttagning af arbetskraft annat än vid något särskildt tillfälle, hvilket skall tillkännagifvas före kl. 10 f. m. och kl. 4 e. m.

§ 3.

Arbetarne äro skyldiga att infinna sig på den uppgifna arbetsplatsen på bestämd tid, då arbetet skall börja, såväl då gångpengar betalas, som enligt § 10 i prislistan.

§ 4.

Arbetare åligger att ej slösa med svagdricka, (hvarför förman är skyldig att tillse det kran och flaskor finnas tillgängliga samtidigt som svagdricka), att varsamt behandla tomfat samt öfriga materialier och gods, som under arbetet omhänderhafves. (Se §§ 15 och 18 i prislistan.)

§ 5.

All tobaksrökning under arbetet är förbjuden.

§ 6.

Medlem är skyldig att kvarstå i påbörjadt arbete och får ej lämna detsamma under den tid det pågår, såvida ej giltiga skäl förefinnas; afbytare får intagas endast för kortare tid. (Se § 18 i prislistan.)

§ 7.

Arbetare ålägges att bemöta trafikanter, fartygsbefäl, förmän och kamrater på ett i allo städadt och humant sätt. Då arbetarne individuellt fullfölja ofvanstående, hafva de i lika hög grad rätt att fordra detsamma tillbaka.

§ 8.

Medlem får på inga villkor åtaga sig sådant arbete, som möjliggör konkurrens med stufverifirmorna, då det gäller lossning eller lastning af fartyg. Om medlem händelsevis innehar dylikt arbete, är han skyldig afstå detsamma, såvida det öfvertages af de stufvare, som har aftal med fackföreningen, i öfrigt hänvisas till § 11 i prislistan, men skall arbetet då ingå i rundgångssystemet.

§ 9.

Medlemmarne åläggas, att vid alla tillfällen, då de äro lediga till arbete, passa uttagningstiderna, som i § 10 i prislistan eller af fackföreningen föreskrifves, samt särskildt den tur de innehafva, såvida ej giltiga skäl för uteblifvande kan företes.

§ 10.

Då medlem händelsevis åtager sig annat arbete, skall han omedelbart därom till statistikföraren göra anmälan.

§ 11.

Statistikföraren skall *allvarligt* men *humant* bemöta medlemmarne, *muntligt* tillrättavisa för möjligen begångna förseelser, lämna ordentlig upplysning på sådana spörsmål, som berör arbetet m. m., samt

Hamnarbetare.

alltid vid fördelning af arbete förhålla sig opartisk. Medlemmarne äro skyldiga att iakttaga *samma humana uppträdande* mot statistikföraren och öfriga kamrater.

§ 12.

Vid möjligen uppkomna tvister mellan förmän och arbetare skall statistikföraren eller förtroendemannen, ifall han anmodas, opartiskt söka lösa tvisten utan att draga frågan inför stufvare eller fackförening, såvida den ej är af svårare art.

§ 13.

Då en eller flera medlemmar af en eller annan giltig orsak råkar komma för sent till uppropet, skola dessa, ifall listan är slut, uttagas till arbete före utomstående. Detta gäller vid de tillfällen då mycket arbete finnes, i öfrigt bestraffas försenad ankomst med flyttning på listan efter de kvarstående. Skulle försummelse bevisligen vara afsiktlig, förfaller medlems rätt till omedelbart arbete, och tillämpas då det af fackföreningen förut fastställda beslutet om fyra dagars uteslutning från arbete.

§ 14.

Statistikföraren bör, då flera medlemmar blifvit lediga och ett flertal utomstående nyligen påbörjat ett långvarigt arbete, vid nästa dags början helt eller delvis utbyta dem mot medlemmar, då ej något annat arbete antages förekomma under dagens lopp.

§ 15.

Om sådant arbete föreligger, att någon af de medlemmar, som äro i tur till arbete, genom bristande hälsa eller kroppskrafter är oförmögen att utföra detsamma, får han därom göra anmälan till statistikföraren, och får då, som hittills varit brukligt, invänta första passande arbete.

§ 16.

Statistikföraren åligger, att föreslå sådana medlemmar till förtroendemän, som han anser kunna helt fullgöra de uppdrag, som dem åligger, enligt »Instruktion för förtroendemän». (Se stadgarna.)

Vid upprop till arbete, äro de uppropade medlemmarne skyldiga att stanna och gemensamt godkänna (eventuellt afslå) den af statistikföraren föreslagna förtroendemannen för arbetslaget.

§ 17.

Medlemmar och äfven andra arbetare äro skyldiga, då de hafva arbete, att ovillkorligen passa den tid, som är bestämd för utfart till respektive arbetsplatser, med risk att i annat fall förlora sitt arbete, som de innehafva, jämte det öfverskott, som innestår.

Förtroendeman har rättighet, sedan han i samband med förman inräknat de närvarande, att omedelbart uttaga nytt folk i stället för dem, som ej infunnit sig å föreskrifven tid på platsen för utfarten till arbete.

§ 18.

Statistikförarens tjänstgöringstid är från kl. 5 och 6 f. m. till kl. 7 e. m., måltidsraster kl. 10—12 f. m. och 4—6 e. m.

§ 19.

Till motverkande af klagomål, att arbetet bedrifves långsamt för här trafikerade skeppsredare, vilja vi yrka på att allt arbete ställes på ackord, och att dessa ackord ställas så pass höga, att förtjänsten skall verka sporrande på arbetarnes vilja att gifva fartygen bästa möjliga dispach.

§ 20.

Kommitterade anse äfvenledes, att det är fackföreningens skyldighet att under nuvarande arbetssystem öfvervaka medlemmarnes moraliska uppförande samt att på lämpligt sätt straffa begångna förseelser, såväl mot arbetsgifvarne och deras förmän som ock förseelser mot kamraterna i arbetet. Som lämpligaste sätt att praktiskt ordna denna sak föreslås:

1. Alla förmän skola vara förpliktade att till fackföreningen skriftligen anmäla alla i deras arbete begångna förseelser, och skola motsvarande rapporter äfven inlämnas till den stufverifirma, där förmannen är anställd.

2. Dessa anmälningar skola af fackföreningens styrelse införas i en för ändamålet anskaffad registerbok, och i hvilken äfvenledes skall antecknas, till hvilka åtgärder anmälan föranledt.

3. Fackföreningens förtroendeman har i uppdrag att verkställa provisorisk undersökning öfver skedd anmälan samt rapportera detsamma till närmaste ordinarie fackföreningsmöte, som däröfver äger rätt att besluta.

4. Har arbetare förbrutit sig, straffas han med suspension från arbetet och får icke af statistikföraren uttagas till arbete, förrän det fartyg är klart, där förseelsen skett. Vid fylleriförseelser mister arbetaren dessutom den honom tillkommande dagsaflöningen jämte eventuellt öfverskott. Då medlem straffas för andra gångens förseelse, tilldelas han samtidigt af fackföreningen en offentlig varning. Bryter medlem det oaktadt mot fackföreningens ordningsföreskrifter, strykes han utan vidare från föreningen.

5. Som straffvärda förseelser anses de fall, då medlemmar berusar sig i arbetet

eller öfverfaller kamrater eller förmän eller utan förmans tillstånd aflägsnar sig från arbetet; äfvenså där medlem på brutalt och uppseendeväckande sätt förolämpar förmän eller befäl ombord å fartyget.

6. Öfverfaller medlem med hot eller slag föreningens styrelsemedlemmar, förtroendemän eller andra med afsikt att därigenom förhindra bestraffning af gjord förseelse — uteslutes han omedelbart ur föreningen.

7. Har medlem under tre års tid icke begått någon straffvärd förseelse, anses förut registrerade straff vara preskriberade. *Hamnarbetare.*

8. Arbetsgifvarne äga rätt att genom protokollsutdrag få del af föreningens beslut öfver skedd anmälan.

Dessa ordningsregler äro af hamnarbetarefackföreningen godkända och antagna å ordinarie möten i mars 1907 att gälla från och med sistnämnda datum.

Prislista och ordningsregler upprättade emellan Norrlands stufvareförbunds sundsvallsafdelning och Sundsvalls stufveriarbetarefackförening (Sv. transportarbetareförbundets afd. n:r 8),

att med bindande kraft å ömse sidor vara gällande för år 1907.

§ 1.

Arbetstid.

Mom. 1. Ordinarie arbetstiden utgör 10 timmar pr dag, räknadt från kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m.; med frukost kl. 8—½ 9 och middag 12—1 samt kafferast kl. ½ 4—4 e. m.

Efter 1:a oktober är arbetstiden lika med den å respektive lastageplatser gällande kotymen.

Mom. 2. Öfvertidsarbete beräknas från kl. 6—10 e. m., nattarbete från 10 e. m. till 6 f. m. Sön- och helgdagsarbete beräknas från kl. 6 e. m. dag före sön- eller helgdag till kl. 6 f. m. dag efter.

Arbetarne vare skyldiga arbeta öfvertid, då en ångare skall skifta från en plats till en annan, eller då båt skall färdiglastas, och arbetet anses utförbart på 3 à 4 timmar.

Då det blir fråga om annat öfvertidsarbete, vare förmannen skyldig tillsäga gängets förtroendeman i så god tid, att han senast vid middagsrasten kan tillfråga gänget därom, och beräknas i sådant fall nattarbete från kl. 8 e. m.

Mom. 3. Allt arbete under måltidsraster betalas med öfvertid för den del af gänget, som arbetar.

Mom. 4. Midsommarafton slutar arbetet kl. 12 middag, såvida icke båt kan färdiglastas på 3 à 4 timmar och beräknas i så fall helgdagsarbete från kl. 12 middagen.

Den 1 maj arbetas icke.

§ 2.

Arbetspriser.

Mom. 1. För stufning af sågade trävaror, bjälkar och sparrar betalas 50 à 55 öre pr timma; hjälpstufvare 60 öre; 50-öres priset får dock ej missbrukas för dugliga stufveriarbetare.

Mom. 2. Pitprops betalas med 55 à 60 öre pr timma; hjälpstufvare 65 öre; 55-öres priset får dock icke missbrukas för dugliga arbetare. Från och med 1 okt. 5 öres förhöjning pr timma.

Mom. 3. Trämassa betalas med 60 à 65 öre pr timma.

Mom. 4. Kol och järn 65 öre pr timma.

Mom. 5. Hollandstimmer, spiror, pålar och jufferts betalas med 60 öre pr timma, hjälpstufvare 70 öre.

Anm.: hjälpstufvare och längdgifvare betalas med 75 öre pr timma å hollandstimmer.

Då tillsammans med skuren last förekommer mindre partier rundvirke t. o. m. 30 stds., betalas samma timpenning, som för skuren last.

Mom. 6. För allt arbete å haverister betalas prislistans högsta timpenning.

Vid öfvertidsarbete betalas högsta stipulerade tilläggsprocent.

Mom. 7. Öfvertidsarbete betalas med 50 proc. och natt-, sön- och helgdagsarbete med 100 proc. tillägg å ordinarie timpenning.

§ 3.

Väntpengar.

För all väntning på last betalas half timpenning, med undantag af 1:a timmen gänget kommit ombord eller till arbetsplatsen, samt vid skiftning en timma från det båten förtöjdt.

Stufvarne vare skyldiga hemförskaffa gäng eller del däraf, som afslutat sitt arbete omedelbart därefter, i annat fall betalas stipulerade väntpengar fr. o. m. en half timme efter arbetets slut.

Hamnarbetare.

Arbetare äro skyldiga att, om passagerarebåt finnes tillgänglig, efter tillsägelse medfölja sådan hem.

I händelse af naturhinder vare stufvare befriad från att betala väntpengar.

§ 4.

Aflöningsdag.

Aflöning skall ske senast inom 5 timmar efter arbetets afslutning, nattetid oberäknad.

Ingen aflöning sker efter kl. 8 e. m. hvardagar, och kl. 10,30 f. m. sön- och helgdagar.

Stufvare N. N., Svartvik erhåller 7 timmars respittid med aflöning.

§ 5.

Fria frakter tillerkännas arbetarne såväl vid arbetets början som slut, samt om gäng uttages dag före sön- och helgdag jämväl äfven då. Dock tillhör det hvarje arbetare att passa den bestämda transportbåten för att komma i åtnjutande af fria frakter.

Andra frakter betalas af arbetarna själfva.

§ 6.

Företrädesrätt till arbete för fackföreningsmedlemmar.

Fackföreningsmedlemmar äga ovillkorligen företrädesrätt till arbete, då de i vederbörlig tid och ställe infinna sig för arbetets utförande, i annat fall äga stufvarna rätt att använda utom föreningen stående arbetare.

Medlemmar äro skyldiga att i rätt tid infinna sig för arbetets utförande.

Ingen medlem får utan högst giltiga skäl neka utföra arbete, som fackföreningen genom detta aftal åtagit sig.

§ 7.

Ordningsregler.

För nedanstående förseelser gäller, ututom att mom. 3—5 i § 9 af föreningens stadgar noggrannt följes:

att för medlem, som utan giltiga skäl uteblifver från påbörjadt, ofullbordadt arbete, och likaså för under arbetet berusad medlem, afdrages 10 öre pr timme för den tid han arbetat å båten, tills förseelsen begåtts. Samma böter ålägges förmännen, då de uppträda berusade under arbetet.

Stufvarne vare skyldiga att vid aflöning å hvarje båt redovisa dessa medel till föreningens förtroendeman mot kvitto, hvilka stufvarna noggrant för kontroll bevara, så att de vid seglationens slut, finnas tillgängliga för föreningens revisorer.

§ 8.

Stufvarne vare skyldiga tillkännagifva å öfverenskommen plats hvarje gängs uttagande minst en timme i förväg.

Intet nytt gäng uttages före kl. 6 f. m. Gäng till under lastning varande båtar utgå ej före kl. 5 f. m. Efter 1:a okt. ej före kl. 6 f. m.

§ 9.

a) Arbetarne äga rätt att utfå 1:50 pr dag till matpengar.

b) Vid proviantering får ej försummas någon arbetstid; vid halftimmes rast får ej någon ilandsättas för proviantering.

Rusdrycker få på inga villkor uppköpas och medföras ombord.

§ 10.

Olycksfallsförsäkring.

Stufvarne vare skyldiga att olycksfallsförsäkra arbetarne i Svenska olycksfallsförsäkringsbolaget Skandinavien eller annat med detta i soliditet och humanitet jämförligt svenskt bolag, så att skadeersättning utbetalas från och med 4:e dagen efter olycksfallet med 2 kr. dag.

Försäkringen skall vara gällande från den tid arbetarne för utfart till arbete stiga ombord i transport- eller passagerarebåt och tills arbetarna efter slutadt arbete på föreskrifvet sätt hemforslas och landstigit.

Den skadade är skyldig att genast anmäla olycksfallet till arbetsgifvaren, som vare skyldig tillhandahålla förman blanketter att af honom omedelbart efter olycksfallet ifyllas.

§ 11.

Fördelning af arbete.

Om så förekommer, att någon af föreningens medlemmar under en längre tid ej lyckats erhålla arbete, vare stufvarne och förmännen skyldiga att taga hänsyn därtill, och vid framställning från medlemmarne själfva eller från föreningens förtroendeman vid första möjliga tillfälle bereda dem arbete.

§ 12.

Förtroendemän.

Hvarje arbetsgäng äger rätt och skyldighet att å hvarje båt vid uttagnings-

platsen utse en förtroendeman, hvars skyldighet är att på så nära håll kontrollera medlemskorten, att han tydligt ser huru kontingenterna äro afstämplade och inför gänget uppvisa eget medlemskort, samt att korten äro afsynade och godkända innan transportbåten afgår från uttagningsplatsen.

Vidare äro de skyldiga att söka bilägga möjligen uppkommande tvistigheter samt till föreningens förtroendeman, och om så behöfves äfven till föreningen rapportera oegentligheter, som begås af såväl medlemmarna själfva som förmännen och stufvarne.

Arbetsgängens förtroendemän utses af föreningen vid föreningens möten, och vid tillfällen då dessa möjligen ej äro tillstädes, utses desamma af föreningens förtroendeman och det utgående gänget gemensamt vid uttagningsplatsen.

Förtroendemännen åtnjuta samma timpenning som hjälpstufvarna samt kunna äfven tjänstgöra som sådana.

§ 13.

Företrädesrätt till arbete.

Medlemmarna vid Svartvik erhålla företrädesrätt till arbete på vid Svartvik lastande båtar, och vare stufvarne skyldiga att vid uttagning af gäng till dessa båtar medräkna det antal arbetare, som medlemmarne vid Svartvik uppgifva finnas tillgängliga.

Medlemmarna vid Svartvik vare skyldiga garantera att det antal arbetare, de uppgifvit, alla punktligt infinna sig vid arbetets början.

Ordningsregler.

§ 14.

Stufvarne må, när de tillsätta förmän, ålägga dessa att vid ledningen af arbetet uppträda humant, och må de äfven åläggas att uppträda nyktert och motarbeta dryckenskap i arbetet, bland arbetarne.

Och äro de äfven skyldiga att opartiskt beifra förseelser, som begås af arbetarna.

Äfvenså ålägges arbetarne att uppträda humant mot såväl förmän som stufvare och fartygets befäl.

§ 15.

Berusade personer få på inga villkor af förmännen intagas i arbete, och ej heller få andra medlemmar göra gemensam sak med berusade.

Berusad person skiljes genast från arbetet, och tillämpas § 7 mot den felande. *Hamnarbetare.*

§ 16.

Kortspel vid stufveriarbetarnes offentliga samlingsplatser få absolut ej förekomma och likaså rökning i lastrummet under arbete.

§ 17.

Arbetsinställelse.

Under den tid detta aftal gäller, får icke vare sig lockout, strejk eller annan arbetsafstängning af någondera parten företagas, såvida icke sådana fall inträffa, att såväl arbetarnes som arbetsgifvarnes organisationer gemensamt anse nödvändigt företa arbetsafstängning emot någon, som undertecknat aftalet.

Därest likväl på grund af omständigheter, som icke äga sammanhang med detta aftal, vare sig den arbetsgifvareförening i hvilken arbetsgifvarne möjligen kan komma att ingå å ena sidan, eller Svenska transportarbetareförbundet eller Landsorganisationen å den andra skulle påbjuda lockout, strejk eller arbetsafstängning, får sådan lockout, strejk eller arbetsafstängning icke förenas med anspråk på ändring af detta aftal, vare sig ifråga om arbetspriser eller andra stadganden för hela den tid öfverenskommelsen blifvit ingången.

§ 18.

Blockadplikt.

Inträffar fall, där fartyg blifvit förklaradt i blockad, på grund af att det å annan plats användt utom fackförening stående arbetare, kan, om parterna ömsesidigt så anser lämpligt, detta försonas genom erläggande af 20 proc. högre loss- eller lastningspris, hvilket i så fall delas lika emellan arbetarnes och arbetsgifvarnes organisationer.

§ 19.

Aftalets omfattning.

Dessa förbindelser äro gällande endast inom Sundsvalls tullkammaredistrikt, och förbinda sig båda parterna att ej inom detta distrikt åtaga sig eller utföra stufveriarbete.

§ 20.

Utomstående arbetsgifvare.

Fackföreningen förbinder sig att icke lämna någon arbetskraft till utom Norrlands stufvareförbund stående stufvare, förrän underhandling därom ägt rum organisationerna emellan.

Hamnarbetare.

§ 21.

Giltighetstid.

Ny prislista skall vara inlämnad senast den 1 nov. 1907, i annat fall anses ofvanstående prislista prolongerad på ytterligare ett år.

Hittills varande org. Enhälligt godkänd af å sammanträde närvarande 14 medlemmar.

Skönsberg den 4 jan. 1907.

N. N.

(Elfva stufverifirmor och en kooperativ stufveriförening.)

För *Sundsvalls stufveriarbetarefackfören.*

För *Sv. transportarbetareförbundet.*

Spårvägar.

Allmänna bestämmelser angående arbets- och löneförhållanden vid Malmö stads spårvägar.

§ 1.

Mellan styrelsen för Malmö stads spårvägar och personalen vid spårvägarna skola nedanstående bestämmelser lända till efterrättelse.

§ 2.

Uppsägningstid m. m.

Anställning vid Malmö stads spårvägar sker på en månads ömsesidig uppsägningstid, och skall denna uppsägningstid under alla förhållanden strängt iakttagas. Den anställde är förpliktigad ingå i personalens pensions-, änke- och pupillkassa.

§ 3.

Ordningsregler.

Mom. 1. Vid Malmö stads spårvägar anställd personal åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse de tjänsteföreskrifter, som för densamma äro eller varda af styrelsen för Malmö stads spårvägar antagna, och icke strida emot dessa bestämmelser,

att punktligt utföra vederbörande befäls i tjänsten gifna befallningar,

att efter anvisning växelvis tjänstgöra som vagnförare och konduktör, ägande äldre ordinarie funktionär vid spårvägarna på ansökan, om han därtill befinnes lämplig, företräde till annan befattning.

Brister funktionär i fullgörandet af sina åligganden, kan han, därest förseelsen är af gröfre beskaffenhet, utan föregående uppsägning skiljas från sin anställning vid spårvägarna, dock att anmälan mot funktionär för förseelse i tjänsten, som kan föranleda dylik eller annan bestraffningspåföljd, skall af den anmälande vara skriftligt affattad och tillfälle beredas den anmälde att däraf taga del och däröfver afgifva förklaring.

Vid ringare förseelse bör varning meddelas, innan strängare straffpåföljd ifrågakommer.

Extra personal, som icke anses lämplig att befordras till ordinarie, kan när som helst afskedas, därest personen i fråga icke varit minst 3 månader i spårvägarnas tjänst, i hvilket fall han, för den händelse han måste afskedas i följd af arbetsbrist, åtnjuter en månads uppsägningstid.

Skulle ifrågavarande person befinnas lämplig till annan befattning vid spårvägen, äger han därtill företräde.

Uppstår arbetsbrist, skall den sist antagne först afskedas.

Efter event. arbetsbrists upphörande äge den företräde till anställning, som förut haft arbete vid spårvägen under längsta tiden.

§ 4.

Föreningsrätt.

Rätten att under alla förhållanden fritt öfvertaga och deltaga i arbete i spårvägens tjänst skall, liksom föreningsrätten, hållas i ömsesidig helgd.

§ 5.

Arbetstid.

Den ordinarie arbetstiden skall utgöra:

för ordinarie trafikpersonalen en arbetstid af högst 9 timmar pr dag, inberäknadt föreskrifven väntetid, för öfrig liniepersonal 10 timmar pr dag, för verkstadsarbetare 58 timmar pr vecka, samt för reparatörer och putsare 8 timmars nattarbete eller 10 timmars dagarbete pr dygn.

Ordinarie trafikpersonalens arbetstid är indelad i två lag med 2 pass pr man, och så att dessa båda lag om möjligt ständigt tjänstgöra å samma vagn.

Vid särdeles ogynnsamma väderleksförhållanden må dock, om så utan olägenhet för driften kan ske, annan indelning efter behörig anmälan å trafikkontoret tillåtas.

§ 6.

Fridagar. Semester.

Ordinarie personal med tjänstgöringsskyldighet under sön- och helgdagar erhåller hvar 6:te dag fri.

Den ordinarie trafikpersonalen, däri inbegripet jämväl ordinarie spårrensare, reparatörer och putsare skola under hvarje tjänsteår å tider, som af föreståndare närmare bestämmas, erhålla semester under 7 på hvarandra följande dagar, inberäknadt därunder infallande fridag.

§ 7.

Aflöning.

Mom. 1. Ordinarie trafikpersonalens aflöning utgör 90 kr. i månaden med sex lönetillägg å fem kr. i månaden, hvilka sex lönetillägg få åtnjutas efter respektive 1, 3, 5, 7, 9 och 11 års tjänstgöring vid spårvägarna, tjänstetiden beräknad såsom i § 9 angifves.

Mom. 2. Extra trafikpersonal erhåller under öfningstiden, som beräknas till högst tre månader, aflöning efter 75 kronor i månaden, men erhåller till dess ordinarie anställning vid spårvägarna kan vinnas, en timlön af 34 öre. Befordran till ordinarie sker i tur och ordning efter anställning vid spårvägarna i mån af lediga platser.

Mom. 3. Spårrensares och vagnsputsares aflöning utgör kr. 85:— pr månad med 6 lönetillägg à 5 kr. pr månad efter resp. 1, 3, 5, 7, 9 och 11 år, dock att ackordsarbete för vagnsputsare kan efter aftal lämnas.

Mom. 4. Aflöningen utbetalas halfmånadsvis den 15 och sista i hvarje månad, skolande aflöningen dock, om sön- eller helgdag inträffar å nämnda dagar, utbetalas näst föregående dag.

Aflöning till här icke nämnd personal utgår efter i resp. fack gällande löner.

§ 8.

Beklädnadspersedlar.

Mom. 1. Trafikpersonalen: kappa, kavaj, väst och sommarlinnerock hvartannat år samt ett par byxor hvarje år, efter hvilka tider nämnda persedlar tillfalla resp. innehafvare. Päls, skinntröja, vinter- och sommarmössa, lämplig fotbeklädnad för vinterbehof, samt till förare oljerockar, pälskrage och kraghandskar i mån af behof.

Mom. 2. Spårrensare: kavaj och väst hvartannat år. Ett par byxor, blå öfverdragskläder (rock och byxor) hvarje år. Vinter- och sommarmössa samt oljerockar och träbottenstöflar i mån af behof.

Mom. 3. Reparatörer: pälskavajer, sommar- och vintermössor i likhet med förares.

Mom. 4. Verkstads- och vagnhallpersonal erhåller, då så befinnes nödigt, öfverdragskläder lämpliga för hvarje särskildt fack.

§ 9.

Pension.

Pension åtnjutes i enlighet med stadgan rörande pensionering m. m. af förmän, arbetare och betjäning hos Malmö stads styrelser och beräknas tjänstetiden för ordinarie från anställningsdagen, för extra personal 3 månader efter anställningsdagen.

§ 10.

Sjukhjälp. Olycksfallsersättning.

Vid sjukdomsfall utbetalas half aflöning till ordinarie personalen under 90 dagar, längre efter särskild pröfning.

Vid inträffade olycksfall i tjänsten uppbär den skadade full aflöning till den tid, då ersättning på grund af olycksfallsförsäkring efter minst kr. 1,50 pr dag börjar utgå, samt därefter, jämte olycksfallsersättning på grund af försäkring, half aflöning till ordinarie personalen under 90 dagar, längre efter särskild pröfning.

Personalen åtnjuter dels fri läkarevård för sig själf, hustru och barn under 16 år, då spårvägens läkare rådfrågas, äfvensom då denne hänvisar till annan läkare för specialbehandling, dels ock fri medicin, då legitimerad läkare rådfrågas.

§ 11.

Förlikning och skiljedom.

Uppstår tvist mellan styrelsen för Malmö stads spårvägar och vid spårvägarna anställd funktionär eller funktionärer angående tillämpningen af dessa bestämmelser, skola alltid allvarliga försök göras att genom skriftlig eller muntlig förhandling bilägga densamma.

Träffad öfverenskommelse bör skriftligen affattas.

Har icke inom 20 dagar efter det skriftlig framställning gjorts öfverenskommelse träffats, och funktionärerna besluta att fullfölja ärendet, äga de att inom 8 dagar efter utgången af nyss angifna tid till styrelsen göra skriftlig framställning, åtföljd af fullständiga uppgifter om ärendets innebörd, om dag, då framställning först gjorts, och om resultatet af de förda förhandlingarna. Har ärendet icke inom sålunda fastställd tid fullföljts, anses frågan hafva förfallit.

Sedan dylik anmälan inkommit, utse styrelsen och vederbörande funktionärer hvar-

Spårvägar.

dera 3 kommitterade, hvilka genom förhandling skola söka lösa den föreliggande tvisten. Styrelsen anmodar en af sina kommitterade att sammankalla kommittén. Kommitterade utse bland sig en ordförande, eller i fall de ej kunna enas därom, en utomstående opartisk person att leda förhandlingarna.

Denna kommitté skall vara tillsatt senast 8 dagar efter det yrkande om dess tillsättande blifvit gjordt. Behandling af ärendet skall vara afslutad inom 14 dager efter det kommitterade erhållit skriftligt meddelande om valet, såvida ej kommitterades flertal enar sig om uppskof. Träffas uppgörelse, skall densamma skriftligen affattas. Har uppgörelse icke träffats uppsättes ett kortfattadt protokoll.

Därest icke genom förhandling, enligt förestående, förlikning kunnat ernås, och under förutsättning att frågan gäller tolkning af träffadt aftal, af öfverenskommelse eller af förlikning, hänskjutes tvisten, om endera parten det skriftligen yrkar, till afgörande af fem ojäfviga skiljemän, hvilka utses två af styrelsen för Malmö stads spårvägar, två vare sig af den eller de funktionärer tvisten gäller, eller af spårvägspersonalen samt den femte, som skall leda skiljemännens förhandlingar och vid lika röstetal äger utslagsröst, af de sålunda valde fyra skiljemännen. Enas skiljemännen icke vid valet af ordförande, anmodas Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län att utse femte ledamoten.

Om möjligt skall skiljenämnden vara konstituerad senast 14:de dagen, och skiljedomen afkunnas senast den 30:de dagen efter den dag, då skiljedom påkallats.

Mot skiljemäns afgörande må talan inför domstol icke föras.

§ 12.

Arbetsinställelse.

Vid Malmö stads spårvägar får blockad, hvarken öppen eller hemlig, strejk eller lockout icke under några förhållanden äga rum.

§ 13.

Giltighetstid.

Dessa bestämmelser träda i kraft den 1 januari 1907 och gälla till den 1 januari 1910 samt därefter år efter år, därest icke förslag om ändring i desamma senast 3 månader före bestämmelsernas utlöpande framställes antingen af spårvägsstyrelsen eller af personalen jämlikt beslut å allmänt möte.

Malmö i dec. 1906.

Dessa allmänna bestämmelser godkännas.

Styrelsen för Malmö stads spårvägar. För *Malmö stads spårvägspersonal.*

Arbetsaftal mellan Stockholms nya spårvägsaktiebolag och Sv. spårvägsmannaförbundets afdelning n:r 5 i Stockholm (vagnstäderskor).

A. **Aflöning.**

§ 1.

Aflöning till vagnstäderska utgår med:

	Öre pr vagn
För motorvagnar	80
» » (Arlöfs)	85
» släpvagnar » (n:r 1)	85
» » stora täckta (n:r 2) = typ A	55
» » mellansort täckta (n:r 3) = typ B	50
» » små täckta (n:r 4) = typ C	40
» » stora öppna = typ A 1 .	55
» » mellansort öppna = typ B 1	55
» » små öppna = typ C 1 . .	50

Vagnstäderskorna n:r 1 och 4, som innehafva månadslön, erhålla en lönetillökning af 5 kr. i månaden.

Vagnarne tilldelas vagnstäderskorna enligt följande grunder, så att de äldre erhålla största aflöningen, t. ex.

			Öre			Kr.
3	st.	motorvagnar . . .	à 80		=	2: 4
2	»	» (Arlöfs)	» 85	1: 70 &		
1	»	n:r 2	» 55	0: 55	=	2: 25
2	»	» 1 (Arlöfs) . .	» 85	1: 70 &		
1	»	» 2	» 55	0: 55	=	2: 25
4	»	» 2	» 55		=	2: 20
2	»	» 2	» 55	1: 10 &		
2	»	» 3	» 50	1: —	=	2: 10
4	»	» 3	» 50		=	2: —
5	»	» 4	» 40		=	2: —

eller genom delning af vagnar, så att aflöningen blir jämnare.

Vagnstäderska, som beordras till tjänstgöring, men ej erhåller sådan, åtnjuter för inställelsen och ½ timmes väntan 75 öre.

Timlön, för dagsarbete, betalas med 30 öre i timmen.

§ 2.

Aflöningen utbetalas den 15 och sista i hvarje månad. Infalla nämnda dagar å sön- eller helgdagar, utbetalas aflöningen å näst föregående helgfria dag.

§ 3.

Af den vagnstäderskorna på grund af inkomst från bolaget påförda skatten till stat och kommun betalar bolaget hälften; den andra hälften, som betalas af vagnstäderskorna, afdrages å bolagets kontor succesivt från aflöningen, i den mån skatten förfaller till betalning.

B. Arbetstid m. m.

§ 4.

Arbetstiden för vagnstäderskorna börjar kl. 2,30 f. m. och varar, till dess de dem tilldelade vagnarna äro väl städade. Dock skola vagnarna vara färdigstädade till den för respektive vagnar angifna utryckningstiden.

Vagnstäderskorna tillåtas att under förutnämnda arbetstid använda högst ½ timme för s. k. kafferast.

Vagnstäderskorna skola å de dem tilldelade vagnarna utföra den såptvätt, som är erforderlig. Sådan såptvätt verkställes vid de tillfällen, då vagnarna stå inne för s. k. liten revision.

C. Sjukdoms- och olycksfallsersättning

§ 5.

Till vagnstäderskorna utbetalas vid vederbörligen anmäld och styrkt sjukdom, som inträffat under anställningstiden, half aflöning (räknadt efter kr. 2:40 pr dag), intill 60 dagar pr kalenderår, räknadt från den dag, då sjukdomsfallet kom under läkarebehandling, och äger sådan vagnstäderska att efter tillfrisknandet åter inträda i tjänst; vid längre tids sjukdom skall frågan om vidare bidrags lämnande bero på särskild pröfning af bolagets styrelse.

§ 6.

Vid oförmåga till arbete, föranledd genom olycksfall i tjänsten, erhåller den skadade full aflöning intill den tid, då ersättning enligt lag börjar utgå; ankommande på styrelsens ompröfning att vid af olycksfall föranledd längre tids sjukdom eller inträdd invaliditet afgöra, huruvida ytterligare bidrag skall lämnas.

§ 7.

Vagnstäderska erhåller fri sjukhus- och läkarevård samt fri medicin. Änka erhåller fri läkarevård och fri medicin äfven för sina barn under 15 år.

D. Semester.

§ 8.

Vagnstäderska, som varit anställd vid bolaget ett år och har ständigt arbete, erhåller under månaderna maj—september 7 dagars semester med bibehållande af sin aflöning, beräknad efter kr. 2:40 pr dag.

E. Aftalets tolkning.

§ 9.

Om mellan de i detta aftal inbegripna parterna tvist skulle uppstå angående aftalets tillämpning, skall frågan hänskjutas till resp. styrelser, som har att på fredlig väg söka bilägga tvisten.

Uppnås ej enighet, får strejk eller blockad icke tillgripas, utan hänskjutas frågan till en skiljedom, som har att slita tvisten.

F. Aftalets giltighetstid, uppsägning och förnyelse.

§ 10.

Detta aftal träder i kraft från och med den 1 januari 1907 och gäller till den 31 december 1912. Uppsäges ej aftalet af någondera parten 6 månader före giltighetens utgång, anses detsamma förlängdt hvarje gång för en tid af 2 år i sänder.

Rätt till uppsägning äger Stockholms nya spårvägsaktiebolags styrelse och Svenska spårvägsförbundets afdelning n:r 5 i Stockholm.

Uppsägningen kan gälla aftalet i dess helhet eller viss del däraf.

G. Särskilda bestämmelser.

§ 11.

1. Vagnstäderska erhåller af bolaget fri rengöringsmateriel för vagnarnas rengöring, jämte fria förkläden.

2. Vagnstäderska är skyldig att omsorgsfullt vårda och väl utslita henne tilldelad rengöringsmateriel.

3. Vagnstäderska skall väl rengöra de vagnar, som blifvit henne tilldelade (endast kallt eller kylslaget vatten får användas för rengöring af vagnarnes lackerade yttersidor). Påträffas någon vagn, som

Spårvägar. icke är väl rengjord, utbetalas icke den stadgade ersättningen.

4. Vagnstäderska får under arbetstiden icke onödigtvis aflägsna sig från sin arbetsplats och ej utan giltig orsak samspråka med andra. All agitation samt tidnings- eller annan läsning är under arbetstiden förbjuden.

5. Obehöriga personer få ej af vagnstäderska införas i vagnshallarna.

6. Arbete för egen räkning, såsom t. ex. tvätt, får ej af vagnstäderska utföras inom bolagets vagnhallar.

7. Anser vagnstäderska, att orätt vederfarits henne i ett eller annat hänseende, må hon vädja till förvaltaren.

8. Förvaltaren äger rätt att omedelbart afskeda:

a) den som icke iakttager ärlighet eller godt uppförande;

b) den som visar uppenbar ohörsamhet emot förmans i tjänsten gifna order;

c) den som upprepade gånger uraktlåter att väl städa henne tilldelade vagnar;

d) den som genom åtgärder eller hot söker förmå annan vagnstäderska att ej göra sin plikt;

e) den som uppsåtligen eller genom grof vårdslöshet skadar vagnar, rengöringsmateriel eller dylikt;

f) den som inför eller förtär rusdrycker i vagnshallarne eller å dess område;

g) den som upprepade gånger kommer försent till sittt arbete eller två på hvarandra följande nätter varit frånvarande utan permission eller anmäldt giltigt förfall. (Vagnstäderska, som försofver sig, varder, om hon ej infinner sig till tjänstgöring kl. 3 f. m., förlustig allt arbete för denna dag);

h) den som inom vagnhallsområdena bedrifver agitation;

i) den som upprepade gånger bryter mot dessa bestämmelser i andra fall än i detta mom. angifvits eller mot gällande tilläggsbestämmelser.

j) Alla de i denna paragraf införda bestämmelserna kunna likaledes hänskjutas till skiljedom (se § 9), om någon part anser sig förorättad.

Stockholm den 26 januari 1907.

För *Stockholms nya spårvägsaktiebolag.*

För *Svenska spårvägsförbundets afdelning n:r 5 i Stockholm.*

Järnvägar. ## Förslag till »Hufvudaftal n:r 1 mellan Svenska järnvägarnas arbetsgifvareförening och Svenska järnvägsmannaförbundet,

innehållande

regler för behandling af uppkommande meningsskiljaktigheter mellan järnvägsförvaltningar och järnvägspersonal eller de båda organisationerna äfvensom för uppgörande af lönestater m. m.

gällande från och med den 1 juli 1908 tillsvidare med ett års ömsesidig uppsägning

§ 1.

Vid de järnvägar, som äro anslutna till Svenska järnvägarnas arbetsgifvareförening, må icke, vidkommande personal, som tillhör Svenska järnvägsmannaförbundet, lockout, strejk, bojkott eller blockad, vare sig maskerad eller öppen, äga rum; och skola alla uppkommande meningsskiljaktigheter, där icke allmän lag annorlunda bestämmer, under den tid detta aftal äger gällande kraft behandlas och erhålla sin slutliga lösning i enlighet med de i detta aftal närmare angifna regler.

De båda hufvudorganisationerna äro hvarandra ansvariga för, att deras resp. afdelningar och medlemmar ställa sig detta aftal och alla jämlikt detsamma träffade afgöranden till ovillkorlig efterrättelse.

Förhandling mellan järnvägsförvaltning och dess personal.

§ 2.

Mom. 1. Då meningsskiljaktighet uppkommit mellan järnvägsförvaltning, å ena sidan, och järnvägspersonal eller förbundsafdelning, å den andra, skall försök alltid i första hand göras att ernå uppgörelse genom förhandling dem emellan.

Mom. 2. Finnes anledning antaga, att enighet icke kan ernås, eller påfordras det från någondera parten eller från någondera organisationen, skall vederbörande organisations ombudsman omedelbart tillkallas för att såsom medlare deltaga i förhandlingarna mellan parterna.

Då fråga föreligger om uppgörande af ny lönestat, skola organisationernas om-

budsmän alltid närvara vid förhandlingarna.

Mom. 3. Varder öfverenskommelse träffad, skall denna affattas skriftligen och ofördröjligen underställas de båda organisationernas styrelser i och för godkännande.

§ 3.

Kan icke genom förhandling i den ordning, hvarom i föregående paragraf stadgas, öfverenskommelse träffas, och någondera parten önskar fullfölja ärendet, göre därom senast 14 dagar efter förhandlingarnas afbrytande skriftlig anmälan till sin organisations styrelse med bifogande af fullständiga uppgifter om ärendets innebörd, dagen då framställningen gjorts eller afgörande af tvisten påkallats samt resultatet af de förda förhandlingarna och dagen för deras afbrytande.

Har ärendet icke inom sålunda stadgad tid fullföljts, anses frågan hafva förfallit, där ej organisationernas styrelser gemensamt medgifva fullföljd däraf.

§ 4.

Då sådan anmälan, hvarom i föregående paragraf sägs, i vederbörlig ordning inkommit, och vederbörande organisations styrelse finner, att fullgoda skäl för ärendets fullföljd föreligga, skall ärendets vidare behandling äga rum i enlighet med hvad här nedan stadgas.

Vederbörande organisationer är dock obetaget att sinsemellan öfverenskomma om, att ärende dessförinnan skall återförvisas till förnyad förhandling parterna emellan.

Förhandling inför förlikningss- och skiljenämnder.

§ 5.

Mom. 1. För afgörande af sådana ärenden, hvarom icke, på sätt i §§ 2—4 omförmäles, uppgörelse kunnat ernås, äro inrättade särskilda förlikningss- och skiljenämnder. Dessa nämnder äro tills vidare dels tre *distriktsnämnder* såsom första instans, *en* i Stockholm — för norra distriktet — *en* i Göteborg — för mellersta distriktet — och *en* i Malmö — för södra distriktet —, samt dels, såsom högsta instans, *Järnvägarnas skiljedomstol*, med säte i Stockholm.

Distriktsindelningen fastställes för hvarje verksamhetsår af organisationernas styrelser.

Mom. 2. Distriktsnämnd består af fem för ett verksamhetsår valda ledamöter, af hvilka hvardera organisationen inom sig utser två, jämte två suppleanter, och de fyra ledamöterna gemensamt den femte, hvilken skall vara en opartisk person samt fungera som nämndens ordförande. Skulle ledamöterna ej enas vid valet, skola de öfverlämna åt en utomstående person att utse ordförande i nämnden. Kan enighet icke heller därvid ernås, skall anmodan ställas till ordföranden i styrelsen för den offentliga arbetsförmedlingen i resp. Stockholm, Göteborg och Malmö att, efter samråd med sin styrelse, antingen själf fungera som distriktsnämndens ordförande eller ock därtill utse annan opartisk person. *Järnvägar.*

Som ledamöter i distriktsnämnd inträda ock de resp. organisationernas ombudsmän, då de äro vid förhandlingarna närvarande.

Mom. 3. Järnvägarnas skiljedomstol består af sju ledamöter, af hvilka hvardera organisationen utser dels *en* utom de resp. organisationerna stående person, för ett verksamhetsår — hvilka båda ledamöter dock icke äga deltaga i behandlingen af disciplinmål — dels ock *två* personer, tillhörande resp. organisationer, valda för två verksamhetsår, med iakttagande likväl däraf att första gången sådant val äger rum, den ena af dessa ledamöter skall afgå efter första året.

För samtliga ledamöter utses suppleanter till dubbla antalet.

Den sjunde ledamoten af skiljedomstolen utses för ett verksamhetsår af de sex ledamöterna gemensamt, och skall denne vara en utom resp. organisationer stående, opartisk person samt fungera såsom skiljedomstolens ordförande.

Kan enighet vid valet af ordförande icke uppnås, konstituera sig ledamöterna, förstärkta med tre suppleanter å hvardera sidan, till valkollegium och anmoda chefen för Kungl. kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik att utse ordförande i valkollegiet, hvilken äger att söka sammanjämka de olika meningarna eller i sista hand själf utse skiljedomstolens ordförande.

Mom. 4. Ingen kan samtidigt vara ledamot af distriktsnämnd och skiljedomstolen.

Mom. 5. Distriktsnämnderna och skiljedomstolen äga själfva fastställa sin arbetsordning samt utse sekreterare.

§ 6.

Mom. 1. Pröfvar vederbörande organisations styrelse, att visst ärende skall hänskjutas till distriktsnämnds handläggning, göre därom ofördröjligen, och senast 30 dagar efter det ärendet blifvit till organisationen öfverlämnadt, anmälan till motpartens organisation åfvensom till distriktsnämnden samt tillställe samtidigt den senare de till ärendet hörande, hos organisationen förefintliga handlingar. Nämnden skall därefter skyndsammast sammanträda för att noga undersöka ärendet och med alla till buds stående me-

Järnvägar. del söka ernå en för båda parterna tillfredsställande lösning.

Mom. 2. Till detta sammanträde, som bör hållas så snart ske kan, efter det handlingarna till distriktsnämnden öfverlämnats, å tid och ställe, som af ordföranden bestämmes efter samråd med nämndens öfriga ledamöter, kallas jämväl parterna (representanter för vederbörande järnvägsförvaltning och för dess personal) äfvensom resp. organisationers ombudsmän.

Förhandling inför distriktsnämnd skall om möjligt vara afslutad senast 8 dagar efter det första sammanträdet ägt rum.

Mom. 3. Uteblifver part, utan af nämnden godkändt förfall, upptages frågan det oaktadt till behandling, hvarvid den parten företrädes af sin organisations ombud inom nämnden.

Mom. 4. Ernås förlikning, affattas villkoren skriftligen och undertecknas af ledamöterna i nämnden och parternas närvarande representanter, hvarefter exemplar af förlikningshandlingen ofördröjligen öfversändas till organisationernas styrelser för erhållande af deras godkännande, hvilket icke får förvägras, med mindre öfverenskommelsen befinnes stå i strid med något mellan organisationerna gällande aftal.

Mom. 5. Åstadkommes icke förlikning, upprättas ett kortfattadt protokoll öfver förhandlingarna med angifvande af hvad därvid förekommit, de meningar de olika ledamöterna företrädt och skälen för desamma, eller, i förekommande fall, huruvida vederbörande icke kunnat bilda sig en uppfattning i frågan. Detta protokoll skall, vederbörligen justeradt, insändas till organisationernas styrelser senast 14 dagar efter det förhandlingarna inför distriktsnämnden afslutats.

Mom. 6. Afser ärende, som blifvit hänskjutet till distriktsnämnds handläggning, tolkning af gällande specialaftal, fråga om bestraffning eller annan fråga af personlig natur (disciplinmål), skall distriktsnämnd, om förlikning icke kunnat träffas, konstituera sig till skiljenämnd för att döma i frågan.

I afgörandet skola då deltaga minst tre ledamöter, bland dem representanter för arbetsgifvare och personal till lika antal, hvarvid ordföranden i sista hand äger utslagsröst.

§ 7.

Därest icke förlikning ernås inför distriktsnämnd och någondera parten vill vidare fullfölja ärendet, äfvensom då part önskar öfverklaga af distriktsnämnd afkunnad dom, skall yrkande därom, för att ärende icke skall anses vara för ett år förfallet eller afkunnad dom anses vara slutgiltigt fastställd, framställas hos vederbörande organisations styrelse senast 30 dagar efter det part erhållit del af distriktsnämndens beslut; och ankommer det på vederbörande organisations styrelse att utan nödigt uppskof afgöra, huruvida ärendet skall hänskjutas till skiljedomstolen.

§ 8.

Framställning eller tvist, som uppenbarligen berör principfråga af större räckvidd eller är gemensam för olika distrikt, så ock meningsskiljaktigheter mellan de båda hufvudorganisationerna — jämväl angående tillämpningen af detta aftal — skola, om endera organisationen det yrkar, direkt hänskjutas till skiljedomstolens afgörande.

§ 9.

Mom. 1. Skiljedomstolen sammanträder, därest ärende föreligger, minst fyra gånger om året, under februari, maj, augusti och november månader samt därjämte, så ofta endera organisationen det påkallar.

Mom. 2. Ärende bör, med insändande af fullständiga handlingar, vara af vederbörande organisation anmäldt hos domstolens sekreterare senast den 15 i månaden näst före den, under hvilken domstolen sammanträder. På domstolen ankommer dock att i förekommande fall afgöra, huruvida senare anmäldt ärende må vid det sammanträdet till pröfning upptagas.

Mom. 3. Domstolen är beslutmässig, då fem — och i disciplinmål tre — ledamöter äro närvarande, med iakttagande likväl däraf, att i hvarje beslut skola jämte ordföranden deltaga lika många ledamöter från hvardera sidan; och gälle vid lika röstetal bland öfriga ledamöter den mening, ordföranden biträder, eller ock af honom framställdt medlingsförslag.

Genom ordförandens afgörande må dock ny lönestat icke fastställas att gälla för längre tid än tre år.

Mom. 4. Domstolen pröfvar själf, huruvida någon dess ledamot är jäfvig att deltaga i frågas behandling.

Mom. 5. Föredragande inför domstolen äro organisationernas ombudsmän, med undantag beträffande disciplinmål och frågor om tolkning af ingångna aftal, hvilka föredragas af sekreteraren, dock i närvaro af ombudsmännen.

Då någondera organisationen det påfordrar, må part ej förmenas företräda inför domstol för att bevaka sin rätt.

Domstolen äger ock föranstalta om erforderliga undersökningar samt infordra upplysningar af resp. organisationer, järnvägsförvaltningar och personal.

Mom. 6. Domstolens utslag, som skall affattas skriftligen och undertecknas af alla vid beslutets fattande närvarande,

är ovillkorligen bindande. Hvarje utslag skall tryckas och på lämpligt sätt offentliggöras.

Öfriga bestämmelser.

§ 10.

Fråga om disciplinmål må icke upptagas till pröfning, såvida icke yrkande därom af vederbörande part framställts inom 30 dagar sedan hvad part önskar påtala ägt rum och blifvit för honom kändt. Bestraffning gånge dock omedelbart i verkställighet, då vederbörande förvaltning finner sådant nödvändigt för järnvägstjänstens behöriga upprätthållande.

§ 11.

De kostnader, som föranledas af ärendes behandling enligt detta aftal, bestridas af vederbörande organisation efter eget afgörande; dock skola alla kostnader, som äro att anse såsom gemensamma, gäldas med hälften af hvardera organisationen.

§ 12.

Förestående aftal gäller från och med den 1 juli 1908 och tills vidare intill utgången af den kalendermånad, som infaller ett år efter det uppsägning å någondera sidan skriftligen ägt rum; och kan sådan uppsägning afse aftalet i dess helhet eller viss del däraf.

§ 13.

Då uppsägning af aftalet skett, utse organisationernas styrelser omedelbart en *aftalsnämnd*, bestående af fem personer från hvardera sidan jämte suppleanter till lika antal, hvilken nämnd under ordförandeskap af skiljedomstolens ordförande utan onödigt uppskof sammanträder för att söka uppgöra förslag till nytt aftal.

Afser uppsägningen ernående af ändrade bestämmelser i aftalet, skola fullständiga förslag till sådana ändringar aflämnas samtidigt med uppsägningen.

Af aftalsnämnden utarbetadt förslag bör föreläggas till organisationernas ompröfning senast sex månader före det uppsagda aftalets utlöpande, samt nytt aftal för att blifva gällande vara af organisationerna antaget senast tre månader före sistnämnda tidpunkt.

§ 14.

Har detta aftal efter vederbörlig uppsägning utlupit, utan att nytt aftal blifvit träffadt, skola skiljedomstolen och distriktsnämnderna fortfarande fungera, intill dess att samtliga ärenden, som före aftalets utlöpande blifvit i behörig ordning upptagna, fått sin slutliga behandling i enlighet med förestående bestämmelser.

Af detta aftal äro två lika lydande exemplar upprättade och utväxlade.

Stockholm den 20 december 1907.

N. N.
(Ordförande i förhandlingsnämnden.)

N. N.
(Arbetsgifvarombuden i förhandlingsnämnden.)

N. N.
(Arbetarombuden i förhandlingsnämnden.)

Löneaftal vid Bergslagernas, Göteborg—Borås', Gäfle—Dala, Stockholm—Västerås—Bergslagens och Trafikaktiebolagets Grängesberg—Oxelösund järnvägar.

AFDELNING I.

Ordinarie personal.

§ 1.

Gruppering af personalen i lönehänseende.

Grupp I: stationskarl, banvakt, hållplatsvakt, förrådsvakt, kontorsvakt, stationseldare, kolvakt, lokputsare, vagnputsare, pumpare, trädgårdsarbetare, vagnsmörjare, brovakt, bromsare, ordinarie arbetare, vagntillsyningsman 1), portvakt 2), reparationsförman 1), ångfinkeldare.

Grupp II: kontorsbiträde 3), materialvakt, stationskarlsförman 3), lokeldare, vagnförman 4), eldare å elektrisk kraftstation, telegrafarbetareförman 5), stationsförman, lokputsareförman, konduktör 6).

Grupp III: trädgårdsmästare 7), banmästare 3), förreglingsmontör, ångmaskinist, maskinist vid elektrisk kraftstation.

Grupp IV: lokförare, vagnmästare, verk-

Järnvägar. stadsförman, examinerad maskinist, elektrisk montör 8).

Vaktmästares aflöningsförhållanden bestämmas genom särskild öfverenskommelse mellan förvaltningen för hvarje järnväg och ombud för dess personal.

1) Vagntillsyningsman och reparationsförman erhålla ett lönetillägg af 120 kronor per år.

2) Portvakt i Göteborg, Gäfle och Ludvika erhåller ett lönetillägg af 120 kronor per år.

3) De kontorsbiträden, stationskarlsförmän och banmästare, å hvilkas tjänstgöring, efter vederbörande förvaltnings bepröfvande, särskildt stora fordringar måste ställas, erhålla årliga lönetillägg, kontorsbiträden och stationskarlsförmän med 120 kronor samt banmästare med 240 kronor.

4) Vagnförmän = sådana, som hafva befäl öfver vagntillsyningsmän, vagnputsare eller dylika. Med tillämpning häraf hänföras de bland de nuvarande vagnförmännen vid S.W.B., hvilka ej hafva dylikt befäl, till vagntillsyningsmän. De nuvarande vagnförmännen vid G.D.J. erhålla ett särskildt årligt lönetillägg af 120 kronor.

5) Den nuvarande telegrafarbetareförmannen vid G.D.J. åtnjuter lön enligt grupp 3.

6) Konduktör tilldelas 3 år efter det han ernått högsta lönegraden för grupp 2 högsta lön i grupp 3.

Nuvarande öfverkonduktörer vid T.G.O.J. och konduktörer vid öfriga järnvägar erhålla lön i grupp 3.

7) Den nuvarande trädgårdsmästaren vid G.D.J. skall hänföras till grupp 2.

8) Dit hänföras de nuvarande telegrafreparatörerna i Kopparberg och Tillberga.

§ 2.

Dyrortsindelning.

Ort A = alla här nedan ej särskildt nämnda orter.

Ort B = Trollhättan, Öxnered, Mellerud, Åmål, Deje, Kil, Filipstad, Grythyttehed, Hellefors, Sikfors, Bredsjö, B:s Hörken, Borlänge, Domnarfvet, samtliga stationssamhällen vid G.B.J. utom beträffande personal, tillhörande banvaktsklassen, samtliga mellanstationer å linjen Gäfle—Falun, Grycksbo, Rättvik, Mora Noret, Orsa, hela linjen Gäfle—Valbo, Falun—Korsnäs, Falun—Främby (Tisken), Falun—Östanfors, Jakobsberg, Enköping, Köping, Engelsberg, Fagersta, Smedjebacken, Nyhammar, Björbo, Vanneboda, Ramnäs, Sala, Norberg, Kärrgrufvan, Grängesberg, Kopparberg, Linde, Arboga.

Ort C = Lilla Edet, Ludvika, Borås, Gäfle, Falun, Västerås, Eskilstuna, Nyköping, Oxelösund.

Ort D = Göteborg, linjen Hufvudsta—Riddersvik.

Ort E = Stockholm.

§ 3.

Dyrortstillägg.

Till personal å orter, som ej tillhöra A, utgå, så länge vederbörande befattningshafvare är stationerad å resp. orter, årliga dyrortstillägg med följande belopp, nämligen:

å ort B	60	kronor
» » C	120	»
» » D	180	»
» » E	240	»

Den personal å linjerna Ställdalen—Ludvika å B.J., Storå—Ludvika vid T.G.O.J. och Ludvika—Björbo å S.W.B., som icke åtnjuter dyrortstillägg för ort B eller C samt personal vid B.J., boende inom Frändefors och Brålanda kommuner, tilldelas ett särskildt lönetillägg af 30 kronor per år.

§ 4.

Aflöningen.

Aflöningen, däri inberäknadt de för ort B—E fastställda dyrortstillägg, utgår enligt följande

Afloningstabell.

	Vid antagandet.	Efter 3 år	6 år	9 år	12 år
Grupp 1.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Ort A . .	1,050	1,125	1,200	1,275	1,350
» B . .	1,110	1,185	1,260	1,335	1,410
» C . .	1,170	1,245	1,320	1,395	1,470
» D . .	1,230	1,305	1,380	1,455	1,530
» E . .	1,290	1,365	1,440	1,515	1,590
Grupp 2.					
Ort A . .	1,260	1,335	1,410	1,485	1,560
» B . .	1,320	1,395	1,470	1,545	1,620
» C . .	1,380	1,455	1,530	1,605	1,680
» D . .	1,440	1,515	1,590	1,665	1,740
» E . .	1,500	1,575	1,650	1,725	1,800
Grupp 3.					
Ort A . .	1,380	1,500	1,620	1,740	1,860
» B . .	1,440	1,560	1,680	1,800	1,920
» C . .	1,500	1,620	1,740	1,860	1,980
» D . .	1,560	1,680	1,800	1,920	2,040
» E . .	1,620	1,740	1,860	1,980	2,100

Grupp 4.

Ort A . .	1,500	1,695	1,890	2,085	2,280
» B . .	1,560	1,755	1,950	2,145	2,340
» C . .	1,620	1,815	2,010	2,205	2,400
» D . .	1,680	1,875	2,070	2,265	2,460
» E . .	1,740	1,935	2,130	2,325	2,520

§ 5.

Hyresafdrag.

För bostad, upplåten af järnvägen, afdrages nedannämnda belopp, nämligen:

	1 rum kronor	1 rum & kök kronor	2 rum & kök kronor
Ort A . .	60	120	180
» B . .	75	150	225
» C . .	90	180	270
» D . .	105	210	315
» E . .	120	240	360

1) Upplåtelse af bostad innefattar icke förmånen af fritt bränsle, men utlämnas till personal, som innehar af järnvägen upplåten bostad, i mån af tillgång begagnade slipers till ett pris af 8 öre per styck och till ett antal af högst 200 om året för hvarje befattningshafvare. Sådant utlämnande sker i första hand till banvakter och därefter, enligt afdelningschefens beprövande, till annan därtill berättigad personal.

2) Till bostad, upplåten åt banvakt, höra nödiga uthus jämte eventuellt befintligt trädgårdsland.

3) För öfrigt till befattningshafvare upplåten jord, erlägges den arrendeafgift, hvarom i hvarje särskildt fall träffas öfverenskommelse.

4) Järnvägsförvaltning äger skyldighet att vid utarrendering af jord i första hand utbjuda densamma till vederbörande befattningshafvare.

5) Därest befattningshafvare önskar nyodla järnvägen tillhörig jord, skall genom på förhand träffadt aftal mellan förvaltningen och honom fastställas den tid, under hvilken han äger att afgiftsfritt få jorden åt sig upplåten, äfvensom den ersättning, som skall till befattningshafvaren utgå för de af honom å själfva nyodlingen nedlagda kostnader och arbete, för den händelse aftalet kommer att upphöra före den stipulerade tidens utgång.

6) Befattningshafvare äger rätt att själf bestämma, huruvida han vill begagna sig af bostad, upplåten af järnvägen.

7) Därest i visst fall för personalen inrättad bostad innehåller större antal rum, än vederbörande bostadsinnehafvare önskar erhålla, äger han rättighet att själf bestämma det antal rum, han vill begagna, och vara underkastad hyresafdag endast för detta antal.

§ 6. *Järnvägar.*

Diverse ersättningar.

A. *Resekostnadsersättning.*

Förutom den fasta lönen tillkommer den åkande personalen resekostnadsersättning, motsvarande förutvarande milpengar, med följande belopp:

för den som tjänstgör såsom	Per timme	o. 10 km.
lokförare	9 öre	8 öre
lokeldare	5 »	5 »
konduktör	8 »	3 »
ångfinkeldare	5 »	— »
smörjare	4 »	2 »

Vid växeltjänst utgår endast timpengar, utgörande för lokförare 17 öre och för lokeldare 10 öre per timme.

Den tid, för hvilken resekostnadsersättning skall utgå, beräknas på följande sätt:

a) Resekostnadsersättningstiden för lokförare och lokeldare fastställes på förhand för hvarje ordinarie tur i hel- och halftimmar.

b) Förlängning af tiden genom växling vid ändstationerna medräknas, då växling pågår före eller efter den för turen fastslagna tiden.

c) Ingå i en dagtur flera tåg, medräknas uppehållen mellan dessa uti resekostnadsersättningstiden, för så vidt hvarje uppehåll för sig enligt tidtabellen icke öfverstiger tre timmar på främmande station och två timmar på hemortsstationen.

d) Som växeltjänst beräknas endast växling, som utföres med särskildt för ändamålet beordradt lokomotiv, eller växling med tåglokomotiv före eller efter den för turen fastslagna tiden. Sådan växeltjänst beräknas i hel- och halftimmar.

Växling med tåglokomotiv å ett tågs mellanstationer får icke medräknas.

För sådan växling, som enligt det föregående får beräknas, skall stationen utfärda växelkvitto, som bifogas lokomotivförarerapporten.

e) Personal, som beordras till reservtjänst, skall hålla sig i beredskap att med lokomotiv afgå inom 10 minuter efter ingången order. Denna personal skall således uppehålla sig i stallet eller öfverliggningsrummet, där sådant finnes. Ersättning, som beräknas endast per timme, utgår dock ej för tid, därunder personalen på egen begäran erhållit tillstånd att vistas i bostaden.

För den reservtjänst, till hvilken lokomotivpersonal blifvit beordrad, skall vederbörande förman utfärda kvitto, som bifogas lokomotivförarerapporten.

Reservpersonal är skyldig att under reservtiden utföra till yrket hörande arbeten,

Järnvägar. som äro förenliga med lokpersonalens beredskap för omedelbar linjetjänst.

f) Vid bestämmandet af resekostnadsersättningstiden för tillfälliga extra tåg anses denna i allmänhet börja och sluta på den jämna hel- eller halftimme, som infaller mellan 29 och 60 minuter *före* tågets afgångs- resp. *efter* tågets ankomsttid. Skall t. ex. extra tåg enligt tidtabell afgå kl. 7,24 f. m. och ankomma till slutstationen kl. 12,47 e. m., anses turen börja kl. 6,30 f. m. och sluta kl. 1,30 e. m. Mellan dessa tider äger trafiken disponera lokomotiv och personal. Erfordras lokomotivet före kl. 6,30 f. m. eller efter kl. 1,30 e. m. för stationstjänst, skall för den tiden lämnas kvitto.

g) Resekostnadsersättningstiden för *konduktörer* beräknas för hvarje tåg enligt tidtabellen, dock så, att tiden för hvarje tur upprundas till närmast högre hel- eller halftimme. Ingå i en dagtur flera tåg, medräknas uppehållen mellan dessa uti resekostnadsersättningstiden, för så vidt hvarje uppehåll för sig enligt tidtabellen icke öfverstiger 1 timme, vare sig å hemortsstation eller å främmande station.

h) Resekostnadsersättningstiden för *ångfinkeldare och smörjare* fastställes på förhand för hvarje tur.

B. *Växelpengar.*

Åt den personal, som uteslutande sysselsättes med växling, d. v. s. följer växellok. vid nedannämnda stationer, nämligen: vid B.J.: Göteborg, Åmål, Ludvika och Falun; vid G.D.J.: Gäfle och Falun; vid T.G.O.J.: Grängesberg, Eskilstuna och Oxelösund; samt vid S. W. B.: Västerås, utbetalas ett extra tillägg af 30 öre för bas och 20 öre för öfriga i växellaget, allt per arbetsdag.

C. *Öfvertidsersättning.*

1) För arbete utöfver den enligt detta aftal fastställda tjänstgöringstid äfvensom för arbete å fridag utgår ersättning till lokförare med 40 öre per timme, och till all annan personal med 30 öre per timme, dock icke till någon med högre belopp än 3 kronor per dag.

2) Vid beräkning af öfvertid för stationär personal skall öfvertidsersättning dock icke utgå för kortare tid än en half timme, hvarvid half timme räknas för hel; mindre del bortfaller.

3) Den förlängda tjänstgöring, som orsakas af försening utaf ordinarie tåg, betraktas icke såsom verkställd å öfvertid.

D. *Traktaments- och nattlogiersättning*

utgår på följande sätt:

1) *Traktamentsersättning* utgår per dygn, hvarvid bortovaro från stationeringsorten minst 6 timmar och högst 24 timmar ersättes med ett traktamente, bortovaro öfverstigande 24 men ej 48 timmar med två traktamenten o. s. v.

För banvakter anses stationeringsorten utgöras af banmästaresträckan. Resetid i tjänsten utom egna bevakningssträckor inräknas i arbetstiden.

2) Föregående mom. afser ej den åkande personalen. Denna erhåller nämligen traktamentsersättning endast i det fall, att densamma för vikariat eller af annan anledning längre eller kortare tid stationeras å annan ort än hemorten. Dock erhåller befattningshafvare, tillhörande denna personal, traktamentsersättning, om han varit borta från hemorten minst 2 nätter i följd utan att däremellan hafva fritid å hemortsstationen, i hvilket fall traktamentsersättning utgår med ett dagtraktamente för hvarje natt utöfver den första.

3) Traktamentsersättning utgör för all personal en krona per dygn.

4) Kräfver tjänsteresa bortovaro öfver natten, utgår särskild *nattlogiersättning*, för så vidt järnvägsbolaget icke tillhandahåller öfverliggningsrum.

5) Nattlogiersättning utgör för all personal en krona 50 öre per natt.

6) Ifrågakommer traktaments- och nattlogiersättning för längre tid än 15 dygn i en följd, nedsättas ersättningsbeloppen med 25 proc. för tiden däröfver.

E. *Ersättning för tjänstgöring i högre befattning.*

Nedannämnda befattningshafvare, som efter order tjänstgöra i högre befattning, åga uppbära 50 öre per dag, nämligen:

banvakt, för hvar dag han tjänstgör såsom banmästare eller såsom reparationsförman för lag, bestående, förutom förmannen, af minst 5 man, samt

stationskarl, hvilken tjänstgör som stationskarlsförman, konduktör eller stationsföreståndare, såvida tjänstgöringen omfattar minst 15 dagar i följd, äfvensom

eldare, hvilken tjänstgör som lokförare, såvida tjänstgöringen omfattar minst 15 dagar i följd, eller vid *indelad* alternerande tjänstgöring i förare- och eldarebefattning, om sådan alternerande tjänstgöring omfattar minst 30 dagar i följd.

F. *Öfriga ersättningar.*

1) Järnvägsförvaltningarna hafva att antingen tillhandahålla banmästare, reparationsförmän, banvakter och ordinarie arbetare lämpliga fordon, eller ock lämna ersättning härför med 40 kronor om året till banmästare och 16 kronor om året till öfriga nu nämnda befattningshafvare, mot skyldighet för dessa att anskaffa och underhålla fordon.

2) Banmästare erhåller afgiftsfritt ett rum såsom expeditionsrum samt, därest han ej bebor af järnvägen upplåten lägenhet, särskild ersättning för hyra af ett rum, enligt i aftalet fastställdt ortspris, med skyldighet för honom att för sådan händelse hafva minst 2 rum och eventuellt kök.

§ 7.

Tjänstgöring.

A.

1) För stationär personal utgör tjänstgöringstiden i medeltal 10 timmar per tjänstgöringsdygn, med undantag för:

a) personal med ständig tjänstgöring i *godsmagasin* i Göteborg, Gäfle, Falun, Eskilstuna och Västerås, för hvilken personal tjänstgöringstiden fastställes till i medeltal 9 timmar per tjänstgöringsdygn;

b) personal i ständig växeltjänst, d. v. s. som följer växellok., vid nedannämnda stationer, nämligen vid B.J.: Göteborg, Åmål, Ludvika och Falun; vid G.D.J.: Gäfle och Falun; vid T.G.O.J. Grängesberg, Eskilstuna och Oxelösund; samt vid S.W.B.: Västerås, för hvilken personal tjänstgöringstiden bestämmes till i medeltal 8 timmar per tjänstgöringsdygn; samt

c) personal med uteslutande nattjänst efter kl. 9 e. m., för hvilken personal fastställes enahanda tjänstgöringstid som den under punkt b) omnämnda.

2) Maximitjänstgöring per dygn utgör för personal under mom. 1 punkt b) 10 timmar och för all öfrig personal 13 timmar. Sådan tjänstgöring skall efterföljas af minst 9 timmars sammanhängande fritid.

3) Upptages å turlista kortare fritid än 1 timme, räknas den såsom tjänstgöring.

4) Beträffande *banvakter* iakttages, att för hvarje tåg utom den ordinarie arbetstiden intill kl. 9 e. m. beräknas ½ timmes tjänstgöring, dock att därest 2 eller flera tåg enligt tidtabell passera inom loppet af ½ timme, tjänstgöringen beräknas för sammanlagdt ½ timme. Efter kl. 9 e. m. beräknas full tjänstgöring intill dess sista tåg passerat poststället. Banvakt, som tjänstgör för första tåg, har rätt att som tjänstgöring räkna hela tiden före den ordinarie arbetstidens början.

B.

1) För åkande personal utgör tjänstgöringstiden högst 260 timmar per månad, beräknad till 30 dagar, däraf högst 240 timmar per månad i tidtabellstid, beräknad från tågs afgång från afgångsstation till dess ankomst till slutstation, med iakttagande, beträffande lok- och konduktörspersonalen, att en timmes ren körtid värderas å snäll-, person- och lokaltåg till 1 timme 16 minuter, å blandade tåg till 1 timme 10 minuter och å godståg till 1 timme samt att uppehåll å annan station än hemorten intill 3 timmar, räknadt från tågs ankomst till dess afgång enligt tidtabell, anses såsom tjänstgöring.

2) För lokpersonal i ständig växeltjänst vid de under § 6 B upptagna stationer utgör den effektiva växeltjänsten i medeltal 8 timmar per dygn, dock högst 10 timmar.

3) Maximitjänstgöringen per dygn för den i mom. 1 afsedda personal utgör 15 timmar, dock att sådan tjänstgöring icke får förekomma mer än 2 dygn i följd. Då befattningshafvare, tillhörande åkande personal, åtnjutit tjänstledighet eller varit sjuk, skall den för månaden fastställda arbetstiden minskas med 8½ timme för hvarje helt dygn, under hvilket han på grund häraf ej tjänstgjort.

C. *Gemensamma bestämmelser.*

1) För all personal upprättas turlista, upptagande personalens samtliga tjänstgöring, således äfven reserv- och stalltjänst för lokpersonal.

2) Nattjänstgöring skall, såvidt möjligt alternera mellan vederbörande befattningshafvare.

3) Förman vare förbjudet att betunga underordnad med arbete, som ej hör till tjänsten.

§ 8.

Befordran och uppflyttning i högre lönegrad.

1) Vid befordran till högre befattning tilldelas den befordrade en löneklass, som icke är lägre än den, han förut innehaft. Skulle den befordrade tilldelas en löneklass i den högre befattningen, som till beloppet är lika med den förut innehafda, äger han för uppflyttning i högre löneklass i den nya graden tillgodoräkna sig sina tjänstår inom samma löneklass i den lägre befattningen.

2) Denna lönestat tillämpas så, som om den varit gällande under befattningshafvarens hela ordinarie tjänstetid.

3) Uppflyttning i högre lönegrad skall ske endast den 1 januari. Vid beräkning af antalet tjänsteår skall halft år och därutöfver räknas som helt år, men mindre än ett halft år däremot ej medräknas.

§ 9.

Beträffande *tjänstledighet, tjänstgöringspengar, fribiljetter* samt *läkarvård och medicin* tillämpas nu gällande bestämmelser fortfarande, till dess genom förhandlingar mellan Arbetsgifvareföreningen och Järnvägsmannaförbundet en öfverenskommelse träffats om gemensamma bestämmelser i

Järnvägar. dessa hänseenden för alla enskilda järnvägar i riket, hvilka bestämmelser såväl bolagen som personalen förbinda sig att tillämpa.

Tjänstgöringspengarna skola beräknas å hela lönen för ort A.

§ 10.

Felräkningspengar

utgå, enligt de vid järnvägarna tillämpade grunder, under liknande förhållanden med samma belopp, oafsedt vederbörande befattningshafvares grad.

§ 11.

Beklädnad.

1) Borttagandet af särskild beklädnadsersättning äfvensom af beklädnad in natura befriar ej den personal, som förut åtnjutit dylik ersättning eller förmånen af fri beklädnad från skyldigheten att vid tjänstgöring vara iförd uniform.

Järnvägsförvaltning äger rätt tilldela konduktörer beklädnad in natura mot afdrag å lönen med 150 kronor per år.

För sådant fall skola tillämpas följande bestämmelser:

Uniformskostym	erhålles	hvarje år,
Uniformskappa	»	hvart annat år,
Regnkappa	»	» fjärde »
Sommarkostym	»	» annat »
Ett par byxor	»	» » »
Päls	»	» » »
Pälsmössa	»	» » »
Sommarmössa	»	hvarje år.

2) Förvaltningarna tillhandahålla afgiftsfritt *skyddande beklädnad* åt följande personal, nämligen

åt lokförare och eldare: päls och pälsmössa;

åt bromsare: päls, pälsmössa, regnkappa och värmande fotbeklädnad;

åt vagnsmörjare, som icke åker i uppvärmd vagn: päls; och

åt spårrensarepersonal: päls.

Vid stationer, där ständig växeltjänst förekommer, skola förvaltningarna tillhandahålla oljerockar eller motsvarande skyddande kläder till det antal, som de finna erforderligt.

3) Uniformsknappar och gradbeteckningsgarnityr tillhandahållas afgiftsfritt af järnvägsförvaltningarna.

§ 12.

Begrafningshjälp.

Vid dödsfall utbetalas aflöningen oafkortad för den månad, under hvilken befattningshafvaren afled, samt dessutom en månads aflöning såsom begrafningshjälp.

AFDELNING II.

Extra linjepersonal.

De under denna hufvudafdelning gifna bestämmelser gälla blott för extra linjepersonal med stadigvarande anställning. Sådan anställning anses den hafva erhållit, som personligen uppförts å turlista eller är tilldelad regelbunden tjänstgöring af normal omfattning, dock icke person, som uppförts å turlista i anledning af tillfällig trafikstegring eller såsom vikarie för befattningshafvare under dennes tjänstledighet på grund af sjukdom eller af annan orsak.

§ 13.

Gruppering af den manliga personalen i lönehänseende.

Klass I: stationskarl, banvakt, hållplatsvakt, förrådsvakt, kontorsvakt, stationseldare, kolvakt, lokputsare, vagnputsare, pumpare, vagnsmörjare, brovakt, bromsare, vagntillsyningsman, portvakt, ångfinkeldare, nattvakt, motorskötare, vagnreparatör, kontorsbiträde, lokeldare, eldare vid elektrisk kraftstation och notisbud.

Klass II: materialvakt, vagnförman, lokputsareförman, maskinist och lokreparatör.

Rörande ångkransmaskinists aflöning är särskild öfverenskommelse träffad.[1]

[1] Transsumt ur underhandlingsprotokollet:

§ 208.

Bandirektör N. N. och herr *vice ordföranden* meddelade, att i den till deras afgörande hänskjutna frågan om ångkransmaskinists aflöning träffats den öfverenskommelse, att lönen till sådan befattningshafvare skulle utgå med följande belopp per år, nämligen vid antagandet 1,380 kronor, efter 1 år 1,440 kronor, efter 2 år 1,500 kronor, efter 4 år 1,560 kronor efter 6 år 1,620 kronor och efter 8 år 1,680 kronor;

Till klass I skola i lönehänseende jämväl hänföras banarbetare, hvars arbete är likställdt med banvakts eller, vid B. J., ordinarie banarbetares eller som har bevakningsskyldighet enligt turlista, äfvensom gårdskarl och trädgårdsarbetare med anställning året rundt.

§ 14.

Aflöning.

A. *Manliga befattningshafvare i ålder öfver 21 år.*

1) Extra personal, som enligt ofvanstående klassindelning är att hänföra till klass 1 resp. klass 2, erhåller dagaflöning motsvarande 1/30 af den månadsaflöning, som enligt bestämmelserna för den ordinarie personalen är fastställd för grupp 1 resp. grupp 2 i lägsta lönegraden å resp. orter, hvarvid emellertid iakttages, att extra befattningshafvare i sådan befattning, hvilken icke vid vederbörande järnvägar finnes upptagen å ordinarie stat, eller rörande hvilken vederbörande förvaltning medelst cirkulär förklarat sig icke komma att för framtiden utse någon ordinarie innehafvare, skall, allt efter de tjänsteår, han innehar, uppflyttas i högre lönegrad inom klass 1 resp. klass 2 efter samma grunder, som blifvit fastställda för ordinarie personal, hörande till grupp 1 och 2, dock att uppflyttning icke får ske till högre lönegrad än den tredje inom vederbörande grupp;

2) Extra vagntillsyningsman erhåller ett särskildt lönetillägg, beräknadt efter 60 kronor för helt år.

3) Rätt till uppflyttning i högre lönegrad i enlighet med hvad i punkt 1) stadgats tillkommer jämväl sådan extra befattningshafvare, som på grund af för hög ålder icke kunnat vinna befordran till ordinarie anställning.

4) Extra tågpersonal tillgodokommer rerekostnadsersättning i enlighet med de grunder, som i § 6 här ofvan bestämts för motsvarande ordinarie befattningshafvare. *Järnvägar.*

B. *Manliga befattningshafvare i åldern 18—21 år.*

Aflöningen utgår från och med den 1 maj 1907 med 40 öre utöfver dåvarande dagspenning, dock så att dagspenningen, inberäknadt förhöjningen, icke får uppgå till mer än det belopp, som med 50 öre understiger den å vederbörande orter för motsvarande extra linjepersonal öfver 21 år fastställda dagspenning.

C. *Kvinnliga befattningshafvare.*

1) Rörande aflöning åt vagnstäderskor äfvensom kvinnliga hållplatsföreståndare träffas särskild öfverenskommelse mellan vederbörande förvaltning och personal.

2) Grindvakterskor erhålla i månadsaflöning 15 kronor, om vederbörande tjänstgöringstidtabell upptager mindre än 10 förbipasserande tåg per dygn, 20 kronor om tågantalet uppgår till 10, men understiger 15, 25 kronor om tågantalet uppgår till 15, men understiger 20, samt 30 kronor om tågantalet uppgår till 20 eller däröfver, med iakttagande likväl att, för den händelse afståndet mellan grinden och bostaden öfverstiger 200 meter, månadslönen ökas med 5 kronor. Tillhandahåller förvaltningen bostad, räknas afståndet från denna.

§ 15.

Tjänsteårsberäkning.

Extra befattningshafvare, som vinner befordran till motsvarande ordinarie tjänst, äger att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tid utöfver 3 år, som han tjänstgjort i den extra befattningen.

De år, extra befattningshafvare tjänstgjort, innan han fyllt 21 år, få dock icke räknas honom till godo, vare sig vid befordran till ordinarie eller vid uppflyttning i högre lönegrad.

---

att arbetstiden skulle vara densamma som för öfrig stationär personal;
att öfvertidsersättning skulle utgå med 40 öre pr timme;
att, därest malmlastning påginge nattetid, till samtidigt tjänstgörande ångkransmaskinist skulle utgå särskild ersättning med 25 öre pr timme för den tid, dylikt nattarbete påginge; samt
att skyddande beklädnad, nämligen päls, pälsmössa och regnrock skulle af förvaltningen tillhandahållas.

I sammanhang härmed hemställde herr vice ordföranden, att kranarna måtte inbyggas, i hvilket fall skyldigheten för förvaltningen att tillhandahålla skyddande beklädnad gifvetvis bortfölle.

Järnvägar.

§ 16.

De för ordinarie befattningshafvare i §§ 6, 7, 8 samt 9 här ofvan gifna bestämmelser gälla i tillämpliga delar äfven för den extra linjepersonalen.

§ 17.

Skyddande beklädnad.

Den rätt att kostnadsfritt erhålla skyddande beklädnad, som enligt § 11 här ofvan tillkommer vissa ordinarie befattningshafvare, skall jämväl åtnjutas af extra linjepersonal i motsvarande befattningar.

§ 18.

Begrafningshjälp.

Hvad i § 12 stadgas rörande begrafningshjälp vid ordinarie befattningshafvares frånfälle gäller äfven beträffande extra linjepersonalen tillhörande gift befattningshafvare.

AFDELNING III.

§ 19.

Allmänna bestämmelser.

1) Detta löneaftal får icke föranleda därtill, att befattningshafvare lider minskning i nu innehafvande totala lönebelopp.

2) Alla i detta löneaftal ej upptagna förmåner, som förut utgått till personalen, bortfalla med fastställandet af löneaftalet.

3) Om befattningshafvare fullgör sin värnplikt vid lagstadgad ålder, skall han efter vapenöfningarnas slut återtagas i arbetet. Fullgöres åter värnplikten i förtid, skall det bero på särskild öfverenskommelse, huruvida befattningshafvaren skall äga återgå till arbetet.

4) För befordran och uppflyttning i högre lönegrad erfordras väl vitsordad tjänstgöring.

5) Rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbetet skall liksom föreningsrätten hållas i ömsesidig helgd.

§ 20.

Giltighetstid.

Detta löneaftal skall anses hafva trädt i tillämpning, beträffande de under §§ 3, 4 och 5 upptagna aflöningssiffror, vid S. W. B. den 1 mars 1907 och vid de öfriga järnvägarna den 1 januari samma år samt, beträffande öfriga bestämmelser, den 1 juni 1907, dock att bestämmelserna om resekostnadsersättning, nattlogiersättning och ersättning för tjänstgöring i högre befattning skola tillämpas från och med den 1 april 1907.

Aftalet gäller till utgången af år 1910, och om detsamma icke blifvit skriftligen uppsagdt minst 6 månader före sistberörda tid, anses det förlängdt för ett år och så vidare framgent med samma uppsägningstid.

Stockholm den 20 april 1907.

För *Svenska järnvägarnas arbetsgifvareförening.*

För *Styrelsen för Bergslagernas järnvägs A.-B.*

För *Styrelsen för Göteborg—Borås järnvägs A.-B.*

För *Styrelsen för Gäfle—Dala järnvägs A.-B.*

För *Styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägs A.-B.*

För *Trafikaktiebolagets Grängesberg—Oxelösund styrelse.*

För *Svenska järnvägsmannaförbundet.*

För *Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 49, 103, 105, 136, 142, 146.*

För *Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 121.*

För *Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 4, 15, 192.*

För *Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 5, 11, 12, 13, 178.*

För *Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 6, 18, 19, 20, 21, 88, 114, 201.*

Vid tillämpningen af detta aftal uppstodo åtskilliga meningsskiljaktigheter mellan resp. förvaltningar och personaler. En tolkningsnämnd, bestående af ombud från Sv. järnvägarnas arbetsgifvarförening, Sv. järnvägsmannaförbundet samt förvaltningar och personaler, sammanträdde därför i oktober och november 1907. De punkter, angående hvilka nämnden ej kunde ena sig, afgjordes af en kombinerad förliknings- och skiljenämnd. Genom dessa nämnders beslut blefvo aftalets §§ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 19 och 20 förtydligade eller förändrade, och återgifvas nedan de viktigare af de förändringar och tolkningar, som sålunda vidtogos.

Transsumt ur tolkningsnämndens protokoll:

Aftalets afd. I.

Ordinarie personal.

Aftalets § 1. Gruppering af personalen.

§ 20. — — — beslöt nämnden, att hinder ej förefinnes för förvaltning att i visst fall med vederbörande afdelning skriftligen

öfverenskomma om afvikelse från aftalens bestämmelser.

I samband härmed beslöt nämnden vidare,

att för bibehållande i järnvägens tjänst af personal, som genom öfverårighet — för ordinarie personal uppnådd pensionsålder —, sjukdom eller invaliditet fått sin arbetsförmåga nedsatt, särskild öfverenskommelse skall träffas mellan vederbörande förvaltnings representanter och ombud för personalen.

— — — — — — — — — — — — — — —

§ 21. — — — —

Nämnden beslöt,

att den tidpunkt, då en person anses hafva blifvit ordinarie, bestämmes efter de för hvarje bana gällande grunder.

— — — — — — — — — — — — — —

§ 25. På framställning från personalens sida medgåfvo förvaltningarnas representanter,

att vid aftalets trädande i tillämpning till öfverkonduktör vid T. G. O. J. och till konduktör vid öfriga järnvägar befordrad personal få räkna tjänsteår i grupp 3 från och med den dag, då vederbörande blifvit utnämnd till konduktör, resp. packmästare.

— — — — — — — — — — — — — —

Aftalets § 2. Dyrortsindelning.

§ 27. — — — — beslöt nämnden,

att personal, ej stationerad å dyrort, men boende högst 500 meter från den egentliga stationens yttersta växel eller från samhällets planlagda område, erhåller dyrortstillägg enligt bestämmelsen för dyrorten i fråga, allt under förutsättning att icke annorlunda bestämts i aftalet.

— — — — — — — — — — — — — —

§ 30. — — — —, att Åmål i dyrortsafseende får bibehållas i ort B.

— — — — — — — — — — — — — —

Aftalets § 5. Hyresafdrag.

§ 32. — — — — — — — — — — — — — — — — uttalade kommittén sig vidare för, att enligt § 5, 1) utlämnade slipers bora levereras å hemortsstation fritt å banvagn eller upplagsplats, afvensom att banvakt, som tilldelas honom tillkommande slipers af på hans egen sträcka ombytta sådana, äger att under arbetstiden hemtransportera dessa.

§ 33. — — — —

Förvaltningarnas ombud gjorde gällande, att det måste ligga i förvaltningarnas skön att i hvarje fall bestämma, hvilken del af en banvaktstuga omgifvande område skall betraktas såsom trädgårdsland

Denna uppfattning godkändes af personalens ombud.

§ 34. — — — — uttalade sig nämnden för önskvärdheten af

att banvakt icke, utan *befogad* anmärkning mot af järnvägsförvaltning erbjuden bostad, använde sig af sin formella rätt enligt § 5, punkt 6, att icke begagna sig af bostad, upplåten af järnvägen.

— — — — — — — — — — — — — —

Aftalets § 6. Diverse ersättningar.

§ 36. — — — — — — — — — — — — —

Nämnden beslöt,

att reskostnadsersättningstiden för lokpersonalens ordinarie turer fastställes för hel- och halftimmar efter den tjänstgöringstid, som loket och personalen anses behöfva disponeras för trafikens räkning.

§ 37. — — — — beslöt nämnden,

att för växling utöfver å turlistan upptagen sådan växelkvitto, jämlikt § 6, A, d, sista stycket, skall utfärdas, samt att å dylikt växelkvitto skall angifvas klockslaget för sådan växlings början och slut

§ 38. I fråga om beräknande af resekostnadsersättningstiden för konduktörer enades nämnden därom,

att turtiden *icke* skall upprundas vid turens såväl början som slut, utan turen i sin helhet upprundas till närmast högre hel- eller halftimme.

Från personalens sida påföroldrades, att såsom »tur» i detta sammanhang skulle räknas tågtur resp. tur för en sammanhängande tåggrupp, och icke — — — dagtur.

— — — — — — — — — — — — — —

På grund häraf medgåfvo förvaltningarna, att bestämmelsen i fråga under aftalstiden finge tolkas så, att såsom turräknades tur för hvarje tåg eller, därest uppehållstiden mellan flera tåg, vare sig å hemortsstation eller å främmande station, icke öfversteg en timme, tur för den tåggrupp, dessa tåg omfattade. — — — —

Sedan herr N. N. tillkännagifvit, att han för konduktörspersonalens räkning godkände förvaltningarnas förslag, förklarade nämnden

förevarande tolkningsfråga vara afgjord.

— — — — — — — — — — — — — —

§ 40. — — — — — — — — — — — — — — stationskarlsförman icke skall hafva växelpengar, såvida han icke tjänstgör såsom bas i växellaget.

§ 41. Under framhållande hurusom värdet för personalen af en fridag förminskades, ja, helt och hållet kunde tillintetgöras genom beordrande till tjänstgöring en kortare del af dagen, hade personalen anhållit att tillerkännas en ersättning af tre kronor för tjänstgöring å fridag, oafsedt det timtal, tjänstgöringen omfattade.

Sedan förvaltningarnas ombud hänvisat till den uttryckliga föreskriften i § 6 C, 1), att ifrågvarande ersättning allenast utginge för de timmar, vederbörande arbetat, med iakttagande att ersättningen begränsades uppåt till 3 kronor, förklarade personalens ombud,

att de afskrefvo förevarande fråga från kommitténs förhandlingar.

— — — — — — — — — — — — — —

§ 43. Förfrågan af personalen, huru för eldare, som efter order tjänstgör såsom förare, fridagar, öfvertidsersättning och ersättning för tjänstgöring i högre befattning skola beräknas. — — — — — — — — — — — — beslöt nämnden följande:

a) Enhvar befattningshafvare anses tjänstgöra i högre befattning alla de dagar, som ordern angifver, alltså äfven i ordern ingående fridagar.

b) Om öfvertidsarbete uppstått under tjänstgöring såsom lokförare, skall öfvertidsersättning för detta arbete utgå såsom för lokförare; i annat fall såsom för eldare. Öfvertidsersättning utgår dock ej förr, än sammanlagda tjänstgöringen under månaden ifråga, beräknad efter 30 dagar, öfverstiger 260 timmar.

§ 44. I samband med beslutet under § 43 ang. öfvertidsersättning enades nämnden därom,

att öfvertidsersättning för arbete å fridag icke utgår, om efter öfverenskommelse i hvarje särskildt fall, annan verklig fridag kan beredas.

— — — — — — — — — — — — — —

§ 45. I fråga om traktamentsersättnings utgående till stationär personal vid tjänstgöring såsom åkande enades nämnden därom

att stationär personal, som tjänstgör såsom åkande, anses under denna tid själf såsom åkande och åtnjuter traktamentsersättning enligt de för åkande personal fastställda grunder, dock med iakttagande däraf dels att såsom stationeringsort betraktas den plats, där befattningshafvaren såsom stationär personal har tjänstgöring, dels ock att, om stationär personal beordras att tjänstgöra för sådan åkande personal, som icke är berättigad till resekostnadsersättning, traktamentsersättning för dylik tjänstgöring utgår enligt punkt 1.

§ 46. — — — — — — — — — — — — —

a) Nattlogiersättning utgår, enligt aftalet, endast om tjänsteresa verkligen kraft bortovaro öfver natten;

b) Ligger hemorten så nära tjänstgöringsplatsen, att vederbörande befattningshafvare finner lämpligare att tillbringa natten i sitt hem än å tjänstgöringsplatsen och förvaltningens medgifvande därtill erhålles, må i förekommande fall öfverenskommelse träffas om att den tid, som åtgår för honom att förflytta sig mellan tjänstgöringsplatsen och hemmet, får räknas såsom tjänstgöring.

Järnvägar. § 47. — — — — — — — — — — — — —
a) Befattningshafvare anses enligt aftalet tjänstgöra i högre befattning, då ordern afser uteslutande tjänstgöring i sådan befattning;
b) Beträffande s. k. blandad tjänstgöring hänvisas vederbörande till omsesidig öfverenskommelse (se ofvan § 20).

Aftalets § 7. Tjänstgöring.

— — — — — — — — — — — — — —
§ 54. På förekommen anledning och i anslutning till nämndens beslut under § 40 i tolkningsprotokollet beslöt nämnden uttala,
att stationskarlsförmän och växelförmän skola, liksom stationskarlar, hafva en tjänstgöringstid af i medeltal 8 timmar per tjänstgöringsdygn, därest de hafva standig växeltjänst (d. v. s. följa växellok.) vid i aftalet angifna stationer.
§ 55. — — — — — — — — — — — — —
att — oberoende af huruvida alternering af natt- och dagtjänst förekommer — bestämmelsen, att för personal med uteslutande nattjänst tjänstgöringen är begränsad till i medeltal 8 timmar per tjänstgöringsdygn, skall äga tillämpning, därest minst 5 timmar af tjänstgöringen under ett dygn fullgöres mellan kl. 9 e. m. och 5 f. m.
— — — — — — — — — — — — — —
§ 57. — — — — — — — — — — — — —
— — — — beslöt nämnden uttala sig för
att regleringen af medeltjänstgöringen sker månadsvis.
§ 58. — — — enades nämnden därom,
att tjänstgöringstiden för månad, som öfverstiger, resp. understiger 30 dagar, skall proportionsvis ökas, resp. minskas.
§ 59. — — — — — — — — — — — — —
Nämnden uttalade,
att tågupphållen icke skola evalveras, men medräknas såväl i tidtabells- som tjänstgöringstid.
§ 60. Till förtydligande af bestämmelsen i kap. VII, B. 1) ang. evalvering af de olika tiderna enades nämnden därom,
att evalvering af den rena körtiden för de olika tågslagen skall äga rum vid beräkning af såväl tjänstgörings- som tidtabellstid.
§ 61. — — — — — — — — — — — — —
Förvaltningarnas ombud gjorde gällande, att det vore förvaltningarnas ensak att bestämma tågens karaktär af gods-, blandade eller snälltåg.
Personalens representanter godkände denna uppfattning.
— — — — — — — — — — — — — —
§ 62. Beträffande lok- och konduktörspersonal hade personalen framstält anmärkning, att den i § 7, B, 1 förefintliga bestämmelsen att uppehåll å annan station än hemorten intill 3 timmar anses såsom tjänstgöring i vissa fall tillämpats så, att beräkning af tjänstgöringstid endast medgifvits, för såvidt uppehållet icke öfverstigit 3 timmar.
Förvaltningarnas ombud erkände, att bestämmelsen i fråga skall tolkas så, att för lok- och konduktörspersonal *af hvarje* uppehåll samma dag å främmande station en tid af intill 3 timmar skall räknas såsom tjänstgöring, och allt-så, om uppehållet uppgår till mer an 3 timmar, däraf såsom tjänstgöringstid skola beräknas 3 timmar.
§ 63. — — — — — — — — — — — — —
att bestämmelserna om evalvering och uppehållet å främmande station gälla blott lok- och konduktörspersonal, icke smörjare och bromsare, — — —
§ 64. Med föranledande af framställning från personalens sida och till fullständigande af bestämmelserna ang. beräkning af tjänstgöringstid för åkande personal enades nämnden därom,
att af uppehåll å hemortsstation såsom tjänstgöringstid endast räknas den tid, som är upptörd å turlistan, med iakttagande likväl däraf att, då hemortsstation passeras af genomgående tåg, hela uppehållstiderna inräknas i tidtabells- och tjänstgöringstid, såvida icke uppehållet är så långt, att fritid under detsamma kan beredas.
— — — — — — — — — — — — — —
§ 66. — — — — — — — — — — — — —
nämnden uttalade,
att i de fall, där turlista icke blifvit uppgjord, sådan bör upprättas; samt
att, om personalen anser den å upprättad turlista upptagna tiden vara otillräcklig för utförande af ifrågakommande arbete, anmälan därom bör göras till närmaste befäl.
§ 67. — — — — nämnden — — — — ville uttala önskvärdheten däraf, att förvaltningarna vid uppgörandet af turlistor ville tillse, att personalens fritid blir så sammanhängande som möjligt.
— — — — — — — — — — — — — —
§ 70. Framställning af personalen att vid de olika järnvägarna måtte för personalen tillkännagifvas, hvilka arbeten af det ena eller andra slaget stationsbefalet enligt aftalet agde rätt att få utföra af järnvägens personal å tjänstetid.
Frågan föranledde den åtgärd att, beträffande vattenhämtning och arbete i vedbod, nämnden förklarade följande:
Det tillhör stationskarls tjänst att ombesörja vattenhämtning för stationspersonalens hushållsbehof, jämväl för tvätt, i de fall att användbart dricks- och tvättvatten icke finnes tillgängligt inom stationsområdet, äfvensom att utföra sågning och huggning af ved samt hvad därtill hörer för dem af stationspersonelen, uti hvilkas aflöning jämväl ingår förmånen af fri ved. Förvaltningarna tillkännagifva, med hvilka befattningar dylik förmån följer. Det åligger däremot icke stationskarl att verkställa uppbäring af ved och vatten till bostadslägenhet.
Finner befattningshafvare anledning till anmärkning mot tillämpningen af bestämmelsen i § 7, C, 3, bör han därom göra anmälan hos förvaltningen, då undersökning skall verkställas och eventuellt rättelse vidtagas.
Vägran att utföra order får icke förekomma.

Aftalets § 8. Befordran.

§ 71. I afseende å grunderna för tilldelande af löneklass vid befordran förklarade förvaltningarnas ombud, att, ehuruväl aftalets bestämmelser i sådant hänseende voro fullt tydliga, ombuden funne sig, af billighetsskäl, villiga att, med komplettering af bestämmelserna, medgifva,
att vid befordran den 1 januari det år, då befattningshafvare skolat uppflyttas i högre löneklass i sin förutvarande befattning, hans löneklass i den nya befattningen bestämmes med hänsyn till den lön, han skolat erhålla, i händelse befordran icke ägt rum.
§ 72. — — — — — — — — — — — — —
Nämnden uttalade,
att bestämmelsen om rätt för befattningshafvare att räkna sig tillgodo tjänsteår såsom extra icke kan verka retroaktivt för personal, som vunnit befordran till ordinarie före aftalets trafande eller den 20 april 1907.
I samband härmed beslöt nämnden uttala,
att om vid verkställd undersökning, som bör vidtagas af förvaltning och personal vid resp. järnvägar, visar sig, att en befattningshafvare, som befordrats före aftalets tillämpning, i löneafseende kommit i sämre ställning an med honom i fråga om tjänsteålder jämnställd befattningshafvare, som vunnit befordran efter nyssnämnda tidpunkt, utjämning i aflöningsbeloppen bör ske.
— — — — — — — — — — — — — —

Aftalets § 11. Beklädnad.

§ 81. På gifven anledning uttalade nämnden,
att uniformsknappar och gradbeteckningsgarnityr utlämnas mot redovisningsskyldighet.

Aftalets afd. II.

Extra linjepersonal.

§ 82. — — — — — — — — — — — — —
proftjänstgöringen icke behöfver vara sammanhängande,
— — — — — — — — — — — — — —

Aftalets § 14. Aflöning.

§ 91. — — — — — — — — — — — —
Nämnden beslöt,
att personal, som uppfyller bestämmelserna i aftalet, erhåller aflöning enligt detsamma från och med den dag, då vederbörande fyller 21 år (icke först från och med påföljande 1 januari), för såvidt han därom tid gör anmälan.
— — — — — — — — — — — — —

§ 94. Med bifall till därom gjord framställning från personalens sida, medgåfvo förvaltningarnas ombud,
att den i aftalet för grindvakterskor bestämda aflöning får utgå från och med den 1 mars 1907 vid S. W. B. och den 1 januari 1907 vid öfriga järnvägar.

§ 95. På förslag af förvaltningarnas ombud beslöt nämnden,
att grindvakterskors aflöning skall bestämmas efter antalet tåg, som i verkligheten dagligen förbipasserade, hvarvid med dagligen afser minst hälften af dagarna i månaden.

§ 96. På gifven anledning uttalade nämnden enhälligt såsom sin åsikt,
att grindvakterskor icke äga rätt att afsäga sig bevakning för vissa tåg.

Aftalets § 16.

§ 97. — — — — — — — — — — — —
att de extra befattningshafvare, som före aftalets trädande i kraft kommit i åtnjutande af sjuk-, permissions- samt frisöndagar med full eller afkortad aflöning, fortfarande skall tillgodokomma nämnda förmån, räknadt från och med den 1 december 1907 och t. v. under aftalstiden, intill dess att i förevarande afseende andra bestämmelser träffas.

§ 98. — — — — förklarade nämnden,
att extra åkande personal, som tjänstgjort 250 timmar i månaden, skall erhålla betalning för 30 dagar.

Aftalets afd. III.

Aftalets § 19. Allmänna bestämmelser.

§ 99. — — — — — — — — — — — —
Nämnden beslöt,
att jämförelse skall anställas mellan den aflöning, som tillkommit bromsare för å turlista upptagen normal tjänstgöring under hela år 1906 och dylik tjänstgöring under år 1907, samt att, om därvid visar sig, att vederbörande erhållit minskning i inkomster, skillnaden skall såsom personligt lönetillägg tilldelas vederbörande.

Beträffande **aftalet för verkstadspersonalen** (se ss. 467—469) enades nämnden

§ 103. i fråga om aflöningen till personal, som tjänstgör dels å verkstad och dels å linjen, om följande:

När verkstadsarbetare, hvilken vunnit stadigvarande anställning, tjänstgör å befattning, hänförlig till linjepersonal, och denna tjänstgöring afser att utbilda verkstadsarbetare till linjetjänst, erhåller han aflöning efter samma bestämmelser, som för extra linjepersonal i sådan befattning är bestämd i aftalet, med iakttagande likväl att denna aflöning erhålles först efter fullgjord sammanlagd högst tre månaders elevtjänst å linjen. Under sådan elevtid erhåller han lön efter öfverenskommelse, dock i regeln ej understigande hans aflöning å verkstaden.

Beordras verkstadsarbetare till sådant arbete, som *ej* afser hans utbildning för linjetjänst, erhåller han aflöning enligt verkstadsaftalet, där icke genom öfverensskommelse annorlunda blifvit bestämdt.

Detta gäller från den 1 dec. 1907 under aftalstiden, intill dess närmare bestämmelser i förevarande afseende träffats mellan de båda hufvudorganisationerna.

Dessutom antogos smärre förändringar och förtydliganden af verkstadsaftalets §§ 2, 3, 4, 5 och 8.

Löneaftal för verkstadspersonalen vid Bergslagernas och Trafikaktiebolagets Grängesberg—Oxelösund järnvägar.

Verkstadspersonal.

§ 1.

Aflöning.

Denna utgår enligt individuella lönelistor, hvilka finnas intagna såsom bilagor till protokollet n:r 25 för den 16 april 1907.[1]

§ 2.

Ackordsarbete.

1) Ackordsarbete skall användas i största möjliga utsträckning.

2) Beträffande ackordsarbete skola så vidt möjligt tillämpas de bestämmelser, som i fråga om sådant arbete meddelats under § 6 i den öfverenskommelse, hvilken den 9 november 1905 träffats mellan Sveriges verkstadsförening och vederbörande fackförbund angående bestämmelser om minimilöner, ackordsarbete, ordinarie arbetstid, öfvertidsarbete m. m.

3) När arbetsgifvare fordrar, att ackordsarbete skall utföras på öfvertid, skola arbetarna tillerkännas det fastställda öfvertidstillägget å timpenningen utöfver ackordspriset, såvida icke i detta afseende annan öfverenskommelse träffats.

§ 3.

Tjänstgöring.

A. *Ordinarie arbetstid.*

Den ordinarie arbetstiden får icke öfverstiga 57 timmar i veckan samt må å lördagar äfvensom julafton, nyårsafton och midsommarafton ej sättas högre än 7 timmar, dock i ett sammanhang, och å öfriga dagar ej öfverstiga 10 timmar.

I den ordinarie arbetstiden inräknas ¼ timmes frukostrast å tid, som af vederbö-

[1] Dessa hafva här utelämnats.

Järnvägar; verkstads-personal.

rande arbetsbefäl bestämmes, äfvensom 5 minuter för tvättning före arbetstidens slut middag och kväll.

B. *Öfvertidsersättning.*

All arbetstid utöfver den ordinarie skall räknas såsom öfvertid och å hvardagar betalas med ordinarie timlön jämte 33 % tillägg för de två första timmarna efter den ordinarie arbetstidens slut och 50 % tillägg för annat öfvertidsarbete. För sön- och helgdagsarbete, hvarmed förstås allt arbete mellan kl. 6 på aftonen före sön- eller helgdag samt den ordinarie arbetstidens början påföljande hvardag, utgår öfvertidsersättning med 100 %.

C. *Traktaments- och nattlogiersättning.*

Utföres arbete å annan ort än där verkstaden är belägen, skall, då bortovaron öfverstiger 6 timmar, utöfver timlönen utbetalas dagtraktamente med 1 krona om dagen. Erfordras för arbete å annan ort nattlogi och tillhandahålles icke sådant af järnvägsförvaltningen, erhåller arbetaren ersättning därför med 1 krona 50 öre för hvarje natt.

Resetiden till och från arbetsplatsen räknas såsom arbetstid.

§ 4.

Beträffande afdragsfria *permissionsdagar, sjukaflöning, läkarvård och medicin* samt *fribiljetter*, däri inbegripen fri transport af förnödenheter, tillämpas nu gällande bestämmelser fortfarande, till dess genom förhandlingar mellan Arbetsgifvareföreningen och Järnvägsmannaförbundet öfverenskommelse träffats om gemensamma bestämmelser i dessa hänseenden för alla enskilda järnvägar i riket, hvilka bestämmelser såväl bolagen som personalen förbinda sig att tillämpa.

§ 5.

Förorenande arbete.

Personal, som utför arbete af särskildt förorenande beskaffenhet, såsom sotskåps- och fyrboxarbete samt nedkoppling af lokomotiv, erhåller en med 20 % förhöjd timpenning, dock att, därest förvaltningarna själfva hålla dylik personal med öfverdragskläder, förhöjningen af timpenningen utgör allenast 10 %.

§ 6.

Ersättning för verktyg.

Snickare, som själf håller sig med fullständig verktygsuppsättning, erhåller 25 kronor om året för slitning af verktyg.

§ 7.

Begrafningshjälp.

Vid gift verkstadsarbetares frånfälle utbetalas full aflöning för den månad, under hvilken dödsfallet inträffat, samt därjämte aflöning för ytterligare en månad, allt beräknadt enligt den för arbetaren bestämda timpenning.

§ 8.

Allmänna bestämmelser.

1) Aflöning skall såvidt möjligt utbetalas hvarannan fredag eller, om helgdag då inträffar, näst föregående söckendag.

2) 1 maj skall ledighet lämnas de arbetare, som därom senast dagen förut framställt begäran.

3) Om verkstadsarbetare fullgör sin värnplikt vid lagstadgad ålder, skall han efter vapenöfningarnas slut återtagas i arbetet. Fullgöres åter värnplikten i förtid, skall det bero på särskild öfverenskommelse, huruvida arbetaren skall äga återgå till arbetet.

4) Rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbetet skall liksom föreningsrätten hållas i ömsesidig helgd.

5) Alla i detta löneaftal ej upptagna förmåner, som förut utgått till personalen, bortfalla med fastställande af löneaftalet.

§ 9.

Aftalets giltighet.

Detta aftal — som anses hafva trädt i kraft, hvad beträffar själfva timpengarna, från och med den 1 januari 1907 och, hvad angår öfriga bestämmelser, från och med månaden näst efter den, under hvilken detsamma blifvit undertecknadt, — gäller intill utgången af år 1910, dock skola de enligt detsamma bestämda timpengar efter utgången af år 1908 undergå revidering, därvid, för den händelse öfverenskommelse då träffats mellan Arbetsgifvareföreningen och Järnvägsmannaförbundet angående verkstadspersonalens aflöningsförhållanden, bestämmelserna i detta aftal skola läggas till grund för revideringen, hvaremot i annat fall vederbörande förvaltning och personal skola genom ombud, utsedda af dem själfva eller genom vederbörande organisationer, träda i förhandling med hvarandra för revidering af timpengarna.

Om detta aftal icke blifvit skriftligen

uppsagdt minst 6 månader före utgången af år 1910, anses aftalet förlängdt för ett år och så vidare framgent med samma uppsägningstid. *Järnvägar; verkstads-personal.*

Stockholm den 20 april 1907.

För *Svenska järnvägarnas arbetsgifvareförening.*
För *Styrelsen för Bergslagernas järnvägs A.-B.*
För *Styrelsen för Trafik A.-B:s Grängesberg—Oxelösund järnvägar.*

För *Svenska järnvägsmannaförbundet.*
För *Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 49, 103, 105, 136, 142, 146.*
För *Sv. järnvägsmannaförb:s afd. 6, 18, 19, 20, 21, 88, 114, 201.*

Öfverenskommelse mellan Nora bergslags järnvägsaktiebolag och Stationsföreståndare- och kontorspersonalsföreningen vid nämnda järnväg enligt protokoll, hållet vid sammanträde mellan representanter för de båda parterna i Stockholm den 27, 28 och 29 sept. 1907. *Stations-föreståndare och kontors-personal.*

(Transsumt ur protokollet.)

— — — — — — — — — — — —

§ 6.

Beslöts, att lönestaten skulle i kontanta lönebelopp upptaga vederbörande befattningshafvares samtliga aflöningsförmåner, samt att i följd häraf *alla* extra inkomster, såsom fri bostad och vedbrand, postarfvode och biträdesanslag, notislösen, fraktprovision, omlastningsprovision och felräkningspenningar, skulle bortfalla för befattningshafvarne, hvilka således skulle till järnvägens kassa inleverera extra inkomsterna, jämväl postarfvode och biträdesanslag, som emellertid fortfarande skulle utkvitteras af vederbörande befattningshafvare.

— — — — — — — — — — — —

§ 7.

I fråga om hyresafdraget enades man därom, att beloppet af berörda afdrag skulle, i öfverensstämmelse med hvad bestämts i löneaftalet den 29 juli 1907 rörande den underordnade personalen, utgå sålunda:

	1 rum	*2 och kök*	*3*	*4*	*5*	*6*	
på landet . . .	60	120	180	240	300	360	kr.
i Nora, Karlskoga och Bofors	75	150	225	300	375	450	kr.

— — — — — — — — — — — —

§ 18.

— — — — — — — — — — — —

Efter ytterligare öfverläggning uppnåddes slutligen enighet angående följande:

Lönestat för stationsföreståndare och kontorspersonalen vid NBJ.

	Vid antagandet Kr.	Efter 3 år. Kr.	Efter 6 år. Kr.	Efter 9 år. Kr.	Efter 12 år. Kr.
Stationsföreståndare:					
å VII:e klass station (Håkanbol, Konsterud, Värmlands Säby, Grängen, Klacka Lerberg, Högberg)	1,320	1,410	1,500	1,590	1,680
å VI:e klass station (Granbergsdal, Hjulsjö)	1,600	1,690	1,780	1,870	1,960
å V:e » » (Jerle, Gyttorp, Striberg, Kortfors, Gullspång, Otterbäcken, Järnboås och Vikersvik	2,200	2,350	2,500	2,650	2,800
å IV:e klass station (Karlskoga)	2,400	2,550	2,700	2,850	3,000
å III:e » » (Nora, Bofors)	2,900	3,050	3,200	3,350	3,500
stationsskrifvare (i Nora)	1,260	1,365	1,470	1,575	1,680
förrådsbokhållare (i Nora)	1,140	1,245	1,350	1,455	1,560

De nuvarande stationsföreståndarne i Nora och Gullspång erhålla hvardera ett personligt lönetillägg af 250 kr. pr år, den förre t. v. i anledning af mistad beräknad inkomst af omlastningsprovision och den senare under åren 1907 och 1908, såsom ersättning för den ökning i extra inkomster, som, därest löneregleringen icke ägt

Järnvägar; stationsföreståndare och kontorspersonal.

rum, skulle hafva tillkommit honom under tiden för byggande af den elektriska kraftstationen å platsen.

Stationsföreståndaren i Vikersvik tilldelas ett extra arfvode af 150 kronor pr år för skötseln af trafiken å den smalspåriga järnvägen Dalkarlsberg—Lerdalen.

Lönestaten tillämpas från och med den 1 april 1907 till och med utgången af år 1911, och om densamma icke å någondera sidan skriftligen uppsäges minst 6 månader före sistberörda tid, anses densamma gälla för ytterligare ett år och så vidare framgent med samma uppsägningstid.

§ 19.

I fråga om afdragsfria permissionsdagar, sjukaflöning, läkarevård och medicin samt fribiljetter, däri inbegripet fri transport af förnödenheter, meddelades, att det vore afsedt att söka åvägabringa gemensamma bestämmelser i dessa hänseenden för alla enskilda järnvägar i riket; och beslöts nu, att, i afvaktan på dylika, vid järnvägen nu gällande bestämmelser skulle tillämpas.

— — — — — — — — — —

§ 21.

Bestämdes, att nu förevarande löneregler ing icke finge föranleda därtill, att befattningshafvare komme att lida minskning i nu innehafvande totala lönebelopp.

§ 22.

— — skulle till protokollet antecknas, att skyldighet ålåge befattningshafvare på landet att åt vikarie från annan ort upplåta rum utan ersättning.

XX. Sjötransport.

Maskinister.

Löneaftal emellan Sveriges redareförening och Svenska maskinistförbundet.

Emellan Sveriges redareförening och Svenska maskinistförbundet har träffats följande löneaftal:

I.

Månadslön till maskinister skall med iakttagande af bestämmelserna i punkt II här nedan utgå efter följande

Tariff.

		Ångfartyg i routefart samt ångfartyg i fraktfart till hamnar i Europa på denna sidan Gibraltar med undantag för hamnar vid Hvita hafvet.	Ångfartyg i fart till hamnar vid Hvita hafvet, Medelhafvet och i Norra amerika.	Ångfartyg i fart till hamnar vid Södra atlanten, Ost- & Västindien, Centralamerika och Ostasien.
		Kol. I.	Kol. II.	Kol. III.
Afdelning I. fartyg öfver 2000 N. R. T. eller I. H. K.	1:sta årets tjänst som 1:ste maskinist	Kr. 220: —	Kr. 230: —	Kr. 240: —
	2:dra » » » » »	» 240: —	» 250: —	» 260: —
	senare års » » » »	» 260: —	» 270: —	» 280: —
	1:sta årets tjänst som 2:dre maskinist	Kr. 130: —	Kr. 135: —	Kr. 140: —
	2:dra » » » » »	» 140: —	» 145: —	» 150: —
	senare års » » » »	» 150: —	» 160: —	» 170: —
	1:sta årets tjänst som 3:dje maskinist	Kr. 100: —	Kr. 105: —	Kr. 110: —
	senare års » » » »	» 110: —	» 115: —	» 120: —
	tjänst som 4:de maskinist	fritt aftal		

Maskinister

		Ångfartyg i routefart samt ångfartyg i fraktfart till hamnar i Europa på denna sidan Gibraltar med undantag för hamnar vid Hvita hafvet.	Ångfartyg i fart till hamnar vid Hvita hafvet, Medelhafvet och i Norra amerika.	Ångfartyg i fart till hamnar vid Södra atlanten, Ost- & Västindien, Centralamerika och Ostasien.
		Kol. I.	Kol. II.	Kol. III.
Afdelning II. fartyg från och med 2000 till 1500 N. R. T. eller I. H. K.	1:sta årets tjänst som 1:ste maskinist	Kr. 200: —	Kr. 210: —	Kr. 220: —
	2:dra » » » » »	» 220: —	» 230: —	» 240: —
	senare års » » » »	» 240: —	» 250: —	» 265: —
	1:sta årets tjänst som 2:dre maskinist	Kr. 120: —	Kr. 125: —	Kr. 130: —
	2:dra » » » » »	» 130: —	» 135: —	» 140: —
	senare års » » » »	» 140: —	» 150: —	» 160: —
	1:sta årets tjänst som 3:dje maskinist	Kr. 90: —	Kr. 95: —	Kr. 100: —
	senare års » » » »	» 100: —	» 100: —	» 110: —
Afdelning III. fartyg från och med 1500 till 1000 N. R. T. eller I. H. K.	1:sta årets tjänst som 1:ste maskinist	Kr. 180: —	Kr. 190: —	Kr. 200: —
	2:dra » » » » »	» 200: —	» 210: —	» 220: —
	senare års » » » »	» 220: —	» 230: —	» 250: —
	1:sta årets tjänst som 2:dre maskinist	Kr. 110: —	Kr. 115: —	Kr. 120: —
	2:dra » » » » »	» 120: —	» 125: —	» 130: —
	senare års » » » »	» 130: —	» 140: —	» 150: —
	1:sta årets tjänst som 3:dje maskinist	Kr. 75: —	Kr. 80: —	Kr. 85: —
	senare års » » » »	» 90: —	» 100: —	» 100: —
Afdelning IV. fartyg från och med 1000 till 700 N. R. T. eller I. H. K.	1:sta årets tjänst som 1:ste maskinist	Kr. 160: —	Kr. 170: —	Kr. 180: —
	2:dra » » » » »	» 180: —	» 190: —	» 200: —
	senare års » » » »	» 200: —	» 220: —	» 240: —
	1:sta årets tjänst som 2:dre maskinist	Kr. 110: —	Kr. 115: —	Kr. 120: —
	2:dra » » » » »	» 115: —	» 120: —	» 130: —
	senare års » » » »	» 120: —	» 130: —	» 140: —
Afdelning V. fartyg från och med 700 till 400 N. R. T. eller I. H. K.	1:sta årets tjänst som 1:ste maskinist	Kr. 150: —	Kr. 155: —	Kr. 160: —
	2:dra » » » » »	» 170: —	» 175: —	» 180: —
	senare års » » » »	» 180: —	» 190: —	» 230: —
	1:sta årets tjänst som 2:dre maskinist	Kr. 100: —	Kr. 105: —	Kr. 110: —
	senare års » » » »	» 115: —	» 120: —	» 130: —
Afdelning VI. fartyg från och med 400 till 200 N. R. T. eller I. H. K.	1:sta årets tjänst som 1:ste maskinist	Kr. 145: —	Kr. 150: —	
	2:dra » » » » »	» 150: —	» 160: —	
	senare års » » » »	» 160: —	» 170: —	
	1:sta årets tjänst som 2:dre maskinist	Kr. 85: —	Kr. 95: —	
	senare års » » » »	» 100: —	» 110: —	
Afdelning VII. fartyg från och med 200 till 100 N. R. T. eller I. H. K.	1:sta årets tjänst som ensam maskinist	Kr. 110: —		
	senare års » » » »	» 130: —		
Afdelning VIII. fartyg å 100 N. R. T. eller I. H. K. och därunder.	fritt aftal			

Maskinister.

II.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Till ångfartyg i routefart hänföras ångfartyg, som uppehålla reguljär förbindelse mellan Sverige och en eller flera bestämda platser i utlandet samt minst två gånger om året besöka svensk hamn.

§ 2.

Till grund för bestämmandet af den afdelning i lönetariffen, dit ett ångfartyg är att hänföra, lägges netto reg. tontalet då detta är större än antalet ind. hästkrafter; men i annat fall antalet ind. hästkrafter, med undantag endast för »hurricane-däckade» fartyg, för hvilka antalet ind. hästkrafter alltid är grundläggande.

§ 3.

Vid bestämmandet efter hvilken kolumn i lönetariffen lön för viss mönstringstid skall utgå för det fall, att ångaren under tiden ifråga gjort resor såväl till platser, som äro att hänföra till kol. I som ock till platser, som äro att hänföra till kol. II, skall sammanräkning ske af det antal dagar, som åtgått från det fartyget lämnat hamn, som äro att hänföra till kol. I för resa till plats, som hänföres till kol. II, och till dess fartyget åter anländt till plats, som hänföres till kol. I, eller om afmönstring sker å plats, som hänföres till kol. II till dagen för afmönstringen; och skall, därest antalet af dessa dagar utgör minst hälften af det antal dagar, för hvilket lön skall utgå, lönen för hela tiden ifråga beräknas efter kol. II, men i motsatt fall för hela tiden efter kol. I.

För det antal dagar, som åtgår för resa till plats, som är att hänföra till kol. III, skall lön alltid utgå efter denna kolumn.

§ 4.

För resor å Narvikstraden under tiden 15 oktober till 15 mars skall lönen utgå efter kol. II i tariffen.

§ 5.

Den som tjänstgjort som 2:dre maskinist hos ett rederi i fyra år eller därutöfver, skall, om han befordras till förste maskinist hos samma rederi, därvid genast erhålla lön efter andra lönegraden.

§ 6.

Träffas öfverenskommelse om årslön, skall denna utgå efter ett belopp pr månad, som är 10 % mindre än det i tariffen fastställda.

§ 7.

Vid alla enligt detta aftal bestämda löner tillkommer fritt vivre under tjänstgöringstiden.

Till tjänstgöringstid räknas äfven den tid, som åtgår för arbete med fartygets utrustning och uppläggning samt för klassificering af dess maskineri.

§ 8.

Där lönen för maskinist vid detta aftals ikraftträdande är högre än den i tariffen bestämda, skall ingen nedsättnig äga rum.

III.

Detta aftal är gällande till den 1 januari 1910, då det upphör, om det från någondera partens sida uppsagts sist sex månader därförut.

Skulle uppsägning inom denna tid icke hafva skett, är aftalet förlängdt på ytterligare ett år med enahanda bestämmelse om uppsägning och så vidare allt framgent.

IV.

Därest från någondera partens sida hos dess styrelse anföres klagomål rörande förhållanden, som detta kontrakt afser att reglera, eller tvist uppstår rörande tolkningen eller tillämpningen af detsamma samt uppgörelse icke genom förhandling mellan styrelserna kan åvägabringas, skall den uppkomna tvistefrågan med bindande verkan afgöras af fem skiljemän, hvaraf hvardera styrelsen utser två samt dessa fyra den femte.

Därest de af styrelserna utsedde skiljemännen ej enas om valet af skiljeman, skall sådan utses af magistraten å den plats, där den redare, som är i tvisten inblandad, har sin hemvist, eller, om sådan där ej finnes, af magistraten i den stad, som är denna plats närmast.

Af detta aftal äro två exemplar upprättade och utväxlade, och varder på förekommen anledning härmed förklaradt, att med de i lönetariffen förekommande orden: »första (resp. andra) årets tjänst som 1:e (resp. 2:e eller ensam) maskinist» afses tjänstgöring såsom 1:e (resp. 2:e eller ensam) maskinist under angifven tid, oafsedt om densamma skett hos samma eller olika rederier.

För *Sveriges redareförening.* För *Svenska maskinistförbundet.*

Emellan Göteborgs rederiförening och Svenska sjömans- och eldareförbundets göteborgsafdelning har träffats följande arbetsaftal.

Sjömän.

I.

Till arbetstagarne skola utgå följande löner:

A) Däckspersonal:

1) *timmermän:*

65 kronor i månaden under första årets tjänst och 70 kr. i månaden för tiden därefter;

2) *båtsmän:*

60 kronor i månaden under första årets tjänst och 65 kronor i månaden för tiden därefter;

3) *matroser:*

55 kronor i månaden; dock att anställning såsom matros ej skulle erhållas förrän efter 36 månaders tjänst till sjöss;

4) *lättmatros:*

45 kronor i månaden; dock att anställning såsom lättmatros ej skulle erhållas förr än efter 24 månaders tjänst till sjöss;

5) *jungman:*

25 kronor pr månad under de första sex månaderna jungman varit till sjöss, 30 kronor under de därefter följande sex månaderna samt 35 kronor pr månad för tiden därefter.

B) Maskinpersonal:

1) *1:ste eldare:*

70 kr. pr månad;

2) *donkeyman:*

60 kronor pr månad;

3) *eldare:*

50 kronor i månaden under de första sex månaderna och därefter 55 kronor i månaden;

4) *kollämpare:*

35 kronor i månaden under de första 3 månaderna, 40 kronor för de därefter följande 3 månaderna och 45 kronor för tiden därefter.

II.

Härutöfver hafva parterna enats om följande arbetsbestämmelser:

1) För lastnings- och lossningsarbete i hamn under öfvertid, d. v. s. från kl. 6 e. m. till kl. 6 f. m., betalas en ersättning af 45 öre pr timme.

Då fartyg ligger i hamn och är färdigt att börja lasta eller lossa må ej, såvida ej särskilda undantagsförhållanden, såsom exempelvis iråkad fara för fartyget, sådant påkalla, under öfvertid fordras arbete af sjöfolket utan ersättning såsom för lastnings- och lossningsarbete under öfvertid.

För arbete, som efter verkställd lastning eller lossning erfordras för att göra fartyg sjöklart och som inträffar under öfvertid, lämnas dock icke särskild öfvertidsersättning.

Om besättningen, under det fartyget ligger i hamn, under öfvertid sysselsättes med förhalningsarbete, skall densamma åtnjuta motsvarande frihet, så snart sådan lämpligen kan af befälhafvaren beredas.

2) I hamn, då nattvakt påfordras och sådan bland besättningen uttages, lämnas dagen fri i stället; om möjligt bör dock vaktman från land tillsättas.

3) Befälhafvare må, då han anser sådant utan olägenhet kan ske, mönstra besättning eller enskild medlem däraf med 14 dagars uppsägning; dock så att tjänstetiden ej får upphöra förr än vid ankomst till Göteborg eller annan svensk hamn med sjömanshus och tillgång till sjöfolk.

Om sjöman, ehuru han förebringar vägande skäl och sätter annan lika duglig man i sitt ställe för enahanda betalning, vägras att i svensk hamn utan iakttagande af uppsägning afmönstra, äger han hänskjuta frågan om tjänstens upphörande till sin organisation, som har att i frågan öfverenskomma med rederiföreningen.

4) Befälhafvaren skall under fartygets uppehåll i hamn, när så kan ske, utan att därigenom uppstår hinder för fartygets afgång eller förhalning, för rengöring af skansarna under samma vecka använda minst en mans arbetstid under en half dag.

5) Då fartyg ligger i svensk hamn den 1 maj och icke skall därifrån samma dag afgå eller arbete ombord af annan anledning är nödvändigt, skall besättningen till det antal, befälhafvaren anser den kunna undvara, befrias från arbete efter kl. 12 på dagen.

6) Svenska sjömans- och eldareförbundets medlemmar förbinda sig att med flit och omtanke fullgöra ålagdt arbete samt i öfrigt iakttaga ett nyktert och värdigt uppförande.

7) Vid mönstring i Göteborg af nya besättningar eller enskilda besättningsmed-

Sjömän.

lemmar bör befälhafvare, när manskap här antages, såvidt möjligt hänvända sig till sjöfolkets expedition och där så ske kan, lämna företräde åt nyktert och skötsamt folk, som är inskrifvet å sjöfolkets byrå.

8) Detta aftal är gällande under två år från den 1 januari 1907 till den 1 januari 1909, då det upphör, om det uppsäges sist tre månader därförut; skulle uppsägning inom denna tid icke ske, är aftalet förlängdt på ytterligare ett år med enahanda bestämmelse om uppsägning och så vidare allt framgent.

9) Därest från någondera partens sida hos dess organisation anföres klagomål rörande förhållanden, som detta kontrakt afser att reglera, eller tvist uppstår rörande tolkningen eller tillämpningen af detsamma samt uppgörelse icke genom förhandling emellan organisationerna kan åvägabringas, skall den uppkomna tvistefrågan med bindande verkan afgöras af fem skiljemän, hvaraf hvardera organisationen utser två ledamöter samt dessa fyra den femte.

Därest de af organisationerna utsedde skiljemännen ej enas om valet af skiljemän, skall landshöfdingen i Göteborgs och Bohus län i stället anmodas utse den femte ledamoten.

Af detta aftal äro två exemplar upprättade och utväxlade.

Göteborg den 27 december 1906.

Å Styrelsens för Göteborgs rederiförening vägnar.

För *Svenska sjömans- och eldareförbundets göteborgsafdelning.*

Pråmskeppning.

Aftal angående arbets- och löneförhållanden inom pråmtransport rörelsen i Sverige.

1. Pråmskeppare och deras medhjälpare.

§ 1.

Arbetsgifvaren tillkommer att i hvarje fall afgöra, huru stor bemanning en pråm erfordrar.

§ 2.

Pråmskeppare anställas och erhålla fast månadslön endast för seglationstiden, därvid pråmskeppare, som under föregående seglationsår varit anställd, äger företräde, såvida icke grundad anledning förekommit till hans afskedande. Öfverenskommelse om förnyad anställning för kommande seglationsår bör träffas, så snart ske kan, efter hvarje seglationsårs slut.

Medhjälpare å pråm får i regel icke vara yngre än 15 år; medhjälpare anställes af pråmskepparen, men skall anställningen, för att vara giltig, bekräftas af arbetsgifvaren. Såväl pråmskeppare som medhjälpare tilldelas motbok, hvari den vederbörande tillkommande aflöningen införes och kvitteras.

§ 3.

Den *fasta månadslönen* under seglationstiden utgör:

	år 1906.	fr. o. m. år 1907.
för fullgod *pråmskeppare*	kr. 75: —	kr. 75: —
» » » efter 2 års oklanderlig tjänst hos arbetsgifvaren		» 80: —
för fullgod *pråmskeppare* efter 5 års oklanderlig tjänst hos arbetsgifvaren		» 85: —

Under de tider, pråmskeppare är stadd i fart på Norrland, utgår en förhöjning i månadslönen, beräknad efter fem kronor i månaden.

För pråmskepparens *medhjälpare*, som är medlem af hans familj eller därmed likställd:

yngre än 18 år	kr. 40: —
18 år och däröfver	» 50: —
efter 5 års oklanderlig tjänst hos arbetsgifvaren (fr. o. m. år 1907)	» 60: —

Medhjälpare, som *icke* är medlem af pråmskepparens familj eller därmed likställd, åtnjuter fr. o. m. år 1907 en förhöjning af månadslönen med 5 kr. (resp. kr. 45:—, 55:— och 65:— per månad).

§ 4.

Till pråmskeppare äfvensom till medhjälpare, som i fem år oklanderligt tjänat arbetsgifvaren, utbetalas, under förutsättning att vederbörande icke själf lämnat tjänsten eller med laga skäl blifvit från densamma afskedad före seglationens slut, en *vinterersättning* för tiden efter afslutandet af vederbörandes tjänstgöring under seglationsåret. Dylik vinterersättning utgår för *hälften så lång tid*, som vederbörande under seglationen tjänstgjort — dock icke i något fall längre än till dess hans seglationstjänstgöring ånyo börjar — med följande belopp per månad:

	Efter seglationens slut år 1906.	Efter seglationens slut år 1907 och följande år.
till pråmskeppare, som i 5 år oklanderligt tjänat arbetsgifvaren . . . kr.	15: —	kr. 20: —
till öfriga pråmskeppare äfvensom till medhjälpare, som i 5 år oklanderligt tjänat arbetsgifvaren . . . . . kr.	10: —	» 15: —

§ 5.

I stället för hittills utgående hemförskaffningsersättning skall skeppare vid afmönstringen och inmönstringen erhålla en extra ersättning af fem kronor hvardera gången.

§ 6.

Då *pråmskeppare* eller deras medhjälmare äro sysselsatta med *lastning eller lossning*, räknas arbetstiden efter hvad som vid samma eller därmed närmast jämförliga sysselsättning är vanligt å den ort, där arbetet utföres.

För allt öfvertidsarbete eller arbete på annan pråm eller under skeppares och medhjälpares fritid skall, då arbetet utföres för arbetsgifvarens räkning, utgå en timlön af 30 öre utöfver den fasta lönen; dock att från och med 1907 års seglation för kvälls-, natt-, söndags- och helgdagsarbete timlönen skall utgöra 45 öre.

Då om utförande af nu afhandlade slags arbete öfverenskommelse träffas med annan arbetsgifvare, njute skepparen och hans medhjälpare den lön, som därvid kan blifva aftalad.

§ 7.

Då lastens intagande eller utlossning skall kontrolleras, åligge denna kontroll skepparen med befrielse från annat arbete med lastningen eller lossningen under denna tid.

I öfrigt äro pråmskeppare och deras medhjälpare skyldiga att vid lastning deltaga i arbetet i och för godsets behöriga stufning och lämpning samt att deltaga i lossning vid de tillfällen, då sådant ingått i rederiets förpliktelser genom fraktaftalet.

Iakttagas skall, att, då pråmskeppare eller hans medhjälpare på arbetsgifvarens order deltaga i lastnings- eller lossningsarbete, de efter afslutande af resa och före anträdande af ny resa skola njuta efter omständigheterna behörig hvilotid.

§ 8.

Allt arbete med lastning och lossning å sön- och helgdagar äfvensom å helgdagsaftnar (jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommarafton) efter kl. 12 på dagen samt å 1 maj undvikes såvidt möjligt; dock åligge det skeppare att med sina medhjälpare äfven under sagda tider sköta sina åligganden som pråmskeppare. *Pråmskeppning.*

§ 9.

När pråm eller båt, hvarå restauration ej finnes anordnad, skall utgå på längre resa, bör besättningen därom underrättas i så god tid, att den hinner proviantera, och får härtill högst en timme användas.

2. Last- och lossningsarbetare.

§ 10.

Vid transportföretag anställde *last- och lossningsarbetare* skola i tillämpliga delar njuta samma förmåner, som de organiserade hamnarbetarne och kolbärarne enligt aftal njuta eller komma att njuta hos andra arbetsgifvare. I sådana fall, då de nu anställde arbetarne åtnjuta större förmåner, må dessa i sin helhet icke i anledning af förevarande aftal minskas, men väl framdeles kunna förändras i samband med uppgörandet af nya löneaftal för hamnarbetare och kolbärare.

(Ang. ackordsarbete se nedan under § 11.)

3. Gemensamma bestämmelser.

§ 11.

Vid allt ackordsarbete träffas öfverenskommelse mellan vederbörande firmas chef eller dennes representant och den eller de arbetare (arbetslag), åt hvilka ackordet erbjudes, och skall uppgörelse därom, så vidt möjligt, ske före arbetets påbörjande. I undantagsfall, då på grund af arbetets beskaffenhet dylik öfverenskommelse icke kan på förhand träffas, må dock, om båda parterna därom äro ense, fastställandet af ackordspriset ske först viss tid efter arbetets påbörjande.

Där så i särskilda fall befinnes lämpligt, bör, under den förutsättning, att arbetsmetoder och arbetstid ej undergå sådana förändringar, som kunna betinga motsvarande ändringar i ackordsprisen, öfverenskommelse träffas om fasta ackordsprislistor, hvilka skola gälla för viss, längre tid.

§ 12.

Arbetare åligger att väl vårda den egendom, som blir honom anförtrodd, att i sitt arbete uppträda nyktert och ordentligt, att med flit och omsorg utföra så mycket och så godt arbete, som i hans förmåga står, samt att ställa sig arbetsgifvarens och dennes ombuds föreskrifter rörande arbetet till noggrann efterrättelse.

Prämskeppning.

§ 13.

I händelse arbetsgifvare eller enskild arbetare bryter emot detta aftal, medför detta skyldighet för vederbörande att ersätta all därigenom uppkommande skada och förlust.

§ 14.

Rätten att under alla förhållanden fritt och okränkt deltaga i arbetet skall likasom föreningsrätten hållas i ömsesidig helgd. Jämväl respekteras arbetsgifvarens rätt att antaga arbetare, oberoende utaf huruvida de tillhöra någon viss organisation eller icke.

§ 15.

Då endera kontrahenten sådant påfordrar, skall mellan vederbörande arbetsgifvare eller dennes representant och vederbörande arbetare träffas ett skriftligt arbetsaftal i enlighet med bifogade aftalsformulär och de i det kollektiva aftalet meddelade bestämmelser.

§ 16.

Mellan arbetsgifvare och personal, som innefattas i detta aftal, gäller, där icke anställningen är endast tillfällig, en ömsesidig uppsägningstid af minst 14 dagar, och skall denna uppsägningstid under alla förhållanden iakttagas af båda parterna. Vid svårare fall af försumlighet kan dock arbetare skiljas från sin tjänst utan förenämnda rätt till 14 dagars uppsägning.

Utgår efter verkställd uppsägning aftalstiden under pågående resa, får ej tjänstgöringen afbrytas, förrän resan afslutats eller annan för tjänsten lämplig person hunnit anskaffas.

§ 17.

Aflöning bör så vidt möjligt och på arbetsgifvarens bekostnad äga rum två gånger i månaden, därvid alltid vederbörandes motbok bör företes i och för inskrifning af det uttagna beloppet.

§ 18.

Till prämskeppare och deras medhjälpare, som varit i arbetsgifvarens tjänst minst 3 månader, utbetalas vid vederbörligen anmäld och styrkt, ej självförvållad eller kronisk sjukdom, som inträffar under anställningstiden, half aflöning intill 2 månaders tid (dock ej vid olycksfall, för hvilket särskild ersättning utgår); och äger sådan arbetare att efter tillfrisknandet återfå sin förutvarande plats.

§ 19.

Det åligger arbetsgifvare att olycksfallsförsäkra sin personal i öfverensstämmelse med lagen angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete den 5 juli 1901 äfvensom att, då arbetare drabbats af olycksfall i arbetsgifvarens tjänst, under den s. k. karenstiden utgifva en ersättning af kr. 1,50 om dagen från fjärde dagen efter läkarebehandlingens början.

§ 20.

Alla meningsskiljaktigheter angående tillämpningen af detta aftal eller hvad därmed står i omedelbart sammanhang, hvilka uppstå mellan arbetsgifvare och arbetare, utan att genom ömsesidig öfverenskommelse kunna biläggas, må icke föranleda till bojkott, blockad, strejk eller lockout, vare sig maskerad eller öppen, utan skola, om endera parten det yrkar, hänskjutas till afgörande af en permanent *förliknings- och skiljenämnd*, hvilken bör tillsättas omedelbart efter aftalets undertecknande. Till denna nämnd, inför hvilken de tvistande parterna äga sin talan utföra och bevaka, väljas *två* medlemmar jämte två suppleanter af de arbetsgifvare, som undertecknat aftalet, och *två* medlemmar, likaledes med två suppleanter, af arbetarnes fackförening, samt *en femte* ledamot, hvilken utses af de sålunda valda fyra delegerade. Skulle dessa ej enas vid valet, anmodas öfverståthållareämbetet i Stockholm att utse den femte ledamoten af nämnden. Afgår ledamot eller suppleant, skall, i öfverensstämmelse med hvad nu föreskrifvits, ny ledamot eller suppleant utses i den afgångnes ställe.

Då en uppkommen tvist blifvit till nämnden hänskjuten, böra de fyra af arbetsgifvarne och arbetarne utsedde delegerade, så snart ske kan, gemensamt sammanträda för att söka åstadkomma förlikning. Därest sådan icke kan ernås, tillkallas den femte ledamoten, hvilken då har att leda nämndens förhandlingar, söka medla i tvisten samt i sista hand slita densamma genom skiljedom.

Parterna äro skyldiga att lojalt ställa sig inom nämnden träffad förlikning eller afkunnad skiljedom till ovillkorlig efterrättelse.

§ 21.

Förestående aftal tillämpas fr. o. m. den 15 juli 1906 och gäller till den 1 april 1908 samt därefter år efter år, i den mån det icke från någon kontrahents sida uppsäges något år före utgången af den sista december. Samtidigt med verkställande af uppsägning skall förslag till nytt aftal aflämnas.

§ 22.

Uti de särskilda arbetsaftal, som blifvit ingångna före den 15 juli 1906, föranledas under 1906 års seglation inga rubbningar

på grund af förevarande kollektiva aftal, hvilket ej heller, i hvad det gäller löne- villkor, får verka till minskning af hittills åtnjutna förmåner. *Prämskeppning.*

Stockholm den 19 juli 1906.

N. N.
(Ordf. i förhandlingsnämnden.)

För *Stockholms transport- och bogserings A.-B.*

För *D. & J. Berggrens bogserings- och transport A.-B.*

För *Uppsala transport A.-B.*

För *Rorgängare-, prämskeppare-, last- och lossningsarb.-ff.*

N:o .....

Formulär

till

arbetsaftal.

Emellan ..... här nedan benämnd arbetsgifvaren å ena och ..... hemma i ..... å andra sidan är följande aftal träffadt.

Jag ..... antager från och med seglationstidens början år 190... och efter vidare order från arbetsgifvaren om början tjänstgöring plats såsom ..... och tillämpas för anställningen de bestämmelser, hvilka innehållas i det å andra sidan aftryckta kollektiva aftal.

.....

.....

.....

.....

Häraf äro tvänne exemplar upprättade och utväxlade.

..... den ..... 190...

Uppsagdt den ..... 190...

Underskriften bör bevittnas.

XXI. Hotell- och restaurantrörelse m. m.

Aftal mellan Göteborgssystemets i Stockholm föreståndareförening och Göteborgssystemets i Stockholm servitörsförening. *Kypare.*

§ 1.

Giltighetstid.

Detta aftal gäller från den 1 april 1908 till den 1 april 1910 och, därest uppsägning ej sker i behörig tid före aftalstidens utgång, ytterligare ett år i sänder.

§ 2.

Aflöningsförmåner.

Servitör äger erhålla fri kost och bostad samt därutöfver en kontant månadslön, att betalas månatligen i efterskott, af 45 kronor under tiden 1 april 1908—31 mars 1909 och 50 kronor 1 april 1909—31 mars 1910.

Kosten skall vara af god beskaffenhet och till hvarje måltid lämnas en butelj pilsnerdricka.

Fri kost åtnjutes äfven å fritid (frånsedt semester, hvarom nedan särskildt stadgas) samt sön- och helgdagar, dock endast under de inom lokalen vanliga måltidstimmarna.

Servitör, som ej begagnar sig af fri bostad eller kost, äger ej för sålunda afstådd förmån begära annan ersättning.

Fri kost är afsedd för förtäring på stället och må ej af servitören försäljas.

§ 3.

Fridagar. Semester.

Hvarje servitör erhåller en fridag pr vecka efter kl. 3 e. m. samt, efter minst ½ års tjänstgöring på samma ställe, 10 dagars sommarsemester mot åtnjutande för denna semestertid af antingen i ett för allt en half månads kontant aflöning eller, för servitör, som begagnar sig af fri bostad, en tredjedel af den kontanta månadslönen jämte fri bostad och kost.

Fördelningen af semesterledigheterna verkställes af föreståndaren med hänsyn till arbetsförhållandena.

Kypare.

§ 4.

Olycksfallsförsäkring. Förmåner vid sjukdom.

Föreståndare är skyldig att kollektivt olycksfallsförsäkra tjänstepersonalen, i enlighet med gällande lag för ersättning vid olycksfall i arbetet.

Vid tillfällig sjukdom, som räcker högst en vecka, äger servitör varda bibehållen vid alla åtnjutna förmåner och äger fritt anlita af föreståndaren anvisad och aflönad läkare.

Under sjukdom, som varar längre tid än en vecka, utgår ingen kontant aflöning utan endast fri kost till de fast anställda servitörer, som bo i af bolaget eller föreståndaren fritt upplåten bostad. Vid vård å sjukhus skall servitör själf bära därmed förenade utgifter.

§ 5.

Särskilda åligganden.

Servitör är skyldig att verkställa putsning af inom lokalerna befintlig metall, att renhålla bordservis och vaxdukar å borden samt att, under hela den tid lokalen är för servering öppen, besörja erforderlig sopning af golfvet i själfva serveringslokalen. Öfrig renhållning såsom sopning och annan rengöring af golfvet i serveringslokalen före eller efter serveringstiden, renhållning af trappor, förstugor och bekvämlighetsinrättningar, rengöring af spottlådor samt tvättning af bord och stolar må ej åläggas servitör.

I sopningsskyldigheten för servitör enligt denna § ingår att på aftonen vid stängningen lämna golfvet i själfva serveringslokalen torrsopadt, så att annan dylik sopning ej behöfves. För detta ändamål bör, om möjligt, få användas sista stunden af serveringstiden för att vid dennas slut hafva sopningen fullbordad; men möter härför hinder, verkställes sagda torrsopning efter stängningen af servitören.

§ 6.

Uppsägningstid.

Å ömse sidor skall åtnjutas åtta dagars uppsägningstid, så vidt ej annan öfverenskommelse skriftligen träffats eller sådant fall inträffar, som i § 9 sägs.

Om vid tillfälle, då lokal stänges för reparation eller dylikt, föreståndare önskar att servitör skall hålla sig redo att på nytt inträda i tjänst, då lokalen åter öppnas, bör särskild öfverenskommelse träffas om villkoren härför.

§ 7.

Servitörers antagande och afskedande. Föreningsrätt m. m.

Föreståndaren leder och fördelar arbetet samt äger antaga eller afskeda servitörer eller vikarier för dessa utan servitörföreningens eller ordningsmännens ingripande.

Föreståndare må icke afskeda servitör endast af det skäl, att denne tillhör viss förening, likasom å andra sidan servitör ej får lämna arbetet endast af det skäl, att föreståndare använder servitörer, som icke tillhöra viss förening.

Anser kontrollör anledning föreligga till servitörs afskedande, äger kontrollören därom hänvända sig till föreståndaren, som, därest fog finnes för afskedet, meddelar detsamma. Uppstå mellan kontrollören och föreståndaren olika meningar därom, huruvida afsked bör följa, hänskjutes frågan därom till den i § 10 omförmälda skiljenämnd.

§ 8.

Markörer och kassörer.

Markörer eller kassörer inom lokalerna, hvilka allenast vid tillfälligt nödfall få lägga hand vid servering, må icke tillhöra servitörföreningen.

§ 9.

Påföljd af vissa gröfre förseelser.

Beträdes servitör med oärlighet eller finnes han under tjänstgöring märkbart berusad af starka drycker, må han omedelbart, utan åtnjutande af uppsägningstid, afskedas.

Försummar servitör upprepade gånger att inställa sig till tjänstgöring å stadgad tid, eller öfverträder han af bolaget eller föreståndare utfärdade allmänna ordningsföreskrifter, må han af föreståndaren skriftligen varnas, hvarefter, om enahanda förseelse upprepas, den skyldige då må omedelbart afskedas.

Om sådana varningar och afskedanden, hvarom i denna § sägs, skall föreståndaren underrätta servitörföreningens styrelse.

§ 10.

Förbud mot strejker m. m. Skiljenämnd.

Så länge detta aftal gäller, får icke mellan föreståndare och servitörer strejk, lockout eller blockad, vare sig maskerad eller öppen, äga rum.

Uppkommer mellan kontrahenterna eller enskilda deras medlemmar tvist, som ej kan under hand bilägga, hänskjutes densamma till de båda föreningarnas styrelser. Kunna dessa ej enas i frågan, öfverlämnas densamma till en ständig skiljenämnd, som omedelbart efter detta aftals undertecknande tillsättes och består af 2 medlemmar, utsedda för kalenderår af föreståndarföreningen, och 2 medlemmar, utsedda för kalenderår af servitörföreningen, samt en opartisk ordförande, som för

enahanda tid utses af de fyra andra skiljemännen eller, där dessa ej kunna enas om valet, af statens förlikningsman i 1:sta distriktet och som, vid lika röstetal, äger träffa afgörandet.

Skiljenämndens utslag skola lända till ovillkorlig efterrättelse.

Hvarje förening ersätter sina skiljemän, medan öfriga kostnader för skiljenämnden bäras med hälften af hvardera föreningen.

§ 11. *Kypare.*

Uppsägning.

Uppsägning af detta aftal skall ske skriftligen minst tre månader före giltighetstidens utgång och åtföljas af skriftligt förslag till nya bestämmelser i de uppsagdas ställe. Uppsägning må afse hela aftalet eller särskilda delar däraf.

Rätt till uppsägning äga de båda föreningarnas styrelser.

Stockholm den 13 mars 1908.

För *Göteborgssystemets i Stockholm föreståndareförening.*

För *Göteborgssystemets i Stockholm servitörsförening.*

Detta aftal är af föreståndareföreningen vid allmänt sammanträde den 16 mars 1908 enhälligt antaget att lända till efterrättelse från och med 1 april 1908.

Tillägg.

Bilaga till öfverenskommelse af den 9 nov. 1905 mellan Sveriges verkstadsförening och vederbörande fackförbund angående bestämmelser om minimilöner.

Mellan Sveriges verkstadsförening och Svenska träarbetareförbundet har träffats följande öfverenskommelse angående ersättning för verktyg:

Till den, som för sitt arbetes utförande enligt förmans åsikt äger fullgoda och tillräckligt antal verktyg, betalas 18 kr. pr år.

Till den, som för sitt yrkes utöfvande enligt förmans åsikt behöfver verktyg värda mera än sammanlagdt 150 kr. enligt inköpspris, betalas ett tillägg af 12 % på öfverskjutande värdet.

Ofvanstående ersättning utbetalas kvartalsvis och äger arbetare, som slutar sin anställning under kvartalet, att utfå i ersättning det belopp, som motsvarar den tid han varit anställd.

Till arbetare, som enligt förmans åsikt ej äger för sitt arbetes utförande tillräckligt med verktyg, anskaffar verkstaden sådana, och har arbetaren skyldighet att inlösa dessa på sätt och villkor, som närmare bestämmes genom öfverenskommelse mellan honom och arbetsgifvaren.

Det ordinarie underhållet af verktyg äger arbetaren att efter anmälan till förman eller verkmästaren få verkställdt å verkstaden och på dess bekostnad.

Verkstäder, som själfva tillhandahålla erforderliga verktyg, äro ej skyldiga utbetala verktygsersättning.

Specialverktyg (s. k. allmänna verktyg) tillhandahållas af verkstaden.

Denna öfverenskommelse träder i kraft från och med den 1 april 1908 och gäller såsom tillägg till öfverenskommelsen af den 9 nov. 1905 och anses uppsagd och prolongerad med denna.

Stockholm den 13 april 1908.

För *Sveriges verkstadsförening.*

För *Svenska träarbetareförbundet.*

Kungl. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik.

Offentliggjorda häften af

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik:

Årg. 1903,	2	häften à 25 öre.	**Årg. 1906,**	4	häften à 25 öre.
» **1904,**	4	» à 25 öre.	» **1907,**	4	» à 25 öre.
» **1905,**	4	» à 25 öre.	» **1908,**	5	» à 15 öre.

Registrerade sjukkassors verksamhet:

Årg. 1901—1903. (Årg. 1892—1900 utg. af K. Civildepartementet.) *Pris 1 kr. per årgång.*

Arbetsstatistiska specialundersökningar:

I. **Undersökning af bagerierna i Sverige.** (Utg. 1899). *Pris 1 kr.*

II. **Undersökning af tobaksindustrien i Sverige.** (Utg. 1899). *Pris 1 kr.*

III. **Undersökning af den mekaniska verkstadsindustrien i Sverige:**

1. **Större, egentliga mekaniska verkstäder** (utg. 1901). *Pris 1 kr.*

IV. **Undersökning af den mekaniska verkstadsindustrien i Sverige:**

2 **Mindre, egentliga mekaniska verkstäder samt vissa special-verkstäder m. m.** (utg. 1904). *Pris 1 kr. 50 öre.*